

INTRODUCȚIV

secretul secretelor

Discursuri despre *Secretul Florii de Aur*

OSHO

INTRODUCȚIV

secretul secretelor

Discursuri despre *Secretul Florii de Aur*

OSHO

INTRODUCȚIV

secretul secretelor

Discursuri despre *Secretul Florii de Aur*

OSHO

Prefață

Secretul magiei vieții

Ochi goi

Clipa atomică

Intențiile mele sunt serioase!

A fi din nou unul

Născut cu bucurie

Răsucirea cheii

Ceea ce este real este pentru totdeauna

Purtat de un miracol

Sinteza Zorba-Buddha

Cercul sfânt și întreg

Să creezi un echilibru

O inimă care ascultă

Omul nou

Dincolo de indolență și neatenție

În lacul vidului

O bucățică de cer

Iubirea e singurul prieten

Floarea de Aur se deschide

Cuvintele nu-l pot cuprinde

Spiritul se întoarce și atinge cerul

Solitudinea e dimensiunea supremă

Luna adună cele zece mii de ape

Clar că te am la inimă, omule!

Odată golit, chestiunea e rezolvată

Datorită iubirii suntem împreună

Contemplarea vidului

Tao deja se întâmplă

Acolo unde pozitivul și negativul se întâlnesc

Însăși lumea aceasta este paradisul

Dimensiunea desfătării

Despre Osho

Despre Stațiunea de Meditație Osho

INTROSPECTIV

SPIRITUALITATE

Evoluția începe de la cunoașterea de sine.
Prin lectură, pornim într-o călătorie
înspre sine, pentru ca apoi să găsim
starea de împăcare și echilibrul
interior. *Introspectiv* își propune
să ofere cititorului cărți-reper
din domeniile spiritualității, psihologiei
și dezvoltării personale.

OSHO

secretul secretelor

Discursuri despre Secretul Florii de Aur

Traducere din limba engleză de
LIDIA GRĂDINARU, CARMEN ȘTEFANIA NEACȘU
și ANDREEA ROSEMARIE LUTIC

LITERA

București
2020

The Secret of Secrets – On the Secret of the Golden Flower

OSHO

Editor: Osho International Foundation

Copyright © 1978, 1999 OSHO International Foundation

www.osho.com/copyrights

2019 Grup Media Litera

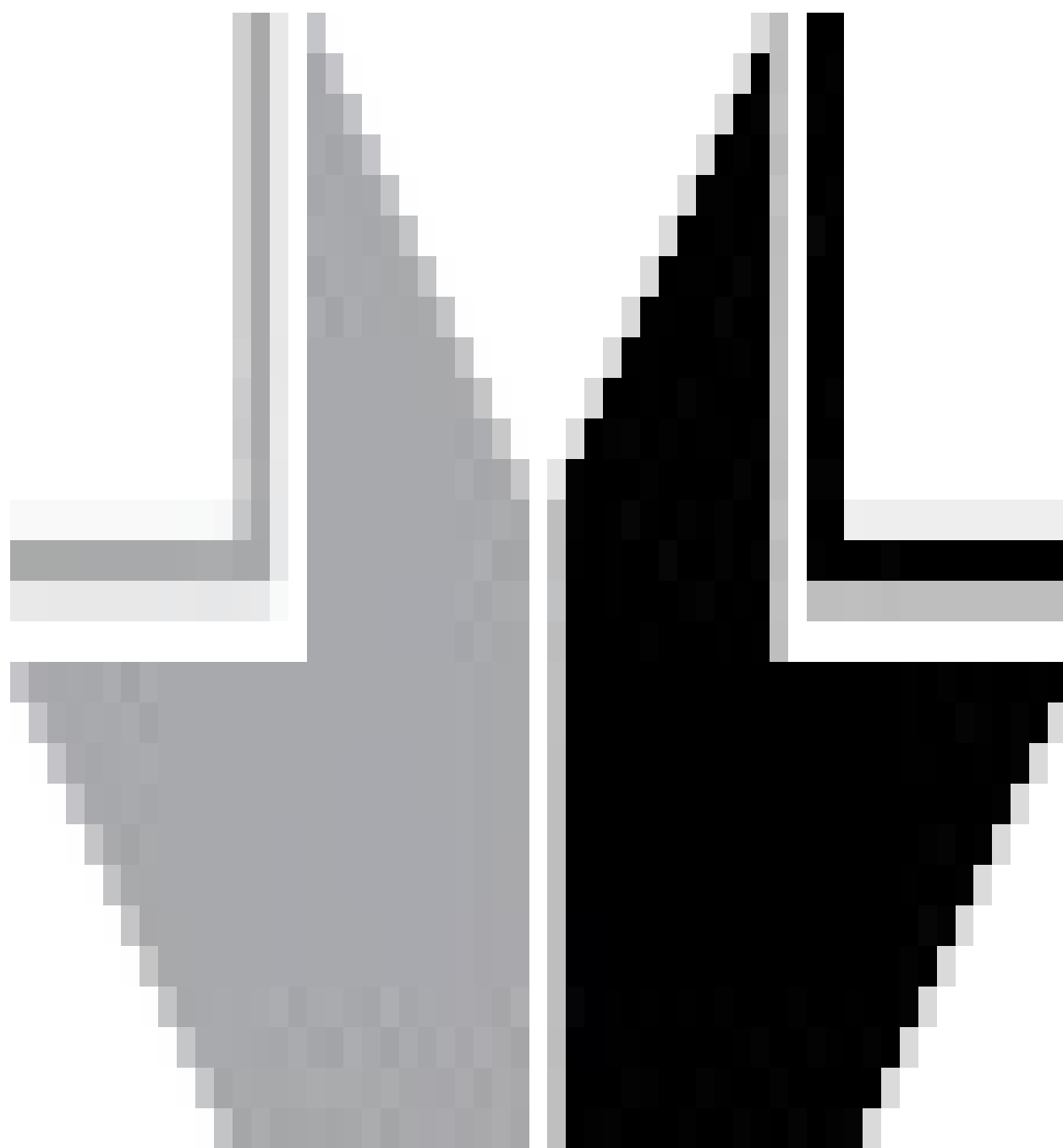
Toate drepturile rezervate

Această carte reprezintă transcrierea unei serii de prelegeri originale
SECRETUL SECRETELOR ale lui Osho, ținute în fața unei audiențe.

Toate prelegerile lui Osho au fost publicate în întregime sub formă de cărți și
sunt de asemenea disponibile sub formă de înregistrări audio originale.
Înregistrările audio și arhiva completă a conferințelor sale pot fi găsite în cadrul
bibliotecii online OSHO, pe www.osho.com/library

OSHO® este marcă înregistrată a Osho International Foundation,
www.osho.com/trademarks.

LITTEA

Editura Litera

O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România tel.: 021 319 63 90; 031 425 16
19; 0752 101 777 e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteți vizita pe

Secretul secretelor Discursuri despre Secretul Florii de Aur

Editor: Osho International Foundation

Copyright © 2019, 2020 Grup Media Litera

pentru versiunea în limba română

Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii

Corector: Sabrina Florescu

Copertă: Flori Zahiu

Tehnoredactare și prepress: Răzvan Nasea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României OSHO

Secretul secretelor. Discursuri despre Secretul Florii de Aur/ Osho; trad.: Lidia Grădinaru, Carmen Ștefania Neacșu și Andreea Rosemarie Lutic. – București: Litera, 2020

ISBN 978-606-33-4049-9

ISBN EPUB 978-606-33-5781-7

I. Grădinaru, Lidia (trad.)

II. Neacșu, Carmen Ștefania (trad.)

II. Lutic, Andreea Rosemarie (trad.)

294.5

Prefață

Viața e calea. Viața nu are țintă.

De aceea iubesc cuvântul tao. Tao înseamnă calea, fără nici o țintă. Calea și atât. În urmă cu 25 de secole, Lao Zi a avut curajul să le spună oamenilor că nu există țintă și că nu mergem nicăieri. Pur și simplu ne vom afla mereu aici, așa că trebuie să ne petrecem timpul într-un mod cât mai frumos, mai vesel și mai plin de iubire. El și-a numit filosofia tao, iar tao înseamnă pur și simplu calea.

Mulți l-au întrebat: „De ce ai ales denumirea de tao? Că doar în filosofia ta nu ai nici o țintă...”

El a răspuns: „Tocmai din acest motiv am ales să-i spun «calea», astfel încât nimeni să nu uite că nu există nici o țintă, ci doar calea”.

Iar calea e frumoasă, calea e plină de flori. Și devine tot mai frumoasă pe măsură ce conștiința ta se înalță. În clipa în care ai ajuns în vârf, totul devine atât de plăcut, atât de extatic, încât brusc îți dai seama că acesta e locul, aici e acasă. Ai alergat fără rost de colo colo.

Nu te gândi niciodată să mergi undeva. Gândește-te să te transformi aici.

„Acolo” reprezintă o strategie vicleană a minții, menită să te păcălească. Mintea te face mereu să fii interesat de lucruri aflate departe, acolo, ca să te momească să te îndepărtezi de aici. Sau, cel puțin, să-ți abată atenția de la aici la acolo. Nu vei fi niciodată acolo. Plecând de aici către acolo, încetul cu încetul capeți obiceiul de a te uita întotdeauna într-acolo, așa că indiferent unde ajungi, acel loc nu mai e în centrul atenției tale în momentul în care te afli acolo – ținta ta s-a mutat în altă parte.

În India există un proverb străvechi – diya tale andhera – „sub lampă e întuneric”. Lampa face lumină de jur împrejur și tocmai sub ea e întuneric. Așa e și cu omul. Poate să vadă peste tot în jur, dar este incapabil să vadă unde este, cine este.

Așa că anulează toate biletele rezervate! Nu ai unde să pleci; e minunat să fii pur și simplu aici. Închide-ți ochii ca să vezi realitatea lui aici. Atunci și acolo sunt doar ficțiuni.

Aici și acum sunt singurele realități.

Osho, Sermons in Stones

Secretul magiei vieții

Maestrul Lu Tsu a spus:

Ceea ce există prin sine însuși se numește „calea“, „tao“. Tao nu are nici nume, nici formă. Este esența unică, spiritul primar. Esența și viața nu pot fi văzute. Ele sunt cuprinse în lumina cerului. Lumina cerului nu poate fi văzută. Ea e conținută de cei doi ochi.

Cel Mare este denumirea dată celui care nu are nimic deasupra lui. Secretul magiei vieții constă în folosirea acțiunii în scopul de a ajunge la inacțiune.

Floarea de Aur este lumina. Floarea de Aur este un simbol. La asta se referă expresia „Firul de apă ce duce la izvor are un singur gust“.

Răspândirea luminii depinde întru totul de mișcarea de curgere înapoi, astfel încât gândurile să fie adunate laolaltă. Inima cerească se află între soare și lună.

Cartea Castelului Galben spune: „În spațiul restrâns al casei, viața poate fi ordonată“. În mijlocul unui metru pătrat domnește splendoarea. În holul purpuriu al orașului de jad sălășluiește Dumnezeu Pustietății și al Vieții Absolute. De aceea, când lumina circulă, energiile întregului corp apar dinaintea tronului său, după cum, atunci când un rege sfânt își stabilește capitala și impune regulile fundamentale ale ordinii, toate statele vin să-i aducă tribut; sau după cum atunci când stăpânul e tăcut și calm, servitorii ascultă de bunăvoie de ordinele lui și fiecare își face treaba.

De aceea, trebuie doar să faci lumina să circule; acesta este cel mai ascuns și mai minunat secret. Lumina e ușor de pus în mișcare, dar greu de ținut într-un loc. Dacă e făcută să circule suficient de mult timp, ea se cristalizează. Este starea despre care se spune: „În tăcere te înalți în zbor dimineața“.

Ca să înfăptuiești acest principiu fundamental nu trebuie să cauți alte metode, ci trebuie doar să-ți concentrezi gândurile asupra lui. Adunându-ți gândurile, poți să zbori și să te naști în ceruri.

Floarea de Aur este Elixirul Vieții. Deși lucrează cu multă acuratețe, este totuși atât de fluidă încât are nevoie de o inteligență superioară și claritate, absorbire și liniște desăvârșite. Oamenii lipsiți de acest grad maxim de inteligență și înțelegere nu găsesc calea; oamenii care nu au această capacitate totală de absorbire și liniște nu pot adera ferm la ea.

O parabolă:

A fost odată un magician foarte bogat, care avea multe oi. Dar acest magician era și foarte meschin. Nu voia să angajeze păstori, nici să împrejmuiască cu un gard pășunea pe care pășteau oile lui. Drept urmare, oile ajungeau deseori în pădure, cădeau în râpe și, mai ales, fugeau, căci știau că magicianul le voia pieile și carnea, și lor nu le plăcea asta.

În cele din urmă magicianul a găsit o soluție. Și-a hipnotizat oile și, mai întâi de toate, le-a sugerat că erau nemuritoare și că nu li se făcea nici un rău când erau jupuite, ba dimpotrivă, era foarte bine pentru ele și era chiar plăcut.

În al doilea rând, le-a sugerat că el era un stăpân bun care își iubea turma atât de mult încât era gata să facă totul pentru ea. Iar în al treilea rând, le-a sugerat că dacă totuși avea să pățească ceva, nu avea să li se întâmple chiar atunci, în orice caz nu în acea zi și, de aceea, nu trebuiau să se gândească la asta.

Mai mult, magicianul le-a sugerat că nici nu erau oi. Unora le-a spus că erau lei, altora că erau vulturi, altora că erau oameni și altora că erau magicieni.

Și, după asta, toate grijile lui cu privire la oi au luat sfârșit. Ele n-au mai fugit, ci au așteptat liniștite să le vină vremea să fie sacrificate.

Lui George Gurdjieff îi plăcea foarte mult această parabolă. Întreaga lui filosofie e cuprinsă în aceasta. Iar această parabolă reprezintă omul în obișnuita lui stare de inconștiență. Este una dintre cele mai frumoase exemplificări ale omului așa cum este el: omul este o mașinărie.

Omul nu se naște să fie robot, dar trăiește ca un robot și moare ca un robot. Omul are sămânța unei mari înfloriri a conștiinței, omul are posibilitatea de a deveni Dumnezeu. Dar asta nu se întâmplă. Nu se întâmplă din cauză că omul a fost hipnotizat – de societate, de stat, de biserica organizată, de grupurile de interese. Societatea are nevoie de sclavi, iar omul poate rămâne sclav numai dacă nu e lăsat să înflorească. Societatea are nevoie de carnea și de pieile voastre și firește că nimănui nu-i place asta. De unde rezultă că întregul proces de socializare, de civilizare nu e decât o hipnoză profundă.

Omul este hipnotizat chiar din clipa în care se naște. E hipnotizat să creadă că societatea există pentru binele lui. Lucrul acesta este total fals. Este hipnotizat să creadă că e nemuritor. Nu este. Poate să fie, dar nu este. Iar dacă hipnoza persistă, el nu va fi niciodată nemuritor.

Trăiești doar ca un muritor, fiindcă trăiești în corp. Corpul are să moară într-o zi. Ceea ce se naște are să moară inevitabil într-o zi; nașterea este începutul corpului și moartea este sfârșitul lui. Cunoști ceva mai mult decât corpul, în ceea ce te privește? Cunoști ceva mai înalt decât corpul, mai profund decât corpul? Ai văzut în tine ceva care să fi existat chiar și înainte ca tu să te naști? Dacă ai văzut așa ceva, atunci ești nemuritor. Dacă îți cunoști fața, fața originală, fața pe care o aveai înainte să te naști, atunci știi că vei mai fi și după moarte; altminteri nu.

Omul poate să fie nemuritor, dar omul trăiește înconjurat de moarte, fiindcă omul trăiește identificat cu corpul. Societatea nu-ți permite să cunoști mai mult decât corpul. Societatea e interesată numai de corpul tău; corpul tău poate fi pus la treabă, sufletul tău e periculos. Un om care are suflet e mereu periculos, fiindcă un om care are suflet e un om liber, nu poate fi redus la sclavie. Un om care are un suflet nemuritor în el are un angajament mai profund față de existență, față de Dumnezeu însuși. Nu-i pasă câtuși de puțin de structurile sociale create de om, de civilizație și de cultură; acestea sunt temnițe pentru el. El nu există în chip de creștin, sau de hindus, sau de mahomedan. Nu poate să facă parte dintr-o mulțime. El există în chip de individ.

Corpul face parte din mulțime, sufletul însă nu. Sufletul e profund individual. Parfumul lui e acela al libertății. Dar sufletul tău nu poate fi folosit pe piață. Societatea are nevoie numai de corpul tău. Și e foarte periculos pentru societate să începi să tinzi către suflet, fiindcă atunci

interesul tău se schimbă. Dintr-un extravertit devii un introvertit; începi să pătrunzi în tine. Societatea este afară, societatea vrea să rămâi un extravertit – să rămâi interesat de bani, de putere, de prestigiu și de altele asemenea – așa încât energia ta să continue să se reverse în exterior. Dacă începi să pătrunzi în interior, asta înseamnă că ai devenit un retras, că nu mai faci parte din jocul din exterior. Nu îi mai aparții. Începi să te afunzi adânc în ființa ta. Și acolo se află sursa veșniciei.

Societatea te împiedică să pătrunzi în tine. Iar cel mai bun mod de a o face este să-ți dea o falsă impresie că te îndrepti spre interiorul ființei tale. Magicianul le-a spus oilor că sunt lei, sugerându-le că sunt nemuritoare, le-a hipnotizat să creadă că nu sunt doar oameni, ci chiar mari magicieni.

Când te duci la biserică nu pătrunzi în tine, când te duci la templu nu pătrunzi în tine. Dar societatea te-a hipnotizat să crezi că dacă vrei să te îndrepti spre interiorul ființei tale, trebuie să te duci la biserică. Dar biserica este la fel de exterioară ca orice altceva. Societatea te-a hipnotizat să crezi că dacă vrei să pătrunzi în tine, trebuie să te duci la preot. Iar preotul este un agent al statului și al societății. Preotul a fost mereu împotriva mysticilor, căci dacă te duci la un mistic, vei începe să te afunzi adânc în ființa ta.

Un mistic trăiește într-un mod total diferit. Energia lui se mișcă diferit: râul lui se mișcă spre interior. Așa că atunci când te duci la un mistic, intri în armonie cu el și începi să pătrunzi în tine în mod firesc, simplu, spontan. Acesta este scopul faptului de a te afla în prezența unui maestru, a unui mistic.

Această carte, Secretul Florii de Aur, este unul dintre cele mai ezoterice tratate din lume. Ea îți va arăta calea de a deveni mai mult decât trup. Îți va arăta calea de a transcende moartea. Îți va arăta calea de a înflori – de a nu rămâne o sămânță, ci de a deveni o floare de aur – ceea ce în India e numit lotusul cu o mie de petale, în China poartă denumirea de floare de aur. Este un simbol.

Floarea reprezintă perfecțiunea, totalitatea. Floarea reprezintă expresia supremă a potențialului, materializarea potențialului. Floarea reprezintă frumusețea, grandoarea, splendoarea ființei. Iar până când nu devii un lotus cu o mie de petale sau o floare de aur...

Ține minte, trebuie să ajungi departe. Ține minte, trebuie să ieși din capcanele pe care societatea le-a instalat în jurul tău. Ține minte că încă nu ai făcut treaba pentru care ai venit pe Pământ. Ține minte că ești doar o sămânță, nu ești încă un suflet.

Acest tratat, Secretul Florii de Aur, este foarte vechi – poate unul dintre cele mai vechi tratate din lume – având în mod sigur o vechime de 25 de secole, dacă nu chiar mai mult. Dar 25 de secole sunt ușor de urmărit în timp. Iar acest tratat este și o sinteză extraordinară a tuturor religiilor mari. Așa ceva e lucru rar, unic. Biblia aparține creștinilor, Talmudul aparține evreilor, Vedele sunt ale hindușilor, Dhammapada e a budiștilor, Tao Te Ching al taoiștilor. Dar această carte, Secretul Florii de Aur, nu aparține cuiva anume – sau aparține tuturor.

Ea are la bază învățăturile taoiste, este o dezvoltare a abordării taoiste a vieții și existenței. Însă nu e doar asta – Zarathustra a jucat și el un rol, învățăturile lui fiind incluse în ea, alături de învățăturile budiste. Și nestorianismul, o școală ezoterică a creștinilor, a jucat un rol. Așadar, în ea întâlnim și creștinismul, și iudaismul.

Este una dintre cele mai sintetice abordări. Ea îmbină tot ce e frumos în toate tradițiile lumii. Secole întregi a fost transmisă doar pe cale orală, cartea rămânând secretă. Nu era disponibilă publicului deoarece avea de transmis ceva tainic; numai discipolii aveau acces la ea. Maestrul i-o comunica discipolului numai când acesta era pregătit, pentru că potențialul secret pe care ți-l conferă ea e atât de mare, încât, dacă nu e înțeleasă corect, dacă secretul e folosit în mod greșit, efectele vor fi dăunătoare. Acesta trebuie înțeles în mod corect și trebuie să se lucreze cu el numai în prezența unui maestru. Este o metodă puternică – la fel de puternică precum energia atomică.

Secretele energiei atomice sunt ascunse publicului. Ar fi un mare pericol ca ele să ajungă la public. Dacă oamenii ar putea fabrica acasă bombe atomice, ar fi un mare haos. Cercetările din domeniul atomic sunt păstrate în mare secret. În același mod, această carte te învață una dintre cele mai puternice metode de explozie lăuntrică. Secretele au fost păzite secole întregi – fiind împărtășite discipolilor numai în taină, în intimitate –, iar oamenii care au urmat această școală ezoterică au rezistat tuturor tentațiilor de a scrie cartea. De fapt, toate religiile lumii s-au opus multă vreme așternerii pe

hârtie a învățăturilor lor spirituale.

Când ceva e transmis pe cale orală, lucrul acesta are o anume frumusețe. În primul rând, e viu – în spatele lui se află maestrul. Nu e un cuvânt mort, ci cuvântul are suflet, aripi. Experiența maestrului îl susține, maestrul stă cheazășie pentru el. Nu e la mijloc doar speculație, nu e doar o filosofie, ci e ceva existențial, trăit, cunoscut prin experiență proprie. Iar maestrul a străbătut drumul – el îi cunoaște pericolele, cunoaște capcanele, știe punctele în care oamenii se abat de la drum – și va avea mare grijă ca discipolul să nu o apuce pe un drum greșit.

Cu cât te apropii de adevăr, cu atât posibilitatea de a o lua pe un drum greșit e mai mare, pentru că atunci când te apropii de adevăr este posibil să devii foarte egocentric, gândindu-te: „Acum știu“, „Acum sunt“. Iar dacă egoul exploatează situația, cazi la loc în valea întunecată, vei pierde din vedere vârful. Atunci când te apropii de adevăr, apare o mare dorință de a-l împărtăși oamenilor. Dar nu l-ai dobândit în întregime și e periculos să împărtășești jumătăți de adevăruri; acestea sunt mai periculoase decât minciunile, deoarece sunt puternice. Minciunile sunt neputincioase. Oamenii vor afla mai devreme sau mai târziu că sunt minciuni. Dar jumătățile de adevăruri pot dăinui secole întregi, pot avea efecte timp de secole întregi.

Nimeni nu poate depăși jumătatea de adevăr. Iar omul care străbate drumul pe jumătate nu face parte nici din lumea asta, nici din cealaltă. Va fi într-o situație foarte ciudată: a pierdut ce era vechi și nu a câștigat ce e nou; e în haos. Devine un nor, devine confuzie. În loc să se limpezească, în loc să fie mai vie, în loc să fie mai plină de lumină, viața lui se transformă într-un conflict între doi poli opuși. E sfâșiat între aceștia, se face bucăți. Jumătate din el aparține pământului, iar cealaltă jumătate aparține cerului. Acum nu e nicăieri. Acum e nimeni. Asta poate duce la nebunie. De aceea, secole întregi, Secretul Florii de Aur a fost transmis doar pe cale orală.

În al doilea rând, prin transmiterea orală cartea rămâne veșnic vie. Așa a devenit ea o sinteză. În esență, s-a născut în climatul taoist din China. Dar apoi, în China a ajuns Bodhidharma – un maestru nou care aducea din India un mesaj nou, mesajul lui Buddha. Iar oamenii care studiau Secretul Florii de Aur erau oameni foarte deschiși, care nu făceau parte din nici o biserică consacrată. Ei și-au dat seama imediat că și Bodhidharma cunoștea

secretul – era foarte clar, foarte vizibil. Au permis ca învățăturile lui Bodhidharma să facă parte din învățătura lor. Și la fel s-a întâmplat și cu maestrul zoroastrien și cu creștinii nestorieni. Tot ce venea la răstimpuri în China și era valoros era asimilat.

Învățătura orală rămâne vie și crește ca un râu în care se revarsă noi pâraie. Odată ce o învățătură este scrisă, ea nu mai poate integra nimic. Atunci devine rigidă, își pierde fluiditatea; e un lucru mort, un cadavru. Acum Secretul Florii de Aur nu mai crește; nu a mai crescut de multe secole. De când a fost așternut în scris nu a mai crescut.

De ce am ales să vorbesc despre el? Ca să crească în continuare. E un mesaj către lume atât de frumos, încât nu trebuie să moară. Aș vrea să-l reînvii. Iar acum pot să le vorbesc celor care sunt discipoli, care au venit la mine și care sunt gata să moară pentru a renaște, care sunt gata să moară pentru a înflori. Sămânța trebuie să moară, numai atunci se poate dezvolta; sămânța trebuie să dispară, numai atunci apare copacul.

Vă voi vorbi despre această carte subțirică, dar extrem de valoroasă, pentru ca ea să prindă viață din nou, să învie aici între noi, să reînceapă să curgă. Ea conține ceva de o importanță uriașă. Dacă înțelegeți și dacă practicați acel ceva, veți fi mai bogați.

Dar primul lucru ce trebuie înțeles e următorul: nu uitați că ați fost hipnotizați și că trebuie să treceți printr-un proces de dehipnotizare. Nu uitați că ați fost condiționați și că trebuie să fiți deconșionați. Nu uitați că moartea vine. Nu vă gândiți că nu o să vină azi – ea poate veni în orice clipă.

De fapt, tot ce se întâmplă se întâmplă întotdeauna acum. Sămânța moare acum, bobocul devine floare acum, pasărea începe să cânte acum. Tot ce se întâmplă se întâmplă numai în spațiul pus la dispoziție de către prezent, de către această clipă. Nimic nu se întâmplă în trecut și nimic nu se întâmplă în viitor. Totul are loc întotdeauna în prezent – asta e singura cale ca lucrurile să se întâmple, întrucât prezentul este singurul timp ce există.

Trecutul e doar amintire, iar viitorul e doar imaginație. Însă ați fost hipnotizați să trăiți în trecut și în viitor. Aveți de ales între trecut și viitor. Dar nici o societate nu vă dă voie să trăiți în prezent.

Creștinii, și hindușii, și mahomedanii vă condiționează să trăiți în trecut.

Epoca lor de aur a fost în trecut. Comuniștii, fasciștii, socialiștii vă condiționează să trăiți în viitor, epoca lor de aur e în viitor, utopia vine în viitor: când va veni revoluția veți putea să trăiți cu adevărat, atunci va fi o epocă de aur. Sunteți duși fie în trecut, care e fals, fie în viitor, care iarăși e fals. Nici o societate nu vă spune să trăiți în prezent, aici și acum.

Să fii sannyasin, să fii un căutător adevărat înseamnă să trăiești aici și acum – altă viață nu există. Dar pentru asta trebuie să scapi de automatizme, trebuie să devii om și nu un mecanism. Trebuie să fii puțin mai conștient. Tu nu ești conștient.

Am stat odată la căpătâiul unui muribund – era profesor la aceeași universitate la care predam eu. Era în apogeul carierei sale de succes când s-a produs atacul de cord – ce întotdeauna vine când ești la apogeu. Succesul e urmat întotdeauna de un atac de cord. Ce altceva mai poți să ai după el? Profesorul era pe moarte și m-am dus să-l văd. Era foarte trist – cine vrea să moară? –, era foarte deznădăjduit și îndurerat. I-am spus: „Nu trebuie să-ți faci griji. N-ai să mori“. El a zis: „Ce spui tu acolo? Doctorii... toți doctorii au spus că n-am cum să scap. Ce te face să spui că n-am să mor?“

I-am zis: „În primul rând, nu poți să mori fiindcă nu ai trăit niciodată. N-ai îndeplinit prima cerință pentru a muri. Timp de 55 de ani ai fost somnambul, ai visat, nu ai trăit. Te urmăresc de mulți ani“.

A fost șocat, s-a înfuriat – s-a înfuriat atât de tare încât preț de o clipă a uitat de tot de moarte. Ochii lui scoteau flăcări de mânie și a spus: „Așa te porți tu cu un muribund? Nu poți să ai mai mult bun-simț? De ce ești atât de dur cu mine? Eu sunt pe moarte, iar tu faci filosofie cu mine – «N-ai trăit niciodată». Chiar e momentul să spui astfel de lucruri?“

Am ascultat în tăcere, n-am scos o vorbă. Apoi furia i-a dispărut și ochii i s-au umplut de lacrimi. Mi-a luat mâna cu multă iubire și apoi a spus: „Poate ai dreptate. N-am trăit niciodată. Poate că nu ești bătăran, ești doar sincer. Și nu mai cunosc pe nimeni care mi-ar fi putut spune asta“. Apoi pe fața lui a apărut o expresie de mare recunoștință și, o clipă, a devenit atât de conștient încât îi puteai vedea lumina de pe față – era acolo, o aură de jur

împrejur. Și mi-a mulțumit. În acea noapte a murit. Am stat cu el până în ultima clipă.

Mi-a spus: „Dacă n-ai fi fost aici aș fi ratat și moartea, așa cum mi-am ratat viața. Dar mor conștient. Măcar de un lucru sunt mulțumit – nu mor inconștient“.

Și moartea lui a fost frumoasă. A murit fără regrete, a murit liniștit, destins. A murit aproape cu bucurie. A murit plin de recunoștință. A murit într-o stare de rugăciune. Cert lucru, următoarea lui viață o să fie mai bună.

Dacă moartea e atât de frumoasă, îți aduce o viață nouă.

Dar trebuie să trăiești fiecare clipă, fie că e o clipă de viață, de iubire, de mânie sau de moarte. Indiferent ce fel de clipă e, trebuie să o trăiești cât mai conștient.

Un țăran, purtat de imaginație, s-a pomenit furând castraveți dintr-o grădină de zarzavaturi.

„Cu banii de pe sacul acesta de castraveți am să cumpăr o găină“, s-a gândit el. Găina va face ouă, le va cloci și din ele vor ieși pui. Voi hrăni puii până vor crește, atunci am să-i vând și am să cumpăr un purcel de lapte. Am să hrănesc purcelul până va ajunge purcea, purceaua am s-o prădesc și ea va făta purcei pe care îi voi vinde. Cu banii obținuți pe purcei am să-mi cumpăr o casă cu grădină; în grădină am să cultiv castraveți și n-am să las să-i fure nimeni – am să-i păzesc. Am să angajez un paznic puternic și, din când în când, am să mă duc în grădină și am să strig „Fii cu băgare de seamă!“

Țăranul era atât de absorbit de aceste gânduri, încât a strigat cât l-a ținut gura. Paznicul l-a auzit și a venit în fugă. L-a prins pe țăran și i-a tras o bătaie zdravănă.

Dar așa trăiește omul: în vise, în imaginație, în proiecții.

Așa trăiți voi, dar nu așa se trăiește această viață frumoasă, extrem de valoroasă – asta e risipă curată. Trebuie să fiți mai atenți la clipă, la prezent. Trebuie să vă adunați conștiința. Conștiința este comoara voastră, iar toate metodele inventate de-a lungul secolelor nu sunt decât căi prin care să deveniți mai conștienți, prin care să intensificați focul din voi, să faceți din viața voastră o poveste plină de intensitate, o flacără. Oamenii duc vieți anoste, oamenii trăiesc neatenți, distrați. Cum puteți să trăiți înconjurați de atâta neatenție? Neatenția este întuneric, atenția este lumină. Iar acest tratat vă va învăța să faceți mai multă lumină în voi, astfel încât, într-o bună zi... floarea de aur.

Doi psihiatri s-au întâlnit pe stradă. „Tu te simți bine“, a spus unul. „Eu cum mă simt?“

Oamenii se întreabă unul pe altul, nimeni nu știe ce face, fiecare se uită în ochii celuilalt, adunând informații despre sine. De asta părerea celorlalți a devenit atât de importantă. Dacă cineva spune că ești prost, te superi. De ce? Sau te întristezi. De ce? Credeai că ești un om înțelept fiindcă alții ți-au spus că ești înțelept. Acum altcineva spune că ești prost. El poate să-ți spulbere ușor, foarte ușor, înțelepciunea. A aruncat cu o piatră, iar tu îți clădiseși un castel din cărți de joc. Acum totul s-a spulberat. De asta te superi tare, te înfurii, devii violent, de asta te îngrijorezi, te neliniștești. Vrei întruna să știi ce cred alții despre tine, fiindcă singurul lucru pe care îl cunoști e reprezentat de ce cred ceilalți despre tine; tu nu știi nimic despre tine. Ce situație e asta? Dacă eu nu mă cunosc, cine poate să mă cunoască? Din afară nimeni nu poate să mă examineze. Din afară, numai corpul meu poate fi examinat. Din interior, pot să-mi cunosc conștiința.

Chiar și atunci când stai în fața unei oglinzi îți vezi numai corpul, în oglindă nu poți să-ți vezi conștiința. Nici chiar tu nu poți să-ți vezi conștiința în oglindă. Trebuie să o vezi direct. Ea nu se oglindește, nu se reflectă în nimic; este invizibilă. Trebuie să închizi ochii și să fii ea. Asta este singura cale de a o cunoaște. Dar oamenii trăiesc inconștient. Ei trăiesc pur și simplu după

opinia altora. Ce spun ceilalți începe să reprezinte pentru ei propriul lor suflet. Ceilalți pot să le ia acest suflet în orice clipă. Oamenii rămân cerșetori.

Ai cunoscut în mod direct ceva despre tine? Te-ai întâlnit vreodată în mod direct cu tine fără părerea altora? Dacă nu ai făcut-o, nu ai trăit încă. Viața începe numai atunci când te întâlnești cu tine însuți, când te vezi în mod direct, imediat. Viața există numai atunci când ești în stare să te vezi așa cum ești, nu așa cum te percep alții. Ce pot gândi ei despre tine? Ce pot spune ei despre tine? Ei pot să-ți examineze comportamentul, nu pot să te examineze pe tine. Dacă vrei să te examinezi, numai tu poți să faci asta, atât. Lucrul acesta nu poate fi făcut de servitori, nu poate fi delegat altcuiva. Nu poate fi făcut nici de specialiști. Însă pe noi ne interesează foarte mult părerile altora fiindcă suntem total absenți, nimeni nu este treaz înăuntru – înăuntru dormim adânc, sforăim.

Un profesor distrat s-a dus să se tundă. S-a așezat pe scaunul din frizerie, dar nu și-a scos pălăria.

– Va trebui să vă scoateți pălăria, i-a spus frizerul.

– Ah, scuze! a spus profesorul. Nu știam că sunt și doamne de față.

Observă neatenția. Observând-o, vei deveni atent. Urmărește ce se întâmplă în tine: trecerea gândurilor, apariția amintirilor, un nor de furie, o noapte neagră de tristețe, o dimineată frumoasă de bucurie. Urmărește tot ce trece prin tine, fii din ce în ce mai atent. Încetul cu încetul vei deveni atenție integrată. Iar metoda predată în Secretul Florii de Aur te învață cum să te integrezi în lumina ta interioară.

Înainte să intrăm în sutre, iată povestea acestei cărți. Cartea provine dintr-un cerc ezoteric din China. Se spune că întemeietorul cercului ezoteric a fost bine-cunoscutul adept taoist Lu Yen. De unde a avut Lu Yen această învățătură secretă? El o atribuie maestrului Kuan Yiu-hsi, pentru care, conform tradiției, Lao Zi a scris Tao Te Ching.

Lao Zi nu a scris un cuvânt în toată viața lui. A refuzat mereu să scrie ceva. El le-a transmis discipolilor ce ajunsese să cunoască, dar nu era dispus să scrie pentru că, spunea el, „Tao ce poate fi scris nu e adevăratul tao“. Tao care poate fi exprimat este deja falsificat. El poate fi învățat numai în legătură strânsă cu maestrul. Altfel nu poate fi comunicat. El poate fi învățat numai într-o comuniune profundă în care maestrul și discipolul se suprapun, în care conștiințele lor se contopesc. Numai într-o astfel de comuniune poate fi transmis tao. Așa că Lao Zi a refuzat iar și iar.

A trăit mult. Dar când i s-a apropiat moartea, a plecat din China călare pe un bivol asiatic, sau bivol de apă, cum i se mai spune, pentru că îi place să stea mult în apă. De ce pe un bivol de apă? Pentru că toată învățătura lui a fost calea cursului apei. El spunea că trebuie să fii precum apa – curgător, fluid, proaspăt, veșnic în drum spre ocean și trebuie să fii moale, feminin, receptiv, iubitor, nonviolent. Nu trebuie să fii ca o piatră. Piatra pare foarte puternică, însă nu este așa, iar apa pare foarte slabă, dar nu este așa. Nu te lăsa niciodată înșelat de aparențe. În cele din urmă apa învinge, iar piatra e distrusă, se prefăce în nisip și e dusă în mare. În cele din urmă piatra dispare, erodată de apă.

Piatra e masculină; este mintea masculină, agresivă. Apa este feminină, blândă, iubitoare, deloc agresivă. Dar lipsa agresivității învinge. Apa e întotdeauna gata să se abandoneze, dar prin abandon ea cucerește – așa e femeia. Femeia capitulează întotdeauna și astfel cucerește. Bărbatul vrea să cucerească, dar în final se predă.

De aceea Lao Zi a ales să părăsească țara pe un bivol de apă. Unde se ducea? Se ducea să moară în munții Himalaya, în acea frumusețe eternă.

Omul adevărat știe să trăiască și știe să moară. Omul adevărat trăiește deplin, moare deplin. Omul adevărat trăiește în binecuvântare și moare în binecuvântare.

Se ducea în singurătatea absolută din Himalaya, dar a fost prins la graniță. Iar omul care l-a prins la graniță era maestrul Kuan Yin. El era paznic la ultimul post al graniței chineze. Lao Zi trebuia să treacă prin acel post, era singura cale de a ieși din țară. Și Kuan Yin l-a convins, spunându-i: „Ai să mori, părăsești țara pentru totdeauna și curând vei părăsi și trupul. Te rog să scrii câteva cuvinte. Nu te las să ieși din țară dacă nu le scrii. Acesta este

prețul pe care trebuie să-l plătești“. Așa că Lao Zi a stat trei zile în coliba lui Kuan Yin și acolo a scris Tao Te Ching.

Se spune că tradiția Secretului Florii de Aur a început cu Lu Yen. Acesta, la rândul lui, o atribuie maestrului Kuan Yin, pentru care, conform legendei, Lao Zi a scris Tao Te Ching. Kuan înseamnă „Trecătoarea Han-ku“; de aceea el se numește Maestrul Kuan, adică Maestrul de la trecătoarea Han-ku. Și trebuie să fi fost un mare înțelept, altfel nu l-ar fi putut convinge pe Lao Zi să scrie, lucru pe care acesta refuzase toată viața să-l facă. Omul acesta trebuie să fi avut ceva de nici măcar Lao Zi nu a putut să-l refuze.

Astfel este tradiția Florii de Aur legată de Lao Zi. Dar nu de la el a pornit. Lao Zi spune că tot ce afirmă el s-a mai spus înainte, iar și iar, de-a lungul secolelor. El nu aduce în lume un adevăr nou, ci doar o exprimare nouă. Adevărul este întotdeauna același, numai exprimările diferă.

Lao Zi a spus același lucru pe care îl spusese Krishna înaintea lui. Krishna a spus același lucru pe care l-a spus mai târziu Buddha. Buddha a spus aceleași lucruri pe care le-au spus Mahomed, Iisus, Zarathustra, deși exprimările lor diferă atât de mult încât trebuie să fii foarte inteligent ca să vezi esența. Structura diferă, limba diferă, felul lor de a comunica e diferit; e firesc, pentru că sunt persoane diferite, indivizi diferiți, unici în felul lor. Dar adevărul nu e nici nou, nici vechi, și oriunde există adevăr, el este veșnic.

Cartea Secretul Florii de Aur este una dintre sursele eterne prin care poți să reînvii, poți să găsești ușa divinității.

Sutrela:

Maestrul Lu Tsu a spus:

Ceea ce există prin sine se cheamă „calea“, „tao“.

În esență, cuvântul tao înseamnă „calea“. Despre țintă nu se poate spune nimic. Ținta rămâne inefabilă, imposibil de exprimat. Dar despre cale se

poate spune ceva. De aceea taoiștii n-au folosit niciodată cuvintele Dumnezeu, adevăr, nirvana; nu, ei folosesc doar cuvântul cale. Buddha spune: „Buddhașii pot să-ți arate doar calea. Dacă o urmezi, ajungi la adevăr“.

Adevărul trebuie să fie experiența ta. Nimeni nu poate defini adevărul, dar calea poate fi definită, calea poate fi explicată. Maestrul nu poate să-ți ofere adevărul, dar poate să-ți ofere calea. Și odată ce calea există, tot ce trebuie să faci este să mergi pe ea. Lucrul acesta trebuie să-l facă discipolul. Eu nu pot să merg în locul tău și nu pot să mănânc în locul tău. Nu pot să trăiesc în locul tău și nu pot să mor în locul tău. Trebuie să faci aceste lucruri singur. Însă pot să-ți arăt calea, am străbătut calea.

Tao înseamnă pur și simplu „calea“.

Ceea ce există prin sine însuși se numește „calea“.

Definiția e frumoasă. Lu Tsu spune: „Ceea ce există prin sine, ceea ce nu are nevoie de sprijinul altcuiva, ceea ce a existat întotdeauna indiferent dacă ai mers pe ea sau nu...“ Nu contează dacă cineva merge sau nu pe ea, ea există mereu. De fapt, fără să știe, întreaga existență o urmează. Dacă poți să o urmezi conștient, viața ta va deveni o mare binecuvântare. Dacă o urmezi fără să știi, atunci ai să te tot împiedici și n-ai să poți să te bucuri de ea așa cum ar trebui.

Un om poate fi adus în grădină în timp ce el e inconștient. Ar putea fi beat, sau în comă, sau sub efectul cloroformului. Poate fi adus în grădină inconștient fiind, iar urechile lui vor auzi cântecul păsărilor, însă el nu va ști. Adierea vântului îi va aduce la nări parfumul florilor, însă el nu va ști. Soarele îl va lumina, dar nu va ști. Briza îl va mângâia, însă nu va ști. Îl poți așeza la umbra unui copac mare, însă nu va simți răcoarea. Așa este omul.

Suntem în tao, căci unde în altă parte am putea fi? A trăi înseamnă a fi pe cale. A trăi înseamnă a trăi în Dumnezeu, a respira înseamnă a respira în Dumnezeu. Unde altundeva am putea fi? Dar la fel cum peștele trăiește în ocean și nu știe de ocean, și noi trăim în tao și nu știm deloc de tao. De fapt, tao este atât de

evident încât tocmai din acest motiv suntem total neatenți la el. Peștele cunoaște foarte bine oceanul... s-a născut în el, nu l-a părăsit niciodată, îl ia drept ceva de la sine înțeles, indiscutabil, de aceea nu este conștient de el. Noi suntem pe cale, suntem în Dumnezeu, trăim în tao, prin tao, dar nu suntem conștienți de el. Tao există, pentru că fără tao copacii n-ar crește, și stelele nu s-ar mișca, și sângele n-ar circula, și respirația n-ar fi posibilă. Viața ar dispărea.

Viața este posibilă numai dacă există o lege fundamentală care să o susțină. Viața este posibilă numai dacă există ceva care să o mențină. Uită-te la marea ordine din existență. Nu e un haos, este un cosmos. Ce anume face ca existența să fie cosmos? De ce atâta armonie? Trebuie să existe o lege care întreține armonia. Dar noi nu știm de ea. Nu știm nimic despre ființa noastră, iar prin ființa noastră suntem uniți cu tao.

Tao nu are nici nume, nici formă. Este esența unică, spiritul primar, unic.

Este oceanul de viață care ne înconjoară, este în noi și în afara noastră – esența pură. Este existența, este spiritul primar. Nici un nume nu-l poate cuprinde. Toate numele sunt numele lui. Și nu are nici o formă anume, pentru că toate formele sunt forma lui tao. Tao există în milioane de forme. În copac e verde, în floare este roșu, în om este om, în pește e pește. Este aceeași lege. Poți înlocui cuvântul tao cu Dumnezeu, și e același lucru. Ceea ce creștinii și mahomedanii numesc Dumnezeu, taoiștii numesc tao, budiștii numesc dhamma, evreii numeau logos, dar toți se referă la același lucru. Nici un nume nu-l poate cuprinde sau poate fi exprimat prin orice nume.

Esența și viața nu pot fi văzute. Ele sunt cuprinse în lumina cerului. Lumina cerului nu poate fi văzută. Ea e conținută de cei doi ochi.

Poți să vezi forma, poți să vezi corpul – corpul este forma, substanța care înconjoară esența –, dar esența nu o poți vedea. Esența este invizibilă, inabordabilă prin simțuri. Ea trebuie simțită imediat, nu prin intermediari.

Tu vezi corpul meu, eu văd corpul tău – asta înseamnă să vezi printr-un intermediar. Ochii mei îmi spun că ești aici, ochii tăi îți spun că sunt aici, dar cine știe? – poate că ochii sunt înșelători, ei chiar înșală uneori. Noaptea, pe întuneric, vezi o frânghie și o iei drept șarpe și te sperii și o rupi la fugă. Sau în deșert vezi o oază ce nu există, care este doar un fenomen proiectat, pentru că ți-e tare sete și vrei să fie acolo, așa că o crezi acolo. Ochii înșală de multe ori, așa că cine știe?

Dacă adevărul este cunoscut printr-un intermediar, el rămâne îndoielnic; nu poate fi cert, absolut cert. Iar un adevăr care nu e absolut cert nu e deloc adevăr. Adevărul trebuie să fie absolut cert, nu poate fi doar pe jumătate. Atunci există o singură cale: trebuie cunoscut fără intermediari, trebuie să-l cunoști direct, imediat, trebuie să-l cunoști fără intermediul simțurilor. Și așa se poate cunoaște: nu poți să vezi viața, dar poți să o percepi. Este o experiență subiectivă, nu un obiect.

Esența și viața nu pot fi văzute. Ele sunt cuprinse în lumina cerului. Lumina cerului nu poate fi văzută. Ea e conținută de cei doi ochi.

Tu ai acești doi ochi. Pentru taoiști, acești doi ochi sunt foarte importanți. Numai știința modernă a reușit să vadă adevărul acestui fapt. Acești doi ochi nu sunt doar ochii vizibili. Ei reprezintă masculinul și femininul din tine. Acum știința modernă spune că mintea omului e împărțită în emisfere, una fiind masculină, cealaltă feminină. Partea dreaptă a minții este feminină, partea stângă este masculină. Așa că un ochi al tău reprezintă masculinul din tine, iar celălalt reprezintă femininul din tine. Iar atunci când bărbatul și femeia din tine se întâlnesc, acea întâlnire, acea unire lăuntrică se numește cer.

Iisus spune: „Când cei doi ochi ai tăi vor deveni unul, va fi lumină“. El vorbește ca un alchimist taoist: când cei doi ochi ai tăi vor deveni unul, va fi lumină. Când bărbatul și femeia din tine dispar unul în celălalt – asta este experiența orgasmică supremă. Ce simți tu atunci când faci dragoste cu o femeie sau cu un bărbat este doar o străfulgerare a acestui lucru, trece atât de repede încât până să devii conștient de ea a și dispărut. Dar e o

străfulgerare a întâlnirii bărbatului cu femeia.

Asta este o întâlnire exterioară. E o minune că se întâmplă chiar și pentru o clipă. Dar tantra, tao, yoga și toate marile învățături secrete ale lumii te pot ajuta să devii conștient de masculinul și femininul din tine – de ceea ce tantricii numesc Shiva și Shakti, iar taoiștii numesc yin și yang. Polaritatea, pozitivul și negativul din tine, ziua și noaptea din tine trebuie să se întâlnească acolo.

Lumina cerului nu poate fi văzută. Ea e conținută de cei doi ochi.

Dar dacă ei nu devin unul, nu vei fi conștient de ea. Nu poți s-o vezi decât dacă ochii tăi devin unul. Atunci lumina este eliberată, atunci se produce o mare explozie de lumină. Zarathustra o numește „explozie de foc“, Lao Zi o numește „explozie de lumină“. E același lucru.

Probabil că știi declarația lui Ioan Botezătorul. El le spunea discipolilor săi: „Eu vă botez cu apă. După mine o să vină cel care vă va boteza cu foc“. El voia să spună că botezul cu apă este un botez exterior. Pentru Ioan Botezătorul, apa reprezenta curgerea exterioară.

Rețineți lucrul acesta, și anume că exterior și jos sunt sinonime, precum sunt și sus și interior; tot ceea ce merge în jos merge de asemenea și spre exterior, iar ceea ce merge în sus merge de asemenea și către interior. Apa curge întotdeauna în jos, astfel reprezintă o curgere exterioară, se îndepărtează de sine; călătoria ei e o călătorie exterioară. Focul merge în sus, mereu în sus, iar în sus e sinonim cu spre interior; călătoria lui e întotdeauna interioară.

Ioan Botezătorul spune: „Eu vă botez cu apă, dau cadrul exterior al religiei. După mine va veni Hristos care vă va oferi botezul interior, botezul focului“.

Iisus spune iar și iar: „Căiți-vă! Căiți-vă!“, iar creștinii au interpretat greșit cuvântul. Ei l-au interpretat ca fiind căința pentru fărădelegi. El nu are nici o legătură cu fărădelegile. Cuvintele a te căi înseamnă de fapt a te întoarce, a te duce înapoi, înauntru tău. Înseamnă întoarcere: întoarcere la

originalitate. Cuvântul căință înseamnă metanoia, întoarcere – o întoarcere de 180 de grade. Dacă vei curge mereu în afară, vei rămâne apă. Dacă te întorci spre interior, devii foc.

Iar atunci când cei doi ochi, când aceste două flăcări, când aceste emisfere ale conștiinței tale se unesc și devin o singură flacără, acea flacără este ceea ce Plotin numește „zborul celui singur către cel singur“.

Cel Mare este denumirea dată celui ce nu are nimic deasupra lui.

Iar dacă poți să devii acel unul, devii Cel Mare. Acesta e modul taoist de a spune ceva despre Dumnezeu fără să folosești cuvântul Dumnezeu: dacă devii unul, devii Dumnezeu.

Secretul magiei vieții constă în folosirea acțiunii pentru a ajunge la inacțiune.

Aceste cuvinte conțin în ele posibilități. Care este secretul de a face din acești doi ochi unul singur? Cum să faci masculinul și femininul să fie unul? Cum să lași bărbatul și femeia din tine să se dizolve unul în celălalt astfel încât să nu mai fii dual, să nu mai fii o casă divizată, astfel încât să nu mai existe conflicte și tensiuni, astfel încât totul să fie unul? În acea unitate este beatitudine, pentru că tensiunile dispar, conflictele dispar, neliniștea dispăre. Cum să devii acel unul?

Secretul magiei vieții constă în folosirea acțiunii în scopul de a se ajunge la inacțiune.

Bărbatul reprezintă acțiunea, femeia reprezintă inacțiunea. Trebuie să

folosești acțiunea ca să ajungi la inacțiune, trebuie să depui efort ca să ajungi la lipsa de efort. Trebuie să îți pui în joc toate energiile, trebuie să devii atât de activ încât să nu rămână nici un strop de energie nefolosit – trebuie să îți implici întreaga energie în acea creativitate – și atunci, dintr-odată, când toată energia este implicată, are loc transformarea. Așa cum apa se evaporă la 100 de grade, și acțiunea, când este deplină, se evaporă și în urmă rămâne inacțiunea.

Mai întâi trebuie să înveți să dansezi și să îți pui toată energia în dans. Și, într-o bună zi, se întâmplă ceva ciudat – brusc, dansatorul dispare în dans, iar dansul e lipsit de efort. Atunci apare inacțiunea. Ca să intri în inacțiune, trebuie mai întâi să înveți acțiunea. Asta este esența meditației.

Vin la mine oameni și mă întreabă de ce predau meditații active. O fac pentru că e singura cale de a găsi inacțiunea: dansul cu o intensitate maximă, dansul frenetic, dansul nebunesc. Iar dacă îți pui în el întreaga energie, vine o clipă când vezi dintr-odată că dansul e lipsit de efort, are loc de unul singur – este acțiune fără acțiune.

Floarea de Aur este lumina. Floarea de Aur este un simbol. La asta se referă expresia „Firul de apă ce duce la izvor are un singur gust“.

Floarea de aur e un simbol, ea simbolizează lumina aurie ce este eliberată atunci când nu mai ești dual și ai devenit unul. Este ca și cum o floare de lumină aurie s-a deschis în tine. Și nu e doar un simbol. Este un simbol, dar este aproape adevărat; exact așa se întâmplă. Acum ești ca un întuneric, ca o noapte neagră. Atunci ești ca un răsărit de soare. Nu vezi nicăieri soarele, dar lumina e acolo. Ea nu are o sursă – este o lumină fără sursă. Dar odată ce ai cunoscut acea lumină aurie din tine, devii nemuritor. Atunci moartea nu există, pentru că lumina nu moare niciodată.

Întreaga viață, întreaga existență e alcătuită doar din lumină – toate lucrurile sunt forme de lumină. Și fizica modernă este perfect de acord cu tao – totul este lumină; formele se schimbă încontinuu, dar lumina rămâne. Lumina este veșnică.

Multe scripturi încep cu cuvântul lumină. „La început, Dumnezeu a spus: «Să fie lumină!»“. Acesta e începutul. Dacă a fost vreodată un început, nu putea să fie altfel; trebuie să fi fost cu lumină. Însă nu a fost niciodată un început; aceasta este doar o parabolă! Lumina a existat întotdeauna. Coranul spune că Dumnezeu e lumină. Unul dintre numele date de sufiți lui Dumnezeu este Noor. Noor înseamnă lumină.

Iar gustul este același – fie că se întâmplă în mine, fie că se întâmplă în tine, gustul e același. Gustul stării de buddha este același. Buddha a spus: „Gustul stării de buddha e ca oceanul. Îl poți gusta din nord sau din sud, din partea asta sau din partea aia, de la țărm sau din larg, dar gustul lui e același. Așa e și gustul stării de buddha“. În clipa în care un om ajunge la această lumină eternă, viața lui are un singur parfum. Acel parfum e conținut de luciditatea absolută: inconștientul lui a dispărut, în ființa lui nu mai există nici o parte întunecată.

Dacă un adept al lui Freud se va uita într-un astfel de om, el va găsi numai conștiență; nu va găsi inconștientul. Dacă un adept al lui Freud se uită în tine, numai o parte din zece este conștiență, celelalte nouă sunt inconștiente – numai o zecime din mintea ta este conștientă. Un buddha este conștiență sută la sută.

Răspândirea luminii depinde întru totul de mișcarea de curgere înapoi, astfel încât gândurile să fie adunate laolaltă. Inima cerească se află între soare și lună.

Ține minte, soarele reprezintă energia masculină, luna reprezintă energia feminină. Iar inima se află între cele două. Inima nu e nici de genul masculin, nici de genul feminin, și asta este frumusețea ei. Inima este divină și se află exact între soare și lună.

Dacă tinzi prea mult spre energia masculină, ești prea activ și nu știi să fii pasiv. Asta s-a întâmplat în Occident – Occidentul e orientat spre soare, de aici prea multă activitate. Activitatea îi înnebunește pe oameni. Prea multă viteză, totul trebuie făcut imediat, nu există răbdare, nu se așteaptă. Au uitat să fie pasivi, răbdători, să aștepte. Și-au pierdut de tot capacitatea de a

fi inactivi. Ei nu știu să meargă în vacanță. Chiar dacă se duc în vacanță, sunt mai activi ca niciodată.

În Occident, atacurile de cord ce se petrec duminica sunt mai multe decât în orice altă zi, pentru că e zi nelucrătoare și oamenii sunt prea ocupați. Toată săptămâna lucrătoare se gândesc că se vor odihni în weekend, iar când vine weekendul au o mulțime de lucruri de făcut. Nu că ar trebui să le facă, nu că ar fi nevoie să le facă – nu, deloc – însă ei nu pot trăi în tihnă. Nu se pot întinde pe pajiște pentru a fi în contact cu pământul, nu pot să stea liniștiți sub un copac fără să facă ceva. Nu, ei se apucă să facă prin casă o mie și unu de lucruri. Repară asta, desfac aia, meșteresc la motorul mașinii. Fac ceva ca să rămână activi.

Oamenii se gândesc toată viața că atunci când vor ieși la pensie se vor bucura de odihnă. Însă nu se întâmplă asta. Odată ieșiți la pensie, mor foarte repede. Psihologii spun că pensionarii mor cu zece ani mai devreme pentru că nu știu ce altceva să facă. Moartea pare singura cale de a scăpa de o viață ce nu mai are nici un rost, ce niciodată nu a avut rost, ce a fost doar o alergătură. Oamenii aleargă, neștiind încotro se duc. Tot ce știu ei este că trebuie să se grăbească întruna, fără ca măcar să-și pună întrebarea unde anume se duc. De fapt, oamenii aleargă în cerc.

Vestul este orientat spre soare, Estul este orientat spre lună. Estul a devenit prea pasiv, prea fatalist: „Nu trebuie să facem noi nimic. Așteptați, va face Dumnezeu“. Asta e altă prostie. Estul este sărac, leneș, prost, iar oamenii nu sunt îngrijorați câtuși de puțin. Peste tot e mizerie, sărăcie, cerșetorie, boală, dar nimeni nu-și face griji, totul e acceptat. „Ce poți să faci? E voia Domnului. Trebuie să acceptăm. Trebuie să așteptăm. Când nu s-o mai putea, va veni Dumnezeu. Ce altceva putem face?“ Aceasta este mintea feminină.

Secretul Florii de Aur spune că trebuie să fii exact la mijloc – nici masculin, nici feminin – atunci există echilibru, atunci ești activ și totuși în adâncul ființei tale rămâi inactiv, atunci ești inactiv și totuși la exterior rămâi activ. La exterior fii orientat spre soare, pe dinăuntru fii orientat spre lună. Lasă luna și soarele să se întâlnească în tine, iar tu fii exact la mijloc. Iar la mijloc este transcendența.

Răspândirea luminii depinde întru totul de mișcarea de curgere înapoi, astfel încât gândirile să se adune laolaltă.

Omul este și centru, și circumferință. Dacă te îndrepti spre circumferință, vei avea multe gânduri. Dacă te îndrepti spre centru, gândurile încep să dispară. Când ești chiar în mijloc, toate gândurile dispar – există doar conștiință. Asta spune acest tratat secret:

...astfel încât gândurile să se adune laolaltă.

Lumina trebuie să se miște înspre interior.

Când te uiți la un copac, lumina ochilor tăi cade asupra copacului – lumina se mișcă spre exterior. Când închizi ochii, lumina începe să se întoarcă spre interior – metanoia, căință, întoarcere. Iar când lumina cade pe propria ființă, există cunoaștere de sine, autocunoaștere. Iar acea autocunoaștere îți aduce libertate – te eliberează din toate încâlcările, te eliberează de toate atașamentele, te eliberează de moarte, te eliberează de corpul tău. Ea creează sufletul din tine.

Gurdjieff le spunea discipolilor săi: „Nu vă nașteți având un suflet, ci trebuie să-l creați prin metanoia“.

Cartea Castelului Galben spune: „În spațiul restrâns al casei, viața poate fi ordonată“.

În acest templu mic al corpului tău, viața poate fi ordonată.

În mijlocul unui metru pătrat domnește splendoarea. În holul purpuriu al orașului de jad sălășuiește Dumnezeu Pustietății și al Vieții Absolute.

Aici e o contradicție: pustietate și viață. Viața este masculină, pustietatea este feminină. Viața și pustietatea – amândouă sunt aspecte ale Dumnezeului lăuntric. Când nu ai ales nici una dintre ele, când n-ai ales deloc – ai fost doar un spectator –, atunci ai devenit acel Dumnezeu care are ca aspecte viața și moartea, perfecțiunea și neantul.

De aceea, când lumina circulă, energiile întregului corp apar dinaintea tronului său...

Iar atunci când lumina se deplasează înspre interior și circulă înăuntrul-ființei tale, fiindcă nu are pe unde să iasă – asta este meditația, asta face Buddha sub copacul bodhi –, tu stai în liniște, închizi toate ușile și lumina circulă în tine. Atunci, pentru prima dată, devii conștient de corp și de tot ce conține corpul – de toate misterele lui. Acest corp mic conține toate misterele universului. Este un microcosmos.

De aceea, când lumina circulă, energiile întregului corp apar dinaintea tronului său, după cum, atunci când un rege sfânt își stabilește capitala și impune regulile fundamentale ale ordinii, toate statele vin să-i aducă tribut; sau după cum atunci când stăpânul e tăcut și calm, servitorii ascultă de bunăvoie de ordinele lui și fiecare își face treaba.

Iar atunci când această lumină se mișcă în tine, corpul devine un servitor, simțurile devin servitori supuși și nu trebuie să le controlezi. Ele te urmează de bunăvoie.

Asta e frumusețea lui tao: nu impune niciodată nimic, nu vrea să cultive nici

un caracter. El spune: umple-te de lumină și toate celelalte vor urma.

De aceea, trebuie doar să faci lumina să circule; acesta este cel mai ascuns și mai minunat secret. Lumina e ușor de pus în mișcare, dar greu de ținut într-un loc. Dacă e făcută să circule suficient de mult timp, ea se cristalizează. Este starea despre care se spune: „În tăcere te înalți în zbor dimineața“.

Un lucru foarte important se spune în această sutra: lumina e ușor de pus în mișcare; e greu de ținut într-un loc, așa că nu încerca să o fixezi.

Aici încearcă yoga să facă ceva care nu e ușor de făcut. De aici dificultatea, caracterul anevoios al disciplinei: yoga încearcă să fixeze lumina. Ea încearcă și să fixeze lumina între cei doi ochi, exact între cele două sprâncene în centrul celui de-al treilea ochi. Pe scurt, asta e întreaga filosofie a disciplinei yoga: dacă poți să-ți concentrezi întreaga conștiință pe al treilea ochi vei fi transformat, cei doi ochi ai tăi vor deveni unul și te vei umple de lumină.

Și dincolo de cel de-al treilea ochi – al treilea ochi este cel de-al șaselea centru pe harta yoga a conștiinței –, dincolo de cel de-al șaselea centru se află al șaptelea. Al șaptelea centru se numește lotusul cu o mie de petale. Dacă lumina este concentrată în al treilea ochi, ea va apăsa cel de-al șaptelea centru, va începe să se ridice ca apa într-un rezervor. Iar apăsarea exercitată asupra celui de-al șaptelea centru va deschide floarea rămasă în stadiul de boboc de secole, de milioane de vieți.

Tao lucrează pe o cale diferită. Tao spune că e foarte greu să fixezi lumina. Nu te concentra pe a o fixa. Calea ușoară este să o pui în mișcare.

Pentru minte, circulația este întotdeauna ușoară: natura minții e să se miște; minții îi este întotdeauna greu să se concentreze. Așadar, de ce să nu folosim capacitatea minții? De ce să nu profităm de ea?

Tao este o știință spontană: nu cultiva, nu forța, nu-ți crea probleme inutile; folosește capacitatea naturală a minții – ea se mișcă, îi place mișcarea. Folosește-te de ea, lasă lumina să circule.

Prin deplasarea ei, taoiștii au ajuns să descopere cele 700 de puncte de acupunctură. Deplasând-o în tot corpul, și-au dat seama că există 700 de puncte în care lumina este foarte, foarte vie și le-au numărat exact. Acum știința confirmă că acesta este chiar numărul. Acum s-au inventat chiar și aparate care prezintă cele 700 de puncte, și le arată pe cele în care lipsește lumina, și arată unde energia nu se deplasează pe meridianele corecte. Cum au ajuns taoiștii să știe asta? Ei n-au avut aparate, n-au avut tehnologie. Singura lor tehnică a fost să intre în ființa lor și să deplaseze lumina.

Vom ajunge să vorbim și noi despre metoda în sine. Acestea sunt doar niște informații esențiale pentru înțelegerea abordării taoiștilor.

Ei spun că dacă pui în mișcare lumina și continui să o deplasezi, la un moment dat ea se cristalizează singură, nu e nevoie să te chinui să o fixezi. Tot deplasând-o, la un moment dat, brusc, constăți că totul s-a oprit și s-a întâmplat ceea ce yoga încearcă să facă să se întâmple. În tao e o întâmplare, în yoga e o călătorie lungă și aspră. Yoga e orientată spre masculin.

Tao nu este orientat spre feminin, tao este ambele – o sinteză. Circularea este energie masculină, iar fixarea este energie feminină. Ajungi la inacțiune, ajungi la pasivitate prin acțiune, prin efort ajungi la lipsa de efort.

Ca să înfăptuiești acest principiu fundamental nu trebuie să cauți alte metode, ci trebuie doar să-ți concentrezi gândurile asupra lui. Adunându-ți gândurile, poți să zbori și să te naști în ceruri.

Floarea de Aur este Elixirul Vieții...

Este secretul nemuririi. Este ceea ce alchimiștii occidentali numeau piatra filosofală, ceea ce în India se numește amrit, elixir, nectar. Acesta este un tratat alchimic: el te învață secretele de a-ți transforma chimia în alchimie, de a transforma metalul comun în aur. Acum ești doar un metal comun, dar conții multe secrete. Dacă acele secrete sunt dezlegate, te vei transforma în aur.

Floarea de Aur este Elixirul Vieții. Deși lucrează cu multă acuratețe, este totuși atât de fluidă încât are nevoie de o inteligență superioară și claritate, absorbire și liniște desăvârșite. Oamenii lipsiți de acest grad maxim de inteligență și înțelegere nu găsesc calea; oamenii care nu au această capacitate totală de absorbire și liniște nu pot adera ferm la ea.

Două cerințe... Mai întâi, îți trebuie inteligență și claritate. Nu te îngrijora. Nu te gândi că dacă nu ești inteligent nu rezolvi nimic. Fiecare om se naște inteligent. Inteligența e o calitate intrinsecă: așa cum fiecare om se naște respirând, fiecare om se naște inteligent. Ideea că unii oamenii sunt inteligenți și alții nu sunt este complet greșită și jignitoare, degradantă.

Toți oamenii se nasc inteligenți, cu toate că exprimarea inteligenței lor poate să difere. Unul este inteligent la muzică, altul este inteligent la matematică, dar dacă iei drept criteriu de apreciere matematica, muzicianul pare lipsit de inteligență. Schimbă criteriul de apreciere, supune-i pe amândoi la un examen în care muzica hotărăște și atunci matematicianul va părea prost.

Mulți oameni sunt considerați proști din cauză că noi am ales anumite criterii de apreciere. Eu n-am întâlnit niciodată un om care să fie prost – nu mi s-a întâmplat. Oamenii au feluri diferite de inteligență. Poetul are nevoie de altfel de inteligență decât omul de afaceri. Poetul nu poate să fie om de afaceri, iar omului de afaceri i-ar fi foarte greu să fie poet. Ca să fii politician ai nevoie de altfel de inteligență decât îți trebuie ca să fii pictor. Și există milioane de posibilități.

Reține că toți oamenii se nasc inteligenți, așa că nimeni nu e exclus. Trebuie doar să-ți găsești inteligența, să descoperi unde este. Și odată ce ți-ai găsit inteligența, vezi totul clar. Oamenii trăiesc în neclaritate fiindcă au idei greșite despre ei. Cineva ți-a spus – un învățător, un director, o universitate – că nu ești inteligent. Dar criteriul pe care l-au ales ei nu e valabil pentru toți. Universitățile nu sunt încă universale – ele nu acceptă diferite tipuri de inteligență, nu acceptă toate manifestările inteligenței. Odată ce ți-ai acceptat inteligența și o respecti, te limpezești, nu mai sunt probleme.

Poetul se simte prost fiindcă nu poate fi un om de afaceri bun. Lucrul acesta creează confuzie. În propriii ochi el se vede inferior, își pierde respectul de sine, se condamnă. Încearcă să reușească în afaceri, dar nu poate. Asta creează mult fum în jurul lui. El trebuie să înțeleagă că e poet și că nu e menit să fie om de afaceri, că reușita în afaceri ar însemna pentru el sinucidere. El trebuie să reușească doar ca poet. Asta este inteligența lui și inteligența lui trebuie să înflorească în felul propriu. El nu trebuie să imite pe nimeni. Poate că societatea nu-l va plăti pentru ea, fiindcă de poezie nu e atâta nevoie ca de bombe, de iubire nu e atâta nevoie ca de ură.

De asta în filme, la radio și la televizor e permisă crima; ea nu e numită obscenă. Dar a face dragoste nu e permis, este socotit ceva obscen. Această societate trăiește prin ură, nu prin iubire. Dacă cineva e omorât, e în regulă.

Dacă cineva îți înfige în inimă un pumnal și sângele țâșnește ca o arteziană, e în regulă. Dar dacă cineva te îmbrățișează, te sărută, te iubește, societății i se face frică. E ciudat că iubirea este obscenă și crima nu, că îndrăgostiții sunt condamnați și soldații răsplătiți, că războiul e bun și iubirea e rea.

Dacă îți accepți inteligența, dacă te accepți pe tine, vei vedea totul clar, toți norii dispar.

Și în al doilea rând, ai nevoie de capacitate de absorbire și de liniște. Inteligența și limpezimea fac parte din mintea masculină, absorbirea și liniștea fac parte din mintea feminină. Numai o femeie poate să absoarbă, de asta rămâne însărcinată – ea are uter.

Aceste două lucruri sunt necesare împreună. Dacă nu ești inteligent, nu înțelegi ce ți se spune, nu înțelegi ce îți comunică maestrul. Iar dacă nu ești feminin, nu poți absorbi informațiile, nu poți să le porți în tine. Este nevoie de ambele: trebuie să fii inteligent, extrem de inteligent, ca să înțelegi sensul, și trebuie să ai capacitatea maximă de a absorbi ca să-l păstrezi în tine, astfel să ajungă să facă parte din ființa ta.

Acestea sunt doar informații esențiale. Încetul cu încetul vom intra în tehnicile de punere în mișcare, de deplasare a luminii. Ascultă cu atenție, în mod inteligent. Absoarbe ce auzi. Poate fi una dintre cele mai grozave experiențe din viața ta.

Destul pentru azi.

Ochi goi

Prima întrebare:

Osho,

În ultima vreme, mai mulți prieteni m-au întrebat dacă sunt sceptic cu privire la sannyas, la ashram și la tine. A trebuit să recunosc adevărul și am spus: „Da, uneori sunt“. Asta mi-a creat un sentiment de vinovăție. Am făcut ceva de neiertat, am comis un sacrilegiu sau e firesc să fii sceptic? Nu știu dacă tu ești iluminat. Eu îți simt doar frumusețea și încrederea.

Credința se teme de îndoială – se teme fiindcă a reprimat-o. Te temi de orice reprimi, fiindcă acel lucru e mereu în adâncul ființei tale, așteptând să se răzbune și, când o să se ivească prilejul, o să explodeze în tine. Credința stă pe un centru seismic și cu fiecare zi îndoiala devine mai puternică, pentru că în fiecare zi trebuie să o reprimi. Mai devreme sau mai târziu n-ai să mai poți s-o reprimi, va fi mai puternică decât credința ta. Atunci îți va arunca credința cât colo.

Însă încrederea nu se teme de îndoială, pentru că încrederea nu se opune îndoielii. Încrederea se folosește de îndoială, încrederea știe să folosească energia conținută de îndoială. Asta e diferența dintre credință și încredere. Credința e falsă; ea creează o pseudoreligie, ea creează ipocriți. Încrederea are frumusețe sublimă și adevăr. Ea se dezvoltă prin îndoială, folosește îndoiala ca îngrășământ, ea transformă îndoiala. Îndoiala îi e prieten, nu dușman.

Iar dacă încrederea nu a trecut prin multe îndoieli, ea rămâne neputincioasă. De unde să prindă forță? Dacă nu există provocări, rămâne slabă.

Îndoiala este o provocare. Dacă încrederea ta poate să răspundă provocării,

dacă se poate împrieteni cu îndoiala, aceasta va crește. Iar tu nu vei fi scindat, îndoindu-te în adâncul ființei tale și la suprafață având credință; ci vei avea un fel de unitate, vei fi un individ, nedivizat. Iar în vechile religii, acea individualitate se numește suflet.

La suflet ajungi prin îndoială, nu prin credință. Credința e doar o mască sub care îți ascunzi fața originală. Încrederea e transformarea prin care devii mai luminat. Și pentru că folosești îndoiala drept provocare, drept prilej, reprimarea nu există. Încetul cu încetul îndoiala dispare, deoarece energia ei este luată de încredere.

De fapt, îndoiala nu e decât încredere ce crește; îndoiala este încrederea în proces de dezvoltare. Întotdeauna să te gândești la îndoială ca fiind încrederea în curs de dezvoltare. Îndoiala este cercetare, iar încrederea este rezultatul cercetării. Îndoiala este întrebarea, iar încrederea este răspunsul. Răspunsul nu se opune întrebării – dacă n-ar exista întrebare, n-ar mai exista nici răspuns. Întrebarea i-a dat răspunsului ocazia să existe.

Așa că te rog ca în preajma mea să nu te simți niciodată vinovat. Eu sunt total împotriva oricărui fel de vinovăție. Vinovăția este un lucru absolut greșit. Dar de-a lungul veacurilor, preoții, politicienii și puritanii s-au folosit de ea. Vinovăția este o strategie, o strategie de exploatare a oamenilor. Odată ce ai reușit să-i faci pe oameni să se simtă vinovați, ei devin sclavii tăi. Din cauza vinovăției, ei nu vor fi niciodată integri, vor rămâne divizați. Din cauza vinovăției, nu vor putea niciodată să se accepte, se vor condamna veșnic. Din cauza vinovăției, vor fi gata să creadă în orice. Ca să scape de vinovăție, vor face orice. Vor face orice prostie, vor săvârși orice ritual prostesc doar ca să scape de vinovăție.

De-a lungul secolelor, preoții i-au făcut pe oameni să se simtă vinovați. Toate așa-zisele religii există pe seama vinovăției, nu pe seama existenței lui Dumnezeu. Ele n-au nici o legătură cu Dumnezeu, iar Dumnezeu nu are nimic de-a face cu ele; ele există pe seama vinovăției tale. Ție ți-e frică, știi că ai dat greș și că trebuie să apelezi la ajutorul cuiva care nu dă greș. Știi că ești nevrednic și că trebuie să te înclini în fața celor care sunt vrednici, trebuie să îi servești. Știi că nu poți avea încredere în tine fiindcă ești divizat.

Numai un om nedivizat poate să aibă încredere în el, în sentimentele lui, în

intuiția lui. Tu tremuri mereu pe dinăuntru; ai nevoie de cineva de care să te sprijini. Și odată ce te sprijini de cineva, odată ce depinzi de cineva, rămâi copil, nu mai crești. Vârsta minții tale rămâne cea a unui copil. Nu mai ajungi la maturitate, nu mai devii independent. Iar preotul nu vrea să devii independent. Dacă ai fi independent, te-ar scăpa din mână, n-ai mai fi afacerea lui.

Eu sunt total împotriva oricărui fel de vinovăție. Ține minte acest lucru: dacă te simți vinovat de ceva în preajma mea, o faci pe cont propriu. Înseamnă că mai porți încă în tine glasul părinților tăi, al preoților. Eu vreau să nu te simți vinovat de nimic. Când nu te simți vinovat de nimic ești o persoană religioasă. Așa definesc eu o persoană religioasă.

Folosește îndoiala – îndoiala e frumoasă – pentru că numai prin îndoială încrederea ajunge la maturitate. Cum poate fi altfel? Trebuie să fie frumoasă, căci numai prin îndoială încrederea devine centrată, numai prin îndoială încrederea înflorește. Noaptea neagră a îndoielii e cea care aduce mai aproape de tine zorii aurii. Noaptea neagră nu se opune zorilor, noaptea neagră e pântecul în care întunericul se pregătește să se transforme în lumină.

Îndoiala și încrederea sunt complementare, la fel cum sunt bărbatul și femeia, noaptea și ziua, vara și iarna, viața și moartea. Gândește-te la ele în termeni de complementaritate, nu de opoziție. Deși la suprafață par să fie opuse, în esență sunt prietene, se ajută reciproc.

Omul care nu are încredere nici nu se îndoiește, fiindcă nu are de ce să o facă. Dacă nu are încredere în nimic, de ce să se îndoiască? Numai omul care are încredere în ceva se îndoiește. Te îndoiești fiindcă ai încredere. Îndoiala e o dovadă de încredere. Cum poate să aibă încredere un om care nu se îndoiește? Încrederea este cea mai înaltă formă a aceleiași energii; îndoiala este cea mai de jos treaptă a aceleiași scări, iar încrederea este treapta cea mai de sus. Folosește îndoiala, folosește-o cu bucurie.

Nu e nevoie deloc să te simți vinovat. Este perfect omenesc și firesc să ai uneori mari îndoieli în privința mea și a ceea ce se petrece aici. E perfect omenesc – nu e nimic neobișnuit în asta. Ar fi ceva anormal dacă nu s-ar întâmpla. Dar nu uita că trebuie să ajungi la încredere; folosește îndoiala, însă nu uita scopul, nu uita de cea mai de sus treaptă a scării. Chiar dacă

stai pe cea de jos, uită-te la cea de sus – acolo trebuie să ajungi. De fapt, îndoiala te împinge spre ea, fiindcă nimeni nu se simte în largul lui când se îndoiește.

N-ai observat? Atunci când există îndoială, există neliniște. Nu interpreta acea neliniște drept vinovăție. Da, există neliniște, dar îndoiala înseamnă că nu ești sigur de pământul pe care stai. Îndoiala înseamnă că ești confuz, că nu ești încă o unitate – cum să fii în largul tău? Ești o mulțime – nu ești o persoană, ești mai multe persoane – cum să fii în elementul tău? Probabil că în tine e mult zgomot, o parte trage într-o direcție, altă parte trage în cealaltă direcție. Cum să crești dacă ești tras concomitent în direcții diferite? Inevitabil vor exista neliniște, tensiune, chin.

Nimeni nu poate trăi îndoindu-se. Îndoiala te împinge spre încredere. Îndoiala spune: „Du-te să cauți un loc în care să te poți relaxa, în care poți să fii în totalitate“. Îndoiala e prietena ta. Ea îți spune: „Aici nu ești acasă. Mergi înainte – cercetează, caută, investighează“. Ea te îndeamnă să cercetezi, să explorezi.

Odată ce vezi îndoiala drept o prietenă, drept un prilej favorabil, nu ca opunându-se încrederii, ci ca împingându-te spre ea, vinovăția dispare brusc și în locul ei apare o mare bucurie. Chiar și atunci când te îndoiești, îndoiește-te cu bucurie, îndoiește-te în mod conștient și folosește îndoiala ca să găsești încrederea. E ceva absolut normal.

Spui: „Nu știu dacă tu ești iluminat“. De unde să știi? Nu ai cum să știi decât dacă devii iluminat, dacă te iluminezi. De unde știi ce mi s-a întâmplat mie dacă nu ți s-a întâmplat și ție? E absolut corect să n-ai uneori încredere în mine. Miracolul e că uneori ai încredere – acele câteva clipe sunt de ajuns. Nu-ți face griji, încrederea are o putere infinită. Încrederea e ca lumina, iar îndoiala e ca întunericul. E de ajuns o mică lumânare de încredere pentru a risipi întunericul care a domnit veacuri întregi.

Întunericul nu poate să spună: „Eu locuiesc de foarte mult timp în locul ăsta, nu pot să plec atât de ușor. Nu pot să plec doar din cauza acestei lumânări mici“. Chiar și o lumânare mică are mai multă putere decât întunericul care a domnit secolele întregi, mii de vieți. Însă el va trebui să plece... odată ce există lumină, el trebuie să plece.

Acele câteva clipe de încredere sunt de ajuns ca să-ți distrugă încetul cu încetul toate îndoielile. „Distrugerea“ se produce prin eliberarea energiei pe care o conține îndoiala. Doar prin spargerea crustei numite îndoială vei găsi în adâncul ființei tale energia pură a încrederii. Odată eliberată, vei avea din ce în ce mai multă încredere.

Spui: „Nu știu dacă ești iluminat“. E bine că nu crezi. Dacă ai începe să crezi, n-ai mai căuta. Cel care crede nu se mișcă niciodată – el deja a crezut. De asta găsești în biserici, în temple, în moschei, în gurudwara-uri milioane de oameni care i se închină lui Dumnezeu. Ei se închină din credință și, din cauza asta, rămân nereligioși. Ei nu-l caută pe Dumnezeu – ei l-au acceptat deja. Acceptarea lor este neîntemeiată, nu s-au luptat pentru ea, nu au câștigat-o.

Trebuie să te căznești, trebuie să te lupți, trebuie să dobândești. Totul în viață are un preț; trebuie să plătești prețul. Ei nu au plătit prețul; ce cred ei că vor obține doar închinându-se într-un templu? Sunt niște nesăbuiți, își pierd timpul. Închinăciunea lor e doar o iluzie.

Omul cu adevărat religios nu crede; el cercetează. Fiindcă nu crede, are îndoieli, și nici un om care are îndoieli nu poate să fie liniștit. El trebuie să caute, să cerceteze și să găsească. Îndoiala îl roade, îndoiala îl îmboldește: „Cercetează, caută, găsește, nu te lăsa până nu găsești“.

E bine că nu poți să crezi. Numai nu uita că nu e nevoie să crezi, nu e nevoie nici să nu crezi. Și asta se întâmplă, iar eu sunt mulțumit.

Tu spui: „Eu doar îți simt frumusețea și încrederea“.

Asta e tot ce trebuie. E destul, mai mult decât destul. Asta va deveni barca ce te va duce pe celălalt mal – dacă îmi simți iubirea, dacă îmi simți încrederea în tine, dacă îmi simți speranța, dacă simți că s-a întâmplat ceva frumos – chiar dacă nu știi ce anume. Nu poți să definești și nu poți să explici acel ceva, dar dacă simți măcar că ceva de dincolo... Asta e frumusețea. Frumusețea e întotdeauna de dincolo.

Când vezi un trandafir și spui: „E frumos“, ce vrei să spui? Spui că ai văzut ceva de dincolo, ceva invizibil a devenit pentru tine vizibil. Nu poți dovedi. Dacă cineva care stă lângă tine spune că nu vede frumusețea trandafirului, nu-i poți dovedi că ea există, nu ai cum. Nu-ți rămâne decât să ridici din

umeri și să spui: „Atunci nu e nimic de făcut. Eu o văd și tu nu o vezi și asta e!”

Nu te poți duce la un om de știință să-i spui să disece trandafirul ca să constate dacă el conține sau nu frumusețe – nu conține. Frumusețea nu e conținută de trandafir. Frumusețea este de dincolo, ea doar dansează pe trandafir – cine are ochi, vede; cine nu are ochi, nu vede. Poți să duci trandafirul la un chimist, acesta îl va diseca, va găsi tot ce se află în el – dar frumusețea nu este în trandafir. Trandafirul a fost doar un prilej pentru ca frumusețea să coboare de dincolo. A fost doar un ecran pe care frumusețea a putut dansa. Trandafirul a fost doar o scenă pe care să se desfășoare piesa, și nu piesa în sine. Iei trandafirul, îl diseci, îl tai bucățele, găsești toate elementele componente – dar frumusețea nu este un element component al trandafirului, cu toate că, fără trandafir, frumusețea nu poate coborî.

Este exact ca atunci când soarele răsare dimineața și razele lui dansează pe lacul cu flori de lotus. Tu nu vezi razele, nu poți să le vezi. Asta spune Secretul Florii de Aur: nu poți să vezi esența, nu poți să vezi viața; tot ce vezi sunt doar consecințe.

Ai văzut vreodată lumina? Nu, n-ai văzut-o niciodată. Ai văzut lucruri luminate, n-ai văzut lumina în sine. Ai văzut lacul luminat, ai văzut florile de lotus luminate, ai văzut fața persoanei iubite sau a copilului tău luminată. Ai văzut lumea luminată, dar ai văzut lumina în sine? Dacă lumina nu are pe ce să cadă, nu poți s-o vezi.

De asta, în clipa în care astronauții se îndepărtează de Pământ, chiar și în timpul zilei, cerul e negru, absolut întunecat, fiindcă ei nu văd lumina în sine și lumina nu are pe ce să se răsfângă. Vezi lumina pe stele fiindcă stelele devin pentru lumină un teren de joacă, însă în jurul stelelor este numai întuneric fiindcă nu există nimic care să se pună în calea luminii. Iar dacă luminii nu îi iese nimic în cale, ea nu poate fi văzută.

Nu poți să vezi iluminarea, vezi doar consecințele ei. Nu poți să vezi ce mi s-a întâmplat mie, dar vezi că ceva s-a întâmplat; ceva de genul X. Nici nu e nevoie să-i spui iluminare, X e de ajuns. Ceva misterios s-a întâmplat. Și cu cât ești mai atent la mine, cu atât mai mult ești conștient de acest X, și cu cât ești mai conștient de el, cu atât ceva din tine începe să îi răspundă. Ce mi s-a întâmplat mie poate să declanșeze un proces în tine. Însă nu poate

reprezenta cauza iluminării tale, ține minte. Iluminarea ta nu poate fi efectul iluminării mele. Între maestru și discipol nu există o relație de tip cauză/efect, există o relație de cu totul alt tip.

Chiar în acest secol, Carl Gustav Jung a reușit să pătrundă misterul acelui tip diferit de relație. El l-a numit „sincronicitate“. Relația de tip cauză/efect este o relație științifică, sincronicitatea este o relație poetică. Sincronicitatea înseamnă că dacă ceva se întâmplă undeva și tu ești deschis, ești vulnerabil față de acel ceva, începe să răspundă în tine ceva asemănător cu el. Dar nu el a fost cauza, nu el a cauzat asta.

Este ca atunci când cineva cântă ceva frumos și în tine se naște o mare dorință de a dansa; dorința nu e cauzată de muzică, este un răspuns paralel în tine. Ceva în tine care dormea dus – energia dansului – a fost atins; nu cauzat, doar atins, provocat, însuflețit. Asta este sincronicitatea. Dacă la mijloc ar fi o cauză, atunci li s-ar întâmpla tuturor.

De exemplu, ești aici împreună cu trei mii de sannyasini. Eu sunt deschis față de voi toți, însă voi nu sunteți toți disponibili pentru mine sau, dacă sunteți, sunteți disponibili în feluri diferite. Calitatea diferă, cantitatea diferă. Dacă eu aș fi cauza iluminării voastre, toți cei trei mii v-ați ilumina. Dar nu sunt cauza, sunt doar un agent catalizator. Dar pentru asta trebuie să fiți deschiși față de mine. Dacă eu aș fi cauza, n-ar fi nevoie să fiți deschiși față de mine. Focul arde indiferent dacă lemnul este deschis sau nu față de el – este o cauză. Apa se evaporă la o sută de grade; nu contează dacă e deschisă sau nu față de temperatura ridicată.

Cauza și efectul reprezintă un tip de relație oarbă, materialistă, o relație între materie și materie. Sincronicitatea însă nu este materială; este spirituală, este poetică, este o poveste de dragoste. Dacă te deschizi față de mine, în tine va începe să se întâmple ceva. Și, ține minte, nu eu sunt cauza. Nu e nevoie să-mi mulțumești, nu e nevoie să-mi fii recunoscător, nu eu sunt cauza. Dacă este cineva cauza, tu ești acela, pentru că te-ai deschis față de mine. Singur n-aș fi putut să fac asta. Nu există nici o acțiune din partea mea. Nu e nevoie decât ca eu să fiu prezent și să fii și tu prezent aici și ceva va începe să se întâmple. Și nimeni nu face asta – nici eu, nici tu. Eu sunt disponibil, tu ești disponibil și aceste două energii încep o poveste de iubire, încep să danseze împreună.

Așa că nu fi îngrijorat că nu știi dacă sunt sau nu iluminat. E destul că, așa cum spui tu, îmi simți frumusețea și încrederea. Asta este de ajuns. Și odată ce se va fi întâmplat în tine, vei ști. Ca să cunoști un Buddha, trebuie să devii un Buddha, ca să cunoști un Hristos, trebuie să devii un Hristos.

Întrebarea a doua:

Osho,

De câteva săptămâni, tocmai când mă simt copleșit de misterul și miracolul vieții și ale acestei lumi, simt deodată că totul din afara mea coboară tot mai aproape de mine, până îmi intră în ochi. Atunci mă pomenesc uitându-mă la ceea ce pare a fi un ecran unidimensional ce stă chiar în fața ochilor mei. E ca și cum n-ar exista nimic în afară de mine și aș fi deplin singur. Dar apoi oamenii apar pe scenă și încep să interacționeze cu mine și mă simt derutat. Cât despre tine, ce să spun? Pare că și tu faci parte din tablou.

Deși asta durează numai câteva secunde, mă cuprinde groaza când se întâmplă. Minte mea se joacă cumva cu mine? Cum aș putea fi chiar atât de singur?

Omul e solitar. Solitudinea este starea lui ultimă – dar solitudinea nu este singurătate. Nu ești singur. În asta constă toată neînțelegerea și asta te îngrozește atât de tare. A te simți singur înseamnă a simți lipsa celuilalt. A te simți singur este o stare negativă. A te simți singur înseamnă a te simți pustiu, gol – îl cauți pe celălalt: crezi în celălalt, depinzi de celălalt –, iar celălalt nu e acolo. Și pentru că celălalt nu este acolo, există un mare gol, dar acel gol este unul negativ. Bâjbâi după celălalt și nu îl găsești, și totul începe să dispară. Iar atunci când totul începe să dispară, adevărata problemă e că nu poți nici tu să mai rămâi.

Când totul a dispărut, trebuie să dispari și tu, fiindcă tu depinzi de ceilalți, ești doar o reflexie a celorlalți. Ți-ai văzut chipul în ochii celorlalți; ei au fost niște oglinzi. Acum nu mai există oglinzi – cine ești? Totul a dispărut, atunci cum poți să rămâi în această singurătate? Începi și tu să te evapori, și asta

naște marea frică – frica de moarte.

Egoul începe să moară și atunci începe să caute pe cineva de care să se agațe. De asta începi să interacționezi cu oameni. Fiindcă ți-e frică de moarte începi să-ți ocupi iar mintea cu alții. Și atunci apare marea confuzie, fiindcă ființa ta naturală începuse să coboare într-un gol adânc. Dar ție ți s-a făcut frică și te-ai tras afară din el. Ai creat o contradicție în energie; energia pătrundea înăuntru, iar tu ai sărit afară, de aici confuzia.

Dar solitudinea este absolută. Iar când spun că solitudinea este absolută vreau să spun că există numai unul, nu există mai mulți. Tu nu ești separat de existență. Nimeni nu e separat de nimeni, existența este una. Însăși ideea de separare te face nefericit, însăși ideea că „Sunt o insulă“ te chinuie. Nimeni nu e o insulă, toți facem parte din continent; facem parte din această existență oceanică. Trecutul, prezentul și viitorul, în toate direcțiile și în toate dimensiunile, sunt una. Toți suntem una.

Dar pentru asta, va trebui să intri puțin mai mult în acest gol. La început golul e negativ; negativitatea e stratul lui exterior, coaja. Dacă intri puțin mai adânc, vei găsi negativitatea pozitivă. Negativitatea pozitivă este ceea ce Buddha numește nirvana, iluminare, shunya. Când pătrunzi mai adânc și traversezi coaja – partea negativă tare, partea întunecată –, dai deodată de lumină, noaptea s-a terminat. Și atunci simți un tip cu totul nou de solitudine, unul pe care nu l-ai mai simțit, și atunci înțelegi diferența dintre singurătate și solitudine. În singurătate îl cauți pe celălalt, în solitudine celălalt a dispărut și a dispărut și egoul. Acum nu e nimeni înăuntru și nu e nimeni afară, și toți suntem unul singur.

Această unitate absolută aduce binecuvântarea. Atunci nu mai există frică, fiindcă nu mai există moarte. Moartea s-a întâmplat deja, ceea ce putea să moară a murit. Acum ești în lumea nemuririi, ai găsit elixirul. Acesta este nectarul despre care vom tot vorbi din aceste sutre ale Secretului Florii de Aur. Acesta este nectarul, amrit. Acesta este elixirul, piatra filosofală. Odată ce ai gustat din el, moartea a dispărut, timpul a dispărut, toate diferențele au dispărut. Acum vei vedea copacul drept prelungirea ta, norul drept prelungirea ta sau te vei vedea pe tine drept prelungirea copacului. Acum centrul este peste tot și nicăieri. „Eu“ nu mai există nicăieri. Cuvântul a devenit fals cu desăvârșire.

Odată, un misionar creștin l-a întrebat pe un maestru zen:

– Punctul final al călătoriei omului nu e unirea cu Dumnezeu?

Maestrul zen i-a răspuns:

– Punctul final al călătoriei omului nu e unirea cu Dumnezeu fiindcă nu a existat niciodată separarea. Nu e nevoie decât de o străfulgerare ca să înțelegi asta.

Tao, zen, tantra – înțelegerea lor e mult mai adâncă decât a așa-ziselor religii de pe piață. Creștinismul gândește în termeni de unire cu Dumnezeu, de a fi una cu Dumnezeu, dar înțelegerea maestrului zen este mult mai pătrunzătoare și mai adâncă. El spune: „Dar unde a fost separare? Când? Nu s-a întâmplat deloc, visezi că ești separat. Trezește-te din vis! Nu există nici o unire, întotdeauna ai fost una cu existența. N-a existat nici o clipă separare, nu există nici o posibilitate de separare.

Te apropii de o înțelegere foarte importantă, foarte semnificativă. Dacă nu te sperii și nu fugi de această experiență, s-ar putea să ajungi la străfulgerarea care îți arată că există un singur tot.

Dar frica vine întotdeauna. Nu e ceva nou. Fiecare căutător trebuie să treacă prin asta. Și experiența este atât de intensă, încât nici n-ai apucat să te gândești bine că ai și fugit din ea. E atât de înspăimântătoare încât nu îți dă timp și spațiu să meditezi asupra ei. E ca atunci când îți ia casa foc și nu mai stai să te gândești dacă să ieși afară sau nu. N-ai altă posibilitate, ieși în fugă din casă, fără să te mai gândești. Nu e timp de gândit. Te poți gândi mai târziu, când ești afară, așezat sub un copac – atunci te poți gândi în voie, poți medita. Dar când casa arde, cum să te gândești? E nevoie de acțiune imediată, iar gânditul nu poate fi niciodată imediat. Asta-i problema.

Când intri în solitudine, la început ești foarte singur, pentru că ai trăit cu ideea de celălalt. E o idee care aparține visului; celălalt nu e acolo. „Eu“ și „tu“ sunt două noțiuni false. Martin Buber spune că suprema calitate a

rugăciunii este dialogul între „eu“ și „tu“. Aici s-a împotmolit iudaismul – rugăciunea supremă nu e deloc un dialog, ci un monolog, deoarece celălalt nu e prezent.

Un maestru zen se striga în fiecare dimineață pe nume. Își striga numele și întreba: „Ce faci?“ și tot el răspundea: „Foarte bine, domnule“.

Poate crezi că era nebun – dar asta-i rugăciunea. Nu există „eu“, nu există „tu“; tu trebuie să joci rolul amândurora. Este un joc. Rugăciunea este un joc – te joci cu propriul sine. „Celălalt“ nu există.

Dar iudaismul s-a împotmolit în ideea de „eu“ și „tu“. De asta a fost atât de mult împotriva lui Iisus, pentru că Iisus a declarat: „Eu și Tatăl una suntem“. Însă asta i-a înfuriat pe oameni. Ei și-au ieșit din minți de furie, întrebând: „Ce spune el? Se declară Dumnezeu?“

Iisus nu spune nimic, nu se declară Dumnezeu. El spune doar că nu există Dumnezeu și nu există credincios, există numai unul. Într-o anumită situație poți să-l numești credincios, în alta îl poți numi Dumnezeu. De asta el spune: „Eu și Tatăl una suntem. Dacă te uiți la corpul meu, eu sunt fiul, dar dacă te uiți la sufletul meu eu sunt tatăl. Dacă te uiți la forma mea sunt om, fiul omului, dar dacă te uiți la esența mea sunt fiului lui Dumnezeu“. Din acest motiv repetă el întruna lucrul acesta. Uneori spune „Eu sunt fiul omului“, iar alteori spune „Eu sunt fiul lui Dumnezeu“. Pare ceva contradictoriu, dar nu este.

Tu spui: „De câteva săptămâni, tocmai când mă simt copleșit de misterul și miracolul vieții și ale acestei lumi, simt deodată că totul din afara mea coboară tot mai aproape de mine, până îmi intră în ochi“.

Tot ce vezi tu este proiecția ochilor tăi. Tu n-ai văzut încă lumea așa cum e. Ce ai văzut tu este doar o proiecție, așa că atunci când începi să pătrunzi în tine, tot ce ai proiectat asupra lumii se apropie din ce în ce mai mult și dispare în ochii tăi. Lumea asta este o proiecție a ochilor tăi. Tu nu vezi ceea ce este, tu proiectezi un vis peste ceea ce există.

De exemplu, există un diamant grozav, Koh-i-Noor. Este, în fond, o piatră ca oricare alta, dar noi am proiectat o mare valoare asupra sa. Mulți oameni au murit din cauza acestui diamant; oricine l-a avut în posesie a fost ucis. Toată treaba este o prostie – piatra aceea s-a dovedit foarte periculoasă doar din cauza proiecțiilor oamenilor. Este unul dintre cele mai periculoase lucruri din lume, cel mai scump lucru din lume, dar dacă omul ar dispărea de pe pământ ar fi la fel ca oricare altă piatră. Ar sta laolaltă cu alte pietricele, n-ar exista nici o deosebire, nici o diferență.

De unde vine diferența? Noi o facem specială, fiindcă ochii noștri proiectează. Ne revărsăm dorința asupra ei. Astfel devine foarte prețioasă, dar și foarte periculoasă. Dacă meditezi la Koh-i-Noor – dacă îl vezi în gând – va veni o clipă când vei vedea că ceva din Koh-i-Noor se apropie tot mai mult de ochii tăi și apoi dispare în ei. Când vei deschide iar ochii, Koh-i-Noor nu va mai fi, a dispărut: există ceva, dar nu ce știai înainte, iar ce știai înainte nu mai există.

O experiență frumoasă, extrem de importantă: intră în ea, pătrunde în ea din ce în ce mai adânc. Lasă întreaga lume să dispară. Da, voi dispărea și eu, fiindcă ceea ce sunt eu, tu nu ai văzut încă, iar când toate proiecțiile tale vor fi dispărut, lumea va apărea în toată goliciunea ei, așa cum este.

Și, minune! Atunci lucrurile mărunte vor fi foarte frumoase, atunci pietricelele banale vor fi foarte frumoase. Din cauza diamantului Koh-i-Noor ele nu pot fi frumoase; ai proiectat totul asupra acestui diamant, nu ți-a mai rămas iubire și pentru altceva. Odată ce proiecția dispare și deschizi ochii, ochi goi ce nu proiectează nimic, doar văd ce este, fără să aibă idee ce este, fără să dea nume, să pună etichete, fără interpretări, lumea capătă un cu totul alt înțeles, capătă o cu totul altă semnificație.

„Simt deodată că totul din afara mea coboară tot mai aproape de mine, până îmi intră în ochi. Atunci mă pomenesc uitându-mă la ceea ce pare a fi un ecran unidimensional ce stă chiar în fața ochilor mei.“

Foarte bine. Așa pătrunzi mai adânc în meditație.

„E ca și cum n-ar mai exista nimic în afară de mine și aș fi deplin singur.“

Singura problemă e că încă mai ești acolo, de asta te simți foarte singur. „Eu“ rămâne singur, „tu“ a dispărut, iar fără „tu“, „eu“ se simte singur.

„Eu“ există numai în relație; „eu“ nu este o entitate, ci o relație – el nu poate exista fără „tu“, are nevoie de „tu“. Cum poate să existe îndrăgostitul fără cea pe care o iubește? Odată ce aceasta nu mai există, îndrăgostitul începe să dispară. Ai nevoie de persoana iubită, iubirea e o relație. Și „eu“ este o relație. Și pentru că tu încă protejezi „eu“-ul, n-ai încă destul curaj să-l lași să plece.

Lasă și acest „eu“ să dispară, așa cum a dispărut întreaga lume. La început va fi înspăimântător, va fi un proces al morții – este un proces al morții. Va părea că te sinucizi, va părea... Cine știe unde te duci, dacă te vei mai întoarce sau nu? Va părea că nebunia explodează în tine, va apărea o mare frică și acea frică te va arunca iar și iar afară. Se va întâmpla de multe ori. Încetul cu încetul va trebui să înveți să nu-ți fie frică – nu are de ce să-ți fie frică, ești foarte aproape de comoară.

În astfel de momente e nevoie de un maestru care să te ajute, să-ți dea curaj, să te țină de mână, să-ți spună: „Totul e absolut în regulă. Intră!“

Și eu a trebuit să trec prin acest lucru, și eu m-am temut la fel de tare ca tine. Și am ieșit de multe ori, exact cum ieși tu. Iar tu ești mai norocos decât mine, fiindcă eu nu am avut maestru, n-am avut pe nimeni care să-mi dea curaj, care să mă țină de mână. Nu a fost nimeni care să-mi spună ce avea să se întâmple mai departe. A trebuit să orbesc și să intru în experiență – și a fost periculos, a fost înnebunitor. Iar oamenii care în acele zile erau în jurul meu începuseră deja să creadă că înnebunisem. Toți cei care mă iubeau erau îngrijorați. Prietenii mei și profesorii de la universitate erau îngrijorați, toată lumea era îngrijorată. Cunossc frica.

Dar într-o zi va trebui să o înfrunți și să mergi până la capăt, pentru că iar și iar vei da de ea și vei fugi afară, iar acel afară nu va mai avea înțeles. Acel afară va fi pustiu, și-atunci vei intra înăuntru, iar acolo va fi frica – trebuie să alegi între cele două. Exteriorul nu mai e relevant. Știi că ecranul e gol și că toate proiecțiile tale au murit și intri înăuntru și se iscă o mare furtună de frică. Dar nu e altă cale – trebuie să mergi până la capăt ca să știi exact ce se întâmplă după această moarte. Cu cât îți faci mai repede curaj, cu atât mai bine.

Iar eu îți spun încă o dată că tu ești mai norocos pentru că în acea pustietate deplină eu stau înaintea ta și îți strig: „Haide! Vino! Vino iar și iar“. Și te tot

chem să vii, așa cum l-a chemat Hristos pe Lazăr să iasă din mormânt. În realitate, acela nu a fost un fapt istoric. Este o parabolă. Este o parabolă despre deplasarea din afară spre interior.

Când își pierde înțelesul, exteriorul devine un mormânt. Exteriorul devine un teren viran. Nimic nu mai crește acolo, nimic nu mai înflorește acolo – iar tu trăiești în mișcări lipsite de sens, în gesturi lipsite de sens.

Dar maestrul se află acolo unde ție ți-e frică să mergi și de acolo te cheamă. Eu nu sunt doar în afara ta; mă vei întâlni în acel vid din adâncuri, dar nu ca pe o persoană, ci ca prezență, nu separată de tine, ci una cu tine.

De asta insist atât de mult asupra sannyasului. Dacă nu ești sannyasin, îmi va fi greu să te chem din interior. Din exterior pot să te chem, dar atunci rămâi doar învățăcel. Pot să te învăț câteva lucruri, care vor deveni cunoștințe, dar nu pot să te chem din interior, din inima ta. Și este nevoie de asta. Însă lucrul acesta devine posibil numai dacă devii discipol, dacă ești sannyasin, dacă ești gata să mergi cu mine, dacă ești gata să ai încredere în mine, cel puțin în unele momente. Eu voi folosi acele „momente” și, mai devreme sau mai târziu, ele vor deveni însăși starea ta existențială.

Așa că mergi înainte. Lasă și acest „eu” să dispară. Și odată ce acest „eu” a dispărut, nu mai există singurătate, există solitudine. Iar solitudinea e frumoasă, solitudinea înseamnă libertate, este un sentiment de bine puternic, e un sentiment pozitiv de mare bucurie. Este un moment festiv, grozav. Este o sărbătoare.

„E ca și cum n-ar exista nimic în afară de mine și aș fi foarte singur. Dar apoi oamenii apar pe scenă și încep să interacționeze cu mine și mă simt derutat. Cât despre tine, ce să spun? Pare că și tu faci parte din tablou.”

Lasă-mă să fac parte din tabloul din exterior, numai atunci pot să încep să lucrez din interior. Lasă-mă să dispar din exterior, astfel încât să poți să mă vezi în interior. Iar acela va fi adevărul meu. Acela e adevărul lui Hristos, acela e adevărul lui Buddha și al lui Krishna. Acela e adevărul tuturor maștrilor, al tuturor celor care s-au trezit.

„Deși asta durează numai câteva secunde, mă cuprinde groaza când se întâmplă.” E ceva firesc, dar fă-ți curaj. Sunt cu tine. Intră.

„Mintea mea se joacă cumva cu mine?“

Nu, deloc. Mintea creează frica, nu această experiență. Mintea se joacă atunci când creează frica. Nu mintea te face să vezi că toate proiecțiile tale se apropie tot mai mult și dispar în ochi, și nu e responsabilă nici atunci când totul devine un ecran gol, alb. Mintea creează teama și acea teamă te face să te năpustești iar afară.

Data viitoare când se întâmplă asta, intră în tine, în ciuda fricii. Procedează ca elefantul care își vede de drum deși câinii latră. Lasă câinii minții să latre și mergi înainte ca elefantul. Să nu-ți peste deloc de ce spune mintea.

A treia întrebare:

Osho,

Ce se întâmplă când un om iluminat alunecă înapoi în amăgire?

Florile căzute nu sar înapoi pe ramuri. Nu se poate. Omul iluminat nu poate să alunece iar în iluzie. În nici un caz; din multe motive e imposibil.

Primul motiv: omul iluminat nu mai este – așadar, cine să alunece înapoi? Iluminarea este; nu există ceva care să se poată numi om iluminat. Există iluminarea, dar nu există nimeni care să fie iluminat. Acesta e doar un mod de a vorbi, o eroare lingvistică. Cine să alunece înapoi? Cel care ar fi putut să alunece înapoi a dispărut. Și unde ar putea aluneca înapoi? Odată ce a descoperit că iluzia este iluzie, ea nu mai există. Iar odată ce a văzut că nu mai există, s-a terminat. Unde să te întorci? E cu neputință.

Dar ideea apare în mintea noastră pentru că în viață n-am mai văzut așa ceva. Ajungem într-un punct și apoi recădem: ne îndrăgostim, și apoi ne trece, suntem fericiți, și apoi devenim nefericiți, ne simțim bine, și apoi ne simțim rău. Cunoaștem dualitatea, dualitatea nu dispăre niciodată, așa că firește că și la iluminare ne gândim în termeni de dualitate.

Iluminarea este realizarea nondualității. De asta maeștrii zen spun că samsāra este nirvana – însăși lumea este nirvana, însăși iluzia este adevăr. Nu mai este nici o deosebire. Nu se mai poate spune că acesta e adevăr, iar aceea este iluzie. Totul e adevăr, există doar adevăr. Unde ai putea să mai cazi? Ai trecut de punctul în care nu mai există întoarcere. Nimeni n-a recăzut vreodată. Și nu-ți face griji pentru oamenii aceștia – fă-ți griji pentru tine.

Mai întâi devino și tu un om iluminat și pe urmă încearcă să aluneci înapoi, iar atunci ai să vezi că e mai ușor să devii iluminat și că e foarte greu să aluneci înapoi. Eu am încercat, dar n-am reușit.

Ultima întrebare:

Osho,

Te rog să-mi explici fericirea și nefericirea, căci de câte ori întâlnesc iubirea sau frumusețea, simt numai o durere imensă, nu fericire, și nu înțeleg asta.

Ți s-a spus iar și iar, ai fost învățat mereu că e rău să fii bucuros și că e bine să fii nefericit. Poate că nu ți s-a spus atât de direct, dar ai fost condiționat și hipnotizat să fii nefericit. Ai început să crezi că nefericirea este ceva firesc. Vezi peste tot în jur nefericire, nefericirea abundă, toată lumea este nefericită. Se pare că așa stau lucrurile.

Când te naști, ești un copil fericit – fericit cum sunt toți copiii. Niciodată nu se întâmplă altfel. Când se naște, copilul este fericit, total fericit și de asta copiii par foarte egoiști – se gândesc numai la ei, nu-și fac griji cu privire la lume, și lucrurile mărunte îi fac fericiți. Un fluture în grădină îi face să se minuneze și să se bucure – lucruri mărunte, nimicuri, dar ei sunt fericiți, sunt în mod natural fericiți.

Dar încetul cu încetul le schilodim fericirea, o distrugem. Nu putem tolera atâta fericire. Lumea e foarte nefericită și noi îi pregătim pentru lume. Așa

că, în mod indirect, începem să-i îndoctrinăm că „Lumea e nefericire. Nu-ți poți permite să fii fericit. Fericirea e doar o speranță. Cum poți să fii fericit? Nu fi atât de egoist! E atâta nefericire în jur – simte compasiune pentru alții, gândește-te la alții“. Încetul cu încetul, copilul capătă sentimentul că a fi fericit este un păcat. Cum poți tu să fii fericit când e atâta nefericire în lume?

Oamenii îmi scriu și mă întreabă: „Cum poți să-i înveți pe oameni să mediteze când e atâta nefericire în lume? Cum poate cineva să fie fericit când oamenii mor de foame?“ De parcă fiind nefericit i-ai ajuta! De parcă dacă n-ai medita, le-ai fi de vreun folos. De parcă dacă n-ai medita, războiul și sărăcia ar dispărea dacă n-ai fi fericit. Dar nefericirea a fost urcată pe un pedestal, nefericirea a fost venerată.

Eu am suspectat mereu că creștinismul a devenit cea mai mare religie din cauza crucii. Ea reprezintă nefericirea, suferința. Krishna nu a putut deveni o religie importantă din cauza flautului său, din cauza dansului său. Chiar și cei care îl venerază se simt puțin vinovați din cauza lui. „Cum poți să fii atât de fericit și să dansezi cu iubitele tale? Nu doar cu una – cu mii! Și să cânti din gură și la flaut? Oamenii mor și există moarte, și foamete, și război, și violență, iar în jur se petrec tot felul de lucruri. Este un iad, iar tu cânti la flaut! Pare că ai inima împietrită, că ești crud.“ Faptul că Iisus moare pe cruce e mai potrivit. Așa cum l-au zugrăvit creștinii, cu fața foarte lungă și tristă, el pare că poartă întreaga povară a Pământului. El a venit să ia asupra sa toate păcatele omenirii. Pare să fie cel mai mare slujitor – e foarte altruist. Dar părerea mea e că creștinismul l-a înfățișat în mod greșit pe Hristos.

Acest Hristos este un mit; adevăratul Hristos era mai mult precum Krishna. De fapt, dacă pătrunzi adânc în cuvântul Hristos, vei constata cu mirare că el provine din Krishna, că rădăcina lui este Krishna. Iisus trebuie să fi fost un om foarte vesel, altfel cum ți l-ai putea imagina mâncând, bând, veselindu-se? În Biblie sunt multe scene în care prietenii se adună, și mănâncă, și beau. El nu predica întotdeauna, uneori și bârfea! Și pare să fie singurul mesager al lui Dumnezeu care bea și mănâncă bine și se bucură de micile plăceri ale vieții.

Sentimentul meu e că dacă maestrul zen ar crea o religie din Iisus, ei l-ar prezenta râzând pe cruce – râzând cu poftă. Iisus ar avea o burtă ca a lui

Bodhidharma și, de atâta răs, burta i s-ar scutura ca un cutremur! Iar asta ar fi mult, mult mai aproape de adevăr.

Chiar și în China și în Japonia, statuia lui Buddha are o burtă mare. În India, statuia nu are o burtă chiar atât de mare – nu, deloc. Ideea indiană, ideea yoghină e că burta trebuie să fie mică și pieptul trebuie să fie mare, pentru că respirația yoghină este o respirație falsă, nu este naturală. Ea poate să facă din tine un Muhammad Ali, nu un Buddha. Ea poate să-ți dea forma unui Mister Univers, dar ai văzut pe lume oameni mai urâți? Mister Univers pare să fie cel mai urât. Eu nu cred că vreo femeie s-ar putea îndrăgosti de un Mister Univers. Arată foarte animalic, numai mușchi, e un fel de mecanism. Uită-te cum i se mișcă mușchii – e un fel de mecanism, un robot fără suflet. Statuia lui Buddha din India este statuia yoghină. În China, statuia lui Buddha are o burtă mare.

Atunci când râzi și când respiri natural, burta se mărește puțin, pentru că respiri din burtă și nu din piept, iar respirația merge până jos. Dacă cei din tradiția zen ar fi să facă o religie din creștinism, Iisus ar fi pe cruce, dar râzând – un răs care ar reverbera de-a lungul secolelor. Dar așa ceva n-ar fi fost o religie de succes, pentru că nu li se potrivește oamenilor care știu numai să plângă și să se vaite. Iisus ar fi părut excentric, ciudat. Să fii pe cruce și să arăți trist e absolut în regulă, pentru că fiecare om e pe o anumită cruce și e trist.

Și probabil că încă din copilărie ai fost învățat că lumea e un loc rău. Cum poți să fii fericit într-un astfel de loc? Noi suferim un fel de pedeapsă. Dumnezeu le-a poruncit lui Adam și Evei să plece din paradis fiindcă au fost neascultători, iar omenirea se află sub acel blestem. Cum poți să fii fericit? Să fii creștin și să fii fericit e o contradicție în termeni.

Prin urmare, ai fost pesemne învățat că lumea este un loc jalnic, în care nefericirea e la ea acasă și toată lumea este nefericită, de aceea ți-ar fi foarte greu, ar fi o cruzime din partea ta să fii fericit și bucuros. De asta chiar și atunci când sunt momente de bucurie, oamenii se simt vinovați și se abțin.

Larson a luat-o pe Charlotte la o plimbare la țară și a parcat mașina într-un loc pustiu.

- Dacă încerci să abuzezi de mine, țiip, a spus Charlotte.
- Și la ce ți-ar ajuta? a întrebat Larson. Nu-i țiipenie de om cât vezi cu ochii.
- Știu, a spus Charlotte, dar vreau să am conștiința împăcată înainte să mă distrez de minune.

Oamenii fac chiar și dragoste cu fețele triste de parcă ar fi pe cruce – serioși, îndeplinesc o îndatorire – și chiar dacă vor să se bucure, ascund asta. Nu pare un lucru bun. Se simt vinovați.

Dacă oamenii chiar ar face dragoste cu bucurie, ei ar țiipa, ar striga, ar plânge, ar râde. Nu știi niciodată ce emoție ar ieși la suprafață, așa că e mai bine să te controlezi, altfel pari caraghios. Și-apoi ce ar crede vecinii? Casele moderne au pereți atât de subțiri încât trebuie să faci dragoste în poziția shavasana din yoga, postura mortului, și să termini cât mai repede ca să nu ajungi la orgasm. „Ce faci? Și Iisus a suferit pentru tine pe cruce! Iar tu strigi de bucurie? Gândește-te la Iisus, ce-ar crede Iisus despre tine! Și gândește-te la Dumnezeu, care e un fel de moșneguț care se uită mereu pe gaura cheii – ce va crede el?”

E mai bine să-ți păstrezi controlul, e bine să te simți vinovat. De asta după ce fac dragoste, oamenii simt un fel de tristețe, un fel de frustrare, ca și cum ar fi comis o infracțiune. S-au bucurat iarăși și asta nu e bine.

Tu spui: „Te rog să-mi explici cum e cu fericirea și nefericirea, căci de câte ori întâlnesc iubirea sau frumusețea, eu simt numai o durere imensă, nu fericire, și nu înțeleg asta“.

Nu vei înțelege deloc asta, fiindcă toată înțelegerea ta a fost otrăvită. Va trebui să renunți la minte. Nu e nevoie să înțelegi. Trebuie să intri în experiență cu inocență, nu cu înțelegere, pentru că și acea înțelegere e un fel de calcul; și acea înțelegere este cunoașterea care ți-a fost dată de societate. Iar acea cunoaștere creează tot necazul! Trebuie să redevii copil, inocent.

Dar tu vrei să înțelegi. Lasă înțelegerea! Și înțelegerea este calcul, șiretenie.

Un cuplu în vârstă s-a dus la un doctor. Bărbatul a spus:

– Vrem să știm dacă facem dragoste așa cum trebuie. Vreți să vedeți?

– Dați-i drumul! a spus doctorul.

Cei doi au făcut dragoste.

– Faceți dragoste perfect, a spus doctorul. Vă costă zece dolari.

Cuplul a revenit șase săptămâni la rând și a făcut același lucru. La a șaptea vizită, doctorul a spus:

– De ce tot veniți aici? V-am spus că faceți dragoste așa cum trebuie.

– Ea nu poate veni la mine acasă, a spus bărbatul, și nici eu nu pot să mă duc la ea acasă. O cameră la motel costă douăzeci de dolari. Vizita la dumneavoastră ne costă zece dolari și primim opt dolari înapoi de la asigurarea medicală.

Nu calcula, nu fi șiret cu viața. Ce iubire ar fi asta? Afaceri și iar afaceri... Afacerile au nevoie de cunoaștere, viața are nevoie de inocență. Cunoașterea este obligatorie în afaceri, dar nu e deloc necesară atunci când pătrunzi misterul vieții; nu poți să știi, poți numai să fii. Leapădă această minte, leapădă toată condiționarea și începe să te miști. Când te simți bucuros, simte-te bucuros, ajută-te să te simți bucuros: cântă, dansează.

Vechile obiceiuri te vor trage înapoi; nu le asculta. Încetul cu încetul va trebui să scapi de vechile obiceiuri. Va fi un fel de luptă, fiindcă nici un obicei nu pleacă ușor. Dar aceste obișnuințe sunt împotriva ta și împotriva lui Dumnezeu, pentru că orice este împotriva bucuriei este împotriva lui Dumnezeu. Dacă Dumnezeu ar putea fi definit de vreun cuvânt, acel cuvânt ar fi fericire și nimic altceva.

Când simți ceva frumos și în tine apare durerea, acea durere nu este în ființa ta, acea durere este în mintea ta: ființa ta încearcă să intre în acel ceva frumos, dar mintea ta trage înapoi. Când simți că apare iubirea, că apare fericirea, dar și durerea, alege fericirea. Neglijează durerea, ignor-o. Dacă o

ignori, va muri. Dacă vei continua să-i acorzi atenție, o vei hrăni. Atenția este aliment. Să nu acorzi niciodată atenție unui lucru care e rău; altfel îl vei ajuta să existe și îi vei da tot mai multă forță. Ignoră-l – nimic nu e mai bine decât să-l ignori. Da, lasă-l să fie acolo. Spune doar: „În regulă, fii acolo. Ești doar o rămășiță din trecutul meu. Fii acolo. Eu n-am de gând să te ascult, merg înainte“.

Ascultă de provocările care aduc fericire și mergi întotdeauna cu ele și vei fi în direcția cea bună – te vei îndrepta spre Dumnezeu. Să nu asculți niciodată de ceva care te face să simți vinovăție, durere, nefericire, căci atunci te vei îndepărta de Dumnezeu. Când ești nefericit, când suferi chinurile iadului ești cel mai departe de Dumnezeu, iar când ești foarte bucuros ești în Dumnezeu, ești în rai.

Tu spui: „Te rog să-mi explici cum e cu fericirea și nefericirea...“

Nefericirea este nenaturală, fericirea este natura ta. Nefericirea este condiționare, fericirea este sufletul tău, esența ta. Nefericirea este personalitatea, structura din jurul tău; fericirea este nestructurată, este libertatea ta.

„Te rog să-mi explici fericirea și nefericirea, căci de câte ori întâlnesc iubirea sau frumusețea, eu simt numai o durere imensă, nu fericire, și nu înțeleg asta.“

Nu căuta deloc să înțelegi asta. Lasă durerea acolo, accept-o câteva zile. Și ocupă-te de iubire – ocupă-te de iubire cât poți de mult –, și ocupă-te de frumusețe. Dansează în jurul unui copac și vei simți cum ceva din forma copacului începe să se întindă spre tine. Dansează sub stele. La început s-ar putea să simți că picioarele nu te ascultă și că tu trebuie să te miști, pentru că ai fost silit să trăiești atât timp fără dans; picioarele tale au uitat limbajul dansului, însă îl vor învăța repede pentru că este un limbaj natural.

Toți copiii știu să danseze, toți copiii știu să se bucure. Va trebui să înveți și tu din nou să dansezi și vei învăța repede fiindcă e ceva natural. E nevoie doar de câteva eforturi și apoi, într-o bună zi, vei ieși brusc din capcană. Trebuie să-ți arunci cârjele. Nu contează dacă uneori mai cazi, important e să stai pe picioarele tale. Cârjele societății, ale religiei organizate, ale preoților trebuie aruncate. Chiar dacă preț de câteva zile te vei simți

neajutorat – e firesc să te simți neajutorat câteva zile – acceptă asta. Dar dacă vei continua să te îndrepti spre ceea ce e natural, vei găsi tao în viața ta. Tao este o înflorire naturală. Caută să urmezi natura.

Nimeni nu vrea să fie nefericit și toți sunt nefericiți. Ei nu urmează natura. Nimeni nu vrea să fie altfel decât fericit și nimeni nu este fericit. Ascultă dorința: dorința cea mai adâncă îți arată calea cea bună. Dorința ta râvnește la fericire, la frumusețe, la ceva care te va copleși, la ceva care te va duce spre celălalt mal, la ceva atât de extraordinar și incredibil încât trecutul și viitorul vor dispărea și vei fi doar aici și acum.

Dar nu căuta să înțelegi. Dacă vei căuta să înțelegi, vei deveni victima psihanalizei, iar analiza este un proces infinit. Analizezi și iar analizezi și nu termini niciodată.

Nu te apuca să analizezi. Lasă-ți mintea deoparte. Ieși din ea! Nu e nevoie să înțelegi. Nu e nevoie decât să trăiești, să trăiești cu adevărat. Nu e nevoie decât să fii.

Destul pentru astăzi.

Clipa atomică

Maestrul Lu Tsu a spus:

Numai spiritul primar și adevărata natură înving timpul și spațiul.

Spiritul primar este mai presus de diferențele diametral opuse. Aici este locul din care cerul și Pământul își trag ființa. Când discipolii înțeleg cum să stăpânească spiritul primar, ei înving contrariile lumină și întuneric și nu mai trăiesc în cele trei lumi. Dar numai cel care a vizualizat fața originară a naturii umane este în stare să facă asta.

La naștere, spiritul primar sălășuiește în pântec, dar spiritul conștient sălășuiește mai profund, în inimă. Această inimă depinde de lumea exterioară. Dacă un om nu mănâncă o zi, ea se simte extrem de neplăcut. Dacă ea aude ceva înspăimântător, zvâcnește; dacă aude ceva ce înfurie, se oprește; dacă se confruntă cu moartea, se întristează; dacă vede ceva frumos, e fascinată. Dar inima cerească ce își are locul în minte, când să se fi mișcat? Tu întrebi: „Inima cerească nu poate să se miște?” Atunci eu răspund: „Cum ar putea gândul adevărat să se miște?!”

Inima inferioară se mișcă precum un comandant puternic care îl disprețuiește pe cârmuitorul ceresc din cauza slăbiciunii lui și i-a uzurpat autoritatea în treburile statului. Dar atunci când castelul primar poate fi fortificat și apărat, este ca și cum pe tron ar sta un cârmuitor puternic și înțelept. Ochii pun în circulație lumina ca doi miniștri, unul în dreapta și altul în stânga, care îl sprijină pe cârmuitor cu toată puterea lor. Când cârmuirea din centru este astfel în ordine, toți acei eroi rebeli se vor prezenta cu lăncile întoarse, gata să primească ordine.

Calea spre Elixirul Vieții cunoaște drept vrajă supremă sămânța-apă, spiritul-foc și gândul-pământ; acestea trei. Ce este sămânța-apă? Este adevărata, unica energie, erosul. Spiritul-foc este lumina, logosul. Gândul-pământ este intuiția.

Într-o zi, un rege i-a dat bufonului său un toiag în fața întregii curți,

spunând:

– Ia toiagul acesta ca pe un sceptru și păstrează-l până găsești un nătărău mai mare decât tine. Dacă găsești unul, dă-i sceptrul ăsta.

După o vreme, bolnav fiind, regele trăgea să moară. A cerut să-l vadă pe bufonul său, de a cărui loialitate era sigur. Când a venit bufonul, regele i-a zis:

– Te-am chemat să-ți spun că am să plec într-o călătorie lungă.

– Unde te duci? a întrebat bufonul.

– Într-o țară îndepărtată – în altă lume.

– Stăpâne, ți-ai făcut provizii pentru drum și pentru șederea acolo?

– Nu, micul meu neghiob.

– Ai prieteni care să te întâmpine acolo?

– Nici unul! a răspuns regele.

Bufonul a clătinat din cap cu tristețe, a pus toiagul în mâna regelui și a spus:

– Ia toiagul acesta, maiestate. Îți aparține, căci pleci în altă lume fără pregătiri. Sceptrul ăsta îți aparține cu siguranță ție, nu altcuiva.

Viața este un prilej de a te pregăti pentru moarte și pentru lumea de dincolo. Dacă nu te pregătești, ești neghiob – ratezi un mare prilej. Viața este doar o oportunitate.

Viața asta pe care o cunoști nu e viața adevărată. Este numai un prilej de a ajunge la viața adevărată. Viața adevărată este ascunsă undeva în această viață, dar trebuie să fie trezită. Ea doarme dusă. Încă nu e conștientă de sine. Iar dacă viața ta adevărată nu e conștientă de sine, întreagă așa-zisa ta viață va fi doar un vis lung. Și nici frumos nu poate fi – va fi un coșmar.

Să trăiești fără să fii înrădăcinat în viața adevărată înseamnă să trăiești ca un copac care nu are rădăcinile în pământ. De asta nu există frumusețe, de asta nu există farmec. De asta nu vezi splendoarea omului, cea despre care vorbesc buddhașii.

Iisus spunea întruna: „Împărăția lui Dumnezeu este în tine“. Dar tu nu pari să fii asemenea unui împărat. Iisus le spune ucenicilor săi: „Uitați-vă la crinii de pe câmp. Ce frumoși sunt! Nici chiar Solomon, marele rege, în toată slava lui, nu e atât de frumos ca acești bieți crini“. De ce sunt crinii atât de frumoși și omul atât de urât? De ce e numai omul urât? Ai văzut vreodată un papagal urât, un păun urât, un leu urât sau o căprioară urâtă? Urâtenia pare să fie ceva omenesc. Păunul e păun și căprioara e căprioară, dar omul nu e neapărat om.

Omul e om numai atunci când este un Buddha, sau un Hristos, sau un Krishna – când a devenit conștient de ființa sa totală –, altfel trăiește orbecăind în întuneric. Tu trăiești în grotele întunecate din inconștient. Tu doar pari că ești conștient. Conștiența ta e foarte fragilă. Este trecătoare, e o suprafață foarte subțire – e de ajuns o mică zgârietură și ți-ai pierdut conștiența.

Cineva te insultă: doar un cuvânt, sau doar o privire și toată conștiența ta dispare și ești furie, mânie, violență, agresivitate. Umanitatea ta dispare într-o clipă – ești iar sălbatic, iar animal – și omul poate să cadă mai jos decât animalele, pentru că atunci când cade nimic nu îl oprește. Omul se poate ridica deasupra îngerilor, dar asta se întâmplă rar, fiindcă a te ridica deasupra îngerilor este o sarcină anevoioasă, greu de îndeplinit; trebuie să muncești pentru asta. Ea necesită muncă grea, curaj. Explorarea necunoscutului nu e o treabă ușoară.

Milioane de oameni se nasc și mor, dar nu trăiesc niciodată. Viața lor este doar aparentă fiindcă ei rămân înrădăcinați în inconștiență. Și orice faci la suprafață ar putea să nu fie deloc autentic în ceea ce te privește; de fapt, este exact invers. De asta Sigmund Freud a trebuit să-ți analizeze visele ca să-ți vadă realitatea. Ce ironie – realitatea ta trebuie căutată în visele tale, nu în realitatea ta! Ce spui tu despre tine nu poate fi crezut. Trebuie întrebat visele tale, pentru că tu ai devenit atât de fals și porți atâtea măști, încât e aproape imposibil de pătruns până la fața ta originară.

Însă e foarte greu de cunoscut fața ta originală, chiar și din vise și din analiza viselor. Cine să facă analiza? Freud a fost la fel de inconștient ca tine. O persoană inconștientă încearcă să interpreteze visele altei persoane inconștiente. În mod obligatoriu, interpretarea ei va fi foarte limitată; interpretarea ei va vorbi mai mult despre ea decât despre tine. Din acest motiv, dacă te duci cu același vis la un analist freudian vei primi o interpretare diferită de cea pe care ai primi-o de la un analist jungian sau adlerian, iar acum există mulți. Și vei fi nedumerit – un singur vis are interpretări diferite. Ei nu spun nimic despre tine, spun ceva despre ei înșiși. Visul tău nu poate dezvălui adevărul tău. Dacă activitățile tale conștiente nu te pot dezvălui, cum să te poată dezvălui activitățile tale din somn? Totuși, Freud a fost pe drumul cel bun. Doar că trebuie pătruns puțin mai adânc.

Trebuie să pătrunzi mereu dincolo de vise, într-o stare a minții în care nu există gânduri, nu există vise, nu există dorințe; când gândirea... Iar visarea e un fel de gândire, un fel primitiv de gândire – gândirea în imagini –, dar tot gândire este. Când ai mers dincolo de gândire, dar rămâi totuși atent, conștient, ca și cum ai dormi dus, dar totodată ai fi atent – în adâncul ființei tale o lampă continuă să ardă, o lumânare mică – atunci îți vezi fața originală. Iar a-ți vedea fața originală înseamnă a fi iar în Grădina Edenului. Atunci îți lepezi toate hainele.

Personalitatea ta constă doar din haine, multe haine, haine peste haine. Ține minte două cuvinte foarte importante pentru înțelegerea acestei cărți ciudate, dar extrem de valoroase, Secretul Florii de Aur: un cuvânt este esență, celălalt cuvânt este personalitate. Personalitate provine din persona, care înseamnă mască. În Antichitate, actorii din tragediile grecești purtau măști pe care le numeau persona. Actorii purtau o mască, tu porți multe, pentru că pentru situații diferite ai nevoie de măști diferite. Când vorbești cu șeful tău ai nevoie de un gen de mască, iar când vorbești cu subordonatul tău, firește că ai nevoie de alt tip de mască. Cum să folosești aceeași mască?

Ai remarcat vreodată? Atunci când vorbești cu șeful tău ești numai zâmbete; fiecare respirație a ta spune: „Da, domnule“. Chiar dacă ești ofensat, supărat, ești gata să-i săruți picioarele. Iar atunci când vorbești cu subordonatul tău, pe față ți se vede aroganța. Nu zâmbești niciodată. Cum să zâmbești când vorbești cu subordonatul tău? Este imposibil. Trebuie să-l dezumanizezi. Cum să zâmbești și să-l tratezi ca pe o ființă umană? Trebuie să te porți altfel decât te porți cu șeful tău. Acolo tu ești subordonatul;

el rămâne arogant, el rămâne poruncitor. Atunci când vorbești cu un prieten, ai altă mască. Bineînțeles că atunci când vorbești cu un străin este nevoie de o mască diferită. Trebuie să folosești multe măști și ai multe fețe, și tot schimbi măștile după împrejurări. Personalitatea ta constă doar din fețe false.

Și ce este esența? Esența este fața ta originală, fără vreo mască. Esența este ceea ce ai adus în lume când te-ai născut. Esența este ceea ce a fost cu tine în uter. Esența este ceea ce ți-a fost dat de Dumnezeu – sau cum numești tu totalitatea, întregul, existența. Esența este darul existenței pentru tine.

Personalitatea este un dar al societății, al părinților, al școlii, al culturii, al civilizației. Personalitatea nu ești tu, este falsă – iar noi continuăm să șlefuiim această personalitate, am uitat de tot de esență. Iar dacă nu îți amintești de esență, vei fi trăit în zadar, căci viața adevărată constă din esență. Viața adevărată este viața esenței. Poți s-o numești suflet, sau Dumnezeu din tine, sau cum dorești. Dar ține minte deosebirea: tu nu ești hainele tale – nici chiar hainele tale psihologice.

Trebuie să-ți amintesc de Moise. Când a ajuns față în față cu Dumnezeu, când l-a văzut pe Dumnezeu pe munte ca un foc ce se înălța dintr-un rug verde – și rugul nu ardea, era verde ca întotdeauna – a fost nedumerit. Nu-i venea să-și creadă ochilor. Așa foc! Rugul era în flăcări și totuși nu ardea. Și apoi a auzit un glas venind din rug și spunându-i: „Scoate-ți încălțăminte din picioare, căci locul pe care calci e pământ sfânt“.

Aceasta este una dintre cele mai frumoase parabole evreiești: Dumnezeu este focul, personalitatea ta e doar rugul; iar Dumnezeu este un foc răcoros – el nu îți arde personalitatea, personalitatea rămâne verde. Dumnezeu îți dă atâta libertate încât dacă vrei să fii fals, te lasă să fii fals, n-are nimic împotrivă. Libertatea înseamnă că poți să fii ce vrei – asta e decizia ta. Esența există, flacăra există, dar și personalitatea există.

Personalitatea e falsă și firește că se va naște întrebarea: „De ce focul din tine nu o arde?“ Focul e rece, focul nu poate s-o ardă. Dacă tu te-ai hotărât să ai această personalitate, focul o îngăduie: poți să rămâi verde în personalitatea ta, personalitatea poate să se îmbrace cu tot mai multe frunze. Poți să devii tot mai fals, poți să devii fals cu desăvârșire, poți să te pierzi în falsitatea personalității și Dumnezeu nu are de gând să se amestece.

Ține minte acest lucru: Dumnezeu nu se amestecă niciodată, libertatea e totală. Asta este demnitatea omului, slava omului, dar și agonia lui. Dacă nu ți s-ar fi acordat libertate, n-ai fi fals. Nici un alt animal nu e fals, nici un animal nu are personalitate. Și nu pun la socoteală animalele de casă: din cauză că trăiesc alături de tine, sunt distruse – încep să aibă personalitate. Câinii își uită esența. O fi câinele supărat, dar continuă să dea din coadă – asta este personalitate. El știe cine e stăpânul și știe cum să-i hrănească egoul șefului, a devenit diplomat. E la fel de politician ca oamenii care trăiesc în New Delhi: continuă să dea din coadă.

Ai văzut uneori cum câinele se simte în încurcătură? Vine un străin și nu știe cum să se comporte – ce față să-i arate străinului. Fiind îndoit, latră – poate că asta trebuie să facă –, dar continuă să dea din coadă. Așteaptă indicii de la stăpân – dacă persoana care a intrat în casă este prieten sau dușman. Dacă e dușman, câinele nu va mai da din coadă, dacă e prieten, nu-l va mai lătra. Așteaptă un indiciu, un semnal – cum se comportă stăpânul. A devenit o umbră a stăpânului. Nu mai e un câine adevărat.

Traiul cu ființele umane este molipsitor – ele distrug. Tu distrugi chiar și animalele dacă locuiesc cu tine, nu le lași esența naturală. Le civilizezi exact cum ai fost și tu. Nu lași natura să facă ce vrea ea, nu lași tao să curgă în felul lui.

Esența este ceea ce aduci în lume, personalitatea este ceea ce lumea îi impune esenței. Lumii îi este foarte frică de esență, pentru că esența este întotdeauna răzvrătită. Esența este întotdeauna individualistă, iar lumea nu are nevoie de indivizi. Ea are nevoie de oi, nu are nevoie de oameni rebeli. Ea nu are nevoie de oameni precum Buddha, Krishna, Lao Zi – nu, acești oameni sunt periculoși. Ea vrea oameni obedienți – obedienți față de statu-quo, obedienți față de grupurile de interese, obedienți față de biserica organizată, obedienți față de stat și de politicienii stupizi.

Societatea cere obediență și eficiență. Cu cât ești mai robot, cu atât ești mai eficient. Când ești viu, nu poți să fii foarte eficient. Robotul e mai eficient decât omul. Societatea face eforturi să transforme oamenii în roboți. Și cum să transformi un om în robot? Îl faci să fie tot mai inconștient, lași ca esența să-i dispară complet din conștiință, îl lași să fie total fals. Îl lași să fie orice, numai sinele lui esențial nu. Nu permiți asta, pentru că sinele esențial nu ascultă de nimeni în afară de Dumnezeu. El nu are alt angajament, singurul

său angajament e față de sursă. Nu cunoaște alți stăpâni.

Acest gen de ființă nu convine deloc acestei așa-zise societăți, pentru că această societate nu este creată pentru a îndeplini nevoile ființelor umane. Ea este creată pentru a exploata ființele umane. Ea nu ține seama de tine și de dezvoltarea ta. Nu are nici o intenție să te ajute să te dezvolti, ba dimpotrivă, deoarece cu cât te dezvolti mai puțin, cu atât rămâi mai dependent. Iar pe omul dependent te poți bizui fiindcă el se teme mereu. Omul dependent are mereu nevoie de cineva pe care să se sprijine. Este copilăros. Contează pe părinți, contează pe preoți, se sprijină pe politicieni. Nu poate să stea pe picioarele lui. Societatea te acoperă cu multe, multe haine – nu doar fizice, ci și psihologice.

Societății îi este tare frică de goliciunea fizică, fiindcă goliciunea fizică este începutul goliciunii psihologice. Societatea intră în panică atunci când vede un om gol, fiindcă acesta e începutul: dacă e gol fizic, a făcut primul pas. Acum cine o să-l împiedice să se dezgolească psihologic?

Iar glasul care venea din rugul în flăcări i-a spus lui Moise: „Scoate-ți încălțăminte”. E un lucru simbolic. „Scoate-ți toate hainele”, spune el. „Scoate-ți încălțările”. Încălțările îți acoperă picioarele. Încălțările te acoperă. „Fii gol pe pământ. Fii desculț”. Încălțările reprezintă personalitatea, iar goliciunea reprezintă esența. „Ești pe pământ sfânt, scoate-ți încălțările.”

În clipa în care îți întâlnești esența – rugul arzând din tine – trebuie să-ți scoți încălțările, trebuie să-ți scoți toate hainele, trebuie să scoți tot ce îți ascunde esența. Asta este revoluția, metanoia. Acesta este punctul de cotitură din viață: societatea dispare și tu devii individ – și numai indivizii pot intra în legătură cu Dumnezeu. Însă este nevoie de o mare conștiință.

În 1993, Gurdjieff i-a demonstrat acest lucru discipolului său Fritz Peters, în apartamentul său din hotelul Henry Hudson, unde urma să aibă loc o întrunire.

Peters era un discipol tânăr al lui Gurdjieff, iar Gurdjieff a fost unul dintre cei mai mari maeștri pe care i-a cunoscut lumea – nu un maestru conformist, pentru că nici un maestru nu poate fi conformist. Conformismul

este însușirea preoților, nu a măestrilor. Măestrul este întotdeauna revoluționar. Iar acesta este un experiment frumos. Ascultă cu atenție:

Când Peters a sosit, a fost rugat să spele vasele și să pregătească legume pentru niște oameni foarte importanți care veneau la cină. Gurjjeff i-a cerut lui Peters să-l învețe denumirile în engleză ale tuturor acelor organe și funcții ale corpului „care nu se găseau în dicționar“. După ce Gurdjieff și-a însușit cuvintele din patru litere¹ și frazele obscene, au început să sosească oaspeții, care s-au dovedit a fi 15 newyorkezi bine îmbrăcați și manierați, unii dintre ei fiind reporteri sau jurnaliști.

După ce și-a regizat o intrare târzie și servilă, Gurdjieff a început să răspundă cu modestie întrebărilor blazate ale oaspeților despre munca sa și despre motivele vizitei sale în America. Apoi, făcându-i cu ochiul profesorului său de engleză, a schimbat brusc tonul și a spus că trista degenerare a omenirii și transformarea ei într-o substanță ce putea fi descrisă doar printr-un cuvânt de ocară format din patru litere erau deosebit de izbitoare în țara lor; de aceea venise să vadă acest fenomen în stare brută. Cauza acestei nefericite stări a lucrurilor, a continuat el, consta în faptul că oamenii – în special americanii – nu urmau niciodată principiile călăuzitoare ale inteligenței sau decenței, ci doar pe cele ale organelor genitale. Apoi, remarcând o femeie deosebit de arătoasă, a complimentat-o pentru ținuta și machiajul ei. Apoi a declarat că, între ei fie vorba, adevărata explicație a eleganței ei era o irezistibilă atracție sexuală pe care o simțea pentru o anumită persoană – lucru exprimat plastic de Gurdjieff prin vocabularul proaspăt dobândit. Înainte ca oaspeții să apuce să reacționeze, el s-a lansat într-un discurs despre propriile performanțe sexuale, urmate de descrieri intime și amănunțite ale practicilor sexuale ale diferitelor rase și națiuni.

La sfârșitul cinei, când oaspeții erau amețiți de coniacul vechi, și-au pierdut inhibițiile și au intrat într-un schimb de obscenități care în scurtă vreme au depășit faza verbală. Gurdjieff s-a retras cu doamna pe care o insultase, iar ceilalți, de acum condiționați să creadă că o orgie era în spiritul serii, au început să aibă relații fizice în diferitele camere ale apartamentului, în diferite stadii de dezagolire.

Tocmai când orgia era la apogeu, Gurdjieff s-a desprins vioi și, cu glas tunător, a poruncit ca petrecerea să înceteze. A declarat că lecția se terminase, că, prin comportamentul lor, oaspeții adevărați erau deja din plin justitea observațiilor pe care le făcuse mai devreme – că mulțumită lui ei erau acum parțial conștienți de adevărata lor stare și că accepta bucuroși cecuri sau bani lichizi drept plată pentru această lecție importantă. Cunosându-l pe Gurdjieff, Peters nu a fost surprins de demonstrație, și mai târziu a spus că profitul a ajuns la câteva mii de dolari.

După ce toată lumea a plecat, Gurdjieff s-a dus în bucătărie ca să îl ajute pe Peters la vase și l-a întrebat ce impresie i-a făcut seara. „M-a dezgustat“, a fost răspunsul său. Gurdjieff a râs și l-a cercetat pe tovarășul său cu o privire pătrunzătoare. „Dezgustul acesta al tău e un sentiment rafinat. Dar acum e necesar să-ți pui o întrebare: cine te-a dezgustat?“

Asta este adevărata situație. Ce arăți tu la suprafață e una. Pe acei oameni i-a supărat observația lui Gurdjieff că omenirea a ajuns într-o stare avansată de degradare, că ce faci la suprafață e una și ce vrei în adâncul sufletului tău e alta. Poți să explici în mod rațional cât vrei, dar justificările tale sunt doar justificări și nimic altceva. În adâncul ființei tale, în inconștient, altceva continuă să lucreze.

Există oameni care continuă să trăiască fără să fie conștienți de adevăratele lor motive. Care este adevăratul tău motiv? Nu încerca să te convingi că nu e așa. Fii o oglindă și vezi-ți comportamentul. Uită-te în tăcere la comportamentul tău – fii mereu atent de ce faci un anumit lucru, de unde vine el – și atunci ai să vezi că ai o ființă duală. Una e personalitatea ta care spune un lucru și alta e realitatea care face exact pe dos. Și amândouă trebuie să se descurce cumva una cu cealaltă, de aici conflictul, fricțiunile și irosirea energiei.

Și aproape în toate cazurile se întâmplă ca în interior să ai o dorință, iar în exterior exact dorința contrară. Și de ce dorința contrară? Pentru că prin ea reprimi acea dorință. Omul care în adâncul ființei sale se simte inferior, se preface a fi superior pe dinafară. Numai oamenii inferiori vor să fie superiori. Celor care sunt cu adevărat superiori nu le pasă câtuși de puțin. Toți cei care suferă de complexe de inferioritate devin politicieni, pentru că

acesta este singurul mod de a dovedi că sunt superiori. Omul care are pe față o expresie de superioritate știe că în adâncul ființei sale este exact invers: suferă de vinovăție, suferă de lipsă de valoare, știe că este inferior. Singurul mod de a ascunde lumii asta este să aibă o mască de superioritate.

Așa-zișii tăi sfinți nu se deosebesc câtuși de puțin de păcătoși. Singura diferență este că păcătoșii sunt sinceri, iar sfinții nu. Dintr-o sută de sfinți, dacă găsești măcar unul care să fie cu adevărat sfânt, e mai mult decât destul, e mai mult decât era de așteptat, nouăzeci și nouă doar se prefac a fi sfinți. Prefăcătorii poate să meargă atât de adânc încât ei nu-i păcălesc doar pe alții, se păcălesc și pe ei înșiși. De fapt, ca să te păcălești singur, mai întâi trebuie să-i păcălești pe alții, numai atunci poți să crezi și tu că așa este. Numai atunci când ceilalți încep să creadă că ești sfânt, crezi și tu asta.

Adevăratul sfânt nu se preocupă deloc de ceilalți. El știe cine este. Chiar dacă lumea întreagă spune că nu e sfânt, pentru el nu contează. Înțelegerea lui este lăuntrică, el se întâlnește direct cu sine, experiența lui este imediată și existențială. El își cunoaște esența. Iar a-ți cunoaște esența este primul pas spre a-l cunoaște pe Dumnezeu, spre a deveni nemuritor, spre a transcende moartea.

La începutul secolului trecut, Henri Bergson a spus: „Completarea corpului făcută de tehnologie necesită o completare corespunzătoare a sufletului“.

Omul modern pare mai lipsit de suflet decât în orice altă epocă, iar motivul este că știința și tehnologia au adăugat mult la corp. Corpul a devenit mai puternic, trăiește mai mult. Creierul a devenit mai puternic, mai cunoscător. În comparație cu corpul și creierul – și creierul face parte din corp – sufletul a rămas foarte, foarte slab. Este aproape neglijat, ignorat. Nimănui nu-i pasă de el.

Cine se gândește la propria esență? Mersul la biserică sau la templu nu va fi de ajutor. Va trebui să intri în tine: va trebui să-ți scoți încălțărilor, va trebui să intri în esența ta dezgolită. Numai atunci te vei putea reconecta la cosmos. De acolo poți să fii unit din nou cu realitatea.

Acum, sutrele:

Maestrul Lu Tsu a spus:

Numai spiritul primar și adevărata natură înving timpul și spațiul.

Ce ți-am spus eu despre esență, maestrul Lu Tsu numește „spiritul primar“. Spiritul primar este sufletul tău esențial, ceea ce ai adus de la Dumnezeu – neinstruit, necondiționat, așa cum erai în pântecul matern. Cum ai existat în pântecul mamei tale? N-ai fost învățat nimic, nu aveai minte, existai într-o stare de non-minte, de aici extazul experienței din pântec.

Psihologii spun că datorită experienței din pântecul mamei, acele nouă luni, omul îl caută pe Dumnezeu – amintirea acelei experiențe îl obsedează. Acele nouă luni au fost cele mai frumoase pe care le-ai cunoscut. Poate că ai uitat la nivel conștient, însă în adâncul fiecărei celule a corpului tău, în fiecare fibră a ființei tale, acele zile pulsează încă, acele zile sunt încă purtate de existența ta. Poate că nu le porți conștient în minte, dar ele sunt acolo. E la fel ca atunci când adormi noaptea și nu știi unde te duci și ce se întâmplă cu tine, însă dimineața te simți relaxat, înviorat, voios. Ai mai trăit o zi, tot praful pe care l-ai adunat a dispărut. Ești din nou proaspăt, ești întinerit și corpul tău simte asta. Corpul tău e calm, liniștit și își amintește ceva. Amintirea nu este în creier – tu nu știi exact ce s-a întâmplat, unde ai fost.

Numai un buddha știe unde merge când doarme adânc, deoarece chiar și în acel somn adânc rămâne atent. Tu nu ești atent nici chiar când ești conștient – nu ești atent nici când ești în așa-zisa stare de veghe. Ai ochii deschiși, dar mintea ta toarce și țese o mie și unu de gânduri. Vorbăria interioară continuă, zgomotul interior continuă. Vezi și totuși nu vezi, auzi și totuși nu auzi, pentru că în adâncul tău e un zid de gânduri, de vise ce plutesc neconținut pe cerul conștiinței tale. Tu nu ești atent nici când ești treaz. Buddha e atent chiar și atunci când doarme dus. Numai el știe unde se duce.

Unde se duce? Se duce la esență, la sursă, la spiritul primar. Și dacă noaptea cazi chiar și câteva clipe în spiritul primar, ești întinerit. Omul care nu poate să doarmă adânc este de fapt chinuit. Se duce la culcare obosit, epuizat, plictisit de viață, iar dimineața se scoală și mai obosit, mai plictisit, mai istovit. Viața lui e un iad.

În somnul adânc aluneci înapoi în sursa primară a ființei tale. Sursa primară e mereu acolo; nu ai pierdut-o, doar ai uitat de ea. Iar acea sursă primară este mai presus de dualitate; nu e nici lumină, nici întuneric, e transcendentală; nu e nici bărbat, nici femeie, așa cum îi cunoști tu, e transcendentală. E mai presus de toate tipurile de dualitate. Este Dumnezeu.

Numai spiritul primar și adevărata natură înving timpul și spațiul.

Când ești în spiritul primar, ești în adevărata ta natură. Când ești în personalitatea ta, ești neadevărat, ești doar un fenomen de plastic. Fii atent și te vei mira câte lucruri de plastic ai în tine. Zâmbești când în inimă nu există zâmbet – atunci zâmbetul e de plastic. Compătimești când în tine nu există compătimire – compătimirea ta e de plastic. Te arăți vesel când în tine nu există veselie – veselia ta e de plastic. Poți chiar și să plângi fără ca inima ta să simtă ceva, iar lacrimile tale sunt atunci de plastic. Și țințe minte, nu ești nimic din toate acele lucruri de plastic. Dumnezeu nu te-a făcut un lucru de plastic; Dumnezeu ți-a dat o viață veșnică. Însă poți găsi acea viață veșnică numai atunci când îți scoți încălțărilor, când îți scoți personalitatea.

Leapădă toate măștile. Lasă toate măștile să dispară. Va fi dureros, pentru că te-ai identificat cu acele măști; crezi că ele sunt fețele tale. O să fie un proces foarte dureros, aproape ca cel al morții. Și nu doar o dată – va trebui să mori de multe ori, pentru că de fiecare dată când cade o mască vei constata că a avut loc un deces. Însă o nouă viață va fi eliberată în tine, mai proaspătă, mai profundă, mai vibrantă. Când toate fețele dispar și rămâne numai esența, ai transcens toate dualitățile, chiar și dualitatea timpului și spațiului.

Când meditezi adânc, când intri în ființa ta esențială, nu există timp și

spațiu – nu poți să spui unde ești. „Unde“ dispare, nu poți preciza locul. Fie ești peste tot, fie nu ești nicăieri. Acestea sunt singurele posibilități. Ambele înseamnă același lucru.

Câțiva oameni au ales să spună că ești peste tot. Vedānta a ales să spună că în meditație profundă ești peste tot. Aham Brahmasmi, „Eu sunt Dumnezeu“. „Dumnezeu“ înseamnă cel care e peste tot, care impregnează întreaga existență – devii spațiul însuși. Iar „Eu sunt mereu, eu sunt etern“ înseamnă că impregnezi timpul. Acesta e un mod de a exprima acest lucru, modul pozitiv. Budismul a ales celălalt mod, modul negativ.

Buddha spune: „În meditația adâncă nu ești nicăieri“.

Spațiul a dispărut. Și nu există timp, ești într-o stare atemporală. Iar când nu există timp și spațiu, tu cum exiști? Omul există numai în punctul de încrucișare al timpului și spațiului. Linia timpului se încrucișează cu linia spațiului și în acea încrucișare apare egoul. Fără aceste două linii, punctul egoului dispare. A fost doar intersecția a două linii. A fost o idee greșită.

Așa că Buddha spune: „Nu există nimeni“.

În meditația profundă timpul dispare, spațiul dispare, dispari și tu – totul dispare. Există doar neantul, shunya, zero, nimic. Acesta e modul negativ de a spune același lucru.

Poți să spui fie „Eu sunt Dumnezeu“, dacă alegi exprimarea pozitivă, fie, dacă alegi exprimarea negativă, anattā – non-sine, nimic – nirvana. Ambele exprimări au și pericolele, și frumusețea lor. Însăși ideea de nimic îi anulează pe oameni – acesta e pericolul. Cine vrea să fie nimic?

În cei 80 de ani în care și-a oferit învățătura, Buddha a fost întrebat iar și iar: „De ce să încerci să fii nimic? Asta ar însemna moartea, moartea supremă“.

Și Buddha răspundea: „Da, este o moarte supremă. Dar e frumoasă“.

Și ceilalți întrebau: „Dar pentru cine e frumoasă, dacă nu e nimeni care s-o perceapă?“

Și Buddha răspundea: „Există numai frumusețe, beatitudine – nimeni care

să o perceapă“.

Firește că mintea umană spune: „Dar atunci ce rost are? O fi ea frumoasă, dar eu nu-s acolo, așa că las-o să fie frumoasă. Din moment ce eu nu sunt acolo, mi-e indiferent dacă e frumoasă sau nu. De ce m-aș pierde pe mine? E mai bine să fiu într-o lume care nu e așa frumoasă, dar în care măcar sunt“.

Scopul reprezentat de atingerea stării de neant îi anulează pe oameni. De asta budismul a dispărut din India, însă și-a învățat lecția: budismul din China a renunțat la limbajul negativ, la fel și cel din Tibet. Budismul indian, budismul original era absolut negativ. Sub influența lui Buddha s-au transformat mii de oameni, însă nu găsești în fiecare zi un om ca Buddha.

Impactul lui Buddha a fost de așa natură că oamenii erau gata chiar să moară și să devină nimic. Asta datorită lui Buddha; altfel nu are nici un farmec să fii nimic. Dar magnetismul lui Buddha era atât de mare, charisma lui era atât de mare, încât mii de oameni erau gata să moară ca să devină nimic. „Dacă Buddha spune asta, așa trebuie să fie“. Cuvântul lui era foarte important, ochii lui erau martori în acest sens: „El a dispărut, așa că să dispărem și noi. Și dacă el spune așa, putem să avem încredere“.

Dar odată ce Buddha a dispărut de pe Pământ, preoții budiști nu i-au putut convinge pe oameni; ei au trebuit să dispară de tot din India. Și atunci și-au învățat lecția: în afara Indiei, budismul a început să folosească limbajul pozitiv, a început să folosească tot ce Buddha negase. A supraviețuit, dar nu chiar ca budism. A supraviețuit ca Vedānta, a supraviețuit ca limbaj pozitiv, iar cea mai mare contribuție a lui Buddha a fost exprimarea negativă.

Frumusețea exprimării negative este că nu-i dă egoul tău nici o satisfacție, nici o gratificare. Acesta e pericolul limbajului pozitiv. Dacă spui Aham Brahmasmi – „Eu sunt Dumnezeu“, Ana’l haq – „Eu sunt adevărul“, pericolul e că adevărul poate deveni un element de importanță secundară, iar „Eu“ ar putea deveni elementul principal. Adevărul ar putea deveni umbra ta. Accentul ar putea să cadă pe cuvântul „Eu“: „Eu sunt Dumnezeu“. Dacă accentul cade pe Dumnezeu, iar „Eu“ rămâne o umbră a lui Dumnezeu, este foarte bine. Dar e foarte greu. „Eu“ este foarte șiret, metodele egoului sunt foarte subtile. El va profita de prilej, se va repezi să profite de idee. Va spune: „Bine, eu sunt Dumnezeu și nimeni altcineva nu e. Eu sunt adevărul, iar toți ceilalți sunt o minciună“. Dar atunci se pierde

esențialul.

Însă un lucru e sigur: timpul și spațiul dispar. Fie trebuie să declari: „Eu sunt tot“ – tot spațiul, tot timpul –, „Eu sunt pretutindeni și întotdeauna“, fie trebuie să folosești exprimarea budistă: „Eu nu sunt. Timpul nu este. Spațiul nu este. Există doar un nimic absolut și tăcut – de la veșnicie la veșnicie, o tăcere, nici măcar un susur“. Însă ambele exprimări indică același lucru. Exprimările sunt diferite, degetele sunt diferite, dar ele arată spre aceeași lună. Luna aceea este esența ta.

Maestrul Lu Tsu a spus:

Numai spiritul primar și adevărata natură înving timpul și spațiul.

Și dacă nu învingi timpul și spațiul, nu vei învinge moartea. Moartea există în timp și moartea există în spațiu. Dacă nu învingi timpul și spațiul, nu vei învinge mintea și corpul.

Încearcă să înțelegi: corpul corespunde spațiului, iar mintea corespunde timpului. Mintea este un fenomen temporal, iar corpul este un fenomen spațial. Corpul există undeva, iar mintea există cândva. Gândește-te la minte fără timp și nu te vei putea gândi la ea; mintea e fie trecut, fie prezent sau viitor – fie memorie, fie imaginație, fie prezentul faptic. Mintea există în trei timpuri.

Dacă mă asculți cu atenție, mintea ta e în prezent. Dacă ești aici și te gândești la alte lucruri, ai intrat în imaginația ta sau în memoria ta. Nu te poți gândi la minte dacă timpul dispare; timpul e sinonim cu mintea.

Mintea e un cosmos în miniatură, un microunivers. Tot ce afară există la o scară mai mare, există și în om la scară mică. Dacă îl înțelegi pe om, vei fi înțeles întregul univers: cum e sus, așa e și jos. Omul este componenta atomică a acestui întreg univers. Dacă ai înțeles un singur atom, ai înțeles toată materia. Dacă poți să-ți descifrezi propriul mister, ai descifrat toate misterele posibile – trecutul, prezentul, viitorul –, tot.

Și trebuie să ții minte aceste două lucruri: corpul e spațiu, mintea e timp. Atunci când meditezi dispari din corp, nu știi cine ești. Nu știi dacă ești bărbat, femeie, urât, frumos, negru sau alb. În meditație, corpul rămâne mult în urmă. Vine o clipă când nici nu-ți poți localiza corpul, nici nu-i simți prezența. Nu mai ești atașat de formă; ai devenit fără formă. Tot acel zgomot, acel zgomot al traficului interior constant se îndepărtează tot mai mult și dispare. Dintr-odată, în tine explodează o mare liniște. În această stare fără de spațiu și timp ajungi să-ți cunoști esența. Iar a-ți cunoaște esența înseamnă a întrezări prima dată tao.

Spiritul primar este mai presus de diferențele diametral opuse.

Toate diferențele diametral opuse dispar. Bărbat-femeie, iarnă-vară, cald-rece, iubire-ură, pozitiv-negativ, timp-spațiu, viață-moarte, toate diferențele diametral opuse dispar.

Spiritul primar este mai presus de diferențele diametral opuse.

De asta insist mereu să nu te atașezi de nici unul dintre poli. Ai fost învățat să te atașezi de un anumit pol. Așa-zisele religii te învață ori să fii lumesc, ori să te duci la mănăstire. Eu zic să rămâi în lume, dar să nu faci parte din ea, altfel te vei atașa de unul dintre poli. Dacă te vei duce la mănăstire, îți va fi frică de lume. Ce realizare e asta? Dacă există frică, nu e nici o realizare.

Eu cunosc oameni care au trăit în Himalaya, după care li s-a făcut frică. Nu vor să vină în lume pentru că ceea ce trăiesc ei în Himalaya dispare dacă vin în lumea aglomerată. Iar dacă dispare, nu e nici o realizare. Poate tu confunzi liniștea din Himalaya cu liniștea ta. Ea a fost împrumutată. Sigur, în Himalaya e liniște, iar dacă trăiești în acea liniște ea începe să te pătrundă încetul cu încetul. Dar nu e muzica ta, e împrumutată; pleacă din Himalaya și ea va dispărea. Asta înseamnă să te bucuri de o glorie falsă, căci nu este gloria ta. E un lucru fals.

Trăiește în mijlocul celor de la piață și creează-ți o Himalaya în inimă, fii liniștit în mijlocul zgomotului. Rămâi cap de familie și fii totuși un sannyasin. De asta insist atât că nu vreau ca sannyasinii mei să renunțe la lume. Nu trebuie să se renunțe la nimic. Să renunți înseamnă să fugi de realitate, iar renunțarea te va face să te atașezi de un fenomen polar. Nu îți va da libertate. Libertatea se află în transcendență, iar transcendența vine numai atunci când trăiești concomitent în stări opuse.

Așa că fii în lume, dar nu lăsa lumea să fie în tine. Iubește, și totuși nu te pierde în iubire. Relaționează, și totuși fii solitar, absolut solitar. Știi foarte bine că relațiile sunt un joc: joacă-l cât mai frumos și cât mai iscusit. La urma urmelor, jocul e joc și trebuie jucat frumos. Și respectă toate regulile, pentru că un joc nu poate exista fără reguli. Dar ține minte mereu că e doar un joc. Nu te atașa de el, nu-l lua în serios. Lasă mereu simțul umorului să rămână viu în tine: rămâi sincer, dar nu lua lucrurile în serios. Și atunci, încetul cu încetul vei vedea că toate contrariile dispar. Cine aparține lumii acesteia și cine aparține lumii celeilalte? Apartii ambelor lumi sau nici uneia.

Spiritul primar e mai presus de diferențele diametral opuse. Aici este locul din care cerul și Pământul își trag ființa. Când discipolii înțeleg cum să stăpânească spiritul primar, ei înving contrariile lumină și întuneric și nu mai trăiesc în cele trei lumi.

Lumea raiului, lumea Pământului și lumea iadului – astea sunt cele trei lumi – vor dispărea pentru cel care știe să transcendă polaritățile.

Acum câteva clipe am vorbit despre trecut, prezent, viitor – acestea sunt cele trei lumi. Trecutul este iadul pentru că e mort, e fantomatic: fantomele te urmăresc. Prezentul este Pământul: actualitatea, caracterul faptic, ceea ce este aici și acum. Iar viitorul e raiul: speranțe, aspirații, dorințe, visuri.

Acestea sunt cele trei lumi și trebuie să te miști în mod constant în ele; ești transportat înainte și înapoi. Din trecut sari în viitor, din viitor sari în trecut și tot așa la nesfârșit. Iar prezentul este atât de minuscule încât nici nu prea ești conștient de el; e făcut sendviș între trecut și viitor, iar acestea sunt

vaste. Prezentul este minuscul, o clipă atomică – atât de mic, încât nici nu-l vezi. În clipa în care devii conștient de el, e deja trecut.

Ca să fii prezent în prezent, trebuie să fii foarte atent, extrem de atent. De asta prezența în prezent devine ușa transcenderii timpului. Nu poți să pornești din trecut, fiindcă trecutul e vast, infinit și, oricât ai merge, nu-i vei găsi capătul. De asta spun că psihanaliza nu e de nici un ajutor. Ea intră în trecut și clarifică întruna trecutul, cercetează cu atenție trecutul. Și tot așa... Psihanaliza continuă ani întregi – trei ani, șapte ani, și nici atunci nu e terminată. Te plictisești pur și simplu de psihanalist și schimbi psihanalistul și te duci la altcineva și toată povestea e reluată de la capăt.

Iar eu aș vrea să-ți spun următorul lucru: e foarte posibil ca, mai devreme sau mai târziu, psihanaliza să descopere că viața aceasta nu e sfârșitul trecutului. Poți să mergi mult înapoi și să ajungi la ceea ce Janov numește „strigătul primar“. Strigătul primar este finalul psihanalizei: primul țipăt al copilului când începe să respire – copilul începe să respire cu primul țipăt. Dar odată ajuns acolo vei constata cu surprindere că nici el nu este începutul. Atunci va trebui să intri în uter.

În Orient s-a încercat asta. Avem o metodă foarte, foarte penetrantă numită prati prasav – mersul înapoi. Mahavira a folosit-o, Buddha a folosit-o – ei au intrat în uter. Și apoi trebuie să intri în moarte, pentru că înainte de uter ai murit, și apoi iar o întreagă viață – strat peste strat. Prin psihanaliza profundă, Orientul a devenit conștient de fenomenul vieților multiple. Creștinismul, Iudaismul și Islamul nu sunt conștiente de el. Ele n-au încercat niciodată metoda psihanalizei.

Freud este primul evreu care a încercat-o și, firește, creștinii și evreii și toți așa-zișii oameni religioși au fost împotriva lui. Teama lor era că, dacă psihanaliza merge mai adânc, mai devreme sau mai târziu se va dovedi că ideea hindusă de renaștere este corectă. Dacă tu continui să sapi, vei găsi strat peste strat – unde vei ajunge? Ai trăit ca om mii de vieți, iar noi am încercat să le penetrăm pe toate; dar nici acela nu e capătul. Brusc, într-o bună zi, înțelegi că înainte de această viață nu ai fost om, ai fost elefant, sau tigr, sau câine, și atunci intri în vieți de animale. Și după milioane de vieți vei descoperi deodată că, înainte de asta, ai fost tufiș, sau copac, iar mai înainte de asta ai fost piatră.

În India, spunem că ai trecut prin milioane de vieți. Unde poate să ducă asta? Analizarea trecutului nu poate să ducă nicăieri. Te poate scoate din minți, dar nu duce nicăieri. Și la fel e și cu viitorul. Unde să se oprească? Cât de departe e destul de departe? Unde anume să se spună precis: „Mai departe de-atât nu vom mai privi în viitor?”

În Orient, am încercat și asta, pentru că am lucrat extrem de mult la conceptul de timp. Iar trecutul și viitorul sunt nemărginite: memoria este nemărginită, imaginația este nemărginită. Între cele două se află clipa prezentă, foarte micuță, atât de micuță încât nici nu-ți dai seama de ea dacă nu ești pe deplin atent – trece foarte repede.

Dar dacă ești atent la prezent, atunci se deschide o ușă, ușa eternității. Pe acolo mintea intră în non-minte. Pe acolo personalitatea transcende personalitatea, devenind esență.

Știi foarte bine că Iisus a fost răstignit. Odată cu el au fost răstigniți doi hoți – unul în stânga, iar celălalt în dreapta lui. Poate nici nu te-ai gândit că acest lucru este un simbol extrem de important, că Iisus reprezintă clipa prezentă. Un hoț este trecutul, celălalt este viitorul, iar Iisus reprezintă momentul prezent – cel mai apropiat de Dumnezeu, cel mai apropiat de esență. Un hoț a râs de Iisus – trecutul întotdeauna râde de tine; l-a condamnat pe Iisus – trecutul te condamnă întotdeauna. Celălalt hoț l-a întrebat pe Iisus despre viitor: „Ce se va întâmpla după moarte? Ne vom întâlni în cer?” Unul este trecutul, celălalt este viitorul, iar Iisus este înghesuit între cei doi hoți.

Și de ce îi numim hoți? Trecutul este hoț, viitorul este hoț, pentru că îți fură prezentul. Sunt hoți. Consider că asta este o parabolă. Nu știu dacă vreun creștin va fi de acord cu mine sau nu, dar asta nu e treaba mea; mie nu-mi pasă dacă cineva e de acord cu mine sau nu.

Iisus este prezentul, cel mai apropiat de esență, gata să moară și să dispară din corp și din minte. El șovăie puțin – toată lumea șovăie. Când ajungi în prezent și vezi în fața ta eternitatea – fără trecut, fără viitor, doar eternitatea – vezi o cu totul altă dimensiune. Trecutul, prezentul, viitorul sunt orizontale; eternitatea este verticală. Pentru minte, crucea este simbolul acestor două linii care se intersectează.

Crucea e alcătuită din două linii – una orizontală, cealaltă verticală. Una reprezintă timpul, cealaltă reprezintă veșnicia. Toată lumea ezită când se află în fața eternității. Aceasta este imensă, ai să dispari în ea ca un strop. Și oceanul este atât de mare încât n-ai să mai fii găsit. Chiar și o picătură de rouă ce cade în ocean ezită.

Iisus a ezitat și, pentru că a ezitat, eu îl iubesc. Ezitarea lui arată că era om. Ezitarea lui arată că făcea parte dintre noi, că era fiul omului. I-a strigat lui Dumnezeu: „M-ai părăsit? Ce îmi faci? M-ai abandonat? Nu mai ești cu mine? Eu dispar și nu îți văd mâinile apărându-mă. Cad în neant. A sosit moartea și am sperat mereu că tu mă vei aștepta și mă vei îmbrățișa, că vei fi cald și iubitor. Dar tu unde ești? Te-ai lepădat de mine? M-ai abandonat? Nu te văd nicăieri“.

De fapt, nu avea ce Dumnezeu să vadă. Dumnezeu nu este o persoană, de aici frământarea din mintea lui, teama din mintea lui. El aștepta să-l vadă pe cel iubit, Tatăl. El îi spunea Tatălui – Abba, aștepta să-și găsească Tatăl. Dar se pare că acolo nu e nimeni. Lumea se termină și dincolo nu e decât un hău căscat, un abis fără sfârșit.

Este omenesc să fie așa – iar viața lui Iisus este foarte omenească – și asta e frumusețea ei, de asta a impresionat atâția oameni. Caracterul lui uman este înduioșător. Dar apoi a înțeles. Trebuie să se fi uitat adânc în eternitate, în neant, trebuie să fi înțeles că „Dumnezeu nu poate avea chip de om, acesta e chipul lui“, că „Dumnezeu nu poate să aibă mâini de om“, că „acest neant este gata să mă îmbrățișeze, să mă primească adânc în inima lui“. Și atunci i-a spus lui Dumnezeu: „Vie împărăția Ta. Facă-se voia Ta. Fie. Deci tu ești neant: sunt pregătit, am încredere în tine. Mă voi încrede chiar și în neantul tău“.

Fiecare creștin, fiecare mahomedan, fiecare hindus, fiecare evreu – oricine a trăit cu ideea de personalitate a lui Dumnezeu va trebui să se confrunte cu asta, va trebui să treacă prin acea perioadă de neliniște, prin această suferință. Asta e frumusețea ideii budiste și a ideii taoiste că Dumnezeu e neant, că e un alt nume pentru neant. Cel care a trăit de la început cu această idee de neant nu va șovăi, va dispărea pur și simplu în el.

Spiritul primar este mai presus de diferențele diametral opuse. Aici este locul din care cerul și Pământul își trag ființa. Când discipolii înțeleg cum să stăpânească spiritul primar, ei înving contrariile lumină și întuneric și nu mai trăiesc în cele trei lumi. Dar numai cel care a vizualizat fața originală a naturii umane este în stare să facă asta.

Dacă n-ai fost în stare să-ți vezi neantul lăuntric, nu vei putea face asta. Mai întâi meditează și intră în neantul tău lăuntric, apoi vei putea să intri în neantul existenței înseși.

La naștere, spiritul primar sălășuiește în pântec.

Asta este o hartă taoistă. Există diferite hărți ale conștiinței umane, ce folosesc simboluri diferite. Asta este o hartă taoistă.

Taoiștii spun că după ce copilul iese din pântec, spiritul primar se stabilește în cel de-al treilea ochi. Între cei doi ochi, chiar în mijloc, există al treilea ochi. Ceea ce harta yoghină numește ajna chakra, centrul celui de-al treilea ochi, taoiștii numesc sălașul spiritului primar.

...spiritul primar sălășuiește în pântec, dar spiritul conștient sălășuiește mai profund, în inimă.

„Dar spiritul conștient sălășuiește... în inimă“, obișnuita inimă fizică.

Această inimă depinde de lumea exterioară. Dacă un om nu mănâncă o zi, ea se simte extrem de neplăcut. Dacă ea aude ceva înspăimântător, zvâcnește; dacă aude ceva ce înfurie, se oprește; dacă se confruntă cu moartea, se întristează;

dacă vede ceva frumos, e fascinată. Dar inima cerească din cap...

...adică din centrul celui de-al treilea ochi.

*...când să se fi mișcat ea? Tu întrebi: „Inima cerească nu poate să se miște?”
Atunci eu răspund: „Cum ar putea gândul adevărat să se miște?”*

Această inimă fizică depinde constant de lumea exterioară, este afectată de lumea exterioară. Este partea lumii exterioare din tine. Asta nu este inima adevărată. Taoiștii spun că inima adevărată este în al treilea ochi; ea nu se mișcă, e imobilă, este mereu aceeași. Inima fizică este totdeauna în haos, iar inima spirituală este totdeauna în ordine. Este însăși ordinea. De aceea hindușii au numit-o ajna chakra – centrul din care apar ordinele, apare disciplina. Dacă ceva vine din al treilea ochi, este imediat urmat; corpul întreg îl urmează, întreaga ființă îl urmează. Este centrul din care sunt date poruncile. Dar el doarme dus. Tu trăiești din inima fizică. Încă nu ți-ai cunoscut inima spirituală.

Inima inferioară se mișcă precum un comandant puternic care îl disprețuiește pe cârmuitorul ceresc din cauza slăbiciunii lui...

Însă inima fizică își închipuie că inima spirituală este slabă fiindcă nu se mișcă. Și pentru că ea nu se mișcă, tu continui să nu știi de ea. Dacă ceva rămâne total nemișcat, nu-ți dai seama de el. Iar inima inferioară se crede foarte puternică și consideră că inima cerească, inima spirituală este slabă, aproape moartă, fiindcă nu se mișcă.

...și i-a uzurpat autoritatea în treburile statului.

Și, din cauza asta, inima inferioară a devenit stăpânul tău.

Dar atunci când castelul primar poate fi fortificat și apărat, este ca și cum pe tron ar sta un cârmuitor puternic și înțelept.

Dar dacă începi să fii din ce în ce mai atent și mai conștient, descoperi că ai fortificat castelul primar din al treilea ochi. Și, când devii conștient, constăți cu surprindere că funcționezi din al treilea ochi. Experimentează: fii puțin atent, și imediat vei vedea că al treilea ochi va fi puțin încordat. Ceva începe să pulseze în al treilea ochi.

Odată ce conștiința a pus în funcțiune al treilea ochi, odată ce atenția s-a mutat în al treilea ochi, iar acesta începe să funcționeze, să devină viu... De asta hindușii îl numesc chakra. „Chakra“ înseamnă roată. Roata are nevoie de energie; odată ce energia intră, roata se pune în mișcare. „Mișcarea“ înseamnă că ea începe să funcționeze. Atunci în ființa ta are loc o mare revoluție: inima inferioară se înclină imediat în fața inimii superioare. Când cea superioară vine, cea inferioară se înclină. Aceasta din urmă domnește numai atunci când cea superioară nu este prezentă. Și asta este diferența dintre o religie adevărată și o religie falsă.

Religia falsă îți spune: „Caută să te controlezi. Fă asta, nu face aia. Controlează-ți simțurile. Disciplinează-ți corpul“. Religia adevărată spune: „Intră în centrul celui de-al treilea ochi și lasă-ți inima spirituală să funcționeze, și totul va fi sub control, totul va fi disciplinat. Lasă stăpânul să sosească și totul se va rezolva imediat“.

Ochii pun în circulație lumina ca doi miniștri, unul în dreapta și altul în stânga, care îl sprijină pe cârmuitor cu toată puterea lor. Când cârmuirea din centru este astfel în ordine, toți acei eroi rebeli se vor prezenta cu lăncile întoarse, gata să primească ordine.

Lasă-l pe stăpân să intre și nu mai e nevoie să faci nici un efort pentru a face ordine în viața ta, nu mai e nevoie să cultivi caracterul. De asta spun să nu-ți faci griji în privința caracterului. Pune-ți, doar, toată energia în a fi mai conștient. Caracterul urmează conștiința așa cum umbra te urmează pe tine. Dacă încerci să cultivi un caracter, caracterul tău va fi fals, iar tu vei fi ipocrit. Și nu asta este calea de a ajunge la sursă.

Calea spre Elixirul Vieții cunoaște drept vrajă supremă...

Aceasta este vraja supremă. De ce e numită vrajă? Fiindcă din momentul în care inima superioară a început să funcționeze, e ca și cum s-ar întâmpla un miracol, o vrajă... Simțurile tale n-au fost niciodată în ordine, mintea ta a fost mereu confuză. Ai șovăit întruna: să faci asta sau să faci aia, să fii sau să nu fii? Ai fost într-o tensiune constantă: unde să te duci, ce să alegi? Brusc, ca și cum cineva ar fi făcut un miracol: toată confuzia dispare, apare claritatea, viața devine transparentă – faci pur și simplu ceea ce trebuie făcut. De fapt, odată ce inima cerească a început să funcționeze, tot ceea ce faci este bine; nu ai cum să faci ceva rău – e imposibil.

Calea spre Elixirul Vieții cunoaște drept vrajă supremă...

Iar această vrajă supremă are trei componente:

...sămânța-apă, spiritul-foc și gândul-pământ...

Acestea sunt simboluri taoiste.

...acestea trei. Ce este sămânța-apă? Este adevărata, unica energie, erosul. Spiritul-foc este lumina, logosul. Gândul-pământ este intuiția.

Va trebui să le înțelegi pe acestea trei. Sămânța-apă este eros – energia pe care o cunoști acum drept energie sexuală, energia pasiunii. Deocamdată ea îți face numai probleme, nimic altceva. Deocamdată ea se dă drept aliatul tău, dar se dovedește a-ți fi dușman. Cu cât o urmezi mai mult, cu atât te duce mai mult în necazuri. De aceea se spune că dragostea e oarbă.

Mulla Nasruddin mi-a spus: „Dragostea este oarbă, iar căsătoria îți deschide ochii!“

Dragostea este oarbă pentru că încă n-ai ochi, iar o mare energie, ce ar fi putut să fie pentru tine o mare binecuvântare devine doar nefericire. Erosul este energia ta.

Iar Freud avea dreptate să caute cauza tuturor lucrurilor în erosul tău, în energia ta sexuală. Însă greșea fiindcă nu știa că această stare obișnuită a energiei sexuale nu este starea ei naturală, este o stare pervertită. În starea ei naturală, energia sexuală urcă tot mai sus, te înalță, nu te coboară. În starea ei naturală, energia sexuală devine în tine floarea de aur. În așa-zisa stare obișnuită, pervertită, ea doar te bagă în noi închisori, pentru că se deplasează spre afară și în jos. Ea te risipește. Ea doar te apropie tot mai mult de moarte. Dacă aceeași energie începe să se deplaseze în sus, ea aduce o viață nouă, viață din belșug. Ea devine „Elixirul Vieții“.

Așa cum nămolul poate să devină un lotus – nămolul conține lotusul, sămânța lui –, energia ta sexuală conține sămânța florii de aur. Dar energia trebuie să se deplaseze în sus, tu nu poți să o deplasezi în sus. Există oameni care încearcă să o determine să se deplaseze în sus; aceștia devin pervertiți sexual, nimic altceva. Nu poți să o determini în mod direct, însă poți în mod indirect. Odată ce al treilea ochi, inima spirituală începe să funcționeze,

energia începe să se deplaseze de la sine. Ai creat al treilea ochi, iar el atrage energia ca un magnet.

Acum energia ta se deplasează spre exterior pentru că afară ai magneți mult mai puternici decât ai dinăuntru. Vezi o femeie frumoasă și energia începe să se îndrepte spre exterior; femeia are rol de magnet. Când al treilea ochi funcționează, magnetul tău e atât de puternic încât nimeni nu te poate trage în afară. Este doar o chestiune de a avea un magnet interior mai puternic decât cel care există în exterior. Atunci energia se deplasează înspre interior, în sus.

Dacă ieși în exterior, te vei mișca într-o lume a dualității. Dacă mergi spre interior, te vei mișca într-o lume a non-dualității; vei deveni non-polar.

Tocmai asta este temelia a ceea ce numesc eu metapsihologie sau psihologia buddhașilor. Asta este religia pură – nu religia ritualurilor, ci religia pură: nu are nimic de-a face cu creștinismul și hinduismul, ci cu sursa ta energetică.

A doua componentă este spiritul-foc. Este lumina, logosul; este mintea conștientă. Deplasându-se în sus, erosul te duce dincolo de mintea conștientă și de cea inconștientă. Logosul este mintea conștientă. Este psihologie, este știință.

Gândul-pământ este întunericul, inconștiența, intuiția. Este parapsihologia, arta. Gândul-pământ este intuiția, întunericul. Femeile trăiesc în gândul-pământ, în viziunea intuitivă. Bărbații trăiesc în spiritul-foc, în logos, în logică, în mintea conștientă. Artiștii sunt feminini, oamenii de știință sunt masculini, iar sămânța-apă – erosul, energia unică – este non-duală. Ea te duce dincolo de artă și de știință, te duce dincolo de conștient și de inconștient, te duce dincolo de bărbat și dincolo de femeie. Te duce în non-dual, în transcendental.

Dar secretul vrăjii este să-ți lași inima cerească, cea care există între cei doi ochi, să funcționeze. Vom vorbi mai târziu despre metodologie, despre cum să o ajuți să funcționeze.

¹ [Aluzie la cuvântul „fuck“ din engleză. \(n.red.\)](#)

Intențiile mele sunt serioase!

Prima întrebare:

Osho,

În cele din urmă râul ajunge la mare. Corpul se duce și ceea ce rămâne e doar existența, infinitul. De ce, atunci, această nevoie imperioasă și scopul de a ajunge acolo acum? Nu înseamnă asta să împingi râul?

Problema e că omul nu este un râu, omul este foarte înghețat. În ființa omului nu există curgere. Omul e ca gheața, nu ca apa.

Dacă omul ar fi un râu, n-ar fi nevoie să îl împingi, ar ajunge imediat la ocean. În acea curgere ar fi devenit parte din ocean: să fii curgător înseamnă să fii oceanic. Dar omul nu e curgător, de aici nevoia imperioasă. Gheața vrea să se topească, de aici efortul. Odată ce gheața s-a topit, nu mai e nevoie să împingi nimic, atunci totul se întâmplă de la sine.

Omul a devenit o piatră. Iar motivul pentru care omul a devenit o piatră necurgătoare este mintea. Corpul este perfect curgător, la fel și sufletul, însă veriga de legătură dintre cele două – mintea – este gheață. Odată ce mintea intră adânc în meditație, ea începe să se topească. Asta înseamnă meditație – efortul de a topi mintea.

Tu spui: „În cele din urmă râul ajunge la mare“. Adevărat, dar mai întâi trebuie să devii râu. Spui: „Corpul se duce și ceea ce rămâne e numai existența, infinitul“. Adevărat. Dar între corp și suflet există o minte care se agață de tine sau de care te agăți tu. Corpul se duce, dar tu nu devii infinitul fiindcă nu ești înconjurat doar de corp – acesta este delimitarea ta fizică; în interior există însă o delimitare psihologică. Mintea nu moare odată cu moartea corpului, ea va renaște. Se va muta în alt uter pentru că poartă foarte multe dorințe care trebuie împlinite. Ea va căuta alt uter, alt corp cu

care să împlinească acele dorințe. Asta este baza teoriei reîncarnării.

Mintea dorește, iar dacă există dorințe, se vor ivi oportunități ca acele dorințe să fie împlinite. Dumnezeu cooperează cu tine. Dacă ai dorințe ca cele ale unui câine, vei deveni câine, vei avea corp de câine. Mintea ta creează tiparul, iar apoi corpul îl urmează. Corpul este o proiecție a minții, nu invers. Dacă mintea nu dispare complet, te vei naște iar și iar. Este foarte adevărat că, odată ce mintea a dispărut, corpul dispare și el și ești infinitul. De fapt, dacă mintea nu există, ești infinitul – fără dispariția corpului, fără moartea corpului. Atunci nu e nevoie să aștepti asta.

Buddha este infinit chiar și atunci când este în corp pentru că el știe că nu este corpul. Buddha este infinit când părăsește corpul. Pentru el nu e nici o diferență: dacă trăiește în corp sau părăsește corpul îi este totuna. Tu trăiești într-o casă, însă nu crezi că ești casa. Tot așa, o conștiință trezită trăiește în corp, se folosește de corp – așa cum te folosești tu de mașină. Stai în mașină, conduci mașina, știi că nu ești mașina – poți să cobori oricând din ea. Nu trebuie să aștepti să aibă loc un accident în care mașina să fie distrusă ca să-ți dai seama că nu ești mașina. Iar dacă nu știi asta când mașina există și tu ești în ea, cum ai să știi asta când mașina nu mai există? N-ai să știi că ești infinit doar prin moartea corpului. Fie ești infinit aici și acum, fie n-ai să fii niciodată. Infinitul este natura ta.

Adevărata problemă nu este corpul. Nu corpul este vinovatul de care ți-au vorbit așa-zisele religii. Corpul nu e deloc vinovat. Corpul este total nevinovat și frumos. Vinovata este mintea, mintea este diavolul. Va trebui să desființezi mintea, iar în acest scop, de-a lungul secolelor, s-au creat diverse metodologii: tao, yoga, tantra, zen, hasidism.

Dacă devii râu, nu mai e nevoie de nimic. Asta spune Secretul Florii de Aur: atinge inactivitatea prin activitate, atinge ușurința prin efort. Dar mai întâi este efortul, acțiunea – ea te va topi –, și apoi râul începe să curgă. În acea curgere el ajunge la ocean.

A doua întrebare:

Osho,

Mi-e aproape imposibil să capitulez în fața egoului masculin. În loc s-o fac, devin competitivă, mă împotrivesc sau mă sperii. Poți să-mi spui ceva despre asta?

Egoul nu e nici masculin, nici feminin. Egoul este pur și simplu ego. Cel care se împotrivește egoului bărbatului este egoul femeii.

Tu ești conștientă de egoul bărbatului, dar nu ești conștientă de egoul tău. Cine se împotrivește capiturării? Fii mai conștientă de egoul tău și lucrurile vor fi mai ușoare. Fiecare om este conștient de egoul celuilalt, dar în privința egoului celuilalt nu se poate face nimic. Tot ce se poate face este doar în privința ta.

Tu spui: „Mi-e aproape imposibil să capitulez în fața egoului masculin“. Cine este cel căruia îi este aproape imposibil? Descoperă! Și atunci vei constata cu surprindere că egoul este ego, nu e nici masculin, nici feminin. Egoul nu are sex, nu are gen, este una și aceeași boală. Dacă o femeie are cancer, e cancer; dacă un bărbat are cancer, e cancer. Cancerul nu e feminin sau masculin. Exact la fel este egoul: cancerul minții.

Și cine spune să capitulezi în fața egoului masculin? Capitulara nu e niciodată în fața celuilalt. Când două persoane se îndrăgostesc, ambele capitulează în fața iubirii, nici una nu capitulează în fața celeilalte. Iubirea nu cere niciodată capitulare. În iubire, capitulara are loc în mod natural.

Dacă bărbatul îți cere să capitulezi, nu te iubește. Nu te încurca într-o relație atât de lipsită de afecțiune. El te urăște, altfel de ce ți-ar cere să capitulezi? Vrea să te posed, vrea să te reducă la un obiect. Vrea să te folosească, să te exploateze. Se gândește la tine doar ca la un corp, ca la o mașinărie. Lucrul acesta este umilitor, asta nu e iubire. Evită-l.

Dar când există iubire, are loc capitulara. Și nimeni nu o cere, nici unul nu i cere celuilalt să capituleze – nici bărbatul femeii, nici femeia bărbatului. Amândoi capitulează în fața zeului iubirii. Amândoi capitulează în fața acestei noi deschideri din ființa lor. Iar când amândoi capitulează în fața iubirii, există frumusețe și există libertate. Nu ești redus la a fi un sclav. De

fapt, numai prin iubire ajungi la demnitate, numai prin iubire ajungi la măreție, numai prin iubire splendoarea ta este eliberată. Acesta este indiciul iubirii adevărate, că ești mai mult decât erai înainte, nu mai puțin, și mai liber decât ai fost vreodată.

Iubirea dă libertate. Acesta este însuși gustul iubirii. Dacă gustul acesta lipsește, dacă iubirea ta este împotriva libertății, evit-o cum ai evita ciurma. Nu intra în ea: este altceva care se dă drept iubire. Dar când există iubire, vei constata că deja capitularea a avut loc, a apărut simultan cu iubirea. Iubirea înseamnă, repet, nu să capitulezi în fața celui alt, ci să capitulezi în fața unei forțe necunoscute care a pus stăpânire pe amândoi. Amândoi v-ați închinat unei energii necunoscute. Ați devenit doi stâlpi separați care susțin, totuși, același acoperiș; susțineți ceva ce e dincolo de voi, mai presus de voi, ce vă transcende, însă rămâneți separați.

Iubirea te individualizează mai mult, ea nu îți umbrește individualitatea. Îți conferă unicitate. Iubirea este foarte respectuoasă.

Spui: „Mi-e aproape imposibil să capitulez în fața egoului masculin. În loc să o fac, devin competitivă, mă împotrivesc sau mă sperii“.

Acestea sunt căile egoului. Poate că celălalt are ego, poate că nu are – nu știi cum e celălalt, cine e acel celălalt? –, dar un lucru e sigur: tu ai un ego foarte subtil. Acel ego devine competitiv. Egoul este intrinsec competitiv. Egoul se opune sau se înspăimântă și, din cauza fricii, din cauza împotrivirii, din cauza luptei, iubirea este distrusă.

Un lucru e sigur: trebuie să fii mai conștientă de modul egoist în care abordezi viața. Renunță la ego. Fă măcar tu asta. Și atunci s-ar putea să ai o surpriză: poate că celălalt nu cere să capitulezi, doar egoul tău proiectează asta asupra celui alt. Dacă este așa, acum poți să capitulezi în fața iubirii. Dacă nu este așa și celălalt totuși cere... Vei putea să știi corect numai atunci când în tine nu există împotrivire, nu există teamă, nu există competiție. Atunci vei avea claritate, transparență, vei putea să vezi clar și vei ști imediat dacă celălalt îți cere să capitulezi în fața lui sau dacă cererea vine de la ceva ce este mai presus de amândoi. Dacă vine de la ceva mai presus de amândoi, capitulează. Dacă vine de la celălalt, evită. Are nevoie de compasiune, de milă, dar nu te îndrăgosti de el, pentru că este periculos să te îndrăgostești de un ego nebun – te va distruge.

Îți ești datoare cu atâta lucru.

A treia întrebare:

Osho,

Ai vorbit despre liniștea pe care o găsești în Himalaya – ai spus că este din Himalaya, împrumutată, și că o lași acolo când te întorci la viața de zi cu zi. Lucrul acesta este valabil și pentru liniștea pe care o găsesc în prezența ta? Este și ea împrumutată? Va dispărea când voi pleca de aici?

Acest loc este lumesc. Aș fi putut să fac ashramul undeva în Himalaya. Ador Himalaya! Pentru mine e un mare sacrificiu că nu sunt în Himalaya. Dar nu l-am făcut acolo cu un anumit scop: vreau să rămân parte din viața de fiecare zi.

Iar acest ashram este condus aproape ca și cum ar face parte din sistemul economic. De asta indienii sunt foarte supărați – ei nu pot înțelege. Ei cunosc de secolele ashramurile, însă acest ashram e mai presus de înțelegerea lor. Ei nu concep că trebuie să plătești ca să asculți un discurs religios. Ei întotdeauna au ascultat gratis – și nu doar gratis: după discurs, ashramul împarte și prasād. Mulți se duc să asculte discursurile nu pentru discursuri, ci pentru prasād. Aici trebuie să plătești. Iar eu ce fac?

Eu vreau ca ashramul meu să fie un loc lumesc, pentru că vreau ca sannyasinii mei să nu se mute în mănăstiri. Ei trebuie să rămână în lume, meditația lor nu trebuie să devină escapistă. Așa că pacea pe care o găsești aici te va însoți oriunde te vei duce. Am reușit să fac astfel încât tot ce te poate tulbura oriunde în altă parte să se găsească aici, așa că nu trebuie să te temi.

Celor care meditează le e frică mereu de câteva lucruri. De exemplu, le este frică de femei. Găsești undeva în India femei mai frumoase decât aici? Mai pline de viață? Trăind aici, fiind aici, nici nu-ți mai dai seama cine e bărbat

și cine e femeie. Cât ai să mai persisti în a face deosebirea?

Viitorul nu-i aparține nici bărbatului, nici femeii. Viitorul va fi un fel de androginism. Deosebirea dintre bărbat și femeie va dispărea din ce în ce mai mult.

În trecut se făcea foarte mult deosebirea. O fată trebuia să fie crescută altfel decât un băiat – cu totul altfel. Eu nu spun că nu există nici o diferență. Există o diferență între bărbat și femeie, însă acea diferență este doar biologică. Dar societatea creează o diferență psihologică: „Există lucruri care le sunt permise numai băieților, pentru că «băieții sunt băieți», și aceste lucruri nu le sunt permise fetelor“. De la început se creează diferența psihologică. Diferența pe care o vezi între bărbați și femei este 99% creată, alimentată, nu este naturală. Diferența de un procent este biologică – nici nu contează. Conviețuirea de aici este de așa natură încât nu vă veți mai da seama cine e bărbat și cine e femeie.

Pe vremuri, la sannyasinii de modă veche, bărbații trebuiau să plece departe de femei în peșteri, la mănăstiri. Există mănăstiri creștine în care nici o femeie nu a intrat vreodată, nu i s-a dat voie să intre. Pe Muntele Athos există o mănăstire – în o mie două sute de ani, nici unei femei nu i s-a dat voie să intre în ea. De fapt, nici chiar o fetiță de șase luni nu a fost lăsată. Și asta de frică! Ce fel de oameni or fi trăit acolo de n-au putut să lase să intre o fetiță de șase luni? Nebuni numiți călugări. Iar în mănăstiri au apărut tot felul de monstruoziități.

Homosexualitatea s-a născut în mănăstiri; este un fenomen religios. Era inevitabil să se întâmple așa. Dacă silești bărbații să trăiască împreună într-un loc în care nu e permis accesul nici unei femei, mai devreme sau mai târziu apare homosexualitatea. Masturbarea este o practică mănăstirească, ea a venit din mănăstiri.

Există și mănăstiri pentru femei – în care sunt admise numai femei – și toată lumea fanteziei lor e alcătuită din bărbați. Acolo nu au reviste precum Playboy, dar cine are nevoie de ele când ai destul timp să fantazezi? Fanteziile lor sunt atât de pornografice încât, pe lângă ele, revistele Playboy sunt un fleac. Fanteziile lor sunt mai psihedelice.

Meditația, rugăciunea, religia oamenilor care au trăit într-o astfel de

mănăstire vor fi date peste cap dacă aceștia sunt lăsați să se întoarcă în lume.

Călugărilor le va fi foarte frică de bani. Dacă vin în lume, firește că trebuie să umble cu bani. Nu poți să trăiești în lume fără bani. Însă călugărilor le va fi atât de frică încât nici nu vor atinge banii.

Acharya Vinoba Bhave, discipolul-șef al lui Mahatma Gandhi, nu se atinge de bani. Dar ce fel de obsesie e asta? Ce rău poate să-ți facă să atingi o bancnotă de zece rupii? Iar dacă ea poate să-ți facă rău, ce fel de spiritualitate e asta? O spiritualitate neputincioasă. El nu doar că nu îi atinge, dar când pui banii în fața lui, închide ochii – nici măcar nu se uită. Gurul lui, Mahatma Gandhi, avea trei maimuțe – le-a primit în dar de la cineva. După cum îl cunosc, cadoul a fost extrem de potrivit. O maimuță stă cu mâinile la ochi, ca să nu vadă: „Să nu te uiți la multe lucruri în viață pentru că este periculos“. Altă maimuță stă cu mâinile pe urechi: „Să nu ascuți multe lucruri pentru că este periculos“. Iar a treia maimuță stă cu mâinile pe gură: „Să nu spui multe lucruri pentru că este periculos“. Iar călugărul trebuie să facă toate cele trei lucruri la un loc. De asta spun eu că un călugăr este de trei ori maimuță.

Dacă o astfel de persoană – care nu deschide ochii, nu deschide urechile, nu deschide gura – iese în lume, firește că îi va fi greu. Va descoperi că totul e dat peste cap, totul e distrus. Iar în India, calamitatea este că acești călugări au ajuns liderii acestei țări – oameni pervertiți, cu devieri, care nu sunt firești, nu curg, nu sunt în tao.

Eu mă străduiesc să creez o lume în miniatură în care banii să fie total acceptați, în care femeile și bărbații să trăiască la un loc în bucurie, în sărbătoare, fără frică, în care să existe tot ce se petrece în lume, iar alături de asta, meditația să se dezvolte. Datorită tuturor provocărilor de aici, meditația devine tot mai puternică.

Poți să pleci oriunde vrei – nimeni nu-ți poate lua pacea. Liniștea e a ta! Și nu datorită mie. Tu ai câștigat-o.

Și o întrebare înrudită:

Ei, ce să spun! Ce vrei să spui cu „societatea cu regulile ei“? Dar locul ăsta? Aiureli, Osho, aiureli! Numai aiureli!

Locul acesta are mai multe reguli decât oricare alt loc. Acele reguli sunt un instrument menit să creeze în tine o anumită situație, o provocare.

Întrebarea a apărut în mintea ei fiindcă ea vrea să lucreze cu copiii, iar eu m-am opus. I-am spus să lucreze în altă parte.

Dacă sunt de acord cu preferințele și antipatiile voastre, cu alegerile voastre, sunt „Osho“. În această întrebare ea nu a scris „Osho“; altfel, întotdeauna scrie „Iubite Osho“, „Iubite maestre“. Întrebarea începe direct: „Ei, ce să spun!“

Nu pot să vă las de capul vostru, fiindcă nu v-aș fi de nici un ajutor. Nu pot s-o las pe Sacheta să lucreze cu copiii doar fiindcă așa vrea ea, pentru că trebuie să am grijă și de copii – nu pot să le stric viața. Pe tine, Sacheta, te-au stricat părinții, familia, societatea, nu te pot trimite la copii. Nu ești încă în stare de asta. Doar fiindcă alegi tu... Oricine poate să aleagă orice, dar aici lucrurile trebuie să urmeze cursul propus de mine. Dacă nu poți să ai suficientă răbdare, atunci locul acesta nu e pentru tine, atunci poți să pleci. La fiecare poartă sunt paznici care îi împiedică pe oameni să intre, dar n-am pus nici un paznic să împiedice lumea să iasă. Poți să pleci imediat.

Dacă vrei să rămâi aici, trebuie să faci cum spun eu, numai atunci pot să-ți fiu de ajutor. Nu întotdeauna ceea ce vrei tu este ce îți trebuie. Dorința ta vine din minte, iar mintea ta trebuie să fie distrusă. Eu nu pot să ascult ce îți place și ce îți displace ție. Toate aceste reguli sunt făcute de mine. În clipa în care devii sannyasin, trebuie să-mi lași mie autoritatea de a decide câteva lucruri în locul tău. Iar dacă vrei să locuiești în ashram, atunci trebuie să-mi acorzi autoritate deplină – asta înseamnă să locuiești în ashram. Ea a vrut să fie în ashram și eu am înlăturat-o, fiindcă nu este capabilă încă. Ascultați întrebarea și vă veți da seama. Locul în ashram trebuie să ți-l câștigi, și nu asta e calea de a-l câștiga, rețineți.

Este foarte ușor să pierzi prilejul care ți se oferă. Problema este egoul tău, el

Îți poate face probleme. Fie ascultă de egoul tău, fie ascultă de mine. Va trebui să îți schimbi întregul mod de a gândi, va trebui să-ți schimbi chiar limbajul vieții, căci altfel vei înțelege greșit.

Aceste reguli au un anumit scop.

Madhuri locuia în Casa Lao Zi, iar eu am trimis-o pe neașteptate să locuiască în Casa Iisus. A plâns, dar a acceptat. Și, acceptând, s-a apropiat de mine mai mult ca niciodată. O voi copleși cu mai multă iubire. Putea să se împotrivească, putea să-mi scrie o scrisoare de supărare, dar ea nu a făcut nimic. Nu a scos nici un cuvânt de supărare. A plâns, a fost tristă – și acesta e un lucru firesc –, dar nu s-a supărat. Știu că e greu să locuiești în aceeași casă cu mine și apoi să fii trimis să locuiești în altă casă. Dar ea a trecut peste șoc și, datorită acestui lucru, s-a întâmplat ceva extrem de valoros. Abia mai târziu ea va înțelege că treaba asta a fost o binecuvântare. E nevoie de timp ca să înțelegi niște lucruri. Însă eu trăiesc într-o realitate total diferită și de aceea vei interpreta greșit lucrurile, dar încearcă să mă înțelegi. Chiar dacă uneori nu mă înțelegi, fă în liniște, cu răbdare, ce spun eu.

– Cum a fost aseară la întâlnire? a fost întrebat un hipiot de către un vecin în vârstă.

– Grozav! Am convins-o în sfârșit să spună „da“.

– Ah, felicitări! Când e nunta?

– Nunta? Ce nuntă?

Pentru un hipiot, lumea e diferită. „Da“-ul nu se referă la căsătorie...

– Părinte, mi-ai spus că trebuie să încerc ca Speranța să fie a mea.

– Așa e.

– Păi, când am încercat, a chemat poliția.

– Ești sigur că luna trecută mi-ai dat un certificat de căsătorie?

– Da, domnule. S-a întâmplat ceva?

– Mă gândeam că poate s-o fi strecurat o greșeală, căci de atunci duc o viață de câine.

Sucheta, dacă vrei să fii aici, trebuie să-mi înveți limba, modul meu de a vedea lucrurile, și trebuie să mergi cu mine; altfel, locul acesta nu e pentru tine. Și atunci nu mai pierde timpul aici. E mai bine să părăsești repede acest loc – cu cât mai repede, cu atât mai bine –, pentru că, dacă nu mergi cu mine, într-o bună zi tot va trebui să pleci. Și atunci vei fi foarte nefericită că ai pierdut atât timp aici. Dacă vrei să fii cu mine, atunci fii total cu mine, cât se poate de total, căci numai atunci se poate întâmpla ceva. Acum e greu să se întâmple fiindcă sunt foarte multe piedici din partea ta.

A cincea întrebare:

Osho,

Comentariile din discursul de ieri mi s-au părut foarte ofensatoare, și anume faptul că femeile care sunt violate „au vrut-o”. Lucrul ăsta s-a dovedit a fi absolut incorect.

Atunci de ce nu ai semnat întrebarea? În primul rând, nu am spus că toate femeile care sunt violate doresc acest lucru. Ține minte asta; diferența e foarte mare. Și este doar un exemplu. Există mii de accidente de mașină și spun din nou că cei mai mulți dintre cei care au avut un accident de mașină

I-au vrut, au fost predispuși la el, au sperat că, cumva, ceva o să se întâmple, I-au dorit în adâncul inimii lor, au fost sinucigași.

Mintea pe care o știi tu nu e totul; dedesubt există o minte inconștientă mai mare. În acea minte inconștientă adăpostești multe lucruri de care nu știi. Un om poate avea gânduri sinucigașe, dar nu are destul curaj pentru a se sinucide. El va căuta căi și mijloace de a se sinucide indirect: un accident de mașină – el nu va fi deloc responsabil, nimeni nu va spune că s-a sinucis. Nimeni nu va spune mai târziu că a fost laș, că nu a putut să facă față vieții. E mai ușor să ai un accident de mașină decât să te sinucizi.

Dacă violul este comis într-o țară mahomedană și făptuitorul este prins, el este condamnat la moarte. Și ce e de mirare este că în țările mahomedane se comit mai multe violuri decât oriunde în altă parte.

Sexul implică o oarecare violență. Chiar și sexul obișnuit, fără viol, are ceva din viol. Femeia spune întotdeauna „nu“. De ce? Pentru că dacă spune „da“ prea ușor nu mai e acel sentiment: „Sunt dorită, sunt foarte dorită“. Este o atitudine nesănătoasă, dar așa sunt oamenii.

Acum psihologii își dau seama când oamenii sunt predispuși la anumite boli... De exemplu, în jurul vârstei de 42 de ani oamenii fac atac de cord. De ce în jurul acestei vârste? Pentru că aceasta este vârsta la care oamenii încep să fie sau sunt realizați. Au banii pe care i-au vrut întotdeauna și acum nu știu ce să facă: succesul există și ei sunt șocați de succes. Au trăit mereu cu speranța că vor avea acești bani, această relație, această casă, această mașină – și le au. Acum ce să mai facă? Inima se oprește brusc. Acum ce urmează? Nu știu încotro s-o apuce, și-au pierdut direcția. Dacă nu fac infarct vor fi foarte nefericiți. Infarctul îi ușurează. Acum pot să spună lumii „Trebuie să mă odihnesc. Doctorii mi-au recomandat odihnă. Nu mai pot munci din greu“.

Nu se pot odihni fără un pretext, iar infarctul devine pretextul. Dacă s-ar odihni pur și simplu, oamenii ar spune: „Ce faci? Ești în floarea vieții, pe ultima treaptă a succesului. Poți să ai mai mulți bani. Acum e momentul, pentru că atunci când ai bani, vin alți bani. Ban la ban trage și succes la succes. Iar tu te relaxezi, te retragi?“ Nu ar avea nici o scuză. Nimeni nu va spune că au fugit de lume. Nimeni nu va arunca responsabilitatea asupra lor. Întreaga responsabilitate cade în seama accidentului vascular. Oamenii

nu sunt conștienți de tot ce se petrece în adâncul ființei lor.

Eu sunt un nebun, spun întruna tot felul de lucruri. Nu sunt om de știință, nu sunt psiholog, sunt un nimeni – doar îmi place să bârfesc – de ce să fii ofensată? Nu sunt un om consecvent, mă tot contrazic. Așteaptă câteva zile și vei vedea că mă voi contrazice. Voi spune: „Nu s-a întâmplat niciodată! Când o femeie e violată, nu ea e responsabilă. Este egoul masculin, violența masculină“. Așteaptă și ai să vezi! Trebuie să ai răbdare cu mine – eu mă contrazic!

Nu uita niciodată să semnezi întrebarea. Iar dacă îți e foarte frică, poți să scrii numele altcuiva – dar semnează! Nu-ți face griji în privința asta.

Și spui: „Lucrul ăsta s-a dovedit a fi absolut incorect“. Știi că nimic nu se dovedește vreodată la modul absolut. Nimic! Omul nu a dovedit nimic în mod absolut. N-ai cum să dovedești ceva în mod absolut, căci mereu apar noi descoperiri, noi fapte, noi date și se fac schimbări. Nici chiar descoperirile științifice nu sunt absolute, deci cum pot fi absolute descoperirile psihologice? Psihologia nu e încă o știință, este încă fictivă. Însă nu are încă nici o legătură cu știința. Se străduiește să fie științifică, dar nu cred că va fi vreodată, pentru că mintea omului este ca mercurul – nu poți să faci știință din ea.

Și mintea omului nu este un fenomen singular. Sunt atâtea minți câți oameni sunt. Tot ce poate spera psihologia este să se gândească la mintea medie. Dar nu dai niciodată de mintea „medie“, întotdeauna dai de mintea unică. Iar mintea unică nu are nici o explicație științifică.

Psihologia nu este încă o știință, și nici chiar știința nu poate avea pretenții de absolutism. Ce a descoperit Newton nu mai e corect. Ce părea pe atunci absolut, nu mai e corect. Crezi că ce a făcut Einstein va rămâne mult timp corect? Nu are cum, nu e în firea lucrurilor. Viața e un mare mister – cu cât știi mai multe despre ea, cu atât mai multe ipoteze noi trebuie să emiți, pentru a include faptele noi.

Ai cunoscut total bărbatul și femeia? Ai pătruns în totalitate în mintea femeiască, astfel încât să știi în mod absolut că ce am spus eu este incorect? Nimic nu este absolut corect, nimic nu este absolut incorect. Toate sunt bănuieli. Un om poate să fie puțin mai aproape de adevăr, altul poate să nu

fie atât de aproape. Însă ce am spus eu nu trebuie luat drept o afirmație generală. Trebuie luat drept un subiect de meditație. Meditează asupra lui.

Pe mine nu mă preocupă adevărurile generale. Eu vorbesc cu discipoli! Trebuie să privești în tine. Dacă ești un discipol femeie, privește în tine. Orice lucru ce pândește în inconștient, în odaia întunecată a sufletului tău – care este de nouă ori mai mare decât mintea conștientă – adu-l în mintea conștientă, adu-l la soare și, odată ajuns acolo, se ofilește și moare.

Vreau să meditezi la ceea ce spun eu. Dacă te simți ofensată, este foarte bine să meditezi la asta: analizează, cercetează înăuntrul tău și nu trage concluzii chiar de la început. Nu spune: „Asta e incorect și s-a dovedit a fi absolut incorect“. Mai întâi meditează și nu încerca să dovedești că este incorect sau corect. Intră în ființa ta cu mintea deschisă și cercetează.

Intră în ființa ta și vei găsi tot felul de dorințe pândind acolo. Vei găsi ceva dintr-un sadic, vei simți că vrei să-i torturezi pe alții. Vei găsi ceva dintr-un masochist, vei simți că vrei să te torturezi singur. Vei găsi în tine tot felul de lucruri fiindcă omul e vast, iar inconștientul nu este un loc ordonat – e un haos, e o casă de nebuni. Însă noi reprimăm întruna toate astea. Ne este foarte frică să vedem. De asta ne simțim așa ofensați.

Pe mine mă interesează să te fac să meditezi din ce în ce mai mult, să fii tot mai conștient de ceea ce ai în tine, de cele mai ascunse dorințe, perversiuni și obsesii. Dacă ele pot fi aduse la lumină, vor dispărea. Iar dacă inconștientul poate fi golit complet, vei deveni un buddha.

Așa că nu te mai certa cu mine, fiindcă asta e pierdere de timp și de energie. Intră în tine. Dacă nu găsești în tine o dorință de genul ăsta, foarte bine. Dacă găsești, iarăși foarte bine – adu-o la lumină și va dispărea.

A șasea întrebare:

Osho,

Îmbătrânesc și îmi pierd tot interesul față de femei. Ce să fac?

Continuă să-ți pierzi interesul! Nu e nimic rău în asta, e foarte bine. Și fii convins că nici o femeie nu o să-ți ducă dorul. Dimpotrivă, toate vor fi foarte fericite.

Dar în Occident mai ales, de când Freud a deschis cutia Pandorei, a apărut ideea că trebuie să rămâi activ sexual până la sfârșit, pentru că sexul este sinonim cu viața. Așadar, chiar dacă ai 70 sau 80 de ani, trebuie să-ți păstrezi interesul pentru sex. Dacă îți pierzi interesul pentru sex înseamnă că îți pierzi interesul pentru viață, înseamnă că nu mai ești necesar, înseamnă că acum ești inutil. Poți să cazi mort sau poți să intri în parlament, dar rămâi inutil.

Ideea asta că sexul și viața sunt sinonime este total neîntemeiată. Sexul și viața sunt sinonime într-o anumită etapă. În copilărie nu sunt sinonime, în tinerețe sunt sinonime, iar la bătrânețe iarăși nu sunt sinonime. Astea sunt fazele. Pe copil nu-l interesează sexul, pe tânăr îl interesează, el este interesat numai de sex.

Însă în Occident lumea se străduiește să rămână tânără, să nu îmbătrânească. Oamenii se amăgesc în multe feluri că sunt încă tineri. Se găsesc întruna panacee – noi elixire care să te mențină tânăr –, iar oamenii sunt atât de nătângi încât sunt gata să accepte orice prostie ca să rămână tineri. Bătrânețea este considerată un fel de boală. În Occident, dacă ești bătrân înseamnă că ești bolnav. Asta nu e bine.

Bătrânețea are frumusețea ei, comorile ei, așa cum și tinerețea le are. Și cu siguranță comorile peste care dă un bătrân sunt mult mai valoroase decât comorile tânărului, pentru că bătrânul și-a trăit tinerețea. El a cunoscut toate acestea, a văzut toate acestea, a trecut prin ele. A trăit iluzia și a cunoscut deziluzia. Acum e mai înțelept ca niciodată; el redevine inocent. Când sexul dispare, ajungi la un fel de inocență: redevii copil – un copil matur.

Noi, în Orient, avem o cu totul altă viziune despre viață. Îi respectăm pe bătrâni, nu pe tineri, fiindcă bătrânii au ajuns la apogeu – călătoria vieții își atinge ținta. În Occident, bătrânii sunt doar ceva de lepădat. Bătrânii sunt

Îngrămădiți în aziluri de bătrâni sau în spitale. Nimeni nu vrea să aibă de-a face cu oamenii bătrâni, de parcă n-ar avea nici un rost, nici o valoare. Iar ei și-au trăit viața, au aflat multe secrete ale vieții – ei pot fi profesori grozavi, numai ei pot fi profesori.

În Orient, tradiția este ca bătrânul să devină învățătorul tânărului, pentru că el a trăit, a crescut și a înțeles. El îți poate oferi o direcție mai bună, cu mai multă maturitate, cu mai multă claritate. Bătrânețea este vârsta la care te pregătești de moarte. Și asta este cea mai importantă pregătire, pentru că vei pleca în cea mai lungă călătorie, călătoria în necunoscut. Dacă rămâi interesat de sex, lucrul ăsta îți va distra atenția de la moarte. Și asta se întâmplă în Occident.

Acolo, oamenii încă n-au acceptat faptul că moartea face parte din viață. Moartea e un tabu, așa cum în urmă cu o sută de ani și sexul era un tabu. Acum o sută de ani nimeni nu vorbea despre sex. Era imposibil să vorbești sau să scrii despre sex. Interdicția era atât de severă încât, în epoca victoriană, doamnele acopereau chiar și picioarele scaunelor, pentru că sunt picioare și picioarele nu trebuie arătate.

Freud a provocat o mare revoluție. Lumea așteaptă un alt Freud care să distrugă un tabu mai mare – moartea. El a distrus tabuul privitor la sex, și acum lumea e mult mai bună. Freud este unul dintre cei mai mari binefăcători. Este nevoie de încă un Freud pentru a distruge alt tabu – care e mai mare.

Moartea trebuie să fie acceptată. Odată cu acceptarea morții, accepți bătrânețea. Iar acceptarea aduce relaxare. Și, odată ce nu te mai interesează sexul, poți să-ți concentrezi întreaga atenție asupra morții. Ține minte că sexul și moartea sunt diametral opuse; dacă rămâi interesat de sex, când te vei pregăti de moarte? Atenția îți va rămâne concentrată asupra sexului și vei muri nepregătit.

Meditația este o pregătire pentru moarte. Acum pregătește-te de moarte – meditează. Nu te mai interesează femeile – bun. Acum fii interesat de sinele tău. Femeia este în afara ta; aici este vorba despre interesul față de celălalt. Sau, în cazul femeii, bărbatul e în afara ei și este vorba despre interesul ei față de celălalt. Acum fii interesat de tine: descoperă-ți sinele, pornește într-o călătorie lăuntrică.

**Tu spui: „Îmbătrânesc și îmi pierd tot interesul față de femei. Ce să fac?“
Pierde-ți interesul. Lasă-l să se ducă. Nu încerca să-l crezi inutil. Dacă pleacă singur, e frumos.**

Întorcându-se în apartamentul său într-o noapte, Max, în vârstă de 76 de ani, a constatat cu uimire că o fată în jur de 18 ani îi răscolea casa.

- Domnișoară, ești hoată! a spus el. Am să chem poliția.**
- Domnule, s-a rugat fata, dacă mă arestează iar, voi fi închisă mulți ani.**
- Îmi pare rău, dar trebuie s-o fac, a răspuns Max.**
- Stai așa! a strigat fata. Fac orice. Ți dau corpul meu.**
- Bine, a spus seniorul. Scoate-ți hainele și bagă-te în pat.**

Fata l-a ascultat și Max a urmat-o repede. A încercat și a tot încercat în jur de 20 de minute. Epuizat și înfrânt, în cele din urmă a renunțat.

- E inutil, a oftat Max. Nu reușesc și pace! Va trebui să chem poliția.**

Și tu mă întrebi ce să faci. Vrei să chemi poliția? Gata! Termină cu prostia asta, termină cu obsesia asta! Acum îndreaptă-ți energia înspre moarte: privește moartea în față, întâmpină moartea. Întâmpinarea morții este cea mai mare experiență din viață. Iar dacă poți să întâmpini moartea, vei ajunge să știi că ești nemuritor. Să înfrunți moartea este singurul mod de a ști că ești nemuritor, că numai corpul moare, iar tu nu mori niciodată. Și odată ce știi asta, ești pregătit de călătorie, iar când moartea va veni, vei intra în ea râzând, dansând și cântând.

Iar omul care poate să intre în moarte astfel ajunge să cunoască cel mai mare orgasm din lume. Orgasmul sexual e nimic, fiindcă în orgasmul sexual numai o parte infimă din energia ta vitală îți părăsește corpul și simți o mare relaxare. În moarte, întreaga ta energie vitală părăsește corpul. Nici un orgasm sexual nu se compară cu acel orgasm cosmic, acel orgasm total

pe care ți-l aduce moartea.

Nu rata moartea. Moartea îți va oferi cel mai mare dar din viață, darul despărțirii. Dar numai puțini oameni ajung la el, fiindcă nimeni nu e pregătit pentru asta. Moartea te ia prin surprindere, iar tu ești atât de speriat și ești atât de preocupat de sex, încât te agăți de viață.

Știi că asta se întâmplă aproape întotdeauna? În Orient, acesta este unul dintre secretele pentru a cunoaște un bărbat. Când moare un bărbat, dacă se agață prea mult de viață și încă îl interesează sexul, va muri având erecție. Asta arată că bietul om a murit fără pregătire – chiar și în moarte era plin de fantezii sexuale. Asta se întâmplă aproape întotdeauna, iar dacă nu ai învățat bine să meditezi, o să ți se întâmple și ție să ai fantezii sexuale când vei fi pe moarte; vei face dragoste, cel puțin în imaginație. Acesta nu este un mod potrivit de a muri; este foarte jignitor pentru moarte, este jignitor pentru Dumnezeu și chiar pentru tine.

Lasă sexul să dispară, e vremea ca el să dispară. Relaxează-te în nonsexualitate și vei fi centrat. Și pregătește-te: moartea te poate secera în orice clipă. Nu știi niciodată când vine – pregătește-te, bucură-te cât mai mult de meditație. Transformă-ți energia sexuală în energie meditativă. Este aceeași energie, doar direcția se schimbă: nu mai curge în jos și în afară, începe să curgă spre interior și în sus. Și această energie deschide bobocul florii de aur din tine. Acesta este tot secretul.

Acum ai ajuns în mod natural în punctul potrivit și mă întrebi „Ce să fac?“ Îmi ceri o rețetă de trezire a sexualității care este în curs de dispariție. Ceri un sprijin, ceri ajutor ca să poți să joci în continuare același joc prostesc – chiar și la bătrânețe.

Când ești tânăr e în regulă, fiindcă atunci ești nătâng. Se întâmplă foarte rar să devii vigilent și conștient și să meditezi când ești tânăr. Dacă o faci, ești un geniu. Dar dacă nici la bătrânețe nu meditezi, atunci ești pur și simplu prost, prost din cale-afară. E bine să te prostesti când ești tânăr, face parte din creștere, te ajută. Femeia sau bărbatul din afară devine oglinda ta, te reflectă, te ajută să vezi cine ești. Iubirea are o mare capacitate de dezvăluire. Dar în cele din urmă trebuie să ajungi să te vezi pe tine înăuntru, nu în oglindă. Trebuie să renunți chiar și la oglindă. Trebuie să fii singur. Iar puritatea solitudinii este infinită. Și beatitudinea solitudinii este

eternă.

Acum a sosit momentul. Lasă să plece acest interes pentru femei și vei constata că, dintr-odată, aproape simultan, în tine apare un alt interes – interesul pentru meditație. Și atunci ai ultimul dar pe care ți-l poate oferi viața: o moarte meditativă – o moarte în satori, în samadhi, în extaz – și vei cunoaște experiența orgasmică totală. Acea experiență este de ajuns; atunci nu te vei mai întoarce la viață, la corp, la această închisoare.

În Orient, acesta este țelul nostru – să nu ne naștem din nou – pentru că acest proces prin care te naști și mori iar și iar este un proces plictisitor. E cu desăvârșire zadarnic. La analiza finală este doar un vis și nici măcar un vis frumos, ci un coșmar.

Eu îți sugerez următorul lucru: ți-ai trăit viața, ai cunoscut plăcerile trupului, ai trăit relațiile și ai învățat din ele ce a fost de învățat, acum e timpul să te întorci spre interior.

Ultima întrebare:

Osho,

Ce este filosofia?

Nu știu și nu cred că știe cineva. Filosofia este o pasiune inutilă. Folosesc cuvintele lui Jean-Paul Sartre. El a spus: „Omul este o pasiune inutilă“, dar eu spun că nu omul este o pasiune inutilă, ci filosofia.

Mă întrebi ce este filosofia. Nimeni nu a definit-o vreodată, a rămas o noțiune vagă. Nu că nu i s-ar fi dat definiții – a primit milioane de definiții, dar definiția încă lipsește. Fiecare filosof îi dă o definiție care e contrazisă de ceilalți. E un joc: plăcerea gimnasticii mentale. Este jocul de-a logica. Este ca șahul – un joc foarte intelectual, foarte captivant, dar fără concluzie. Este un joc neconcluziv. Jocul continuă de la generație la generație. Încetul cu

încetul, din acest joc au apărut două lucruri: unul este știința, iar celălalt este religia.

Știința este obiectivă, religia este subiectivă. Știința se bazează pe experiment, religia se bazează pe experiență. Filosofia nu e nici una, nici alta, ea atârână indecisă între cele două. Și încetul cu încetul dispare, pentru că ceea ce este obiectiv este luat în fiecare zi de știință, iar ceea ce este subiectiv a fost luat deja de religie. Filosofiei nu i-a mai rămas nimic. Iar acum, filosofia modernă se gândește numai la limbaj – analiza limbajului.

Filosofii pun cele mai absurde întrebări fiindcă au ratat toate întrebările semnificative; acele întrebări au fost tratate fie de știință, fie de religie. Filosofia devine tot mai goală de conținut. Acum filosofii nu au ce întrebări să mai pună, așa că fie iau întrebări de la știință și se gândesc la ele, fie iau întrebări de la religie și se gândesc la ele. Întrebările lor sunt împrumutate. Filosofia este un fenomen muribund. N-ar fi de mirare să afli într-o zi că filosofia a murit. Ea se află pe patul de moarte. La orice universitate te-ai duce vei constata că filosofia e pe patul de moarte.

Dar de ce ai pus întrebarea asta? E mai relevant, mai important de știut lucrul acesta.

Eu nu predau aici filosofie. Ce spun eu nu are nici o legătură cu filosofia. Este absolut bazat pe experiență. Eu mă străduiesc să creez o religie științifică – psihologia buddhașilor. Așa că îți ofer experiențe și ofer posibilitatea de a experimenta ceva ce încă nu ai experimentat. Acesta este un laborator, un atelier. Noi ne-am pus în cap să facem ceva. Filosofia nu mă privește deloc.

Eu sunt total împotriva filosofiei și o evit pentru că ea se joacă cu umbre, cu gânduri, cu speculații. E un joc pe care poți să îl joci la infinit, căci nu are sfârșit. Un cuvânt creează alt cuvânt, o teorie naște altă teorie și tot așa, la nesfârșit. Multă filosofie a existat pe lume în cinci mii de ani și degeaba.

Dar există oameni care au atitudine filosofică. Iar dacă ești unul dintre ei, renunță la ea, te rog! Altfel îți vei pierde în zadar energia.

Îți voi spune cele patru faze ale filosofiei în patru anecdote. Prima fază a filosofiei, prima anecdotă:

Una dintre anecdotele mele preferate este cu un băiat și o fată din New England, unde plimbatul cu sania trasă de cai este popular în iernile geroase. În timp ce se plimbau cu sania într-o după-amiază de duminică, înfodoliți în pături, fata s-a lipit de băiat și i-a spus:

– Mi-e frig, Johnny.

Johnny s-a uitat la ea și i-a spus:

– Și mie mi-e frig, Jane. De ce nu te înfășori bine cu păturile?

Jane s-a înfășurat mai bine cu păturile, dar în scurt timp s-a lipit și mai tare de Johnny și a spus:

– Încă am mâinile reci.

El nu i-a acordat mare atenție și, îndată, ea l-a înghiontit și a spus:

– N-ai auzit, Johnny? Am mâinile reci... și, în plus, nu mă iubește nimeni.

De data asta el s-a uitat la ea și a spus:

– Nu uita, Jane, că te iubește Dumnezeu și oricând poți să-ți bagi mâinile sub tine ca să le încălzești.

Acesta este prima fază a filosofiei. A doua fază, a doua anecdotă:

Un grup de filosofi se întâlneau de mulți ani să studieze Talmudul. Un membru al grupului avea obiceiul dăunător de a bea puțin coniac în timpul întâlnirii. Într-o noapte a băut puțin mai mult ca de obicei și s-a îmbătat. Tovarășii săi s-au hotărât să-i dea o lecție. În timp ce el era amorțit de băutură, l-au dus în cimitir și l-au întins printre pietrele de mormânt.

După o vreme, filosoful s-a trezit. S-a uitat în jur înspăimântat. Apoi a început să cugete. „Sunt viu sau sunt mort? Dacă sunt viu, ce caut eu aici, în

cimitir, printre morminte? Iar dacă sunt mort, de ce simt că trebuie să mă duc imediat la baie?”

Aceasta este a doua fază a filosofiei. Și a treia fază, a treia anecdotă:

De 20 de ani, profesorul Steinberg lua masa de prânz în același restaurant din Lower East Side. În fiecare zi pleca la amiază de la birou, se ducea la restaurant și comanda o farfurie cu supă de pui.

Dar într-o zi profesorul l-a chemat pe chelner după ce a primit supa.

– Da, domnule profesor? a întrebat chelnerul.

– Te rog să guști supa.

– Cum adică să gust supa? De 20 de ani mâncați aici aceeași supă de pui în fiecare zi. A fost vreodată diferită?

Profesorul a ignorat comentariile chelnerului.

– Te rog să guști supa, a repetat el.

– Ce s-a întâmplat, domnule profesor? Știu ce gust are supa de pui.

– Gustă supa! a spus poruncitor profesorul.

– Bine, bine, gust. Unde e lingura?

– Aha! a strigat profesorul.

Aceasta este a treia fază. Și a patra fază, a patra anecdotă:

O femeie s-a dus la un psiholog filosof ca să o trateze de închipuirea că era

acoperită cu pene. După câteva ședințe, filosoful i-a spus:

– Consider că în urma discuțiilor și analizelor am ajuns la sursa acestei probleme și acum e rezolvată. Dumneavoastră ce ziceți, doamnă Smith?

– Cred că ședințele noastre au fost minunate și că problema a fost înlăturată. Dar, a adăugat ea, singurul lucru care mă supără acum este că nu știu ce să fac cu penele astea.

Și-a dus mâna la umăr și a început să se scuture de pene. Psihologul filosof a făcut un salt în spate.

– Stați așa, doamnă Smith! Nu dați penele alea pe mine!

Asta e a patra fază: încetul cu încetul, filosofia devine un fel de nebunie, te bagă în nevroză, pentru că filosofia este un fenomen al minții. Știința a luat trupul, religia a luat sufletul, filosofiei i-a rămas doar mintea. Iar mintea este nebunie potențială. Dacă intri prea mult în minte, încetul cu încetul te îndrepti spre nebunie. Foarte rar găsești un filosof întreg la minte. Și inversul e valabil: foarte rar găsești un nebun care să nu fie filosof.

Eu nu predau filosofie, predau absența minții. Și dacă ajungi să te lepezi de minte, filosofia dispare: creștină, hindusă, mahomedană, budistă – toate filosofii dispar; hegeliană, kantiană, russelliană – toate filosofii dispar. Dacă mintea dispare, cum ar putea exista filosofia? Unde să crească? Mintea este terenul fertil al filosofiei.

Lasă mintea să dispară. Și frumusețea e că atunci când nu există minte și nimeni care să filosofeze și nimic despre care să filosofezi, ajungi să cunoști. Filosofia este efortul orbului. Se spune că filosofia este un orb aflat într-o cameră întunecată, care într-o noapte neagră caută o pisică neagră care nu e acolo.

A fi din nou unul

În corp este anima. Anima este de genul feminin, yin; ea este substanța conștiinței.

Dar, pe lângă asta, există și animus în care se adăpostește spiritul. Animus trăiește în ochi: el vede, visează. Dar omul care este posomorât, retras și legat de forma sa trupească este încătușat de anima. De aceea concentrarea animusului este determinată de circulația luminii și, în acest fel, spiritul este menținut, anima subjugată. Metoda folosită de cei din vechime pentru a se detașa de lume consta în a topi complet zgura întunericului în scopul întoarcerii la ceea ce este pur creator. Asta nu e altceva decât o reducere a animei și o completare a animusului. Iar circulația luminii este mijlocul magic de reducere a întunericului și de dobândire a autorității asupra animei. Dacă această metodă este urmată, multă sămânță-apă va fi prezentă de la sine; spiritul-foc se va aprinde, iar gândul-pământ se va solidifica și cristaliza. Și astfel fructul sfânt se coace.

Când coboară în casa Creatorului, natura unică se împarte în animus și anima. Animus este inima cerească. El are natura luminii; reprezintă puterea luminozității și a purității. Este ceea ce am primit de la marele vid, ceea ce este identic ca formă cu punctul primordial. Anima are natura întunericului. Este energia a ceea ce e greu și nebulos; este legată de inima trupească, cea din carne. Animus iubește viața. Anima caută moartea. Toate dorințele senzuale și impulsurile de mânie sunt efectele animei. Dar discipolul știe să distileze complet anima întunecată, astfel încât să se transforme în lumină pură.

Odată, împărăteasa Wu l-a întrebat pe maestrul Fa Tsang dacă acesta putea să-i facă o demonstrație simplă și practică a principiului interrelaționării cosmice, al relației dintre unicul și cei mulți, dintre Dumnezeu și creaturile lui, și dintre creaturi între ele.

Fa Tsang a ales o cameră din palat și s-a apucat de treabă. În cameră, în cele opt puncte cardinale a plasat opt oglinzi mari. A mai pus încă două, una

pe tavan și alta pe podea. Din tavan, în mijlocul camerei a atârnat o lumânare.

Când împărăteasa a intrat, Fa Tsang a aprins lumânarea. „Ce minunat! Ce frumos!“, a exclamat împărăteasa.

Fa Tsang a arătat reflexia flăcării în fiecare dintre cele zece oglinzi și a spus: „Vedeți, maiestate, asta demonstrează relația dintre unicul și cei mulți, dintre Dumnezeu și fiecare dintre creaturile lui“.

Împărăteasa a zis: „Într-adevăr, maestre. Și care este relația dintre creaturi?“

Fa Tsang a răspuns: „Priviți, maiestate, fiecare oglindă nu reflectă doar unica flacără din mijloc, ci și reflexiile flăcării în toate celelalte oglinzi, până când un număr infinit de flăcări le umple pe toate. Toate aceste reflexii sunt identice; într-un sens, sunt interschimbabile, în alt sens fiecare există individual. Asta arată adevărata relație a fiecărei ființe cu cel de lângă ea, cu tot ce există. Însă trebuie să subliniez, maiestate, că acesta este doar un exemplu simplist și static al adevăratei stări de lucruri din univers, căci universul este nelimitat și totul în el este în continuă mișcare multidimensională“. Apoi maestrul a acoperit una din numărul infinit de reflexii ale flăcării, demonstrând că fiecare interferență aparent neimportantă afectează întregul organism al lumii noastre. Kego a exprimat această relație prin formula: Unu în toți, toți în unu, unu în unu, toți în toți.

Ca să-și încheie demonstrația, Fa Tsang a luat o mică bilă de cristal și a spus: „Priviți, maiestate, cum toate aceste oglinzi mari și numărul infinit de forme pe care ele le reflectă se oglindesc în această mică sferă. În realitatea ultimă, ceea ce este infinit de mic conține ceea ce este infinit de mare, iar ceea ce este infinit de mare conține ceea ce este infinit de mic, fără obstrucție. O, de-aș putea să vă demonstrez nestânjenita întrepătrundere reciprocă a timpului cu eternitatea, a trecutului cu prezentul și cu viitorul. Dar, vai, acesta este un proces dinamic care trebuie înțeles la un alt nivel...“

Omul nu e o insulă; nimic nu este. Totul este interdependent.
Independența – însuși cuvântul – este falsă; la fel și dependența. Realitatea

înseamnă interdependență.

Fiecare lucru este atât de profund conectat cu restul lucrurilor, încât nimic nu poate exista separat. Dacă înțelegi un trandafir mic în totalitatea lui, vei fi înțeles întregul cosmos, pentru că întregul cosmos este înglobat în acel trandafir mic. În cel mai mic fir de iarbă este inclus totul. Dar ține minte, după cum i-a spus Fa Tsung împărătesei: „Toate exemplele, toate descrierile sunt statice, iar existența este un flux dinamic. Este un râu. Fiecare lucru intră continuu în fiecare alt lucru. Este imposibil să tragi o linie unde se termină un lucru și începe altul; nu există linii de demarcație, n-au cum să existe. Așa că toate distincțiile există doar în scop practic, nu au valoare existențială.

Acesta este primul lucru ce trebuie înțeles. Este un lucru esențial în alchimia taoistă. Odată înțeles, întreaga alchimie a taoismului devine inteligibilă. Atunci, ceea ce e inferior poate fi transformat în ceea ce e superior, pentru că inferiorul conține deja superiorul. Metalul cel mai banal poate fi transformat în aur pentru că nimic nu e separat – metalul banal conține deja aurul; cum e sus, așa e și jos; cum e jos, așa e și sus.

Însă ideea că totul este interconectat face posibilă transformarea. Dacă lucrurile nu ar fi interconectate, atunci n-ar exista posibilitatea vreunei transformări. Dacă lumea ar consta din monadele filosofului Leibniz – indivizi atomici, separați, fără ferestre, fără nici o legătură între ei fiindcă nu au ferestre – transformarea n-ar fi posibilă.

Transformarea este cu puțință de conceput numai pentru că tu ești eu, eu sunt tu; ne întrepătrundem. Te poți concepe ca fiind separat chiar și numai o clipă? Nici nu te poți imagina ca fiind separat. Floarea nu poate fi separată de copac; în clipa în care ai despărțit-o, moare. Copacul nu poate fi separat de pământ, pământul nu poate fi separat de soare, soarele nu poate fi separat de alte stele ș.a.m.d. Separă frunza, și frunza va muri. Separă floarea, și floarea va muri. Separă copacul de pământ, și copacul va muri. Separă pământul de soare, și pământul va muri.

Moartea înseamnă separare; viața nu înseamnă separare. De aceea egoul inevitabil moare, fiindcă el reprezintă ideea ta de separare. Singura cauză a morții este faptul că te gândești la tine în termeni de ego – or egoul este deja mort. Poți s-o mai lungești așa, dar pentru cât timp? Tot o să moară. O să

moară fiindcă este deja mort. Ceea ce este viu în tine nu poate să moară – viața este veșnică. Însă viața nu e a ta, nu poți să o posezi. Viața aparține întregului. Viața e vastă, infinită. Moartea este micuță, moartea este individuală; viața este universală. Așa că atunci când trăiești, faci parte din univers, iar când mori, mori numai din cauză că te consideri separat. Cu cât simți mai mult că faci parte din întreg, cu atât ai mai multă viață.

Iisus spune: „Veniți la mine și vă voi da viață din belșug“. Care este secretul vieții din belșug? Secretul este: mori ca ego, dispari ca entitate separată, iar întregul univers, cu tot ce conține el, este al tău. Nu mai posedă și totul este al tău. Posedă și vei fi micuț și limitat și ai să mori. Renunțarea la ideea de separare este secretul pentru a fi mai viu. Și oricând se întâmplă asta, simți că viața se aprinde în tine. Chiar și dacă se întâmplă numai într-o mică măsură...

Dacă te îndrăgostești de cineva, viața se aprinde în tine. Și nu s-a întâmplat mare lucru – doar două persoane se simt una. Învăța lecția pe care ți-o dă iubirea: doar două persoane care se simt una, și ce bucurie și ce extaz! Dacă te îndrăgostești de întreg, gândește-te câtă bucurie și cât extaz o să fie! Asta înseamnă viață din belșug, viață infinită.

Dacă te seperi... Sunt câțiva oameni care trăiesc atât de egoist încât nu pot iubi; ei sunt cei mai nefericiți oameni din lume. După mine, iadul înseamnă să trăiești în separare. Raiul înseamnă să trăiești în non-separare; să dispari cu desăvârșire în întreg este moksha, nirvana – libertatea absolută.

Al doilea lucru care trebuie înțeles este că viața este polară. Și acest lucru este fundamental în abordarea taoistă. Dar polaritatea nu e cea a opoziției. Polaritatea înseamnă că contrariile sunt complementare, se susțin reciproc. Viața nu poate exista fără moarte, de aceea moartea nu este dușmanul ei. Cum ar putea fi moartea dușmanul vieții dacă viața nu poate exista fără ea? Ea trebuie să îi fie prietenă: pregătește terenul pentru viață, ajută viața, atâta viața, o provoacă.

Gândește-te: dacă ar fi ca trupul tău să trăiască veșnic, n-ai mai trăi deloc pentru că ai avea o infinitate la dispoziție ca să amâni totul. „De ce să iubesc azi dacă există mâine? Iar dacă mâine este infinit, de ce să mă deranjez? De ce să dansez azi? Mai vedem mâine“. Dacă viața trupească ar fi eternă, ai amâna totul la infinit.

Nu poți să amâni pentru că nu ai certitudinea că o să existe ziua de mâine. Nimeni nu știe ce se va întâmpla în clipa următoare, de aceea numai nesăbuiții amână. Omul înțelept trăiește, și trăiește aici și acum. El nu își permite să amâne pentru că știe: „Numai clipa asta este a mea. Clipa următoare poate să fie, poate să nu fie. Cum să amân? Cum pot să spun «mâine»?“

Omul nesăbuit amână pe mâine, omul înțelept trăiește acum. Înțeleptul știe că nu există alt timp decât acum și alt spațiu decât aici. Nesăbuitul dă curs unor lucruri care puteau fi amânate o veșnicie – dar pe acelea el le trăiește acum. Dacă se înfurie, trăiește furia acum. Dacă este îndrăgostit, spune: „Mai vedem mâine“. El trăiește tot ce e prostesc și amână tot ce e luminos. Și înțeleptul amână, însă el amână numai lucrurile prostești.

Gurdjieff le spunea discipolilor săi: „Când a murit bunicul meu, eu aveam numai nouă ani. M-a chemat lângă patul de moarte și mi-a șoptit la ureche“. Avea o iubire imensă pentru băiețelul acela. Probabil că văzuse potențialul lui. A șoptit la urechea lui: „N-am ce să-ți dau în afară de un sfat și nu știu dacă ai să-l înțelegi acum. Dar reține-l! S-ar putea ca într-o bună zi să fii destul de matur ca să-l înțelegi. Ține minte: dacă vrei să faci ceva rău, amână 24 de ore, iar dacă vrei să faci ceva bun nu amâna nici o clipă. Dacă vrei să fii furios, violent, agresiv, amână 24 de ore. Dacă vrei să fii iubitor, darnic, nu amâna nici o clipă. Fii astfel acum, imediat!“

Și Gurdjieff le spunea discipolilor săi: „Acel sfat simplu mi-a transformat întreaga viață“.

Cum să fii furios dacă poți amâna furia 24 de ore? E imposibil. Dacă poți să fii atât de calm și de liniștit încât să o amâni, atunci ai garanția că n-o să fii furios. 24 de ore de contemplare și vei vedea clar întreaga absurditate, iar toată treaba îți va părea ridicolă. Și acest mesaj simplu chiar l-a transformat pe Gurdjieff. Uneori, mesajele foarte simple te pot transforma... însă trebuie să le trăiești.

Viața există pentru că există moarte. Moartea îi dă vieții intensitate, moartea provoacă viața. Ea te provoacă să trăiești la maximum, pentru că,

cine știe, s-ar putea ca ziua de mâine să nu existe. Moartea te provoacă întotdeauna, te îmboldește să trăiești, să trăiești total. Atunci moartea nu este împotriva vieții, ci este prietena ei.

Acest lucru este valabil pentru toate contrariile: negativ și pozitiv, iubire și ură, frumusețe și urâtenie, zi și noapte, vară și iarnă, și la fel e cu bărbatul și femeia. Bărbatul nu poate fi fără femeie, iar femeia nu poate fi fără bărbat. Ei fac parte din unul și același proces dialectic. Între acești doi poli există și atracție, și respingere, pentru că atracția și respingerea nu pot fi separate. De aceea te simți atras de femeie sau de bărbat și în același timp simți și respingere. O parte din tine vrea să fii cu celălalt, altă parte din tine vrea să fii singur. Întotdeauna eziți.

Dacă ai alături o femeie sau un bărbat, începi să tânjești după libertate – să fii de capul tău, să fii singur. Începe deodată să te intereseze foarte mult să fii singur și liber și nu știi de unde vine această dorință de a fi liber. Femeia sau bărbatul – adică celălalt – o provoacă. În clipa în care îl părăsești pe celălalt, această dorință arzătoare de a fi singur dispare. Și atunci te miri: când ești singur, simți că suferi de singurătate. Nu simți acea bucurie la care ai visat, nu vezi nici o libertate; vezi doar singurătatea ce te înconjoară și întreaga ta existență devine rece, înghețată, întunecată. Apare iarăși dorința de a fi cu celălalt. Acum ți-e dor de iubire, de conviețuire.

Problema dintre bărbat și femeie este că se atrag și se resping simultan. Vor să fie împreună și vor să fie separați, singuri, pe cont propriu. De aici conflictul constant dintre bărbat și femeie.

Căsnicia este o chestiune de iubire–ură. Pentru ca o căsnicie să dureze mult trebuie ca în fiecare zi să vă separați pentru perioade scurte – numai atunci poate să dureze. Dacă bărbatul și femeia au hotărât să nu se certe, căsnicia lor e de plastic. Vor fi împreună, vor reuși să fie împreună, însă în realitate nu vor fi împreună; nu vor cunoaște niciodată acele momente de unitate. Doar se vor preface. Vor fi politicoși, dar nu vor fi sinceri, autentici.

Căsnicia este un fel de vrăjmășie intimă. Este o luptă prietenească, un război. Da, între două războaie sunt și momente de pace și sunt frumoase tocmai fiindcă sunt între cele două războaie.

Cuplurile se ceartă întruna – așa țin aprinsă flacăra iubirii. După ce se

ceartă, se îndepărtează unul de celălalt. Când sunt departe unul de celălalt, încep să tânjească după celălalt, începe să le fie dor de celălalt. Atunci se apropie, se apropie mult... pentru că au simțit gustul singurătății. Acum vor să fie foarte apropiați. Odată ce au simțit gustul apropierii, vor din nou să se despartă.

Așa că nu-ți face griji din pricina asta. E un fenomen fundamental. Nu poți scăpa de el. Singura cale de a scăpa este să ai o căsnicie simulată, care nu este o căsnicie adevărată, în care rămâneți politicoși unul cu celălalt. E un fel de contract: „Eu am nevoie de tine și tu ai nevoie de mine. Eu te protejez pe tine, tu mă protejezi pe mine“. Este un contract juridic, dar nu o căsnicie.

Acesta este al doilea lucru esențial ce trebuie înțeles înainte de a intra în sutre.

Iar al treilea lucru și cel mai important este că nici un bărbat nu e numai bărbat și nici o femeie nu e numai femeie. Bărbatul este ambele, femeia este ambele – amândoi sunt ambele. Bărbatul conține în el o femeie și femeia conține în ea un bărbat. Așa că nu este vorba doar de bărbatul din afară sau de femeia din afară; este și un fenomen interior, pentru că exteriorul și interiorul corespund. Cum spuneam, „cum e sus este și jos“ și „cum e în afară e și înăuntru“.

Și realitatea ta interioară este la fel ca realitatea ta exterioară: ele corespund, se echilibrează. Acum lucrurile se complică, fiindcă fiecare bărbat are în el o femeie și trebuie să ajungă la un compromis cu ea. Nu e vorba doar de a avea în afară o femeie pe care o iubești; dacă ar fi așa, lucrurile n-ar fi chiar atât de complicate.

Când două persoane se iubesc, există de fapt patru persoane. În fiecare pat sunt patru persoane. Ori de câte ori două persoane fac dragoste, există patru persoane care fac dragoste, pentru că bărbatul are în interior o femeie, iar femeia are în interior un bărbat. Și este inevitabil să fie așa, pentru că fiecare s-a născut din căsătoria unui bărbat cu o femeie. În fiecare există 50% din tată și 50% din mamă. Fiecare persoană este contribuția tatălui și a mamei. Oi fi tu bărbat din punct de vedere biologic – asta arată doar că, din punct de vedere fizic, funcționezi ca un bărbat –, însă în adâncul psihicului tău nu ești nici bărbat, nici femeie, ești ambele.

Și bărbatul, și femeia se conțin unul pe altul. Din cauza acestei dualități lăuntrice există posibilitatea homosexualității. S-ar putea să fii bărbat pe dinafară, dar să fii foarte conectat la femeia din interiorul tău. Nu e nici o problemă în asta. Spiritul tău rămâne liber. În interior, se poate identifica fie cu bărbatul lăuntric, fie cu femeia lăuntrică. Dacă fizic ești bărbat și te-ai identificat cu femeia din interior, consecința este homosexualitatea. Ea poate să apară în multe feluri, din multe motive. Deci homosexualitatea este efectul acestei dualități interioare.

Iar acum știința poate să schimbe chiar și sexul. E posibil, fiindcă s-a constatat că descoperirile taoiste sunt valabile și din punct de vedere științific. Acum, doar prin schimbarea hormonilor și puțin a chimiei, bărbatul poate să devină femeie, iar femeia, bărbat – chiar și fiziologic. Asta arată că fiecare om este ambele. Chiar și diferența dintre corpuri ține doar de accentuarea unora dintre trăsături.

Și uneori asta se întâmplă și de la sine. S-a descoperit că femeia poate să devină bărbat sau bărbatul să devină femeie. S-ar putea ca diferența dintre bărbat și femeie să fie foarte mică: 51% bărbat, 49% femeie. Cântarul atârână puțin mai greu în partea bărbatului. În decursul vieții, cântarul se poate dezechilibra. Hormonii, alimentația, clima, atmosfera, emoțiile, bolile – orice poate produce dezechilibrul, și bărbatul poate deveni femeie sau femeia poate deveni bărbat. Iar acum știința știe că asta se poate face foarte ușor.

Este foarte posibil ca în viitor oamenii să-și schimbe sexul mai des, pentru că dacă poți să trăiești ambele contrarii într-o viață, de ce să nu o faci? Dacă te poți bucura de ambele puncte de vedere, de ce să nu o faci? Ai trăit 35 de ani ca bărbat, ajunge. Ai vrea să vezi cum e și de cealaltă parte, pentru că altfel n-ai cum să știi.

Observând mii de oameni, am ajuns la concluzia că dacă o persoană este bărbat în viața asta, în viața următoare se naște femeie și invers. Iar motivul e simplu: persoana se plictisește să fie bărbat sau se plictisește să fie femeie, și în adâncul ființei ei tânjește după celălalt pol. Și, firește, din cauza acestei dorințe mari de a fi celălalt, în viața următoare se naște ca celălalt.

Acestea sunt cele trei lucruri esențiale. Primul: toate lucrurile sunt interdependente. Al doilea: viața este polară, iar polaritățile nu sunt

contrare, ci complementare. Și al treilea: fiecare om este dublu în interior, nimeni nu este unic.

În India avem conceptul de ardhanarishwar. Acesta corespunde abordării taoiste. Shiva a fost sculptat sau pictat ca ambele – jumătate bărbat, jumătate femeie. Jumătate din corpul lui este cel al unui bărbat, cealaltă jumătate este corpul unei femei. Când Occidentul a descoperit acele statui a râs – arătau tare absurd. Care era rostul? Acum a înțeles care este rostul acestei reprezentări. Este unul dintre cele mai importante lucruri din viață. Așa ești și tu, ca Shiva – jumătate–jumătate.

Sutrele au legătură cu această polaritate internă, iar dacă nu transcenzi această polaritate internă n-ai să ajungi la ceea ce este unic, vei rămâne doi. Calea de a transcende această polaritate din tine este meditația. Meditația te îndepărtează de dualismul de orice fel.

În viața obișnuită rămâi dual, iar în decursul a 24 de ore treci de multe ori de la un pol la celălalt. Oi fi tu bărbat, dar uneori ești foarte feminin, foarte vulnerabil. Oi fi tu femeie, dar la un moment dat în timpul zilei ești foarte masculină. Când femeia este masculină, ea devine foarte, foarte agresivă – mai agresivă decât poate fi vreodată un bărbat, pentru că agresivitatea ei este proaspătă, nefolosită, la fel cum pământul nefolosit este foarte fertil. Iar situația este la fel și în cazul bărbatului. Dacă un bărbat este gingaș, el este foarte gingaș – mai gingaș ca o femeie – fiindcă gingășia lui este un sol nefolosit. Acea parte a ființei lui n-a fost folosită; e foarte proaspătă, foarte vie. Așadar, acest fenomen ciudat apare iar și iar, și-l poți observa dacă ești puțin atent.

Femeia este în general iubitoare; bărbatul nu este iubitor în general. Femeia este numai câteodată arțăgoasă, dar și când este, chiar este. Bărbatul este numai uneori iubitor, dar și când este, chiar este. Acestea sunt părțile nefolosite ale ființei lor. Când sunt folosite, au prospețime.

Din cauza acestei polarități interne ești permanent într-un fel de conflict; fără ea nu poți exista. Ceea ce e unic rămâne invizibil – de asta Dumnezeu este invizibil. Pentru a deveni vizibil, unicul trebuie să devină doi. Trebuie să scrii cu cretă albă pe o tablă neagră, numai atunci acele cuvinte pot fi văzute.

Pentru a exista, unicul are nevoie de contrast. De aceea ziua nu vezi stelele, iar noaptea le vezi: întunericul nopții devine tabla. Stelele sunt acolo zi și noapte, nu pleacă nicăieri. Nu vin noaptea, nu se ascund undeva ziua – ele sunt acolo unde sunt –, însă ziua lipsește contrastul. Nu poți să le vezi, sunt invizibile.

Dumnezeu este invizibil. Dacă vrea să devină vizibil, va trebui să devină bărbat și femeie, va trebui să devină doi. Va trebui să devină materie și spirit, va trebui să devină trup și suflet, va trebui să devină asta și aia. Numai când e sub formă de doi este vizibil. Lumea constă din doi, lumea este duală. Iar în clipa în care reușești să faci această dualitate să dispară în unicitate, devii invizibil. La asta se referă taoiștii când spun că cel care aparține lui tao devine invizibil. Este o metaforă, însă are mare semnificație. Nu înseamnă că nu poți să-l vezi pe Lao Zi sau că nu poți să mă vezi pe mine. Pe mine mă vezi deja și totuși nu mă vezi pe mine. Partea aceea a devenit invizibilă. Polaritatea a dispărut înăuntru, dualitatea nu mai există. Numai ceea ce e dual poate fi văzut, ce nu este dual devine nevăzut.

Pentru ca jocul să fie posibil, Dumnezeu trebuie să devină doi. Vechile scripturi indiene spun că „El se simțea foarte singur“. „El“ înseamnă Dumnezeu. Se simțea foarte singur, tânjea după celălalt, de asta a devenit doi. A devenit bărbat și femeie, vacă și taur ș.a.m.d. Întreaga existență este sexuală. Mai devreme sau mai târziu, știința o să descopere că există planete masculine și planete feminine. Trebuie să fie așa. Așa spune astrologia antică și eu sunt total de acord cu ea. Totul este dual. De aceea soarele este reprezentat ca fiind masculin, iar luna ca fiind feminină. Nu este poezie, este realitatea. Încă n-o fi descoperit știința asta, dar așa trebuie să fie. Totul este dual, fără excepție.

Atracția ta față de femeie sau de bărbat te menține în manifestare. Acum vei putea să înțelegi de ce, de-a lungul secolelor, marii mistici i-au învățat pe oameni să transcendă sexul, fiindcă numai așa vor transcende dualitatea și vor intra în Dumnezeu; altfel rămân prizonieri de dualitatea lumii. „Lumea“ înseamnă Dumnezeu manifestat, iar „Dumnezeu“ înseamnă lumea dispărută iar în nemanifestare. Manifestare, nemanifestare – reprezintă tot o dualitate.

Teologia creștină conține lucruri ce nu sunt profunde, ci foarte superficiale. În teologia creștină există numai creația. Cum rămâne cu distrugerea? Cum

poate exista creație fără distrugere? Teologia orientală le conține pe ambele: srishti înseamnă creație, pralaya înseamnă distrugere. Există un moment în care Dumnezeu devine manifest, și apoi un moment în care Dumnezeu se întoarce în nemanifestare – totul dispare în neant, urmează zero. La fel ca tine, așa cum ți-am spus la început: ești cu persoana iubită, după care te plictisești și vrei să meditezi, vrei să te duci în Himalaya. Și Dumnezeu se satură de lume, este firesc, și atunci se retrage în singurătate, în unicitate. Urmează disoluția, totul dispare. În schimb, cât poți să stai într-o peșteră din Himalaya? Chiar și Dumnezeu se plictisește de unul singur și începe să-l caute din nou pe celălalt și îl recrează.

Și exact la fel se întâmplă în sufletul fiecărui individ: trăiești viața, pe urmă te plictisești, vrei să transcenzi viața; ai trăit în corp și te-ai plictisit, vrei să mergi dincolo de corp. Acum înțelegi insistența mea, de ce îți spun să nu îți fie frică de lume și să nu fugi de lume. Lumea este o polaritate, este însuși locul în care se întâmplă renunțarea. De aceea spun să nu fugi de bărbat sau de femeie. Dacă fugi, s-ar putea să continue să te intereseze.

Nu fugi. Trăiește totul până la capăt. Lasă-te în voia lumii și această aprofundare a vieții lumești va deveni renunțare. Însăși acea trăire a plăcerilor lumești e cea care te va face să simți, la un moment dat, că a venit timpul să dispari în solitudine absolută. Iar dacă ești cu adevărat foarte obosit de lume, abia atunci poți să pătrunzi în solitudinea aceea absolută.

Oamenii mă înțeleg greșit, și e inevitabil lucrul acesta. În India sunt unul dintre oamenii care au fost cel mai puțin înțeleși. Lumea are impresia că eu îi învăț pe oameni desfătarea lumească – eu îi învăț renunțarea. Lumea are impresia că predau un fel de sannyas lumesc. Nu e așa. Eu predau sannyasul adevărat, pentru că sannyasul adevărat apare numai din experiența lumească. Într-o peșteră din Himalaya nu are cum să apară sannyasul real. Ar fi ireal, impus, iar în adâncul ființei tale ai rămâne în lume și ai continua să tânjești după lume și să visezi la ea.

Trăiește în lume. Trăiește cu adevărat în ea până obosești, până ești frânt de oboseală și termini cu ea, trăiește atât de intens încât, într-o bună zi, ea să nu mai aibă nici un înțeles pentru tine și să ajungi la renunțare. Pentru mine, renunțarea are loc între oameni, numai între oameni.

Și acum sutrele.

În corp este anima. Anima este de genul feminin, yin; ea este substanța conștiinței.

Anima există în fiecare ființă. Anima înseamnă principiul feminin, principiul pasiv, principiul inactiv, femeia, yin; ea este substanța conștiinței. Nu este conștiința însăși, ci substanța – fără ea, conștiința nu poate exista. Este însăși materia. Este casa în care trăiește conștiința – conștiința nu poate trăi fără ea. Femeia... și, ia aminte, când spun „femeie“ nu mă refer doar la femeie, mă refer la principiul feminin. Trebuie să ții minte mereu acest lucru, altfel ai să începi să crezi că taoiștii sunt împotriva femeilor. Nu sunt. Ei nu sunt nici pentru, nici împotriva; ei doar descriu. Ei vorbesc despre principiile femeiesc și bărbătesc.

În corp este anima. Anima este de genul feminin, yin; ea este substanța conștiinței.

Din cauza principiului feminin, femeile rămân prea atașate de corpul lor. Bărbatul nu e atât de atașat de corpul lui, ba este chiar nepăsător față de corp. Dacă prin preajmă nu e nici o femeie, bărbatul se murdărește, se umple de praf, în cameră se adună murdăria, ca și cum n-ar fi conștient de toate astea. Când intri într-o cameră, imediat îți dai seama dacă bărbatul trăiește singur sau dacă în casă există o femeie. E foarte simplu. Îți poți da seama dacă bărbatul este burlac sau nu doar văzându-i camera. Cărțile sunt acoperite de praful care s-a adunat luni de zile. Bărbatul nu este grijuliu cu corpul, cu partea lui materială. Dar femeia este foarte grijulie, extrem de grijulie, de aceea petrece mai mult timp în fața oglinzii.

Într-o zi, Mulla Nasruddin prindea muște. A prins câteva și i-a spus soției sale:

- Am găsit două muște femele și două muște masculi.
- Cum ți-ai dat seama de sexul muștelor? a întrebat soția.
- Două stăteau pe oglindă și două citeau ziarul.

Este foarte simplu. Femeia este extrem de legată de corp, de substanță, de casă. Dacă bărbatul ar fi fost lăsat singur, ar fi existat cel mult corturi, nu case. Femeia este cea care a creat întreaga civilizație, pentru că fără case nu ar fi existat civilizație. Fără case n-ar exista orașe, iar civilizația se dezvoltă la oraș. Însuși cuvântul civilizație provine din latinescul civilis, adică cetățean, cel care locuiește în cetate (oraș). Femeia a creat întreaga civilizație. Dacă n-ar fi fost femeia, bărbatul ar fi rămas un vagabond, un rătăcitor, un călător, un vânător, ar fi umblat dintr-un loc în altul. Poți să vezi asta în multe feluri. Există multe manifestări ale acestui lucru.

Occidentul e mai orientat spre masculin, de aceea vezi atâția turiști americani umblând prin lume. Nu vezi mulți turiști orientali. Orientul este foarte feminin.

Femeia este atașată de proprietate: de casă, de mașină, de pământ, de podoabe, de haine. Asta din cauza principiului intern: ea este substanța conștiinței. Și, ține minte, fără femeie, spiritul nu poate să se înalțe. Bărbatul creează marea poezie, dar cauza este întotdeauna femeia.

Nu întâlnești poete grozave. Am studiat poezia scrisă de femei. Madhuri scrie poezii grozave, dar nu e chiar poezie. Femeia nu poate scrie poezii. Ea inspiră poezii – asta e adevărat. Nici o poezie grozavă nu apare pe lume fără o femeie undeva în fundal. Ea inspiră. Prezența ei, iubirea ei, atenția ei o creează. Nu ea o scrie, ci bărbatul. Însă ea este inspirația, cauza – o cauză foarte subtilă. Femeile nu sunt pictori grozavi; nu că ele nu ar picta. Mai ales în epoca modernă, femeile fac tot ce a făcut întotdeauna bărbatul... există o mare competiție. Ele consideră că trebuie să facă toate lucrurile pe care le face bărbatul, că datorită acestor lucruri bărbatul a devenit important. Logica este greșită. Ele vor deveni doar o imitație a bărbaților; își vor pierde sufletul și vor rămâne mereu pe planul al doilea. Concurând cu bărbații în lumea bărbaților, vor rămâne mereu pe locul al doilea. Nu vor fi niciodată pe primul loc. Nu așa se concurează.

În spatele unui bărbat se află principiul masculin. Dacă vrei să ajungi ca un bărbat te vei urâți, te vei abrutiza, îți vei pierde toată delicatețea. De aceea mișcarea feministă a fost unul dintre cele mai dezastruoase lucruri care li s-au întâmplat femeilor. Iar motivul nu este acela că ideologia lor e greșită, ci faptul că implementarea ei este greșită.

Femeia este egală cu bărbatul, însă nu este la fel ca bărbatul... și nici nu trebuie să fie. Ea trebuie să-și urmeze natura, să-și asculte sufletul. Ea are o vibrație diferită, are un alt rol de îndeplinit în lume, alt destin. Dacă îl urmează și îl imită pe bărbat, e pierdută. Și cu cât se pierde mai mult, cu atât mai mult se înstrăinează de ființa ei. Cu cât devine mai falsă, mai sintetică, cu atât e mai deznădăjduită. Nu este așa cum vrea să fie, n-are cum – e împotriva firii. Și nici nu e nevoie.

În corp este anima. Anima este de genul feminin, yin; ea este substanța conștiinței.

Meditează la cuvintele „substanța conștiinței“, însăși temelia conștiinței. Nu e conștiința în sine, ci casa în care locuiește conștiința.

Dar, pe lângă asta, există și animus în care se adăpostește spiritul.

Animus este principiul masculin, yang.

Animus trăiește în ochi: el vede, visează.

Principiul feminin trăiește în corp, este foarte material. Considerentele lor sunt foarte practice, ele sunt foarte pragmatice.

Mulla Nasruddin mi-a spus într-o zi că el nu se ceartă niciodată cu soția sa.

L-am întrebat:

– Cum reușești? Mi se pare imposibil sau aproape imposibil.

– Ne descurcăm foarte bine de mulți ani. În prima noapte am stabilit un principiu și ne-am ținut de el. Iar principiul e următorul: ea hotărăște în privința lucrurilor mărunte, iar eu hotărâsc în privința lucrurilor importante.

– Și ce înțelegi prin lucruri mărunte și lucruri importante? l-am întrebat.

– De exemplu, ce mașină să cumpărăm, în ce casă să locuim, la ce școală să-i trimitem pe copii, ce alimente să mâncăm, ce haine să cumpărăm – toate mărunțișurile astea le decide ea.

– Și tu ce decizi?

– Dacă există sau nu Dumnezeu, dacă există sau nu rai și iad. Toate problemele importante îmi revin mie. Iar principiul a funcționat foarte bine. Ea nu se amestecă niciodată în lucrurile importante, iar eu nu mă amestec în lucrurile mărunte. Eu sunt stăpân pe lumea mea, ea e stăpână pe lumea ei. Nu ne suprapunem niciodată.

Principiul feminin este înrădăcinat în materie, înrădăcinat în corp. Dar bărbatul visează.

Bărbatul este un visător. Principiul masculinului este principiul visării. Nici o femeie nu înțelege de ce oamenii vor să meargă pe lună. Pare o prostie. La ce bun? Ce să faci acolo – ceva cumpărături? Mai bine te duci la M.G. Road, decât să te duci pe lună. Ce să cauți acolo? Și să-ți mai riști și viața pentru asta. Nici o femeie nu înțelege de ce bărbatul vrea se escaladeze Everestul. Ce să cauți acolo? Pare caraghios. Și, în adâncul sufletului lor, femeile știu că toți bărbații sunt copii: „Lasă-l să se joace, să se ducă să-și facă damblaua“. Femeile știu foarte bine că pe ei îi interesează lucrurile

prostești. Fotbalul, crichetul – toate prostiile, n-au nici o logică. Dai cu piciorul într-o minge și alergi după ea și tot așa... Ce rost are?

Femeia e practică, e cu picioarele pe pământ. Ea e pământeană. Principiul masculului este ca cerul, iar principiul feminin este ca pământul. Bărbatul visează, face planuri, dorește, tânjește după lucruri necunoscute. Bărbatul este un aventurier, gata să-și riște viața pentru orice vis ce a pus stăpânire pe el.

Femeia cunoaște prin urechi și bărbatul cunoaște prin ochi, de aceea femeilor le place să vorbească. Vorbăria le dă o bucurie imensă.

În China a fost odată un concurs menit să desemneze cel mai mare mincinos din țară. La concurs au venit mulți oameni și s-au spus multe minciuni. Însă câștigătorul premiului a fost un bărbat care a spus: „Am văzut în parc două femei care au stat tăcute pe o bancă jumătate de oră“.

Se spune că femeia e cauza păcatului original. Probabil că șarpele a încercat mai întâi cu Adam. Dar Adam nu reprezintă urechile, el reprezintă ochii; pesemne că l-a văzut pe vicleanul șarpe și i-a spus: „Vezi-ți de treabă. Nu mă deranja. Eu am visurile mele“. Însă șarpele a convins-o pe Eva. „Ce faci? Iată copacul cunoașterii și Dumnezeu te-a păcălit. Dacă mănânci fructul acestui pom vei fi nemuritoare ca Dumnezeu, vei cunoaște tot ce cunoaște Dumnezeu. Vei fi atotștiutoare, atotputernică, omniprezentă.“

Firește că femeia a devenit curioasă – ce chestie practică! Șarpele a convins-o. Șarpele este primul vânzător. Vânzătorii nu merg la bărbați; ei bat la ușă doar atunci când bărbatul a plecat la serviciu. Femeia trebuie să fie convinsă. Numai femeia are urechi.

Urechile sunt partea pasivă a ființei, partea receptivă. Pe urechi poate să intre ceva. Ochii sunt partea agresivă. Cu urechile nu poți să fii agresiv, țiine minte. Dar cu ochii poți să fii agresiv. Poți să te uiți la o persoană astfel încât ochii tăi să fie ca niște pumnale. Cu ochii poți să jignești sau poți să iubești. Cu ochii poți să creezi o punte între tine și oameni sau să fii inaccesibil. Cineva te poate privi în ochi atât de absent încât să devină inaccesibil. Sau

te poate privi cu atâta dorință, atâta pasiune, atâta iubire încât ochii lui aproape că încep să-ți mângâie corpul. Ochii sunt partea agresivă; ei pot proiecta, pot atinge.

În India, persoana care se uită ofensator la femei se numește luchcha. Cuvântul luchcha provine din lochan. Lochan înseamnă ochi. El violează cu ochii; ochii lui aproape că devin organele lui genitale. Ochii sunt periculoși. Urechile sunt foarte inocente. Ele doar primesc, asimilează.

Animius trăiește în ochi; el vede, visează. Dar cel care este într-o stare de spirit posomorâtă, retrasă și este legat de forma lui trupească este încătușat de anima.

Însă ori de câte ori ești într-o stare de spirit retrasă, într-o stare de spirit pasivă ești înlănțuit de corp și ești înlănțuit de anima. Nu contează dacă ești bărbat sau femeie. Dacă o femeie își folosește ochii și caută să vadă în loc să asculte, ea devine animus. Dacă un bărbat caută să asculte, el devine anima – trebuie să devină – pentru că un discipol trebuie să devină numai urechi și nimic altceva.

Maestrul e numai ochi, iar discipolul e numai urechi. Maestrul trebuie să vadă și trebuie să vadă în profunzime în tine, trebuie să pătrundă până în esența ta. Iar discipolul trebuie să asculte, să fie atent, să fie disponibil – să-i permită maestrului să ajungă în esența ființei lui.

Discipolul devine feminin. De asta femeile sunt cei mai buni discipoli din lume. Bărbatului îi este puțin mai greu să devină discipol. Chiar dacă devine, devine cu reținere discipol. El se opune, se luptă, se îndoiește, creează foarte multe căi de a scăpa cumva. Dacă nu reușește, se relaxează din neputință, din imposibilitatea de a face ceva. Femeia sare bucuroasă. Cei mai buni discipoli au fost femeile, iar proporția a rămas mereu aceeași. Din cinci discipoli, unul este bărbat, patru sunt femei; asta este proporția. Așa a fost pe timpul lui Mahavira, așa a fost pe timpul lui Buddha, așa este și acum. Întotdeauna a fost așa.

Bărbatul crede că femeile sunt cu capul în nori, dispuse la a fi hipnotizate, călăuzite. El crede despre sine însuși că nu poate fi hipnotizat. Într-un fel

are dreptate, dar într-un fel se și înșală. Dacă femeia vine la șarpe, ea va fi convertită de șarpe. Dacă femeia vine la un buddha, ea va fi convertită de buddha. Da, ea este influențabilă, și totul depinde de cel la care vine ea. Dacă bărbatul ascultă șarpele, el nu va fi convertit; va scăpa de șarpe. Dar dacă vine să-l asculte pe Buddha, nici atunci nu va fi convertit. Acum el și-a ratat salvarea.

De aceea concentrarea lui animus este înfăptuită de circulația luminii și, în acest fel, spiritul este menținut, anima este subjugată.

Lumina trebuie să circule în ochi. Ochii sunt partea cea mai luminată a ființei. Taoiștii spun că ochii sunt asemănători soarelui. Dacă n-ai ochi, nu vezi lumina și numai cei care sunt la fel se văd. Ochii sunt lumină concentrată, de aceea vezi lumina cu ochii. Urechile sunt sunet condensat, de aceea auzi cu urechile.

Anima din toată lumea, fie bărbat sau femeie, trebuie să fie subjugată. De ce? Pentru că ea este forma, este corpul, este materia. Spiritul trebuie să fie stăpânul, spiritul trebuie să se înalțe deasupra corpului. Spiritul trebuie să oblige corpul să-l urmeze, nu invers. Așa că nu contează dacă ești bărbat sau femeie; anima trebuie să-l urmeze pe animus, pentru că numai animus poate să cerceteze și să caute. Iar dacă femeia vine în urmă, animus poate să pătrundă perfect, adânc în realitate.

Dacă poetul știe că femeia e în urma lui, sprijinindu-l, poezia lui se înalță foarte sus. Dacă bărbatul știe că femeia este mereu cu el, el are multă forță; poate pleca în orice aventură; în clipa în care simte că femeia nu-i mai e alături, energia lui este întreruptă. Acum el are numai visuri, însă ele sunt neputincioase – nu mai au energie, nu se pot realiza.

Factorul realizator este femeia, factorul visător este bărbatul. În căutarea lui Dumnezeu sau a adevărului, bărbatul trebuie să conducă, iar femeia trebuie să-l urmeze. Animus trebuie să devină maestrul și anima trebuie să devină discipolul – indiferent dacă e vorba de un bărbat sau de o femeie.

Metoda folosită de cei din vechime pentru a se detașa de lume consta în topirea completă a zgurii întunericului în scopul întoarcerii la ceea ce este pur creator.

Femeia este inertă, bărbatul este dinamic. De asta femeile arată atât de liniștite și bărbații atât de neliniștiți. Chiar și la copiii foarte mici există diferența. Bebelușul băiat este foarte agitat, caută să înșface asta sau aia, încearcă să se miște; e o pacoste. Bebelușul fată nu e niciodată o pacoste; ea stă liniștită, cu păpușa în brațe. Și ea e o păpușă, extrem de liniștită. Principiul odihnei este femeia, iar principiul neastâmpărului este bărbatul, de aici rotunjimea și frumusețea femeii și constanta stare febrilă a bărbatului.

Dar ca să crești ai nevoie de principiul neastâmpărului în tine, deoarece creșterea înseamnă schimbarea. Femeia este fundamental conformistă, bărbatul este fundamental nonconformist. Femeia susține întotdeauna statu-quoul, bărbatul e întotdeauna gata să intre în orice revoluție stupidă. El caută mereu schimbarea. Nu este foarte important dacă schimbarea e în bine sau în rău, atât timp cât ea există. Femeia ține întotdeauna la ce e vechi, ce e stabilit – nu se pune problema dacă e bine sau rău; pentru că așa a fost, așa trebuie să fie.

Creșterea are nevoie ca staza din tine să se topească. Femeia din tine e înghețată; ea trebuie să se topească astfel încât să poți deveni un râu. Dar râul are nevoie și de susținerea malurilor – care sunt statice, nu uita. Dacă râul nu are maluri, el nu va ajunge niciodată la ocean. Și dacă râul e înghețat, el nu ajunge niciodată la ocean. Așa că râul trebuie să se topească, să devină apă, dar tot trebuie să aibă susținerea malurilor, care sunt statice. Omul perfect este cel care s-a folosit de dinamismul râului și de staza malurilor. Acesta este echilibrul perfect. Atunci ți-ai folosit animusul ca să crești și anima pentru a face din creștere un fapt stabil, nu doar un fenomen de moment.

Asta nu e altceva decât o reducere a animei și o completare a animusului.

Însă în mod obișnuit, bărbații, femeile – toată lumea a devenit statică. Chiar și bărbații sunt foarte conformiști. Creștini, hinduși, mahomedani, jainiști – chiar și bărbații sunt foarte conformiști. Ei au căzut victimă animei lor, animusul lor a fost subjugat. El trebuie eliberat.

Întregul meu efort este să eliberez animusul vostru din strânsoarea animei. Odată ce animus este eliberat din strânsoarea animei, putem folosi și anima, dar nu înainte. De aceea insist asupra metodelor dinamice de meditație. Rar se întâmplă se le propun oamenilor să apeleze la Zazen, Vipassana – numai atunci când văd că animusul lor curge, ei pot să-și folosească anima. Vipassana, Zazen sunt metode anima, metode feminine. Dansul sufi, Meditația dinamică, Nataraj sunt metode animus.

Iar circulația luminii este mijlocul magic de reducere a întunericului și dobândire a autorității asupra animei. Dacă această metodă este urmată, multă sămânță-apă va fi prezentă de la sine; spiritul-foc se va aprinde, iar gândul-pământ se va solidifica și cristaliza. Și astfel fructul sfânt se coace.

Fructul sfânt nu e nici masculin, nici feminin. Fructul sfânt se coace numai în integralitate, când anima și animusul se susțin reciproc, precum cele două aripi ale unei păsări. Atunci este eliberat erosul, este eliberat logosul, este eliberată intuiția. Atunci începi să zbori spre cer și totuși rămâi înrădăcinat în pământ.

Ca să se înalțe spre cer, copacul are nevoie de rădăcini adânci în pământ. Și cu cât se înalță mai sus copacul, cu atât mai adânc trebuie să intre el în pământ – în aceeași proporție.

Când coboară în casa Creatorului, natura unică se împarte în animus și anima.

Dumnezeu este unic, însă când devine creator se împarte în două, în animus și anima. Fără asta, n-ar exista manifestare, n-ar exista dialectică.

Dumnezeu se împarte în teză și antiteză, pentru că numai prin teză și antiteză există provocare, conflict, luptă. Iar prin luptă, prin fricțiune se creează energie. Este ca atunci când lovești două pietre și ies scânteii, foc. Este ca atunci când bați din palme și apare sunetul.

Maeștrii zen spun: „Găsește sunetul unei singure palme“. Ce vor să spună ei? Vor să spună să treci de doi ca să-l poți găsi pe Unu. Dar acel Unu este Dumnezeu nemanifestat, acel Unu este însăși sursa din care am provenit noi. Și putem ajunge la acea sursă numai atunci când dualitatea noastră dispare. Acum, această dualitate trebuie folosită astfel încât teza și antiteza să devină sinteză. Asta este întreaga artă a vieții și asta vă învăț eu.

Sannyasinul meu trebuie să fie sinteza bărbatului și femeii, zilei și nopții, lumii și renunțării, materiei și spiritului, pământului și cerului.

Animus este inima cerească din cel de-al treilea ochi. El are natura luminii; reprezintă puterea luminozității și a purității. Este ceea ce am primit de la marele vid, de la cerul cel mare, ceea ce este identic ca formă cu punctul primordial. Anima are natura întunericului.

De aici misterul femeii. Nici un bărbat nu a reușit vreodată să dezlege misterul. Numai dacă i-ai transcens pe amândoi, numai dacă ai devenit un buddha poți să cunoști atât misterul bărbatului, cât și pe al femeii. Altfel, nici un bărbat nu a reușit să sondeze adâncimile unei femei; femeia rămâne misterioasă, tainică, o noapte neagră în care nu vezi clar, poți cel mult să bâjbâi. Niciodată nu poți să ai o logică clară privitor la femeie. Ea nu se supune niciodată logicii. Drumul ei este în zigzag; ea se repede să tragă concluzii, fără să treacă prin procesul gândirii. Bărbatul străbate procesul pas cu pas; el este metodic.

Femeia este poetă în sensul că este intuitivă. Poate că nu compune poezii – este poetă fără să compună poezii. Viața ei este poezia ei, și este la fel de tainică precum poezia misterioasă, vagă, ambiguă. Nimic nu e clar, nimic nu poate să fie vreodată clar: femeia nu poate fi dezbrăcată de mister, ea rămâne veșnic un semn de întrebare.

Bărbatul este limpede, așa cum e lumina. De aceea bărbatul pare superficial, iar femeia profundă. De aceea bărbatul pare a fi complet la suprafață: poți să-l cunoști. Bărbatul este predictibil, femeia este impredictibilă. Ea rămâne imprevizibilă, de aici întunericul. Acestea sunt metafore.

Este energia a ceea ce e greu și nebulos...

Iar femeia, principiul feminin, te ține priponit de pământ; este gravitația.

...este legată de inima trupească, cea din carne. Animus iubește viața. Anima caută moartea.

Femeia e mai mult ca moartea. Femeile nu trebuie să se simtă ofensate, asta e doar o descriere. Dacă te tulbură cuvintele animus și anima, bărbat și femeie, le poți înlocui cu X și Y. Dar asta face Secretul Florii de Aur. Astea sunt doar metafore. Antropomorfizarea lor te ajută să le înțelegi mai bine.

Bărbatul este interesat de viață, femeia este interesată de siguranță. Pe bărbat îl interesează iubirea, pe femeie o interesează siguranța. Bărbatul e interesat de aventură, femeia este interesată de confort, de comoditate. Femeia este moartea. Aici, „moartea“ nu are o conotație negativă – calitatea morții este siguranța, acesta e sensul. Ești în siguranță numai când ești mort, ești în siguranță numai când nu mai ești, atunci nu ți se mai poate întâmpla nimic.

Dar bărbatul vrea să caute și să cerceteze, să riște. De aceea soțul caută mereu alte femei, și soția e mereu cu ochii pe soț. Ea nu poate să înțeleagă de ce îl mai interesează pe el alte femei – „Sunt aici!“ Dar principiul masculin este veșnic interesat de ceva nou, de senzational, de ceva palpitant. Și uneori se întâmplă ca soția să fie o frumusețe și soțul să înceapă o aventură cu o femeie urâtă. Nimeni nu înțelege de ce se întâmplă asta, ce rost are. „Ai o

soție tare frumoasă și tu ce faci?“

Dar asta din cauză că principiul masculin nu este înțeles. Principiul masculin este fundamental poligam, iar principiul feminin este fundamental monogam. Femeia vrea stabilitate. Pe ea o interesează iubirea numai ca să se mărite, iar bărbatul se însoară numai pentru că este interesat de iubire.

O zicală veche spune că lumea ar fi mult mai veselă dacă bărbații nu s-ar însura și femeile s-ar mărita. Dar cum se poate face asta? E imposibil.

Animus iubește viața. Anima caută moartea. Toate dorințele senzuale și impulsurile de mânie sunt efectele animei. Dar discipolul știe să distileze complet anima întunecată astfel încât să se transforme în lumină pură.

Însă alchimia constă în înțelegerea acestor două principii din fiecare dintre voi – bărbat sau femeie – și în transformarea animei, partea întunecată din voi, în parte de lumină, în ajutarea părții întunecate să se miște, în ajutarea părții întunecate să ajute partea luminoasă și nu să se lupte cu ea.

Dacă anima ajută animusul, asta e căsătorie adevărată, căsătorie lăuntrică. Atunci începi să devii integrat, atunci lumina ta nu mai e superficială – ea are adâncimea întunericului; iar întunericul tău nu mai e întuneric – el are strălucirea luminii. Atunci anima și animus se contopesc. Iar atunci când se contopesc complet, lumea a dispărut, ești iarăși unul. Iar să fii unul înseamnă să îl cunoști pe Dumnezeu, să rămâi doi înseamnă să rămâi în lume. Secretul, experimentul, trebuie să se întâmple în tine; el n-are nici o legătură cu lumea exterioară. În tine, aceste două principii sunt constant în conflict. Poți să le numești viață–moarte, întuneric–lumină, bărbat–femeie – poți să le spui cum vrei –, dar aceste două principii sunt acolo, permanent în conflict. Și de aici suferința ta, nefericirea ta, iadul tău.

Lasă-le să devină prietene. Lasă-ți energia să circule în ele. Lasă-le să se apropie între ele. Lasă să fie un orgasm lăuntric, un raport sexual lăuntric între bărbat și femeie. Asta e ceea ce în Tantra se cheamă yuganaddha,- întâlnirea bărbatului și femeii din tine. Asta este adevărata Tantra. Întâlnirea bărbatului și femeii în exterior este doar o introducere.

Sudha conduce Grupul Tantra. Asta e doar o introducere. Adevărata Tantra mai are până să înceapă. Ea doar te pregătește. Adevăratul grup Tantra va începe curând, când voi vedea că ești pregătit să intri și să te întâlnești acolo cu femeia ta interioară și cu bărbatul tău interior. Când am să văd că interesul tău exterior nu mai e atât de puternic încât să te țină afară, nu te mai înlănțuie – lanțul s-a rupt –, atunci va începe adevăratul grup Tantra. Aștept să se formeze noua comună, pentru că noul grup Tantra va avea nevoie de un cu totul alt climat, de o cu totul altă atmosferă.

Născut cu bucurie

Prima întrebare:

Osho,

De ce e așa de greu să te bucuri?

E greu să te bucuri pentru că va trebui să dispari. Bucuria este posibilă dacă tu nu ești. Tu și bucuria nu puteți coexista; când există bucurie tu ești absent, iar când exiști tu, bucuria este absentă. Sunteți ca lumina și întunericul – nu puteți exista împreună în același loc.

De aceea este greu să te bucuri, căci e greu să mori. Și numai cei care știu să moară clipă de clipă știu să se bucure. Cu cât ești mai capabil să mori, cu atât mai profundă va fi bucuria ta, mai intensă va fi flacăra ei și mai mare va fi înflorirea ei.

Este greu să te bucuri și fiindcă ai investit mult în a rămâne nefericit. Dacă nu înțelegi asta, poți să încerci cât vrei să te bucuri, dar nu te vei bucura niciodată. Trebuie să renunți la acele investiții în nefericire. Încă din copilărie omul învață că nefericirea îi aduce beneficii. Dacă ești nefericit, părinții sunt mai iubitori. Dacă ești bolnav, părinții sunt mai grijulii. Nimănui nu-i pasă de tine dacă ești fericit, sănătos – nu primești atenție. Iar atenția este hrana egoului; egoul nu poate trăi fără atenție – atenția este însăși respirația lui. Așa cum corpul are nevoie de oxigen, egoul are nevoie de atenție.

Atunci când ești sănătos, fericit, părinții nu-ți acordă atenție; nu e nevoie. Dar când ești bolnav, nefericit, când plângi, întreaga familie devine atentă la nevoile tale, ca și cum ai fi devenit un fel de urgență. Ei își lasă toate treburile: mama vine în fugă din bucătărie, tatăl lasă ziarul și toți se concentrează asupra ta. Asta îți satisface egoul. Și, încetul cu încetul, înveți

metoda egoului: rămâi nefericit și oamenii îți vor acorda atenție, rămâi nefericit și oamenii te vor compătimi. De asta oamenii îi respectă atât de mult pe asceți. Cineva postește și oamenii spun: „Uite ce sfânt mare!“ El e doar nefericit. Dacă te ospătezi, nimeni nu o să se înduioșeze, dar dacă postești, oamenii se înduioșează.

Dacă ești îndrăgostit de o femeie, cine o să se înduioșeze? Dimpotrivă, oamenii vor fi geloși. Ești un rival. Vor și ei aceeași femeie. Ești un dușman. Renunță la sex, îmbrățișează celibatul, mută-te într-o peșteră și oamenii vor veni din locuri îndepărtate să-și prezinte omagiile – „Iată un mare ascet“ –, iar tu ești doar nefericit... însă nefericirea aduce beneficii. Nefericirea poate face din tine un mahatma.

Întotdeauna în istorie nefericirea a adus câștig, căci cei nefericiți au fost respectați. Și, desigur, dacă nefericirea e autoprovocată, respectul e și mai mare. Mahatma Gandhi a ajuns un nume atât de cunoscut în lume pentru că era în mod voluntar nefericit, nefericirea lui era autoprovocată. Cum să nu fii atent cu el? Dacă s-ar fi bucurat și ar fi dus o viață totală, o viață sănătoasă, ai fi fost invidios pe el, i-ai fi fost potrivnic.

Înțelege aceste trucuri și strategii ale minții și vei putea să te lepezi de ele. Nu cere atenție, altfel vei rămâne nefericit. Atenția îți este acordată numai atunci când ești nefericit; asta face parte dintr-un mecanism natural.

Și în corpul tău se întâmplă asta: dacă te doare capul, atenția ți se mută în cap – uiți de restul corpului. Dacă te doare piciorul, toată atenția ta se îndreaptă spre picior – uiți de restul corpului. Atunci piciorul devine foarte important. E bine că piciorul, și capul, și mâinile nu sunt politicieni, altfel ar dura permanent. E bine că ele nu au ego. Dacă piciorul ar avea ego, ar crea în mod constant probleme, pentru că numai când sunt probleme îi acorzi atenție – îl masezi, ai grijă de el.

Acesta este și mecanismul interior: atenția merge la partea care doare. La fel e și în familie, în societate, în lume în general. Odată ce ai învățat șiretlicul, el devine inconștient, devine autonom; tu doar continui să-l folosești. Soțul vine acasă și imediat soția începe să fie nefericită. Asta am observat eu.

Când călătoream prin această țară am stat la multe familii. Soția râdea și

era fericită și, când venea soțul, ea se schimba dintr-odată la față. Nu că ar fi făcut conștient asta; nu mai era nevoie să o facă, devenise ceva automat: când își vedea soțul venind și auzea cheia răsucindu-se în broască, deodată în ea avea loc o schimbare automată. Fața ei devenea nefericită pentru că numai dacă era nefericită îi acorda soțul atenție, altfel nu.

Conștientizează acest mecanism. Fii atent la el, altfel îți va distruge toate posibilitățile de a te bucura de viață. Milioane de oameni trăiesc în chin și nefericire din cauză că tânjesc după atenție. E o prostie să tânjești după atenție; ea nu îți dă nimic. Doar îți întărește egoul, iar tu nu ești egoul. Egoul nu este esența ta; este doar personalitatea ta, falsul tău sine. Ea hrănește continuu sinele fals, iar sinele esențial continuă să fie înfometat.

Sinele esențial nu are nevoie de atenție. Sinele esențial poate să trăiască fără atenție pentru că el nu depinde de altcineva. Iar sinele esențial este capabil să se bucure în singurătatea lui. El nu are nevoie nici de celălalt, așa că ce să mai spunem despre atenție? Fericirea lui e lăuntrică. Nu vine din afară, nu e condiționată. Este necondiționată. Este un fenomen spontan, interior, intrinsec.

Caută să vezi cum profiți de pe urma nefericirii și atunci vei ști de ce este așa de greu să te bucuri. Nu mai investi în nefericire și bucuria va curge din nou.

Ne naștem cu bucurie. Bucuria este însăși ființa noastră. Nu avem nevoie de nimic ca să fim bucuroși. Putem fi bucuroși stând pur și simplu singuri. Dar nefericirea este profitabilă, și bucuria nu – ea nu aduce nici un profit.

Așa că trebuie să te hotărăști. Dacă vrei să fii vesel, trebuie să fii un nimeni – asta este decizia pe care trebuie s-o iei. Dacă vrei să fii vesel, va trebui să fii un nimeni, pentru că nu vei avea parte de atenție. Dimpotrivă, oamenii vor fi invidioși, vor fi împotriva ta, nu te vor plăcea. Oamenii te plac numai dacă ești nefericit, atunci te compătimesc. Compătimirea satisface și egoul tău, și egoul lor. Ori de câte ori oamenii compătimesc pe cineva, ei sunt superiori, iar cel compătimit este inferior. Ei domină. Le place starea de spirit dată de compătimire. Compătimirea e violentă. Ei văd că tu ești nefericit și ei nu. Ei sunt în postura de a compătimi, iar tu ești în postura de a fi compătimit. Egoul lor este satisfăcut, dar și egoul tău este satisfăcut pentru că îți spui: „Uite ce important sunt, toată lumea mă

compătimente“. Așa că egoul este satisfăcut de ambele părți. Nefericirea este profitabilă, nimeni nu e în pierdere.

Atunci când ești vesel, când te bucuri, dansezi, cânti și ești fericit fără nici un motiv, egoul tău va dispărea pentru că nu va primi atenție. Iar ceilalți nu se vor simți bine fiindcă nu le vei da prilejul de a-și satisface egoul.

Din acest motiv oamenii au fost împotriva lui Iisus și a lui Buddha și sunt împotriva mea. Lor le-ar plăcea să fiu și eu un ascet, le-ar plăcea să postesc și eu, să trăiesc sub un copac ca un cerșetor – atunci ar fi foarte fericiți. Ar veni cu miile, m-ar venera,. Dar dacă trăiesc în felul meu, ospătându-mă și sărbătorind, ei sunt șocați. Sunt foarte fericiți dacă cineva părăsește palatul și trăiește ca un cerșetor. Sunt absolut fericiți, îl iubesc pe acel om. Dar dacă un cerșetor se mută în palat, toți vor fi împotriva lui. Nu le va plăcea deloc ideea.

Fii atent că și tu faci astfel de lucruri. Dacă un om stă întins pe un pat de spini, imediat te înclini în fața lui de parcă ar face ceva grozav, de parcă ar aduce omenirii fericirea. El e doar un masochist, dar tu îl iubești, îl respecti. Respectul tău pare morbid, pare bolnav, greșos, și datorită respectului tău el zace acolo pe spini. Vrea atenția ta și asta este cea mai simplă cale de a-ți capta atenția și respectul. Egoul lui e satisfăcut. Omul este gata să se întindă pe acei spini și să sufere.

Acest lucru se întâmplă peste tot la scară mai mică sau mai mare. Ferește-te de el – este o capcană foarte veche –, și atunci vei putea să te bucuri, nu îți va mai rămâne decât să te bucuri. Dacă ești gata să devii un nimeni, dacă nu ai nevoie de atenția altora, atunci nu e nici o problemă. Poți să te bucuri... te poți bucura de lucruri mărunte. Lucrurile mărunte îți pot oferi cea mai mare bucurie.

Gândește-te cum stătea Iisus cu prietenii săi, mâncau și beau împreună... Oamenii nu au putut să tolereze asta. Ei l-ar fi iubit dacă ar fi fost un ascet, însă nu era.

Într-o zi a ajuns într-un oraș, iar Maria Magdalena a venit să-l vadă pentru prima dată pe acest om. Și s-a îndrăgostit de el. Acest om merita să fie iubit. Cum putea ea să evite să se îndrăgostească de el? A adus un parfum foarte prețios și l-a turnat pe picioarele lui Iisus și i-a spălat picioarele. Și plângea

de bucurie. Iar Iuda i-a spus lui Iisus: „Asta nu e bine. Trebuia să o fi împiedicat-o pe femeia aia. Parfumul era foarte prețios. Putea să fie vândut. El ar fi putut hrăni câțiva săraci din oraș“.

Ei bine, tu cu cine ești de acord, cu Iuda sau cu Iisus? Dacă ești sincer cu tine însuși, vei fi de acord cu Iuda. El pare să fie începutul socialismului, al comunismului, al gandhismului. Logic, pare să aibă multă dreptate. El era cel mai intelectual discipol al lui Iisus, singurul discipol educat al lui Iisus, iar logica lui era fără cusur.

Dar Iisus ce a spus? Iisus a spus ceva absurd. El a spus: „Poți să-i hrănești pe cei săraci când eu nu voi mai fi. Săracii vor fi mereu acolo, n-ai de ce să-ți faci griji. Dar cât eu sunt aici, bucură-te“.

Ești de acord cu Iisus? Dacă ești de acord, poți să fii bucuros. Dacă nu ești de acord, o să rămâi nefericit. „Dar uite“, va spune capul tău, „Iuda pare să aibă dreptate“. Iisus pare total absurd. Ce spune el? „Săracii vor fi mereu acolo, dar acum ești cu mirele: bucură-te, sărbătorește“. Asta e sărbătorirea.

Faptul că oamenii erau împotriva lui Iisus pare să se potrivească perfect cu așa-zisul nostru intelect. Iisus spune: „Nu pot s-o împiedic pe femeie, fiindcă ea se bucură atât de tare. Nu pot să-i stric bucuria. Uită-te la lacrimile ei, uită-te la ființa ei. E într-o stare de spirit festivă. Acest gest de a turna parfumul prețios pe picioarele mele este unul simbolic – el arată că ea e absolut fericită. E în sărbătoare. Nu pot opri pe nimeni să sărbătorească“. Atunci, dacă ești de acord cu Iisus, poți să fii bucuros.

Așa că depinde de tine, dacă ești de acord cu Iuda sau dacă ești de acord cu Iisus.

A doua întrebare:

Osho,

Tu n-ai avut maestru. Nici un buddha nu a avut maestru. Uneori mă gândesc că

alegerea unui maestru împiedică propria iluminare. Mă refer la nevoia propriei căi, la imposibilitatea călăuzirii.

Te rog să-mi spui cum vezi tu asta.

Andreas, eu n-am pus niciodată nimănui o astfel de întrebare. A pune întrebarea înseamnă a căuta îndrumare. O întrebare înseamnă întotdeauna că ai nevoie de un răspuns de la altcineva. Dacă tu ai întrebări de pus, va trebui să alegi un maestru.

Un maestru este cel care este gata să-ți răspundă. Un discipol este cel care nu întreabă doar din curiozitate, ci este gata să-și pună în joc întreaga ființă, este gata să-și transforme viața conform răspunsului dat. Dacă tu chiar pui întrebarea, ai devenit deja un discipol. Asta înseamnă să fii discipol: să întrebi, să ceri un răspuns.

Iisus spune: „Cere și ți se va da. Bate și ți se va deschide. Caută și vei găsi“.

„Cere și ți se va da...“ Cererea este începutul vieții de discipol. Și până când nu ești discipol, maestrul nu te va observa, pentru că mulți vin doar din curiozitate, nu sunt pregătiți cu adevărat să cerceteze. Cercetarea presupune angajare, cercetarea presupune implicare, cercetarea este riscantă, periculoasă. Ea nu este doar intelectuală, este existențială. Așa că dacă vrei cu adevărat să întrebi, ia aminte – devii deja discipol. Iar dacă tu crezi că alegerea unui maestru îți împiedică iluminarea, te rog să nu pui întrebări.

Și m-am mirat, pentru că Andreas a pus astăzi cel puțin șapte întrebări. Cele mai multe întrebări sunt de la el.

În al doilea rând, tu spui: „Tu n-ai avut maestru“. Este adevărat, nu am avut maestru. Asta înseamnă că n-am fost discipol. Am acceptat întreaga existență drept maestru al meu. E nevoie de mult curaj să accepți întreaga existență drept maestru. Dacă nu poți să accepți nici măcar un om drept maestru, cum poți să accepți întreaga existență drept maestru – copacii, și pietrele, și râurile, și norii? Dacă nu poți iubi măcar o ființă umană, cum poți iubi întregul? E drept că eu nu am avut maestru, dar asta nu înseamnă că n-am fost discipol. Implicarea mea ca discipol a fost mai mare decât a ta.

Eu aveam încrederea în nori – ceea ce este foarte greu. Aveam încredere în copaci – ceea ce este aproape imposibil. Aveam încredere în existența ca atare. Dacă lucrul acesta este posibil, atunci nu e nevoie să ai un maestru anume, pentru că atunci totul e maestrul tău.

Când marele mistic sufist Hassan era pe moarte, cineva l-a întrebat:

– Cine a fost maestrul tău, Hassan?

El a răspuns:

– Acum e prea târziu să întrebi. Timpul e scurt, sunt pe moarte.

Curiosul a insistat:

– Poți să spui doar numele. Ești încă în viață, încă respiri și vorbești, așa că poți să-mi spui numele lui.

Hassan a răspuns:

– Va fi dificil, pentru că am avut mii de maeștri. Mi-ar trebui câțiva ani doar să le înșir numele. E prea târziu. Dar îți voi spune despre trei maeștri... Unul a fost un hoț. Odată m-am rătăcit în deșert și, când am ajuns în sat, se făcuse foarte târziu. Trecuse deja jumătate de noapte; prăvăliile erau închise, caravanseraierile erau închise. Pe drum nu era nici tipenie de om. Am căutat pe cineva care să mă îndrume. L-am găsit pe un om care încerca să facă o gaură în zidul unei case. L-am întrebat unde puteam să stau peste noapte, iar el a spus: „Eu sunt hoț, iar tu îmi pari a fi un mistic sufist... Acum e foarte greu să găsești un loc în care să stai, dar poți să vii acasă la mine. Poți să stai la mine, dacă nu te deranjează să stai la un hoț“. Am ezitat puțin, apoi mi-am zis: „Dacă hoțul nu se teme de un sufist, de ce s-ar teme sufistul de un hoț? De fapt, lui ar trebui să-i fie frică de mine“. Așa că am spus: „Da, voi veni“. Și m-am dus, și am stat la hoț. Și omul a fost atât de minunat, atât de frumos, încât am stat o lună la el. În fiecare noapte îmi spunea: „Acum am să plec la treaba mea. Tu odihnește-te, roagă-te, fă-ți treaba ta“. Iar când se întorcea îl întrebam: „Te-ai ales cu ceva?“ „În noaptea asta, nu. Dar mâine am să încerc iar“. Niciodată nu își pierdea speranța. Noapte de noapte, timp de o lună, s-a întors cu mâna

goală, dar era mereu fericit. Și spunea: „Cu voia lui Dumnezeu, mâine se va întâmpla. Roagă-te și pentru mine. Cel puțin tu poți să-i spui lui Dumnezeu: «Ajută-l pe acest sărman»“.

Și apoi Hassan a spus:

– După ce am meditat și am meditat ani la rând și nimic nu s-a întâmplat, au fost multe clipe când eram atât de deznădăjduit, încât mă gândeam să termin cu prostia asta. Îmi spuneam că nu există Dumnezeu, că rugăciunea e o nebunie, meditația e falsă și, brusc, îmi aduceam aminte de hoțul care spunea în fiecare noapte: „Cu voia lui Dumnezeu, mâine se va întâmpla“. Așa că mai încercam încă o zi. Dacă hoțul era atât de optimist, dacă avea atâta speranță și încredere, trebuia și eu să încerc măcar încă o zi. Și asta s-a întâmplat de multe ori, dar amintirea hoțului m-a ajutat să mai aștept o zi. Și, într-o bună zi, s-a întâmplat – chiar s-a întâmplat! M-am înclinat. Eram la mile depărtare de hoț și de casa lui, dar m-am înclinat în direcția lui. El a fost primul meu maestru...

Al doilea maestru a fost un câine. Îmi era sete și mă îndreptam spre râu și a venit un câine care era și el însetat. S-a uitat în râu, a văzut acolo alt câine – imaginea lui – și i s-a făcut frică. A lătrat și a lătrat și câinele celălalt. A plecat, dar îi era atât de sete încât s-a întors și s-a uitat în apă și câinele era acolo. Însă, de sete, a sărit brusc în apă și imaginea a dispărut. A băut apă, a înotat în apă – era o vară călduroasă. Iar eu mă uitam la el. Și mi-am dat seama că Dumnezeu îmi trimisese un mesaj: trebuie să sari în ciuda tuturor temerilor... Când eram pe punctul de a sări în necunoscut, apărea aceeași frică. Mă duceam până la margine, ezitam și mă întorceam. Apoi îmi aduceam aminte de câine – dacă el a reușit, eu de ce n-aș reuși? Și apoi, într-o zi, am sărit în necunoscut: am dispărut și numai necunoscutul a rămas în urmă. Câinele a fost al doilea maestru.

Iar al treilea maestru a fost un copil. Am intrat într-un oraș și un copil ducea o lumânare, o lumânare aprinsă, adăpostind-o în mâini. Se ducea la moschee să pună lumânarea acolo. L-am întrebat în glumă: „Tu ai aprins lumânarea?“ „Da, domnule“, a spus el. „Poți să-mi spui de unde a venit lumina? Dacă tu ai aprins lumânarea, trebuie să fi văzut de unde a venit lumina“. Băiatul a râs, a stins lumânarea și a spus: „Ați văzut lumina stingându-se, unde a dispărut? Spuneți-mi“. Și egoul meu a fost făcut țândări, toată cunoașterea mea s-a făcut praf. În clipa aceea mi-am dat

seama de prostia mea. De atunci am renunțat să mai fiu atotcunoscător.

Hassan a vorbit despre trei maștri. La sfârșit, a spus:

– Au fost mulți, dar nu mai am timp să vorbesc despre toți.

Da, e adevărat, eu n-am avut maestru, pentru că am avut milioane de maștri, am învățat din toate sursele posibile. Dacă poți să fii un astfel de discipol, nu ai nevoie de un maestru. Dar, ia aminte, nu că n-ai avea un maestru. Fie că alegi unul, fie că îi alegi pe toți, trebuie să fii discipol. Calea cere să fii discipol.

Ce înseamnă să fii discipol? Înseamnă să fii capabil să înveți, să fii disponibil să înveți, să fii vulnerabil în fața existenței. Ce se întâmplă de fapt când alegi un maestru? Începi să înveți cum să înveți. Iar cu un singur maestru, încetul cu încetul te armonizezi cu el și, încetul cu încetul, înțelegi că la fel te poți armoniza cu întreaga existență.

Maestrul este doar o miniatură a întregului. Apropiindu-te de maestru începi să devii conștient de beatitudine, de apropiere – de iubire, de intimitate, de implicare, de angajament. Și, încetul cu încetul, înțelegi că dacă apropierea de o singură persoană îți produce atâta bucurie, cu atât mai mare va fi bucuria când te vei apropia de întreg. Maestrul e doar începutul, maestrul nu e sfârșitul. Și maestrul adevărat este doar ușa prin care ajungi dincolo. Maestrul adevărat te ajută să ajungi dincolo.

Spui: „Tu n-ai avut maestru. Nici un buddha nu a avut maestru. Uneori mă gândesc că alegerea unui maestru împiedică propria iluminare“.

Iluminarea este iluminare; nu este nici a mea, nici a ta. Egoul este separat, esența nu este separată. Dacă te gândești la propria iluminare, cazi iar în capcana egoului. Pierzi esența. Dacă te gândești la iluminare ca la mașina ta, ca la casa ta, ca la soția ta, începi să crezi că iluminarea este ceva ce vei posedea. Tu nu vei fi acolo ca s-o posezi. Tu vei fi posedat de ea.

Iar a te preda unui maestru înseamnă să te lași posedat de cineva: renunți la tine, iar celălalt intră în tine și te umple. Înveți să te predai. Acesta e doar ABC-ul predării. Și până nu înveți ABC-ul, nu poți să înveți XYZ. Când

Înveți să înoți, nu te arunci direct în ocean, intri în ape mai mici; înveți în apa puțin adâncă de lângă mal sau într-un bazin de înot.

Maestrul este ca un bazin de înot în care înveți să înoți. Odată ce ai învățat, toate oceanele sunt ale tale, poți să te duci oriunde să înoți. Atunci întreaga existență îți aparține. Dar tu nu mai ești. De fapt, e mai bine să spun că tu aparții întregii existențe – nu că posezi iluminarea, ci că iluminarea te posedă pe tine.

„Uneori mă gândesc că alegerea unui maestru împiedică propria iluminare.”

Tu n-ai încă un maestru, așa că cine te-a împiedicat să devii iluminat? De ce nu ești încă iluminat? Dacă alegerea unui maestru împiedică iluminarea, atunci cei care nu au maștri trebuie să fie iluminați. Alegerea maestrului nu împiedică iluminarea. Să te agăți de maestru împiedică iluminarea – iar acestea sunt două lucruri diferite. De asta Buddha spunea: „Dacă mă întâlnești pe drum, omoară-mă imediat”. Și îți spun și eu ție: dacă mă vezi pe drum, omoară-mă imediat.

Maestrul este o scară: trebuie să o folosești și apoi trebuie să o lași în urmă. Este o barcă: trebuie să o folosești și, când ai ajuns la celălalt mal, trebuie să părăsești barca. Nu trebuie s-o cari pe cap. Ești prost dacă o cari pe cap, înseamnă că n-ai ajuns nicăieri – pesemne visezi doar... pentru că oamenii foarte nesăbuiți nu ajung niciodată la malul celălalt.

Alegerea maestrului nu împiedică iluminarea, însă vine un moment când trebuie să treci dincolo de maestru, să nu te agăți de el, căci agățarea de maestru te va împiedica. Dar dacă este un maestru adevărat, el nu te va lăsa să te agăți de el. Asta este definiția unui maestru adevărat: te învață să te implici, te învață să te angajezi și, într-o bună zi, te învață să devii iarăși neimplicat, neangajat. Atunci maestrul este perfect.

Falșii maștri te învață un singur lucru: să te atașezi de ei și apoi să rămâi atașat de ei. Asta este definiția unui maestru fals. Evită maștrii falși.

Dar găsirea unui maestru adevărat nu o să împiedice iluminarea ta. Fără el, nu vei deveni iluminat. E un fenomen paradoxal: trebuie să-ți alegi maestrul și apoi să lași în urmă maestrul. Dacă înțelegi acest paradox, răspunsul meu îți va fi clar.

A treia întrebare:

Osho,

Vreau să cuceresc Împărăția lui Dumnezeu. Cum să fac?

Dumnezeu nu poate fi cucerit. Însăși ideea aceasta este o prostie. Trebuie să fii cucerit de Dumnezeu, trebuie să-l lași pe Dumnezeu să te cucerească. Tu spui contrariul: „Vreau să cuceresc Împărăția lui Dumnezeu“. Acesta este egoul masculin, mintea agresivă, ea se gândește întotdeauna la cucerire – cucerirea naturii, cucerirea lui Dumnezeu, cucerirea iubirii. Și ai distrus tot ce ai cucerit. Ai distrus frumusețea naturii, armonia lăuntrică a naturii.

Chiar și un om ca Bertrand Russell scrie „despre cucerirea naturii“. Dar mintea occidentală așa gândește – în termeni de cucerire. Fie că te gândești să cucerești lumea asta sau lumea cealaltă, rămâi un Alexandru.

Nu așa se abordează iubirea, nu acesta este modul de a te ruga. Însuși cuvântul cucerire este urât. Predă-te, lasă-l pe Dumnezeu să te cucerească, lasă-l să intre în tine... Nu îl împiedica. Nu trebuie să pleci în căutarea lui, nu trebuie să devii un soldat pornit să cucerească. Diferența dintre soldat și sannyasin este că soldatul vrea să cucerească, iar sannyasinul vrea să fie cucerit.

În poarta raiului s-a auzit o bătaie puternică. Sf. Petru a apărut și a spus: „Ce-i cu zgomotul acesta? Cine făcea hărmălaia asta?“

Omul ponosit care stătea în ușă a spus: „Sunt Paddy McGinnis și de 30 de ani sunt puternic în IRA²“.

Sf. Petru a spus: „Îmi pare rău, domnule McGinnis, dar n-am auzit de tine. Nu poți să intri“.

„Să intru?“ a spus Paddy. „Sunt aici să-ți spun că ai 15 minute să evacuezi

locul ăsta!“

Asta înseamnă cucerirea lui Dumnezeu și a Împărăției lui Dumnezeu. Renunță la gândul ăsta, la mintea asta. Mintea asta nu poate ști ce este venerarea, ce este rugăciunea. Fii puțin mai atent la ceea ce vrei. Vrei să îl ai pe Dumnezeu în mâinile tale? Vrei ca Dumnezeu să fie în soldul tău bancar? Dumnezeu nu e un tezaur de pus în bancă și Dumnezeu nu e un lucru pe care să-l ții în pumn. Dumnezeu nu e un lucru, nu e o proprietate.

Ține minte să nu folosești cuvintele pe care le folosești de obicei în formulările ce țin de egoul tău; astfel de cuvinte te vor duce în eroare. Aceste cuvinte arată ambiția ta. Aceste cuvinte sunt politice. Aceste cuvinte nu sunt religioase. Omul religios se predă, se roagă, așteaptă, își deschide ființa, are încredere. El îi spune lui Dumnezeu: „Vie Împărăția Ta. Facă-se voia Ta“. El se roagă să fie distrus total, ca să nu existe nici o piedică în calea distrugerii lui, să fie absolut gol pentru ca Dumnezeu să poată intra și să-l umple complet.

A patra întrebare:

Osho,

Părinții mei creștini ortodocși cred că ești un sofist periculos și că prin tine lucrează o forță malefică pentru a distruge religia. De ce gândesc ei așa?

Nu e nimic nou în asta, așa a fost mereu. Nu are nici o legătură cu creștinii – așa e și la hinduși, așa e și la budiști, așa a fost mereu. La fel au crezut și despre Hristos. Sunt aceiași oameni. La fel au crezut și despre Buddha. Omul e un animal foarte ciudat. Lucrul cel mai ciudat la om este că nu învață niciodată; face întruna același lucru.

De ce l-au răstignit pe Iisus? Ce au avut cu omul acesta? L-au considerat

ticălos, l-au considerat un reprezentant al răului, personificarea Diavolului. Erau furioși. Și, firește, cei interesați de Iisus erau oamenii tineri, pentru că numai tinerii sunt interesați de ceea ce este nou. Generația mai în vârstă a investit prea mult în ceea ce este dovedit, este prea implicată în menținerea stării de fapt. Crezi că adepții lui Iisus erau bătrâni? El însuși era tânăr, iar cei care îl înconjurau erau oameni tineri. Părinții erau furioși, foarte furioși. Rabinii erau furioși, preoții erau furioși, pentru că el aducea o revoluție. Dacă Iisus are dreptate, atunci întreaga religie consacrată e greșită. Dacă Iisus are dreptate, cum rămâne cu preoții? Nu se poate ca și Iisus și preoții să aibă dreptate – ori Iisus, ori preoții. Preoții s-au organizat împotriva acestui om. Au trebuit să îl ucidă. Și, firește, generația mai în vârstă a fost de partea lor.

Mintea se simte întotdeauna confortabil cu ceea ce este vechi, pentru că este familiarizată, obișnuită cu vechiul. Noul este întotdeauna periculos, îți stârnește bănuieli. Iar religia este mereu nouă. Adevărata religie este mereu nouă, adevărata religie este mereu răzvrătită. Ori de câte ori există un om precum Iisus sau Buddha, există și mari probleme. Dar Iisus este răstignit, și apoi, încetul cu încetul, viața lui devine temelia unei religii noi, consacrate. Odată ce creștinismul a devenit religie consacrată, susținută de stat și de cei mai în vârstă și a căpătat propria preoție, nu a mai existat nici o problemă. Dar atunci când apare un om ca mine, apar probleme.

Tu spui: „Părinții mei creștini ortodocși cred că ești un sofist periculos și că prin tine lucrează o forță malefică pentru a distruge religia“.

Într-un fel au dreptate. Ce numesc ei religie nu este religie, iar eu sigur susțin distrugerea ei. Ce numesc eu religie e de neînțeles pentru ei, le este imposibil să conceapă așa ceva. Gândirea lor a devenit prea stereotipă, mintea lor e prea condiționată. Nu mai sunt flexibili; sunt rigizi. Cu cât îmbătrânește omul, cu atât devine mai rigid.

Dă-mi voie să-ți spun câteva lucruri ce s-au spus despre creștini în primele zile ale creștinismului, și atunci vei înțelege ce spun părinții tăi despre mine.

Tacit a spus: „Există un grup, urât pentru mârșăviile lui, numit creștini“.

Și Suetoniu a spus: „Creștinii sunt o clasă de oameni dedată la superstiții

noi și ticăloase“.

Celcius spune: „Ei îl venerază, în mod bizar, pe acest om care a apărut de curând. Sunt ca niște broaște care țin un simpozion în jurul unei mlaștini, dezbătând care dintre ei este cel mai păcătos“.

Lucian a spus: „Bieții nefericiți s-au convins că vor fi nemuritori și trăiesc tot timpul venerându-l pe sofistul răstignit și trăind sub legile lui... Ei își primesc doctrinele prin tradiție, fără vreo dovadă clară“.

Iar Pliniu cel Tânăr a spus: „Obiceiul lor este ca într-o zi stabilită să se adune înainte de a se lumina de ziuă și să recite, cu rîndul, o înșiruire de cuvinte către Hristos ca zeu. Molima acestei superstiții perverse și ciudate a pătruns nu doar în orașe, ci și la sate. Totuși pare că poate fi oprită și vindecată“.

Aceste lucruri nu s-au spus despre mine, s-au spus despre Hristos. Și despre Buddha s-au spus lucruri asemănătoare.

Hindușii au creat o poveste frumoasă despre Buddha. Ei spun că Buddha este o încarnare a lui Dumnezeu. Trebuiau să spună asta. Hindușii sunt mai politicoși și, desigur, mai vicleni, mai sofisticați și știu să se joace cu vorbele. Buddha a fost o încarnare a lui Dumnezeu, spun ei, dar nu o încarnare bună. Dar cum poate fi o încarnare a lui Dumnezeu? Ei ilustrează asta printr-o poveste frumoasă.

Spun ei că atunci când Dumnezeu a creat lumea, a creat iadul și raiul și pământul, cele trei lumi. Au trecut milioane de ani și nimeni nu a ajuns în iad; acesta a rămas pustiu. Iar Diavolul era foarte supărat, la fel și discipolii lui, căci așteptau și tot așteptau și nu venea nimeni. Totul era pregătit: focul ardea și nu venea nimeni. În cele din urmă, s-au dus la Dumnezeu, și Diavolul i-a zis: „Asta e o prostie. De ce ai mai creat iadul dacă nimeni nu vine acolo? Noi ce să facem acolo? Așteptăm și tot așteptăm. Cât o să mai așteptăm? Nici măcar un suflet nu a intrat – toată treaba e lipsită de sens. Am repetat și ne-am antrenat și am devenit foarte pricepuți... trebuie să facem ceva. Ne scoți din minți. Fie trimiți câțiva oameni acolo, fie lași baltă

totul“.

Dumnezeu a spus: „Așteptați. Curând va trebui să vin pe pământ. Mă voi naște ca Gautama Buddha și îi voi induce pe oameni în eroare. Atunci ei vor începe să cadă automat în iad“.

Apoi Dumnezeu a venit drept Gautama Buddha și i-a indus pe oameni în eroare, fiindcă iadul are nevoie de oameni. Iar de când Buddha i-a indus în eroare pe oameni, iadul e supraaglomerat.

Acum înțelegi frumusețea poveștii și viclenia ei. Buddha este acceptat drept o încarnare a lui Dumnezeu, dar una menită a-i trimite pe oameni în iad – așa că ferește-te de Buddha, nu îl urma, altfel vei ajunge în iad. Buddha a fost aici ca să-l ajute pe Diavol, să-i dea o ocupație. De atunci iadul este supraaglomerat; nu mai e loc, oamenii trebuie să aștepte ani întregi la poartă.

Așa a fost mereu și așa o să rămână: religia, când vine proaspătă de dincolo, este foarte amenințătoare pentru tradiție, iar tradiționaliștii încep să se teamă – nu că ar fi îngrijorați că religia va fi distrusă. Ei nu sunt deloc religioși, altfel nu s-ar teme. Ei vorbesc despre Dumnezeu pentru că este convenabil să vorbești despre Dumnezeu. Se duc și la biserică, fiindcă asta ușurează lucrurile. E o religie de duminică. E bine; ești într-o companie bună și toată lumea știe că ești religios. Asta te ajută în multe feluri.

Biserica este la fel ca un Rotary Club sau un Lions Club. Dacă ești rotarian, ai de câștigat; oamenii știu că trebuie să fii bun dacă faci parte din Rotary Club. Iar în Rotary Club faci cunoștință cu cei mai de frunte oameni din oraș: se leagă prietenii și asta te ajută în afaceri, în viața de zi cu zi. Biserica nu e decât un fel de club religios: e convenabilă. Acolo nimeni nu este sincer. Oamenii îi arată respect lui Hristos, dar o fac doar de formă. Nu le pasă câtuși de puțin de Hristos, de creștinism și de toate învățăturile lui.

Cui îi pasă de învățăturile lui Hristos? Cine le urmează? Dacă oamenii l-ar fi urmat pe Hristos, lumea ar fi fost cu totul altfel, n-ar mai fi existat războaie. Și jumătate din lume este creștină. Dacă creștinii l-ar urma cu adevărat pe Iisus... Iisus spune: „Iubește-ți dușmanii“, iar creștinii își bombardează continuu dușmanul. Creștinii i-au bombardat pe japonezi, ei

au folosit prima bombă atomică. Ce-ar zice Iisus dacă i-ar vedea pe creștini aruncând bombe atomice, când el le-a spus: „Iubiți-vă dușmanul ca pe voi înșivă“?

Cine l-a urmat pe Iisus? Cine l-a ascultat? Nici nu se pune problema de ascultare. Oamenii doar merg la biserică. Îți dă un sentiment plăcut faptul de a merge la biserică, de a rămâne religios.

Am auzit o anecdotă.

Avionul zbura pe o vreme deosebit de furtunoasă, dar pilotul știa că avea totul sub control. A încercat să îi calmeze pe pasageri rostind la difuzor cuvinte liniștitoare. Le-a cerut și stewardeselor să-i asigure pe oameni că totul avea să fie în regulă.

Totuși, o băbuță foarte religioasă nu se lăsa convinsă. Stewardesa i-a spus că pilotul era foarte priceput și tehnologia avionului era fiabilă, însă femeia continua să fie sigură că nu avea să mai vadă niciodată pământul.

Neștiind ce să mai zică, stewardesa a invocat cea mai înaltă curte de apel. „Aveți încredere în providență“, a spus ea pe un ton liniștitor.

Bătrânică a făcut ochii și mai mari. „Chiar atât de rău e?“ a întrebat ea.

O bătrână religioasă... Dar să te gândești cu adevărat la Dumnezeu înseamnă că moartea e sigură – „Chiar atât de rău e?“

Oamenii au două fețe. Ei nici nu își cunosc fața originală. Oamenii au personalități multiple. S-or crede părinții tăi creștini și religioși, însă nu sunt nici creștini, nici religioși. Dacă ar fi cu adevărat religioși m-ar înțelege, pentru că eu spun același lucru. Oi folosi eu alt limbaj decât cel al lui Iisus – e normal, au trecut 20 de secole –, dar eu fac exact aceeași muncă, continui aceeași muncă. Însă îi înțeleg și pe ei: te scapă din mână și se tem.

Chiar serile trecute citeam un articol. În Germania, părinții au format o anumită societate pentru a-i împiedica pe tineri să adere la religii noi, mai

ales la experiențe mistice orientale; în America, ei le fac tinerilor multe probleme.

Te va surprinde să afli că părinții angajează răpitori. Tinerii sunt răpiți de propriii părinți, și apoi sunt dați pe mâna psihologilor. Anumiți psihologi, numiți deprogramatori, încearcă să-i deprogrameze mental. Ei cred că tinerii au fost condiționați.

De exemplu, dacă te atașezi prea mult de mine, și părinților tăi li se face frică, și tu nu vrei să te întorci în țara ta, poți să fii răpit. Părinții tăi pot face asta, „Spre binele tău“, fiindcă ai căzut în capcana unei forțe malefice. Așa li se pare lor... „Ce cauți cu hainele astea portocalii, părul lung, barbă și cu mala? Și cine e omul acesta... cu înfățișarea înspăimântătoare? Și ce e rău în a purta cruce și a avea o icoană cu Iisus? Ce cauți acolo?“ Și dacă ar veni să vadă Meditația Dinamică, Kundalini, ar înnebuni. Ar fi foarte îngrijorați.

Da, poți să fii răpit și apoi poți să fii forțat să te supui „deprogramării“ care să te deconșioneze. Ei cred că ai fost hipnotizat și că trebuie să fii dehipnotizat. Așa că te vor învăța din nou creștinismul și catehismul creștin. Te vor forța zi și noapte, luni întregi, astfel încât să redevii creștin și să poți spune din nou: „Da, cred în Dumnezeu și în Fiul și în Sfântul Duh“, și atunci se vor liniști. Când crezi în Sfântul Duh, totul e în regulă. Iar când începi iar să citești Biblia, totul e în regulă: acum te-ai întors, ai redevenit religios. Când reîncepi să fabrici bombe atomice ești cu adevărat creștin, catolic. Când te duci în armată și îți tai părul lung și devii soldat, atunci ești un creștin perfect, un catolic perfect. Când începi o competiție pe viață și pe moarte pentru bani, pentru putere, pentru prestigiu, când începi să-i distrugi pe alții ca să ajungi tot mai sus, ești perfect, ești un om religios.

Chiar și politicienii sunt considerați oameni religioși fiindcă merg la biserică și ascultă predica preotului. Politicienii sunt „religioși“, iar sannyasinii mei „nu sunt religioși“!

Va trebui să înțelegi asta. Va trebui să fii foarte, foarte răbdător cu părinții tăi. Va trebui să fii și foarte bun. Ei au nevoie de compasiune. Sunt închiși într-o anumită ideologie și nu pot privi în afara ei. Sunt incapabili să simtă ceva nou, să fie ceva nou. Sunt incapabili să înțeleagă; au devenit prea rigizi, ideologia lor a devenit un fenomen stabil și se tem. Dacă văd că ești

fericit, ei nu pot să creadă decât că ai înnebunit, pentru că ei au dus o viață nefericită, o viață foarte religioasă.

Iar ei știu că oamenii religioși sunt oameni nefericiți – triști, cu fețe lungi. Nu pot să creadă că poți fi religios și să dansezi, că poți să fii religios și să râzi, că poți să fii religios și totuși fericit. Atunci, cum rămâne cu toți sfinții lor? Au fost nesăbuiți? Au trăit toată viața cu fețe lungi și și-au dus viața ca pe-o povară, ca și cum ar fi cărat un munte pe cap, iar tu ești atât de ușor, atât de sprinten, fără poveri, fără nici o urmă de seriozitate în jurul tău. Cum să creadă ei că ești religios când râzi atât de mult? Singura explicație este că ai fost hipnotizat. Cum poți să fii atât de fericit într-o lume atât de nefericită? Nu e cu putință. Trebuie că trăiești într-un fel de iluzie. De aceea ei spun: „Omul acesta e o forță malefică, te-a hipnotizat. Râsul de aici e fals, bucuria pe care o trăiești este falsă“. Nefericirea lor este dreaptă și adevărată, bucuria ta e falsă. Când vor reuși să te facă din nou nefericit vor fi liniștiți: fiul lor s-a întors acasă.

Va trebui să fii înțelegător. Ei nu mă pot înțelege pe mine, nu te pot înțelege pe tine, dar sunt părinții tăi și le datorezi ceva. Fii iubitor cu ei. Nu fi potrivnic. Nu te opune lor. Nu începe să te certî cu ei fiindcă asta n-ar face decât să-i convingă și mai mult că ei au dreptate și că tu greșești. Fii mai iubitor. Nimeni nu i-a iubit; au trăit într-o lume falsă în care totul este prefăcătorie. Dacă îi iubești, iubirea ta va fi mai convingătoare decât logica.

Ascultă-i. Nu te certa cu ei. Ascultă cu răbdare. Nimeni nu i-a ascultat vreodată. De asta psihanaliza a devenit foarte importantă în lume. Psihanaliza nu e decât găsirea unui ascultător răbdător, psihanalistul, în fața căruia poți să-ți descarci inima, căruia poți să-i spui tot ce vrei – lucruri cu sens, lucruri fără sens, tot ce vrei.

Oamenii se simt sufocați, fierb pe dinăuntru. Vor să spună ceva, dar nu e nimeni care să-i audă, lumea a devenit surdă. Bărbatul nu poate vorbi cu femeia lui, fiindcă în momentul în care începe să vorbească, începe conflictul. Tu spui ceva, ea înțelege altceva. Femeia nu poate să vorbească cu bărbatul, fiindcă vorbitul e întotdeauna riscant. E mai bine să taci din gură, să treci lucrurile sub tăcere. Măcar asta îți dă un sentiment de pace, e liniște în casă. Spune un singur cuvânt și deja începe cearta. Mai devreme sau mai târziu, oamenii învață că e mai bine să taci, să nu spui nimic.

Pe ei nimeni nu i-a ascultat. Gândește-te numai, ce nefericire că trebuie să găsească o persoană care să-i asculte... Însă pentru asta trebuie să plătească, iar costurile sunt cu adevărat foarte mari. Psihanaliza este una dintre cele mai profitabile profesii. Freud a întemeiat cel mai mare imperiu, iar urmașii lui nu fac decât să jefuiască. Și ce fac ei? Doar ascultă; nu e nevoie de alt ajutor. Dacă asculți o persoană luni la rând, ani la rând, ea se răcorește și, după ce și-a vărsat năduful, se simte calmă și liniștită și crede că asta e datorită psihanalizei.

În societățile mai vechi, mai primitive, nu e nevoie de lucrul acesta pentru că oamenii sunt foarte dispuși să asculte. Du-te într-un sat indian și ai să vezi că oamenii sunt foarte dornici să asculte. Au destul timp să asculte, nimeni nu se grăbește. Oamenii stau și discută și se ascultă unii pe ceilalți. Eu nu-i pot convinge pe sătenii indieni că este nevoie de psihanaliză, ei se psihanalizează deja între ei și nu trebuie să plătească pentru asta.

Dar într-o societate foarte sofisticată, cultivată, civilizată, oamenii se grăbesc atât de tare încât nimeni nu e dispus să stea de vorbă cu altcineva. Părinții nici nu-și văd copiii sau, chiar dacă îi văd, schimbă doar vorbe politicoase: „Bună, ce faci?“ și au plecat. Sau îi mângâie pe cap aproape mecanic, sau le dau o îmbrățișare care e falsă ori chiar o sărutare care e un gest sec. Dar nimeni nu vorbește, nimeni nu stă cu fața la celălalt. Nu există prietenie, nu există iubire. Părinții trăiesc într-o lume, copiii trăiesc în altă lume.

Părinții sunt atât de sufocați de propria lor nefericire, neajutorare, chin, încât trebuie să-și înece amarul în alcool. Copiii se îneacă în droguri. Și ciudat este că cei care se îneacă în alcool sunt împotriva drogurilor, dar ei fac același lucru. Trebuie să-și înece amarul cumva, să uite de ei și de lume și de probleme. Chiar și copiii au atâtea probleme fiindcă noi îi învățăm competiția, ambiția. Îi trimitem la școală și începe competiția. „Trebuie să fii primul. Trebuie să iei nota zece.“ Acum ei sunt continuu neliniștiți, nu știu dacă vor reuși să ia zece sau nu.

Copiii au ulcer, tinerii fac atacuri de cord, înnebunesc, se sinucid – asta nu se întâmpla înainte. Iar dacă nu vrei să te sinucizi, dacă nu vrei să înnebunești, dacă nu vrei să faci ulcer, cancer sau infarct, atunci te îneci în droguri. Însă atunci statul e împotriva ta, societatea e împotriva ta și te simți vinovat. Faci ceva ilegal, ești infractor; vei fi aruncat în închisoare.

Singura posibilitate de a ieși din această situație este să găsești în ființa ta un spațiu nou prin rugăciune, prin meditație; să-ți găsești sursa originală a vieții și energiei. Și asta faci aici cu mine. Dacă intri cu adevărat în meditație, nu vei mai avea nevoie de alcool, nu vei avea nevoie de droguri. Dacă intri cu adevărat în meditație, viața ta va fi o viață de iubire, de împărtășire, de bucurie – necompetitivă, neambițioasă. Nu vei deveni politician, vei trăi ca un nimeni. Nu vei suferi de un complex de inferioritate pentru că nu te vei compara cu nimeni altcineva. Și vei fi foarte recunoscător pentru că viața ta va avea bucurie. Nu vei fi atașat de nefericire pentru că nu vei fi investit în nefericire. Dacă nu ai ego, nu investești în nefericire. Asta te învață eu.

Iar pentru mine asta este religia: să faci din viață o sărbătoare, un festival; să transformi energia astfel încât să devii o sărbătoare.

Însă părinților tăi le va fi greu. Ajută-i să înțeleagă. Fii iubitor. Ascultă cu răbdare argumentele lor și nu te certă; dimpotrivă, iubește. Arată prin ființa ta, prin integritatea ta, prin răbdarea ta, prin iubirea pentru ei că ești pe calea cea bună. Depinde de tine: dacă prin iubirea ta poți dovedi că ești pe calea cea bună, numai atunci ei vor crede că omul cu care ești nu este rău. Dacă te cerți și ești potrivnic – ceea ce pare firesc deoarece ei vor fi într-o dispoziție certărească și antagonică, și în mod normal tu vei reacționa la fel –, dacă faci asta, atunci vei dovedi că maestrul tău este rău și că nu ești pe drumul cel bun.

Depinde de tine cum mă va privi lumea.

Ultima întrebare:

Osho,

Sexul nu poate fi transcens fără să pătrunzi în el?

Atunci de ce e nevoie să-l transcenzi? Nevoia transcenderii apare numai

pentru că ești în el. Te naști în el, te naști din el: ești un fenomen sexual.

În afară de Iisus, nimeni nu a fost născut de o virgină. Iar creștinii insistă prea mult pe teoria că Maria era o fecioară, ca să poată condamna sexul. Dacă și Iisus s-ar fi născut din sex, ar fi foarte greu de condamnat sexul. De fapt, Iisus s-a născut din sex, la fel ca toți ceilalți.

Corpul trebuie să fie constituit din energia masculină și feminină, altfel nu poate fi constituit. A spune că Maria era fecioară este ca și cum ai spune că ai în casă energie cu un singur pol: pozitiv sau negativ. Asta ar fi ceva absurd. Electricitatea trebuie să aibă ambii poli, pozitiv și negativ. Fără acești doi poli, electricitatea nu poate exista nici chiar în casa lui Iisus; electricitatea are nevoie de doi poli. Electricității nu-i pasă cine ești – chiar și în casa mea are nevoie de doi poli.

Poți să-l întrebi pe Haridas. El încearcă, toată ziua încearcă, lucrează continuu pentru a fabrica electricitatea virgină. Dar până acum nu a reușit. Dar mai târziu poți să scrii despre mine că „În casa lui Osho, electricitatea avea un singur pol“. Poveștile astea sunt întotdeauna create mai târziu, pentru că trebuie să dovedești că maestrul tău era ieșit din comun.

Jainiștii spun că Mahavira nu a transpirat niciodată. Ce poveste mai e și asta? A ratat bucuria de a transpira la soare. Și a trăit gol și s-a mișcat gol; de fapt, trebuie să fi transpirat mai mult decât oricine altcineva. Dacă spui că eu nu transpir, s-ar putea să ai dreptate, fiindcă eu trăiesc într-o cameră cu aer condiționat, dar Mahavira, care umbla gol, n-a transpirat niciodată? Ceva pare suspect, dubios; probabil că duhnea de-a dreptul. Pentru a ascunde acest lucru, spui că nu transpira niciodată. Niciodată nu defeca, niciodată nu urina. Cum să te gândești că Mahavira făcea pipi? Asta nu dă deloc bine.

Aceste povești dovedesc doar că urmașii sunt nesăbuiți. Ele nu spun nimic despre Mahavira, sau despre Hristos, sau despre Mahomed; ele dovedesc doar că cei care au venit în urma lor sunt nevrotici. Iisus s-a născut din două sexe, ca toți ceilalți. Te naști din sex, fiecare celulă a corpului tău este o creație sexuală. Fiecare celulă a corpului tău are doi poli: feminin și masculin, yin și yang.

Mă întrebi: „Sexul nu poate fi transcens fără să pătrunzi în el?“ Singura

posibilitate este să nu te naști. Odată ce te-ai născut ești deja o ființă sexuală. Nu contează dacă faci dragoste cu o femeie sau cu un bărbat. Poți să fii abstinent, dar a fi abstinent nu înseamnă a fi asexuat. Sexualitatea a pătruns deja. Când ești în uterul mamei devii o ființă sexuală. N-ai cum să eviți asta. Așa că tot ce poți să faci este să-ți reprimi sexualitatea. Dar atunci nu vei fi firesc, și toată viața ta va fi o viață pervertită. Reprimarea este posibilă, dar transcenderea nu e posibilă în felul la care te referi tu.

Am auzit o anecdotă...

Ellen și Dolph erau căsătoriți de 30 de ani și n-au ratat nici o noapte de fericire conjugală. Într-o zi, Ellen s-a dus la doctor și i s-a spus că avea nevoie de șase luni de odihnă totală și liniște, altfel nu avea să trăiască.

Cei doi au hotărât ca în această perioadă să stea complet separați. Ea s-a mutat într-o cameră de la etaj, iar el a rămas la parter.

După trei luni de solitudine și abstenență totală, hotărârea lui Dolph s-a năruit și a pornit spre camera ei. Când a dat să urce scările, a văzut-o coborând.

– Dragule, a spus ea, tocmai coboram să mor.

– Mă bucur, iubito, fiindcă tocmai veneam sus să te omor.

Nu fi nebun, lasă lucrurile să fie simple. Nu e nevoie să omori sau să mori. Reprimarea va complica foarte mult lucrurile din viața ta; vei deveni scindat, schizofrenic – abstinent la suprafață, iar în adâncul ființei tale exact pe dos.

Transcendere înseamnă dispariția nevoii de celălalt, dispariția dorinței de a te pierde într-o femeie sau într-un bărbat. Și asta se poate numai dacă ai înțeles – iar înțelegerea vine numai prin experiență. Așa că eu nu spun să renunți la relațiile tale; dimpotrivă, fii mai meditativ în relațiile tale.

Când faci dragoste, meditează și vei fi surprins: dacă în timp ce faci

dragoste intri și într-o stare meditativă, vei înțelege ce se întâmplă și tot impulsul numit sex va deveni conștient. Și odată ce a devenit conștient, poate să dispară. Și dispăre de la sine; nu e nevoie să cultivi, nu e nevoie să practici ceva pentru asta. Când pleacă singur, e frumos. Da, sexul dispăre – îl transcenzi –, dar nu combătându-l. Acest lucru e adevărat, iar din cauza acestui adevăr multe neînțelegeri au avut loc în lume.

Sexul a dispărut din viața lui Buddha, sexul a dispărut din viața lui Hristos. Oamenii au văzut sexul dispărând și au văzut că atunci când sexul dispăre, apare o mare splendoare: ceva din cer dansează pe pământ, lumea de dincolo ajunge la pământ, lumescul este inundat de sacru. Și pentru că oamenii au văzut aceste lucruri, în ei a apărut o mare dorință de a transcende la rândul lor sexul. Dar toată treaba a luat-o într-o direcție greșită: au început să se lupte cu el.

E o știință secretă, iar dacă nu te duci în direcția corectă, totul se va duce de râpă.

Unui bărbat i s-a spus de către un prieten că trebuia să-și aleagă o soție care să fie „economistă în bucătărie, doamnă în salon și ușuratică în pat“.

La o vreme după nuntă, cei doi se întâlnesc și prietenul îl întreabă dacă e mulțumit de alegerea lui.

– Păi, spune proaspătul soț, am făcut ce mi-ai spus, dar cred că pe undeva am făcut o greșală. Femeia cu care m-am însurat s-a dovedit a fi ușuratică în salon, doamnă în bucătărie și economistă în pat!

Totul iese prost atunci când greșești puțin pe ici, pe colo.

Transcendența nu are loc niciodată prin reprimare; transcendența se face prin înțelegere, prin conștientizare.

Chiar serile trecute l-am inițiat în sannyas pe un psihanalist – un om frumos. I-am dat numele Anand Veetkam. Asta înseamnă fericire dincolo de sex. Și i-am spus că dacă devii meditativ în timp ce faci dragoste, vei ajunge

să cunoști câteva lucruri extrem de importante.

Primul și cel mai important lucru este că atunci când intri într-un orgasm profund – când ajungi la climax – există o mare bucurie pentru că în acea clipă sexul dispare. Sexul te aduce în starea orgasmică și, odată ce și-a îndeplinit scopul, dispare. În starea orgasmică, în tine nu mai rămâne sexualitate: doar pulsezi și nu mai ai dorință, ești în întregime aici și acum, nu există viitor, fantezie, imaginație, nu există nimic. Iar atunci când are loc orgasmul, bărbatul e singur – o fi femeia acolo, dar el nu e conștientă de ea.

Orgasmul este individual: are loc în bărbat, are loc în femeie. Celălalt l-a declanșat, dar apoi rolul celuilalt s-a terminat; nu te mai interesează celălalt. În orgasmul profund ești doar în tine, nu e nici urmă de sex în orgasm; de aici fericirea. Și după un orgasm bun te vei simți fericit ore întregi și nu te vei mai gândi la sex ore întregi – dorința te-a părăsit. Ce s-a întâmplat? Dacă te simți fericit, dorința nu poate exista. Dacă există dorință, nu poate exista fericire. Dorința și fericirea nu merg împreună.

Iar dacă meditezi profund în timp ce faci dragoste, vei deveni conștient de faptul că timpul dispare; în vârf nu există timp, ești dintr-odată aici și acum. Abia atunci cunoști înțelesul lui aici și acum, altfel ești în trecut sau în viitor. Iar când timpul dispare, mintea dispare, pentru că mintea este un alt aspect al timpului, alt nume pentru timp. Mintea e trecut plus viitor. Când nu există timp, nu există minte. Gândește-te numai: mintea nu mai e, timpul nu mai e, dorința sexuală nu mai e – e doar o mare fericire!

Dar oamenii ratează asta fiindcă nu sunt atenți. Ei fac dragoste inconștient, mecanic. Fă dragoste în mod conștient, cu atenție, ia aminte la ce se întâmplă, urmărește, rămâi martor și asta va elibera în tine înțelegerea, conștiența. Iar conștiența înseamnă transcendere, conștiența înseamnă libertate.

² [IRA, prescurtare de la Irish Republican Army \(Armata Republicană Irlandeză\), o organizație militară revoluționară irlandeză. \(n.red.\)](#)

Răsucirea cheii

Maestrul Lu Tsu a spus:

Când lumina este făcută să se miște în cerc, toate energiile cerului și pământului, ale luminii și întunericului, se cristalizează. Atunci când începi să aplici această magie este ca și cum în mijlocul ființei ar exista neființă. Când în decursul timpului munca este terminată și dincolo de corp există un corp, este ca și cum în mijlocul neființei ar exista ființă. Abia după efort concentrat timp de o sută de zile lumina va fi autentică, numai atunci ea va deveni spiritul-foc. După o sută de zile, acolo, în mijlocul luminii, se dezvoltă singur un punct al adevăratului pol-lumină. Atunci, acolo se dezvoltă pe neașteptate sămânța-perlă. Este ca și cum un bărbat și o femeie s-ar îmbrățișa și ar avea loc concepția. Atunci trebuie să fii foarte liniștit și să aștepti. În toiul transformării primare, strălucirea luminii este lucrul determinant. În lumea fizică este soarele; la om, ochiul. Energia este îndreptată înspre afară – curge în jos. De aceea Calea Florii de Aur depinde în întregime de metoda curgerii înapoi.

Mișcarea luminii nu e numai o fantezie.

Prin concentrarea gândurilor, poți să zbori; prin concentrarea dorințelor, cazi. Când discipolul nu are grijă de gândurile lui și are multă grijă de dorințele lui, o ia pe calea scufundării. Numai prin contemplare și liniște apare adevărata intuiție: pentru asta este necesară metoda curgerii înapoi.

Un mare maestru a fost întrebat ce este Buddha. „Mintea este Buddha“, a răspuns el. Când, după mulți ani, același discipol i-a pus aceeași întrebare, maestrul i-a spus: „Nici un Buddha, nici o minte“.

„Atunci de ce înainte ai spus «Mintea este Buddha»?“

„Ca să opresc bebelușul din plâns! După ce acesta se oprește din plâns, îi spun: nici o minte, nici un Buddha!“

Filosofia e doar o jucărie – o jucărie ca să nu mai plângă copilul – și la fel e și teologia. Religia constă de fapt din experiență, din experimentare; nu are nici o legătură cu speculațiile. În esență, ea este știința interiorului; este o știință ca oricare alta. Diferența dintre religie și știință nu constă în metodologia lor, ci doar în obiectul lor.

Știința studiază lumea obiectivă în care curge energia noastră, în care curge lumina noastră. Religia cercetează lumea subiectivă în care energia noastră nu curge, dar poate fi transformată așa încât să curgă. De aceea știința e mai ușoară decât religia. Să nu crezi o clipă că religia este mai simplă ca știința. Ea este o știință superioară, cum poate fi mai simplă decât știința?

Mai întâi, lumina trebuie să curgă în interior, atunci ea cade pe ființa ta, atunci ființa ta este dezvăluită și poți să intri în ea. Iar să intri în ființa ta înseamnă să intri în împărăția lui Dumnezeu. Acolo, tu nu ești și Dumnezeu este: tu exiști doar în umbră. Când lumina curge din exterior, tu exiști doar în umbră. Exiști pentru că nu ești conștient de adevăratul tău sine. Adevăratul tău sine este sinele suprem. Adevăratul tău sine este un „Sine“ cu S mare. El n-are nici o legătură cu tine, este sinele întregului. Dar pentru asta trebuie să aibă loc o mare transformare.

Natura te-a pregătit pentru curgerea exterioară. Rolul naturii s-a terminat. Cu omul, natura a ajuns la apogeu; acum nimic nu se mai întâmplă în mod natural decât dacă omul ia hotărârea să meargă mai departe decât natura. Natura te-a adus în punctul în care ești capabil să stai pe picioarele tale. Omul nu mai este copil, a devenit adult. Acum natura nu te va mai ține de mână ca un părinte; nu mai e nevoie.

Evoluția naturală s-a oprit la om. Asta este o realitate. Chiar și oamenii de știință sunt tot mai conștienți de asta; de mii de ani, nu s-a mai întâmplat nimic cu omul, omul a rămas același, de parcă natura și-a terminat treaba. Acum omul trebuie să ia în propriile mâini dezvoltarea pe mai departe. Asta înseamnă religia.

Religia înseamnă că omul începe să stea pe picioarele lui, că devine răspunzător de ființa sa, că începe să caute și să cerceteze cum stau lucrurile – cine sunt eu? Și asta nu trebuie să fie doar curiozitate.

Filosofia e curiozitate. Religia este o cercetare foarte sinceră, autentică, este

investigație. Și între cercetare și curiozitate este o mare diferență. Curiozitatea este copilărească, e ca o mâncărime a pielii; te scarpini, și apoi ești mulțumit. Filosofia este acea scărpinare; religia este o chestiune de viață și de moarte. În filosofie nu te implici niciodată, rămâi distant. Te joci cu jucăriile, dar nu e o chestiune de viață și de moarte. Acumulezi cunoștințe, dar nu le aplici niciodată.

A fost odată un eminent învățat confucianist. Avea aproape 80 de ani și se spunea că nu avea egal în învățătură și înțelegere.

Apoi a apărut un zvon că, departe, răsărise o doctrină nouă care era și mai profundă decât cunoașterea lui. Bătrânul a considerat că lucrul acesta era de netolerat și s-a hotărât să rezolve problema într-un fel sau altul.

În ciuda vârstei, a pornit la drum. După luni de greutate pe drum, a ajuns la destinație, s-a prezentat și a spus scopul vizitei sale.

Gazda lui, care era un maestru al noii școli zen, s-a mulțumit să citeze: „Să eviți să faci rău, să faci cât mai mult bine cu putință, asta este învățătura tuturor buddhașilor“.

Auzind asta, domnul confucianist s-a aprins. „Am venit aici în ciuda pericolelor și riscurilor unei călătorii atât de lungi și grele și în ciuda vârstei mele înaintate, iar tu doar citezi o poezioară pe care toți copiii de trei ani o știu pe dinafară! Îți bați joc de mine?“

Dar maestrul zen a răspuns: „Nu-mi bat joc de dumneata, domnule. Te rog să nu pierzi din vedere că deși e adevărat că toți copiii de trei ani știu acest vers, nici chiar un om de 80 de ani nu trăiește conform lui!“

Religia nu e o chestiune de cunoaștere, ci de a trăi conform cunoașterii. Religia e viață, și dacă nu o trăiești nu vei ști ce este ea. Iar ca să trăiești religia trebuie să renunți să filosofezi și să începi să experimentezi. Trebuie să devii laborator. Laboratorul omului de știință este în lumea de afară; laboratorul omului religios este propria sa ființă – corpul lui, sufletul lui, mintea lui. Omul de știință trebuie să se concentreze asupra obiectului cu

care experimentează: el își face treaba cu ochii deschiși. Munca religiei trebuie făcută cu ochii închiși: trebuie să te concentrezi asupra ta.

Și complexitatea e mare, pentru că în lumea religiei cel care experimentează și obiectul experimentat sunt unul și același – de aici complexitatea, de aici ciudățenia, de aici incomprehensibilitatea, de aici ilogicitatea. În lumea religiei, cunoscătorul și cunoscutul sunt același. În lumea științei, cunoscătorul e separat de cunoscut, lucrurile sunt clare, delimitate. Dar în religie totul se contopește, fuzionează – nici chiar cunoscătorul nu poate rămâne separat! Religia nu-ți oferă cunoașterea separat de cunoscător. Ea îți oferă experiența, nu separată de cunoscător, ci ca însăși esența cunoscătorului.

Ca să fii căutător religios trebuie să renunți la filosofare, trebuie să renunți la cunoașterea a priori, deoarece cunoașterea a priori este o piedică. Ea pune capăt cercetării, cercetarea devine lipsită de onestitate – chiar de la început ea e otrăvită. Cum poți să cercetezi dacă ai tras deja concluzii? Să fii creștin și să fii religios este imposibil, după cum să fii hindus și să fii religios e imposibil. Cum poți să fii religios dacă ești hindus? A fi hindus înseamnă a fi conchis deja, a fi hotărât care este adevărul. Acum ce rost mai are să cercetezi? Ce să cercetezi? Tot ce faci este să găsești argumente în sprijinul a ceea ce ai hotărât deja. Și concluzia ta ar putea fi greșită – nimeni nu știe – deoarece nu este a ta, ți-a fost înmănată de societate.

Societatea are tot interesul să-ți ofere concluzii. Societatea n-are nici un interes să-ți ofere conștiință ca să poți hotărî singur. Înainte să devii conștient, înainte să începi să cercetezi, societatea te îndoapă cu tot felul de concluzii – ca să împiedice cercetarea – fiindcă cercetătorul este periculos pentru societate. Cel care nu cercetează e convenabil, e ascultător. Primește ordine, porunci și le dă ascultare. E conformist, e convențional. Odată ce ai introdus în mintea cuiva o credință, l-ai drogat; credința e un drog. El începe să creadă... încetul cu încetul ajunge să creadă că credința lui este rezultatul experienței lui.

Credința e un sistem de hipnoză. Îți tot sugestionezi copilul: „Ești hindus, ești hindus“, îl duci la templu, îl treci prin așa-zise ritualuri religioase, ceremonii, și încetul cu încetul el devine condiționat în spiritul ideii că este hindus și că tot ce este hindus e bun și tot ce nu e hindus e rău.

Și la fel se face în toate societățile – ți-ai drogat copilul, i-ai otrăvit însăși sursa conștiinței. Și dacă tu crezi ceva, acel ceva începe să-ți pară a fi adevărat. Dacă începi să crezi ceva, găsești tot felul de argumente în sprijinul acelui lucru – egoul tău se implică. Nu e doar o chestiune de adevăr, în adâncul ființei tale e o chestiune de competiție: „Cum să greșesc eu – trebuie să am dreptate“. Așa că alegi tot ce e în sprijinul tău. Dacă ești pesimist, găsești tot felul de argumente în sprijinul pesimismului. Dacă ești optimist, ai la dispoziție tot felul de argumente.

Viața este duală, viața este paradoxală, viața este multidimensională. De aceea există pe lume atâtea feluri de filosofii, de teologii. Și fiecare teologie trăiește îngrădită de propriile concluzii și se simte foarte bine.

Abia în această epocă credincioșilor le vine puțin mai greu – și asta e o mare binecuvântare –, pentru că ei și-au dat seama că există și alți credincioși. Acum hindusul nu mai este atât de mulțumit de sine, nu poate să fie; el știe că există și creștini. Iar creștinul nu mai poate să creadă că este singurul deținător al adevărului, pentru că el știe că există și mahomedani, și taoiști, și budiști, și cine știe?

Această epocă este foarte confuză – înainte nu a fost așa. Dar ia aminte, această confuzie e o mare binecuvântare; ceva e pe drum, o să se întâmple ceva extrem de important. Acest haos din minte este începutul unor zile noi. În viitor, oamenii nu vor fi mahomedani și budiști și hinduși. Oamenii vor fi cercetători. Credința dispare și întunericul credinței dispare. În viitor nimeni nu o să mai creadă. Oamenii vor cerceta și, când vor afla, vor avea încredere. Credința e împrumutată, încrederea este experiența proprie.

Ce vă învăț eu este acel gen de religie care urmează să se întâmple din ce în ce mai mult în viitor. Eu vă aduc viitorul în prezent: vă fac cercetători fără nici un sistem de credințe, gata să experimentați, dar fără să trageți concluzii, deschiși la orice ar putea fi adevărul, gata să-l acceptați – dar gata să acceptați numai adevărul.

Omul care crede este un om închis: ferestrele și ușile lui sunt închise, el trăiește într-un fel de închisoare. Trebuie să trăiască într-un fel de închisoare, dacă deschide ușile și ferestrele și intră soarele, și vântul, și ploaia, este posibil ca sistemul de credințe să fie tulburat. Dacă din toate părțile intră adevărul, nu își poate apăra credința. Trebuie să se ascundă de

adevăr, trebuie să trăiască într-o lume închisă, fără ferestre, ca nimic să nu-l poată tulbura, ca să poată să creadă în continuare, netulburat. Asta e bine pentru societate, dar foarte riscant pentru sănătatea individului.

Societatea ți-a dat jucării să te joci – la fel cum le dai tu copiilor jucării ca să-și facă de lucru și să nu te deranjeze. Părinții sunt în largul lor, tatăl își poate citi ziarul, mama poate să facă treabă la bucătărie – copilul e ocupat cu jucăriile.

În India, la sate, lucrul acesta este ceva obișnuit: femeile sărace care trebuie să muncească pe câmp sunt nevoite să-și ia copilașii cu ele. Dacă acei copii sunt destul de mari, ei se joacă singuri, dar dacă sunt foarte mici îi dau constat de lucru mamei. Plâng, le e foame, sunt uzi sau le este frig, iar mama trebuie să se ocupe continuu de ei, ceea ce o distrage de la muncă, iar șeful nu permite asta. Așa că e o practică obișnuită să i se dea copilului puțin opiu. Pe urmă copilul doarme dus, visează frumos sub influența opiului și mama poate să-și vadă de treabă nederanjată. Asta e bine pentru muncă, e bine pentru mamă, e bine pentru proprietarul pământului, dar e foarte riscant pentru sănătatea copilului – lucrul acesta este nociv și pentru viitorul lui.

Societatea îți dă credințe ca să nu ai nevoie să experimentezi, ca să nu cercetezi, fiindcă cercetarea ți-ar lua atât de multă energie încât n-ai putea să fii un funcționar bun, sau un șef de gară bun, sau un bun perceptor, sau un bun polițist. Cercetarea te-ar distrage, ar începe să te intereseze mai mult interiorul, iar interesul tău pentru exterior ar începe să dispară.

Societatea vrea să duci o viață extravertită, societatea vrea să fii eficient, să fii mai productiv – nu contează dacă producția este bună sau rea. Dacă muncești într-o uzină unde se fabrică bombe, trebuie să fii eficient și productiv. Dacă lucrezi în armată, trebuie să fii eficient și veșnic ascultător. Nu contează unde lucrezi, nu contează dacă munca e bună sau rea: trebuie să faci ce a decis societatea, să te aliniezi.

Dacă devii cercetător, e periculos: vei fi tot mai introvertit, prioritățile ți se vor schimba, vei avea alte valori. S-ar putea să nu-ți prea pese de bani, de putere, s-ar putea să nu mai fii ambițios, posesiv, să nu te mai intereseze proprietatea. Vei începe să cauți bogății interioare, împărăția interioară a lui Dumnezeu. Dar atunci vei fi tot mai puțin eficient pentru societate, iar

societatea nu permite asta – deși o astfel de lume ar fi o lume mai bună, în care mai mulți oameni ar fi introvertiți și și-ar face treaba lor în loc să fie trași și împinși să facă treburile altora. Ar fi o lume mai bună, în care oamenii ar medita mai mult. Atunci politicienii nu ar mai putea să facă atâta rău cât au făcut în trecut. Dacă oamenii sunt introvertiți, războaiele dispar automat. Atunci cine va vrea să lupte și cine va vrea să ucidă?

Iar violența este zugrăvită astfel încât să pară frumoasă. Omoară în numele „națiunii“, omoară în numele Islamului, omoară în numele creștinismului – și atunci omorul devine frumos. Omorul e omor; nu contează dacă omori pentru creștinism, sau Biserică sau națiune. Acestea sunt justificări pentru a omori, justificări pentru a fi distructiv, justificări pentru a fi nebun.

Din zece în zece ani izbucnește un mare război mondial, fiindcă de-a lungul fiecărei perioade de zece ani oamenii adună atâta puroi în ființa lor încât trebuie să-l reverse în afară. Adună în ființa lor atâta otravă încât nu mai pot s-o rețină și explodează o nebunie globală.

Dacă oamenii ar fi mai introvertiți, războaiele ar dispărea, politica ar dispărea. Bineînțeles că dacă oamenii ar fi mai introvertiți, ei n-ar mai fi atât de eficienți, dar nici n-ar fi nevoie – ei ar fi mai fericiți. Poate n-ar mai fi atât de ocupați, ocupați prosteste cu lucruri, dar ar fi mai fericiți, mai veseli. Ar crea atât cât e nevoie și nu s-ar preocupa de ceea ce este inutil.

Dar noi am ajuns prea preocupați de ceea ce nu e necesar, de ceea ce nu e câtuși de puțin necesar – ne putem permite să trăim fără respectivele lucruri. Și cu toate astea n-o facem, din cauză că modul în care am fost instruiți ne face să alergăm de zor încolo și-ncoace. Nu cunoaștem nici un alt mod de a fi.

Societatea te droghează cu credințe și îți ucide chiar de la început cercetarea. Religia îți reînvie cercetarea, te duce înapoi la sursa ta originală.

Și, reține, ea nu e curiozitate; este o cercetare foarte sinceră. A trăi fără să te cunoști e aproape sinonim cu a fi mort. Cum poți trăi cu adevărat fără să știi cine ești? Ce va însemna viața dacă nu te cunoști? Cum vei hotărî care va fi destinul tău? Între naștere și moarte vei trăi într-un fel de tensiune constantă, dar nu vei cunoaște frumusețea, binecuvântarea vieții și a existenței, fiindcă n-ai cunoscut nici măcar frumusețea și binecuvântarea

ființei tale lăuntrice, care este cel mai apropiat lucru pe care îl poți cunoaște, primul lucru de cunoscut.

Primul pas către viață este cel al autocunoașterii. Nu poate fi o simplă curiozitate. Mulți oameni cercetează din curiozitate, dar curiozitatea nu transformă viața, e doar o mâncărime care poate fi ușor astâmpărată.

A fost odată un hangiu care abia reușea să trăiască de azi pe mâine. Tot ce a încercat n-a avut nici un efect. În cele din urmă, disperat, s-a dus la o femeie înțeleaptă.

– E foarte simplu a spus ea, băgând în buzunar onorariul. Trebuie să schimbi numele hanului.

– Dar de secole se numește „Leul de aur“, a răspuns omul.

– Trebuie să schimbi multe. Trebuie să-l numești „Cele opt clopote“ și, ca firmă, să pui un șir de șapte clopote.

– Șapte? Dar e absurd? Ce-am să rezolv cu asta?

– Du-te acasă și ai să vezi, a spus înțeleapta.

Așa că omul s-a dus acasă și a făcut cum i-a spus ea. Și imediat, fiecare drumeț care trecea pe acolo se oprea să numere clopotele și apoi intra grăbit în han să semnalizeze greșeala, fiecare crezând că era singurul care observase și toți dorind să se răcorească după deranj.

Iar hangiu prospera și făcea avere.

Așa sunt oamenii. Numele hanului era „Cele opt clopote“, dar pe firmă erau numai șapte clopote – suficient ca să-i facă pe oameni curioși. Dar genul acesta de curiozitate nu te va duce nicăieri.

Oamenii întreabă despre Dumnezeu, oamenii întreabă despre adevăr, dar din ochii lor, din felul în care au întrebat îți dai seama că nu vorbesc serios.

Cum vorbesc despre vreme, așa vorbesc și despre Dumnezeu – e o conversație politicoasă. Nimeni nu pare implicat, nimeni nu pare pasionat de cercetare. Și dacă nu cercetezi cu multă pasiune, cu angajament total, cu implicare totală, nu vei putea cunoaște secretele ființei tale, pentru că va fi nevoie de multă muncă. Omul curios nu poate face o muncă atât de asiduă. Curiozitatea nu te va duce departe; energia ei e foarte mică. Numai pasiunea sinceră de a cunoaște te poate ajuta să depui toate eforturile de care va fi nevoie. Este o sarcină anevoioasă.

Așa că pentru a înțelege Secretul Florii de Aur trebuie în primul rând să nu gândești ca un filosof, să nu fii drogat de societate, să nu ai credință, dar nici să nu fii necredincios. Ia aminte, când eu spun „Să nu ai credință“, nu spun că trebuie să fii necredincios – necredința e alt gen de credință, un gen negativ. Când spun „Să nu ai credință“, spun că trebuie să renunți atât la credință, cât și la necredință. Trebuie să fii doar deschis, fără concluzii. Trebuie doar să fii conștient de ignoranța ta, fără nici o cunoaștere care să-ți ascundă ignoranța. Trebuie să fii candid, ignorant în mod candid. Trebuie să spui „Nu știu“.

Toate abordările corecte încep cu „Nu știu“. Dacă deja „cunoști“ ceva fără să cunoști, dacă ești plin de cunoștințe, atunci însăși acea credință te va împiedica, însăși acea credință va crea experiențe care nu sunt adevărate. Iar când ești drogat de o credință – și credința e ca LSD, sau marijuana, sau hașishul – ea îți creează propria lume proiectată, ea îi dă imaginației tale liber la joacă. Și când imaginația ta începe să se joace în jurul tău, nu mai faci parte din realitate – ți-ai creat o lume a ta separată – ești un idiot.

Ăsta este înțelesul cuvântului idiot: cel care trăiește într-o lume a lui, care are propria realitate, care e rupt de tot de real, a cărui imaginație a devenit atât de reală pentru el încât realitatea a dispărut pur și simplu din vederea lui. Asta se întâmplă când iei LSD, sau marijuana sau alte droguri; drogul creează în tine o mică lume imaginară, foarte colorată, iar când ești sub influența drogului, tot ce percepi pare a fi adevărul absolut.

Zilnic vine câte ceva la mine și îmi spune: „Datorită drogurilor am ajuns să-mi dau seama ce frumoasă e lumea“. Lucrul de care ai devenit conștient este doar lumea ta închipuită; drogurile pur și simplu îți iau facultatea de a fi critic. Drogurile doar îți droghează rațiunea și atunci lumea ta imaginară își deschide toate ușile și curge în toate direcțiile. Iar atunci când facultatea

judecății critice nu mai funcționează, când rațiunea nu mai funcționează, iar imaginația are libertate deplină și putere absolută, ea pare a fi adevărul suprem – nu este. Nu are nici o legătură cu adevărul.

Adevărul le este disponibil numai celor care nu se ating de droguri – nu doar chimice, ci și religioase. Numai aceștia au capacitatea de a cunoaște adevărul.

Sub influența protoxidului de azot, marele psiholog William James a ajuns la un „adevăr“ suprem. A fost unul dintre primii experimentatori – pe vremea aceea nu existau oameni care să se drogheze.

Sub influența protoxidului de azot, a simțit că a dat peste adevărul suprem. Era un mare psiholog și un mare filosof, de asemenea, dar a făcut un lucru pe care foarte puțini oameni îl fac: și-a notat imediat în carnet percepția. Încă mai avea atâta minte încât să-și dea seama că, sub influența drogului, în conștiința lui apăruse ceva extrem de valoros, și s-a grăbit să scrie acel lucru ca nu cumva să-l uite. A scris și a așteptat momentul în care drogul și impactul lui au dispărut, ca să poată citi adevărul care i se revelase. Se gândea că devenise un Buddha sau un Hristos, că îl văzuse pe Dumnezeu sau că văzuse ceva pe care îl văd clarvăzătorii din Upanișade, sau Lao Zi, sau Zarathustra, sau Mahomed – oricum ceva de o asemenea importanță.

Însă a fost foarte nedumerit și surprins când și-a revenit și s-a uitat în carnet.

„Hogan, Higam,

Bărbatul e poligam

Higama, Hogama,

Femeia e monogamă“

Orice lucru absurd pare esențial când nu ești în toate mințile, când rațiunea nu funcționează, când facultatea judecății critice a adormit. Dar în acea

clipă nu e o prostie, în acea clipă pare adevărul fundamental.

Aldous Huxley spune că atunci când a luat prima dată LSD, stătea într-o cameră absolut obișnuită și în fața lui era un scaun absolut obișnuit. Odată ce LSD-ul a început să lucreze în organismul lui, în chimia lui, scaunul a început să arate atât de frumos încât nu i-a venit să-și creadă ochilor – nu mai văzuse în viața lui ceva mai frumos. Era luminos, lumina curgea din scaun în toate direcțiile, multicoloră, psihedelică. Scaunul este același scaun – imaginația ta creează întregul jos, LSD te-a înnebunit. Ți-a luat orice posibilitate de a fi critic.

De asta credința este împotriva îndoielii, însă încrederea nu e împotriva îndoielii. Încrederea crește prin îndoială, credința crește prin reprimarea îndoielii. De asta credința e un fel de drog. Drogul exact asta face: îți înăbușă facultatea de a te îndoii, singura facultate ce te împiedică să devii idiot, să devii victima imaginației tale. Iar religiile asta au făcut de-a lungul veacurilor. Ele spun: „Nu te îndoii. Dacă te îndoiești, ajungi în iad! Dacă îndoiala vine, înăbuș-o, arunc-o. Și continuă să crezi. Iar a crede înseamnă a vedea. Dacă crezi, vei vedea“.

Încrederea este un fenomen total diferit. Ea vine dintr-o conștiință lipsită de droguri, o conștiință deschisă, fără credință și fără necredință, fără concluzii priponite de ea – o conștiință liberă, inocentă.

Îndoiala rămâne utilă. Până ajungi la adevăr, îndoiala te ajută. Îndoiala este prietena încrederii. Însuși procesul îndoielii te ajută să nu cazi victimă imaginației tale; altfel, imaginația face ravagii.

De exemplu, dacă te-ai născut hindus și ai citit despre kundalini, imaginația ta poate să creeze întreaga experiență: în orice zi, șarpele de la baza coloanei va începe să se descolăcească și, cu un sâsâit puternic, va țâșni înspre chakra a șaptea. Iar experiența va părea atât de reală încât nu te vei îndoii de ea, dacă ai crezut vreodată în ea. Dar Iisus n-a dat niciodată de kundalini, Mahomed nici n-a știut de energia kundalini... nici chiar Buddha, care s-a născut hindus. Dar pentru că era un om care cerceta sincer și renunțase la toate felurile de credințe, nu a dat de kundalini. Mahavira nici n-a știut de energia asta, Zarathustra nu a vorbit despre ea. De ce? Este o credință: dacă tu crezi în cele șapte chakre, acele șapte chakre vor deveni realitate în viața ta. Dacă crezi în ceva, vei începe să vezi acel

lucru.

Gopi Krishna, care a fost un promotor al energiei kundalini în epoca modernă, spune că 13 ani a stat și așteptat ca kundalini să se ridice. 13 ani e mult. Dacă timp de 13 ani crezi în kundalini, aștepți și te uiți adânc în șira spinării, nu e o minune dacă se întâmplă.

Apoi, într-o zi, s-a întâmplat: șarpele s-a desfășurat, a țâșnit cu multă energie, a penetrat creierul cu zgomot, un zgomot ca mugetul unei cascade – și de atunci Gopi a crezut că geniul său a fost eliberat. El a crezut că dacă energia ta kundalini se ridică, devii geniu. Dar eu nu văd ce a făcut geniul lui. Da, scria niște poezii stupide, foarte banale, de proastă calitate. Dacă ăsta e geniu, atunci ar fi bine ca oamenii să-și țină energia kundalini adormită. Dacă toți ar deveni poeți submediocri, n-ar fi bine. Ce fel de geniu este eliberat?

Nu astea sunt căile, astea sunt doar niște închipuiri. Iar pericolul e că, dacă crezi într-un lucru, începi să îl vezi. Să nu începi cu credința. Viziunea căii tao este să cercetezi, să experimentezi și să aștepți concluziile să vină singure.

Acum sutrele.

Maestrul Lu Tsu a spus:

Când lumina este făcută să se miște în cerc, toate energiile cerului și pământului, ale luminii și întunericului, se cristalizează.

Conștiința ta curge în afară – asta este o realitate, nu e nimic de crezut: atunci când te uiți la un obiect, conștiința ta curge înspre obiect.

De exemplu, te uiți la mine: atunci uiți de tine, te concentrezi asupra mea; atunci energia ta curge spre mine, ochii tăi sunt ațintiți asupra mea – asta este extraversiune. Vezi o floare și ești fermecat, te concentrezi asupra florii; uiți de tine, ești atent doar la frumusețea florii. Știm asta – se întâmplă în fiecare clipă. Trece o femeie frumoasă și, deodată, energia ta începe să o

urmeze.

Cunoaştem această curgere spre în afară a lumii – aceasta este doar o jumătate a poveştii –, dar de fiecare dată când lumina curge afară, tu dispari în fundal, uiţi de tine. Lumina trebuie să curgă înapoi, aşa încât să fii atât subiect, cât şi obiect în acelaşi timp, simultan, şi astfel să te vezi. Atunci se eliberează cunoaşterea de sine. În mod obişnuit, trăim doar pe jumătate – jumătate vii, jumătate morţi, asta-i situaţia – şi, încetul cu încetul, lumina curge în afară şi nu se mai întoarce. Devii tot mai gol pe dinăuntru, găunos. Devii o gaură neagră.

Exact asta se întâmplă în univers la o scară mai mare. Fizicienii au descoperit găurile negre. Taoiştii le-au descoperit cu mult înainte, dar pe ei nu i-au preocupat găurile negre din spaţiul îndepărtat, ci găurile negre din noi. O gaură neagră este o stare în care toată energia ta este consumată, epuizată, şi tu ai devenit gol şi ai uitat de tot să continui să alimentezi această sursă de energie. Oamenii de ştiinţă spun că mai devreme sau mai târziu, acest soare va deveni o gaură neagră, pentru că eliberează în mod continuu energie, dar nimic nu se întoarce la el. El este o imensă sursă de energie. De milioane de ani copacii cresc, florile înfloresc, omul trăieşte, animalele se mişcă, păsările zboară datorită energiei soarelui. Dar soarele se epuizează. Încetul cu încetul, într-o zi, se va prăbuşi, nu va mai avea energie. Lumina va dispărea dintr-odată. Atunci va fi o gaură neagră.

Şi aşa îşi duc mulţi oameni viaţa – din cauza acestei extraversiuni constante, ei devin găuri negre. Vezi asta, vezi aia, vezi continuu ceva fără ca energia să se întoarcă la tine. Ziua vezi lumea, noaptea vezi visele, dar rămâi constant ataşat de obiecte. Lucrul acesta îţi risipeşte energia. Când ajungi la 30 de ani eşti aproape epuizat; atunci eşti o gaură neagră.

Oamenii mor pe la 30 de ani, deşi sunt îngropaţi pe la 70 de ani – asta-i altă problemă –, dar mor în jur de 30 de ani. Iar eu văd un grăunte de adevăr în ideea hipioţilor că nu trebuie să ai încredere în nici un om trecut de 30 de ani, pentru că foarte rar găseşti un bărbat peste 30 de ani care să fie viu. Oamenii devin găuri negre – absolut epuizaţi. Ei continuă cumva să se târască, trăiesc fără să fie vii, ca şi cum doar avântul din trecut i-ar mai ajuta să rămână în viaţă.

Dacă vrei să mergi cu bicicleta, trebuie să dai din pedale. Dar uneori nu mai

dai și avântul creat în trecut te ajută să mai mergi un timp fără să pedalezi. Și dacă se întâmplă să cobori o pantă, ajungi departe. Iar după 30 sau 35 de ani, panta e descendentă. Vârsta de 35 de ani reprezintă vârful; dacă vârsta medie la care mor oamenii este 70 de ani, atunci vârful e la 35 de ani. După ești pe o pantă descendentă: te poți rostogoli la vale fără nici un strop de energie.

Conform experienței taoiste, această energie pe care o consumi în extraversiune poate să fie tot mai cristalizată în loc să fie consumată. Lucrul ăsta este posibil dacă înveți știința secretă de a o întoarce înapoi. Asta este știința tuturor metodelor de concentrare.

Stând în fața unei oglinzi, încearcă să faci un mic experiment. Uită-te în oglindă la fața ta, la ochii tăi – asta este extraversiune. Te uiți la fața ta în oglindă, este fața ta, bineînțeles, dar e un obiect din afara ta. Apoi, preț de o clipă, inversează procesul. Simte-te ca și cum ai fi privit de reflecția din oglindă, ca și cum reflexia s-ar uita la tine, și vei fi într-un spațiu foarte ciudat. Încearcă acest experiment câteva minute și vei fi foarte viu și vei simți pătrunzând în tine un sentiment extrem de puternic. S-ar putea chiar să te sperii, fiindcă niciodată n-ai cunoscut așa ceva, niciodată n-ai mai văzut cercul complet de energie.

Deși nu e menționat în scripturile taoiste, mie acest experiment îmi pare atât de simplu încât poate să-l facă oricine, și îl poate face foarte ușor. Stai pur și simplu în fața oglinzii din baie și mai întâi uită-te la reflexie: tu te uiți și reflexia este obiectul. Apoi inversează procesul. Simte că tu ești reflexia și că reflexia se uită la tine, și imediat vei vedea o schimbare – o mare energie care se îndreaptă spre tine. La început s-ar putea să te sperii, fiindcă n-ai mai făcut asta și n-ai mai cunoscut asta. Va părea o nebunie, poate vei începe să tremuri sau să fii dezorientat, pentru că toată orientarea ta de până acum a fost extraversiune. Și dacă faci asta câteva zile vei fi surprins de cât de viu te vei simți toată ziua – și asta doar stând câteva minute în fața oglinzii și lăsând energia să se întoarcă la tine pentru ca cercul să fie complet. Iar atunci când cercul e complet, apare o mare liniște. Cercul incomplet creează agitație, iar atunci când cercul este complet apare tihna, devii centrat, iar a fi centrat înseamnă a fi puternic. Puterea e a ta. Și ăsta e doar un experiment; pe urmă poți să încerci asta în multe feluri.

Uită-te la un trandafir; mai întâi uită-te câteva clipe, câteva minute, la

trandafir, apoi inversează procesul: trandafirul se uită la tine. Vei fi uimit câtă energie îți poate da trandafirul. Același lucru poți să-l faci cu copaci, cu stele și cu oameni. Și cel mai bine este să-l faci cu femeia sau bărbatul pe care îl iubești. Doar uită-te în ochii celuilalt. Mai întâi uită-te la celălalt, și apoi simte că celălalt îți înapoiază energia; darul se întoarce. Te vei simți scăldat într-o energie nouă. Vei ieși din asta întinerit, revitalizat.

Maestrul Lu Tsu a spus:

Când lumina este făcută să se miște în cerc...

Asta se înțelege prin mișcarea luminii în cerc. Lumina ta se mișcă într-un arc de cerc: ea doar iese și nu se mai întoarce. Mai devreme sau mai târziu devii o gaură neagră. Dacă cercul este complet, vei deveni o gaură albă. Acum, după găuri negre, fizicienii descoperă și găuri albe. O gaură albă este foarte bogată în energie, exact opusul găurii negre.

Când lumina este făcută să se miște în cerc, toate energiile cerului și pământului...

Cerul și pământul înseamnă interior și exterior, sus și jos, Dumnezeu și lumea, invizibilul și vizibilul, cognoscibilul și incognoscibilul. Cerul îl reprezintă pe Dumnezeu, iar pământul reprezintă lumea manifestată. Când cercul este complet, ele devin una. Atunci nu ești doar țărână din țărână; ceva din cer a pătruns în tine. Atunci nu mai ești doar pământesc, nu mai ești doar ființă umană – ai devenit divin.

Cuvântul uman vine de la humus. Humus înseamnă pământ. Omul este făcut din pământ, de asta se numește uman. Omul e țărână, de asta se numește uman. Când țărâna începe să fie luminată de divinitate, atunci cunoști splendoarea vieții. Și lucrul acesta este posibil dacă energia se întoarce. Și poate fi adusă înapoi de peste tot; nu e nici o problemă, doar

trebuie să aplici secretul. Și odată ce ai învățat cum s-o faci, poți să găsești pretutindeni ocazii în acest sens.

Uitându-te la un copac verde poți să fii foarte viu – de parcă toată seva copacului ar fi curs înspre tine, tot sucule copacului ar fi intrat în ființa ta. Uitându-te la lună, vei fi surprins: nu e nevoie să te îmbeți cu alcool sau orice alt drog, te poți îmbăta cu luna. Luna îți poate înapoia foarte multă energie dacă știi cum s-o primești.

În India, în străvechea Rig Veda se vorbește despre soma. Oamenii de știință cred că soma este ceva precum LSD. Oamenii de știință cred că trebuie să fi fost un fel de ciupercă ce a dispărut din Himalaya din cauza schimbării de climă. Sau poate nu a dispărut, poate oamenii au uitat pur și simplu de ea. Poate mai crește undeva în văile adânci din Himalaya, și noi am uitat ce e. Poate că clarvăzătorii din vechime au ajutat cu bună știință omenirea să uite de ea; poate că s-a dovedit a fi prea periculoasă.

Aldous Huxley spune că soma este drogule suprem, iar în viitor, când vom fi descoperit LSD-ul suprem, îl vom redenumi soma. În sanscrită, soma este un alt cuvânt pentru lună... De aici, în hindusă ziua de luni se numește somwar, ziua lunii. Soma nu e o ciupercă, nu e un fel de LSD, nu e un drog. Este o știință secretă de a intra în comuniune cu luna. Și așa cum oceanul este afectat de lună, poți și tu să te îmbeți de lună, dacă știi să iei înapoi energia de la ea. Luna te poate afecta până în miezul ființei și ea te va face să fii calm și detașat fiindcă este energia feminină. Așa cum atunci când îmbrățișezi o femeie pe care o iubești te calmezi și te liniștești dintr-odată, la fel se întâmplă la scară mai mare atunci când energia se întoarce de la lună la tine.

Luna este principiul feminin, așa cum soarele este principiul masculin. Luna este yin, soarele este yang. Luna te poate îngriji ca o mamă. Nu e nevoie să pleci în Himalaya în căutarea unei ciuperci, acea ciupercă există deja pe cer. Trebuie să înveți secretul de a-ți readuce energia de la lună. Pentru readucerea energiei de la lună, dar și de la soare, există metode secrete.

Venerarea soarelui s-a născut dintr-o anumită tehnică; s-au ridicat temple mari ale soarelui. Templul Soarelui din Konarak este doar o expresie a recunoștinței. N-a fost doar venerare, a fost o știință – știința de a aduce în

tine energie yang. Este extrem de bine ca femeile să adune în ele energia soarelui pentru ca yang-ul lor ascuns, inactiv, să devină activ, iar bărbații să adune energia lunii pentru că principiul lor feminin inactiv să prindă viață și să se miște iar. E bine ca femeia să fie adoratoarea soarelui, iar bărbatul adoratorul lunii. Dar venerarea nu trebuie să fie doar un ritual, ea trebuie să fie această metodă.

Când lumina este făcută să se miște în cerc, toate energiile cerului și pământului, ale luminii și întunericului, se cristalizează.

Lumina și întunericul simbolizează bărbatul–femeia, ușor–greu, grația–gravitația, viața–moartea, mișcarea–odihna. Toate aceste lucruri sunt reprezentate de lumină și întuneric.

Pe scurt, dacă energia se poate mișca în cerc, încetul cu încetul nu vei mai ști ce ești – bărbat sau femeie. Extraversiunea este principiul yang, introversiunea este principiul yin. Bărbatul este în mod natural extravertit, femeia este în mod natural introvertită. Chiar și în timp ce face dragoste, bărbatul ține ochii deschiși – el vrea să vadă, este un voyeur; de aici posibilitatea pornografiei. Pe nici o femeie nu o interesează pornografia, nu i vede rostul. Ea și când face dragoste cu iubitul ei are ochii închiși. Ea este introvertită, energia ei se mișcă spre interior.

Dar energia trebuie să se miște în cerc, altfel rămâi bărbat sau rămâi femeie, iar ambele sunt jumătăți – două jumătăți ale aceluiași întreg –, de aici atracția și nevoia de celălalt. În ziua în care vei putea să-ți deplasezi energia în cerc nu vei mai avea nevoie de altă femeie, nu vei mai avea nevoie de alt bărbat, pentru că propriul bărbat, propria femeie se vor întâlni și se vor contopi. Vei fi întreg, iar a fi întreg înseamnă a fi sfânt.

Asta este tao și asta este și tantra: să fii întreg înseamnă să fii sfânt.

Când lumina este făcută să se miște în cerc, toate energiile cerului și pământului, ale luminii și întunericului, se cristalizează.

Asta a numit Carl Gustav Jung „proces de individuație“, cristalizare. Asta numea George Gurdjeff „nașterea sinelui“ sau a „sufletului“.

În mod obișnuit ești alcătuit doar din fragmente, în mod obișnuit ești o gloată, ai multe identități. Nu ai un singur „eu“, ai mulți „eu“, Mai multe identități care se luptă între ele pentru dominație. Asta este nefericirea omului – e alcătuit din mai mulți. Cum să fii în largul tău dacă ești alcătuit din mulți? Unul spune „Fă asta“, altul spune „Nu“, iar al treilea spune „Fă altceva“.

Indiferent pe care îl asculți te vei căi, pentru că celelalte părți care nu sunt dispuse să se alinieze vor crea probleme. Vor tot insista că ești pe drumul greșit, că cealaltă cale ar fi fost mult mai bună: „Dacă mă ascultai pe mine, ai fi ajuns până acum. Și uite, nu m-ai ascultat“. Dar și dacă ai fi ascultat acea parte, celelalte s-ar fi răzbunat.

Omul nu e niciodată mulțumit – nu are cum să fie –, pentru că el este mulți. Dacă devii unul, mulțumirea vine de la sine. Dacă ești mulți, e firesc să fii nemulțumit. Dacă ești mulți, trăiești permanent în conflict. Dacă ești unul, conflictul dispare, ai venit acasă. Asta numesc taoiștii cristalizare, iar metoda de a o realiza este să faci lumina să se miște în cerc pentru ca yin-ul și yang-ul tău să nu mai fie separate.

Lumina trebuie să se miște exact cum se mișcă respirația ta: înăuntru și afară, afară și înăuntru, expiri, inspiri. Gândește-te la o persoană care doar expiră: ea nu va putea să trăiască, corpul ei va muri. Sau gândește-te la o persoană care doar inspiră: și ea va muri. Și exact asta i s-a întâmplat sufletului tău: sufletul tău e mort pentru că tu fie expiri lumina, fie inspiri lumina. Încă n-ai învățat că inspirația și expirația trebuie să devină un cerc, un proces. Expiră adânc și inspiră adânc.

Așa cum respirația este necesară pentru viața corpului, conștiința e necesară pentru viața sufletului. Deci conștiința nu trebuie lăsată să fie o jumătate, cercul trebuie să fie complet. Femeia trebuie să învețe să fie și bărbat, iar bărbatul trebuie să învețe să fie și femeie. Iar când bărbatul și femeia ajung să fie în echilibru perfect, asta e cristalizarea, individuația – se naște sufletul.

Atunci când începi să aplici această magie...

Și da, este magie, pentru că efectele ei sunt cu adevărat incredibile.

Atunci când începi să aplici această magie este ca și cum în mijlocul ființei ar exista neființă.

Asta înțeleg eu prin „gaură neagră“.

Atunci când începi să aplici această magie este ca și cum în mijlocul ființei ar exista neființă.

Ca și cum ai fi înconjurat de ființă, dar tu ești o insulă de neființă, de nimic – o gaură neagră. Copacii sunt vii, stelele sunt vii, păsările sunt vii, Pământul e viu, soarele și luna sunt vii, iar tu... doar o gaură neagră, moartă. În acest ocean vast de ființă, tu ești neființă. Așa se prezintă situația atunci când începi.

Când în decursul timpului munca este terminată și dincolo de corp există un corp, este ca și cum în mijlocul neființei ar exista ființă.

Atunci totul se schimbă; atunci devii ființă, o gaură albă. Devii atât de integrat, atât de cristalizat încât, în comparație cu tine, sorii și lunile și copacii și păsările și animalele arată a neființă.

Gândește-te la un buddha: el are ființă – întreaga existență pare palidă în comparație cu el. El are viață – viață veșnică, viață abundentă. Întreaga existență e săracă, el e bogat. El e împărat, întreaga existență e ca o cerșetoare.

Când în decursul timpului munca e terminată și dincolo de corp există un corp...

Când acest cerc de lumină se stabilizează în tine, se cristalizează în tine, vei începe să simți în corp un alt corp. Acest corp e făcut din țărână, acel corp e făcut din Dumnezeu, din divinitate. Acest corp e grosier, acel corp e subtil. Acest corp va trebui să moară, acel corp nu cunoaște moarte. Acest corp face parte din timp, acel corp face parte din veșnicie.

Când se naște acest al doilea corp – și el se naște numai atunci când ai învățat să inspiri și să expiri lumina, așa cum inspiri și expiri aer – al doilea corp este corpul de lumină... Acest corp este corpul de întuneric, acesta este corpul care face parte din pământ, din gravitație. Este greu, este tras în jos. Celălalt corp e tras în sus, el face parte din grație, e lumină – lumină în ambele sensuri ale cuvântului: este lăumnat și este imponderabil – poți să zbori.

Asta numesc adepții zen „zborul fără aripi“. Atunci tot cerul și infinitul îți stau la dispoziție.

...este ca și cum în mijlocul neființei ar exista ființă. Abia după efort concentrat timp de o sută de zile lumina va fi autentică.

La început lumina va arăta aproape ca imaginația – la început trebuie să fie imaginație. Abia după un timp, după o sută de zile...

...efort concentrat timp de o sută de zile...

Depinde de cât de concentrată e munca ta; o sută de zile nu e un termen fix. Dacă munca ta este total concentrată, atunci durează o sută de zile, altfel va dura o sută de ani sau o sută de vieți – nu se știe. Depinde de intensitate. Dacă te implici cu toată ființa și ești gata să riști totul pentru asta, atunci în o sută de zile lumina va deveni autentică. La început va fi imaginație.

Imaginația nu e rea, imaginația este rea numai atunci când te face să te opui realității, când devine o barieră. Când cooperează cu realitatea, imaginația nu e rea. Atunci e o mare binecuvântare. La început ți se va părea că e ceva imaginar – uitându-te în oglindă, vei zice: „Reflexia asta care se uită la mine este numai imaginație“. La început e imaginație, dar curând îți vei da seama că nu e imaginație – tu doar răsuceai cheia în broasca realității –, începe să se întâmple.

La început, dacă atingi un copac cu multă iubire, știi că el nu îți va răspunde, iar dacă simți un răspuns din partea copacului, te gândești că asta e numai în imaginația ta. Nu este, copacul răspunde, dar îți va lua ceva timp să recunoști adevărul. Când ești iubitor, copacul răspunde cu iubire – la iubire se răspunde întotdeauna cu iubire. Iar dacă nu i se răspunde cu iubire, atunci știi bine că iubirea ta nu e iubire; atunci altceva se dă drept iubire.

...numai atunci ea va deveni spiritul-foc.

După efortul concentrat de o sută de zile, ea va deveni spirit-foc.

După o sută de zile, acolo, în mijlocul luminii, se dezvoltă singur un punct al adevăratului pol-lumină.

Mai întâi este o lumină difuză, foarte slabă, uneori e, alteori nu e, este foarte slabă și foarte plăpândă. Dar încetul cu încetul devine foarte concentrată, devine un pol-lumină.

Atunci acolo se dezvoltă pe neașteptate sămânța-perlă.

Atunci, chiar în centrul polului-lumină, sămânța-perlă.

Este ca și cum un bărbat și o femeie s-ar îmbrățișa și ar avea loc concepția.

Și exact așa este: bărbatul lăuntric și femeia lăuntrică s-au îmbrățișat. Este un fel de raport sexual lăuntric. Este tantra adevărată: partea ta feminină și partea ta masculină fac dragoste și se împreunează și apoi nu mai e nevoie să fie separate.

De femeia din afară va trebui să te seperi, altfel ar deveni totul foarte urât. De bărbatul din afară va trebui, de asemenea, să te seperi – poți avea pentru o clipă o străfulgerare a unității, doar pentru o clipă, atât. De femeia sau bărbatul din interior nu e nevoie să te seperi.

Un buddha trăiește constant într-o stare orgasmică: femeia lăuntrică și bărbatul lăuntric fac dragoste încontinuu. Trebuie să fi văzut shivalinga în templele hinduse; acesta e un simbol. Chiar sub acea lingă este yoni, partea feminină; e un simbol al întâlnirii dintre bărbatul lăuntric și femeia lăuntrică. Simbolizează polaritatea internă, nu e un simbol falic, cum îl interpretează freudienii.

Și odată ce această întâlnire a avut loc, te naști din nou. Când Iisus i-a spus lui Nicodim: „Până când n-ai să te naști din nou...“, la asta s-a referit. Nu știu ce spun creștinii și nici nu-mi pasă, dar el la asta s-a referit. Asta e nașterea la care se referă el. Iar hindușii numesc asta dwija, născut de două ori: trebuie să te naști pe tine însuți. Dacă bărbatul exterior se întâlnește cu

femeia exterioară, faci un copil, te reproduci. Dacă bărbatul lăuntric se întâlnește cu femeia lăuntrică iarăși faci un copil, însă tu ești părintele și ești și copilul. În tine începe o nouă viață – viața unui buddha, viața iluminării, viața nemuririi.

Atunci trebuie să fii foarte liniștit și să aștepti.

Când simți în tine această concepție, când simți că bărbatul lăuntric a penetrat femeia lăuntrică și femeia este gravidă, nu-ți mai rămâne decât să aștepti – la fel cum femeia așteaptă nouă luni. Ea așteaptă cu rugăciune, cu bucurie, cu speranță. Nu mai e nimic de făcut, nu mai e nevoie să se facă ceva.

Partea masculină înseamnă acțiune. Partea masculină e cea care face lumina să circule. Odată ce concepția a avut loc și femeia lăuntrică a rămas gravidă, partea masculină nu mai trebuie să lucreze, trebuie să se odihnească. Acum lucrurile vor crește de la sine.

Meditația este prima parte. Acum a mai rămas doar rugăciunea. De aceea vă spun că, fără meditație, nu veți ști niciodată ce este rugăciunea. Rugăciunea este cea mai înaltă formă de meditație. Rugăciunea e ca parfumul, meditația este ca floarea. Trebuie să treci prin meditație.

Oamenii mă întreabă de ce, dacă rugăciunea este calea lor, trebuie să mediteze atât de des aici în ashramul meu. Rugăciunea va veni; trebuie să pavezi drumul ca ea să vină. Trebuie să treci prin tot felul de meditații – ele sunt procese de curățire. Mai întâi partea masculină din tine trebuie să fie satisfăcută, apoi partea feminină va prelua conducerea. Vei fi însărcinat. Iar când ești însărcinat te rogi des, pentru că atunci nu ți-a mai rămas nimic de făcut. Efortul s-a terminat, iar acum ești lipsit de efort. Asta numesc taoiștii „inacțiune prin acțiune“.

După ce ai făcut multe experimente pentru mișcarea luminii în cerc, ai reușit – după un efort concentrat și îndelungat ceva s-a cristalizat în tine, bărbatul și femeia nu mai sunt separați, au devenit unul, copilul există, acum nu-ți mai rămâne decât să aștepti. Să aștepti cu speranță, să aștepti cu

încredere. Asta este rugăciunea.

În toiul transformării primare, strălucirea luminii este lucrul determinant.

Și cum vei ști că a avut loc concepția? Vei începe să vezi o strălucire lăuntrică. Când vei închide ochii, nu vei mai vedea întuneric, ci strălucire. Și nu o vei vedea numai tu; cei care te iubesc vor vedea în jurul tău o aură.

În toiul transformării primare, strălucirea luminii este lucrul determinant.

Cum știi că o femeie este gravidă? N-ai văzut o anumită aură în jurul unei gravide? N-ai văzut o lumină ieșind din ochii ei, din fața ei, din întreaga ei ființă? La fel, dar pe un plan mult mai înalt, când ești însărcinat cu Dumnezeu din tine, vezi strălucire. Când închizi ochii, vezi înăuntru numai lumină – o lumină fără sursă, venind de nicăieri, o lumină foarte răcoroasă, ca lumina lunii, dar extrem de încântătoare, magică –, iar alții care te iubesc și sunt foarte aproape de tine o văd și ei.

De asta desenăm o aură în jurul imaginilor sfinților: aura nu e văzută de către oricine. Dacă l-ai fi văzut pe Hristos, nu i-ai fi văzut aura, dar discipolii lui au văzut-o. Cu siguranță cei care l-au răstignit n-au văzut acea aură. Nu aveau cum să o vadă; erau orbi, erau închiși. Aura a fost văzută în jurul lui Buddha... de discipolii lui.

Aceste secrete sunt disponibile numai pentru îndrăgostiți. Ele sunt secrete atât de intime încât nu sunt la îndemâna oricui. Ele sunt doar la îndemâna celor care sunt intimi, a celor care sunt deschiși, vulnerabili.

În toiul transformării primare, strălucirea luminii este lucrul determinant. În lumea fizică este soarele; la om, ochiul.

Iar atunci când strălucirea lăuntrică începe să crească în tine, ochii iau foc, par îmbătați. Ochii dansează, în ei apare o lumină subtilă, de o cu totul altă calitate. Acum ochii nu doar văd lucruri, ei și împărtășesc. Tao nu poate fi împărțit, dar poate fi împărtășit, iar împărtășirea se face cu ochii.

Când te inițiez în sannyas, îți cer să te uiți la mine. Vreau să mă uit în ochii tăi, vreau ca ochii mei să sape adânc în ochii tăi, să aibă contact acolo, pentru că în spatele celor doi ochi ai tăi se ascunde al treilea ochi. Dacă cel de-al treilea ochi este contactat – iar dacă ești deschis, asta se întâmplă într-o fracțiune de secundă –, eu știu că a venit un discipol. Dacă nu e contactat, pot doar să sper că într-o bună zi vei deveni discipol. Cu acea speranță te inițiez în sannyas. Dar asta e o speranță, s-ar putea să se împlinească, s-ar putea să nu se împlinească – depinde de o mulțime de lucruri. Dar atunci când văd un discipol, când cel de-al treilea ochi începe imediat să-mi răspundă, atunci ai venit în locul pe care îl căutai. Acum nu va mai fi nevoie să pleci undeva, acum nu vei mai avea nevoie de nici un maestru, de nici o învățătură – ai venit acasă.

Energia este îndreptată înspre afară – curge în jos.

În mod obișnuit, energia care vine din ochi curge înspre afară. „Înspre afară“ și „în jos“ sunt sinonime.

De aceea Calea Florii de Aur depinde în întregime de metoda curgerii înapoi.

În mod obișnuit, energia curge în afară și în jos. Trebuie să o aduci înapoi, înspre interior – iar „înspre interior“ e sinonim cu „în sus“. Odată ce ea începe să se întoarcă și devii un cerc de energie, în tine se deschide o nouă dimensiune – începi să te miști în sus, viața ta nu mai e orizontală. A luat-o pe alt traseu – cel vertical.

Dumnezeu există pe traseul vertical. Nu-l vei întâlni în lume – nu că în lume n-ar exista, dar nu vei da de el decât dacă te miști pe verticală. Așa cum un orb nu vede lumina, nici omul orizontal nu-l vede pe Dumnezeu.

Mulți vin la mine și spun: „Dacă mi-l arăți pe Dumnezeu, vom crede“. Dar cum pot să vi-l arăt pe Dumnezeu? Cum pot să-i arăt unui orb lumina dacă nu e pregătit să urmeze tratamentul care să-i deschidă ochii? Va trebui să vă întorc de la modul vostru de viață orizontal și să vă ghidez către un mod de viață vertical. Asta înseamnă sannyas: un mod vertical de a fi. Și odată ce lumina începe să se miște în sus, floarea de aur se deschide.

Acestea sunt simboluri; nu există nici o floare în tine. „Floarea“ înseamnă pur și simplu înflorirea, „de aur“ înseamnă lumina ei, strălucirea ei.

Mișcarea luminii nu e numai o fantezie.

Ține minte, mișcarea luminii nu e numai o fantezie. La început s-ar putea să pară așa – va trebui să ai răbdare –, curând devine o certitudine. De fapt, este de la început o certitudine, dar pentru că n-ai mai fost în contact cu el, la început seamănă cu o fantezie.

Prin concentrarea gândurilor, poți să zbori; prin concentrarea dorințelor, cazi.

Dorința este numele taoist pentru mișcarea energiei în jos, în afară, iar gândul este simbolul taoist pentru mișcarea energiei spre interior. Să nu înțelegi greșit. Prin „gând“ taoiștii nu se referă la așa-zisele tale gânduri; ei se referă la energia gândirii purificate de dorință. Dacă este purificată și toate dorințele au dispărut, nu e nevoie să ieși afară, pentru că ieși afară numai atunci când dorești ceva. Dorești o casă, dorești bani, dorești putere, dorești un bărbat, o femeie, dorești asta și aia – atunci ieși afară. Dacă nu există dorință, nu e nevoie ca gândul să iasă afară; el începe să se întoarcă spre interior – se întoarce la 180 de grade.

Când discipolul nu are grijă de gândurile lui și are multă grijă de dorințele lui, o ia pe calea scufundării.

Atunci când discipolul nu are grijă de gândul lui și are prea multă grijă de dorințele lui, se îneacă în lume.

Numai prin contemplare și liniște apare adevărata intuiție: pentru asta este necesară metoda curgerii înapoi.

Gândul trebuie să fie curățat de dorință, purificat. Odată ce este curățat de dorință, el este non-gând. Minte fără dorințe este non-minte. Asta numește Patanjali samadhi, adepții zen numesc satori, taoiștii numesc cristalizare: echilibrul dintre exterior și interior. Și nu se pierde nici un dram de energie; ea merge în lume și se întoarce ca o pasăre care zboară dimineața pe cer și seara se întoarce la cuib.

Lasă-ți energia să se întoarcă iar și iar la cuib. Nu o lăsa să plece pentru totdeauna, fără să se întoarcă la tine. Și vei deveni un rezervor de energie, vei fi extrem de puternic în interior. Numai în acea putere începe să funcționeze intuiția. În acea putere se naște spiritul-foc. În acea putere apare adevăratul pol-lumină. În acea putere se dezvoltă deodată sămânța-perlă.

Este ca și cum un bărbat și o femeie s-ar îmbrățișa și ar avea loc concepția. Atunci trebuie să fii foarte liniștit și să aștepți.

Meditația s-a terminat și începe rugăciunea. Toată munca lui tao constă în aducerea meditației la rugăciune.

Destul pentru azi.

Ceea ce este real este pentru totdeauna

Prima întrebare:

Osho,

Vrei să vorbești despre legătura dintre deziluzie și celebrare? Simt un amestec ciudat al celor două – mor și prind viață în același timp.

Venu Gopal, mintea trăiește în iluzii. Iar când trăiești în iluzii ești nefericit, pentru că ele nu se pot împlini. Poți să continui să sper, dar mereu vei intra într-un miraj. În clipa în care vei ajunge în locul în care ai sperat să ajungi, mirajul va dispărea și te va cuprinde disperarea. De disperare, vei spera iar.

Speranța e doar un efort de a rămâne în viață cumva. Vei crea iar iluzii. Așa merge jocul: ești disperat, de disperare îți faci iluzii; iluziile duc la disperare și tot așa. Treci de la disperare la iluzii, de la iluzii la disperare. Nu-ți mai rămâne energie să sărbătorești. Între disperare și speranță ești mereu în tensiune. Între ceea ce este și ceea ce ar trebui să fie, viața ta e doar tensiune. Nu poți să simți existența, ființarea, rămâi captiv în devenire; devenirea înseamnă nefericire, ființarea înseamnă celebrare.

Celebrarea înseamnă să renunți la călătoria devenirii – înseamnă să fii doar aici. Când devenirea dispăre, când dispăre tot fumul devenirii, rămâne doar flacăra ființării, iar acea flacăra este celebrare.

Celebrarea nu are cauză. Celebrarea există pur și simplu pentru că noi suntem. Suntem făcuți dintr-o substanță numită celebrare. Asta este starea noastră naturală – să celebrăm – la fel cum este firesc ca arborii să înflorească, păsările să cânte, râurile să curgă spre ocean. Celebrarea este o stare firească. Nu are nici o legătură cu dorințele și cu împlinirea lor, cu speranțele și cu împlinirea lor; celebrarea există deja. Dar ca să vezi celebrarea ce are deja loc în adâncul ființei tale, trebuie să renunți la

devenire, trebuie să înțelegi zădărnicia devenirii.

Așa că ceva nemaipomenit de frumos se întâmplă, Gopal. Lasă să se întâmple. Da, exact așa e: atunci când ești total deziluzionat și nu-ți mai faci din nou iluzii – asta înțeleg eu prin total deziluzionat... Deziluzia vine de multe ori în viața fiecăruia, dar în starea aceea de deziluzie îți faci noi iluzii. Nu poți să trăiești fără iluzii, a devenit un obicei. Nu poți trăi în realitate așa cum e ea, vrei ca ea să fie altceva – iar realitatea nu are nici o obligație față de cineva să se schimbe. Și e bine că nu-i pasă de dorințele tale, altfel ar fi haos, pentru că foarte mulți oameni doresc, proiectează.

Realitatea rămâne așa cum e, total neafectată de ce dorești tu. Ea nu bagă în seamă dorințele tale. Dar odată ce ești absolut deziluzionat, adică nu-ți mai faci iluzii – chiar dacă ești disperat, rămâi cu disperarea, o accepți... În clipa în care accepți disperarea, ea începe să dispară, pentru că există doar ca o umbră a speranței; singură nu poate să existe. Nu poți să fii disperat dacă nu ai nici un fel de iluzii, așa ceva e imposibil – e la fel de imposibil cum ar fi ca o umbră să meargă singură pe drum. Umbra ta te însoțește când mergi, dar nu poate să meargă singură. Disperarea este umbra iluziei. Dacă ești total deziluzionat, disperarea începe să dispară și în tine apare o ființă nouă, o ființă proaspătă, o celebrare.

Aniruddha a scris o întrebare în care spunea că atunci când a venit aici mă considera vast, special, extraordinar. Acum spune că „Trăind cu tine aici, de atâtea zile, pari obișnuit, ca orice alt om. Deci de ce se face atâta caz?”

Eu nu am nici o obligație să vă îndeplinesc cererile. Sunt așa cum sunt, absolut obișnuit. Realitatea e obișnuită. Trandafirul e trandafir, piatra e piatră, râul e râu. Eu sunt un om obișnuit. Atunci care e diferența dintre voi și mine? Eu îmi celebrez, îmi sărbătoresc normalitatea, voi nu o faceți. În asta constă diferența. Eu o salut, sunt absolut fericit cu ea; voi nu sunteți. Eu sunt o ființare, voi sunteți o devenire. Nu că eu aș fi special și voi ați fi obișnuiți – asta-i o mare prostie. Dacă eu sunt special, atunci toată lumea e specială, dacă voi sunteți obișnuiți, atunci și eu sunt obișnuit. Aparținem aceleași realități. Eu sunt absolut obișnuit, dar diferența e că eu sărbătoresc asta: nu port pică, nu mă plâng, nu încerc să devin ceea ce nu sunt. M-am acceptat în mod absolut – nu vreau să se schimbe nici măcar un singur lucru. În această stare de relaxare, în această stare de acceptare a apărut celebrarea.

Acum Aniruddha spune că e în dificultate. Singur și-a creat dificultatea. Eu n-am spus niciodată cuiva că sunt special. Asta-i ideea voastră, proiecția voastră. Și, de fapt, de ce credea Aniruddha că sunt special? În adâncul inimii lui el vrea să fie special, de asta a rămas aici. Și-a spus: „Iată un om special, așa că trebuie să existe niște secrete pentru a fi special. Învăță de la omul acesta ca să devii și tu special, să nu mai fii obișnuit“.

Oamenii condamnă obișnuitul. Eu îl respect foarte mult pentru că obișnuitul este real. Dumnezeu este cel mai obișnuit lucru din existență – trebuie să fie. Cum poate să fie special? În comparație cu ce, în comparație cu cine? El poate fi doar obișnuit, la fel de obișnuit ca trandafirul, ca păunul și ca vulturul, și ca râul, și ca piatra, și ca norul.

Dar Aniruddha trebuie să fi avut în adâncul inimii dorința de a fi special. Oamenii caută maeștri pentru a deveni speciali. Oamenii caută maeștri din dorința egoului lor. Însăși căutarea este o capcană a egoului. Atunci, firește, într-o zi vei fi deziluzionat. Asta a fost iluzia ta. Eu n-am nici o legătură cu ea. Dacă tu proiectezi asupra mea ceva, cum să fiu eu răspunzător de asta? Tu proiectezi, dar mai devreme sau mai târziu proiecția ta se va prăbuși. De fapt, voi ajuta și eu la asta, ca să mă vezi așa cum sunt, ca într-o bună zi să te vezi și pe tine așa cum ești.

Eu vă învăț să renunțați la toate aceste eforturi prostești de a deveni speciali, extraordinari. Bucurați-vă de realitate așa cum e ea – oriunde ați fi, oricine ați fi. Sărbătoriți-o. Asta numesc eu rugăciune, asta numesc eu să fii religios: să-ți sărbătorești existența. A fi pur și simplu este cel mai mare miracol. Ce alt miracol se mai poate întâmpla?

Venu Gopal, ceva extrem de frumos e pe cale să se întâmple. Nu-ți mai face iluzii. Mintea va încerca. Nu asculta mintea. Rămâi deziluzionat. Va fi un fel de moarte, fiindcă până acum ai trăit cu iluzii. Asta a fost hrana ta. Vei simți că mori. Dar mori – și, odată cu această moarte, în tine va apărea o nouă viață, vei învia. Mori, și mori total. Nu moare doar o parte din tine – mori total, pe de-a întregul. Lasă această moarte să se întâmple și, în clipa următoare, din această moarte va apărea o viață nouă pe care n-ai văzut-o și care a fost mereu în tine – dar tu n-ai fost deschis ca să o vezi.

Și aș vrea să-i spun și lui Aniruddha ceva: e foarte bine, Aniruddha. Acum îmi vezi realitatea. Sunt un om obișnuit și mă aflu aici ca să vă fac și pe voi

să fiți obișnuiți. Mă aflu aici ca să vă ajut să ieșiți din capcana egoului. Mă aflu aici să vă ajut să celebrați această imensă normalitate, obișnuitul. Numai atunci îi veți fi recunoscători lui Dumnezeu.

Ce încerci tu să faci? – încerci să devii altcineva, încerci să te împodobești? Dar toate aceste ornamente vor fi falsuri. Nu poți să fii altcineva, poți să fii doar tu însuși. Trandafirul nu are cum să devină lotus. Lotusul nu are cum să devină trandafir. Poți să fii doar tu însuși. Dacă rămâi așa cum ești, va fi sărbătoare, pentru că nefericirea nu va mai fi posibilă, iar energia care devine nefericire va deveni sărbătoare. Aceeași energie care plânge poate deveni un râs. Aceeași energie care devine ură în tine, acră, amară – se transformă în iubire. Aceeași energie care poate deveni distrugere se transformă în creație. Nu e altă energie. Atunci când te angajezi în aventura egoului de a deveni altcineva, viața ta va fi doar o lungă tragedie.

Care este deosebirea dintre Alexandru Macedon și Buddha? Alexandru Macedon voia să fie special, voia să stăpânească întreaga lume, voia să fie unic. Și Buddha? – Buddha voia doar să fie el însuși. Nu e nevoie să plece nicăieri, nu e deloc nevoie să devină. Nu e nevoie de viitor, nu e nevoie de timp: Buddha putea să fie asta chiar în clipa în care voia să fie, pentru că el era deja asta. Dar lui Alexandru Macedon nici milioane de vieți nu i-ar fi fost de ajuns, călătoria lui rămâne neterminată. El nu o va putea termina niciodată. Era un cerc vicios: era frustrat iar și iar și, de frustrare, își făcea iluzii mai mari, iluzii mai puternice.

E ca un drog. Dacă iei un drog, orice drog, mai devreme sau mai târziu te obișnuiești cu el. Atunci ai nevoie de cantități mai mari, de doze mai tari și așa mai departe. Iluziile mărunte nu merg; odată ce te-ai obișnuit cu ele, vei avea nevoie de iluzii mai mari.

Așa înnebunesc oamenii. Nebunul este cel ale cărui iluzii sunt total contrare realității. Acum trăiește numai în iluzii, fără intervale în care să vadă realitatea așa cum e, fără momente de adevăr. El trăiește doar în iluziile lui. Alții s-ar putea să fie mai puțin nebuni, dar nebunia există. Diferența e doar de grad, de cantitate, nu de calitate. Dacă nu te accepți așa cum ești, nu ești întreg la minte.

Eu sunt un om obișnuit și Buddha e un om obișnuit. Toți buddhașii au fost oameni obișnuiți. Prin asta sunt ei speciali, fiindcă nimeni pe lumea asta nu

vrea să fie obișnuit. Prin asta sunt ei extraordinari, pentru că ei sunt oameni care au ales să fie obișnuiți. Asta e smerenia lor. Iisus spune: „Binecuvântați sunt cei umili, căci a lor este împărăția lui Dumnezeu“. Prin „umil“ chiar asta înțelege: să fii cum a vrut Dumnezeu să fii, să nu aspiți la nimic, să trăiești într-o stare de relaxare.

E bine, Aniruddha, că iluziile tale s-au spulberat. Mulțumește-mi pentru asta, fii recunoscător că nu ți-am sprijinit deloc iluziile. Dacă le-ai purtat atâtea luni a fost doar munca ta. Eu nu le-am sprijinit.

Dar întrebarea lui arată că acum mă consideră obișnuit, așa că pentru el iar e o problemă. Atunci ce caută aici? Are să se ducă iar la altcineva care este extraordinar. Pentru el, acum va fi momentul decisiv. Dacă vede că eu sunt obișnuit și înțelege frumusețea faptului de a fi obișnuit, celebrarea va începe. Dacă se simte frustrat – ca și cum l-aș fi înșelat, ca și cum aș fi pretins că sunt extraordinar, iar el a descoperit acum că nu sunt – își va face noi iluzii. Își va proiecta dorințele asupra altcuiva. Va găsi alt ecran și va fi iar frustrat. Va avea nevoie de doze din ce în ce mai mari și, mai devreme sau mai târziu, va fi victima cuiva care exploatează oamenii, care se preface conform iluziilor lor.

De asta sunt eu împotriva lui Sathya Sai Baba: el caută să-ți ajute proiecțiile. De asta critic eu efortul lui. El caută să dea curs proiecțiilor tale. Nu e un om independent, el depinde de tine. Tu proiectezi și el va încerca să-ți îndeplinească proiecțiile – măcar va pretinde că ești în vecinătatea unui om special care poate să facă minuni, care poate să facă lucruri să apară din senin.

Acum Aniruddha poate deveni victima unui om ca Sathya Sai Baba, pentru că va gândi că asta e ceva special; nici un om obișnuit nu poate să facă asta. E adevărat, dar magicienii obișnuiți o fac. Însă trucurile astea sunt foarte periculoase. Aniruddha poate cădea ușor victimă unui șarlatan, unui escroc. Acum va fi pentru el momentul decisiv. Va trebui să hotărască fie să trăiască alături de acest om care este obișnuit și să renunțe la dorința de extraordinar și la proiecții și să devină el însuși obișnuit, lăsând celebrarea să se întâmple, fie va trebui să-și proiecteze iluziile în altă parte.

Și asta se întâmplă de secole: schimbi doar ecranul, dar nu renunți la proiecție; îți cari proiectorul și tot filmul cu speranțe și dorințe. Ecranul te

nemulțumește la un moment dat – „Ecranul ăsta nu e bun“ – așa că găsești alt ecran. Când ai să renunți la proiector și la film? Când vei înceta a mai vrea să devii altcineva? Chiar în acea clipă va surveni moartea și va avea loc învierea.

Venu Gopal, tu spui: „Sunt un amestec ciudat al celor două – mor și prind viață în același timp“. Așa se va întâmpla la început: vei muri puțin și te vei naște puțin. Învăță din asta o lecție: mori total ca să te poți naște total. Și atunci vei ști că trebuie să mori în fiecare clipă ca în fiecare clipă să fii iarăși proaspăt, tânăr, să te naști din nou. Asta se întâmplă în fiecare clipă și viața adevărată constă din moarte–înviere. În fiecare clipă trebuie să mori față de trecut, numai atunci prezentul devine disponibil – și atunci e sărbătoare și o mare bucurie și o mare înflorire.

Floarea de aur înflorește dacă ești gata să mori față de trecut, dacă ești cu desăvârșire în prezent. Și poți fi cu desăvârșire în prezent numai dacă nu mai ai nici o dorință de a fi în viitor în altă parte, dacă nu îți dorești să fii altcineva. Asta numesc eu iluminare.

A doua întrebare:

Osho,

De ce este iubirea esențială pentru dezvoltarea spirituală?

Iubirea și conștiința sunt cea mai înaltă formă de polaritate – întocmai ca bărbat–femeie, viață–moarte, lumină–întuneric, vară–iarnă, interior–exterior, yin–yang, corp–suflet, creație–creator. Iubirea și conștiința sunt cea mai înaltă formă de polaritate – ultima polaritate – din care se produce transcendența.

Iubirea are nevoie de doi. Este o relație, este energia ce se mișcă spre exterior. Există un obiect: persoana iubită. Obiectul devine mai important decât tine. Obiectul este bucuria ta. Dacă cel iubit este fericit, ești și tu

fericit; devii parte a obiectului. Există un fel de dependență, ai nevoie de celălalt. Fără celălalt te vei simți singur.

Conștiința înseamnă doar să fii cu tine însuși în singurătate totală, să fii atent. Nu este o relație, nu e deloc nevoie de celălalt. Nu este energie care se duce spre exterior, ci energie care se duce spre interior.

Iubirea este mișcarea luminii din ființa ta în afară. Conștiința este mișcarea inversă, de reîntoarcere a luminii la sursă. Asta numește Iisus căință – nu în sensul de pocăință, ci în sensul de întoarcere la sursă. Patanjali numește asta pratyahara, întoarcerea la tine – cercul este complet. Secretul Florii de Aur se bazează în întregime pe această mișcare înapoi a energiei tale. Dar mișcarea înapoi este posibilă numai dacă te-ai mișcat înainte. Trebuie să intri în iubire, trebuie să relaționezi ca să te întorci la tine. Pare paradoxal.

Copilul trebuie să se piardă în lume ca să redevină copil. Inocența trebuie să intre în tumultul șireteniei și al calculelor pentru a redeveni cu adevărat inocentă. Un copil este inocent, însă inocența lui este cea a ignoranței. Și un sfânt este inocent, dar inocența lui nu e a ignoranței, ci a experienței, a coacerii, a maturității. El este iar inocent, dar acel „iar“ are mare importanță – nu mai poate fi distras de la inocența lui. Copilul are toate șansele să fie distras: fiecare Adam trebuie să părăsească Grădina Edenului, lumea inocenței. Fiecare Adam trebuie să plece în lume, în noroiul ei, pentru că numai acolo se va maturiza, se va coace. Numai acolo va învăța, numai acolo va vedea prin contrast frumusețea inocenței, va înțelege splendoarea inocenței. În ziua în care a învățat frumusețea inocenței, a devenit conștient de ea, se va fi întors acasă.

Adam nu poate să devină Hristos dacă nu părăsește paradisul; el va rămâne un copil. Adam înseamnă mișcarea în afară, Hristos înseamnă mișcarea spre interior. Adam înseamnă iubire, Hristos înseamnă conștiință. Cercul este complet. Diferența dintre Adam și Hristos este doar de direcție. Adam merge în exterior, este extravertit, iar aceeași persoană, când se întoarce și devine introvertită, este Hristos. Adam este potențialul Hristos, Hristos este Adam cu potențialul împlinit.

Iubirea este esențială. Trebuie să te pierzi ca să te câștigi. Iubirea este singura posibilitate de a te pierde total. Când vei fi total pierdut, vei putea să-ți amintești ce ai făcut.

E ca un pește care a trăit mereu în ocean; el nu va fi niciodată conștient de ocean și de binecuvântarea lui; trebuie să fie prins în năvod, trebuie să vină un pescar să-l scoată din ocean și să-l arunce pe țărm. Numai pe țărm, sub soarele fierbinte, își va aminti pentru prima dată. Deși ani întregi a trăit în ocean, nu a fost conștient de ocean. Abia acum, de sete și de căldură, este conștient și îl cuprinde un mare dor să se întoarcă în ocean. Face toate eforturile să sară înapoi în ocean.

Asta e starea căutătorului: setea de a se întoarce la sursă. Iar dacă peștele acesta reușește să reintre în ocean – îți imaginezi ce sărbătoare! A trăit mereu în ocean, dar fără sărbătoare. Acum are posibilitatea să sărbătorească; va fi încântat, se va simți binecuvântat.

Iubirea este obligatorie pentru dezvoltarea spirituală. Mai mult, iubirea are rolul de oglindă. Este foarte greu să te cunoști dacă nu ți-ai văzut chipul în ochii cuiva care te iubește. Așa cum trebuie să te uiți în oglindă ca să-ți vezi chipul fizic, tot așa trebuie să te uiți în oglinda iubirii ca să-ți vezi chipul spiritual. Iubirea este o oglindă spirituală: ea te hrănește, te integrează, te pregătește pentru călătoria lăuntrică, îți amintește fața ta originară. Așa cum într-o noapte cu lună plină vezi luna în lac, în lacul liniștit, așa și iubirea funcționează ca un lac. Luna reflectată în lac este începutul căutării celei adevărate. Dacă n-ai fi văzut luna reflectată în lac, poate n-ai fi căutat-o niciodată pe cea adevărată. Intri iar și iar în lac să o cauți, pentru că la început te gândești că „luna adevărată este aici, undeva, în adâncul lacului“. Te scufunzi iar și iar și ieși cu mâinile goale; nu găsești luna acolo.

Apoi, într-o bună zi, îți spui că poate luna asta este doar o reflexie. Asta e o înțelegere foarte mare. Atunci te uiți în sus, pentru că dacă asta e o reflexie, unde e cea adevărată? Dacă asta e o reflexie, trebuie să te uiți în direcția opusă. Reflexia e acolo, în lac, luna adevărată trebuie să fie undeva deasupra lacului. Pentru prima dată te uiți în sus și călătoria a început.

Iubirea îți dă străfulgerări ale meditației, reflexii ale lunii în lac – chiar dacă nu sunt adevărate. Așa că iubirea nu te satisface niciodată. De fapt, iubirea te nemulțumește din ce în ce mai mult. Iubirea te face tot mai conștient de ce este posibil, însă nu-ți dă niciodată totul. Asta te frustrează și numai atunci când ești foarte frustrat te poți întoarce la ființa ta. Numai îndrăgostiții cunosc bucuria meditației. Cei care nu au iubit niciodată și n-au fost frustrați în iubire, cei care nu s-au scufundat în lacul iubirii în

căutarea lunii și n-au fost niciodată frustrați nu se vor uita niciodată în sus la luna adevărată de pe cer; nu vor fi niciodată conștienți de ea.

Omul care iubește devine mai devreme sau mai târziu religios. Dar cel care nu iubește – politicianul, de exemplu, el nu poate iubi pe nimeni, iubește numai puterea – nu va deveni niciodată religios. Sau omul care este obsedat de bani, care iubește banii, care cunoaște o singură iubire, iubirea de bani, nu va deveni niciodată religios. Îi va fi foarte greu din multe motive. Banii pot fi posedați; poți să ai bani și să-i posezi. E ușor să posezi bani, e greu să posezi o iubită sau un iubit – e imposibil, de fapt. Încerci, dar cum poți să posezi o persoană vie? Persoana se va opune în toate felurile, va lupta pe viață și pe moarte. Nimeni nu vrea să-și piardă libertatea.

Iubirea nu e atât de valoroasă ca libertatea. Iubirea e foarte impotantă, dar nu la fel ca libertatea. Așa că omul vrea să fie iubit, dar nu vrea să fie înțemnițat de iubire. De aceea, mai devreme sau mai târziu ajungi să fii frustrat: încerci să posezi și cu cât încerci mai mult, cu atât celălalt se îndepărtează mai mult de tine, și iubirea devine imposibilă. Cu cât posezi mai puțin, cu atât mai aproape te simți de celălalt. Dacă nu posezi deloc, dacă între tine și persoana iubită libertatea curge, atunci iubirea e mare.

În primul rând, efortul de a poseda o persoană e sortit eșecului. În al doilea rând, dacă ai învățat să nu posezi persoana, dacă ai învățat că libertatea este o valoare mai mare decât iubirea, o valoare superioară iubirii, mai devreme sau mai târziu vei vedea că libertatea te va aduce la tine, libertatea va deveni conștientă, meditație.

Libertatea este un alt aspect al meditației. Fie începi cu libertatea și vei deveni conștient, fie începi cu conștiența și vei deveni liber. Ele merg împreună. Iubirea este un fel de robie subtilă, dar este o experiență esențială, foarte importantă pentru maturitate.

În frumoasa carte a lui Margery Williams, Iepurele de catifea, este o definiție frumoasă a realității atinse prin iubire.

– Ce înseamnă real? a întrebat într-o zi Iepurele. Înseamnă să ai bâzâitul acela în tine și un mâner ieșit în afară?

– Realul nu are legătură cu felul cum ești alcătuit, a spus Căluțul de lemn. E un lucru care ți se întâmplă. Când un copil te iubește mult timp, nu doar ca să se joace cu tine, ci te iubește cu adevărat, atunci devii real.

– Doare? a întrebat Iepurele.

– Uneori, a spus Căluțul de lemn, căci el era mereu sincer. Când ești real, nu te deranjează că te doare.

– Se întâmplă dintr-odată, ca atunci când ești rănit, sau puțin câte puțin?

– Se întâmplă dintr-odată, a răspuns Căluțul de lemn. Devii. Ia mult timp. De asta nu li se întâmplă des celor care se sparg ușor, sau au margini tăioase, sau trebuie ținuti cu grijă. În general, până ajungi să fii real, majoritatea părului ți-a fost smuls cu iubire, și ochii ți i-ai pierdut, încheieturile ți-au fost slăbite și ești foarte prăpădit. Dar lucrurile astea nu contează deloc, pentru că odată ce ești real, nu poți să fii urât, decât pentru oamenii care nu înțeleg... Odată ce ești real, nu mai poți redeveni ireal. Rămâi astfel pentru totdeauna.

Iubirea te face real; altfel rămâi doar o fantezie, un vis fără substanță. Iubirea îți dă substanță, iubirea îți dă integritate, te face să fii centrat. Dar asta e numai o jumătate a călătoriei; cealaltă jumătate trebuie completată prin meditație, prin conștiință. Dar iubirea te pregătește pentru cealaltă jumătate. Iubirea este jumătatea de început, conștiința este jumătatea de sfârșit. Între acestea două ajungi la Dumnezeu. Între iubire și conștiință, între aceste două maluri, curge râul ființării.

Nu evita iubirea. Treci prin ea, în ciuda durerii. Da, te rănește, dar dacă ești îndrăgostit, nu contează. De fapt, toate durerile te întăresc. Uneori doare chiar rău, îngrozitor, dar toate acele răni au rolul să te provoace, să te trezească, să nu mai fii atât de adormit. Toate acele situații periculoase sunt necesare, ele au rolul să te facă atent. Iubirea pregătește terenul, iar în solul iubirii, și numai în solul iubirii, crește sămânța meditației.

Așa că cei care fug de lume din frică nu vor ajunge niciodată la meditație. Ei pot să stea vieți la rând în peșterile din Himalaya, că tot nu vor ajunge niciodată la meditație. Nu e posibil – ei n-au dobândit-o prin eforturi

proprii. Mai întâi ea trebuie câștigată în lume; mai întâi ei trebuie să pregătească solul. Și numai iubirea pregătește solul.

De asta insist eu ca sannyasinii mei să nu renunțe la lume. Fii în ea, acceptă-i provocarea, acceptă-i pericolele, durerile, rănilor. Treci prin ea, nu o evita. Nu încerca să găsești o scurtătură, pentru că nu există. Este o luptă, este o sarcină anevoioasă, dar așa ajungi în vârf.

Și bucuria va fi mai mare, mult mai mare decât dacă te-ar lăsa în vârf un elicopter, fiindcă atunci ai ajunge acolo nedevelopat și nu te-ai putea bucura. Ia gândește-te la diferență... Te străduiești din greu să atingi Everestul – este foarte periculos, e foarte posibil să mori pe drum, să nu ajungi niciodată în vârf –, e riscant, periculos, moartea te pândește la fiecare pas; sunt multe capcane și mai multe posibilități de a fi înfrânt decât de a reuși, șansa de a ajunge în vârf este una la o sută. Dar cu cât te apropii de vârf, cu atât mai sus urcă bucuria în tine, cu atât mai sus se înalță spiritul tău. Ai câștigat asta, nu ai primit-o gratis, și cu cât ai plătit mai mult pentru ea, cu atât mai mult te vei bucura. Puteai să cobori în vârf dintr-un elicopter. Ai fi stat acolo în vârf ca un prost – ce cauți tu aici? În cinci minute ai fi terminat toată povestea. Ai fi spus: „Așadar, am văzut! Nu prea e nimic aici!”

Călătoria creează scopul. Scopul nu e să stai acolo la capătul călătoriei, călătoria îl creează cu fiecare pas. Călătoria este scopul. Călătoria și scopul nu sunt separate, nu sunt două lucruri. Scopul și mijloacele nu sunt două lucruri. Scopul se întinde de-a lungul întregului drum; mijloacele conțin în ele scopul.

Așa că nu pierde nici un prilej de a trăi, de a fi viu, de a fi responsabil, de a fi angajat, de a te implica. Nu fi laș. Înfruntă viața, întâmpin-o, și apoi, încetul cu încetul, ceva în tine se va cristaliza.

Da, asta ia timp. Căluțul de lemn are dreptate. „În general, până ajungi să fii real, majoritatea părului ți-a fost smuls cu iubire și ochii ți i-ai pierdut, încheieturile ți-au fost slăbite și ești foarte prăpădit. Dar lucrurile astea nu contează deloc, pentru că odată ce ești real, nu poți să fii urât, decât pentru oamenii care nu înțeleg... Odată ce ești real, nu mai poți redeveni ireal. Rămâi astfel pentru totdeauna.”

E pe vecie, dar trebuie să o câștigi. Dă-mi voie să repet: în viață nu poți

primi nimic gratis, iar dacă totuși primești, e inutil. Trebuie să plătești și, cu cât plătești mai mult, cu atât obții mai mult. Dacă îți riști întreaga viață iubind, realizarea ta va fi mare: iubirea te va trimite înapoi la tine, îți va da câteva reflecții ale meditației. Primele străfulgerări ale meditației se întâmplă în iubire și atunci în tine apare o mare dorință de a ajunge la acele străfulgerări – nu doar ca străfulgerări, ci ca stări, astfel încât să poți să trăiești veșnic în acele stări. Iubirea îți dă gustul meditației.

O experiență a iubirii, o experiență orgasmică este prima trăire a samadhi-ului, a extazului. Ea te va face mai însetat. Acum vei cunoaște ce este posibil, iar ce este lumesc nu te va mai mulțumi. Sacrul a pătruns în tine, a ajuns în inima ta. Dumnezeu ți-a atins inima, ai simțit acea atingere. Acum ai vrea să trăiești veșnic acea clipă, ai vrea ca acea clipă să devină toată viața ta. Și dacă nu devine, rămâi nemulțumit.

Iubirea îți va da, pe de o parte, o mare bucurie, iar, pe de altă parte, te va face să-ți fie sete de bucuria veșnică.

A treia întrebare:

Osho,

De ce trăiești ca un rege?

De ce nu? Sunt un evreu bătrân. Știi cum sunt evreii – dacă le pui o întrebare, ei îți răspund cu altă întrebare.

Există o poveste foarte cunoscută despre un rege. Avea mulți evrei la curte, pentru că aceștia erau oameni bogați, însă îl supăra foarte mult obiceiul lor. Ori de câte ori îi întreba ceva, ei îi răspundeau cu altă întrebare. Au ajuns să-l enerveze într-atât încât l-a întrebat pe marele vizir: „Ce să fac cu oamenii ăștia? Nu pot să-i alung de la curte, dar mă supără foarte tare. Ori

de câte ori îi întreb ceva, ei îmi răspund cu altă întrebare“.

Vizirul a spus: „Ar fi bine să-l întrebăm pe rabin. Chemați-l pe rabin. El e un om înțelept; o să ne ajute și va ști și să ne explice cauza acestui obicei evreiesc“.

Așa că a fost chemat rabinul și regele l-a întrebat: „De ce voi, evreii, răspundeți întotdeauna la o întrebare cu altă întrebare?“

Rabinul a spus: „De ce nu?“

Tu mă întrebi: „De ce trăiești ca un rege?“

Există patru posibilități după ce devii iluminat. Prima posibilitate a fost urmată de Janaka și de Marcus Aurelius: ei s-au născut regi și, după ce au devenit iluminați, au rămas regi.

A doua posibilitate a fost urmată de Iisus și de Kabir: ei s-au născut cerșetori și, după ce au devenit iluminați, au rămas cerșetori.

A treia posibilitate a fost urmată de Mahavira și de Buddha: ei s-au născut regi și, după ce au devenit iluminați, au trăit ca cerșetori.

Atunci, m-am gândit eu, pentru variație... Eu m-am născut cerșetor și m-am hotărât să trăiesc ca un rege. Asta este a patra și ultima posibilitate. Cineva trebuia să o facă, altfel istoria rămânea incompletă.

Un maestru zen era pe moarte. Chiar înainte de a-și da ultima suflare, a deschis ochii și le-a cerut discipolilor săi: „Vă rog să mă ajutați să găsesc un mod alternativ de a muri“.

Ei au spus: „Ce întrebare e asta?“

„Să mor culcat, sau șezând, sau în picioare? Ați auzit vreodată de cineva care a murit șezând?“

„Da“, au spus ei, „am auzit că mulți oameni, mai ales călugării budiști, stau în poziția lotus, siddhasana, și mor. Am auzit de mulți care au murit șezând.“

Maestrul a întrebat: „Ați auzit vreodată de cineva care a murit stând în picioare?“

Discipolii au spus: „Se întâmplă foarte rar, dar am auzit că odată un maestru a murit în picioare“.

Atunci el a spus: „N-a mai rămas nici o posibilitate. Voi muri stând în cap“.

Și a murit stând în cap. Cineva trebuia s-o facă și pe asta. Trebuie încercate toate variantele alternative.

A patra întrebare:

Osho, întrebarea mea privește saltul cuantic. Cum se sare, unde se sare și cine sau ce execută săritura.

Înțelesul saltului cuantic este că nu găsești pe nimeni în tine care să sară, nu găsești nici un loc unde să sari și nu găsești nici un mijloc prin care să sari. Asta e sensul saltului cuantic. Saltul cuantic nu e un salt, e o dispariție. Saltul cuantic este renunțarea totală la trecut.

Până acum ai fost cineva; dacă vei face ceva, atunci vei crea o continuitate cu trecutul, pentru că cel care acționează va fi trecutul. Dacă întrebi cum se efectuează saltul cuantic, cine e cel care va folosi metodologia? Vechiul, trecutul, mintea, mintea acumulată vor folosi metodologia. Dar cum vei deveni nou? Trecutul este cel care caută să devină nou. O fi având tu haine noi, chip nou, spoială nouă, dar rămâi același. Un salt cuantic este un moment în care înțelegi că trecutul nu mai există acum, că e doar o amintire, doar un rod al imaginației; el nu are realitate. Dacă trecutul nu mai există, cine ești tu? – pentru că tu ești reprezentat doar de trecutul tău.

Krishnamurti spune: „Procesul gândirii creează gânditorul“. Și are dreptate – nu este invers. În mod obișnuit, tu te gândești: „Eu sunt un gânditor, de aici procesul gândirii“. Dar nu este așa. Nu există în tine un gânditor, ci doar un proces al gândirii. Iar când te gândești la întregul proces al gândirii și îl iei în ansamblu, ia naștere gânditorul.

Gânditorul nu există. Dacă dispar gândurile, va dispărea și gânditorul. Dacă nu există gândire, nu există gânditor. Așa că „gânditorul“ este doar alt nume dat gândului continuu, șirului neîntrerupt. Dacă înțelegi că trecutul nu e decât gânduri, în tine apare deodată un mare spațiu gol, un mare abis. Tu nu ești, acolo înăuntru nu e nimeni. Asta numește Buddha anattā, ceea ce înseamnă fără sine, fără ego. În acea clipă în care nu te mai găsești pe tine nicăieri, s-a produs saltul cuantic.

Împăratul Wu al Chinei i-a zis lui Bodhidharma: „Mintea mea rămâne foarte încordată, neliniștită. Sunt mereu surescitat, agitat. Nu-mi găsesc pacea minții. Ajută-mă“.

Bodhidharma l-a privit în ochi. Nu era o privire obișnuită – Bodhidharma era un maestru feroce. Împăratul era un om foarte curajos, luptase în multe bătălii și câștigase, dar când Bodhidharma s-a uitat în ochii lui, a început să tremure.

Maestrul a spus: „Bine, vino mâine dis-de-diminează, la patru, și adu-mi mintea ta, iar eu ți-o voi liniști pentru totdeauna“.

Când împăratul cobora scările, Bodhidharma a strigat după el: „Să nu uiți să-ți aduci mintea! Vino la patru și adu-ți mintea. Și o să ți-o liniștesc eu pentru totdeauna!“

Împăratul a fost cam nedumerit. „Ce vrea să spună cu «Nu uita să-ți aduci mintea»? Pot să vin și fără minte? Eu sunt totuna cu mintea mea. Omul acesta pare nebun! Și cum se uita la mine... ochii ăia feroce... Și să vin singur, dis-de-diminează la patru, când este întuneric, la nebunul ăsta... cine știe ce o să-mi facă, cum o să se poarte cu mine...“

Nu a putut să doarmă. De multe ori s-a hotărât să nu se ducă, dar îl și atrăgea ceva, ca un magnet puternic. Omul era feroce, însă în ochii lui era și

multă iubire. Ochii lui erau ca niște săbii și, totodată, ca două flori de lotus. Nu a putut să reziste. Și-a spus: „Trebuie să-mi asum riscul acesta“. Și s-a dus.

Bodhidharma îl aștepta cu toiagul său mare. I-a spus împăratului: „Așază-te în fața mea. Și unde ți-e mintea? Ți-am spus să o aduci cu tine!“

Împăratul a răspuns: „Ce prostie spui tu acolo? Dacă sunt aici, și mintea mea e aici. Mintea este ceva în interiorul meu. Cum să uit de ea? Cum să «o aduc»?“

Bodhidharma i-a spus: „Așadar, un lucru e cert: mintea este în interior. Atunci închide ochii și intră în tine și caut-o. Și când o prinzi, spune-mi și o voi liniști pentru totdeauna. Dar mai întâi trebuie să o prinzi, numai atunci pot să mă ocup de ea“.

Împăratul a închis ochii. Toată treaba era o prostie, dar acum nu mai putea da înapoi, așa că a închis ochii. Iar maestrul stătea acolo cu toiagul lui – putea să-l lovească, așa că nu era o situație obișnuită. Nu trebuia să adoarmă. Nu dormise toată noaptea, se gândise dacă să vină sau nu... Iar prezența maestrului, liniștea pădurii, întunericul nopții și toată situația ciudată – omul acesta putea chiar să-i taie capul... Așa că a devenit foarte vigilent. Pericolul era atât de mare încât a devenit foarte atent. Pentru prima dată în viața lui s-a uitat în interiorul său.

Dar, așa cum spune cartea Secretul Florii de Aur, pentru prima dată și-a întors lumina spre interior: a privit înăuntru, a căutat înăuntru – a căutat cu adevărat, a căutat sincer – și cu cât căuta mai mult, cu atât mai mult își dădea seama că acolo nu era nici o minte. Înăuntru nu e nimeni – e o casă goală – doar noi am crezut că este cineva. Am acceptat credințele altora despre suflet, despre sine, despre ego. Nu ne-am uitat niciodată, n-am verificat.

Și cu cât mai mult se lămurea împăratul că nu era nimeni de găsit acolo, cu atât mai tare se bucura. Fața i s-a destins, o mare pace l-a înconjurat. Orele treceau, dar pentru el timpul nu exista. Stătea, și stătea, și se bucura de această fericire al cărei gust îl simțea pentru prima dată în viața lui. Ceva minunat cobora în el.

Apoi a început să răsară soarele și, odată cu primele raze, Bodhidharma i-a

spus: „Gata. Acum deschide ochii. Ai găsit sau nu ceva în tine?“

Și împăratul a deschis ochii, s-a uitat la maestru, a văzut că ferocitatea venea din compasiune, a văzut iubirea, s-a înclinat până la pământ, a atins picioarele maestrului și a spus: „Ai liniștit-o pentru totdeauna. Nu e acolo. Acum știu că mă agitam inutil din cauza unui lucru ce nu există“.

Acesta este saltul cuantic. Căutând în tine descoperi că nu ești, deci nu se pune problema de „cum“ și „unde“. S-a întâmplat deja.

Aș vrea să-ți spun să faci următorul lucru: zilnic, timp de câteva ore, închide-ți ochii și fii la fel de atent ca împăratul Wu; imaginează-ți că sunt în fața ta, cu o sabie în mână, gata să-ți tai capul dacă adormi. Apoi intră în tine. Și, într-o bună zi, vei realiza saltul cuantic! Vei ști ce este doar atunci când s-a întâmplat. Nu îl faci tu; e ceva ce se întâmplă. Nu poți să-l faci, fiindcă tu ești piedica – cum să-l faci tu? Nu există nici un loc în care să se sară, nu e nimeni care să sară, nu există nici o metodă pentru a sări.

Atunci trăiești ca un spațiu gol, ești complet gol și totuși complet plin.

A cincea întrebare:

Osho,

Doresc să devin sannyasin, însă doar la ideea asta o mare frică îmi cuprinde inima. E ceva foarte nou. Mai mult, nu venisem aici să devin discipol, venisem la un prieten care e sannyasin.

Dar ești prins, ești în capcană! Acum îți va fi foarte greu să scapi. Întotdeauna e greu să alegi noul, dar numai cei care aleg noul trăiesc. Să alegi vechiul înseamnă să alegi moartea. Să alegi familiarul înseamnă să rămâi în închisoarea familiarului. Să alegi cunoscutul înseamnă să eviți cu

adevărat necunoscutul care bate la ușă. Să alegi cunoscutul înseamnă să-l respingi pe Dumnezeu, pentru că Dumnezeu e întotdeauna necunoscut – nu doar necunoscut, ci și incognoscibil.

Dumnezeu e întotdeauna proaspăt, proaspăt ca boabele de rouă. Dumnezeu e întotdeauna absolut nou, nefamiliar, neprogramat, necalculat. Dumnezeu vine doar ca necunoscut. Iar dacă ți se face frică, dacă dai înapoi, atunci ești nevoit să trăiești în gaura ta întunecată.

De ce anume din trecutul tău te agăți? Ce e acolo de care să te agăți, în afară de faptul că îți este familiar? Dar el este numai nefericire, numai tragedie. Însă oamenii se agață chiar și de suferințe, dacă sunt familiare – ele par prietenoase. Chiar dacă sănătatea îți bate la ușă, tu nu bagi în seamă ciocănitul, te agăți de tuberculoza ta, de cancerul tău, pentru că ele sunt familiare, ai trăit atât de mult cu ele, ar părea aproape o trădare să le părăsești și să te însănătoșești.

De asta oamenii se agață de suferințe. Chiar și atunci când apar oportunități, când s-ar putea lepăda de suferințe și ar putea să înceapă să sărbătorească, ei continuă să se agațe de nefericire. Persistă în ea, insistă asupra ei. Chiar și dacă ea pleacă, ei pun din nou mâna pe ea. Dacă o suferință dispare, ei creează imediat o suferință asemănătoare. Nici măcar nu-i dau puțin timp bucuriei să apuce să intre în ființa lor.

Dar, ține minte, numai cei care aleg noul trăiesc. Viața înseamnă să fii gata să intri în tot ce nu e calculat, programat. Viața înseamnă să fii gata mereu să dai ascultare provocărilor ce vin din sursa necunoscută. Este periculos, dar să trăiești este periculos. Cel mai sigur loc din lume este mormântul – acolo nu se întâmplă niciodată nimic.

În sătucul în care trăiește Mulla Nasruddin, comitetul sătesc se gândea să ridice un zid în jurul cimitirului. Mulla, care făcea și el parte din comitet, s-a ridicat și a spus: „Nu e nevoie“.

Tot comitetul l-a privit nedumerit, fiindcă toată lumea dorea construirea unui zid în jurul cimitirului. Oamenii nu vor să vadă morminte, oamenii nu vor să vadă moartea. Oamenii nu vor să știe ce este moartea. De aceea cimitirele se amenajează în afara orașului, departe. Te duci acolo numai

când trebuie să te duci, altfel e mai bine să-l eviți.

Satul se mărise și cimitirul care înainte era în afara lui, acum nu mai era. Așa că tot comitetul era de acord cu ridicarea zidului, însă Mulla a spus: „Nu e nevoie“.

Președintele comitetului l-a întrebat: „De ce spui că nu e nevoie?“ „Din două motive“, a răspuns Mulla. „Unu: cei care sunt în afară nu vor să intre, așa că nu e nevoie de un zid care să-i împiedice. Și doi: cei care sunt înăuntru nu pot să iasă. Așa că ce rost are să construim un zid? Zidul e necesar numai ca să-i împiedice pe cei care sunt înăuntru să iasă sau pe cei care sunt afară să intre. Cei care sunt afară nu vor să intre. Ei intră numai când nu mai au încotro. Când trebuie să intre, cărați de patru persoane, atunci intră. Și odată intrați, nu o să mai iasă – nimeni n-a auzit vreodată să fi ieșit cineva. Așa că n-are rost.“

Mormântul e cel mai sigur loc din lume, pentru că acolo nu se va întâmpla niciodată ceva nou. Ține minte: nu deveni un mormânt.

Sannyasul e ceva nou pentru tine și nu ai venit aici să devii sannyasin. Crezi că toți care sunt sannyasini aici au venit să devină sannyasini? Au fost luați pe nepregătite! Până să apuce să fugă, am pus stăpânire pe inima lor. Acum și tu ești captiv. Dacă fugi, fugi pe riscul tău. Te vei căi veșnic și îți va părea rău, pentru că ai ratat prilejul de a fi transformat, de a învăța renunțarea, de a cădea adânc în ființa ta, de a înflori. Dar ție ți s-a făcut frică pentru că asta e ceva nou.

Meditează la aceste versuri ale lui Robert Frost:

Două drumuri se despărțeau într-o pădure galbenă,

Și rău îmi părea că nu puteam să merg pe amândouă,

Și totuși să rămân un singur călător; am stat mult

Și m-am uitat în lungul unuia cât de departe am putut

Până în locul în care cotea în lăstăriș;

Apoi am luat-o pe celălalt, la fel de frumos,

Și poate mai bun,

Și pentru că era cu iarbă și nu era bătătorit;

Deși, în privința asta, trecerea pe acolo

Le bătătorise cam la fel,

Și, în acea dimineață, ambele se întindeau la fel

În frunze pe care nici un pas nu le înnegrise.

Ah, am ținut-o pe primul încă o zi!

Totuși, știind că drumul dă în altul,

Mă îndoiam că am să mă întorc vreodată.

Am să spun asta cu un oftat

Veacuri și veacuri de acum încolo:

Două drumuri se despărțeau într-o pădure, și eu –

Eu am luat-o pe cel mai puțin umblat,

Și asta a schimbat totul.

Întotdeauna alege noul, drumul mai puțin bătut. Alege întotdeauna necunoscutul. „Și asta a schimbat totul“.

Viața crește numai dacă alegi provocările. Viața crește numai dacă intri în furtuni. Viața crește numai dacă riști, dacă joci la noroc.

Sannyasul necesită curaj. Vechiul sannyas nu era atât de periculos. Oamenii sunt de părere că sannyasul meu e mai ușor decât cel vechi. Se înșală total. Sannyasul vechi era foarte simplu pentru că el aștepta de la tine – nu doar aștepta, ci îți și cerea – să renunți la lume. Era simplu. Intrași într-o mănăstire, trăiai acolo netulburat, nederanjat de lume. Meditația devenea toată viața ta, nimic nu-ți distrăgea atenția. Era o viață monotonă. Viața era așezată, monotonă, repetitivă, aceeași, iar lumea era lăsată mult în urmă. Era ușor.

Sannyasul meu este mult mai complicat. Trebuie să trăiești în realitatea vieții de zi cu zi și totuși să trăiești ca și cum ai fi într-o mănăstire. Trebuie să accepți toate distragerile vieții și totuși să rămâi vigilent. Trebuie să fii în lume și totuși să nu aparții acesteia.

Ți-am lansat o mare provocare. Vechiul concept de sannyas nu era destul de provocator. Era foarte atrăgător pentru mulțimi, pentru escapiști – cei care erau plictisiți de viață, care erau sătui de viață, cei care erau incapabili să trăiască, cei care se simțeau incompetenți, inferiori cumva. Era foarte atrăgător pentru cei inferior, netaentați, lipsiți de inteligență.

Dacă te duci în Himalaya sau într-o mănăstire și te uiți la călugări, vei fi surprins. Un lucru sigur ai să găsești: fețele lor nu dau semne de inteligență, ochii lor nu strălucesc de vreo lumină de dincolo. Ei arată indiferenți, insipizi, lipsiți de inteligență, incompetenți. Au fugit de viață.

Viața e cea care îți dă ascuțime, altfel sabia ta nu va fi niciodată ascuțită. Lupta pe care o cere viața este cea care face toate izvoarele talentelor tale să iasă la suprafață. Trebuie să fii inteligent ca să supraviețuiești. În mănăstire ești protejat de mănăstire, de sectă, de biserică. Nu ești nevoit să faci nici un efort ca să supraviețuiești. Ți se dă mâncare, ți se dau haine, tu nu trebuie decât să te rogi și să repeți, ca un papagal, cuvintele altora. Deci nu e de mirare că acolo oamenii își pierd inteligența. Ar fi de mirare dacă cineva ar deveni inteligent acolo, pentru că acolo a fost împiedicat orice prilej de a deveni inteligent – din cauză că aceste prilejuri sunt și prilejuri de distragere a atenției.

Distragerea atenției este o oportunitate. Poți să te lași distras – asta hotărăști tu – sau poți să rămâi concentrat, și atunci asta îți va da cristalizare, centrare.

Sannyasul meu este cel mai complicat fenomen care s-a întâmplat vreodată pe Pământ, pentru că eu nu îți spun să părăsești lumea. Eu îți spun să trăiești în ea, să te lași în voia ei, s-o iubești, să te bucuri de ea, să intri cât mai adânc în ea pentru ca inteligența ta să fie ascuțită, viața ta să fie ațâțată, sursele tale de energie inactive să devină dinamice, curgătoare. Și totuși, să rămâi centrat în ființa ta – un observator pe înălțimea dealurilor. Să rămâi un actor și să lași viața să fie o dramă în care tu joci un anumit rol. Dar să nu te identifici cu rolul. Să-ți spui continuu că acesta este un rol. Că ești tâmplar, sau doctor, sau inginer, sau profesor, soț, soție, mamă, tată, fiu – că toate astea sunt roluri și că pământul este o scenă mare pe care se desfășoară o piesă de teatru. Dumnezeu este autorul ei și regizorul ei, iar tu ești doar un actor. Când cade cortina, rolul va dispărea. Vei redeveni o ființă pură, nu vei fi rolul pe care l-ai jucat.

Lumea trebuie transformată într-un prilej de a-ți aminti de tine. De aceea sannyasul este anevoios. Și știu că toți ezită înainte de a face saltul. Dar dacă a apărut dorința, dacă dorința există, nu o ucide, pentru că asta ar însemna sinucidere. Experimentează cu acest mod de viață, explorează această nouă dimensiune. Ai trăit într-un fel – ce rost are să-l tot repeți iar și iar? Trăiește și acest fel nou. Cine știe? – s-ar putea ca pe acest drum să dai de Dumnezeu. Cine știe? S-ar putea ca pe această cărare să te aștepte împlinirea.

Ultima întrebare.

Osho,

De ce iubesc, apoi urăsc, iar apoi mă lasă rece aceeași persoană?

Tu încă nu știi ce e iubirea. Tu încă nu știi că multe alte lucruri se dau drept

iubire, îți joacă feste – multe lucruri. Da, uneori chiar și ura poate purta masca iubirii, uneori sexualitatea se prefacă că e iubire. Și așa trebuie să fie.

Tu spui: „De ce iubesc, apoi urăsc, iar apoi mă lasă rece aceeași persoană?”

Tu n-ai iubit încă. La tine e vorba doar de apetit sexual. Și știi ce spun. Când ți-e foame, te interesează mâncarea. Miresmele ce vin de la cantina Vrindavan te atrag, toate celelalte devin neimportante. Te trezești îndreptându-te spre Vrindavan. După ce mănânci, tot interesul pentru mâncare dispare, iar dacă ai mâncat prea mult, ești chiar dezgustat de mâncare. Dacă ai mâncat prea mult, mai mult decât trebuia, ți se face greață. Iar când ești îmbuibat, poți să treci pe lângă cantină – nu simți aromele, ai o mie și unu de gânduri și mâncarea te lasă indiferent.

Iubirea ta nu e decât apetit sexual. De asta la început te simți atras de „marea iubire”. Acea atracție o numești iubire. Așa cum oamenii spun că iubesc înghețata, tu spui că iubești oamenii. Dar cât timp poți iubi înghețata? Câtă înghețată poți să mănânci?

Am stat odată la o familie din Bumbai. Erau oameni frumoși, dar aveau o idee ciudată despre servirea unui oaspete. Fiindcă stăteam acolo, au invitat mulți oameni – au dat un ospăț –, și apoi cei patru frați au început să forțeze fiecare oaspete să mănânce mai mult și mai mult. Ba chiar au început să bage cu forța mâncare în gura oamenilor și, îngroziți și nedumeriți, oamenii spuneau: „Nu! Ce se întâmplă?” Și la fiecare oaspete erau patru persoane!

Am întrebat: „Ce se întâmplă? Ce faceți? Dacă nu vor să mănânce, lăsați-i în pace!”

Ei au spus: „Dar asta-i tradiția. În familia noastră, până când oaspeții nu încep să se lupte cu noi, trebuie să-i forțăm... altfel n-am fi gazde adevărate”.

Asta era ideea lor de a fi o gazdă adevărată: până când oaspetele nu începe să se lupte cu tine... Și chiar asta s-a întâmplat, până la urmă. Cât poți să înduri? Există o limită. Corpul nu e infinit, iar stomacul are o limită. Oaspeții au început să strige, iar ei erau foarte fericiți că fuseseră gazde bune.

Mai întâi, tu crezi că iubești, dar asta nu e iubire – e doar un fenomen trupesc, un fenomen chimic –, nu are nimic de-a face cu iubirea.

Iubirea e un lucru total diferit. Ea nu are neapărat legătură cu sexul. Sexul poate face parte din ea sau nu. Poți să iubești o persoană fără să ai relații sexuale cu ea. Asta numim prietenie. Acum prietenia aproape că a dispărut din lume pentru că noi cunoaștem numai un tip de iubire, care este sexuală. Iubirea nonsexuală a devenit inexistentă. De fapt, aceea este iubire. Prietenia este o iubire mai profundă decât relația sexuală, pentru că prietenia dă și nu cere nimic în schimb.

Relația sexuală este exploatare reciprocă: exploatezi corpul celuilalt, iar el sau ea exploatează corpul tău – amândoi vă folosiți unul de celălalt. Dar e urât să spui că este doar sex, așa că îi spunem iubire. Ar fi foarte bine dacă i-ai spune sex pur – ar fi adevărat, sincer – și n-ar mai apărea nici o problemă fiindcă atunci ai ști că este dorință fizică. La un moment dat te saturezi, iar dacă celălalt continuă să ceară și tu continui să joci jocul, o să apară ura, fiindcă vei fi dezgustat. Și mai devreme sau mai târziu vei deveni indiferent pentru că, după ce v-ați exploatat reciproc trupurile, teritoriile sunt cunoscute. Acum nu mai există mister, așa că apare indiferența.

Ce numești tu iubire este doar sex. Spune-i sex, nu-i spune iubire. Și e bine să-i spui sex, fiindcă atunci știi că e sex – nu e nevoie să te prefaci. Dacă nu te prefaci, sexul nu se va transforma în ură. Dacă pretinzi că e iubire și nu este, vei vedea că, mai devreme sau mai târziu, el se va transforma în ură. Dacă nu te prefaci, dacă îi spui pur și simplu sex, îi vei fi recunoscător celuilalt, nu îl vei urî pe celălalt. Și sexul nu va deveni niciodată indiferență, iar tu vei fi mereu recunoscător.

Dar tot necazul apare din faptul că îl numești pompos „iubire“. Iubirea nu se transformă niciodată în ură. Iubirea devine tot mai mult iubire, crește continuu. În ultimă instanță, iubirea devine rugăciune și Dumnezeu.

Dar asta nu e iubire. Propunerea mea e să-i spui sex pur, simplu. Nu e nimic rău în sex; este natural. Nu e nevoie să îl ascunzi în spatele cuvântului frumos iubire, nu e nevoie să-l învălui într-un nor de romantism. Fii simplu, fii adevărat, sincer. Dacă faci asta, ai făcut jumătate din treabă. Atunci într-

o bună zi vei vedea diferența. Într-o bună zi te vei îndrăgosti și vei vedea că nu există numai atracție fiziologică, chimică, ci și ceva superior – două vibrații care se armonizează, două spirite care se simt aproape, două ființe care se simt armonioase.

Eu spun așa: dacă două corpuri se simt atrase unul de celălalt, e sex; dacă două minți se simt atrase una de cealaltă, e iubire; dacă două suflete se simt atrase unul de celălalt, e rugăciune. Sexul este forma cea mai de jos. Nu te gândi că sexul e iubire, căci ai să persisti în eroare.

Un bărbat și o femeie ieșeau împreună de ceva timp și, în cele din urmă, femeia a acceptat să se culce cu el. În timp ce se duceau la apartamentul lui, au trecut pe lângă niște magazine elegante. Femeia a văzut niște pantofi italienești scumpi.

– Nu-ți face griji, iubito, am să ți-i iau, a spus bărbatul.

Pe urmă ea a văzut o rochie confecționată la Paris.

– Nu-ți face griji, iubito, am să ți-o iau și pe asta.

În cele din urmă, o haină de nură a atras privirea femeii.

– Nu-ți face griji, iubito, am să-ți iau haina asta.

Ajunși la apartament, au făcut dragoste și, când au plecat, au trecut iar pe lângă magazine.

– Uite haina pe care ai să mi-o cumperi, a spus ea.

– Ia pleacă tu de-acolo! s-a răstit el.

– Ah, și uite și rochia.

– Pleacă de-acolo, a venit iar răspunsul bărbatului.

În cele din urmă ea a văzut pantofii și i-a arătat. El a răspuns din nou:

– Pleacă de-acolo!

Femeia a început să plângă.

– Nu înțeleg. Înainte să facem dragoste, mi-ai promis toate lucrurile alea. Acum, după doar două ore, îți încalci promisiunile.

– Iubito, treaba stă așa: când mi se-ntărește mă înmoi, dar când mi se-nmoaie sunt dur.

Destul pentru astăzi.

Purtat de un miracol

Maestrul Lu Tsu a spus:

Eliberarea este în ochi.

Sămânța-florilor din corpul uman trebuie să fie concentrată în sus în spațiul gol.

În aceasta este cuprinsă nemurirea și, de asemenea, cucerirea lumii.

Lumina nu e numai în corp, nici doar în afara corpului. Munții, și râurile, și marele pământ sunt luminate de soare și lună; toate astea sunt această lumină. De aceea, ea nu e numai în corp. Înțelegerea și claritatea, percepția și iluminarea și toate mișcările spiritului sunt și ele tot această lumină; de aceea, ea nu e doar ceva din afara corpului. Floarea de lumină a cerului și a pământului umple toate cele o mie de spații. Dar și floarea de lumină a corpului individual trece prin cer și acoperă pământul. De aceea, de îndată ce lumina circulă, cerul și pământul, munții și râurile, toate se mișcă odată cu ea. A concentra sămânța-floare a corpului uman sus în ochi reprezintă marea cheie a corpului. Copii, luați aminte! Dacă o zi nu practicați meditația, această lumină se scurge afară, cine știe unde. Doar un sfert de oră dacă meditați, puteți să scăpați de cei zece mii de eoni și o mie de nașteri. Toate metodele au ca sfârșit liniștea. Această minunată magie nu poate fi măsurată.

Dar când se începe practica, trebuie să treci cu hotărâre de la evident la profund, de la grosier la fin. Este important să nu existe întrerupere, totul depinde de asta. Începutul și sfârșitul practicii trebuie să fie unul. Între ele există momente mai reci și mai calde, asta e de la sine înțeles. Dar ținta trebuie să fie să atingi vastitatea cerului și adâncimea mării, astfel încât toate metodele să pară foarte ușoare și ca de la sine înțelese. Numai atunci deprindem practica.

O fabulă veche spune că atunci când Dumnezeu făcea lumea, au venit la el patru îngeri curioși. „Cum o faci?“, a întrebat primul. „De ce?“, a întrebat al doilea. Cel de al treilea i-a zis: „Mi-o dai mie când o termini?“ Al patrulea a întrebat: „Pot să te ajut?“

Prima era întrebarea omului de știință, a doua era a filosofului, a treia a politicianului, iar a patra era întrebarea omului religios.

Cercetarea științifică a existenței constă în observarea detașată. Omul de știință trebuie să fie obiectiv. Pentru a fi obiectiv, el nu trebuie să se implice; nu poate să participe, pentru că în clipa în care devine participant se implică. De aceea, omul de știință cunoaște numai circumferința exterioară a vieții și a existenței. Miezul profund rămâne indisponibil pentru știință; însăși metodologia ei interzice acest lucru.

Filosoful face doar speculații, el nu experimentează niciodată. Întreabă la infinit „De ce?“ Iar întrebarea e de așa natură încât, indiferent de răspuns, ea poate fi pusă din nou – „De ce?“ Filosofia nu are cum să tragă concluzii. Ea nu ajunge niciodată la un sfârșit. Este o activitate inutilă, nu duce nicăieri.

Politicianul vrea doar să stăpânească lumea, să o dețină. Este cel mai periculos dintre toți pentru că este cel mai violent. Pe el nu îl interesează viața în sine, ci propria putere. E flămând de putere, nebun după putere; e un maniac, e distructiv. În clipa în care posezi ceva viu îl ucizi, pentru că în clipa în care ceva devine proprietate, acel ceva nu mai e viu. Stăpânește un copac și el nu mai e viu. Stăpânește o femeie, sau un bărbat, și ai ucis-o sau l-ai ucis. Stăpânește orice, iar rezultatul e moartea, pentru că numai moartea poate fi stăpânită.

Viața înseamnă libertate. Ea rămâne fundamental liberă. Nu poți să o posezi, nu poți s-o depui la bancă. Nu poți să spui „Asta e a mea“; a spune asta înseamnă lipsă de respect, înseamnă egoism, înseamnă nebunie.

Viața ne stăpânește pe noi. Cum putem noi s-o stăpânim? Trebuie să fim stăpâniți din ce în ce mai mult de viață. Întreaga gândire trebuie schimbată de la a fi posesiv la a fi capabil să te lași posedat de întreg.

Politicianul nu ajunge niciodată să cunoască adevărul vieții.

Omul religios participă. El dansează cu viața, cântă cu viața, ajută viața, este înconjurat de existență și nu este detașat și retras. El chiar nu pune nici o întrebare, nu umblă după cunoaștere; pe el îl interesează doar să fie în

armonie cu existența, să fie una cu ea. De aici cuvântul oriental pentru experiența supremă: samadhi.

Samadhi e alcătuit din două cuvinte. Sam – care înseamnă împreună cu. Rădăcina acestui cuvânt a pătruns și în alte limbi; ea se regăsește în „simpatie“, în „simfonie“. De asemenea o regăsim, un pic schimbată, în „sinteza“, „sincronicitate“. Sam înseamnă împreună cu. Adhi înseamnă domnul, Dumnezeu. Samadhi înseamnă unirea cu Dumnezeu, a fi una cu Dumnezeu. Și exact acesta este înțelesul cuvântului religie. Înseamnă să devii una cu existența; nu să fii divizat, nu să rămâi separat, ci să devii una cu ea. Și numai în această unitate ajungi să cunoști, să vezi, să experimentezi și să fii.

Și religia este un experiment mare – cel mai mare, de fapt –, dar cu o diferență. Știința experimentează cu obiectul, religia experimentează cu subiectul însuși.

Trebuie pornit cu începutul. Dacă nu mă cunosc pe mine, n-am să cunosc nimic altceva. Dacă în adâncul ființei mele rămân ignorant, atunci întreaga mea cunoaștere e bună de aruncat la gunoi. Ea se bazează pe ignoranță, își are rădăcinile în ignoranță. Lumina trebuie mai întâi să se aprindă în mine, și apoi se poate răspândi, apoi poate să ajungă până la granițele existenței – dacă există granițe. Dar mai întâi trebuie să se întâmple în mine. Prima flacără trebuie să vină din subiectivitatea mea. Când centrul meu este plin de lumină, numai atunci orice e cunoscut este cu adevărat cunoscut. Dacă nu te cunoști pe tine, dacă nu există cunoscătorul, cum poți să cunoști altceva? Dacă tu însuși ești în întuneric adânc, toate luminile pe care le-ai creat în afară sunt amăgiri, iluzii.

Căutarea religioasă este cea mai importantă căutare. Despre această căutare trebuie înțelese câteva lucruri.

Primul lucru: religia nu se poate târî; ea trebuie să danseze sau să moară. Iar asta nu se întâmplă în lume – religia nu dansează, de aceea a murit. Religia se târăște și se furișează; a uitat să zboare. Religia a devenit dogmă. Dogma e moarte, e un cadavru. Ca să curgă și să fie vie și să zboare, religia trebuie să existe ca experiență, nu ca teorie, nu ca teologie, ci ca meditație – nu ca o filosofie despre Dumnezeu, ci ca o experiență personală cu Dumnezeu. A ști despre Dumnezeu înseamnă a nu-l cunoaște pe Dumnezeu. A ști despre ceva înseamnă să te învârți întruna la periferia aceluia lucru,

fără să ajungi să pătrunzi vreodată în centrul lui.

Religia nu se poate târî, iar religia se târăște în prezent. Creștinismul, hinduismul, islamismul – toate se târăsc. Au devenit apologetice. Toate se tem de dezvoltarea științei în lume. S-au luptat cu știința. Au încercat tot ce au putut ca să împiedice dezvoltarea științei, dar n-au reușit. Acum caută să obțină tot sprijinul de la știință, însă știu foarte bine că au devenit subordonate. Ele pot exista numai dacă știința le sprijină. Ele pot exista numai dacă argumentul științific devine o proptea. Ele se târăsc. Religia nu mai e pe terenul ei, pe picioarele ei; are nevoie de sprijin de la știință. Ea duce o existență împrumutată, o viață împrumutată. Vremea ei s-a dus.

De ce s-a întâmplat asta? Odată ce religia devine dogmă și nu mai e experiență, ea moare în mod automat. Iar un cadavru nu poate sta singur în picioare, trebuie sprijinit. Toate bisericile și templele sunt sprijinite, ele nu stau singure în picioare.

Când există un Buddha, el stă pe picioarele lui. Când există un Hristos, el stă pe picioarele lui. Atunci religia dansează, fredonează un cântec. Atunci este vie, înflorește – face o mie și una de flori care răspândesc un parfum minunat.

Eu mă străduiesc să fac religia să danseze din nou. Nu e nevoie de nici un sprijin, pentru că religia în sine este cea mai mare experiență autentică: alții trebuie să caute sprijin de la religie, nu religia de la alții. Dacă religia va începe să danseze, va începe să fie vie, știința va avea nevoie de sprijinul ei, pentru că însăși știința pierde teren. Pe zi ce trece devine tot mai urâtă. Pe zi ce trece se politizează tot mai mult. Tot ce descoperă știința ajunge în posesia politicianilor. Și tot ce descoperă știința servește morții, nu mai servește vieții. 99% dintre realizările științei se duce pe războaie. Știința își pierde prestigiul. Dacă religia nu începe să danseze, nici știința nu va mai avea viitor. Știința va avea nevoie de energie de la religie. Iar dacă religia poate fi iarăși vie și știința o umbră a religiei, numai atunci ea se poate elibera de politicieni și de nebunia lor; altfel pare imposibil.

Omul se apropie tot mai mult de distrugerea finală a vieții pe pământ. Numai o eliberare de energie religioasă îl poate salva, poate salva omenirea. Ce facem noi aici poate părea un foarte mic experiment, dar potențialul lui este infinit. Viitorul omenirii depinde de un singur lucru: dacă religia îl

poate conduce iar pe om, dacă religia poate redeveni principala influență asupra omului, dacă religia poate redeveni visul omenirii.

Și ia aminte, e un vis foarte dificil – aproape imposibil. Să visezi să fii cu Dumnezeu, să visezi să fii în Dumnezeu pare un vis imposibil. Omul și-a pierdut curajul. Visurile lui sunt acum micuțe, visurile lui sunt foarte lumești; el nu mai visează la transcendență. Și, ține minte, dacă nu mai visezi la transcendență, vei duce o viață fără sens.

Sensul apare numai în contact cu transcendența. Sensul apare numai atunci când faci parte dintr-un întreg mai mare, când faci parte din ceva mai înalt decât tine, din ceva mai mare decât tine. Atunci când omul încearcă să se autodepășească, există religie. Asta numesc eu dansul religiei: încercarea omului de a se transcende. Nici un alt animal nu poate să facă asta, nici un alt animal nu e capabil de asta; numai omul are potențialul și posibilitatea de a se depăși pe sine. Câțiva oameni s-au autodepășit; câțiva oameni au ajuns la țărmul celălalt.

Iar când vorbesc cu voi, vorbesc de pe țărmul celălalt. De aceea nu o spun din cunoștințe împrumutate, o spun din proprie experiență. Eu știu că imposibilul poate să devină posibil. În mine a devenit posibil, poate deveni posibil și în voi. Odată ce ființa voastră se umple de lumină, odată ce în voi nu mai e întuneric, sunteți religioși.

Visați visul imposibil. La început s-ar putea să pară aproape absurd, dar dacă e destul de puternic, el vă transformă realitatea.

Am auzit o poveste...

Trei copaci creșteau pe o coastă de deal și, în timp ce se legănau în vânt, visau la ce ar fi vrut să fie.

– Eu aș vrea să fiu tăiat într-o zi și transformat într-un leagăn de prunc, a spus primul copac.

– Eu aș vrea să fiu tăiat într-o zi, a spus al doilea, și din lemnul meu să se construiască o corabie mare care să cuture mările, transportând comori și pietre prețioase.

Iar al treilea a spus:

– Eu aş vrea să stau în vârful unui deal şi să le arăt oamenilor cerul.

Într-o zi au venit tăietorii de lemne şi au tăiat primul copac.

– Să facem un staul din el, au spus ei.

– Dar eu nu vrea să fiu staul pentru vite, vreau să fiu un leagăn pentru prunc! a strigat copacul.

Însă ei l-au transformat într-un staul, iar când s-a născut pruncul Iisus l-au aşezat cu blândeţe în staul, căci nu aveau unde să-l pună în altă parte. Iar copacul a spus:

– Vai, asta e mai frumos decât am visat eu vreodată!

Tăietorii de lemne au spus despre al doilea copac:

– Să facem din copacul acesta o barcă de pescuit.

Dar copacul a spus:

– Nu! Nu vreau să fiu o barcă de pescuit; vreau să fiu o corabie mare ce transportă comori şi pietre preţioase.

Dar ei au transformat copacul într-o barcă de pescar şi au pus-o pe un lac, iar un pescar pe nume Simon Petru a cumpărat barca şi Iisus a urcat în ea şi le-a propovăduit oamenilor. Iar copacul a spus:

– Vai, asta e mai frumos decât am visat eu vreodată!

Iar despre al treilea copac, tăietorii au spus:

– Să facem din el o cruce.

Dar copacul a spus:

– Nu vreau să fiu cruce – un lucru de ocară pe care mor oameni. Vreau să stau pe vârful de deal şi să le arăt oamenilor cerul.

Dar ei au făcut din copac o cruce și pe acea cruce a fost răstignit Iisus. Și de-a lungul anilor oamenii s-au uitat la crucea aceea și ea le-a arătat cerul.

Dacă până și copacii pot să viseze ceva și să devină acel lucru, ce să mai spunem despre om?

Omul are cel mai mare potențial de pe pământ, din existență. Dacă îți lipsește ceva, asta înseamnă că îți lipsește visul de a te autodepăși. Ai ajuns să te mulțumești cu lucrurile lumești. Ai început să te târăști pe pământ. Nu te uiți în sus. Există un mare dincolo care te cheamă. Există un mare dincolo care te provoacă. Și numai acela care este cu adevărat om acceptă provocarea transcendenței. Toți ceilalți sunt oameni doar cu numele, de formă, dar nu cu adevărat oameni.

Fii om, acceptă provocarea necunoscutului, a transcendenței. Fă ca asta să devină un mare vis în ființa ta. Ceea ce ești tu ca aparență este doar o sămânță, iar sămânța trebuie să cadă în sol și să moară și să devină copac și să înflorească.

Dacă tai sămânța, nu vei găsi flori acolo. Aici greșește știința – ea tot taie sămânța. „Spui că sămânța asta va face flori? Ia să o tăiem noi, să o disecăm și să vedem“. Și oamenii de știință o taie, dar nu găsesc nici o floare, așa că spun că nu există flori. Așa au ajuns la concluzia că nu există Dumnezeu, că nu există suflet, că nu există o lume de dincolo, că viața este doar un accident și că nu există destin.

Există o zicală renumită a maestrului zen Ikkyū:

„Dacă despici cireșul, nu dai de flori? Dar ce frumos înfloresc ele primăvara!“

Așteaptă primăvara. Dacă vrei să vezi, atunci așteaptă primăvara; și vei descoperi că un Buddha nu e un om, că un Iisus nu e un om, că un Krishna nu e un om. Atunci vei descoperi floarea, iar sămânța nu se va mai afla

acolo; sămânța a dispărut, și-a îndeplinit rolul. Ea proteja ceva extrem de valoros; ea conținea un plan de care acum nu mai e nevoie; solul a fost găsit, primăvara a sosit, iar sămânța a avut destul curaj ca să moară.

Egoul omului nu e decât o sămânță. Este foarte protector. Oamenii mă întreabă: „Dacă egoul e o mare barieră pe drumul spre Dumnezeu, de ce există, totuși, el? Dacă mintea este o mare barieră pe calea spre Dumnezeu, de ce există ea?” Ea există ca să te protejeze, așa cum coaja tare a seminței există pentru a proteja potențialul. Potențialul este foarte gingaș; dacă n-ar fi înconjurat de coaja tare, ar fi distrus. Coaja tare nu e dușmanul. Ea ar putea deveni dușmanul numai dacă primăvara vine, solul e găsit, iar sămânța respinge moartea. Dacă coaja tare ar spune: „Am să te protejez chiar și de primăvară, am să te protejez de acest sol“, ar apărea probleme.

Egoul în sine nu e o problemă. Copilul are nevoie de el, altfel ar fi foarte neprotejat. El nu ar ști să supraviețuiască în această lume a luptelor. Nu ar ști să se apere de atâtea primejdii. El e foarte gingaș, plătând, ar muri înainte să devină un buddha. Egoul îl ajută. Egoul e un fel de armură, la fel ca mintea – îl protejează.

El nu e dușmanul tău. Este dușman numai când a venit clipa și ești gata să intri în meditație: ai găsit un maestru, ai găsit o metodă și ești pregătit, dar mintea spune: „Nu, nu pot să mor. Gândește-te la toate binecuvântările cu care te-am copleșit. Gândește-te la toate beneficiile pe care ți le-am adus. Gândește-te la tot ce am făcut pentru tine și fii recunoscător! Și nu încerca să mă distrugi“. Atunci apare problema. Atunci trebuie să te lupți cu propria minte, trebuie să te lupți cu propriul ego, trebuie să te lupți cu propria armură, pentru că armura nu mai e necesară. Trebuie să îți eliberezi potențialul lăuntric – a venit primăvara. Așa că egoul este o problemă numai atunci când a venit primăvara; altfel e un ajutor. Ajutorul poate deveni un obstacol. Când i-a venit timpul să plece, trebuie să plece.

Visează la visul imposibil de a te autodepăși, visează la nirvana, visează la moksha, visează la împărăția lui Dumnezeu. Numai atunci vei începe să lucrezi și să te îndrepti spre ea și numai atunci, odată cu acest vis, picioarele tale vor cunoaște dansul.

Fără acest vis devii fad. De asta oamenii se târăsc. Cum pot ei să danseze? De ce să danseze? În fiecare zi se duc la muncă și se întorc acasă și se ceartă

cu soția și ascultă nemulțumirile copiilor. Și a doua zi o iau de la capăt. Și asta se întâmplă an de an. Așa că de ce ar dansa? De fapt, e o minune că omul continuă să trăiască, că nu se sinucide. Pentru ce trăiește el?

Nu îl așteaptă nimic, n-are la ce să ridice ochii. În noapte nu e nici o stea; e numai întuneric. E o minune că omul continuă să trăiască, că reușește să trăiască. Este nefericit, plictisit, se târăște – dar continuă să trăiască. Însă asta dovedește ceva. Dovedește că ființa ta ascunsă știe că există posibilitatea ca în orice zi să-ți dai seama de potențialul tău, ca visul să pună stăpânire pe tine – și atunci va exista sens și va exista dans.

„Religia e artă“, a spus William Blake. „Religia e artă, nu bani.“ Asta este o afirmație plină de semnificație. Și numai un om ca William Blake putea să o facă. El a fost un poet mistic.

Ce e arta? Blake spune: „Arta e un mod de a face ceva“ – pictură, poezie, dans, sculptură, muzică, olărit, țesut. „Arta e un mod de a face ceva“ – el nu spune nimic despre a te crea pe tine însuși. Dar exact asta este religia. Ea nu e pictură, nu e poezie, nu e muzică, nu e sculptură, ci ceva asemănător și totuși dincolo de toate acestea – este crearea de sine. Religia e tot un mod de a face ceva – de a trăi, de a iubi, de a vedea, de a fi.

Orice artă este o „facere“. Ea îl ajută pe Dumnezeu să creeze. De asta spun eu că omul religios este cel care i-a spus lui Dumnezeu: „Pot să te ajut?“ Dacă vrei să-l cunoști pe creator, trebuie să devii tu într-o oarecare măsură un creator. N-o fi poezia religie propriu-zisă, însă ea arată direcția cea bună. Atunci când un poet este cu adevărat într-o stare creatoare, el cunoaște ceva despre religie – o muzică îndepărtată – pentru că atunci când e într-o stare creatoare nu mai este el. El participă – deși în foarte mică măsură – la Dumnezeu: un strop de divinitate intră în el. De aceea marii poeți au spus mereu: „Când scriem poezie, nu mai suntem creatorii ei. Devenim posedați. O energie necunoscută intră, cântă, dansează în noi. Nu știm ce este“. Atunci când un pictor este total absorbit de pictura lui, egoul lui dispare. Poate să dureze totul doar câteva clipe, dar în acele clipe fără de ego, Dumnezeu pictează prin el.

Asta este o formă inconștientă de religie. Religia este artă conștientă. Arta e ca și cum ai fi religios în vis, însă ea îți indică direcția cea bună. Cel mai aproape de omul religios este artistul. Dar lucrul acesta nu e înțeles așa. Nu

consideri că un poet este religios sau că un pictor este religios; dimpotrivă, consideri că omul religios este cel care postește, care își torturează corpul, care se urâtește. Acesta este doar violent cu sine însuși. El este sinucigaș, este nevrotic, iar tu crezi că e religios.

Nevroticii devin mahatmași: ei sunt respectați și venerați ca fiind sfinți; ei nu sunt deloc religioși. Diferența dintre un așa-zis sfânt și un criminal nu e mare. Criminalul omoară pe altcineva, iar așa-zisul sfânt se omoară pe sine. Dar amândoi fac același lucru: amândoi sunt violenți, amândoi sunt distructivi. Iar atunci când ești distructiv, ești cel mai departe de Dumnezeu, pentru că Dumnezeu e creativitate. După mine, estetica este cea mai apropiată vecină a religiozității, nu etica.

Se zice că Lenin a spus: „Etica va fi estetica viitorului“. Eu spun nu, dimpotrivă: estetica va fi etica viitorului. Frumusețea o să fie adevărul viitorului, pentru că frumusețea poate fi creată. Iar o persoană frumoasă care iubește frumusețea, care trăiește frumusețea, care creează frumusețea este morală – și fără efort. Moralitatea ei nu e una cultivată; ceea ce o face morală este simțul ei estetic. Ea nu poate ucide, fiindcă nu poate concepe că e frumos să ucizi. Ea nu poate să înșele, nu poate să fie necinstită, fiindcă toate aceste lucruri o fac să se simtă urâtă. Criteriul ei este frumusețea. Și sunt de acord cu William Blake că religia este artă.

Arta este creație. Creația necesită un fel de credință. Vezi ceva ce nu există și lucrezi astfel încât ceea ce era invizibil, intangibil, imperceptibil să capete formă în timp și spațiu. Simțurile vor percepe produsul – o pictură, o poezie sau o grădină. Însă arta nu trebuie confundată cu obiectul pe care îl realizează. Este o deosebire frumoasă care trebuie ținută minte. Ea te va ajuta enorm să înțelegi religia.

Arta nu e o pictură sau o sculptură. Ce vând și cumpără dealerii sunt lucrări de artă, nu arta în sine. Lucrările, operele de artă sunt o formă de proprietate. Așa cum arta nu e totuna cu operele de artă, nici religia nu e totuna cu obiectele și efectele pe care le produce – precum dogme, doctrine, Biblia, Coranul, Gita, biserici, temple, catedrale. Acestea sunt lucrări de artă. Le poți numi lucrări de artă religioasă, dar religia nu trebuie confundată cu ele.

O biserică e o biserică. Poate fi frumoasă, dar nu e religia însăși. Reprezintă

un produs derivat, un subprodus. Coranul este un poem frumos – dar ca lucrare de artă, ca produs secundar. În inima lui Mahomed s-a întâmplat ceva – aceea a fost religie, dar ea rămâne invizibilă. Pentru că ceva a tresărit în sufletul lui, el a început să cânte, a început să se exprime într-un mod nebunesc. Exact asta i-a trecut prin minte când, singur în munți, a simțit pentru prima dată prezența lui Dumnezeu. S-a speriat atât de tare încât s-a gândit fie că înnebunise, fie că devenise poet.

S-a dus repede acasă. Era într-o stare febrilă, tremura. Soția lui a crezut că făcuse brusc febră mare. L-a întrebat: „Ce-ai pățit?“ Iar el a răspuns: „Fie am înnebunit, fie am devenit poet. Ceva extraordinar se întâmplă și nu știu ce e sau de unde vine. Iar eu sunt foarte nedemn de asta... nu pot să-mi cred ochilor, nu pot să-mi cred inimii – nu-mi vine să cred ce simt. E atât de frumos, atât de mare, atât de vast, încât nu pot să-l concep“. Asta este religia.

După câteva zile de febră, Mahomed s-a liniștit și s-a deprins cu noua lui stare, cu extazul lui, cu samadhiul său. Apoi a început curgerea și așa s-a născut frumosul Coran. Însă Coranul este un derivat, la fel ca Gita, la fel ca Dhammapada. Nu uita niciodată că nici o scriptură nu conține religia – nu poate să o conțină. Toate scripturile sunt produse secundare ale religiei – umbre, urme de pași lăsate pe malurile timpului. Dar urmele de pași sunt urme de pași.

Când Buddha merge pe un țărm de mare, firește că lasă urme de pași, însă acele urme nu sunt Buddha însuși. Acele urme de pași sunt frumoase fiindcă sunt ale lui – înclină-te în fața lor –, dar nu uita că sunt doar produse secundare, iar tu trebuie să fii un buddha, nu doar adoratorul unor urme de pași.

Lucrările de artă sunt o formă de proprietate, de asta poți să le vinzi sau să le cumperi; dar arta nu poți să o vinzi, nu poți să o cumperi. Ar fi imposibil să-i ceri lui Pablo Picasso să-ți vândă arta lui. Oi fi tu gata să-i plătești o sumă imensă pentru ea, însă el nu poate s-o vândă. Nu are cum să o vândă fiindcă nu e un lucru. Ea rămâne veșnic invizibilă. Numai efectele ei devin vizibile.

Dumnezeu rămâne invizibil, numai în lume devine el vizibil. Tu ești invizibil, numai corpul tău este vizibil. De asta Blake spune că religia nu e

bani. Are dreptate. El vrea să spună că religia nu e o proprietate. Religia nu e așa, religia e ca iubirea – nu poți s-o cumperi, s-o vinzi sau să o ții la bancă. Nu poți să o posezi; dimpotrivă, ea te posedă pe tine.

Lucrarea de artă poate fi posedată; ea e proprietate, e moartă. Poți să înveți Coranul și Biblia și Gita, dar nu poți să înveți religia. Trebuie să o trăiești – n-ai cum să o înveți. Trebuie să fii posedat de Dumnezeu, trebuie să devii disponibil pentru Dumnezeu. Trebuie să-ți deschizi ființa. Trebuie să te retragi, trebuie să te golești pentru ca Dumnezeu să poată intra și să te posede total. În acea posedare, transcenzi umanitatea. Nu mai ești o ființă umană, ești un zeu – un hristos, un buddha.

Aceste sutre sunt secretele care te ajută să eliberezi această stare de buddha pe care o porți ca pe un program, sub formă de sămânță; te învață cum s-o ajuți să înflorească, cum s-o ajuți să devină un copac mare cu frunze grozave și multe flori.

Sutrele.

Maestrul Lu Tsu a spus:

Eliberarea este în ochi...

Acest potențial despre care îți vorbesc, această stare de buddha, această conștiință chistică sau conștiință de Krishna, sau cum vrei să-i zici, este în al treilea ochi. Chiar între cei doi ochi fizici este un spațiu gol și acel spațiu gol este sămânța din care se poate naște un zeu. Dacă acel al treilea ochi nu începe să funcționeze, potențialul tău nu va fi eliberat.

De aceea

Maestrul Lu Tsu a spus:

Eliberarea este în ochi...

Eliberarea înseamnă nirvana, moksha, salvare, libertate. Eliberarea înseamnă iluminare. Dacă al treilea ochi al tău începe să funcționeze – ochi care este adormit, inactiv, energia ta nu a ajuns până la el... Este un mecanism perfect, dar la care n-a ajuns încă deloc energia. Energia ta curge în jos, în sexualitate, în lăcomie, în mânie, în treburile tale lumești – energia ta curge în jos și în afară. Nu ai destulă energie de adus în centrul celui de-al treilea ochi.

Trebuie să devii un rezervor de energie. Iar când devii un rezervor și energia nu e irosită, nivelul ei se înalță cu fiecare zi, iar într-o bună zi ajunge la al treilea ochi. Și în clipa în care energia atinge al treilea ochi, acesta începe imediat, instantaneu să funcționeze. Și atunci știi, atunci vezi pentru prima dată. Atunci ai viziunea vieții – ce anume este ea. Și numai prin cel de-al treilea ochi vei putea să-l cunoști pe Dumnezeu, realitatea, ceea ce este.

Cu cei doi ochi fizici cunoști lumea. Și pentru că ochii sunt doi, lumea ta e divizată – e duală. Cei doi ochi fac ca lumea să fie divizată. Lumea în sine nu e divizată, dar modul tău de a vedea o divizează. E ca o rază care trece printr-o prismă. Raza e una; în clipa în care trece prin prismă se sparge în șapte culori. Așa ia naștere curcubeul: razele soarelui trec prin picăturile de apă care atârnă în nori. Acele picături funcționează ca niște prisme, iar razele de soare care trec prin ele se împart imediat în șapte culori.

Energia ta trece prin cei doi ochi și întreaga lume devine duală. Atunci vezi ziua și noaptea ca fiind opuse și tot ca fiind opuse vezi viața și moartea, iubirea și ura, materia și conștiința. Cei doi ochi fac ca toate lucrurile să fie duale și polare și din cauza acestor doi ochi nu vezi unitatea existenței. Dacă cei doi ochi ai tăi nu devin un singur ochi, nu vei cunoaște niciodată indivizibilul, universalul.

Cartea Secretul Florii de Aur spune: energia care merge în afară devine duală; dacă o aduci înapoi redevine una – își pierde dualitatea, devine non-duală. Când energia se deplasează înapoi din cei doi ochi, ea începe să cadă în sursa originară.

Dacă amesteci cele șapte culori ale curcubeului în una singură, obții alb.

Metoda e aceeași. Energia se deplasează în afară prin cei doi ochi și întreaga existență devine duală. Energia care se deplasează înapoi trece prin cei doi ochi și intră într-un singur ochi, cel de-al treilea – care se află exact între cei doi – și dintr-odată totul e una. Asta e samadhi: ești una cu Dumnezeu.

Eliberarea este în ochi...

Sămânța-florilor din corpul uman trebuie să fie concentrată în sus în spațiul gol.

Acum este un spațiu gol. Dar odată ce energia începe să se miște spre interior, el se umple de lumină.

În acesta este cuprinsă nemurirea și, de asemenea, cucerirea lumii.

Și în clipa în care ai atins acel punct din ființa ta – Iisus spune: „Când ochii tăi devin unul, ai intrat în împărăția lui Dumnezeu“ – cunoști nemurirea, pentru că acum știi că viața și moartea nu sunt opuse, ci două aripi ale aceleiași păsări. Moartea nu distruge viața, ci o ajută să se reînnoiască. Moartea nu e dușman, ci prieten. Ea ajută viața să își schimbe veșmintele, fiindcă s-au ponosit; au fost folosite și nu se mai pot folosi. Ea doar te ajută să-ți schimbi casa, nu înseamnă sfârșitul tău. Doar îți dă un nou început, o energie proaspătă.

Atunci întunericul și lumina nu sunt două. Atunci contrariile dispar și devin complementare. Atunci întreaga existență devine un dans între energia masculină și energia feminină – atunci e un dans orgasmic. Atunci amândouă sunt una – se topesc una în cealaltă –, conflictul dispare. Iar atunci când vezi întreaga existență fără vreun conflict, apare, fără îndoială, o mare bucurie – nu există moarte. Vezi moartea doar din afară. Vezi pe altcineva murind, nu te-ai văzut niciodată pe tine murind. Nimeni nu s-a văzut vreodată pe sine murind.

Când lui Socrate i s-a dat otravă, a fost încântat. Discipolii lui plângeau, însă el a spus: „Nu plângeți. Curând mă voi fi dus și atunci veți putea să plângeți după pofta inimii. Acum vedeți acest mare experiment care mi se întâmplă. Ideea morții mă intrigă tare – dacă chiar am să mor sau nu. Nu ratați acest prilej! Stați în jurul meu și uitați-vă“.

Un maestru îi învață pe ceilalți prin viața lui și îi învață și prin moartea lui. Un maestru folosește orice prilej – se va folosi chiar și de moartea sa pentru a-și învăța discipolii.

Socrate le-a spus discipolilor: „Nu pierdeți acest prilej! Așteptați. Mi s-a dat otrava. Acum am să vă spun ce se întâmplă în mine, ca să fiți conștienți de ceva ce nu vedeți“. Iar apoi a spus: „Picioarele mele sunt moarte până la genunchi. Dar în ceea ce mă privește, sunt intact și la fel de întreg ca înainte“.

Apoi a spus: „Picioarele mele au murit cu totul – de la mijloc în jos nu simt nimic“. I-a cerut unui discipol să-i atingă picioarele, să le ciupească, dar nu a simțit nimic. A spus: „Nu te simt, deci jumătate din corpul meu e mort, dar sunt la fel de întreg ca întotdeauna. N-am sentimentul că sunt pe jumătate mort și pe jumătate viu, ci că sunt viu ca întotdeauna! Jumătate din corpul meu a murit, dar ființa mea e neatinsă de asta“.

Și încetul cu încetul i-au murit și mâinile, și a început să simtă o apăsare în piept. Ultimele lui cuvinte au fost:

„Limba mea nu va mai putea rosti cuvinte. Amorțește. Dar ultimul lucru pe care vreau să vi-l spun e acesta: deși corpul meu este aproape nouăzeci la sută mort, eu sunt viu sută la sută. Asta arată că până și atunci când corpul va fi mort sută la sută, eu voi fi viu, pentru că am văzut nouăzeci la sută din corpul meu murind, dar sunt la fel de întreg ca înainte. Așa că se vor mai duce încă zece procente... Voi nu vedeți ce mi se întâmplă înăuntru, dar eu văd.“

Socrate nu a fost un filosof obișnuit, unul asemenea altor filosofi greci. Chiar și discipolii lui, Platon, Aristotel... De fapt, Aristotel nu e discipol, ci dușman. El nu-l înțelege deloc pe Socrate și ce propune el este absolut împotriva lui Socrate.

Socrate e un mistic. Filosofia lui este doar o metodă de cercetare – și o

cercetare foarte penetrantă. El nu a vrut să lase nici moartea deoparte; a cercetat moartea. Până în ultima clipă i-a fost fidel metodei sale de cercetare.

Moartea se vede doar din afară – vezi alți oameni murind –, dar când ești viu e altfel: vezi asta din interior. Să fii viu înseamnă să simți durere și plăcere, să iubești și să te temi. Să fii viu înseamnă să fii capabil să creezi; să te gândești la ceva care nu e și să-l faci să existe. Atunci când creezi, energia ta e la valoarea maximă, de aceea omul creator cunoaște doar cea mai înaltă formă de viață. Când creezi faci parte din Dumnezeu. E un mister cum poți face asta. E un mister cum exiști. Fiecare efect trebuie să aibă o cauză. Asta numim noi legea cauzalității – asta am fost învățați –, dar eu nu văd nici o cauză pentru efectul care sunt eu.

Mă trezesc purtat de un miracol. Rațiunea mea îmi slujește bine, dar în ceea ce privește misterul ființei mele dă greș. Însăși rațiunea mea este o unealtă a acestui mister, de aceea ea nu-l cunoaște.

Trebuie să privești în tine. Mai întâi trebuie să vezi ce e viața, trebuie s-o simți din interior. Și cel mai bun mod de a simți viața este să fii creator, pentru că atunci ești la valoarea ta maximă. În mod obișnuit, oamenii trăiesc la valoarea lor minimă și orice fac ei la această valoare sunt doar obiceiuri, doar lucruri de rutină pe care le-a învățat corpul lor, care funcționează singur, ca un robot. De exemplu, șofatul: la început, când înveți să conduci, ești foarte viu, foarte atent, pentru că există pericol. Trebuie să fii atent, fiindcă nu știi ce o să se întâmple. Trebuie să fii atent la multe lucruri: la volan, la drum, la ambreiaj, la accelerație, la frână, la trafic, la oameni. Dar după ce ai învățat să conduci, cunoștințele tale sunt transferate părții de robot a corpului tău. Atunci nu mai trebuie să-ți bați capul: pot să vorbești cu prietenul tău, poți să cânti, poți să fumezi, poți să asculți radioul și corpul tău face treaba. Nu trebuie să fii atent, decât în situații excepționale. Dacă urmează să aibă loc un accident, te vei trezi o clipă, fiindcă pericolul e mare și este un lucru necunoscut căruia partea de robot nu-i poate face față; e ceva nou, nu s-a mai întâmplat.

Viața obișnuită devine o rutină mecanică și începi să trăiești la minimum, pâlpâi, nu arzi cu flacără mare. Când ești creativ, explodezi. Iată unul dintre mesajele pe care vreau să le transmit sannyasinilor mei: fiți creativi, pentru că a fi creativ înseamnă venerare, a fi creativ înseamnă rugăciune, a

fi creativ înseamnă meditație, a fi creativ înseamnă a fi aproape de Dumnezeu. Nu e nevoie să te duci la Kaaba, fiindcă Dumnezeu e aici tot atât cât este în Kaaba. Nu e nevoie să te duci în Himalaya, pentru că Dumnezeu e peste tot, în mod egal disponibil – dar disponibil numai pentru cei care trăiesc la maximumul lor, a căror flacără a vieții arde intens, nu pâlpâie, care își varsă toată energia în ea. Și asta se întâmplă numai prin creativitate.

Așa că, după mine, definiția unui sannyasin nu este definiția vechiului gen de sfinți, care stăteau apatici și morți. Un sannyasin trebuie să fie creativ. Să danseze, să cânte, să compună muzică, să picteze, să sculpteze, sau orice are chef să facă. Descoperă ce te bucură cel mai mult și fă! Iar a face înseamnă a aduce acel lucru din invizibil în vizibil, a face înseamnă a transpune visul în realitate concretă. Fă visul să devină concret, transformă potențialul în real și asta este cea mai mare bucurie care există. Adevărata fericire se atinge numai atunci când poți să aduci ceva din necunoscut în cunoscut, când creezi, când poți să transformi un vis în realitate, când ajuți existența. Când, în felul tău, faci lumea puțin mai frumoasă, când îți sporești bucuria, atunci ești sannyasin.

Iar faptul de a-ți cunoaște astfel viața interioară te va ajuta să știi că ești nemuritor, pentru că odată ce știi cine ești atunci când ești la capacitate maximă, când torța ta lăuntrică arde la ambele capete concomitent, atunci știi că nu există moarte. Și atunci al treilea ochi al tău începe să funcționeze – numai atunci. Așa că nu-ți trăi viața ca pe-o povară. Nu o trăi ca pe-o datorie ce trebuie îndeplinită. Fă din ea un dans, las-o să fie sărbătoare.

În acesta este cuprinsă nemurirea și, de asemenea, cucerirea lumii.

Dacă îți lași energia, flacăra vieții să ajungă la cel de-al treilea ochi, vei vedea că nu există moarte și vei vedea deodată că nu mai ești atașat de lume.

Trebuie amintită diferența. Vechiul mod de viață religios, vechiul așa-zis sannyas, îi învăța pe oameni să renunțe la lume. Eu nu te învăț renunțarea. Eu te învăț să-ți aduci energia vitală la nivelul optim și, odată ce ai văzut

adevărul în ființa ta, lumea nu mai are sens. Nu e nevoie să renunți la ea; a fost deja abandonată. Nu trebuie să fugi nicăieri. Poți să trăiești în lume, dar ai cucerit-o. Și, nu uita, a fugi și a cuceri sunt două lucruri total diferite. Sannyasinul adevărat trebuie să biruiască, să cucerească lumea, nu să renunțe la ea.

Lumina nu e numai în corp, nici doar în afara corpului.

Și, odată ce ai văzut lumina înăuntru, devii conștient de faptul că ea nu este numai înăuntru, ci și afară. Nu se limitează la tine. Ține minte, întunericul e individual, lumina este universală. Moartea este individuală, viața este universală. Pentru ca nefericirea să existe trebuie să exiști ca parte separată, iar pentru ca fericirea să existe trebuie să devii parte a întregului, să fii în armonie cu întregul.

Lumea nu e numai în corp, nici doar în afara corpului.

Munții și râurile și marele pământ sunt luminate de soare și lună; toate astea sunt această lumină.

Odată ce ai văzut-o în tine, o recunoști peste tot: în lună, în soare... Lumina e aceeași peste tot, fie că e în interior sau în exterior.

De aceea, ea nu e numai în corp. Înțelegerea și claritatea, percepția și iluminarea și toate mișcările spiritului sunt tot această lumină...

Este aceeași lumină pe care o vezi în lună și pe care o vezi în tine în al treilea ochi. Odată ce ai văzut că e aceeași lumină, interiorul și exteriorul nu mai

sunt diferite. Interiorul este exteriorul, iar exteriorul este interiorul. De asta maestrii zen spun că samsăra este nirvana; lumea – lumea însăși – este iluminare. Chiar acest corp e Buddha, chiar acest pământ e paradisul. De asta a spus Buddha când s-a iluminat: „Este incredibil, e de necrezut că, în clipa în care m-am iluminat, întreaga existență s-a iluminat odată cu mine“.

De-a lungul secolelor, gânditorii budiști au meditat la asta. „Ce vrea să spună cu «În clipa în care m-am iluminat, întreaga existență s-a iluminat odată cu mine»? Dar cum se poate – fiindcă mai sunt atâția oameni care nu sunt iluminați?“ Fiecare se gândea: „Eu nu sunt iluminat, deci cum s-a iluminat întreaga existență?“ Ea s-a iluminat pentru Buddha fiindcă el a văzut că deosebirea dintre interior și exterior nu era decât egoul – cortina subțire a egoului. Odată ce cortina a căzut, nu mai există interior și exterior.

Așa că Buddha nu poate să spună: „M-am iluminat“. El spune: „Întreaga existență s-a iluminat. Toți copacii și toate râurile și toți munții și toți oamenii și toate animalele și toate planetele – toate s-au iluminat, căci acum el nu mai are o identitate separată. „Nu pot să spun că m-am iluminat. Eram în robie, atât pot să spun. Eram ignorant, atât pot să spun; eram în suferință, atât pot să spun. Dar acum nu mai sunt“.

Existența e plină de lumină. Iar interiorul și exteriorul sunt același lucru – nu există interior, nu există exterior, toate diferențele dispar. Când lumina intră în al treilea ochi – unicul ochi, singurul ochi –, toate deosebirile dispar: curcubeul redevine o singură rază de lumină albă.

Chiar zilele trecute cineva m-a întrebat: „Osho, de ce nouă ne spui să ne îmbrăcăm în portocaliu și tu te îmbraci în alb?“

E doar ceva simbolic, ceva menit să vă spună că trebuie să ajungeți în punctul în care culorile dispar și rămâne unica rază albă, fără nici o diferențiere.

Înțelegerea și claritatea, percepția și iluminarea și toate mișcările spiritului sunt și ele tot această lumină; de aceea, ea nu e doar ceva din afara corpului.

Ea nu e nici afară, nici înăuntru; e peste tot – și în afară, și înăuntru. Și e aceeași lumină – aceeași lumină pe care o vezi strălucind pe frunze și pe flori și dansând pe lotus. E aceeași lumină care înăuntru devine claritate, iluminare, percepție, înțelegere.

Și, ia aminte, maestrul spune înțelegere, nu cunoaștere. Maestrul spune claritate, nu răspunsuri. Ajungi să fii atât de lămurit încât întrebările dispar; ești atât de lămurit încât nu mai există confuzie, și asta nu pentru că ai primit niște răspunsuri. E vorba de absența întrebărilor, nu de prezența răspunsurilor, de aceea se numește înțelegere, nu cunoaștere.

Și Aniruddha m-a întrebat zilele trecute: „Care e diferența dintre cunoașterea noastră și cunoașterea ta? Eu nu văd nici o diferență“.

Diferența nu constă în cunoaștere. Trebuie că el s-a gândit că eu știu mai multe decât știe el. Situația stă exact invers: eu nu știu mai multe decât voi; de fapt, voi cunoașteți, iar eu nu. Eu sunt doar lămurit – am claritate, înțelegere, nu cunoaștere. Aici sunt mulți care știu mai multe decât mine – și asta e problema lor, vor trebui să renunțe la acea cunoaștere.

Eu nu știu absolut nimic, dar am claritate...

Când îmi puneți o întrebare, eu nu dețin răspunsul la acea întrebare, ci îmi focalizez claritatea asupra ei, încerc să o înțeleg, și rostesc acel răspuns care se naște din claritatea mea. Nu e cunoaștere. E doar o capacitate de a vedea.

Cunoașterea îi orbește pe oameni. Ochii lor devin atât de plini de cunoaștere încât nu mai văd. Nici n-ai apucat să le pui întrebarea că ei au deja răspunsul pregătit. Sunt gata să răspundă la ea. Nu ascultă întrebarea ta, nu te ascultă pe tine, cel care întrebi, ci au răspunsul gata pregătit. Se grăbesc să-ți răspundă – și trebuie să susțină răspunsul cu tot felul de argumente și scripturi.

Eu am doar un fel de înțelegere, viziune, capacitate de a vedea. De asta maestrul spune:

Înțelegerea și claritatea, percepția și iluminarea...

Nu e cunoaștere, înăuntru e doar un cer total lipsit de nori.

Floarea de lumină a cerului și pământului umple toate cele o mie de spații. Dar și floarea de lumină a corpului individului trece prin cer și acoperă pământul.

Această întreagă existență este o floare de lumină. Aceasta este percepția misticilor... că această existență este alcătuită doar din lumină, lumina este componenta de bază a existenței. Iar fizica modernă este de acord cu asta. Fizicienii o numesc electricitate. Pentru ei, „lumina“ este un cuvânt mult prea poetic, îl coboară pe pământ și îi spun „electricitate“. Dar ce spun ei este exact același lucru.

Materia a dispărut din fizica modernă, nu mai există. În miezul materiei nu e decât electricitate – electroni, particule electrice, particule energetice care dansează, fără materie în ei, fără greutate. Lucrul acesta a fost perceput de mistici de-a lungul secolelor, fără excepție; nu are importanță că misticul s-a născut în India, sau în China, sau în Tibet. Asta a fost experiența fundamentală a tuturor misticilor – că existența e alcătuită din lumină și nimic altceva.

Secretul Florii de Aur spune: „Această lumină, această floare de lumină, aceste petale de lumină umplu toate spațiile din afară și, de asemenea, dinăuntru“.

De aceea, de îndată ce lumina circulă, cerul și pământul, munții și râurile, toate circulă odată cu ea în același timp.

Același lucru pe care l-a spus Buddha e spus cu alte cuvinte. În clipa în care vezi lumina circulând în tine, ești capabil să vezi peste tot ivirea luminii. Stelele care se mișcă, și munții, și râurile – toate sunt doar râuri de lumină,

un dans extraordinar al energiei luminoase.

A concentra sămânța-floare a corpului uman sus în ochi reprezintă marea cheie a corpului uman. Copii, luați aminte! Dacă o zi nu practicați meditația, această lumină se scurge afară, cine știe unde. Doar un sfert de oră dacă meditați, puteți să scăpați de cei zece mii de eoni și o mie de nașteri. Toate metodele au ca sfârșit liniștea. Această minunată magie nu poate fi măsurată.

Maestrul Lu Tsu spune că doar cincisprezece minute din douăzeci și patru de ore sunt de ajuns. Dacă poți să stai liniștit cincisprezece minute, concentrat în cel de-al treilea ochi, asta va fi de ajuns pentru a-ți schimba tot viitorul. Nu va mai trebui să te naști în corp, nu va mai trebui să fii aruncat în lume. Ai învățat lecția, meriți să te miști fără corp și limitările lui. Sufletul tău va fi liber, neîngrădit de nimic, și atunci nu va exista moarte, nici naștere. Vei fi o eternă înflorire a luminii în această existență infinită.

Doar cincisprezece minute? Da, doar cincisprezece minute pot realiza această minune. Dar oamenii nu sunt nici măcar dispuși să acorde cincisprezece minute liniștii, tăcerii.

Am auzit...

Când Ignățiu de Loyola a aflat vestea că un om neprietenos fusese ales papă, a fost întrebat ce ar face dacă noul șef al Bisericii ar ordona să fie dizolvată Societatea lui Iisus, lucrare în care Loyola investise toată viața lui. El a răspuns: „Cincisprezece minute de rugăciune și totul va fi la fel“.

Un răspuns extrem de semnificativ.

Un papă neprietenos venise la putere și era foarte posibil ca întreaga muncă a lui Loyola să fie desființată. Munca lui era ezoterică, iar creștinismul a fost întotdeauna împotriva muncii ezoterice, întotdeauna s-a temut de mistici pentru că ei sunt oameni periculoși, aduc adevărul în lume. Și odată

ce aduc adevărul în lume, pe oameni nu-i mai interesează ritualurile, ritualurile neputincioase. Cui îi mai pasă atunci de Biserică? Așa că creștinismul a distrus în mod consecvent toate școlile mistice pentru ca nimeni să nu aibă altă ușă ca să ajungă la Dumnezeu, pentru că toată lumea să trebuiască să vină la preot. Nu trebuie lăsată nici o variantă alternativă celor care doresc să-l caute pe Dumnezeu. Din cauza acestei idei stupide, creștinismul a distrus religia din lumea întreagă, pentru că există tipuri diferite de oameni și ei au nevoie de tipuri diferite de școli și de tehnici. Iar cei care sunt cu adevărat sinceri în căutarea lor trebuie să găsească grupuri ezoterice. Ei nu pot face parte din religia oficială – asta nu le ajunge; e călduță, e superficială.

În Occident, adevărata religie a trebuit să intre în ilegalitate din cauza Bisericii. Oamenii au trebuit să se ascundă după niște fațade false. Alchimia a fost una dintre fațade; munca adevărată era alta, dar alchimistul se străduia să creeze în jur ideea că lucra să transforme metalul inferior în aur. Lucrul acesta era permis. Biserica era foarte fericită: dacă încercai să transformi metalul inferior în aur, era în regulă, puteai s-o faci. Dacă reușeai, Biserica ar fi avut mai mult aur, atâta tot; nu avea de ce să se teamă de asta. Însă această alchimie era doar o fațadă, nu era alchimie adevărată. Munca din spatele cortinei era total diferită: ea transforma ființa inferioară în ființă superioară. Tocmai acesta era secretul florii de aur: transformarea sexualității, metalul inferior, în spiritualitate, aurul.

Însă alchimiștii trebuiau să facă tot felul de aranjamente pentru ca din afară lucrurile să pară altfel, iar societatea să fie convinsă că munca lor avea de a face cu aurul. Toată lumea este interesată de aur. Biserica este foarte interesată de aur, nu de Dumnezeu.

Loyola era un mare mistic – el crease Societatea lui Iisus – și la putere era un papă foarte potrivit. Cineva l-a întrebat: „Ce ai să faci? Ce se va întâmpla acum? Societatea poate fi desființată din ordinul papei“.

Loyola a spus: „Cincisprezece minute de rugăciune și totul va fi la fel. O să-mi ia doar cincisprezece minute să intru adânc în meditație, atâta tot, pentru că ori de câte ori sunt acolo, nimic nu mai contează. Absolut nimic“.

Maestrul Lu Tsu spune: Doar cincisprezece minute...

...și puteți să scăpați de cei zece mii de eoni și o mie de nașteri. Toate metodele au ca sfârșit liniștea.

Ține minte. Indiferent de metodă, țelul e același: liniștea, liniștea deplină înăuntru, lipsa gândurilor, doar conștiință fără conținut.

Această minunată magie nu poate fi măsurată.

Este o adâncime insondabilă. Când gândurile dispar și ești liniștit, atunci liniștea e un abis fără fund; nu poate fi măsurată. Oceanul Pacific poate fi măsurat – are o adâncime de opt kilometri. Dar Oceanul Pacific din tine nu poate fi măsurat – e infinit. Poți să tot sapi și să te scufunzi din ce în ce mai adânc și n-ai să ajungi la fundul lui.

Numai gândurile pot fi măsurate, starea fără de gânduri e incomensurabilă. De aceea, starea lipsită de gânduri este un alt nume al lui Dumnezeu. Dar ține minte, starea fără de gânduri nu trebuie să fie un fel de somn, pentru că asta e ceva foarte obișnuit, se întâmplă zilnic. Când dormi adânc, când visele dispar, cazi în acel abis, de aceea somnul profund revigorează, înprospătează. Dimineața te simți iarăși viu, nou, renăscut. Dar asta e ceva inconștient. Patanjali a spus că somnul adânc și samadhi sunt foarte asemănătoare, cu singura diferență că în somn ești inconștient, pe când în samadhi ești conștient. Dar mergi în același spațiu, același spațiu magic, insondabil, dinăuntru tău, unde nu există gânduri, nu există dorințe, nu există vibrații în mintea ta – totul e liniștit. Toate metodele duc la asta. Yoga, tantra, tao, hasidism, sufism, toate duc la asta. Ele au fost create din unghiuri diferite, pentru oameni diferiți.

Dar când se începe practica, trebuie să treci cu hotărâre de la evident la profund, de la grosier la fin.

La început e nevoie de mult efort. Trebuie să treci cu hotărâre de la evident la profund. Ce este evident? Evident este neîncetatul proces al gândirii. Și ce este profund? O stare fără de gânduri. Ce e grosier? Tot conținutul minții este grosier. Și ce e subtil? Starea fără de conținut este subtilă. La început trebuie să fii complet dedicat muncii, abia apoi apare momentul beatific, când meditația nu mai are nevoie de efort.

La început, meditația trebuie să fie energie masculină. Abia apoi, la sfârșit, poate să devină energie feminină. De asta insist eu la început pentru metode dinamice. Adu-ți tot efortul la maximum, pune în joc tot ce ai, nu păstra nici un fel de rezerve și apoi, într-o bună zi, vei putea să te relaxezi fără efort; doar închizând ochii vei putea să ajungi la al treilea ochi.

...când se începe practica, trebuie să treci cu hotărâre de la evident la profund, de la grosier la fin. Este important să nu existe întrerupere, totul depinde de asta.

Și fă din practică un fenomen regulat.

Începutul și sfârșitul practicii trebuie să fie unul. Între ele există momente mai reci și mai calde, asta e de la sine înțeles. Dar ținta trebuie să fie să atingi vastitatea cerului și adâncimea mării, astfel încât toate metodele să pară foarte ușoare și pe deplin acceptate. Numai atunci am deprins practica.

Adevărata măiestrie apare atunci când nu e nevoie de efort, când se poate renunța la efort. Adevărata măiestrie este atunci când nu e nevoie de metode, când toate metodele pot fi abandonate. Adevărata măiestrie este

atunci când meditația nu mai este ceva de făcut, ci a devenit însăși starea ta. Trăiești în ea, mergi în ea, stai în ea, stai în zen, mergi în zen. Mănânci în ea, dormi în ea, ești ea – și vine și acel moment. Dar la început trebuie să-ți folosești toată energia.

Ține minte: așa cum apa se evaporă la o sută de grade – nu la nouăzeci și nouă, nu la nouăzeci și nouă virgulă nouă, ci exact la o sută de grade – tot așa, atunci când îți pui sută la sută energia în joc, metalul inferior se transformă imediat în aur; imediat energia sexuală pătrunde în lumea spirituală, imediat energia care ieșea face o întoarcere de o sută optzeci de grade și cei doi ochi devin unul. Și atunci totul, interiorul și exteriorul, se luminează.

Iisus a spus: „Despică lemnul și mă vei găsi. Ridică piatra și acolo mă vei afla“.

Asta este ultima stare – când despici lemnul și îl găsești pe Dumnezeu, când ridici piatra și îl găsești pe Dumnezeu. Atunci pășești pe Dumnezeu, în Dumnezeu, ca Dumnezeu; atunci respiri Dumnezeu, atunci mănânci Dumnezeu, bei Dumnezeu – pentru că totul e Dumnezeu.

Despre această experiență supremă spune maestrul Lu Tsu că este eliberată.

Și totul are loc în cel de-al treilea ochi.

Destul pentru azi.

Sinteza Zorba-Buddha

Prima întrebare:

Osho,

Toată viața mea am spus da, iar acum, că sunt aici cu tine și da-ul pare chiar îndreptățit, apare numai nu. Ce este acest nu?

E foarte firesc. Dacă toată viața ai spus da, acel da trebuie să fi fost fals, trebuie să fi fost contrafăcut. Probabil ți-ai impus să spui da, probabil că ți-ai reprimat continuu nu-ul. Iar eu te învăț să te relaxezi, să te exprimi, pentru ca nu-ul reprimat să iasă la suprafață. Dă-i voie să iasă. Te rog să nu-l mai reprimi. Dacă aici îl reprimi, unde ai să-l exprimi? Odată exprimat, te eliberezi de el și atunci va veni adevăratul da.

Da-ul pe care l-ai cunoscut până acum nu era adevărat. Ai cultivat acest da. Era doar la suprafață. În adâncul ființei tale a existat mereu nu-ul. Dar așa suntem noi condiționați, așa suntem crescuți. Așa au devenit oamenii total falși, ipocriți, scindați: fața lor spune una, ființa lor spune exact contrariul. Așa a fost transformată întreaga omenire într-un fel de schizofrenie.

Eu spun că și da-ul și nu-ul sunt absolut necesare, fac parte din ritmul intern. Omul care nu poate să spună „nu“ nu poate să spună nici „da“, iar dacă spune „da“, da-ul lui este neputincios. Numai omul care poate să spună cu forță „nu“ poate să spună cu forță „da“. Ele depind una de alta – așa cum depind una de cealaltă viața și moartea, lumina și întunericul, iubirea și ura. Asta este polaritatea intrinsecă a vieții.

Într-o lume mai bună, cu mai multă libertate, cu mai multă înțelegere, copilul nu va mai fi învățat să spună da atunci când lui îi vine să spună nu. Va fi învățat să aibă curaj. Ori de câte ori vrea să spună nu, trebuie să spună nu și atunci da-ul lui va avea sens.

Copilului nu i se va preda religia, pentru că religia înseamnă să spui da. Nu va fi silit să devină teist – hindus, creștin, mahomedan. El va fi încurajat de părinți, de școală, de universitate să fie cinstit, să fie sincer și să aștepte ca adevăratul da să vină de la sine.

Lumea a devenit foarte falsă – nu se vede? De unde apare această falsitate? Milioane de oameni merg la biserică, la temple, la moschee, la gurudwara-uri, și nici o persoană nu e religioasă. Ce fel de nevroză e asta? Se duc doar de formă, se duc pentru că au fost învățați să se ducă, se duc pentru că au devenit dependenți de obiceiul de a se duce. Dacă nu se duc se simt vinovați, dacă nu se duc au sentimentul că și-au trădat părinții, societatea. Dacă se duc, o fac fără bucurie, se târăsc pur și simplu. Așteaptă cu nerăbdare ca ritualul să se termine, ca rugăciunea să te termine ca să poată fugi din templu, din biserică. Asta e o religie falsă. Iar motivul e acela că oamenilor nu li s-a permis niciodată să spună nu.

La început trebuie să vină nu, apoi poate să vină da. Ca să fii cu adevărat teist, mai întâi trebuie să parcurgi procesul ateismului. Ca să crezi cu adevărat în Dumnezeu, trebuie mai întâi să treci prin noaptea neagră a îndoielii – abia apoi apar zorile. Altă variantă nu există.

Este bine că apare nu-ul. Pentru prima dată în viața ta ești sincer – și va veni și da-ul, așa cum ziua vine după noapte.

Dar în numele unor lucruri mari – Dumnezeu, rugăciune, țară, iubire, religie, biserică, Iisus, Buddha, Krishna – ți s-a făcut acest rău, ai fost manipulat. Și care-i rezultatul? Ai devenit un fenomen de plastic, nu ai acea sinceritate care face ca o persoană să fie cu adevărat religioasă.

Observația mea este următoarea: omul care nu i-a spus „nu“ lui Dumnezeu nu va putea niciodată să spună „da“, iar dacă spune, da-ul lui nu are valoare.

Așa-numita religie este ceea ce Gregory Bateson numește „dublă contrângere“ – ți se ordonă să faci două lucruri care se exclud reciproc: să fii sincer și să crezi. A crede înseamnă a fi nesincer. Cum poți să fii sincer dacă ți se spune să crezi? Să crezi înseamnă să crezi în ceva ce nu știi, față de care toată inima ta spune: „Nu, nu știu. Cum să cred?“ Credința înseamnă nesinceritate, iar ție ți s-a spus să fii sincer și să crezi. Asta dă

naștere în tine unei duble dileme.

Religia ta, așa-numita religie, se bazează pe nesinceritate. Cum poți să fii religios, când însăși sursa religiozității e denaturată? Nici un copil n-ar trebui să fie învățat să fie religios. Toți copiii ar trebui să fie învățați să cerceteze, să se îndoiască, să fie logici, să raționeze.

Și de ce există atâta frică de logică, de îndoială, de judecată? Pentru că dacă un copil pătrunde adânc în îndoială, el descoperă singur zădărnicia acesteia. Și din această descoperire apare încrederea și atunci acea încredere are frumusețe, grandoare.

Dacă un copil merge pe firul rațiunii până la capăt, el va ajunge într-un punct în care va putea să vadă că acum rațiunea a ajuns la capăt, dar existența continuă. Existența trece dincolo de rațiune. Dar fiecare copil trebuie să ajungă la concluzia asta prin proprie experiență!

Ca să fie adevărată, o religie trebuie să fie o religie a îndrăzelii, nu a credinței. Copilul trebuie lăsat să gândească mult, la întreaga lui capacitate, căci atunci va vedea limitele intelectului. Inevitabil va ajunge să vadă limitele acestuia. Și atunci va trece dincolo de el, va lăsa în urmă mintea.

Credința e a minții. Acest așa-zis „da“ e al minții. Eu te învăț un altfel de „da“, care nu se teme de „nu“, o altfel de încredere, care nu se teme de scepticism, ci dimpotrivă, folosește scepticismul ca trambulină, folosește îndoiala ca proces de curățare.

Trebuie să ai încredere în adevăr – a avea încredere este un act de credință; dar orice afirmație care se pretinde adevărată trebuie totodată verificată – a verifica este un act de îndoială. Și credința, și îndoiala slujesc adevărului – eu asta te învăț. Credința și îndoiala sunt două aripi ale păsării numite încredere; dacă îți tai o aripă, pasărea nu mai poate să zboare; folosește-le, și folosește-le în totalitate. Nu fi niciodată nesincer, nici chiar în numele lui Dumnezeu.

Sinceritatea e mult mai valoroasă decât orice dogmă, decât creștinismul, hinduismul, islamismul. Sinceritatea e temelia. Dar să fii sincer înseamnă să exprimi tot ce e în tine. Uneori e da, alteori e nu, și trebuie să le accepți pe amândouă.

Așa că se întâmplă ceva frumos, nu fi îngrijorat. Eu nu îți impun nici un da. Eu doar te ajut să parcurgi întregul proces al lui da și al lui nu deopotrivă, astfel încât într-o zi să-ți dai seama că cele două nu sunt inamici – nu sunt contrare, ci complementare.

Omul este un semn de întrebare... și asta e o binecuvântare – celebrează-o. Celebrează-o pentru că numai omul e un semn de întrebare; nici un câine nu este așa, nici un arbore nu este așa. Trandafirul e frumos, dar nu la fel de frumos ca omul, luna e de asemenea frumoasă, dar nu la fel de frumoasă ca omul – fiindcă toate acestea sunt inconștiente. Numai omul caută în mod conștient. Și cum ai putea căuta, dacă nu ai în ființa ta un semn de întrebare?

Dumnezeu îți trimite un semn de întrebare în ființa ta. Celebrează asta – este o mare responsabilitate, o mare moștenire. Pune întrebări, cercetează, îndoiește-te. Și nu fi îngrijorat, pentru că știi că, dacă te îndoiești suficient de mult, vei ajunge la încredere. Și acea sosire va fi incredibilă, pentru că vei fi ajuns singur la ea, va fi experiența ta. Nu va mai fi credință, va fi cunoaștere.

Șrī Aurobindo a fost întrebat de un filosof: „Crezi în Dumnezeu?” El a răspuns: „Nu”. Filosoful a fost șocat. Bătuse drum lung, crezând că omul acesta ajunsese să-l cunoască pe Dumnezeu, iar omul acesta spune: „Nu cred în Dumnezeu”. O clipă n-a mai avut curaj să întrebe ceva. Apoi a spus: „Dar eu credeam că l-ai văzut pe Dumnezeu”.

Șrī Aurobindo a râs și a spus: „Da, l-am văzut, de asta spun că nu cred. Credința vine din ignoranță. Eu știu! Nu cred”.

Și ține minte: trebuie să știi, nu ești aici ca să crezi. Eu te ajut să știi. Credința este un truc al minții: ea îți dă sentimentul că știi, fără ca tu să știi de fapt. Omul este un semn de întrebare – și asta este o binecuvântare. Celebrează asta, dansează, bucură-te, fiindcă fără acel semn de întrebare n-ar exista credință sau îndoială – ar exista doar certitudine absolută. Acolo trăiesc animalele – în certitudinea absolută. Și de asta preoții și politicienii vor ca oamenii să trăiască în certitudine absolută.

Viața ezită. Viața este nesigură. Viața e primejdioasă. De asta e viață – fiindcă se mișcă.

Se spune că Socrate a zis: „N-aș vrea să devin un porc mulțumit. În loc să fiu un porc mulțumit, aș vrea să rămân un Socrate nemulțumit“.

Meditează la asta – este o afirmație de mare valoare. Porcul e mulțumit, e absolut sigur. De asta se spune că oamenii îndărătnici, care au impresia că dețin certitudinea absolută, sunt ca porcii.

Oamenii îndărătnici sunt inevitabil proști. Omul viu are incertitudini, el se mișcă în necunoscut. Nu poate trăi într-o certitudine absolută. Certitudinea înseamnă că nu te-ai îndoit niciodată.

Există o altfel de cunoaștere, care rezultă din îndoială, care rezultă din creștere. Nici atunci când apare acel alt fel de cunoaștere nu ești sigur. Dar acum incertitudinea are un cu totul alt parfum. Dacă l-ai fi întrebat pe Buddha despre Dumnezeu, el ar fi tăcut. Aici îi este el mult superior lui Śrī Aurobindo. Ar fi rămas absolut tăcut, n-ar fi spus nici da, nici nu. De ce? Pentru că el spune: „Supremul este atât de vast încât ar fi greșit să spunem da, ar fi greșit să spunem nu, pentru că vorbele noastre sunt atât de mici încât nu pot cuprinde supremul. El poate fi transmis doar prin tăcere.

Un maestru zen a fost întrebat: „Poți să spui ceva despre Dumnezeu?“ El a rămas mut. A ascultat întrebarea cu ochii deschiși și apoi a închis ochii. Au trecut câteva clipe. Celui care pusese întrebarea, acele clipe i s-au părut foarte lungi. Aștepta și începea să-și piardă răbdarea, iar maestrul pătrunsese undeva într-un alt spațiu. Pe fața lui se vedea un mare extaz, dar nici un răspuns.

Acel extaz era răspunsul. În ființa lui era o liniște deplină, iar acea liniște vibra în jurul lui. Era aproape tangibilă. Dar cel care întrebase nu își dădea seama deloc de ea; era prea preocupat de întrebare și aștepta răspunsul.

L-a zgâlțâit pe maestru și a spus: „Ce faci? Ți-am pus o întrebare și ai închis ochii și stai în tăcere. Răspunde!“ Maestrul a spus: „Dar exact asta fac. Acesta e răspunsul meu!

Cu siguranță, acest răspuns era mult superior răspunsului lui Śrī Aurobindo.

Dar cel care întreba nu a fost mulțumit. El voia ceva care să fie transmis verbal. A insistat, așa că maestrul a spus: „Bine“.

Stăteau pe malul unui râu. Maestrul a scris cu degetul pe nisip: meditație.

Acum, întrebarea era despre Dumnezeu, iar răspunsul despre meditație – total irelevant. Cel care pusese întrebarea a zis pe bună dreptate: „Glumești? Eu te întreb de Dumnezeu și tu scrii pe nisip meditație!“

Maestrul a răspuns: „Asta e tot ce pot să spun sau ce se poate spune. Tu întrebi despre țință, eu vorbesc despre cale, pentru că țința este incomprehensibilă – atât de misterioasă încât nu se poate spune nimic despre ea, așa că stau pur și simplu în tăcere. Dacă ai ochi de văzut, vezi! Dacă ai urechi de auzit, auzi! Auzi-mi tăcerea și cântecul care e tăcerea mea și muzica ce răsare în ea. Dacă nu o auzi, asta dovedește că ai nevoie de meditație. Așa că meditează“.

Omul a spus: „Doar atât? Un singur cuvânt, meditație? Nu vrei să dezvoltî puțin?“

Maestrul a scris din nou, cu litere mai mari, „meditație“. Asta însemna pentru el să dezvolte.

Bărbatul a fost din nou nedumerit și a zis: „Dar nu faci decât să repeți. Faptul că ai scris cu litere mai mari nu mă ajută.“

Maestrul a scris cu litere și mai mari: „meditație“. Și a zis: „Altceva nu se mai poate spune despre asta. Va trebui să o faci. Va trebui să fii în ea“.

Atunci când nu știi, ai un fel de incertitudine, deoarece cum poți să fii sigur când nu știi? Dar și când știi ai un fel de incertitudine, deoarece cum poți să fii sigur în privința supremului? El e atât de vast, iar a fi sigur în privința lui înseamnă să-l micșorezi, să arăți că e în pumnul tău. Dumnezeu nu poate fi stăpânit; dimpotrivă, tu trebuie să fii stăpânit de Dumnezeu.

Acceptă-ți nu-ul, acceptă-ți da-ul, și nu te gândi că sunt opuse; nu sunt. Așa cum nu poate exista curaj fără pericol, nu poate exista nici credință fără incertitudine, fără îndoială. Riscul face parte din jocul pe care suntem născuți să-l jucăm. Trebuie să învățăm să ne bizuim pe posibilități – nu pe certitudini, ci pe posibilități.

Eu pot să-ți spun doar că Dumnezeu este posibil. Bizuiește-te pe posibilități, nu cere certitudini. Fiindcă dacă ceri certitudini, crezi autorități; din nevoia de a fi sigur, devii victima oamenilor care sunt încăpățânați, ignoranți, dar siguri. Numai papagalii pot fi siguri, pentru că ei au răspunsuri gata făcute. Învățații pot fi siguri, pentru că învățații nu sunt decât niște papagali.

Un om care cunoaște cu adevărat te va ajuta să rămâi tăcut: te va ajuta să treci prin da și prin nu, prin credință și prin îndoială, prin momente mai calde și prin momente mai reci; te va ajuta să treci prin zile și nopți, prin culmi și văi, și nu te va învăța nici o dogmă, ci doar curajul, aventura, cercetarea.

Ascultându-ți întrebarea, mi-am amintit două povești.

Era un băiat de vreo cinci ani care dobândise obiceiul de a folosi cuvinte urâte în conversația obișnuită. Părinții lui și-au dat toată silința să-l dezbrace de acest obicei și, în cele din urmă, s-au gândit la un plan despre care credeau că o să funcționeze. L-au chemat pe fiul lor la o consfătuire de familie și i-au spus: „Ei bine, fiule, nu putem să ținem în casa noastră un băiețel care continuă să folosească un astfel de limbaj. Așa că am hotărât că, dacă nu te dezbari de obiceiul acesta, vom lua o măsură drastică. Te avertizăm că, dacă mai auzim un cuvânt urât de la tine, va trebui să-ți faci bagajul și să pleci din casa asta. Nu mai putem suporta acest limbaj. Ai înțeles?”

Băiatul n-a spus nimic, deși a dat din cap. Dar se părea că obiceiul era prea puternic pentru a se dezbara de el dintr-odată și în scurtă vreme părinții l-au auzit presărându-și conversația cu cuvinte urâte.

Mama lui a spus: „Fiule, noi te-am avertizat, iar acum trebuie să pleci. Du-te să-ți faci bagajul“.

Băiatul s-a dus fără tragere de inimă în camera lui, și-a făcut geamantanul, și-a luat la revedere și a plecat. Nu știa unde să se ducă, așa că s-a așezat pe treptele din față să-și adune gândurile. În timp ce stătea acolo a venit o vecină, s-a uitat la el și a întrebat: „Mama ta e acasă, dragă?”

Băiatul s-a uitat la ea cu o față acră și a spus: „De unde dracu’ să știi? Eu nu mai locuiesc aici”.

Nu poți forța aceste lucruri, nu le poți reprima, nu le poți comanda. Aceste lucruri au nevoie de înțelegere. Iar părinții nu fac decât să spună întruna: „Nu face aia, fă asta” – ei poruncesc, nu oferă înțelegere. Copiii au nevoie să înțeleagă, nu să primească porunci. Ei au nevoie de iubire, au nevoie să îi ajuți să înțeleagă lucruri. Ei nu vor să te imite. De fapt, nu trebuie să îi forțezi să te imite, pentru că, forțându-i să te imite, le distrugi sufletul. Dăruiește-le iubirea ta și dă-le libertate și ajută-i să devină conștienți, ajută-i să fie mai meditativi.

Dar noi nu facem asta. Noi doar forțăm. A forța un lucru pare calea mai scurtă către îndeplinirea lui. Cui îi pasă? Nu-ți pasă fiindcă nu iubești destul. Cine se deranjează să-l ajute pe un copil să înțeleagă? E mult mai simplu să-i spui: „Du-te și fă asta fiindcă așa spun eu, fiindcă sunt tatăl tău și știi mai multe pentru că sunt mai mare decât tine”. Copilul poate fi forțat să facă un anumit lucru pentru că e neajutorat, dar în adâncul ființei lui va purta rana. Și probabil că și tu porți în adâncul ființei tale multe răni.

Iubirea mea pentru tine, ajutorul meu pentru tine constă din a-ți aduce rănila la suprafață. Este bine, pentru că odată ce rănila iese la suprafață, la soare, ele se pot vindeca – nu există alt mod de a le vindeca. Te însănătoșești: nu te teme, lasă toți acei „nu” să iasă la suprafață; ei vor fi eliberați, iar tu vei scăpa de ei.

O fetiță nu și-a ascultat părinții și ei au hotărât că trebuia pedepsită. Au dus-o în dormitor, au băgat-o în debaraua de haine, au închis ușa și au spus: „Acum, dragă, stai și gândește-te bine și hotărăște-te dacă poți să fii mai iubitoare cu părinții tăi și să-i asculți”.

După câteva minute, părinții au început să aibă muștrări de conștiință și s-au dus în dormitor, au băut în ușa debaralei și au spus:

– Cum te simți, dragă?

– Ah, mă simt bine.

– Ce faci? a întrebat mama.

– Păi, am scuipat pe rochia ta, am scuipat pe paltonul tău, am scuipat pe pantofii tăi și acum stau și aștept să se mai strângă scuipat.

A doua întrebare.

Osho,

Te rog să spui ceva despre această știre: The Indian Express din 18 august scrie că filmul Osho n-ar reflecta imaginea reală a Indiei. Ministrul Informării, L.K. Advani, a spus în Parlament: „Echipelor străine de televiziune și film li s-a refuzat permisiunea de a documenta activitățile Ashramului Osho, deoarece se consideră că un film despre activitățile ashramului nu ar reflecta în mod favorabil imaginea Indiei în străinătate“.

Asta e chiar surprinzător din partea unui politician, pentru că politicienii sunt cei care distrug imaginea țărilor. Politicienii sunt cei mai corupți oameni – de la agentul de poliție până la prim-ministru. Corupția lor nu o să ajute imaginii țării în lume. Ar trebui să se gândească la asta. Certurile lor permanente din motive stupide distrug imaginea țării – și nu poți găsi politicieni mai certăreți ca în India. Iar certurile nu au deloc o bază ideologică; certurile sunt doar certuri personale, izbucnite din lăcomia lor personală.

Politicienii indieni par a fi cei mai lacomi – lacomi de putere, flămânzi de putere –, încontinuu certându-se între ei. Își irosesc tot timpul în certuri.

Țara se duce de râpă, iar ei stau în New Delhi și tot ce fac e să se certe între ei – cum să-l răstoarne pe celălalt. Toți vor să fie prim-ministru. Și odată ce unul ajunge prim-ministru, tot ce face este să-și apere poziția. Mai întâi își irosește tot timpul pentru a ajunge prim-ministru – aproape toată viața.

Morarji Desai și-a irosit toată viața pentru a ajunge prim-ministru. Acum, la optzeci și trei de ani, a ajuns. Așa că acum își irosește tot timpul gândindu-se: Cum să rămână în funcție până moare? Odată ce ești în funcție nu vrei să mori. Ești în stare să faci orice. El își bea propria urină; crede că așa o să devină nemuritor.

Acum, acest prim-ministru băutor de urină promovează imaginea Indiei peste hotare? Politicienii ar trebui să se gândească la asta. N-ar trebui să-și facă griji din pricina mea și a oamenilor mei. Dar politicienii stau cel mai prost din punctul de vedere al inteligenței. Ei sunt cei mai de jos oameni din lume.

Am auzit o anecdotă.

Un politician s-a dus la psihanalist și a spus: „Sufăr de un complex de inferioritate“.

Psihiatrul s-a ocupat de politician, a făcut cu el multe ședințe de psihanaliză și în cele din urmă i-a spus: „N-ai de ce să-ți mai faci griji“.

Politicianul a întrebat: „Nu trebuie să-mi fac griji? Așadar, nu mai e nici o problemă?“

„Nu mai e nici o problemă, a răspuns psihiatrul, fiindcă pur și simplu ești inferior. Nu e nevoie să suferi de un complex de inferioritate. Pur și simplu așa stau lucrurile.“

Odată am stat într-o casă de oaspeți cu un politician. Dimineața stăteam pe pajiște. El citea ziarul. Doar asta citesc toți – ziarul e Coranul, Biblia, Gita lor. Deodată a ridicat privirea și mi-a spus: „Niciodată n-am să pot înțelege cum de mor oamenii mereu în ordine alfabetică“.

Altădată călătoream cu trenul și, din nefericire, în același compartiment era un politician. Spun din nefericire pentru că politicienii put. Nimic nu putea ca politica. Este cel mai murdar lucru din lume.

A intrat în vorbă cu mine și l-am întrebat dacă auzise ultimul banc despre politicieni.

– Te avertizez că și eu sunt politician, a spus el.

– E în regulă, am zis, am să-l spun foarte, foarte încet.

Eu nu fac parte din nici o tradiție, asta îi pune în încurcătură pe politicienii indieni. Eu nu aparțin trecutului, aparțin viitorului. Ei nu pot să mă înțeleagă – le este imposibil. Dacă aș fi aparținut trecutului, n-ar fi fost nici o problemă. Dar eu nu aparțin trecutului. Omul cu adevărat religios nu aparține niciodată trecutului. Buddha nu a aparținut trecutului, de asta hindușii erau supărați. Iisus nu a aparținut trecutului, de asta evreii erau supărați. Iisus, Buddha, Krishna – ei toți arată spre viitor, nu spre trecut.

Nu îmbrățișa trecutul, căci vei rata esențialul. Tradiția nu este religie. Religia este întotdeauna depășire, transcendere.

Dacă aș fi fost hindus, n-ar mai fi fost nici o problemă. Nu sunt. Dacă aș fi fost mahomedan, n-ar mai fi fost nici o problemă. Nu sunt. Nu sunt nici budist, nici jainist. Ei sunt foarte derutați, nu pot să mă catalogheze, nu știu în ce categorie să mă înscrie. Nici un om religios nu poate fi catalogat, fiindcă religia înseamnă în esență libertate – libertatea față de trecut, libertatea de a fi aici și acum și libertatea de a fi disponibil pentru viitor.

Eu încerc să-ți aduc ceva din viitor; abia peste sute de ani oamenii vor înțelege asta și atunci aceiași politicieni își vor exprima respectul, așa cum își exprimă respectul față de Iisus. Iar aceștia sunt oamenii care l-au răstignit, aceștia sunt oamenii care i-au bătut cu pietre pe Buddha și pe Mahavira și aceștia sunt oamenii care l-au otrăvit pe Socrate. Sunt aceiași oameni – ferește-te de ei!

Ei sunt întotdeauna împotriva viitorului. De ce sunt împotriva viitorului? Fiindcă interesele lor sunt înrădăcinate în trecut. Ei pot să manipuleze trecutul, dar viitorul nu-l pot manipula. Pot exploata trecutul, dar viitorul nu-l pot exploata. Îi pot exploata pe necredincioși, dar nu-i pot exploata pe oamenii religioși. Îi pot exploata foarte ușor pe cei pseudoreligioși, nu au nici o problemă, pentru că omul pseudoreligios este aproape o umbră, nu o realitate. Și omul pseudoreligios este întotdeauna gata să fie manipulat, să fie transformat într-un sclav.

Eu creez aici oameni rebeli, rebeli într-un fel multidimensional. Sigur că politicienii se tem. Și vor găsi scuze.

Acum el spune: „Filmul Osho n-ar reflecta imaginea reală a Indiei...”

Aș vrea să-l întreb: tu știi ce înseamnă real? Real înseamnă ceea ce se întâmplă – iar acest ashram se întâmplă, eu mă întâmplu. Orice imagine a Indiei ce nu mă include pe mine va fi nereală – doar pentru că nu va include ceva care se întâmplă în realitate. Ce înțelegi prin „imagine reală“?

O imagine reală înseamnă ceea ce ține de existență, ceea ce se întâmplă. Poate să nu-ți placă de mine, poate să nu-ți placă de oamenii mei, dar nu poți să spui că eu nu reflectez imaginea reală a Indiei. Poate că ești tu împotriva mea, însă eu încă mai fac parte din această țară. Sunt aici și am să fiu aici. Iar oamenii mei vor fi tot mai mulți. Asta face parte din realitate. Poate că acum e doar o sămânță, însă curând va deveni un copac mare. Cum poți să-i negi realitatea?

Avem în toată lumea două milioane de sannyasini. Nimeni altcineva nu poate pretinde că are așa ceva. Și avem aproape un milion de adepți, de discipoli care nu stau în ashramuri. Trei mii de sannyasini sunt aproape mereu prezenți aici. În fiecare an ne vizitează în jur de 25 000 de oameni din toată lumea, din toate țările. Nici un alt loc nu poate pretinde așa ceva. Cum poți să spui că asta nu e ceva real?

Domnule Advani, cred că va trebui să mai înveți puțin limba. Real este ceea ce se întâmplă. Poate că nu e pe placul tău – asta e altceva –, dar e ceva real. Și aș vrea să-ți spun și că nu e ceva străin de spiritul Indiei; acest fenomen care se întâmplă aici e însuși sufletul Indiei. S-a întâmplat pe vremea lui Buddha, s-a întâmplat pe vremea lui Mahavira, s-a întâmplat pe vremea lui

Krishna. S-a întâmplat iar și iar. India reală nu e alcătuită din politicieni, ci din mistici. Politicienii vin și pleacă; misticii rămân.

Ții minte numele vreunui politician din vremea lui Buddha? Unde sunt ei? Și trebuie să fi fost la fel de zgomotoși ca domnul Advani. La vremea lor, trebuie să fi fost foarte zgomotoși, trebuie să fi făcut multă zarvă. Îi ții minte pe politicienii care l-au răstignit pe Iisus? Iar dacă ții minte numele lui Pilat din Pont e numai pentru că el l-a răstignit pe Iisus; altfel, cine l-ar fi ținut minte?

Când Socrate era pe moarte, un politician i-a spus: „Ne pare rău că ai fost condamnat la moarte“.

Socrate a deschis ochii și a spus: „Nu fi îngrijorat. Nu mă puteți ucide, voi trăi. Și, ia aminte, numele vostru va fi ținut minte doar datorită mie“.

Și așa e.

India reală este o căutare a sufletului omului – nu geografie, nu istorie politică, ci o călătorie lăuntrică. Călătoria meditației este India reală. O reprezintă Mahavira, o reprezintă Buddha, o reprezintă Krishna și Hristos și Nanak – ei reprezintă India reală. Iar eu am moștenirea lor – și mult mai mult.

Însă întotdeauna a fost așa.

Dacă Advani ar fi fost ministrul Informării și Televiziunii pe vremea lui Mahavira, el n-ar fi lăsat BBC să-l filmeze pe Mahavira, fiindcă acesta trăia în pielea goală. Sau dacă ar fi fost ministru pe vremea Lallei... Lalla era o mistică; trăia goală. Cu siguranță el ar fi împiedicat orice echipă de televiziune, orice echipă de filmare să se apropie de acești oameni din același motiv: ei nu reprezentau, nu reflectau imaginea reală a Indiei.

Domnul Advani reflectă imaginea reală a Indiei? În curând se va duce pe apa Sâmbetei. Prezic că până la următoarele alegeri nu se va mai auzi de el – el și toți acoliții se vor duce pe apa Sâmbetei, pentru că țara a văzut că

au înșelat-o. În numele democrației, tot felul de oameni nepotrivți au devenit puternici în India. Și, de când sunt la putere, n-au făcut decât să se certe.

Trebuie să îți amintesc de cele trei maimuțe ale lui Mahatma Gandhi. Probabil că ai auzit de ele – erau renumite. El aveau mereu o statuie a lor. Cineva din Japonia sau din China i le oferise. Una dintre maimuțe își ține mâinile pe ochi, simbolizând faptul că nu trebuie să vezi ceea ce e greșit. O alta își ține mâinile pe urechi, simbolizând că nu trebuie să auzi ceea ce nu merită auzit. Iar a treia maimuță își ține mâinile pe gură: nu trebuie să spui ceea ce nu merită spus, trebuie să taci.

Aceste trei maimuțe au ajuns la conducere. Acum ele sunt numite trimurti, trinitatea – cele trei maimuțe ale lui Mahatma Gandhi. Maimuța șefă își ține mâinile pe urechi; nu vrea să asculte. Țara întreagă strigă: „Murim de foame. Populația crește“. Dar ea nu vrea să asculte. O cheamă Mahatma Morarji Desai. Toată țara strigă: „Fiul tău e un criminal – acumulează bani prin mijloace ilegale!“ Dar ea nu vrea să asculte. Este maimuța șefă a lui Mahatma Gandhi: își acoperă urechile și zâmbește; își bea urina ca să rămână sănătoasă. Asta e tot ce face.

Cealaltă maimuță își acoperă ochii, pentru că ea reprezintă casta paria, pe cei călcați în picioare, casta celor de neatins – iar aceștia sunt arși de vii. Sunt uciși, măcelăriți, femeile sunt violate. Și nu s-a mai întâmplat niciodată în asemenea măsură: în toată țara, viața lor e în pericol. Iar omul care îi reprezintă, Jagjivan Ram, stă cu ochii închiși pentru că dacă îi deschide și vede ce se întâmplă, nu mai poate să spună că el este reprezentantul lor.

Dar a treia maimuță – Charan Singh –, care ar fi trebuit să nu scoată o vorbă, le-a trădat pe celelalte și a spus ceva și, din cauza asta, a fost scoasă din trinitate. Dar ea încearcă să-și reia locul, iar celelalte două maimuțe încearcă să o împiedice, fiindcă a început să spună lucruri pe care nu trebuia să le spună. Și de ce a început ea să spună lucruri? Pentru că îmbătrânește. Face atacuri de cord și tot felul de boli și se pare că nu are nici o șansă să mai ajungă prim-ministru al Indiei. Așa că trebuie să vorbească – timpul trece repede –, trebuie să se lupte, nu mai poate să tacă.

Acești oameni-maimuțe din New Delhi cred că ei reprezintă India reală? Ei reprezintă doar partea nevrotică a Indiei, ei îi reprezintă pe cei care suferă

de complexe de inferioritate. Asta spune marele psiholog Adler: un om intră în politică doar dacă suferă de un complex de inferioritate. Vrea să-și dovedească sieși că e cineva. Trebuie să o dovedească, altfel faptul că „sunt inferior“ îi produce o mare suferință. Oamenii netaleantați, lipsiți de inteligență intră în politică. Cei talentați devin poeți, pictori, artiști, filosofi, muzicieni, dansatori. Ei au o mie și unu de alte lucruri frumoase de făcut, nu politică. Doar cei de mâna a treia, cei mai mărginiți din țară intră în politică. Dacă tot nu știu să facă nimic altceva, măcar intră în politică. Politicienii sunt aproape niște criminali ascunși; oameni de aceeași calitate ajung criminali. Dacă nu pot ajunge la putere, devin distructivi.

Și ce se întâmplă rău aici, de le este frică să nu se afle în lumea mare?

Un singur lucru: aici are loc o mare sinteză – ceva ce nu s-a mai întâmplat, de care le este frică – care trebuie să se întâmple. Este un lucru absolut necesar dacă vrem ca omenirea să supraviețuiască. Eu încerc să realizez o mare sinteză: sinteza dintre Zorba Grecul și Gautama Buddha, sinteza dintre materialism și spiritualism. Încerc să creez un materialism spiritual. Aceste două doctrine au fost mereu separate, antagonice. Și din cauza acestui antagonism omul este schizofrenic, pentru că omul este și trup, și suflet. Omul nu e doar suflet, omul nu e doar trup. Materialismul susține că omul e numai trup. Spiritualismul susține că omul e numai suflet. Ambele sunt nesatisfăcătoare, s-au dovedit a fi nesatisfăcătoare.

Omul trebuie acceptat în totalitatea lui. În ceea ce privește trupul, omul trebuie să fie Zorba Grecul, iar în ceea ce privește sufletul, trebuie să fie Gautama Buddha. Dacă trupul și sufletul pot coexista, de ce n-ar putea coexista Buddha și Zorba în același om? Asta va fi cea mai înaltă sinteză.

Occidentul a rămas materialist. El suferă de materialism. Are toate beneficiile materialismului: tehnologie avansată, case frumoase, dotări medicale mai bune, durată de viață mai mare, trupuri mai frumoase, mai sănătoase. Occidentul este bogat, îmbelșugat, însă suferă din cauză că și-a pierdut sufletul, lumea lui interioară e goală, găunoasă. În afară, Occidentul are tot ce îi trebuie, însă ocupându-se de exterior a favorizat prea mult materialismul și a uitat de lumea sa interioară. Maestrul s-a pierdut, sufletul s-a pierdut. Regatul există, dar regele a murit. De aici suferința occidentalilor, de aici căutarea regelui pierdut, de aici interesul față de meditație, pentru că meditația este singura cale de căutare a regelui

lăuntric. Unde s-a dus acesta? Unde e lumina lăuntrică?

Orientul a rămas spiritual. El are toate frumusețile spiritualității: calm, liniște, relaxare, iubire, compasiune. El are o anumită calitate – un parfum al interiorului –, dar trupul e bolnav și pretutindeni în jur este sărăcie și foamete, iar lumea exterioară este urâtă. Și a și suferit mult. Și atât Occidentul, cât și Orientul sunt tensionate, fiindcă până când nu devii întreg vei rămâne tensionat.

Nu vedeți că Orientul nu mai este interesat de meditație? De asta nu vedeți mulți indieni aici. Orientul nu mai este interesat de meditație, nu mai este interesat de Buddha. Interesul lui s-a schimbat și e firesc să fie așa. El vrea să știe mai multe despre fizică, despre chimie, despre inginerie, despre medicină. Talentele orientale se duc în Occident – la Oxford, la Cambridge, la Harvard, la Princeton – să învețe ce s-a întâmplat în Occident. Talentele orientale au o singură dorință – să plece în Vest și să învețe ceva din știința modernă. Omul talentat din Est nu poate să înțeleagă de ce voi, occidentalii, veniți în Orient. Voi aveți Oxford, aveți Harvard, de ce veniți aici? Pare absurd.

Dar Vestul trebuie să vină în Est; Harvard și Oxford au dovedit că au lipsuri. Ele au dat mult, însă n-au dat bogăție lăuntrică. Vestul este îmbelșugat și, pentru că este îmbelșugat, a devenit mai conștient de sărăcia lăuntrică, de gaura neagră lăuntrică. Exteriorul este atât de plin de lumină încât, prin contrast, gaura neagră lăuntrică a devenit foarte vizibilă. Căutarea a început: Vestul se îndreaptă spre Est, Estul se îndreaptă spre Vest.

Intellectualul oriental devine comunist, iar intelectualul occidental devine gânditor, începe să mediteze. Acest lucru poate continua și poate conduce din nou la alt gen de schimbare și suferință: Occidentul poate deveni Orient și Orientul poate deveni Occident, iar problema va rămâne aceeași. Munca mea aici este un mare experiment de a aduce laolaltă Orientul și Occidentul.

Kipling a spus: „Estul și Vestul nu se vor întâlni niciodată“. Aș vrea să-i spun lui Kipling – trebuie să fie undeva în mormântul lui, pentru că este creștin și nu va părăsi mormântul înainte de ziua judecății de apoi – „Domnule, Estul și Vestul se întâlnesc; s-au întâlnit deja, se întâlnesc aici, în locul ăsta“ despre care Advani spune că nu reprezintă India reală.

El reprezintă Estul, dar reprezintă mai mult decât Estul: reprezintă Estul plus Vestul, reprezintă întreaga omenire – este un experiment al frăției universale. Aici găsești creștini, evrei, musulmani, parsi, jainiști, budiști, hinduși – tot felul de oameni. Toți au renunțat la identitatea lor, au intrat într-o frăție universală... și tu spui că locul ăsta nu reprezintă adevărata imagine a Indiei?

Și nu uita nici că India nu este o țară mică, e un continent vast; nu e o singură tradiție, ci multe tradiții. Dar oamenii care sunt la putere sunt esențialmente șovini hinduși. Un tip de oameni foarte imorali a ajuns la putere. Întregul lor mod de a gândi este de un hinduism foarte îngust – atât de îngust, încât nici nu conține întregul curent al hinduismului.

Dacă oamenii ăștia sunt lăsați să-și spună cuvântul, mai devreme sau mai târziu vor demola cu buldozerele Khajuraho, Konarak, pentru că vor spune că ele nu reprezintă imaginea reală a Indiei.

De ce sunt atât de porniți împotriva mea? Pentru că aici se practică yoga, se practică sufismul, se practică zen, se practică taoismul și, de asemenea, tantra – iar tantra creează probleme. Acești oameni din New Dehli sunt totalmente frustrați sexual, reprimăți.

Aici renaște Khajuraho. Cui aparține Khajuraho? Nu eu am clădit acel templu. I-aș sugera lui Advani următorul lucru: distruge Khajuraho pentru că s-ar putea ca cei de la BBC să vină să-l filmeze. Este un templu frumos, unul dintre cele mai frumoase de pe pământ, pentru că nimic nu e mai frumos decât iubirea, nimic nu e mai grațios decât un cuplu de îndrăgostiți, prins într-o îmbrățișare plină de iubire. Nimic nu e mai divin. Ceva din Dumnezeu coboară atunci când un cuplu este cufundat adânc în iubire, în extaz orgasmic. Khajuraho asta reprezintă. Și există mii de scripturi tantrice. Te rog să le distrugi înainte ca cineva să afle de ele. Distruge Kama Sutra a lui Vātsyāyana.

De ce ți-e atât de frică de mine și de oamenii mei? Ei nu fac rău nimănui. Nu se antrenează pentru vreun război, ci se pregătesc pentru o viață mai plină de iubire. Da, și alături de yoga, tao, zen, practică și tantra. Și deoarece câteva ziare, cu aceeași gândire reprimată sexual, au publicat niște fotografii nud din ashram... Asta e tot ce au împotriva mea.

Acea nuditate face parte dintr-o lungă tradiție indiană. Asceții jainiști digambara umblă goi – împiedică-i, ei sunt încă în pielea goală. Mii de sannyasini hinduși trăiesc în nuditate – împiedică-i. Distruge toate templele jainiștilor, pentru că Mahavira și alți 23 de tirthakara-și, învățători spirituali, au acolo statui nude. Și distruge toate templele hinduse ale lui Shiva, pentru că Shiva-linga nu e decât un simbol falic. Abia apoi poți să spui...

Mai întâi distruge toate aceste lucruri și abia apoi poți să spui că Osho și ashramul lui nu reflectă imaginea reală a Indiei. Altfel, India este un continent vast; timp de mii de ani, multe tradiții au trăit laolaltă. Tantra a existat alături de yoga.

Yoga este represivă, tantra este expresivă. Yoga se teme de sex, tantra se bucură de sex. Yoga spune: „Evită sexul dacă vrei să ajungi la Dumnezeu“, iar tantra spune: „Folosește-te de sex dacă vrei să ajungi la Dumnezeu“. Iar constatarea mea este că tantra este mult mai profundă decât yoga, pentru că sexul este energia pe care ți-a dat-o Dumnezeu; reprimarea lui este o mare lipsă de respect față de Dumnezeu. Folosește-te de el. Iar el este energia creatoare din tine: el creează copilul, aduce o nouă viață. Mai are și alte aspecte ascunse: dacă te folosești de el în mod meditativ, dacă îl folosești ca rugăciune, el te poate crea din nou, te poate face să renaști. Vei deveni un dwija, un născut de două ori.

Energia sexuală are doi poli. Dacă se mișcă în jos, concepe copii; nașterea unui copil este un miracol. Dacă se mișcă în sus, te creează pe tine: se naște o nouă integritate, o nouă individualizare, un nou centru al ființei. Tantra este una dintre cele mai mari științe născute vreodată pentru transformarea omului. Iar acest loc nu e un ashram obișnuit, din cele cu care s-au obișnuit indienii – plictisitor, mort. Locul acesta este o academie de alchimie. Facem experimente importante de extindere a conștiinței umane și folosim tot felul de tehnici de care dispune omenirea – atât occidentalii, cât și orientalii. Politicienilor le este tare frică de asta.

El spune: „Filmul Osho n-ar reflecta imaginea reală a Indiei... se consideră că un film despre activitățile ashramului nu ar reflecta în mod favorabil imaginea Indiei în străinătate“.

Dar împiedicând echipele de televiziune și jurnaliștii de la BBC, din Spania,

Australia și Germania să ajungă aici, crezi că mă vei putea împiedica să ajung la oameni? Dacă Buddha a putut să ajungă fără să aibă la dispoziție vreun mijloc de presă modern, crezi că pe mine mă vei putea împiedica?

Adevărul nu poate fi împiedicat. Dacă există un oarecare adevăr în mine, el trebuie să ajungă la oameni. El va ajunge, iar oamenii vor ajunge la mine. Nici un guvern nu mă poate împiedica să ajung la oameni. Da, ziarele poți să le împiedici, stațiile de televiziune poți să le împiedici, radioul poți să-l împiedici. Cui îi pasă?

Prin oamenii mei voi ajunge la milioane de oameni. Dacă există adevăr, oamenii vor veni din toată lumea, căutând și cercetând. Dacă sunt însetați, inevitabil încep să caute și să cerceteze, pentru că aici am ceva care le poate potoli setea.

Și nu e corect să spui astfel de prostii fără ca măcar să fi venit aici, or nici Advani, nici alt ministru n-au venit vreodată aici.

Și, domnule, ți-aș sugera... guvernul tău e foarte priceput la crearea de comisii. În acest an și jumătate de când sunteți la putere numai asta ați făcut. Tot ce ați făcut a fost să înființați comisii. De ce nu faceți o comisie care să viziteze ashramul, să vadă ce se întâmplă aici? Dar ține minte un lucru: fii cu băgare de seamă, fiindcă oamenii care vin aici ajung să fie capturați. Și ai grijă și pe cine trimiți. Toate informațiile pe care le ai despre ashram provin de la secții de poliție. Cum pot ei să înțeleagă? Ce pot ei să înțeleagă? Toate informațiile pe care te bazezi tu provin de la mașinăria ta guvernamentală. Ce înțeleg ei?

Așa că să nu institui o comisie cu un judecător senil, pensionar – asta nu va fi de ajutor. Aici se întâmplă ceva științific, așa că numai cei care știu câte ceva despre progresele din psihologie, despre terapia de grup, despre psihodramă, despre terapie primară, despre psihanaliză, despre psihosinteză, cei care știu câte ceva despre arica, vipassana, zazen, învățarea sufistă – numai ei vor înțelege ce se întâmplă aici.

Locul acesta are multă inteligență, mult talent. Avem sute de doctori în litere, în medicină, în filosofie și mii de licențiați în arte și științele naturii. Nici o universitate din India nu poate pretinde că are atâtea talente câte avem noi aici. Chiar și doctorii în filosofie curăță toalete!

Așa că trimite niște oameni școliți, nu parlamentari de-ai tăi – ei n-ar înțelege nimic – și pe urmă decide. Ești și tu invitat, domnule Advani.

Și ce fel de democrație e asta? Ai venit la putere în numele democrației. Nici măcar Indira nu a îndrăznit să se bage peste munca mea. Și voi sunteți democrați? Nu sunteți decât niște hinduși șovini!

India e un continent mare. Crezi că Charvaka și materialismul lui nu sunt indieni? Crezi că Buddha, care îl neagă pe Dumnezeu, care neagă sufletul, care neagă lumea, care e nihilist – un nihilist total, un nihilist prin excelență – nu era hindus? Crezi că Tilopa și Saraha nu erau indieni, mari tantrici?

Cine crezi tu că este indian? Doar Mahatma Gandhi și Mahatma Morarji Desai, doar acești doi oameni sunt indieni? Înseamnă că nici măcar nu știi mare lucru despre Mahatma Gandhi. Toată viața lui a reprimat sexul și la bătrânețe a constatat că mersese pe un drum greșit. Și atunci a început – trebuia să înceapă – experimente tantrice. Ce zici de asta? În ultimii ani de viață dormea cu o tânără goală. Zadarnic reprimase sexul toată viața, deoarece chiar și la șaptezeci de ani avea vise erotice și fantezii sexuale. Apoi, în ultimă instanță, ca ultimă soluție, a început să se îndrepte spre tantra. A murit tantric fiind. Ce zici de asta? Și tu îl numești Părintele Națiunii? Nu-l mai numi Părintele Națiunii, el nu reprezintă imaginea reală a Indiei. Ce zici despre faptul că la 70 de ani dormea cu o fată de 18 ani, goală? Îl mai numești Părintele Națiunii?

Și încă ceva. Advani și compania, acești hinduși șovini, sunt oameni care au creat climatul în care a fost omorât acest om, Mahatma Gandhi. Dar ce fel de ipocrizie e asta? Acum îi aduc omagii și îl numesc Părintele Națiunii – iar ei sunt criminalii! Ei au creat în țară climatul omorării acelui om, iar acum îl venerază. În numele lui sunt ei acum la putere.

India are multe curențe. Și e frumoasă. Nu e un monolit – de asta e frumoasă. Este un curcubeu, are toate culorile. Budiștii au o ideologie, jainiștii au o ideologie total diferită, iar hindușii au multe ideologii. Hinduismul nu e o religie îngustă. În hinduism nu există papă sau biserică; el nu e deloc o religie organizată. Și frumusețea lui e că lasă tot felul de oameni să aibă tot felul de căi; toate căile duc la Dumnezeu, spune el. Este cea mai tolerantă religie din lume. Dar hindusul șovin nu poate tolera și

încearcă să facă și hinduismul la fel de mărginit cum e el. Acestea sunt ideile din mintea lor. Aceste idei le creează neplăceri.

La mine vin tot felul de oameni. Găsești aici oameni de știință, găsești filosofi – cu sutele. Găsești aici psihoterapeuți, găsești poeți, pictori, artiști, muzicieni, actori. Aici găsești tot felul de oameni talentați – în afară de politicieni.

De ce îi este așa de frică politicianului să vină aici? Motivul este că politicianul este persoana cea mai puțin religioasă din lume, persoana cea mai antireligioasă din lume. Politica și religia sunt diametral opuse. Politica este ambiție, religia este non-ambiție. Politica este aroganța egoului, religia este disoluția egoului. Politica este o luptă, o competiție pe viață și pe moarte; este esențialmente violentă. Religia este iubire – fără competiție, fără comparație. De aceea nu găsești aici politicieni.

Și pentru că eu spun lucrurilor pe nume, ei se tem de mine, nu pot să stea față în față cu mine. Domnule Advani, vă invit, pe tine și pe colegii tăi, să veniți aici și să vă întâlniți cu mine și cu oamenii mei. Așa veți înțelege câte ceva din cele care se petrec aici.

Aici are loc unul dintre cele mai importante experimente ce s-au făcut vreodată: extinderea conștiinței umane fără droguri. Și, dă-mi voie să-ți spun, politica e un drog. Politicienii sunt alcoolici. Politica e un fel de nevroză. Dacă te duci în Parlament și stai acolo o zi doar uitându-te, ai să vezi că nebunie ca acolo nu găsești nici într-o casă de nebuni. Și ăștia sunt oamenii care urmează să decidă cine reprezintă India?

India este vastă, nimeni nu poate reprezenta întreaga Indie – nimeni nu are autoritatea să reprezinte întreaga Indie. Nu e un loc micuț; nu e o singură tradiție, nu e o singură religie, nu e nici o singură limbă. Iar acești hinduși șovini încearcă să impună țării o singură limbă – hindi. În spatele limbii hindi nu e decât șovinismul hindus. Nu se poate să impui întregii țări o singură limbă. Ar fi ceva violent, nedemocratic. Și nu uita că limba mea maternă este hindi și o iubesc. Este o limbă frumoasă. Dar asta e o altă problemă. Țara asta are multe limbi frumoase, și așa trebuie să rămână. Vreau să avertizez țara că, dacă ei persistă în încercarea de a impune întregii țări limba hindi, acesta va fi motivul pentru care, mai devreme sau mai târziu, India se va scinda. Este de așteptat ca sudul Indiei să meargă pe

drumul lui împotriva nordului, fiindcă nordul devine prea șovin.

Dacă într-o zi această țară va fi distrusă, motivul îl vor reprezenta acești oameni care sunt azi la putere. India nu poate să aibă o singură limbă. Iar dacă ar putea să aibă o singură limbă, acea limbă ar trebui să fie neutră; fie engleză, fie esperanto, dar nu hindi, nu gujarati, nu marathi, nu bengali, nu tamil. Ar trebui să fie o limbă neutră. Engleza este neutră; nu e limba maternă a nimănui din India. Și este și limbă internațională, deci e perfectă. Eu susțin o formulă cu două limbi: engleza ca limbă națională, pentru că e și internațională, iar a doua limbă, limba maternă. Fiecare copil ar trebui să învețe două limbi.

Iar ei încearcă să facă același lucru și cu religia, în același fel. Vor să mă forțeze să nu fac ce fac aici fiindcă abordarea mea e apolitică. Eu n-am interese personale în nimic – nici în vreo limbă, nici în vreo provincie, nici în vreo religie, nici în vreo tradiție. Abordarea mea e că întregul trecut e al nostru – nu numai trecutul Indiei, întregul trecut al omenirii e al nostru. De asta am ales să vorbesc despre maeștrii chinezi, maeștrii japonezi, maeștrii greci, maeștrii evrei. Am să vorbesc despre toți maeștrii din lume astfel încât, ascultând toate aceste cântece diferite, să deveniți universali.

Lor le e frică de toate acestea. Ei ar vrea ca eu să vorbesc numai despre Bhagavad Gita. Bhagavad Gita este frumoasă și am vorbit despre ea, dar n-am de gând să vorbesc numai despre asta. Eu nu țin de nici o tradiție, de nici un trecut. Eu revendic întregul trecut ca fiind al meu și, de asemenea, întregul viitor.

Se întâmplă uneori ca un politician să vrea să vină aici, dar apoi trimite „antene“, își trimite oameni, iar acei oameni vin și vor ca eu să-l invit pe politician. De ce l-aș invita? Aici vin toți oamenii – cine vrea să vină poate să vină. Noi nu suntem aici ca să acordăm cuiva o atenție deosebită – politicianilor... categoric nu. Mi se trimit mesaje că „X este gata să vină să inaugureze ashramul“, că „Y este gata să vină să pună bazele noii comune“.

Eu nu voi permite nici unui politician să pună bazele comunei mele. Ar fi un sacrilegiu. Nu îi voi permite nici unui politician să vină să-mi inaugureze ashramul. Ce legătură au politicienii cu religia? Ce știu ei despre religie? Ei au cea mai murdară vibrație posibilă.

În trecut au fost și zile bune, au fost și oameni mari. Ascultați această anecdotă.

Împăratul a venit în vizită la maestrul zen Joshu, care medita în camera sa.

– Spune-i să intre să-și facă plecăciunile, i-a spus maestrul însoțitorului îngrozit.

Împăratul a intrat și și-a arătat supunerea față de maestru.

Când Joshu a fost întrebat mai târziu despre purtarea lui nepoliticoasă, el a explicat:

– Dacă vine un oaspete din clasa de jos, mă duc să-l întâmpin la poarta templului. Pentru un oaspete din clasa de mijloc, mă ridic de la locul meu. Un mare împărat nu poate fi tratat așa.

Împăratul, desigur, a fost încântat de primirea lui.

Dar acelea erau zile minunate: un împărat a fost încântat! Acești bieți politicieni trimit mesaje să fie primiți la poartă, cu ghirlande, să fie tratați ca niște VIP-uri. Ce aiureală! Să fiți mulțumiți dacă vă las să intrați, să vă considerați norocoși dacă Sant nu vă oprește la poartă.

În noua comună am de gând să pun la poartă un afiș: „Interzis accesul politicienilor și câinilor“.

Destul pentru azi.

Cercul sfânt și întreg

Maestrul Lu Tsu a spus:

Nimic nu e posibil fără contemplare. Observarea te aduce la țintă.

Ce trebuie inversat prin reflexie este inima conștientă de sine, care trebuie să se îndrepte spre acel punct în care spiritul formator nu este încă manifestat. În corpul nostru de un metru optzeci trebuie să ne străduim să ajungem la forma care a existat înainte de alcătuirea cerului și pământului. Dacă oamenii de azi stau să mediteze numai o oră sau două, uitându-se doar la egoul lor, și numesc asta reflexie, cum poate să rezulte ceva din asta?

Trebuie să te uiți la vârful nasului. Dar asta nu înseamnă că trebuie să-ți lipești gândurile de vârful nasului. Și nici că în timp ce ochii se uită la vârful nasului, gândurile trebuie să fie concentrate asupra mijlocului galben. Oriunde ochiul se uită, e îndreptată și inima. Cum poate fi ea îndreptată în același timp și în sus și în jos? Asta înseamnă să confunzi degetul cu care arăți luna cu luna însăși.

Atunci, ce se înțelege cu adevărat prin asta? Expresia „vârful nasului” este aleasă în mod inteligent. Nasul trebuie să fie pentru ochi o linie călăuzitoare. Dacă nu te călăuzești după nas, fie deschizi larg ochii și te uiți în depărtare, astfel încât nasul nu e văzut, fie cobori prea mult pleoapele, astfel încât ochii se închid, și iarăși nasul nu este văzut. Dar când ochii sunt prea larg deschiși, faci greșeala de a-i îndrepta în exterior, fiind astfel ușor de distras. Dacă sunt prea închiși, faci greșeala de a-i lăsa să se întoarcă spre interior, astfel fiindu-ți ușor să te cufunzi într-o reverie asemănătoare visării. Numai atunci când pleoapele sunt coborâte pe jumătate, așa cum trebuie, vârful nasului se vede corect. De aceea este luat drept linie călăuzitoare. Important e să cobori pleoapele corect, și apoi să lași lumina să curgă înăuntru de la sine; fără efort, fără să te concentrezi ca lumina să curgă înăuntru. Privitul vârfului nasului servește doar ca început al concentrării launtrice, ochii fiind astfel aduși să se uite în direcția cea bună, iar apoi păstrează această direcție în chip de linie călăuzitoare; după aceea poți să nu te mai uiți la el. Așa atârnă un zidar firul cu plumb. După ce îl atârnă, își ghidează munca după el fără să-și bată capul să se uite întruna la firul cu plumb.

Te uiți cu ambii ochi la vârful nasului, stai drept și într-o poziție confortabilă și ții inima în centrul din mijlocul condițiilor. Asta nu înseamnă neapărat mijlocul capului. Este doar o chestiune de fixare a gândirii în punctul care se află exact între cei doi ochi. Atunci totul e bine. Lumina e ceva extrem de mobil. Atunci când îți fixezi un gând în punctul de mijloc dintre cei doi ochi, lumina curge înăuntru de bunăvoie. Nu e nevoie să îți îndrepti atenția în mod special spre castelul central. În aceste puține vorbe este cuprins cel mai important lucru.

„Centrul din mijlocul condițiilor“ este o expresie foarte subtilă. Centrul este omniprezent; în el este cuprins totul; el este asociat cu eliberarea întregului proces al creației.

Menținerea contemplării este indispensabilă, asta asigură statornicirea iluminării. Numai că nu trebuie să stai rigid dacă apar gânduri lumești, ci trebuie să examinezi unde este gândul, unde a început și unde dispare. Nimic nu se câștigă prin împingerea reflexiei mai departe. Trebuie să te mulțumești să vezi unde a apărut gândul și să nu cauți dincolo de punctul de origine. Deoarece ca să găsești conștiința inimii, să treci cu conștiința dincolo de conștiință e cu neputință. Împreună vrem să punem capăt stărilor inimii, asta este adevărata contemplare. Ce e în contradicție cu asta este falsă contemplare și nu duce la nici o țință. Când zborul gândurilor se prelungește, trebuie să te oprești și să începi să contempli. Contemplă, și apoi începe iar să te concentrezi. Asta este metoda dublă de statornicire a iluminării. Asta înseamnă circulația luminii. Circulația este concentrare. Lumina este contemplare. Concentrarea fără contemplare este circulație fără lumină. Contemplarea fără concentrare este lumină fără circulație! Ține seama de asta!

Un orb fusese în vizită la prietenii săi. Când a plecat de la ei era întuneric, așa că ei i-au dat un felinar.

– Mulțumesc, dar n-am nevoie de el. Îmi e totuna dacă e lumină sau întuneric.

– Da, dar ia-l oricum, ca să nu se izbească lumea de tine.

Orbul a plecat și, la scurt timp, cineva s-a ciocnit de el și a strigat.

– De ce nu te uiți pe unde mergi?

– De ce nu vezi felinarul meu?

– Scuze, frate, a spus celălalt, lumânarea din felinarul tău s-a stins.

În mâinile oamenilor care nu știu ce este meditația, scripturile sunt exact ca felinarul în mâinile unui orb – absolut inutile, fiindcă orbul nu știe dacă felinarul mai e aprins sau nu. El cară pur și simplu o greutate inutilă, care nu îi este de nici un ajutor; dimpotrivă, poate fi un impediment. Dacă orbul ar fi umblat fără felinar, el ar fi fost mai atent, mai precaut. Din cauză că avea felinarul în mână, mergea ca și cum ar fi avut ochi și a lăsat de tot la o parte precauția.

La fel s-a întâmplat și cu omenirea în general: oamenii au Biblia, Coranul, Gita – acestea sunt lămpi de o frumusețe și lumină neasemuite, însă ochii lor sunt orbi. Iar Gita are o vechime de cinci mii de ani – lumina ei s-a stins de mult. Lumina s-a stins când a murit Krishna. La fel s-a întâmplat cu Biblia și cu Coranul și cu toate celelalte scripturi din lume: când maestrul a murit, lumina s-a stins.

Dar oamenii continuă să citească scripturi, să creadă în scripturi, sperând că viața lor va rămâne plină de lumină pentru că ei poartă un mesaj de la un mare maestru. Acel mesaj nu e altceva decât niște cuvinte; e o povară inutilă. Dacă toate scripturile din lume ar dispărea, poate că omul ar fi mai prudent, mai atent, poate că ar începe să caute singur o sursă de lumină. Pentru că dacă n-ar avea pe ce să se sprijine, ar trebui să învețe să stea pe picioarele lui.

Lung-t'an a fost odată vizitat de Te-shan, care, din dorința de a se lămuri pe deplin, a rămas până s-a făcut târziu. În cele din urmă, Lung-t'an a spus:

– S-a înnoptat. De ce nu te retragi?

Luându-și la revedere, Te-shan a ridicat storul de bambus și s-a uitat afară. Văzând întunericul dens, s-a întors și a spus:

– Afară e întuneric.

Atunci Lung-t'an a aprins un felinar și i l-a oferit lui Te-shan. Tocmai când acesta era gata să-l ia, Lung-t'an l-a stins brusc. Odată cu asta, Te-shan a ajuns dintr-odată la trezire, și imediat s-a înclinat.

Lung-t'an l-a întrebat:

– Ce fel de adevăr ai văzut?

Te-shan a răspuns:

– De mâine n-am să mă mai îndoiesc niciodată de spusele tuturor bătrânilor maeștri de sub cer.

A doua zi, Lung-t'an s-a dus în fața discipolilor și le-a spus:

– În acest grup este un om ai cărui canini sunt ca niște săbii, a cărui gură seamănă cu o farfurie plină de sânge și care n-ar întoarce capul nici dacă ar fi lovit cu un baston. Într-o bună zi, el îmi va așterne calea în vârful unui pisc de munte solitar.

Apoi Te-shan și-a scos comentariile la sutre și, în fața sălii de meditație, a ridicat o făclie și a spus:

– Analiza profundă interminabilă este ca și cum ai pune un fir de păr în pustietatea spațiului; puterea luminează e ca aruncarea unei picături de apă într-o prăpastie foarte adâncă.

Astea fiind spuse, a luat comentariile și le-a dat foc.

Ei bine, dacă n-ai ochi, chiar și lumina e inutilă; faptul că ai în mână un felinar nu-ți folosește deloc, absolut deloc. Însă dacă ai ochi, chiar și stingerea unei lumânări poate să devină o experiență a iluminării.

Acest om, Lung-t'an, a fost vizitat de Te-shan. Lung-t'an este maestrul, Te-shan este discipolul său. Văzând întunericul de afară, discipolul i-a spus maestrului: „E prea întuneric“.

Maestrul a aprins un felinar și i l-a dat discipolului și, când acesta a vrut să-

I ia, maestrul l-a stins. Deodată, s-a făcut iar întuneric, mai întuneric decât era înainte. Această stingere bruscă a felinarului trebuie să fi fost un șoc, ceva neașteptat. Preț de o clipă, discipolul trebuie să fi căzut în pauza dintre două gânduri. Preț de o clipă, gândirea a fost înlocuită de contemplare. Preț de o clipă, a fost o liniște desăvârșită. În acea liniște el a înțeles esența.

A doua zi și-a ars toate scripturile. Acum nu mai avea nevoie de ele; acum știa adevărul din proprie experiență.

Puțină experiență este mai valoroasă decât munți de cunoștințe. Tot așa cum doi ochi mici sunt mai valoroși decât soarele, și luna, și toate stelele. Religia este o experiență. Nu este speculație, nu este analiză continuă – este cunoaștere intuitivă.

Acum sutrele. Aceste sutre sunt extrem de valoroase, pentru că ele îți oferă tehnica în cei mai simpli termeni cu putință. Iar metoda este cu adevărat simplă – doar dacă nu cumva ești hotărât să o complici.

Mintea transformă întotdeauna lucrurile simple în lucruri complicate – ferește-te de asta –, pentru că mintea nu poate coexista cu simplitatea. Dacă lucrurile sunt cu adevărat simple, de ce mai e nevoie de minte? Mintea este necesară numai atunci când lucrurile sunt complicate. Atunci depinzi de minte pentru că ea va găsi calea de a ieși din încurcătură. Dar dacă nu există nici o încurcătură, mintea este absolut inutilă; poți să renunți la ea.

Aceste sutre sunt foarte simple. Adevărul este întotdeauna simplu, extrem de simplu.

Maestrul Lu Tsu a spus:

Nimic nu e posibil fără contemplare.

Ce este contemplarea? Un moment în care nu există gânduri.

Cuvântul contemplare nu redă exact sensul dhyanei. În limbajul occidental nu există un cuvânt care să traducă exact cuvântul dhyana.

Există trei cuvinte posibile. Unul e concentrare, care e foarte îndepărtat, deoarece concentrarea înseamnă efort, tensiune – o stare forțată, nu o stare spontană, fluidă –, iar dhyana este spontaneitate fluidă. Nu e nici o urmă de încordare în ea, așadar cuvântul concentrare nu poate fi traducerea potrivită.

Apoi e cuvântul contemplare. Dar cuvântul acesta te trimite la ideea de gândire. Când spui că cineva e contemplativ, vrei să spui că e dus pe gânduri.

Cel de-al treilea cuvânt e meditație. Dar și acesta presupune gândire, pentru că meditezi la ceva. Dintre toate acestea trei, nici unul nu traduce sensul dhyanei. Dhyana este o stare fără gânduri, o stare de tăcere, o stare de conștiență, dar fără conținut. Oglinda există, dar nu reflectă nimic, absolut nimic. Și conștiența există, la fel ca oglinda, dar nu e preocupată de nimic.

Taoiștii traduc dhyana prin contemplare, dar asta doar pentru că trebuie folosit un cuvânt. Adevăratul înțeles nu se găsește în dicționare, ele dau o idee total falsă despre contemplare. De fapt, asta numește Secretul Florii de Aur „falsa contemplare“. Falsa contemplare înseamnă să te gândești la ceva. Acel ceva poate fi Dumnezeu – asta înțeleg creștinii prin contemplare: să te gândești la Dumnezeu, să te gândești la lucruri sfinte, la lucruri transcendente. Dar lucrurile sunt lucruri; nu are nici o importanță dacă sunt sfinte sau profane. Iar gândirea este gândire; nu are nici o importanță dacă te gândești la sex sau la samadhi.

Contemplarea este o stare fără gânduri, o pauză... și ea se întâmplă mereu, însă tu nu știi de ea, altfel n-ar fi nici o problemă. Vine un gând, apoi altul, iar între aceste două gânduri există întotdeauna o mică pauză, un mic interval. Iar acea pauză este ușa către divin, acea pauză este contemplare. Dacă te uiți adânc în acea pauză, în acel gol, el începe să se mărească din ce în ce mai mult.

Mintea e ca un drum cu trafic intens: trece o mașină, apoi încă o mașină și ești atât de concentrat la mașini, încât nu vezi decalajul care există întotdeauna între două mașini. Dacă n-ar exista decalajul, mașinile s-ar ciocni. Gândurile tale nu se ciocnesc, nici măcar nu se suprapun. Fiecare gând are propria graniță, fiecare gând poate fi definit. Dar procesiunea gândurilor este atât de rapidă, încât nu vezi decalajul dintre ele decât dacă

Îl aștepți cu adevărat, decât dacă îl cauți.

Contemplarea înseamnă schimbarea modului de a privi. În mod obișnuit ne uităm la gânduri: un gând, alt gând, alt gând. Când schimbi modul de a privi te uiți la un interval, alt interval, alt interval. Accentul nu se mai pune pe gânduri, ci pe intervale, pe decalajul dintre ele.

De exemplu, voi stați aici. Eu pot să mă uit la voi în două feluri: fie o persoană, apoi altă persoană și altă persoană – pun accentul pe persoane, pot să număr câte persoane se află aici – sau pot să uit de persoane și să număr spațiile goale dintre persoane, câte spații libere sunt. Asta este schimbarea modului de a privi. Dacă numeri spațiile goale, vei avea surpriza să constăți că persoanele devin vagi, nu le vezi clar pentru că te uiți la spațiile libere, numeri spațiile libere.

Într-o zi, stând pe marginea șoselei, numără intervalele dintre mașini și vei constata cu uimire că nu vezi culoarea mașinilor, nu vezi marca mașinilor, nu vezi șoferii și pasagerii din mașini, dar vezi intervalele dintre ele. A trecut un interval, apoi alt interval – numeri mereu intervalele. Modul tău de a privi este acum altul.

Contemplarea înseamnă schimbarea modului de a privi: nu să sari de la un gând la alt gând, ci de la un interval la alt interval. Încetul cu încetul, devii foarte conștient de intervale. Și acesta este unul dintre cele mai mari secrete ale vieții, fiindcă prin acele intervale cazi în ființa ta, în centrul tău.

Maestrul Lu Tsu a spus:

Nimic nu e posibil fără contemplare. Observarea te aduce la țintă.

Observarea, doar observarea – ceea ce în India numim darshan. Faptul de a vedea te aduce la țintă, nu faptul de a merge undeva. Nu trebuie să te duci nicăieri – doar să vezi! Odată ce începi să te uiți către intervale, către spațiile goale, poți să vezi cine ești. Ești ținta, ești sursa și ținta, ambele – începutul și sfârșitul, alfa și omega. Conștii tot ce ți-ai dorit vreodată să obții, tot ce ți-ai dorit vreodată să fii. Nu trebuie să fii un cerșetor. Dacă alegi să te

uiți către intervale vei fi împărat, dacă vei continua să te uiți la gânduri vei rămâne cerșetor.

Observarea te aduce la țintă.

Nu trebuie să faci nici măcar un pas în afara ta, fiindcă Dumnezeu este deja în tine. El este miezul tău cel mai tainic. Dumnezeu nu e acolo sus, undeva în cer; Dumnezeu este în tine, undeva unde gândurile nu te mai deranjează, unde domnește liniștea, unde este prezentă conștiința nepreocupată de nimic, cea care nu reflectă nimic.

Atunci simți pentru prima dată gustul propriei tale ființe, atunci ești plin de parfumul ființei tale: floarea de aur înfloarește.

Ce trebuie inversat prin reflexie este inima conștientă de sine, care trebuie să se îndrepte spre acel punct în care spiritul formator nu este încă manifestat.

Gândul este realitatea manifestată, lipsa gândurilor este realitatea nemanifestată. Dacă modul tău de a privi e axat numai pe gânduri, nu vei cunoaște decât egoul. Egoul e numit „inima conștientă de sine“. Nu rămâi decât un maldăr de gânduri. Acel maldăr de gânduri îți dă o conștiință de sine, „eu sunt“.

Descartes, părintele filosofiei occidentale moderne, spunea: „Gândesc, deci exist“. Afirmatia lui e frumoasă, deși el se referă la ceva total diferit, pentru că el nu este un om care meditează. Într-un context total diferit, afirmația lui e frumoasă. Eu îi dau un alt înțeles. Da, exist – numai dacă gândesc. Dacă gândirea dispăre, dispăre și eul. „Eu gândesc, deci eu exist“ – acest „eu“, această individualizare, această inimă conștientă de sine nu e decât un șir neîntrerupt al gândurilor. Nu e chiar o entitate, este o falsă entitate, o iluzie. Este ca și cum ai lua în mână o făclie și, dacă ai începe să învârți făclia, ai vedea un cerc de foc care nu există. Dar făclia se mișcă atât de

repede, încât creează un cerc de foc iluzoriu, creează iluzia unui cerc de foc. Acesta nu există. Gândurile se mișcă atât de repede, încât creează ideea de eu.

Lu Tsu spune că trebuie să treci de la inima conștientă de sine la inima conștientă de absența sinelui: trebuie să treci de la ego la starea lipsită de ego, trebuie să treci de la sine la non-sine. Sinele este partea manifestă – minuscul, brut. Non-sinele este partea nemanifestată – infinită, veșnică. Sinele este un fenomen temporar, se naște într-o zi și într-o zi va trebui să moară. Non-sinele, ceea ce numește Buddha anattā, face parte din eternitate – nu se naște și nu moare niciodată –, trăiește veșnic.

În corpul nostru de un metru optzeci trebuie să ne străduim să ajungem la forma care a existat înainte de alcătuirea cerului și pământului.

Iar în corpul tău de un metru optzeci ai încă vie acea calitate inițială ce a existat înainte de facerea cerului și pământului. Adepții zen o numesc „fața originală”: când nimic nu era născut – nici cerul, nici pământul –, când nimic nu era manifest, când era numai liniște, când totul era fără formă, totul era în stadiul de sămânță.

Ai în tine acea liniște originală. Hindușii numesc asta anahat nad. Budiștii au o expresie specială pentru ea: „Sunetul unei singure mâini care aplaudă”. Este în tine, este realitatea ta. A-i simți gustul înseamnă a deveni nemuritor, a-i simți gustul înseamnă să fii de aur. Atunci țărâna se transformă în divin.

Țelul alchimiei este să transforme metalul inferior în aur.

Dacă oamenii de azi stau să mediteze numai o oră sau două, uitându-se doar la egoul lor, și numesc asta reflexie, cum poate să rezulte ceva din asta?

Poți să stai meditănd și poți să te uiți numai la egoul tău. Asta numesc oamenii contemplare: ei se uită la gândurile lor, nu schimbă modul de a privi. În mod obișnuit, oamenii sunt ocupați cu atâtea lucruri încât nu se uită la gândurile lor, însă atunci când se așază anume să mediteze, ei uită de lume preț de o clipă, și atunci gândurile devin mai clare, sunt mai atenți la gândurile lor.

Asta este starea filosofului, așa gândesc, fac speculații și filosofează filosofii. Așa ceva nu este contemplare adevărată. Și nu te va duce niciodată dincolo de ego, dincolo de moarte, dincolo de timp. Or țelul tău în asta constă.

Dă-mi voie să repet: dacă vrei să meditezi va trebui să schimbi modul de a privi. Nu-ți va fi de nici un folos doar să închizi ochii și să te uiți la ego.

Marele filosof englez David Hume a scris: „Ascultând și citind iar și iar minunata maximă și sfatul tuturor marilor maeștri, «Cunoaște-te pe tine, meditează», am încercat și eu să meditez. N-am găsit nimic înăuntru în afară de gânduri, amintiri, imaginație, vise. Dar altceva n-am găsit“.

Are dreptate, pentru că nu știe ce este meditația. El este filosof și unul dintre cei mai talentați filosofi din lume – foarte logic, consecvent –, însă doar filosof, nu om al meditației. Trebuie să fi încercat dacă așa spune, trebuie să fi dat de multe gânduri care rățăceau înăuntru. Și apoi a spus: „Nu văd nici un sine, nu văd nici o liniște, nu văd nici un Dumnezeu. Totul e zadarnic“.

Nu a văzut pentru că nu a știut că mai întâi trebuie să schimbi modul de a privi. Nu trebuie să te uiți la gânduri, trebuie să te uiți la pauzele dintre ele, să cauți intervalele, trebuie să cauți intervalele și să sari în ele. Dacă el ar fi sărit în acele intervale ar fi văzut gândurile dispărând, amintirile dispărând, visele dispărând – totul rămâne în urmă. Încetul cu încetul devine totul un zgomot foarte îndepărtat, și apoi vine o clipă când pur și simplu dispare și ai trecut dincolo, ai ajuns la malul celălalt.

Trebuie să te uiți la vârful nasului.

Acum aspectul practic al întregii sutre – e foarte simplu, dar caută să-l

înțelegi corect, pentru că mintea vrea să distorsioneze chiar și lucrurile simple. Mintea e un mecanism de distorsionare.

Trebuie să te uiți la vârful nasului.

De ce? Fiindcă asta te ajută, te aduce în linie cu al treilea ochi. Esențial este ca cel de al treilea ochi să fie exact în linie cu vârful nasului – câțiva centimetri mai sus, dar pe aceeași linie. Și odată ce ești în linie cu al treilea ochi, atracția lui, magnetismul lui este atât de mare, încât ești atras chiar împotriva voinței tale. Pentru ca atracția, gravitația celui de al treilea ochi să înceapă să funcționeze, trebuie să fii exact în linie cu el. Atunci nu mai trebuie să faci nici un efort. Vei constata brusc că modul de a privi s-a schimbat, pentru că cei doi ochi creează dualitatea lumii și a gândului, iar ochiul unic dintre cei doi creează intervalele, spațiile goale. Asta e o metodă simplă de schimbare a modului de a privi.

Trebuie să te uiți la vârful nasului. Dar asta nu înseamnă că trebuie să îți lipești gândurile de vârful nasului.

Așa poate distorsiona mintea. Mintea poate să spună: „Bun, acum uită-te la vârful nasului. Gândește-te la vârful nasului, concentrează-te asupra lui“. Dacă te concentrezi prea mult asupra vârfului nasului, vei rata ținta, pentru că trebuie să fii acolo, în vârful nasului, dar foarte relaxat, astfel încât cel de al treilea ochi să te poată atrage. Dacă ești prea concentrat asupra vârfului nasului, cel de al treilea ochi nu va putea să te tragă, fiindcă el nu a funcționat niciodată până atunci. Atracția nu poate fi foarte mare la început. Odată ce începe să funcționeze și praful adunat în jurul lui dispare și mecanismul merge bine, ești tras chiar dacă ești concentrat asupra vârfului nasului, dar nu la început. Trebuie să fii foarte, foarte ușor, nu o povară, nu trebuie să fii stresat sau încordat. Trebuie să fii pur și simplu acolo, prezent, într-un fel de abandon.

Nici că, în timp ce ochii se uită la vârful nasului, gândurile trebuie să fie concentrate asupra mijlocului galben.

Așa că nu te concentra asupra vârfului nasului, altminteri – a doua festă pe care ți-o poate juca mintea... Maestrul vrea să te prevină în legătură cu toate posibilitățile, cu toate jocurile de care este în stare mintea. Maestrul nu spune, de fapt, „Concentrează-te asupra vârfului nasului“, ci spune doar: „Privește. O privire foarte ușoară, fără efort“. Atunci mintea poate spune: „Bun, dacă doar te uiți la vârful nasului, atunci concentrează-te asupra celui de al treilea ochi“.

Mintea este întotdeauna în favoarea concentrării, pentru că ea se hrănește cu concentrare, trăiește cu concentrare. De aceea în instituțiile de învățământ se predă concentrarea, nu meditația – ele sunt fabrici de minte, ele manufacturează mintea.

Oriunde ochiul se uită, e îndreptată și inima. Cum poate fi ea îndreptată în același timp și în sus și jos?

Și apoi mintea poate să spună: „Uite ce e, asta nu se poate. Cum poți să te uiți simultan în două direcții, la vârful nasului și la cel de-al treilea ochi? Asta nu se poate. Nu fi prost!“

Acum al treilea joc al minții – condamnă ceva ca fiind illogic. Mai întâi creează o idee falsă, iar apoi începe să o distrugă. Iar când o distruge, o face cu multă bucurie – o bucurie masochistă, sadică. Ea spune: „Uite, asta vrea să spună el. O absurditate! Mai întâi să te uiți la vârful nasului și apoi la al treilea ochi – cum poți să te uiți și în sus, și în jos? Este imposibil“.

Asta înseamnă să confuzi degetul cu care arăți luna cu luna însăși.

Atunci, ce se înțelege cu adevărat prin asta? Expresia „vârful nasului“ este aleasă în mod inteligent. Nasul trebuie să fie pentru ochi o linie călăuzitoare.

Atâta tot – o linie călăuzitoare, astfel încât să fii în câmpul de forță al celui de-al treilea ochi, să fii foarte aproape de energia magnetică a celui de-al treilea ochi. Altfel nu funcționează. Trebuie să fii prezent în forța magnetică, în câmpul acesteia, și apoi ea te absoarbe. Nu e nevoie să faci vreun efort ca să intri; se întâmplă de la sine.

Dacă nu te călăuzești după nas, fie deschizi larg ochii și te uiți în depărtare, astfel încât nasul nu e văzut, fie cobori prea mult pleoapele, astfel încât ochii se închid, și iarăși nasul nu este văzut. Dar când ochii sunt prea larg deschiși, faci greșeala de a-i îndrepta spre exterior, fiind astfel ușor de distras.

Un alt rezultat al faptului de a privi foarte destins către vârful nasului este că acest lucru nu-ți va permite să deschizi larg ochii. Dacă deschizi ochii larg, lumea întreagă devine disponibilă și atenția îți este distrasă de o mie și unu de lucruri. Trece o femeie frumoasă și te iei după ea – cel puțin în minte. Sau cineva se ceartă; nu te privește, dar te gândești: „Ce o să se întâmple?“ Sau cineva plânge și devii curios – în jurul tău se întâmplă continuu o mie și unu de lucruri. Dacă ochii sunt larg deschiși, devii energie masculină, yang.

Dacă ochii sunt complet închiși, cazi într-un fel de reverie, începi să visezi; devii energie feminină, yin. Pentru a evita ambele situații, uită-te la vârful nasului – un procedeu simplu, dar rezultatul este aproape magic.

Și asta nu e numai la taoiști. O știu și budiștii, o știu și hindușii. De-a lungul secolelor, toți cei care au meditat au constatat că dacă ai ochii deschiși pe jumătate scapi de două capcane. Una este ca atenția să-ți fie distrasă de lumea din afară; cealaltă este ca atenția să-ți fie distrasă de lumea viselor din interior. Evitând aceste capcane, rămâi exact la granița dintre interior și exterior. Iar atunci când ești la granița dintre interior și exterior înseamnă că în acel moment nu ești nici bărbat, nici femeie. În privirea ta nu există

dualitate, privirea ta a transcens diviziunea din tine. Numai atunci când transcenzi diviziunea din tine te armonizezi cu câmpul magnetic al celui de al treilea ochi.

Dacă sunt prea închiși, faci greșeala de a-i lăsa să se întoarcă spre interior, astfel fiindu-ți ușor să te cufunzi într-o reverie asemănătoare visării. Numai atunci când pleoapele sunt coborâte pe jumătate, așa cum trebuie, vârful nasului se vede corect. De aceea este luat drept linie călăuzitoare. Important e să cobori pleoapele corect, și apoi să lași lumina să curgă înăuntru de la sine.

Este foarte important să reții că nu trebuie să tragi lumina înăuntru, nu trebuie să forțezi lumina să intre. Dacă fereastra e deschisă, lumina intră singură; dacă ușa este deschisă, lumina se revarsă înăuntru. Nu e nevoie s-o aduci tu înăuntru, nu e nevoie s-o împingi tu înăuntru, nu e nevoie să o târăști tu înăuntru. Cum ai putea să târăști lumina înăuntru? Cum ai putea să împingi lumina înăuntru? Tot ce trebuie să faci este să fii deschis și vulnerabil față de ea.

Și exact asta se întâmplă atunci când te uiți la vârful nasului. Când te uiți destins, fără să te concentrezi, fără să încordezi privirea, fereastra celui de al treilea ochi se deschide brusc și lumina începe să se reverse înăuntru. Lumina care a curs mereu în afară începe să curgă înăuntru și cercul este complet. Când cercul este complet, omul este perfect. Când cercul este complet, omul este liniștit, relaxat.

Când cercul este complet, omul este întreg și sfânt – nu mai e divizat. Altfel, toți oamenii sunt, mai mult sau mai puțin, schizofrenici. Numai omul care a fost în stare să creeze cercul de lumină și să facă lumina să circule este mai presus de schizofrenie, este cu adevărat sănătos, nu e deloc nevrotic. Altfel, diferența dintre oameni nu e mare. Nevroticul și așa-zisul non-nevrotic diferă doar ca grad. De fapt, pacientul și psihanalistul nu sunt tipuri diferite de oameni, ei sunt la fel: un nevrotic încearcă să ajute alt nevrotic. Și uneori se întâmplă ca cel care ajută să fie mai nevrotic decât cel pe care încearcă să-l ajute.

Numărul psihanaliștilor care înnebunesc este mai mare decât în orice altă

profesie din lume. Numărul psihanalistilor care se sinucid este mai mare decât în orice altă profesie din lume. De ce? Într-un fel, pare logic: ocupându-se continuu de nevroze, de nebunie de diverse feluri – și nici ei nu sunt zdraveni –, e firesc să fie afectați. Ei se hrănesc cu aceste nevroze. Când psihanalistul ascultă toate frustrările și aiurelile pe care i le spune pacientul, le adună în sine. Pacientul aruncă asupra psihanalistului toate nevrozele lui. De fapt, pentru asta plătește. Încetul cu încetul, în psihanalist s-a aruncat atâta nevroză încât o să explodeze. E firesc.

Dacă ar fi să decid cine ar trebui să fie psihanalist, cerința de bază, cerința fundamentală ar fi acest proces de circulare a luminii; dacă un om nu este în stare să-și facă lumina să circule, nu va avea voie să trateze pe nimeni. Iar dacă un om este capabil să facă lumina să circule în el, nu va fi niciodată afectat de vreun fel de nevroză; el va putea să asculte, va putea să ajute, rămânând neatins. Circulația luminii îl va păstra curat, purificat. Va fi o persoană sfântă. Asta este diferența dintre guru și psihanalist.

Numai un guru poate să fie cu adevărat psihanalist, numai un guru poate să fie cu adevărat terapeut. Numai un om care a ajuns cu adevărat la deplinătatea lui le poate fi de un real ajutor altora care sunt pe drum, zbătându-se, împiedicându-se în întuneric. Altfel, orbul e condus de alt orb – amândoi o să cadă în vreo groapă.

Cei care vor să devină psihoterapeuți trebuie să-și facă din această carte, *Secretul Florii de Aur*, o carte de căpătâi. Wilhelm, cel care a tradus prima oară această carte în limbi occidentale, a fost el însuși un mare psiholog; așa a ajuns să fie interesat de această carte. Dar după ce a tradus-o, a înnebunit. Toată instruirea lui psihanalitică s-a bătut cap în cap cu această carte, ambele l-au pus în asemenea încurcătură încât a devenit și mai scindat. Traducerea cărții l-a aruncat într-un fel de nebunie. Faptul că întreaga lui instruire, toate cunoștințele lui au fost date peste cap l-a dezorientat foarte puternic.

Ține minte. Secretul nu e foarte greu. Dificultatea constă în aceea că este atât de simplu încât trebuie să ai mare grijă ca mintea ta să nu-l complice.

De aceea este luat drept linie călăuzitoare. Important e să cobori pleoapele

corect, și apoi să lași lumina să curgă înăuntru de la sine; fără efort, fără să te concentrezi ca lumina să curgă înăuntru.

Nu e nevoie să te concentrezi să aduci lumina înăuntru, ea vine singură. Și e frumos când vine singură. Dacă ai încerci să o aduci înăuntru n-ai să reușești, efortul tău va fi sortit eșecului. Și cu cât te vei strădui mai mult, cu atât mai sigur va fi eșecul. Nu încerca să o aduci înăuntru. Doar pune-te în situația potrivită în care ea devine disponibilă.

De exemplu, dacă e o noapte cu lună, du-te la fereastră și rămâi acolo și luna va începe să-și reverse nectarul asupra ta. Tu nu trebuie să faci nimic, doar să fii într-un loc în care ea se revarsă deja; nu trebuie decât să fii disponibil în câmpul potrivit și lucrurile încep să se întâmple – lucruri de o valoare imensă.

Privitul vârfului nasului servește doar ca început al concentrării lăuntrice, ochii fiind astfel aduși să se uite în direcția cea bună, iar apoi păstrează această direcție în chip de linie călăuzitoare; după aceea poți să nu te mai uiți la ea. Așa atârnă un zidar firul cu plumb. După ce îl atârnă, își ghidează munca după el, fără să-și bată capul să se uite întruna la firul cu plumb.

Te uiți cu ambii ochi la vârful nasului...

Ține minte că trebuie să te uiți cu ambii ochi la vârful nasului, astfel încât ambii tăi ochi să-și piardă dualitatea, astfel încât, în vârful nasului, lumina care se revarsă din ochii tăi să devină una, să cadă într-un singur punct. Acolo unde cei doi ochi ai tăi se întâlnesc este locul în care se deschide fereastra. Și atunci totul e bine. Atunci nu mai faci nimic. Atunci doar te bucuri, atunci doar sărbătorești. Atunci nu mai trebuie făcut nimic.

Te uiți cu ambii ochi la vârful nasului, stai drept...

Este folositor să stai drept. Atunci când coloana e dreaptă, și energia din centrul tău sexual devine disponibilă pentru al treilea ochi și atunci efectul se dublează, va fi puternic, pentru că centrul tău sexual are toată energia pe care o ai tu. E mai bine să ataci al treilea ochi din ambele dimensiuni, să încerci să pătrunzi în cel de al treilea ochi din ambele direcții.

...stai drept și într-o poziție confortabilă...

Maestrul explică foarte clar lucrurile: stai drept, dar să nu-ți fie incomod, altfel și asta îți va distrage atenția. Acesta este înțelesul unei poziții yoga. Cuvântul sanscrit asana înseamnă poziție confortabilă. Confortul e calitatea ei de bază. Dacă poziția nu este confortabilă, atenția îți va fi distrasă. Trebuie să fie confortabilă.

Dacă nu poți să stai pe podea cum stau orientalii, care de secole stau așa, e mai bine să stai drept pe un scaun. Dar și spătarul scaunului trebuie să fie drept.

Probabil ai văzut picturi și statui cu regi și regine din Egiptul antic: scaunele lor au speteze foarte drepte. Atunci stai așa. Și asta e o poziție yoga. Acei egipteni din vechime cunoșteau secretele.

Oricum, trebuie să ții seama de două lucruri: coloana trebuie să fie dreaptă, iar poziția confortabilă. Dacă nu se pot ambele... uneori nu sunt amândouă posibile – fie îți îndrepti coloana și atunci nu te simți confortabil, fie stai confortabil și atunci coloana nu mai e dreaptă –, atunci alege confortul. Atunci nu te mai gândești la coloană, fiindcă dacă mintea este distrasă nu o să se întâmple nimic. Dacă e posibil să le ai pe amândouă, atunci e foarte frumos.

...stai drept și într-o poziție confortabilă și ții inima în centrul din mijlocul condițiilor.

Și nu fugi de lume. Trăiește în lume, în condițiile ei. Zgomotul traficului este acolo, avioanele trec, trenurile gonesc în ambele direcții și tot felul de lucruri se întâmplă – toate aceste situații, lumea –, dar tu stai liniștit în lume. Pentru că întotdeauna este periculos să evadezi într-o peșteră din Himalaya din singurul motiv că liniștea din Himalaya este contagioasă și vei simți că te-ai liniștit. Și răcoarea aerului este contagioasă și vei crede că te-ai calmat. Acestea vor fi împrumutate și, când te vei întoarce la viață de fiecare zi, vor dispărea. Atunci vei ști că toți acei ani petrecuți în Himalaya au fost o pierdere de timp: doar te-ai amăgit singur.

E mai bine să fii în lume și să ajungi să fii centrat, pentru că atunci lucrul acesta nu îți poate fi luat. Așa că oriunde te afli, trebuie să devii centrat în acele condiții.

Asta nu înseamnă neapărat mijlocul capului.

A fi centrat nu înseamnă că trebuie să fii centrat în mijlocul capului.

Este doar o chestiune de fixare a gândirii în punctul care se află exact între cei doi ochi.

Și, ține minte, nu te concentra, ci rămâi doar atent, vigilant: uită-te la vârful nasului și rămâi atent la cel de al treilea ochi, dar într-un mod relaxat. De fapt, în clipa în care te vei uita la vârful nasului vei deveni atent la cel de-al treilea ochi, pentru că acesta este celălalt pol al nasului. Un pol este vârful, polul exterior – un capăt. Celălalt capăt este unit cu cel de-al treilea ochi. În clipa în care vei deveni conștient de vârf, vei deveni conștient brusc și de celălalt capăt. Însă rămâi atent, atent fără efort.

Este doar o chestiune de fixare a gândirii în punctul care se află exact între cei doi ochi.

O afirmație extraordinară:

Atunci totul e bine.

Ai început să ajungi acasă. Ești în pragul unei revoluții.

Lumina e ceva extrem de mobil.

Lumina e veșnic în mișcare, lumina este mișcare. Și lumina este cea mai mare mișcare din lume. Viteza luminii este de trei sute de mii de kilometri pe secundă. Nimic nu se deplasează cu o viteză mai mare. Lumina este viteză pură, este alt nume al vitezei. Lumina nu e niciodată inactivă, ea este veșnic dinamică, veșnic în mișcare, veșnic curgătoare.

Lumina e ceva extrem de mobil. Atunci când îți fixezi gândul în punctul de mijloc dintre cei doi ochi, lumina curge înăuntru de bunăvoie.

Nu trebuie să fii îngrijorat: doar deschide fereastra și așteaptă. Dacă fereastra e deschisă, lumina o să intre, pentru că ea este mereu în mișcare. De fapt, îți bate la fereastră de multe, multe vieți, dar fereastra nu a fost deschisă, așa că nu a putut să o deschidă cu forța. Este ca atunci când soarele răsare dimineața, iar tu dormi adânc și razele bat în fereastră, dar tu nu le auzi fiindcă nu fac zgomot, așa că ele așteaptă acolo. În clipa în care

te trezești și deschizi fereastra, lumina se revarsă în cameră. Și odată cu lumina vine viața, și odată cu viața vine bucuria.

Atunci când îți fixezi gândul în punctul de mijloc dintre cei doi ochi, lumina curge înăuntru de bunăvoie.

Ține minte cuvintele „de bunăvoie“.

Tu nu faci nimic, ești doar într-o stare de abandon, te predai lumii.

Nu e nevoie să-ți îndrepti atenția în mod special spre castelul central. În aceste puține vorbe este cuprins cel mai important lucru.

Însăși secretul transformării întregii tale ființe, însuși secretul împărăției lui Dumnezeu, însuși secretul nirvanei...

„Centrul din mijlocul condițiilor“ este o expresie foarte subtilă. Centrul este omniprezent; în el este cuprins totul; el este asociat cu eliberarea întregului proces al creației.

Iar atunci când ai ajuns la cel de-al treilea ochi și ești centrat acolo și lumina se revarsă înăuntru, ai ajuns în punctul din care a apărut întreaga creație – ai ajuns la cel fără formă, la cel nemanifestat – spune-i Dumnezeu, dacă vrei. Acesta este punctul, acesta este spațiul din care au apărut toate, aceasta este însăși sămânța întregii existențe. Este omnipotent, este omniprezent, este etern.

Acum nu vei mai cunoaște moartea. Acum nu te vei mai identifica cu nici un

fel de corp – tânăr, bătrân, frumos, urât. Acum nu vei mai cunoaște boala de vreun fel – nu că boala n-ar mai apărea în corp, dar pe tine nu te va mai afecta pentru că nu te vei identifica cu corpul.

Ramana Maharshi a murit de cancer. Corpul lui suferea mult, dar el zâmbea. Doctorii erau nedumeriți, nu le venea să creadă. Corpul era într-o mare suferință, iar el într-un mare extaz. Cum era posibil? Și l-au întrebat iar și iar. Iar el le-a răspuns iar și iar: „Nu e nimic ciudat în asta. Eu nu sunt corpul. Așa cum voi sunteți martori la ce se întâmplă în corpul meu, și eu sunt martor. Voi nu simțiți nici o durere, eu de ce aș simți? Voi sunteți martori, eu sunt martor. Voi vedeți din afară că suferă, eu văd dinăuntru că suferă. Dacă voi nu sunteți afectați văzând asta, eu de ce aș fi?

De fapt, doctorii erau afectați. Erau plini de compătimire. Erau triști, se simțeau neajutorați. Ar fi vrut să îl salveze pe acest om, unul dintre cei mai frumoși oameni de pe pământ, dar nu puteau. Ei plângeau, dar Ramana nu era deloc afectat.

Există în tine un punct de transcendență în care ești dintr-odată separat de tot ce este manifestat și ești conectat la cel nemanifestat. A fi conectat la cel nemanifestat înseamnă a fi liber – scutit de suferință, de limitare, de sclavie.

Menținerea contemplării este indispensabilă...

Asta este ceva ce nu poți evita – este indispensabil. Dacă vrei să ajungi într-o stare de beatitudine trebuie să treci prin acest proces de menținere a contemplării, a meditației sau dhyaniei.

...asta asigură statornicirea iluminării. Numai că nu trebuie să stai rigid dacă apar gânduri lumești...

Acesta e al doilea sfat important de la maestru:

...nu trebuie să stai rigid dacă apar gânduri lumești, ci trebuie să examinezi unde e gândul, unde a început și unde dispare.

Asta nu o să se întâmple din prima încercare. Te vei uita la vârful nasului și gândurile vor veni. Ele vin de foarte multe vieți și nu te pot lăsa în pace atât de ușor. Au ajuns să facă parte din tine. Duci aproape o viață programată.

Ai fost vreodată atent la ceea ce faci? Mâine-dimineață, când te trezești, fă următorul lucru: fii atent la ceea ce faci – cum te dai jos din pat, cum te miști, ce gânduri ai în minte... Urmărește ce faci. Și dacă ești atent timp de o săptămână, vei constata cu surprindere că în fiecare dimineață faci același lucru – aceleași gesturi, aceeași mimică și ai aproape aceleași gânduri. Ai devenit un fenomen programat și faci asta de-o viață – poate de multe vieți, cine știe?

Fii atent ce se întâmplă când te înfurii – mereu e același proces. Te miști prin aceleași spații. Fii atent ce se întâmplă când ești fericit, când ești îndrăgostit, când ți-a trecut iubirea. Este aproape același proces. Faci iar și iar aceleași lucruri prostești, faci întruna aceleași afirmații lipsite de sens. Nu duci o viață conștientă. Ești programat în procent de 99% – programat de alții, programat de societate sau de tine însuși.

Așa că prima dată nu e ușor. Gândurile nu vor spune: „Nu trebuie să mergem acum la omul acesta. Uitați-vă la el, sărmanul, ce adânc meditează! Și se uită la vârful nasului... Nu e momentul să mergem la el“. Lor n-o să le pese câtuși de puțin. Faptul că te uiți la vârful nasului nu le va împiedica. Dimpotrivă, s-ar putea să vină cu și mai multă forță văzând că „Omul acesta încearcă să scape de sub puterea noastră“.

Când oamenii stau liniștiți și meditează, le vin mai multe gânduri decât de obicei. Năvălesc milioane de gânduri, pentru că ele au investit în tine... și tu încerci să scapi de sub puterea lor? Îți vor da bătăi de cap.

Așa că gândurile sigur vor veni. Ce ai să faci cu ele? Nu poți să stai acolo pur și simplu, trebuie să faci ceva. Nu e de nici un folos să te lupți cu ele, căci luptându-te vei uita să te uiți la vârful nasului, nu vei fi conștient de cel

de-al treilea ochi, de circulația luminii; vei uita de toate și te vei pierde în jungla gândurilor. Dacă încerci să alergi după gânduri, ești pierdut, dacă le urmărești, ești pierdut, dacă te lupți cu ele, ești pierdut. Atunci ce trebuie făcut?

Iar secretul este acesta. Și Buddha a folosit același secret. De fapt, secretele sunt aproape aceleași, pentru că omul este același – broasca este aceeași, cheia trebuie să fie aceeași. Iar secretul este acesta: Buddha îl numește samasati, aducerea aminte corectă. Îți amintești pur și simplu: acest gând a venit, să vedem unde este – fără dușmănie, fără justificări, fără acușări. Vezi unde este, de unde vine, unde se duce. Iar gândurile sunt foarte mobile, ele nu stau mult. Trebuie doar să urmărești apariția gândului, șederea gândului și plecarea gândului. Nu încerca să te lupți cu el, nu încerca să-l urmărești – fii doar un observator tăcut – și vei constata cu mirare că cu cât observarea se statornicește, cu atât gândurile se împuținează. Când observarea este perfectă, gândurile dispar, rămâne numai un spațiu gol, un interval.

Dar ține minte încă un aspect: mintea poate să-ți joace din nou o festă.

Nimic nu se câștigă prin împingerea reflexiei mai departe.

Dar nu încerca să împingi reflexia mai departe.

Asta face psihanaliza freudiană, libera asociere a gândurilor: vine un gând, și apoi aștepți alt gând, și apoi altul, și apoi întreg lanțul... Asta face psihanaliza: te întorci în trecut, dar un gând este legat de altul și așa mai departe, la infinit. Treaba asta e fără de sfârșit. Dacă intri în ea, vei fi într-o călătorie eternă, și va fi o pierdere de timp. Mintea poate să facă asta, așa că fii atent.

Nimic nu se câștigă prin împingerea reflexiei mai departe. Trebuie să te mulțumești să vezi unde a apărut gândul și să nu cauți dincolo de punctul de origine. Căci să găsești conștiința inimii, să treci cu conștiința dincolo de

conștiință – așa ceva e cu neputință.

Nu poți să mergi cu conștiința dincolo de conștiință, așa că nu încerca zadarnic, altfel un lucru te va duce la altul și așa mai departe, și vei uita de tot ce încerci să faci acolo. Vârful nasului va dispărea, cel de-al treilea ochi va fi uitat, iar circulația luminii va fi la mulți kilometri distanță de tine.

Așa că doar un singur gând. Nu intra în seria de gânduri. Apare un gând: vezi unde este, de unde vine și când dispare; urmărește – a dispărut. Ia aminte.

Când apare un gând, budiștii spun: „Gândul, gândul“, ca să fie atenți. Așa cum atunci când un hoț intră în casă spui „Hoțul! Hoțul“, spune și „Gândul, gândul“ și vei deveni atent, vigilent. A intrat un hoț, acum urmărește ce face el.

În clipa în care vei deveni conștient, gândul se va opri; se va uita la tine și va fi cam surprins, pentru că n-ai mai făcut asta până acum. Va simți că nu e bine-venit. „Ce s-a întâmplat cu omul acesta? A fost mereu o gazdă bună, iar acum spune: «Hoțul! Hoțul! Gândul, gândul».“ Ce s-a întâmplat cu el? Gândul va fi nedumerit, nu va pricepe ce se întâmplă. „Omul acesta a înnebunit de se uită la vârful nasului și spune: «Gândul, gândul»?“

Însăși conștientizarea va opri pentru o vreme mișcarea gândului. Acesta va fi blocat acolo. Tu continuă să urmărești. Nu-l condamna, nu-l da afară, pentru că și într-un caz, și în celălalt, te vei identifica cu el. Doar fii acolo, atent, uitându-te la gând. Atunci el începe să dispară, așa cum a venit. A venit din imaginație, dispare în imaginație. După ce dispare, întoarce-te la contemplare. Nu trebuie să mergi la originea lui, fiindcă nu există nici una și ar însemna să mergi la originea existenței.

De asta psihanaliza nu are sfârșit, nu se termină niciodată. Nu există nici o persoană pe lume care să fie psihanalizată total. Nimeni nu poate fi psihanalizat total. Sunt oameni care au fost psihanalizați timp de șapte ani. Crezi că se opresc fiindcă psihanaliza s-a încheiat? Nu. S-au plictisit de psihanalist, psihanalistul s-a plictisit de ei. Totul trebuie să se termine undeva. Trebuie pus punct. Cât mai poți continua?

Dar psihanaliza nu se termină niciodată. Este o ceapă infinită: îi tot desfaci foile și nu termini niciodată. Însă te ajută. Te face să te simți mai bine cu tine însuși, cu societatea. Însă nu te transformă. Te ajută să te adaptezi la societatea nevrotică în care trăiești. Nu te transformă într-o ființă luminoasă, ci într-un om obișnuit care acceptă tot ce îi aduce viața, bun și rău, și care se târăște la fel ca ceilalți. Te învață un fel de acceptare tristă a vieții. Nici nu e acceptare adevărată, pentru că acceptarea adevărată aduce întotdeauna sărbătoarea.

Sigmund Freud a spus că omul nu poate fi fericit, poți să fii cel mult mulțumit. Poți să-ți faci viața mai confortabilă, atâta tot, dar nu poți să fii fericit. Fericirea este imposibilă.

Nu e imposibilă. E imposibilă prin psihanaliză. Pentru că au existat oameni fericiți, i-am văzut. Un Buddha, un Lao Zi, un Krishna – i-am văzut pe acești oameni care dansau. Freud nu a fost fericit – asta-i adevărat – și nici nu putea fi. Până nu renunța la psihanaliză și nu trecea printr-un proces meditativ, nu putea fi fericit. Îi vor mai trebui câteva vieți să învețe meditația.

De fapt, lui îi era foarte frică de meditație. Și nu doar lui Sigmund Freud îi era frică, ci și unui om precum Carl Gustav Jung. Carl Gustav Jung a scris un comentariu despre această carte, Secretul Florii de Aur; dar comentariul este numai intelectual, nu are valoare existențială. Jung nu avea experiența meditației, cum ar putea comentariul lui să aibă valoare existențială? Și era un om foarte egocentric, iar omului egocentric îi este foarte greu să intre în meditație, pentru că trebuie să-și lase egoul la ușă.

Jung a venit în India când Ramana Maharshi era în viață, și mulți oameni i-au sugerat: „Întrucât ai venit în India și te interesează așa de mult misterele vieții, de ce nu te duci la Ramana? Scrii comentarii la Secretul Florii de Aur, și ai aici o floare de aur pe deplin înflorită – de ce nu te duci la ea?” Însă el nu s-a dus. A călătorit prin India, a cunoscut mulți oameni, dar nu s-a dus la Ramana. De ce? De ce i-a fost frică? I-a fost frică să înfrunte această oglindă.

Ați văzut vreodată fotografia lui Jung? Chiar și în fotografie, egoul lui e foarte vizibil. Freud nu pare la fel de plin de ego ca Jung. Poate că egoul l-a îndepărtat de maestrul său, Sigmund Freud – el l-a făcut să-l trădeze pe

Freud. Uitați-vă la fotografia lui, la ochii lui foarte șireți, care chibzuiesc, ca și cum ar fi gata să sară asupra oricui; plin de ego, dar foarte deștept, inteligent, foarte dotat intelectual.

Ține minte că psihanaliza sau psihologia analitică sau altele de genul acesta nu te pot duce la fericire. Te pot face doar să duci o viață comodă, de adaptare. Nu te pot ajuta să celebrezi cu ardoare; așa ceva e mai presus de capacitatea lor. Și care e motivul? Motivul este că ele analizează întruna gândul. Nu e nevoie de analiză.

De aceea Secretul Florii de Aur spune:

Împreună vrem să punem capăt stărilor inimii, asta este adevărata contemplare.

Vrem să aducem întreaga ființă la un fel de odihnă absolută. Analiza nu o să fie de nici un ajutor, căci ea va crea agitație, neliniște.

Ce e în contradicție cu asta este falsă contemplare.

Analiza este falsă contemplare.

Așa ceva nu duce la nici o țintă. Când zborul gândurilor se prelungește, trebuie să te oprești și să începi să contempli.

Așa că trebuie să ții minte aceste două lucruri, ele sunt două aripi. Unu: atunci când există un interval, când nu vine nici un gând – atunci contemplă. Iar când vine un gând, uită-te la aceste trei lucruri: unde e gândul, de unde a venit, unde se duce. Pentru o clipă încetează să te mai uiți

la intervalul dintre gânduri și uită-te la gând, urmărește gândul, spune-i la revedere; când acesta pleacă, întoarce-te imediat la contemplare.

Ca un exemplu: dacă te uiți la distanțele dintre mașinile care trec pe drum și vine o mașină, ce faci? Te uiți și la mașină, dar nu te preocupă mașina. Nu te interesează marca, anul fabricației, culoarea, șoferul, pasagerul. Nu te interesează deloc această analiză, doar remarci că mașina a venit, mașina e acolo în fața ta, mașina a plecat, după care te interesează din nou intervalul, pauza dintre mașini. Pe tine te interesează numai intervalul, dar pentru că trebuie să fii atent o clipă la mașina ce vine. După plecarea ei, te întorci la contemplare, la interval.

Când zborul gândurilor se prelungește, trebuie să te oprești și să începi să contempli. Contemplă, și apoi întoarce-te la fixarea atenției.

Așa că atunci când vine gândul, fixează-ți atenția. Când gândul pleacă, contemplă.

Asta este metoda dublă de statornicire a iluminării. Asta înseamnă circulația luminii. Circulația este fixarea atenției.

Ori de câte ori contempli vei vedea lumina revărsându-se înăuntru, și ori de câte ori îți fixezi atenția vei crea circulație, vei face posibilă circulația. Este nevoie de ambele.

Lumina este contemplare. Fixarea atenției fără contemplare este circulație fără lumină.

Acesta e dezastrul care se întâmplă în hatha yoga: practicanții acestei discipline se concentrează, dar uită de lumină. Uită complet de oaspete, ei doar pregătesc casa. Sunt atât de ocupați cu pregătirea casei, încât au uitat de ce pregătesc casa, pentru cine. Practicantul hatha yoga își pregătește continuu corpul, îl purifică, execută poziții yoga, exerciții de respirație. A uitat de tot de ce face toate asta. Iar lumina stă acolo, și el nu o lasă să intre, fiindcă lumina intră numai atunci când el este într-o stare de destindere totală.

Fixarea atenției fără contemplare este circulație fără lumină.

Asta este nenorocirea care li se întâmplă așa-zișilor yoghini. Celălalt fel de nenorocire li se întâmplă psihanaliștilor, filosofilor.

Contemplarea fără fixarea atenției este lumină fără circulație.

Ei se gândesc la lumină, dar n-au făcut pregătiri ca ea să se reverse înăuntru; ei doar se gândesc la lumină. Se gândesc la oaspete, își imaginează o mie și unu de lucruri despre oaspete, dar casa lor nu e pregătită. Și unii, și ceilalți ratează ținta finală.

Maestrul spune:

Ține seama de asta!

Altfel și tu poți să o ratezi. Pregătește-te și pe urmă așteaptă. Să te uiți la vârful nasului, să fii atent la cel de-al treilea ochi, să stai drept, într-o poziție confortabilă – asta e tot ce trebuie să faci, nu e nevoie de mai mult. Nu e

nevoie să execuți ani în șir poziții yoga. Așa ceva e o prostie. Și de asta așazișii yoghini par atât de nechibzuiți, lipsiți de inteligență. Or fi corpurile lor puternice și or trăi ei mult, dar ce rost are?

Fără lumină, viața o să rămână lipsită de inteligență și întunecată. Nu are nici o importanță dacă trăiești mult sau puțin. Important e să trăiești în lumină chiar și numai o clipă, și va fi destul – acea clipă este veșnică.

Și există filosofi care se gândesc întruna la lumină – ce este, cum s-o definească și care e cea mai bună definiție – și emit constant teorii, dogme, creează mari sisteme de gândire, dar ei nu sunt pregătiți pentru ea... iar lumina așteaptă la ușă.

Ține seama de asta!

Nu comite nici una dintre aceste două erori. Dacă rămâi atent, procesul e foarte simplu și cu o mare capacitate de transformare. Într-o singură clipă, un om care înțelege cu adevărat intră într-un alt fel de realitate.

Dumnezeu nu e departe. Dumnezeu este în tine.

Destul pentru astăzi.

Să creezi un echilibru

Prima întrebare:

Osho,

E corect să pui politicienii laolaltă cu câinii?

Îmi pare rău, îmi cer scuze – deoarece câinii sunt foarte inocenți. Nu e deloc corect.

A doua întrebare:

Osho,

Ce este nevroza și care este leacul pentru ea?

Nevroza nu a fost niciodată atât de răspândită ca acum. Aproape că devine o stare normală a minții omului. Lucrul acesta trebuie înțeles.

Din punct de vedere spiritual, trecutul a fost mai sănătos, și asta pentru că mintea nu era alimentată cu atâtea lucruri în același timp – mintea nu era supraîncărcată. Mintea modernă este supraîncărcată, iar ceea ce rămâne neasimilat creează nevroză. Este ca și cum ai mânca întruna și ți-ai îmbuiba corpul: ceea ce corpul nu digeră se va dovedi nociv. Iar ce mănânci e mai puțin important decât ce auzi și ce vezi. De la ochi, de la urechi, de la toate simțurile primești în fiecare clipă o mie și unu de lucruri și nu există timp

suplimentar de asimilare – este ca și cum ai sta la masă și ai mânca întruna, 24 de ore pe zi. La fel e și cu mintea modernă, e supraîncărcată, împovărată de foarte multe lucruri; nu e de mirare că cedează. Orice mecanism are o limită. Iar mintea este unul dintre cele mai subtile și delicate mecanisme.

Omul cu adevărat sănătos este cel care își alocă 50% din timp pentru asimilarea experiențelor sale. 50% acțiune, 50% repaus – acesta este echilibrul corect. 50% gândire, 50% meditație – acesta este leacul. Meditația nu este decât o perioadă în care te relaxezi total, când îți închizi toate ușile, toate simțurile în fața stimulilor din exterior. Dispari din lume. Uiți de lume, ca și cum n-ar mai exista – fără ziare, fără radio, fără televizor, fără oameni. Ești singur în ființa ta lăuntrică, relaxat, în largul tău.

În aceste clipe, tot ce s-a acumulat este asimilat: ce merită este asimilat, ce nu are valoare este aruncat. Meditația e ca o sabie cu două tăișuri: pe de o parte asimilează ceea ce este hrănitor, pe de altă parte respinge și aruncă afară tot ce e deșeu. Dar meditația a dispărut din lume.

Pe vremuri, oamenii erau din fire meditativi. Viața nu era complicată și oamenii aveau timp doar să stea și să nu facă nimic, sau să se uite la stele și la copaci și să asculte păsările. În acele clipe deveniai din ce în ce mai sănătos și mai întreg.

Nevroza înseamnă că duci în minte o așa de mare povară, încât mori sub greutatea ei. Nu poți să te miști, nu poți nici măcar să te târăști – povara e prea mare și crește cu fiecare clipă. Clachezi. E firesc.

Trebuie înțelese câteva lucruri. Nevroza este atunci când nu înveți nimic din experiențe, asta e prima definiție. Ai fost furios – de câte ori ai fost furios? Totuși, dacă apare un stimul, vei reacționa la fel – n-ai învățat nimic. Ai fost lacom, iar lăcomia te-a făcut din ce în ce mai nefericit, știi asta – lăcomia nu a făcut niciodată pe nimeni fericit –, dar ești tot lacom, continui să fii astfel. N-ai învățat. Faptul de a nu învăța creează nevroză, este nevroză.

Învățarea înseamnă asimilare. Încerci un lucru, și apoi vezi că nu merge: renunți la el, mergi în altă direcție, încerci o cale alternativă. Acesta-i un lucru înțelept, inteligent. A stăruii să treci printr-un zid unde știi foarte bine că nu există ușă înseamnă nevroză.

Oamenii devin tot mai nevrotici pentru că încearcă întruna ceea ce nu merge. Omul care este capabil să învețe nu se îmbolnăvește niciodată de nevroză. El vede imediat că acesta este un zid, renunță și se îndreaptă spre alte căi. El a învățat ceva.

Se spune despre Edison că încerca un experiment care nu îi ieșise de șapte sute de ori. Colegii săi ajunseseră la disperare. După trei ani de eșecuri, tot mai încerca noi variante. În fiecare dimineață venea la fel de entuziasmat ca în prima zi, în ciuda celor trei ani iroșiți.

Într-o zi, colegii săi s-au adunat și i-au spus: „Nu vedem ce rost mai are să continuăm experimentul după ce am dat greș de șapte sute de ori. E vremea să renunțăm“.

Se zice că Edison le-a spus: „Cum adică am dat greș? Am învățat că șapte sute de variante erau greșite. A fost o experiență grozavă! Astăzi nu o să încercăm același experiment, am găsit altul. Ne apropiem de adevăr. Câte soluții false pot fi? – trebuie să existe o limită. Dacă există o mie de soluții false, atunci am eliminat șapte sute și au mai rămas doar trei sute, și pe urmă vom ajunge acolo unde trebuie“.

Asta înseamnă să înveți: încerci un experiment, vezi că nu merge, încerci o altă variantă, vezi că nu merge și renunți la ea. Așa face omul înțelept. Nechibzuitul se agață de ea, spune că asta înseamnă consecvență. El spune: „Am făcut-o ieri, am s-o fac și astăzi și o voi face și mâine“. Este încăpățânat, îndărătnic. „Cum pot să renunț? Am investit mult în asta, nu pot s-o las și să fac altfel.“ Insistă în continuare asupra aceluiași lucru și își irosește întreaga viață. Iar când moartea se apropie e disperat, deznădăjduit. În adâncul inimii lui știe foarte bine că o să eșueze. A dat greș de atâtea ori și tot mai încearcă același lucru fără să învețe nimic. Asta creează nevroză.

Omul care este capabil să învețe nu va fi niciodată nevrotic. Un discipol nu va fi niciodată nevrotic. A fi discipol înseamnă să fii capabil să înveți. Nu te considera niciodată un cunoscător, fii veșnic într-un proces de învățare. Atotcunoașterea îi face pe oameni nevrotici. Nu e întâmplător că profesorii,

filosofii, psihiatrii, savanții înnebunesc ușor: ei au învățat și au ajuns la concluzia că nu mai au ce învăța. În clipa în care ai hotărât că nu mai ai ce învăța, te oprești din dezvoltare. Nevroza înseamnă a înceta să te mai dezvolti – asta e a doua definiție.

În trecut, lumea era foarte diferită. Stimulii senzoriali pe care acum șase sute de ani oamenii îi primeau în șase săptămâni, azi îi primesc într-o zi. Stimulii, informațiile pe care le primeau în șase săptămâni, azi le primesc într-o singură zi – presiunea de a învăța și a ne adapta este de 40 de ori mai mare. Omul modern trebuie să fie capabil să învețe mai mult decât a învățat vreodată omul înainte, pentru că acum sunt mai multe de învățat. Omul modern trebuie să fie capabil să se adapteze zilnic la situații noi, pentru că lumea se schimbă foarte repede. Aceasta este o mare provocare.

Dacă este acceptată, această mare provocare va ajuta enorm la expansiunea conștiinței. Omul modern fie va fi complet nevrotic, fie va fi transformat de însăși această presiune. Depinde cum o suportă. Un lucru e sigur: nu există cale de întoarcere. Numărul stimulilor senzoriali va continua să crească din ce în ce mai mult. Omul va primi din ce în ce mai multe informații, viața se va schimba într-un ritm tot mai accelerat, iar omul va trebui să fie capabil să învețe, să se adapteze la noile situații.

În trecut, omul a trăit într-o lume aproape statică. Totul era static: părăseai lumea exact așa cum ți-o lăsase tatăl tău. Nu schimbai absolut nimic. Nimic nu se schimba. Nu se punea problema să înveți prea mult, puțină învățătură era de ajuns. Și atunci aveai spații goale în minte – aceste spații goale îi ajutau pe oameni să rămână întregi la minte. Acum, spațiile goale nu mai există... decât dacă sunt create în mod deliberat.

Astăzi este nevoie de meditație mai mult ca niciodată. Este atât de necesară încât a devenit aproape o chestiune de viață și de moarte. În trecut meditația era un lux; puțini oameni – un Buddha, un Mahavira, un Krishna – erau interesați de ea. Alții erau în mod natural liniștiți, fericiți, sănătoși mental. Ei nu aveau nevoie să se gândească la meditație, meditau într-un fel inconștient. Viața era atât de liniștită, se derula atât de încet, încât chiar și cei mai proști oameni erau în stare să se adapteze la ea. Acum schimbarea e atât de rapidă, încât chiar și cei mai inteligenți oameni se simt incapabili să se adapteze la ea. În fiecare zi viața e altfel și trebuie să înveți din nou – trebuie să înveți și să înveți, iar și iar. Acum nu te mai oprești din

învăţat – procesul trebuie să ţină toată viaţa. Va trebui să înveţi până în clipa morţii, numai aşa vei putea să rămâi sănătos la minte, să eviţi nevroza. Iar presiunea e mare, de 40 de ori mai mare. Cum să relaxezi presiunea asta? Va trebui să pătrunzi deliberat în momente de meditaţie.

Dacă un om nu meditează măcar o oră pe zi, nevroza nu va fi accidentală; o va crea singur. Timp de o oră ar trebui să dispară din lume şi să pătrundă în fiinţa sa. Timp de o oră ar trebui să fie atât de singur, încât în el să nu pătrundă nimic – nici o amintire, nici un gând, nici o închipuire; conştiinţa lui să fie goală de conţinut timp de o oră, iar asta îl va revigora, îl va îmbrospăta. Asta va elibera în el noi surse de energie, astfel că va reveni în lume mai tânăr, mai broaspăt, mai capabil de a învăţa, cu ochii plini de uimire, cu inima plină de înfiorare – din nou copil.

Această presiune de a învăţa şi vechiul obicei de a nu învăţa fac oamenii să înnebunească. Omul modern este supraîncărcat cu informaţii pe care nu are timp să le digere şi să le asimileze. Aici intervine meditaţia, şi e mai importantă ca niciodată: dacă nu lăsam mintea să se odihnească un timp în meditaţie, reprimăm toate mesajele care ni se transmit continuu. Refuzăm să învăţăm. Spunem că nu avem timp. Atunci mesajele încep să se acumuleze.

Dacă nu ai timp să ascultî mesajele pe care mintea ta le primeşte continuu, ele încep să se adune aşa cum se adună corespondenţa necitită pe masa ta – teancuri de scrisori strânse din cauză că n-ai timp să le citeşti şi să răspunzi la ele. La fel se aglomerează şi mintea.

Am auzit o anecdotă:

Într-o zi, Mulla Nasruddin a spus: „Dacă azi se întâmplă ceva rău, trei luni cel puţin n-o să am timp să examinez întâmplarea. S-au întâmplat deja foarte multe lucruri rele ce aşteaptă, aşa că cel puţin trei luni n-o să am timp şi de acesta“.

Mesajele care se adună formează o coadă înăuntrul tău, şi coada creşte mereu. Şi cu cât e mai mare coada, cu atât mai puţin spaţiu ai; cu cât e mai

mare coada, cu atât și zgomotul dinăuntru e și el mai mare, pentru că tot ce ai acumulat solicită cu insistență atenția ta.

Asta începe de obicei în jurul vârstei de cinci ani, când învățarea reală practic încetează, și durează până la moarte. Pe vremuri asta era în regulă. Îți ajungeau cinci sau șapte ani ca să înveți tot ce avea să-ți trebuiască în viață – șapte ani de învățătură ajungeau pentru 70 de ani de viață. Dar acum nu se mai poate. Nu poți să te oprești din învățat, pentru că mereu se întâmplă lucruri noi și nu poți face față acestor lucruri noi cu vechile idei. Nu te poți baza nici chiar pe profesorii de la școală, pentru că lucrurile despre care vorbesc ei sunt deja depășite. S-au întâmplat mult mai multe; multă apă a curs pe Gange.

Când eram eu student, mă miram de cunoștințele profesorilor mei, fiindcă erau vechi de 30 de ani. Ei le adunaseră în tinerețe de la profesorii lor. De atunci nu se mai uitaseră la ce se întâmpla în jurul lor. Acele cunoștințe deveniseră absolut inutile.

Eram permanent în conflict cu profesorii mei. Am fost dat afară din multe facultăți, exmatriculat, pentru că profesorii spuneau că nu se puteau înțelege cu mine. Iar eu nu cream probleme. Doar le atrăgeam atenția că ce spuneau ei era depășit. Însă asta rănește egoul. Așa învățaseră în studenția lor și credeau că lumea s-a oprit atunci.

Acum studenții nu se pot baza pe profesori, iar copiii nu se pot baza pe părinți, de aceea se naște o mare rebeliune în toată lumea. Ea nu are legătură cu nimic altceva. Studenții nu își mai pot respecta profesorii. Dacă acei profesori nu învață continuu, nu pot fi respectați. De ce să fie respectați, când nu există nici un motiv? Iar copiii nu își pot respecta părinții, fiindcă abordarea părinților pare foarte primitivă. Copiii încep să-și dea seama că ceea ce spun părinții lor este învechit. Părinții vor trebui să învețe continuu dacă vor să-și ajute copiii să se dezvolte, iar profesorii vor trebui să învețe continuu. Acum nimeni nu poate să se oprească din învățat. Iar această viteză o să crească întruna.

Așa că trebuie să reții două lucruri. Primul – să nu te oprești din învățat, altfel ai să ajungi nevrotic fiindcă nemaiînvățând, vei acumula informații ce nu vor fi asimilate, digerate, ce nu îți vor intra în sânge, în oase și în măduvă. Ele vor zăbovi în jurul tău, insistând să fie asimilate.

Al doilea: vei avea nevoie de timp de relaxare: această presiune e mai mult decât poți suporta. Vei avea nevoie de timp în care să dispari din această presiune. Somnul nu te mai ajută, pentru că și somnul este supraîncărcat. Ziua ta este atât de supraîncărcată încât atunci când te duci la culcare numai corpul tău cade fără vlagă pe pat, dar mintea continuă să clarifice lucruri. Asta e ceea ce numești tu visare: acest efort disperat al minții de a clarifica lucrurile... fiindcă nu vrei să-i acorzi timp.

Trebuie să te relaxezi în mod conștient prin meditație. Câteva minute de meditație profundă te vor ține departe de nevroză. În meditație, mintea se despovărează: experiențele sunt digerate și supraîncărcarea dispare, lăsând mintea proaspătă, și tânără, și limpede, și curată.

În trecut, volumul informațiilor ocupa o zecime din timpul omului, iar timpul acordat meditației era nouă zecimi. Acum situația este exact invers. Foarte rar te relaxezi, foarte rar stai liniștit fără să faci ceva. Dispare chiar și zecimea aceea de meditație inconștientă. Odată ce se întâmplă asta, omul înnebunește de tot. Și exact asta se întâmplă.

Ce înțeleg eu prin timp de meditație inconștientă? Acest timp este atunci când te duci în grădină, când te joci cu copiii tăi. Sau când înoți în piscină, sau când tunzi gazonul, sau când asculți păsările. Și asta dispare, pentru că atunci când oamenii au timp, stau în fața televizorului, lipsiți de fotoliu sau de canapea.

Acum televizorul îți bagă în minte informații extrem de periculoase, pe care nu le vei putea digera. Și când citești ziarele ți se servesc tot felul de prostii. Ori de câte ori ai timp, deschizi televizorul sau radioul. Sau, într-o zi când te simți foarte bine și vrei să te relaxezi, te duci la un film. Ce fel de relaxare e asta? Filmul nu te lasă să te relaxezi fiindcă te bombardează întruna cu informații.

Relaxarea înseamnă lipsa informațiilor. Este bine să asculți cucul – nu ți se servește nici o informație. Este potrivit să asculți muzica, pentru că nu ești bombardat cu informații, muzica nu are limbaj, e sunet pur. Ea nu îți transmite nici un mesaj, ci doar te încântă. E bine să dansezi, să asculți muzică, să lucrezi în grădină, să te joci cu copiii sau să stai pur și simplu fără să faci ceva. Acesta este leacul. Iar dacă o faci în mod conștient, impactul este mai mare. Creează un echilibru.

Nevroza este o stare dezechilibrată a minții: prea multă activitate și lipsa inactivității, prea mult masculin și lipsa femininului, prea mult yang și prea puțin yin. Trebuie să păstrezi echilibrul. În tine este nevoie de simetrie. Trebuie să fii ardhanarishwar – jumătate bărbat, jumătate femeie –, și atunci nu vei ajunge niciodată nevrotic.

Și acesta este întregul proces al cărții Secretul Florii de Aur: te va face să dispari ca bărbat, ca femeie; va face din tine un tot, o unitate; îți va conferi individuație.

Individul nu e nici bărbat, nici femeie, este doar unitate. Străduiește-te să realizezi asta între timpul petrecut în mod activ și cel petrecut în inactivitate. Asta este integralitate, asta numește Buddha calea de mijloc, majjhima nikāya. Fii exact la mijloc. Și ia minte și la cealaltă extremă: când ești prea inactiv, te poți dezechilibra. Și lucrul acesta este periculos. Dacă devii prea inactiv, viața ta își pierde dansul, își pierde bucuria, începi să mori.

Așa că eu nu îți spun să fii inactiv, ci ca între acțiune și inacțiune să existe un echilibru, iar tu să fii exact la mijloc. Acțiunea și inacțiunea trebuie să fie două aripi ale ființei tale. Nici o aripă nu trebuie să fie mai mare ca cealaltă.

În Occident, acțiunea a devenit prea mare, inacțiunea a dispărut. În Orient, acțiunea a dispărut, iar inacțiunea a devenit prea mare. Occidentul cunoaște abundența, bogăția în afară și sărăcia înăuntru; Orientul cunoaște bogăția, afluența în interior și sărăcia în exterior. Ambele sunt nefericite, fiindcă ambele au ales extreme.

Eu nu pledez nici pentru Orient, nici pentru Occident, nici pentru bărbat, nici pentru femeie, nici pentru acțiune, nici pentru inacțiune. Eu sunt preocupat de echilibrul total, de simetria din tine. De aceea le spun sannyasinilor mei: „Nu părăsiți lumea; fiți în lume și totuși nu din ea. Taoiștii numesc asta wu wei, acțiune prin inacțiune. Întâlnirea lui yin cu yang, a animei cu animus – ea aduce iluminare. Dezechilibrul este nevroză, echilibrul este iluminare.

A treia întrebare

Osho,

Chiar toate femeile sunt blânde, feminine și iubitoare?

Eu n-am spus asta – n-am spus că toate femeile sunt blânde, feminine și iubitoare. Nici toți bărbații nu sunt agresivi, violenți, ambițioși, duri, pentru că în adâncul ființei noastre conștiința nu e nici masculină, nici feminină. Anima și animus, bărbatul și femeia există laolaltă în chimia corpului. Fizic poți să fii bărbat, dar în adâncul tău poate ai ales să fii partea feminină. O femeie poate fi femeie fizic, dar poate a ales partea masculină. Ambele părți sunt disponibile. Arunci corpul rămâne feminin, dar femeia se masculinizează.

Ideea egalității naște ideea absurdă de similaritate. A fi egal nu înseamnă a fi similar. Egalitatea este o dimensiune total diferită.

Da, o femeie își poate alege prea mult partea masculină, poate să se identifice cu ea, și atunci delicatețea ei dispare. Un bărbat poate să-și aleagă feminitatea și atunci asprimea lui dispare. Corpul va rămâne masculin sau feminin din punct de vedere sexual, dar calitatea ce înconjoară corpul, vibrația sa trebuie să fie aceea pe care ai ales-o în interiorul tău. Un bărbat poate alege să fie în interiorul său femeie, o femeie poate alege să fie bărbat în interiorul ei. Și nu este o alegere pe care o faci o dată pentru totdeauna, poți să o schimbi în orice clipă. Sunt momente în care o femeie este foarte dulce și sunt momente în care este foarte dură, foarte crudă. Sunt momente în care un bărbat este foarte dur, agresiv, dar sunt și momente în care este foarte blând. Chiar și un Genghis-Han este foarte blând cu copiii lui.

Am auzit o anecdotă...

Fiica urâtă și solidă a unui feldmareșal era logodită cu un ofițer tânăr, subordonat al tatălui ei.

– N-ai putea să faci ceva pentru Frank, acum că m-a cerut de soție? l-a

întrebat ea într-o zi pe tatăl ei.

– Chiar nu prea am ce să fac, în afară de a-i acorda o medalie pentru galanterie.

Sau ascultați anecdota asta...

Un bărbat pipernicit, sfios, moale și supus a solicitat un post de paznic de noapte.

– Da, a spus cu îndoială angajatorul, dar realitatea e că noi vrem pe cineva care nu are astâmpăr și e agitat, mai ales noaptea, cineva care are o părere proastă despre toată lumea, cineva care doarme cu un ochi deschis. Pe scurt, genul de persoană care atunci când este stârnită, este diavolul în persoană.

– Bine, a spus bărbatul cel moale în timp ce pleca. Am s-o trimit pe nevastă-mea.

Depinde de ce alegi în interior. Este o alegere. Corpul nu este alegerea ta, dar vibrația care îți va înconjura corpul este o alegere. Iar dacă alegi în mod conștient, vei avea o mare libertate în ființa ta pentru că vei ști cine ești și ce faci cu corpul tău.

Corpul are un potențial extraordinar, dar oamenii îl iau ca atare – un corp și atât. E ca și cum ai fi primit în dar o chitară frumoasă și tu nu faci decât s-o păstrezi, neștiindu-i potențialul. Poți să cânti la chitară, poți să înveți să cânti la chitară, și atunci se va naște o muzică minunată. Și apoi depinde de tine ce fel de muzică va fi aceea. Poți să compui o melodie tristă, poți să compui o melodie de sărbătoare, poți să compui o melodie violentă, poți să compui o melodie liniștită, de dragoste, duioasă – sunt multe genuri de muzică.

Muzica clasică are o calitate diferită: ea mângâie, te calmează, te liniștește.

Muzica pop modernă te face să n-ai astâmpăr, te excită, te aruncă într-un fel de frenezie. Instrumentele sunt aceleași, și la fel e și în cazul corpului. O persoană cu adevărat înțeleaptă alege să cânte genul de muzică pe care îl dorește folosindu-și corpul. Poți să-ți faci corpul să fie ca un Buddha sau poți să devii un Muhammad Ali. Depinde de tine. Uită-te la corpul lui Buddha – ce moale, ce feminin este, deși Buddha e bărbat. El a ales grația.

Depinde de tine. Este alegerea ta. Nu ești limitat de chimia ta. Poți să fii limitat numai dacă rămâi inconștient, altfel potențialul chimiei tale este infinit – o poți folosi într-o mie și unu de feluri. Și este o artă să înveți să-ți folosești corpul, să știi cum să te porți cu el, cum să relaționezi cu el. Milioane de oameni își iau corpul așa cum e, nu-i cercetează posibilitățile. Corpul lor rămâne o sămânță, nu devine niciodată o floare de aur.

A patra întrebare:

Discursul tău despre politică, cât este ea de nocivă, a fost extraordinar! Am trăit în multe comunități, toate sincere și bine intenționate, însă peste tot m-au îngrozit ambiția politică inconștientă și intrigile care sunt latente, dar care ies la suprafață în ciuda bunelor intenții.

Cum gestionezi asta aici? Dai mână liberă astfel încât oamenii s-o elimine din organismul lor sau o înăbuși din fașă și îi înlături pe cei care manifestă cele mai mici tendințe?

Știu din modesta mea experiență că unii oameni nu pot pune nimic în mișcare fără politică – fără să se implice în jocul politic și să ajungă tot mai sus. Sunt peste tot – poate chiar și aici – răspândindu-și otrava.

Eu nu cred în reprimare, nici măcar a politicii otrăvitoare, pentru că dacă e reprimată rămâne în organism și, mai devreme sau ai târziu, pune stăpânire pe tine. Și cu cât a fost reprimată mai mult timp, cu atât devine mai periculoasă, căci cu cât îți pătrunde mai adânc în subconștient, cu atât mai adânc pătrunde în chiar sursa ființei tale. Și dacă ești otrăvit chiar în sursa

ta, chiar în centru, este foarte greu să o mai smulgi de acolo.

Metoda mea cu privire la toate este aducerea la suprafață. Așa că eu nu înăbuș nimic în germen, ci ajut sămânța să ajungă o floare. Și după ce a înflorit, floarea se ofilește singură. Asta e calea naturală.

Așa că în comunitatea mea totul este îngăduit. Ambițiile sunt permise, acceptate, ca parte din ființele umane – din ignoranța lor, din lipsa lor de înțelegere. Dar eu le atrag atenția oamenilor mei că astea sunt jocuri, așa că să le joace, dar să le joace în mod conștient, să fie din ce în ce mai atenți și să nu le lase să devină serioase. Dacă nu devin serioase, n-au de ce să se teamă de ele. Problema apare atunci când un joc devine atât de serios, încât uiți de tot că este un joc.

Aici se rătăcește politicianul – el crede că face ceva foarte serios. El face ceva foarte stupid, însă crede că face ceva serios. Nu trebuie decât să-l faci să fie conștient că ăsta este un joc; dacă vrei să-l joci, joacă-l, dar nu-l lua foarte în serios. Tratează-l cu puțin umor. Simțul umorului este cea mai bună soluție pentru transformarea personalității omului.

Da, ai dreptate – și aici! – pentru că oamenii aceștia vin din lume și aduc din lume tot felul de infecții. Ei nu vin aici proaspeți, au fost deja condiționați. Ambiția le-a fost deja inoculată. Părinții lor, societatea, Biserica, școala, colegiul, universitatea – peste tot au fost striviți și au adus aici toată acea otravă. Nu poți s-o înăbuși în germen, căci ar deveni scindați și ipocriți. Atunci la suprafață ar arăta umilință, modestie, iar în sinea lor ar gândi: „Nimeni nu e mai umil decât mine“ – și aici ar interveni politica. În sinea lor ar gândi: „Sunt cea mai mare persoană lipsită de ego din lume“ – atenție, „cea mai mare“. Acum și-ar face apariția un nou gen de ambiție. Este aceeași ambiție, dar direcția este nouă. Este mai subtilă și, desigur, și mai periculoasă. Și pentru că acum e „pioasă“, este în numele religiei. Așa că nici măcar otrava nu mai arată a otravă, este etichetată ca nectar. Este otravă religioasă, otravă pioasă.

Este mai greu să scapi de otrava pioasă, așa că eu nu înăbuș nimic și nu ajut nici un fel de reprimare. Eu îi ajut pe oameni să aducă la suprafață orice au în ei. Îi ajut să conștientizeze, să urmărească, să vadă că e o prostie, o stupiditate – nu pentru că spun eu că e o prostie, fiindcă dacă eu spun ceva și tu doar crezi, vei reprima. Rolul meu aici este să te ajut să-ți dai seama

singur. În ziua în care vei înțelege că e o stupiditate, va dispărea de la sine.

Așa că am creat tot felul de jocuri. Da, există și o ierarhie, așa că oamenii care vor să se joace pot să joace jocul ierarhiei. Însă pentru că întregul efort este să-i fac să fie conștienți, mai devreme sau mai târziu își dau seama că ăsta este un joc. Și în clipa în care înțeleg că este un joc, ies din el. Când înțelegi că ceva este o joacă, râzi – râzi zdravăn de tine. Iar atunci când un om poate să râdă de propria prostie, devine înțelept. Râsul trebuie să apară din conștientizare.

Și oamenii ambițioși râd. Chiar zilele trecute citeam că atunci când Jimmy Carter a venit la putere, râdea atât de frumos încât puteai să-i numeri dinții. I se vedeau 11 dinți. Acum i se văd numai șapte. Acum zâmbetul dispare pentru că prestigiul lui scade cu fiecare zi – așteptările oamenilor nu sunt împlinite, el nu își poate onora promisiunile. Numai șapte! Curând se vor vedea cinci, trei, doi. Când va pleca de la putere, zâmbetu-i va fi dispărut de tot. Nu i se va mai vedea nici un dinte. Un astfel de râs nu e râs adevărat. Până și râsul este politic, exersat, cultivat.

Există un alt fel de râs, care se ivește când îți dai seama de toate prostiile în care ai fost implicat – și încă în mod serios! –, când înțelegi întregul caraghioslâc al modului tău de viață, toată stupiditatea lui. Dar nu pentru că spun eu, sau pentru că spune Buddha, sau pentru că spune maestrul Lu Tsu... Nu este o chestiune de a crede pe cineva, nu e vorba că cineva știe, cunoaște, și tu te iei după el.

Efortul meu aici este să te fac să-ți dai seama de tot ce este ascuns în tine. Tot ce ai făcut în mod inconștient trebuie făcut în mod conștient, asta-i tot. Și uneori se întâmplă minuni.

Odată a venit la mine un profesor. Avea o problemă și chiar era o problemă, pentru că să fii profesor și să ai o astfel de problemă este cu adevărat greu. Problema lui era că mergea ca o femeie, așa că ori de câte ori trecea pe lângă studenți, aceștia râdeau și chicoteau, iar el se simțea foarte prost. Ce să facă? Fusesse la doctori și psihanaliști și ei nu putuseră să-l ajute, îi spusese că nu aveau ce să-i facă. El mergea așa din copilărie. A încercat să nu mai meargă în felul ăsta, dar oricât s-a străduit, nu a reușit.

Există o anumită lege – hiptonizatorii o numesc legea efectul invers: te străduiești să faci ceva și se întâmplă exact pe dos.

El se străduia din răputeri, toată mintea lui era concentrată pe asta – cum să facă să nu mai meargă ca o femeie –, dar rezultatul era invers.

I-am spus:

– Fă doar un singur lucru – pentru că e o minune că poți să mergi ca o femeie, este cu adevărat o minune.

– Ce tot spui acolo? a întrebat el.

– Este o minune! O femeie poate să meargă așa pentru că musculatura ei este altfel. Datorită uterului, ea merge într-un anumit fel; nici un bărbat nu poate să meargă așa. Tu ești unic!

– Ce spui tu? Toată lumea râde de mine.

– Ești cu adevărat unic. Ai făcut ceva miraculos. Magic. Uită de asta. Sugestia mea este să începi să mergi în mod conștient ca o femeie, să îți neapărat să mergi ca o femeie.

– Poftim? Toată viața am încercat să nu merg ca o femeie și tot ca o femeie merg. Ce se va întâmpla dacă încep să vreau să merg ca o femeie?

– Tu încearcă acum, în fața mea.

De față erau cel puțin 20, 30 de oameni.

A încercat și nu a reușit! Nu putea să meargă ca o femeie. A fost foarte mirat.

– Ce s-a întâmplat? a întrebat.

– Trebuie să înțelegi legea efectului invers, am spus. Acum du-te la universitate, sau unde vrei, și încearcă în mod conștient să mergi ca o femeie – pentru că, dacă nu ești femeie, este foarte greu să mergi ca o femeie.

Și, de atunci, nu a mai mers ca o femeie. A devenit conștient de asta. Era un mecanism inconștient. Inconștiența fusese cauza. În clipa în care a căutat să meargă în mod conștient astfel, mersul de femeie a dispărut.

Problemele omului își au rădăcina în subconștient. Și ce faceți voi întruna? Reprimăți acele probleme în subconștient. Unde altundeva să le reprimăți? Alt loc nu aveți. Ori de câte ori reprimi ceva, îl reprimi în subconștient; așa se creează subconștientul.

Eu nu am subconștient pentru că nu reprim niciodată nimic. Reprimările creează subconștientul. Copilul nu are subconștient – cu timpul, va avea. Bătrânul are mai mult subconștient decât conștient, pentru că toată viața a reprimat. Subconștientul este ca o debara – arunci acolo tot ce este inutil, se adună acolo, devine o groapă de gunoi! Țasta este subconștientul. Și, din subconștient, lucrurile se ridică și pun stăpânire pe tine.

Toate stafiile ce pun stăpânire pe voi vin din subconștient, nu din cimitire. Subconștientul vostru este cimitirul în care se nasc acele stafii. Și ori de câte ori găesc un prilej, o ocazie să se furișeze și să vă posedze, vă posedă și o fac cu și mai mare forță. A reprima înseamnă a ajuta acel lucru să coboare și mai mult în subconștient. Aceasta este legea efectului invers. Subconștientul va deveni mai puternic. Îl hrăniți, îl alimentați.

Din punctul meu de vedere, conștientizarea este eliberarea, conștientizarea este soluția. Pur și simplu, fiți mai conștienți de ceea ce faceți.

Am să vă spun o istorioară...

Un hoț a venit odată la Nāgārjuna, un mare maestru. Venise dintr-un anumit motiv. Nāgārjuna, unul dintre marii mistici indieni și unul dintre cei mai mari alchimiști, trăia în pielea goală. El ar fi fost persoana potrivită să comenteze Secretul Florii de Aur. C.G. Jung nu a fost persoana potrivită să comenteze lucrarea.

Nāgārjuna a intrat într-o mare capitală. Regina se număra printre adepții lui. Ea a venit la el cu un bol de aur pentru pomană și i-a spus:

– Dă-mi mie bolul tău de lemn pentru pomană. Îl voi păstra ca pe o comoară. Și ți-am adus în schimb acest bol de aur.

Reginei îi era teamă că Nāgārjuna ar fi putut spune: „Eu nu mă ating de aur, sunt ascet“.

Însă Nāgārjuna era un om luminat. A mulțumit și a luat bolul de aur încrustat cu diamante prețioase.

Un hoț l-a văzut pe Nāgārjuna umblând gol cu bolul de aur ale cărui diamante străluceau în soare, și s-a gândit: „Ia te uită! Cât poate rămâne bolul de aur la omul ăsta? Cineva o să i-l ia. De ce să nu i-l iau eu? Omul ăsta despuiat nu-l poate păstra mult timp. De unde îl are?“

Așa că l-a urmărit. Acesta locuia în afara capitalei, în ruinele unui vechi templu, unde nu existau uși, nu existau ferestre, ci doar ziduri în paragină – un mic adăpost. O parte din acoperiș era încă întreagă. Hoțul și-a zis: „Cum are să-și protejeze el lucrul acesta prețios? Cel puțin noaptea tot va adormi“.

Așa că l-a așteptat afară, lângă o fereastră.

Nāgārjuna voia să doarmă puțin după-amiaza, ăsta era obiceiul lui. Văzându-l pe hoț, și-a dat seama de ce îl urmărea. Nu pe el îl urmărea, ci bolul de aur – așa că de ce să-l forțeze să aștepte acolo? Oricum avea să i-l ia. Și i-a zis: „O să mi-l ia când am să adorm, așa că de ce-l forțez inutil să aștepte?“ Și a aruncat bolul pe fereastră.

Hoțului nu i-a venit să creadă ce se întâmpla. Omul ăsta, foarte charismatic, gol și atât de frumos, cu o înfățișare divină, a aruncat pe fereastră un lucru atât de prețios! Acum hoțului nu-i mai venea să plece – era foarte atras de acest om, era vrăjit, aproape hipnotizat. S-a uitat pe fereastră și a spus:

– Domnule, pot să intru să stăm puțin de vorbă?

Nāgārjuna a spus:

– De asta am aruncat castronul afară – ca să intri. Ai fi intrat după ce adormeam, dar asta n-ar fi avut nici o noimă. Intră!

Hoțul a intrat și a spus:

– Uitându-mă la tine și văzând că poți să arunci cu atâta ușurință un lucru atât de prețios – și știu de ce l-ai aruncat, l-ai aruncat pentru mine –, în mine s-a născut o mare dorință: vreau să știu dacă va veni vreodată o vreme când am să fiu și eu atât de detașat, atât de indiferent față de posesiuni ca tine.

– Vremea a venit, a spus Nāgārjuna. Întâmplător ești deja prins. Am să-ți împărtășesc secretul, îți voi spune ce să faci ca să nu mai ai dorința de a poseda.

Hoțul a spus:

– Dar lasă-mă mai întâi să-ți spun că eu sunt hoț. Și am fost la mulți sfinți până acum, însă toți mi-au spus: „Mai întâi lasă-te de furat și abia pe urmă poți să meditezi“. De asta am ținut să-ți spun că sunt hoț, poate nu știai.

Nāgārjuna a spus:

– Asta arată doar că, până acum, n-ai mai fost la nici un sfânt. Cei la care ai fost erau probabil foști hoți, astfel cui îi pasă cine ești? Și de ce să pui condiția ca mai întâi să te lași de furat? Eu îți voi împărtăși secretul meditației – e foarte simplu. Fură în continuare, însă fă un lucru – fă-o în mod conștient, fii pe deplin conștient de ceea ce faci, fii atent la ceea ce faci și, după 15 zile, vino să-mi spui cum a fost.

Dar în a șaptea zi hoțul s-a întors și a spus:

– M-ai păcălit. Șapte zile la rând n-am putut să fur. Și nu că am fost împiedicat; am ajuns în locurile în care se găseau comori mari, dar n-am putut să fur. Dacă devin conștient, încep să râd de prostia mea. Ce fac – fur lucruri care îmi vor fi luate? Mai devreme sau mai târziu voi muri. Toată treaba pare copilărească. Dacă devin conștient, nu pot să fur; dacă fur, îmi pierd conștiența. Cele două nu pot exista în același timp.

Nāgārjuna a spus:

– Atunci hotărăște-te. Poți să alegi. Poți să renunți la a fi conștient și să furi sau, dacă vrei să fii conștient, renunță la furat.

Hoțul a spus:

– Am simțit gustul conștiinței. Nu pot să renunț la ea. Mă voi lăsa de furat, deoarece conștiința e mult mai prețioasă, mult mai importantă. I-am simțit doar puțin gustul. Dar mi-a produs o mare bucurie. Am furat toată viața și am adunat multe lucruri prețioase în casa mea, dar ele niciodată nu mi-au produs bucurie. Mi-au produs doar din ce în ce mai multă teamă.

Conștientizarea este singurul secret – ea transformă. Nu contează ce boală ai, conștientizarea este singurul medicament, ea vindecă bolile. Dacă ești înclinat spre politică – și toată lumea este... Într-un fel sau altul, fiecare caută să fie mai sus decât celălalt, fiecare caută să fie mai puternic decât celălalt. Politica este chiar și în relații. Soțul caută să fie mai puternic decât soția, soția încearcă să fie mai puternică decât soțul, de aici conflictul permanent, chiar și între părinți și copii. Peste tot există conflict. Totul este politică, fețe diferite ale politicii.

Așa că atunci când veniți la mine, eu nu mă aștept să veniți fără politică – este imposibil. Dacă sunteți fără politică, nu e nevoie să veniți. Dumnezeu va veni la voi oriunde ați fi. Când veniți aici, eu vă accept toate slăbiciunile omenești. Nu condamn pe nimeni. Nu vă spun să reprimați ceva. Nu vreau să vă fac să vă simțiți vinovați de ceva. Dacă voi vreți să jucați jocul politicii, aveți voie să-l jucați, cu o singură condiție: să fiți din ce în ce mai atenți în timp ce-l jucați, să aveți simțul umorului și atunci totul e bine. Mai devreme sau mai târziu va trece de la sine.

Și la fel e și cu senzualitatea, sexualitatea, la fel e și cu posesivitatea – la fel e cu toate de care suferă omul.

Întrebarea a cincea:

Osho,

Azi-dimineață în timpul prelegerii tale, m-am cufundat atât de adânc încât am fost sigur că o să-mi moară corpul pe loc. Mi s-a făcut tare frică și m-am zbatut să mă întorc la suprafață. Acum mă tem că se va întâmpla din nou. Ce să fac?

Ești un nesăbuit, Saguna. Trebuia să lași să se întâmple. Ai ratat un mare prilej. Dacă vreodată mai simți că mori în prezența mea, mori imediat! Asta înseamnă că egoul tău era pe punctul de a dispărea și ceva nemaipomenit de valoros era pe cale să se întâmple. Ai ratat.

Dar așa pățesc toți prima dată: dau înapoi de frică, fug înapoi în egoul lor, se agață, se țin. Unde găsești un loc mai bun ca să mori? Dacă poți să mori în prezența mea, vei ajunge la viață, la viața eternă, viața îmbelșugată. Dacă poți să mori în satsang, în prezența maestrului, vei învia. Dar trebuie să ai curaj. Adună-ți curajul și data viitoare când începe să se întâmple, lasă să se întâmple.

Întrebarea a șasea:

Osho,

Psihanaliza este chiar atât de inutilă?

Nu întotdeauna. Câteodată și ajută. Meditează la povestirea următoare:

Felix Simons era un tip de treabă, dar mai greu de cap. Deși avea 30 de ani, nu reușise să se dezbrace de obiceiul din copilărie de a urina în pat. În cele din urmă, unul dintre prietenii lui i-a spus:

– Uite ce e, Felix, ar fi bine să știi adevărul. Toți ținem foarte mult la tine, dar nu suportăm să intrăm în casa ta fiindcă miroase, și o faci pe soția ta să se suie pe pereți. De ce nu consulți un psihiatru în legătură cu problema ta? Termină o dată pentru totdeauna cu asta!

Felix s-a lăsat convins. După șase luni de tratament, s-a întâlnit cu același

prieten.

– Ce-ai făcut Felix, mi-ai ascultat sfatul?

– Da, a răspuns Felix. De șase luni merg la un psihiatru de trei ori pe săptămână.

– Și? Ai obținut vreun rezultat?

– Aaaa, rezultate grozave, a spus Felix zâmbind cu toată fața.

– Nu mai faci în pat?

– Ba fac, dar acum sunt mândru de asta!

Psihanaliștii te ajută numai așa – te fac să te simți mândru de lucrurile de care te simțeai vinovat. Religia i-a făcut pe oameni să se simtă vinovați. Psihanaliștii au trecut în cealaltă extremă. Psihanaliza este reacția la vinovăția religioasă. Acest lucru trebuie înțeles.

Religia a făcut un mare rău omenirii: a făcut o rană în inima omului prin faptul că a creat vinovăția. Ea se hrănește din vinovăție. Întreaga lume religioasă – hindusă, creștină, mahomedană – este preocupată de același lucru, care e un șiretlic: cum să îi facă pe oameni să se simtă vinovați. Odată ce au reușit asta, oamenii sunt prinși în plasa lor și pot fi exploatați. Vinovăția este plasa de păianjen; odată prinși în ea, oamenii sunt în puterea lor. Pe urmă pot fi manipulați, pot fi forțați să i se abandoneze, pot fi forțați să facă lucruri pentru ei – pentru Biserică, pentru preoți. Sunt vinovați, le este frică, au să sufere – vor o cale de ieșire.

Mai întâi crezi vinovăția, apoi oamenii vin la tine, pentru că sunt nevoiți să caute o cale de ieșire. Atunci le spui să se roage, să execute un anumit ritual, să folosească o anumită mantra.

Am auzit o istorioară...

Doi oameni au pus pe picioare o afacere grozavă, erau parteneri. Unul intra noaptea într-un oraș, arunca cu smoală în ferestrele oamenilor și, după două, trei zile, venea celălalt și dădea de veste în tot orașul că el știe să curețe smoala de pe ferestre. Până curăța el ferestrele, celălalt pregătea smoala pentru alt oraș, după care cel care curățase se ducea în celălalt oraș. Afacerea mergea ca pe roate.

Religia depinde de inocularea vinovăției: mai întâi arunci cu smoală în inima oamenilor, și apoi le spui cum s-o curețe, iar ei trebuie să plătească pentru asta.

Psihanaliza este o reacție. Nu o numesc revoluție, ci doar reacție. Ea reacționează împotriva acestei afaceri și începe să facă invers: te face să te simți mândru. Ea spune: „Lucrul ăsta este perfect normal. Este absolut normal să faci în pat. Nu-i nimic rău în asta. Ar trebui chiar să fii mândru de asta“. Ea te susține așa cum ești.

Religia te condamnă așa cum ești. Psihanaliza te convinge că numai așa poți să fii și că ai dreptate să fii așa. Mesajul psihanalizei este că ești în regulă așa cum ești. Nici religia, nici psihanaliza nu au dreptate. Nu e nevoie să te simți vinovat, nici nu e nevoie să consideri că ești absolut în regulă. Dacă te simți vinovat, vei deveni victima Bisericii, a preoților, și aceștia te vor exploata. Dacă ești mândru începi să stagnezi, creșterea ta se oprește.

Trebuie să știi că viața înseamnă creștere, evoluție, viața înseamnă să urci tot mai mult – spre noi plenitudini, spre noi planuri ale ființei. Nu e nevoie să te simți vinovat de ceea ce ești, dar este mare nevoie să-ți dorești extraordinar de mult să te înalți tot mai sus, pentru că ești o sămânță, un potențial, și poți să devii Dumnezeu. Dacă te accepți așa cum ești și te împaci cu asta, vei rămâne o sămânță, nu vei deveni niciodată un copac și nu vei putea niciodată să ai un dialog cu stelele. Nu vei putea niciodată să te joci cu vântul și cu ploaia și cu soarele. Vei rămâne închis într-o sămânță. Dar nici o sămânță nu se simte vinovată. Sămânța e sămânță, ea nu are de ce să se simtă vinovată, însă ea trebuie să devină copac. Este mare nevoie să-ți cercetezi potențialul. Nu te simți niciodată vinovat, nu fi niciodată mândru. Fii doar fericit că ți s-a oferit un mare prilej de a crește.

Și toată viața asta este o provocare pentru a crește. Asta este și adevărata religie, și adevărata psihologie – pentru că o religie adevărată nu poate fi decât o psihologie adevărată. Eu numesc acea psihologie „psihologia buddhașilor“. Ea nu te face să te simți vinovat – ea te acceptă, te iubește –, dar nici nu te face să te simți mândru că ești așa cum ești. Te provoacă să fii mai mareț decât ești. Îți produce o nemulțumire divină. Te face să arzi de dorința de a ajunge tot mai sus – nu mai sus decât alții, ci mai sus decât tine. Ziua de mâine n-ar trebui să fie repetarea zilei de zi – asta înseamnă nemulțumire divină. Ziua de azi nu trebuie să fie repetarea zilei de ieri, altfel nu ai trăit. Ziua de azi trebuie să-ți aducă daruri noi, flori noi, raze noi. Astăzi trebuiesc deschise ferestre noi.

Să te simți vinovat înseamnă să rămâi stăpânit de trecut, să te simți mândru înseamnă să rămâi unde ești, ce ești. Nemulțumirea divină înseamnă să crești, să cercetezi, să cauți, să explorezi. Viața nu e decât o aventură, o aventură permanentă în necunoscut.

Așa că eu nu vreau să vă simțiți vinovați și nu vreau să vă simțiți mândri. Când renunțați la amândouă începe viața adevărată.

Și ultima întrebare:

Osho,

De ce este atât de grea comunicarea?

Nu e numai grea, este imposibilă. Este chiar o minune dacă uneori se întâmplă, pentru că două persoane sunt două persoane – experiențele lor din trecut sunt diferite, unghiul lor de vedere e diferit, cunoștințele lor sunt diferite, personalitățile lor sunt diferite. Sunt, practic, două lumi. Vorbesc limbi diferite, chiar și dacă vorbesc aceeași limbă. Dau un sens diferit vorbelor, nuanțe diferite, umbre diferite și culori diferite.

Dacă te uiți la un trandafir la care se mai uită cinci persoane, să nu crezi o

clipă că vă uitați la același trandafir. Numai cinci buddhași pot să se uite la același trandafir, tu nu poți, pentru că cinci buddhași înseamnă cinci zerouri, cinci minți golite de gânduri. Numai două minți de acest fel pot comunica, pentru că acum nu are ce să le împiedice, nu are cine să interpreteze lucrurile – comunicarea este directă.

Dar atunci când cinci minți obișnuite stau lângă un trandafir, ele doar cred că se uită la același trandafir, pentru că au idei diferite despre trandafir, experiențe diferite cu trandafirul, și ele asta văd; trandafirul din fața lor este foarte departe.

De exemplu, poate că cineva a iubit o femeie care era obsedată de trandafiri, dar ea l-a înșelat. Acum trandafirul îi va aminti doar de acea femeie și de trădarea ei. Ceilalți nu au avut această experiență. Poate că unul dintre ei a văzut un mort cu o ghirlandă de trandafiri pe piept. Trandafirul îi va aminti de moarte – poate că va simți un fior de teamă. Al treilea va avea și el propria lui experiență în legătură cu trandafirul. Totul depinde de experiența fiecăruia.

Numai două minți lipsite de gânduri pot comunica; atunci comunicarea are loc chiar și fără cuvinte.

Am să vă spun câteva anecdote.

Prima anecdotă

Stând într-un restaurant elegant, Chico Marx studia meniul ofertant când chelnerul s-a apropiat de masa lui. Chelnerul s-a înclinat curtenilor și l-a întrebat politicos:

– Ce vă place, domnule?

– Fetele, a răspuns Chico. Ție?

A doua anecdotă:

Doi proaspăt căsătoriți au fugit la Miami în luna de miere și zile întregi au fost de negăsit. În dimineața celei de a șasea zi au intrat în restaurant să ia micul dejun. În timp ce chelnerul se apropia de ei, tânăra soție s-a întors spre soțul ei și a spus cochetând:

– Știi ce mi-aș dori eu, iubitule, nu-i așa?

– Da, știu, a răspuns el absorbit, dar trebuie să mai și mâncăm din când în când.

Și a treia anecdotă:

Șeful umbla după secretara sa de aproape un an. Îi propusese tot felul de lucruri. În această seară era neobișnuit de insistent.

– Of, haide! a spus el. Să ieșim să luăm cina, apoi să mergem la teatru, pe urmă la un club de noapte și apoi urcăm în apartamentul meu.

Blonda i-a răspuns tăios:

– Aș vrea să înțelegeți că refuz ferm propunerea dumneavoastră mincinoasă, desfrânată și înjositoare.

Șeful a spus:

– Nu pricep.

– Exact asta încercam și eu să vă spun.

Limba este problema – experiențe diferite, minți diferite, trecuturi diferite, modele diferite, obiceiuri diferite, personalități diferite.

Mă întrebi de ce este greu să comunici. Nu e numai greu, e aproape imposibil. Dacă se întâmplă când și când, ai mare noroc. Da, când și când se întâmplă. Se întâmplă atunci când ești îndrăgostit profund de cineva. Atunci nu este nevoie de limbaj. Atunci comunică însăși prezența voastră,

vibrația voastră. Când vă iubiți profund, preț de o clipă deveniți buddhași, deveniți minți lipsite de gânduri.

Așa că numai în momente rare de iubire are loc comunicarea, altfel întotdeauna e ceartă, un conflict subtil. Tu spui ceva, celălalt înțelege altceva. Celălalt spune ceva, tu înțelegi altceva. Dacă chiar vrei să comunici, fii din ce în ce mai iubitor – pentru că de iubire este nevoie, nu de limbaj.

Oamenii noi care vin aici nu sunt în armonie cu mine în primele zile. Eu spun ceva, ei înțeleg altceva. Dar cu cât se deschid mai mult față de iubirea mea, comunicarea începe să aibă loc. Pentru cei care au trăit mult cu mine și față de care bariera limbajului a dispărut, este de ajuns doar o privire sau o atingere a mâinii mele pentru a exista comunicare – și nu doar comunicare, ci comuniune. Cu sannyasinii mei am început un nou mod de a comunica: doar îi ating, pentru a-i lăsa să-mi simtă energia.

Cu cât ești mai intim cu mine, cu atât mai puțin este nevoie de cuvinte – pentru că începi să mă auzi! Atunci nu e nevoie de cuvinte. Eu voi continua să vorbesc pentru nou-veniți, voi continua să vorbesc pentru cei care vor veni – și vor veni tot mai mulți, mii sunt pe drum –, dar cei care sunt aici cu mine de destulă vreme sau într-un mod profund... Iar profunzimea se poate întâmpla într-o clipă. Nu e doar o chestiune de timp, e și o chestiune de intensitate.

Uneori se întâmplă ca atunci când vine la mine pentru prima dată o persoană, din prima clipă ea se apropie de mine, de parcă ar fi fost cu mine multe vieți. Și nu numai eu simt asta, ci și ea simte imediat că a venit acasă, că acesta este locul pe care l-a căutat toată viața sau mai multe vieți. Atunci comunicarea are loc imediat. Atunci nu există conflict.

De fapt, momentul în care există comunicare și nu există conflict este momentul adevăratei tale inițieri. Atunci ce spun eu este mai puțin important. Ce sunt eu devine important. Atunci intri în legătură directă cu mine. Atunci nu ești distras de vorbele mele – pentru că eu nu sunt un om consecvent. Eu mă contrazic și mă contrazic în mod deliberat, pentru a te ajuta să scapi de limbaj. Auzindu-mă cum mă contrazic iar și iar, încetul cu încetul vei înțelege că vorbele sunt doar jocuri și nu vei mai lua în serios cuvintele. În ziua în care s-a produs în tine trezirea, intri direct în legătură cu mine. Atunci nu e nevoie de nici un intermediar, atunci ești conectat.

Eu iubesc, eu sunt iubire. În clipa în care iubești și devii iubire, are loc comunicarea. Comunicarea este o funcție a iubirii, nu a limbajului. De fapt, limbajul funcționează ca o piedică, nu ca un ajutor.

Ține minte: să fii cu mine înseamnă să fii cu un vid, cu un nimeni. Eu n-am nimic să-ți ofer, n-am nimic să te învăț, nici o filosofie. Eu sunt, dar n-am nimic să te învăț. Iar tu trebuie să înveți să fii cu această existență pură... și atunci vei ști ce este comuniunea.

Comuniunea este un fenomen al iubirii, înflorirea iubirii. Nu are nimic de-a face cu limbajul, cu vorbele – absolut nimic. Este tăcere.

Destul pentru azi.

O inimă care ascultă

Maestrul Lu Tsu a spus:

Decizia trebuie înfăptuită cu o inimă liniștită și fără a căuta succesul; atunci succesul va veni de la sine. În prima perioadă a eliberării există mai cu seamă două greșeli: indolența și neatenția. Dar asta se poate remedia; inima nu trebuie să intre prea complet în respirație. Respirația vine din inimă. Ce iese din inimă este răsuflarea. De îndată ce inima e stârnită, acolo se dezvoltă energia respirației. Energia respirației este la origine activitatea transformată a inimii. Când ideile noastre circulă foarte repede, ele se transformă imperceptibil în fantezii ce sunt întotdeauna însoțite de tragerea aerului în piept, pentru că aceste respirații – interioară și exterioară – sunt la fel de inseparabile ca sunetul și ecoul. Zilnic inspirăm de nenumărate ori și tot de atâtea ori avem fantezii. Și astfel, claritatea spiritului dispare treptat, așa cum se usucă lemnul și se stinge cenușa.

Și-atunci, omul n-ar trebui să aibă închipuiri în mintea sa? Nu poți să exiști fără închipuiri. N-ar trebui să respiri? Nu poți să exiști fără să respiri. Calea cea mai bună este să faci din boală un leac. Întrucât inima și respirația depind una de alta, circulația luminii trebuie să fie unită cu ritmul respirației. Pentru asta, este necesară mai presus de toate lumina urechii. Există o lumină a urechii și o lumină a ochiului. Lumina ochiului este lumina unită a soarelui și lunii din exterior. Lumina urechii este sămânța unită a soarelui și lunii din interior. Sămânța este astfel lumină în formă cristalizată. Ambele au aceeași origine și diferă doar ca nume. Prin urmare, înțelegerea (urechea) și claritatea (ochiul) sunt una și aceeași lumină efectivă.

În poziție șezândă, după coborârea pleoapelor, folosește-ți ochii pentru a-ți stabili firul cu plumb, și apoi deplasează lumina în jos. Dacă deplasarea în jos nu reușește, inima este direcționată către ascultarea respirației. Nu trebuie să auzi cu urechea intrarea și ieșirea răsuflării. Ce auzi este că ea nu are sunet. De îndată ce are sunet, respirația este neregulată și superficială și nu pătrunde în spațiul exterior. Atunci inima trebuie făcută foarte ușoară și neimportantă. Cu cât este eliberată mai mult, cu atât mai puțină rămâne; cu cât este mai puțină, cu atât este mai liniștită. Dintr-odată, devine atât de liniștită, încât se oprește.

Atunci se manifestă adevărata respirație, iar forma inimii se apropie de conștiință. Dacă inima e ușoară, respirația este ușoară, căci fiecare mișcare a inimii afectează energia respirației. Dacă respirația este ușoară, inima este ușoară, căci fiecare mișcare a energiei respirației afectează inima. Ca să calmezi inima, începe prin a avea grijă de energia respirației. Inima nu poate fi influențată în mod direct. De aceea, energia respirației este folosită ca instrument și asta se numește menținerea energiei respirației concentrate.

Copii, nu înțelegeți natura mișcării? Mișcarea se poate produce prin mijloace exterioare. Ea este doar un alt nume pentru măiestrie. Poți face inima să se miște pur și simplu alergând. N-ar trebui oare să poți s-o faci și să se potolească prin calm concentrat? Marii sfinți care știau că inima și energia respirației se influențează reciproc au conceput un procedeu mai ușor pentru a ajuta posteritatea.

„Găina își poate cloci ouăle pentru că inima ei ascultă mereu.” Asta e o formulă magică importantă. Găina poate să clocească ouăle datorită energiei căldurii. Dar energia căldurii poate să încălzească numai găocile. Ea nu poate să pătrundă în interior. De aceea, ea conduce cu inima această energie spre interior și face asta cu auzul. În felul acesta își concentrează întreaga inimă. Când pătrunde inima, pătrunde energia, și puiul primește energia căldurii și începe să trăiască. De aceea găina, chiar și atunci când își părăsește din când în când ouăle, are în permanență atitudinea de a asculta cu urechea aplecată. Astfel, concentrarea spiritului nu e întreruptă. Întrucât concentrarea spiritului nu suferă întrerupere, nici energia căldurii nu suferă întrerupere nici ziua, nici noaptea, și spiritul se trezește la viață. Trezirea spiritului este înfăptuită pentru că mai întâi inima a murit. Atunci când un om își poate lăsa inima să moară, spiritul primar se trezește la viață. Să omori inima nu înseamnă s-o lași să se usuce și să se veștejească de tot, ci înseamnă că ea a devenit nedivizată și s-a adunat într-un tot.

O istorioară...

Bătrânul maestru zen Dogo avea un discipol pe nume Soshin. Când Soshin a ajuns discipolul lui Dogo, fără îndoială se aștepta ca maestrul să îl inițieze în

zen așa cum un învățător își instruiește elevii. Însă Dogo nu i-a spus nimic deosebit, ba chiar părea să nu aibă nici o intenție de a-i transmite discipolului său ceva neobișnuit. În cele din urmă, Soshin nu a mai suportat și i-a reproșat maestrului său că nu i-a arătat nimic din zen.

– Dar eu îți dau lecții de zen chiar de când ai venit, a spus Dogo.

– Da? Și când anume mi-ai dat, mai exact?

– Când îmi aduci ceaiul de dimineață, eu îl accept. Când îmi servești mâncarea, eu o mănânc. Când te înclini în fața mea, eu îți răspund. Cum altfel te aștepți să înveți zen?

Tao poate fi împărtășit, dar nu poate fi divizat. Tao poate fi arătat, dar nu poate fi spus.

Maestrul trăiește în tao. Discipolul trebuie să absoarbă spiritul lui tao. Nu e o învățătură, nu poate să fie o învățătură – toate învățăturile sunt superficiale. Trebuie să fie un transfer de energie de la inimă la inimă, de la suflet la suflet, de la corp la corp. Nu poate să fie ceva verbal. Iar discipolul trebuie să vadă, să urmărească, să observe, să simtă, să iubească energia ce se manifestă în maestru. Încetul cu încetul, doar stând lângă maestru, discipolul învață multe secrete, cu toate că ele nu îi sunt predate.

Unul dintre cele mai mari secrete este acela că, stând lângă maestru, discipolul începe să respire la fel ca maestrul. Apare o sincronicitate și, în acea sincronicitate, cei doi se întâlnesc. Asta li se întâmplă și îndrăgostiților. Dacă ești foarte îndrăgostit de cineva, vei observa cu uimire că, atunci când ești alături de persoana iubită, începi dintr-odată, fără nici un motiv, fără să-ți fi impus asta, să respiri la fel ca ea. Inspirați în același timp, expirați în același timp. Și, dintr-odată, sunteți uniți, legați.

Respirația are o importanță uriașă. Așa se unește mama cu copilul. Și, uneori, chiar dacă între copil și mamă este o distanță de o mie de kilometri, inima mamei simte imediat când puiul ei este în pericol. Respirația lor este unită, ei respiră la fel. Și există un motiv evident pentru asta. În uter, copilul a respirat timp de nouă luni prin intermediul mamei. El nu a avut respirație proprie. El doar urma respirația mamei. Mama respira în locul lui, în

numele lui, nouă luni au trăit într-o sincronicitate profundă. Sincronicitatea continuă și după nașterea copilului. Dacă există iubire adevărată, poate să continue toată viața.

Acum există și dovezi științifice ale acestui lucru. În ultima vreme, în America, în Rusia și în alte țări s-au făcut multe experimente cu păsări sau cu animale. Puiul a fost luat de lângă mamă, dus departe, și apoi ucis, iar mama a fost urmărită cu instrumente sofisticate. Indiferent de distanță, în clipa în care puiul a fost ucis, respirația mamei s-a schimbat. Chiar în acea clipă. Mama a început să respire precipitat, să tremure. Simte panică, durere, fără nici un motiv aparent; e ceva intuitiv. Nu sunt conectați în mod vizibil prin nimic, dar există niște fire invizibile.

Discipolul trebuie să învețe nu ce predă maestrul, ci cum este maestrul. La asta se referă Dogo când spune: „Dar eu îți dau lecții de zen chiar de când ai venit. Când îmi aduci ceaiul de dimineață, îl accept. N-ai observat felul în care îl accept? Nu te-ai armonizat cu mine când am acceptat ceaiul de la tine? Când îmi servești masa de prânz, eu o mănânc. Când te înclini în fața mea, eu îți răspund. Cum altfel te aștepți să înveți zen?”

Maestrul spune: „Urmărește-mi gesturile – cum merg, cum stau, cum respir, cum stau cu tine, cum mă uit la tine, cum răspund într-o mie și unu de feluri“. Nu aștepta o doctrină; prezența maestrului este singura doctrină care există. Adevărata învățătură nu este deloc o învățătură, este un transfer – un transfer dincolo de cuvinte și dincolo de scripturi. Iar transferul are loc prin armonizarea respirației.

Aș vrea să vă mai spun că nici eu n-am nimic să vă ofer drept învățătură, drept doctrină, drept filosofie, drept religie. Eu nu am absolut nimic de predat. Am multe de împărtășit, dar nimic de predat sau am doar nimic de predat! Dar pentru a simți acel nimic pe care aș vrea să vi-l transfer, va trebuie să vă potriviți ritmul după al meu. Iar lucruri mărunte, lucrurile foarte mărunte perturbă acea sincronizare. Încetul cu încetul va trebui să vă dați seama care sunt acele elemente.

Uneori la darshanul de seară chem câțiva sannyasini să mă ajute să transfer cuiva energia. Am chemat-o de multe ori pe Pradeepa, dar de fiecare dată când o chemam mi se făcea greață. Eram nedumerit. Ce se întâmpla? E o femeie atât de frumoasă, care nutrește o mare iubire față de mine. De aceea

o chem să mă ajute. Dar s-a întâmplat de fiecare dată. Iar ultima dată mi-a fost atât de rău încât a trebuit să cercetez problema. Și atunci mi-am dat seama care era cauza. Probabil că ea nu mănâncă hrană vegetariană, ci carne, ouă și altele. De aceea îi miroase gura și toată armonia ei interioară este perturbată. Iar faptul că nu se poate armoniza cu mine produce o perturbare. Ea mă iubește, însă iubirea ei este încă inconștientă. Dacă va fi puțin mai conștientă va înțelege că, pentru a fi cu mine, va trebui să schimbe multe lucruri la ea.

Pentru a fi cu mine, pentru a avea o legătură de la inimă la inimă trebuie să renunți la bagajul inutil pe care îl cari. Trebuie să fii vegetarian, mai ales dacă meditezi, altfel creezi obstacole inutile. Dieta nevegatariană îți tulbură blândețea, naște în tine un fel de cruzime. S-ar putea ca tu să nu fii conștient de asta fiindcă nu ești deloc conștient, însă când vii la mine eu sunt doar o oglindă.

Probabil că în ființa Pradeepi există o mare greață. Poate că ea s-a obișnuit cu asta, așa că nu-și dă seama. Dar mie îmi era mereu greață, pentru că, atunci când ești în legătură cu mine, energia nu merge într-un singur sens – energia mea intră în tine, energia ta intră în mine. Nu poate circula în sens unic. Se creează un cerc. Acesta este doar un exemplu. Și nu este numai pentru Pradeepa, este pentru voi toți.

Dacă vrei să fii din ce în ce mai mult în armonie cu mine, dacă vrei să împărtășești tao care mi s-a întâmplat mie, trebuie să fii mai conștient, mai atent la ce faci, ce mănânci, ce citești, unde te duci, cu cine te asociezi. Trebuie să fie un efort total. Trebuie să fie o atenție de 24 de ore, pentru că lucrurile mărunte se adună și impactul lor e mare.

Dacă te-ai supărat pe cineva, te-ai certat cu cineva și pe urmă vii la mine, este de la sine înțeles că vei fi departe de mine. De asta Iisus spune că dacă te duci la templu să te rogi și îți aduci aminte că ai rănit pe cineva, ai jignit pe cineva sau că ești supărat pe cineva ori dacă ai mâniat pe cineva, mai întâi du-te să-ți ceri iertare și abia pe urmă du-te să te rogi – altfel nu vei putea să fii în legătură cu Dumnezeu. Mai întâi du-te să-ți ceri iertare. Mai întâi dregă lucrurile.

Se spune că atunci când Michelangelo lucra la Capela Sixtină, a lucrat la o pictură a lui Iisus. Pictura era aproape terminată, mai lipseau ultimele tușe, însă lui îi era foarte greu să le execute. Iisus pictat de el nu semăna cu Iisus, lipsea ceva la fața lui – nu avea acea blândețe, acea feminitate și nu avea acea calitate a iubirii. S-a străduit zile întregi să le transpună în pictură, apoi și-a adus aminte că se certase cu un prieten și că purta în el supărarea. Iar atunci și-a amintit că Iisus a spus că dacă te duci să te rogi și te apasă conștiința în legătură cu un prieten sau cu un frate, trebuie să te duci mai întâi să-ți ceri iertare.

A ieșit în grabă din capelă, s-a dus la prietenul respectiv, i-a cerut iertare și i-a spus întreaga poveste: „Am lucrat zile în șir, dar n-am reușit să reproduc așa cum trebuia fața lui Iisus. Are în continuare o expresie vag supărată“. Asta pentru că supărarea era în el. Iar dacă există supărare și durere și vrei să pictezi, pictura te va reprezenta, pictura te va reflecta. În ziua în care Michelangelo și-a cerut iertare și a fost iertat, a intrat într-o cu totul altfel de stare de spirit și, după doar câteva minute de muncă, pictura a fost terminată. Este una dintre cele mai frumoase picturi cu Iisus. Doar câteva tușe și pictura a prins viață, iar Iisus a ieșit la suprafață, pentru că inima lui Michelangelo era împăcată.

Tao poate să fie împărtășit. Dar trebuie să înveți cum să-l împărtășești cu maestrul și trebuie să fii atent la multe lucruri. Într-un fel este simplu, însă este și complicat. Simplu, pentru că dacă ești cu adevărat deschis și în armonie, se poate întâmpla într-o fracțiune de secundă; complicat, pentru că trebuie să-ți schimbi micile obiceiuri de care nu ești conștient. Trebuie să-ți schimbi întru totul viața.

De asta spun că n-am nimic să-ți ofer drept învățătură. Eu am să-ți transmit drept provocare o anumită energie. Eu nu îți ofer un sistem filosofic, o teologie. Eu mă dăruiesc pe mine. Este o provocare. Treaba mea aici este să te trezesc. Va trebui să fii deschis, ritmic, și va trebui să urmărești lucrurile mărunte din viața ta. Iar respirația este cea mai importantă. Va trebui să înveți cum să respiri în satsang, cum să respiri în compania unui maestru, cum să respiri atunci când ești îndrăgostit.

Respirația se schimbă odată cu emoțiile. Când ești supărat, respirația este

aritmică, asimetrică. Când simți o dorință sexuală, respirația este aproape frenetică. Atunci când ești calm, vesel, respirația este muzicală, aproape un cântec. Când te simți acasă în existență, când nu ai nici o dorință și ești mulțumit, respirația aproape că se oprește dintr-odată. Când ești într-o stare de venerație, de uimire și admirație, respirația se oprește o clipă. Acelea sunt cele mai grozave momente din viață, pentru că numai în acele momente în care aproape că ți se oprește respirația ești pe deplin în armonie cu existența: ești în Dumnezeu și Dumnezeu este în tine.

Experiența ta privind respirația trebuie să fie din ce în ce mai profundă, examinată, urmărită, analizată. Trebuie să vezi cum ți se schimbă respirația odată cu emoțiile și invers, cum ți se schimbă emoțiile odată cu respirația. De exemplu, când îți este frică, urmărește schimbarea respirației tale, iar apoi, într-o zi, respiră la fel ca atunci când îți era frică și vei constata că imediat ți se va face frică. Urmărește-ți respirația atunci când ești profund îndrăgostit, când ții de mână sau în brațe persoana iubită. Iar apoi, într-o zi, stând liniștit sub un copac, respiră la fel. Respiră ca și cum ai respira dacă ai strânge în brațe persoana iubită și vei constata cu surprindere că întreaga existență devine iubită sau iubitul tău – te cuprinde din nou o mare iubire. Respirația și emoția merg mână în mână. De aceea în yoga, în tantra, în tao, respirația este un fenomen de bază. Toate aceste trei tradiții spirituale preocupate de expansiunea conștiinței umane au lucrat asupra respirației.

Întregul sistem de meditație al lui Buddha se bazează pe o anumită calitate a respirației. Buddha spune: „Urmărește-ți pur și simplu respirația, fără să încerci să o schimbi în vreun fel. Urmărește-o și atât“. Și vei constata cu surprindere că, în clipa în care începi să o urmărești, ea se schimbă fără voia ta. Și se schimbă pentru că o urmărești, iar atenția are ritmul ei. De asta Buddha spune: „Nu trebuie să o schimbi. Doar urmărește-o“. Atenția va aduce un anumit tip de respirație – lucrul acesta vine de la sine. Și, încetul cu încetul, vei constata cu uimire că cu cât ești mai atent, cu atât respiri mai rar, că respirația devine mai lungă, mai profundă.

De exemplu, dacă într-un minut respirai de 16 ori, acum s-ar putea să respiri de șase, de patru sau de trei ori. Cu cât ești mai atent, cu atât respiri mai rar. Pe urmă poți să faci invers. Respiră rar, adânc și vei vedea că, deodată, apare atenția, ca și cum fiecare emoție ar avea o polaritate în sistemul tău respirator: ea poate fi declanșată de respirație.

Dar cel mai bine este să-ți urmărești respirația atunci când ești îndrăgostit. Urmărește-ți respirația atunci când stai lângă iubita sau iubitul tău, pentru că acel ritm plin de iubire al respirației este extrem de important. El îți transformă întreaga ființă.

Iubirea este atunci când simți cel mai acut absurditatea, falsitatea poziției tale de ființă separată. Totuși, chiar prin această separare, prin această absurditate poți să exprimi ce n-ai putea să exprimi altfel. Prin însuși faptul că ești diferit de celălalt poți sărbători identitatea. De aici paradoxul iubirii: sunteți doi și totuși vă simțiți unul; sunteți unul, totuși știți că sunteți doi. Unitate în dualitate – asta este paradoxul iubirii și trebuie să fie și al rugăciunii și al meditației. În cele din urmă te simți una cu existența așa cum te simți cu persoana iubită, cu prietenul tău, cu mama ta, cu copilul tău, în unele momente rare, prețioase. Prin însăși deosebirea aceasta sărbătorești identitatea.

Vedele spun Tattvamasi, adică „Eu sunt acela“. Este cea mai minunată declarație de dragoste: eu sunt acela sau tu ești acela. Există o conștientizare clară a separării, dar și o unitate profundă. Valul e separat de ocean și totuși nu este.

Urmărește-ți tot mai des momentele de iubire. Fii atent, observă cum ți se schimbă respirația, observă cum îți vibrează corpul. Fă un experiment din îmbrățișarea persoanei pe care o iubești. Stați îmbrățișați cel puțin o oră, fără să faceți altceva, contopindu-vă, și veți avea una dintre cele mai psihedelice experiențe. Încetul cu încetul, respirațiile voastre vor deveni una. Veți respira ca două corpuri, dar o singură inimă. Veți respira împreună. Iar atunci când veți respira împreună, fără vreun efort propriu, ci doar pentru că simțiți atâta iubire încât respirația o urmează, acelea vor fi cele mai minunate momente, cele mai prețioase, nu din această lume, ci din lumea de dincolo, de departe. Și, în acele momente, veți avea primele străfulgerări ale energiei meditative. În acele momente, gramatica și limbajul dispar.

În încercarea de a exprima iubirea, limbajul moare și prin însăși moartea lui indică în direcția a ceea ce nu poate fi exprimat. Iar la un nivel mai profund, asta trebuie să fie relația cu maestrul. Abia atunci tao poate să treacă precum o flacără de la maestru la discipol. Va trebui să înveți arta respirației.

Sutrele:

Maestrul Lu Tsu a spus:

Decizia trebuie înfăptuită cu o inimă liniștită și fără a căuta succesul; atunci succesul va veni de la sine.

O afirmație extrem de importantă, o afirmație de bază.

Decizia trebuie înfăptuită cu o inimă liniștită.

În primul rând, omul se naște numai atunci când este capabil să ia hotărâri; nașterea omului are loc odată cu puterea de decizie. Cei care trăiesc nehotărâți nu sunt cu adevărat oameni încă. Milioane de oameni trăiesc indeciși, nu se pot hotărî privitor la ceva. Întotdeauna se bazează pe alții, altcineva trebuie să hotărască în numele lor. De aceea oamenii se învârtesc în jurul autorităților.

Autoritarismul continuă să existe în lume pentru singurul motiv că oamenii nu pot să ia hotărâri singuri. Mereu trebuie să li se ordone. Odată ordinul dat, ei îl execută. Dar asta este sclavie, în felul acesta ei împiedică nașterea propriilor suflete. Puterea de decizie trebuie să apară în ființa ta, căci odată cu ea apare integritatea. Amintește-ți să iei unele hotărâri; hotărârile te vor individualiza.

Ce înseamnă nehotărârea? Înseamnă că ești o mulțime, că în tine se contrazic multe glasuri și tu nu te poți hotărî dacă să mergi pe aici sau pe acolo. Oamenii sunt nehotărâți chiar și cu privire la lucruri mărunte; sunt nehotărâți la ce film să meargă, de pildă. Nehotărârea a devenit aproape stilul lor de viață. Să cumpere asta, să cumpere aia? Uită-te la oameni când se duc la cumpărături să vezi cât de nehotărâți sunt. Stai într-un magazin și urmărește oamenii care vin și pleacă și vei constata cu uimire că nu se pot

hotărî. Cei care nu pot să se hotărască rămân încetoşați, confuzi. Odată cu hotărârea vine și claritatea. Iar dacă decizia are consecințe pe termen lung, dacă decizia are de-a face cu ceea ce ești tu în mod fundamental, atunci cu siguranță decizia respectivă îți va da naștere ca individ.

Mulți oameni vin la mine și spun: „Nu ne putem hotărî dacă să facem sau nu saltul în sannyas“. Vor ca eu să le spun să facă saltul. Însă, dacă le-aș spune, ar rata esențialul. Dacă ți-aș spune „Fă saltul și fii sannyasin“, ai pierde un mare prilej de a lua o decizie – te-ai baza din nou pe altcineva s-o ia în locul tău, or nu așa se dezvoltă un suflet. Iar asta este o decizie extrem de importantă, pentru că îți va schimba total stilul de viață, îți va schimba optica. Vei merge într-o direcție nouă, nu vei mai fi la fel. Trebuie să fii capabil să iei astfel de decizii cu consecințe pe termen lung. Trebuie să riști. Numai riscând, având curaj, te naști.

Iar atunci când iei o decizie, pune-o în practică, altfel nu o mai lua, pentru că este mai periculos să nu respecti o decizie decât să fii indecis. Luarea unei decizii fără a o duce la capăt te va face foarte, foarte neputincios. Atunci va fi fost mai bine să nu o fi luat. Există oameni care iau hotărâri și nu le duc la capăt. Încetul cu încetul își pierde de tot încrederea în ei. Încetul cu încetul încep să-și dea seama cât se poate de bine că orice decizie vor lua, n-o vor duce la capăt. Devin scindați, se amăgesc singuri. Când iau o decizie, chiar în clipa respectivă știu că nu vor merge până la capăt cu ea, pentru că își cunosc experiențele trecute, știu că în trecut n-au fost consecvenți.

Și apoi, deciziile foarte mărunte pot să fie foarte distructive. „De astăzi n-am să mai fumez“ este o decizie banală, fără mari implicații. Nu contează dacă fumezi sau nu – existența continuă. Peste 20 de ani poți să faci tuberculoză, dar asta se poate vindeca, sau poți să mori cu doi sau trei ani mai devreme. Și ce dacă? Oricum n-ai trăit niciodată cu adevărat.

Zilele trecute m-am uitat la un desen animat. Un bărbat întreba o femeie: „Crezi în viața de după moarte?“ Femeia a răspuns: „Asta e viața de după moarte!“

Nu e nevoie să crezi în ea, asta e chiar viața de după moarte. Deja duci o viață moartă, ce mai poate fi după moarte? Va fi exact la fel.

Dar să iei hotărârea banală de a nu mai fuma, și apoi să nu te ții de ea este

foarte periculos. Îți vei pierde încrederea în tine, îți vei pierde încrederea în ființa ta. Vei deveni neîncrezător. Este mai bine să nu iei o astfel de hotărâre – fumează în continuare. Iar dacă iei o decizie, îți iei un angajament. Trebuie să o duci la capăt indiferent ce se întâmplă. Și dacă poți s-o faci, vei constata că în tine apare o claritate, că norul dispare și ceva se stabilizează în tine. O decizie este ceva extraordinar de important și semnificativ.

Decizia trebuie înfăptuită cu o inimă liniștită.

Lu Tsu vrea să spună că, dacă iei o hotărâre, ia-o cu toată inima, apoi fii sigur că nu te răzgândești. De aceea le spun eu mereu sannyasinilor mei: „Dărâmați punțile“. De ce să păstrezi puntea dacă nu te mai întorci? Aruncă scara, scufundă barca, pentru că nu te mai întorci pe vechiul țărm. Dacă ții barca ancorată în siguranță în port înseamnă că șovăi, că te gândești: „Poate într-o zi va trebui să mă întorc“.

Acum câteva luni, Anup a plecat în Statele Unite și i-am zis la plecare: „Acum dărâmă complet punțile“, iar el a spus: „Da, Osho“.

Iar acum s-a întors. L-am întrebat: „Ce s-a întâmplat? Cum e cu punțile?“ „N-am putut să le dărâm“, a răspuns el. Ce înseamnă asta? Asta înseamnă că va fi aici numai cu jumătate de inimă. A lăsat ușa deschisă pentru a se întoarce. Iar problema este că, dacă nu este în totalitate aici, nu va crește. Și asta este un cerc vicios: dacă nu crește, după câteva luni își va zice: „E bine că n-am dărâmat punțile. Dacă îl ascultam pe Osho și le dărâmam, acum aș fi fost în încurcătură. Bine că am păstrat totul acolo și pot să mă întorc acasă în orice clipă“. Și va crede că a făcut cel mai inteligent lucru.

Dar pentru că a lăsat punțile întregi și ușile deschise ca să fugă înapoi, aici va fi doar într-un fel indecis, într-un fel nesigur – va oscila. Oscilând, nu va fi cu mine. Poți să fii cu mine numai dacă ai luat o decizie cu inima liniștită. Și atunci creșterea este posibilă! Numai atunci creșterea e posibilă.

Dacă ești în totalitate aici cu mine, creșterea va fi posibilă și nu va trebui să te întorci, iar atunci nu va fi nevoie de punți. Dar dacă nu ești în totalitate

aici cu mine, va fi nevoie de punți. Și te vei considera foarte inteligent pentru că nu m-ai ascultat. Ți vei spune: „Aici nu se întâmplă nimic – trebuie să mă întorc. Dacă aș fi dărâmat toate punțile, unde aș fi ajuns?! Așa funcționează mintea logică: își creează propriile situații sinucigașe.

Decizia trebuie înfăptuită cu o inimă liniștită și fără a căuta succesul; atunci succesul va veni de la sine.

Iar lucrul cel mai important este că, dacă tu cauți succesul, ești deja scindat. Atunci inima ta nu e în munca pe care o faci, inima ta este deja în rezultat. Dacă ești scindat, nu vei reuși. Succesul vine numai la inimile nedivizate, care nu-și fac griji pentru consecințe, pentru rezultat, care se bucură enorm de călătoria în sine și nu sunt preocupate deloc de țintă. Numai cei pe care nu-i preocupă deloc ținta ajung la ea, pentru că mintea lor este atât de nedivizată, încât fiecare moment al călătoriei, fiecare pas devine o țintă. Ținta este acolo unde ești. Succesul vine la oamenii aflați pe calea spirituală pe care nu-i preocupă deloc succesul.

Dacă te preocupă succesul, succesul nu va veni la tine din cauză că mintea ta va fi undeva în viitor și nu vei lucra în prezent, iar succesul vine numai dacă munca este făcută în totalitate în prezent. Momentul prezent va da naștere momentului următor. Dacă momentul prezent este trăit total, sigur momentul următor va fi trăit și mai intens. Dar oamenii continuă să fie scindați. Trebuie să te gândești la problemele acestea, fiindcă sunt problemele tuturor.

Chiar acum câteva zile, Ashoka mi-a scris o scrisoare în care spunea că el este aici, dar încă mai păstrează în camera sa o fotografie a lui Sathya Sai Baba. Este camera lui, poate ține în ea fotografia oricui. Dar nu este doar o chestiune de cameră... Acum el va fi în încurcătură. I-am spus: „Du-te la Sathya Sai Baba, dar, te rog, acolo să nu ții fotografia mea în camera ta – altfel și acolo vei eșua. Fii ori aici, ori acolo, însă oriunde ai fi, fii cu inima liniștită, unită. E mai bine să fii cu Sathya Sai Baba decât cu mine dacă ești aici numai cu jumătate de inimă“. Însă îi înțeleg problema – eu știu că acolo va păstra și fotografia mea, așa că eșecul lui este inevitabil.

Trebuie să alegi, trebuie să te hotărăști. La fiecare pas din călătoria vieții există drumuri alternative și trebuie să alegi. Nu poți să mergi pe toate drumurile. Eu nu spun ce e bine și ce e rău. Eu spun că orice alegi în mod total este bun pentru tine. S-a întâmplat uneori ca un discipol să se ilumineze chiar și cu un maestru lipsit de inteligență, dacă i s-a predat acestuia în totalitate. Și se întâmplă de mii de ori să fii cu un maestru perfect și să nu se întâmple nimic.

E mai mult o chestiune de deplinătate a ta decât de perfecțiune a maestrului. Te poți transforma chiar și cu o persoană nepotrivită. Nu că persoana nepotrivită te-ar putea transforma; decizia ta totală te transformă. Ea e mult mai importantă, altfel poți să fii cu un buddha, dar, dacă ești împărțit, jumătate-jumătate, nu se va întâmpla nimic. Împărțirea, divizarea, de orice fel ar fi ea – între viitor și prezent, între țel și călătorie, calea asta sau calea aia, maestrul ăsta sau maestrul ăla – este periculoasă. Îți irosești energia și arunci responsabilitatea în seama altora.

De exemplu, dacă lui Ashoka nu i se întâmplă nimic aici – și, în felul ăsta, nimic nu o să i se întâmple – firește că va trage concluzia că a fost într-un loc nepotrivit. Nu își va da seama că a fost o persoană divizată, nehotărâtă, va conchide doar că a fost într-un loc nepotrivit, va gândi: „Locul ăsta n-a fost pentru mine“. Dar, indiferent unde ești, lucrul ăsta se va întâmpla iar și iar, dacă ești scindat.

Adună-ți curajul. Știu că mintea ta vrea să fie șireată. Mintea spune: „De ce să nu le păstrezi pe amândouă? Cine știe? Păstrează ambele posibilități deschise. Dacă asta nu merge, poate că merge aia“. Dar nu așa funcționează viața. Vrei să păstrezi prăjitura, dar s-o și mănânci. Asta nu se poate.

Lu Tsu spune să nu cauți succesul, fiindcă atunci vei fi împărțit. Fii total aici și acum și succesul va veni de la sine! Iar atunci când succesul vine de la sine, el are o frumusețe extraordinară. Nu e nevoie să tragi de el, el se deschide ca o floare; nu trebuie să desfaci floarea cu forța, pentru că, dacă o desfaci forțat, o omori. Dacă o desfaci înainte de vreme, nu va avea parfum, pentru că floarea trebuie să aștepte momentul potrivit pentru a aduna parfum. Iar când parfumul este adunat, floarea se desface de la sine, pentru că acum are ceva de împărțit cu existența.

Trebuie să te bucuri de moment. Trebuie să fii total în moment și să uiți de

toate. Iar apoi, într-o zi, succesul vine dintr-odată. Într-o zi, floarea de aur se deschide brusc și ești transportat într-o realitate separată.

În prima perioadă a eliberării există mai cu seamă două greșeli: indolența și neatenția.

Aceste două greșeli trebuiesc înțelese: una este greșeala minții feminine, cealaltă este greșeala minții masculine. Mintea feminină poate să nască indolență, lene, pentru că este pasivă. Iar mintea masculină poate să nască neatenție, pentru că este prea activă. Vrea să facă asta, și aia, și ailaltă. Vrea să dea năvală peste tot, în toate direcțiile. Mintea feminină este pasivă; ea vrea să aștepte, să lase lucrurile să se întâmple. Dar și asta poate fi un pericol dacă devine letargie, dacă devine lene, dacă devine un fel de moarte.

Ține minte, pasivitatea poate să fie ori pozitivă, ori negativă, exact cum activitatea poate să fie ori pozitivă, ori negativă. Pasivitatea pozitivă înseamnă să fii vigilent, treaz, dar să aștepti. Pasivitatea negativă înseamnă să dormi, să sforăi și să spui că aștepti.

Iubitul tău vine, în orice clipă va bate la ușă, iar tu poți să aștepti în două feluri. Așteptarea pozitivă înseamnă că ușa este deschisă, tu stai cu ochii la poartă, urechile tale sunt atente. La orice sunet – zgomot de pași, o bătaie la ușă, chiar și foșnetul unei frunze uscate luate de vânt – vei alerga la ușă. Cineva trece pe drum și tu alergi la ușă – poate a venit el. Asta este așteptarea pozitivă. Este frumoasă.

Dar dacă încui ușa și stingi lumina și când te duci la culcare îți spui: „Când o să vină o să bată la ușă și atunci am să-l văd“ și te pui pe sforăit, asta este felul negativ de pasivitate, asta este indolență. Este foarte bine să-l aștepti pe Dumnezeu, dar pasivitatea ta trebuie să fie vie, să vibreze.

Dar a doua greșeală este neatenția, distragerea atenției: asta este calitatea minții masculine. Mintea masculină este continuu neatentă. De asta mintea feminină este monogamă, iar mintea masculină este poligamă. Atenția bărbatului este foarte ușor de distras – orice femeie care trece pe stradă îl atrage și uită că este însurat. Uită complet de femeia căreia i-a spus: „Ești

viața mea și numai pentru tine voi trăi. Ești bucuria mea. Iubirea mea este veșnică“. Uită într-o clipă toate aiurelile astea. Atenția îi e distrasă foarte ușor.

Mintea masculină este prea activă. Activitatea este bună dacă e pozitivă. Activitatea pozitivă înseamnă activitate concentrată, activitate nedistrasă – săparea unei fântâni într-un singur loc în mod continuu. Activitatea negativă înseamnă săparea unei fântâni câteva momente într-un loc, apoi în alt loc, pe urmă în cu totul alt loc – se distruge pământul fără a se ajunge la sursa de apă. Așa se întâmplă cu mintea masculină: iubește femeia asta și femeia aia și nu ajunge niciodată la realitatea iubirii. Rămâne doar un fenomen superficial. Nu devine niciodată intimă, nu capătă profunzime. Nu devine niciodată o implicare adevărată în ființa celuilalt – rămâne un contact superficial, între trupuri, cel mult sexual. Nu ajunge niciodată la inimă și în nici un caz la suflet, deoarece pentru a ajunge la inimă, la suflet, este nevoie de timp. Va trebui să aștepti și să sapi adânc.

Acestea sunt cele două greșeli principale posibile. Ferește-te de ele. Nu fi prea activ, nici prea leneș – rămâi la mijloc. Acțiunea ta trebuie să aibă calitatea așteptării, iar așteptarea ta trebuie să aibă calitatea acțiunii. Atunci succesul este absolut sigur, nu e nevoie să te gândești la el – vine de la sine. Însă aceste greșeli pot fi remediate.

Dar asta se poate remedia; inima nu trebuie să intre complet în respirație.

Maestrul Lu Tsu ne împărtășește unul dintre cele mai importante secrete.

...inima nu trebuie să intre complet în respirație.

Trebuie să înveți să respiri foarte încet, ca și cum n-ar fi nici o grabă să respiri, ca și cum ai fi indiferent la respirație, detașat, distant. Dacă poți să fii detașat și distant față de respirația ta, vei putea să ajungi la mijloc. În

clipa aceea nu vei fi nici masculin, nici feminin, vei fi ambele și nici una. Și atunci ambele greșeli vor dispărea.

Respirația vine din inimă. Ce iese din inimă este răsuflarea. De îndată ce inima e stârnită, acolo se dezvoltă energia respirației. Energia respirației este la origine activitatea transformată a inimii.

Când ești distras, respirația ta e și ea distrasă. Când nu ești distras, când stai liniștit și nimic nu-ți distrage atenția, respirația ta este calmă, liniștită, ritmică, are calitatea unei muzici subtile. Iar acea calitate este exact mijlocul, pentru că nu faci nimic, totuși nu dormi dus, nu ești nici activ, nici inactiv – ești echilibrat, iar în acea clipă de echilibru ești cel mai aproape de realitate, de Dumnezeu, de rai.

Când ideile noastre circulă foarte repede, ele se transformă imperceptibil în fantezii ce sunt întotdeauna însoțite de tragerea aerului în piept, pentru că aceste respirații – interioară și exterioară – sunt la fel de inseparabile ca sunetul și ecoul. Zilnic inspirăm de nenumărate ori și tot de atâtea ori avem fantezii. Și astfel, claritatea spiritului dispare treptat, așa cum se usucă lemnul și se stinge cenușa.

Ia aminte că fiecare respirație nu este doar o respirație, este și un gând, și o emoție, și o fantezie, și un sentiment. Însă vei înțelege asta numai dacă îți urmărești respirația câteva zile. Atunci când faci dragoste, fii atent la respirația ta. Vei constata cu uimire că respirația ta e haotică, pentru că energia sexuală este energie brută. Fanteziile sexuale sunt brute, animalice. Sexualitatea nu are nimic special – fiecare animal o are. Atunci când ești excitat te porți ca orice alt animal. Eu nu spun că e ceva rău în a fi animal. Eu nu fac decât să menționez un adevăr. Așa că ori de câte ori faci dragoste, urmărește-ți respirația – ea își pierde tot echilibrul.

De aceea, în tantra, ai voie să faci dragoste numai după ce ai învățat cum

anume să-ți menții respirația calmă, ritmică în timpul actului sexual. Atunci actul sexual capătă o calitate total diferită, devine evlavios. Atunci este sacru. Cineva din afară nu va vedea nici o diferență, va vedea doar două persoane care fac dragoste. Însă pentru cei care cunosc, va fi o mare diferență. În vechile școli tantrice, unde s-au pus la punct toate aceste secrete pe baza experimentelor și observațiilor, experimentele au urmărit în mod deosebit acest lucru: dacă un bărbat poate să facă dragoste fără ca respirația să-i fie câtuși de puțin afectată de actul sexual. Dacă poți, actul sexual nu mai este act sexual – este sacru – și te duce în marile adâncimi ale ființei tale. Îți deschide ușile și misterele vieții. Respirația nu e doar respirație, este viața ta; ea conține tot ce conține viața.

Și-atunci, omul n-ar trebui să aibă închipuiri în mintea sa? Nu poți să exiști fără închipuiri. N-ar trebui să respiri? Nu poți să exiști fără să respiri. Calea cea mai bună este să faci din boală un leac.

Asta este abordarea tantrică și este și abordarea taoistă.

...să faci din boală un leac.

Iar aspectul acesta este ceva special în tantra și în tao. Yoga spune: evită sexul, ocolește-l – este periculos. Dar și tantra, și tao spun: nu-l evita. Transformă-i energia și atunci însăși boala poate deveni leac. Și poți să-i întrebi pe oamenii de știință, ei exact asta fac, mai ales în alopatie: injecțiile sunt preparate din însăși boala respectivă și devin medicinale. Ce a descoperit de curând alopazia este pentru tantra și tao o descoperire foarte veche.

Orice este dat de Dumnezeu trebuie să aibă în spate un scop extraordinar. Nu-l evita. Evitându-l, rămâi sărac. Nu fugi de el, pentru că atunci ceva va rămâne netrăit în tine. De asta așa-zișii yoghini sunt permanent chinuiți de fantezii sexuale. Ei nu dorm bine – nu pot să doarmă – pentru că tot ce au

negat ziua, noaptea revine în forță. Tot ce au reprimat în subconștient, iese din nou la suprafață când adorm, sub formă de vise. Yoghinul, așa-zisul yoghin, se teme continuu. Se teme să vadă o femeie, se teme să atingă o femeie. Îi este frică. Și ce fel de libertate e asta? Această frică nu poate să aducă libertatea.

Tao și tantra au o abordare total diferită. Ele spun: tot ce este dat de Dumnezeu, transformă-l – este material brut –, în spatele lui trebuie să fie ascunsă o mare comoară. Poți să-ți transformi energia sexuală dacă îți schimbi modul de a respira. Fii atent cum respiri atunci când ești mânios. Și, data viitoare când ești mânios, nu mai respira așa cum ai respirat mereu când ai fost mânios. Și vei vedea cu uimire că nu vei mai fi nici mânios. Dacă nu respiri într-un anumit fel, mânia nu este susținută, mânia dispare. În locul mâniei apare compasiunea. Și așa dispare și sexul și în loc de sex apare iubirea. Iubirea este absolut omenească. Sexul nu e doar omenesc, este și animalic. Dar nici un animal nu cunoaște iubirea.

Sexul este animalic, iubirea este omenească, rugăciunea este divină. Sexul trebuie transformat în iubire, iar iubirea trebuie transformată în rugăciune.

În actul sexual, respirația devine haotică. De asta eu am ales în anumite scopuri meditația haotică: este purificatoare – meditația haotică, respirația haotică scoate la suprafață toate trăirile reprimite: mânia, dorința sexuală, lăcomia, gelozia și ura. Este un mare proces purificator. În actul sexual, respirația este haotică. Când iubești, respirația e ca o muzică. Când te rogi, aproape se oprește.

Întrucât inima și respirația depind una de alta, circulația luminii trebuie să fie unită cu ritmul respirației.

Atunci când expiri, lasă lumina să iasă din ochii tăi. Când inspiri, lasă lumina să se întoarcă înăuntru. Creează o legătură între respirație și circulația luminii. Așa îi vei da de lucru respirației, ca să nu mai fie nevoie să aibă alte închipuiri. Aceasta este o închipuire – i-ai dat ceva. De aceea Lu Tsu spune că omul nu poate exista fără închipuiri – cel puțin la început. Abia în punctul cel mai înalt, închipuirea poate să fie abandonată. Însă o

putem folosi, putem să facem din ea o trambulină.

Imaginează-ți că atunci când expiri, lumina ta iese, iar când inspiri, lumina ta intră. Încearcă asta într-un mod simplu: când expiri, simte că toată lumina care este înăuntru este aruncată afară, iar atunci când inspiri, simte că toată lumina existenței intră în tine. Și în curând, închipuirea se va uni cu respirația, ea se va contopi cu respirația – așadar ai folosit imaginația. Iar apoi, încetul cu încetul, lasă-ți respirația să devină tot mai calmă, tot mai liniștită.

Nu e nevoie să exersezi un anumit ritm așa cum se face în yoga, în pranayama, pentru că fiecare persoană trebuie să-și găsească ritmul său. Corpul e diferit, mintea e diferită – respirația nu poate fi la fel. Va trebui să-ți găsești propriul ritm. Dar să nu uiți că, încetul cu încetul trebuie să îți calmezi respirația și s-o faci să fie ca o muzică.

Pentru asta, este necesară mai presus de toate lumina urechii.

Și apoi Lu Tsu introduce altceva. El spune că așa cum lumina intră și iese din ochi, la fel intră și iese și din urechi. Poate o să te mire, căci noi nu vedem lumină intrând și ieșind din urechi. Însă fizica modernă ne spune că sunetul nu e decât electricitate, o funcție a electricității. Sunetul este electricitate. Asta este ceea ce Lu Tsu numește lumină în vechiul limbaj. Sunetul intră și iese din urechi.

Urechea este partea feminină a corpului, așa cum ochiul este partea masculină. Așa cum ochiul este extravertit, urechea este introvertită. De aceea în lume există două feluri de meditații: meditații bazate pe energia ochiului și meditații bazate pe energia urechii.

Meditațiile bazate pe energia urechii sunt meditații feminine, pasive – nu trebuie să faci nimic, trebuie doar să asculți. Să asculți păsările, vântul care trece printre copaci, sau să asculți muzică, sau zgomotul traficului – doar să asculți, să nu faci nimic –, și o mare liniște, o mare pace pogoară asupra ta. Din ureche este mai ușor decât din ochi. Este mai ușor pentru că urechea este pasivă, neagresivă – ea nu poate face nimic existenței, o lasă pur și

simplu să se întâmple. Urechea este o ușă, ea permite intrarea și ieșirea.

Există o lumină a urechii și o lumină a ochiului. Lumina ochiului este lumina unită a soarelui și lunii din exterior.

Este extravertită.

Lumina urechii este sămânța unită a soarelui și lunii din interior.

Este introvertită.

Sămânța este astfel lumină în formă cristalizată.

Lumina și sunetul diferă doar ca nume.

În India există povești – posibil povești adevărate – pe care, mai devreme sau mai târziu, știința le va dovedi corecte. Una dintre aceste povești spune că există un anumit tip de melodie care poate produce foc. Pui o lumânare neaprinsă în fața muzicantului și, dacă el cântă o anumită melodie, o anumită raga, lumânarea se aprinde. Pare imposibil, pare o poveste – poate o legendă sau o metaforă. Dar dacă sunetul este electricitate, vibrațiile care urmează un anumit tipar pot să producă foc. Acum se fac experimente și părerea mea e că, mai devreme sau mai târziu, fenomenul va fi reprodus în mod științific.

Este bine cunoscut faptul că, atunci când o armată trece pe un pod, soldaților li se spune să rupă ritmul. În mod obișnuit, ei merg într-un anumit ritm: stâng, drept, stâng, drept. S-a observat de mult că, atunci când

o armată trece într-un anumit ritm, podul se prăbușește. Acum se știe că, la trecerea pe un pod, armata trebuie să renunțe la ritmul stâng-drept, stâng-drept; că o anumită vibrație este periculoasă pentru pod.

În Canada se fac experimente cu plante și cu relația lor cu muzica. Într-unul dintre experimente s-au plantat câteva flori de sezon, de același fel, în două locuri, în același timp, cu același îngrășământ, de ele având grijă același grădinar. Însă într-un loc s-a pus înregistrarea unei piese cântată la sitar de Ravi Shankar, iar în celălalt muzică pop. Constatările au fost revelatoare. În locul în care se transmitea muzică pop, plantele au început să se îndepărteze de aparat. S-au înclinat în direcția opusă aparatului, ca și cum ar fi vrut să fugă, să nu mai audă muzica. Iar florile lor au fost mai mici și le-a luat mai mult timp să crească – aproape de două ori mai mult decât plantelor din celălalt loc. În locul în care se transmitea muzica interpretată la sitar de Ravi Shankar, plantele au început să se încline înspre aparat; au acoperit aparatul, îmbrățișându-l. Creșterea a fost de două ori mai rapidă, florile mai mari și s-au ivit mai repede decât era de așteptat. Chiar și plantele simt diferența undelor sonore.

Avioanele astea ce trec pe aici înnebunesc omenirea. Iar zgomotul crește atât de mult cu fiecare zi, încât va fi o minune dacă omul îi va supraviețui.

Ambele au aceeași origine și diferă doar ca nume.

De fapt, totul este la fel. Totul este făcut din substanța numită lumină, foc, electricitate sau cum vrei să-i spui. Numai formele diferă.

Prin urmare, înțelegerea (urechea) și claritatea (ochiul) sunt una și aceeași lumină activă.

Înțelegerea vine prin ureche, iar claritatea vine prin ochi. Claritatea este masculină, înțelegerea este feminină. De aceea spun mereu că unei femei îi

este mai ușor să devină discipol, unei femei îi este mai ușor să se predea, îi este mai ușor să înțeleagă decât unui bărbat. Bărbatul cere claritate logică, convingere logică. Femeia cere altceva – convingere ritmică. Femeia ascultă intuitiv, ea simte vibrația persoanei care vorbește. Nu e foarte preocupată de ceea ce se spune, ci de cine spune, cum o spune, de unde apar cele spuse. Ea pătrunde mai adânc, ajunge chiar la spirit. Bărbatul rămâne preocupat de literă. Și, deoarece scripturile au devenit disponibile pentru toată lumea sub formă de cărți, s-a petrecut o mare schimbare.

Inițial, toate învățăturile erau transmise pe cale orală de maestru, de aceea centrul receptor era urechea. Acum se găsesc cărți. Când Krishna vorbea cu Arjuna, Arjuna asculta, el funcționa prin ureche. A avut loc o mare înțelegere și el s-a transformat. Dar Arjuna funcționa ca minte feminină.

Acum se citește Gita. Cititul se face cu ochii. Iar ochiul nu este interesat de înțelegere; ochiul vrea claritate logică. Este o abordare total diferită. De secole, toate religiile din lume au insistat că scripturile lor n-ar trebui scrise. Motivul e că odată ce sunt scrise, întreaga lor calitate se schimbă. Odată scrise, ochiul devine important, iar urechea nu mai este importantă.

Pentru mine, ascultatul este un lucru, cititul este cu totul altul. Când citești, funcționezi ca minte bărbătească. Când asculți, funcționezi ca minte femeiască.

În poziție șezândă, după coborârea pleoapelor, folosește-ți ochii pentru a-ți stabili firul cu plumb, și apoi deplasează lumina în jos. Dacă deplasarea în jos nu reușește, inima este direcționată către ascultarea respirației. Nu trebuie să auzi cu urechea intrarea și ieșirea răsuflării. Ce auzi este că ea nu are sunet. De îndată ce are sunet, respirația este neregulată și superficială și nu pătrunde în spațiul exterior. Atunci inima trebuie făcută foarte ușoară și neimportantă. Cu cât este eliberată mai mult, cu atât mai puțină rămâne; cu cât este mai puțină, cu atât este mai liniștită.

Așa că ascultă-ți respirația. Dacă o auzi, înseamnă că este neregulată. Dacă are sunet, înseamnă că e neregulată; când doar o simți și nu o auzi, este liniștită. Și asta e modul corect de a fi în armonie cu tine însuși, de a fi în

armonie cu realitatea. Și cu cât este mai liniștită, cu atât ești mai profund. Când se oprește uneori, se oprește! Li se întâmplă multor sannyasini de aici; vin și îmi raportează asta fiindcă se sperie foarte tare – când li se oprește respirația, ei cred că au să moară!

Chiar zilele trecute, Saguna spunea că se simțea ca și cum urma să moară. S-a speriat. Nu te speria. Dacă respirația se oprește, las-o, bucură-te de asta – nu ai să mori! Chiar în acea clipă de oprire a respirației vei cunoaște adevărata formă a realității, vei cunoaște viața veșnică, vei cunoaște ceva ce nu cunoaște moarte.

Dintr-odată, devine atât de liniștită, încât se oprește. Atunci se manifestă adevărata respirație, iar forma inimii se apropie de conștiință.

Dacă poți să-i permiți... De asta i-am spus lui Saguna: „Saguna, nesăbuitule, ai ratat șansa! N-o mai rata când se mai întâmplă!”

Dacă respirația se oprește... atunci se manifestă adevărata respirație, se manifestă adevărata viață – viața care nu depinde de respirație, viața care e veșnică, viața care nu face parte din corp, viața care va exista chiar și după ce corpul s-a prefăcut în țărână și a dispărut. Și, în acea clipă, se ajunge la conștiință, devii un buddha. Buddha înseamnă: complet conștient, treaz.

Dacă inima este ușoară, respirația este ușoară, căci fiecare mișcare a inimii afectează energia respirației. Dacă respirația este ușoară, inima este ușoară, căci fiecare mișcare a energiei respirației afectează inima. Ca să calmezi inima, începe prin a avea grijă de energia respirației. Inima nu poate fi influențată în mod direct. De aceea, energia respirației este folosită ca instrument și asta se numește menținerea energiei respirației concentrate.

Copii, nu înțelegeți natura mișcării? Mișcarea se poate produce prin mijloace exterioare. Ea este doar un alt nume pentru măiestrie. Poți face inima să se miște pur și simplu alergând. N-ar trebui oare să poți s-o faci și să se potolească prin calm concentrat? Marii sfinți, care știau că inima și energia respirației se

influențează reciproc, au conceput un procedeu mai ușor pentru a ajuta posteritatea.

Știi că dacă alergi, respirația devine haotică, se accelerează tot mai mult. De aceea pozițiile yoga, poziția lotus complet – în care șezi drept, absolut liniștit, ca o statuie de marmură – este exact opusul alergării. Este doar o metodă de a-ți face respirația să se liniștească. Dacă, alergând, îți accelerezi respirația, sigur ți-o vei liniști stând ca o statuie a lui Buddha. Când stai ca o statuie, fără nici o mișcare în corp, sigur respirația se rărește treptat, până se oprește – la început doar câteva clipe. Să nu te sperii că faci atac de cord. Nu este atac de cord, este atac de Dumnezeu.

„Găina își poate cloci ouăle pentru că inima ei ascultă mereu.” Asta este o formulă magică importantă. Găina poate să clocească ouăle datorită energiei căldurii. Dar energia căldurii poate să încălzească numai găocile; ea nu poate să pătrundă în interior. De aceea, ea conduce cu inima această energie spre interior și face asta cu auzul. În felul acesta își concentrează întreaga inimă. Când pătrunde inima, pătrunde energia, și puiul primește energia căldurii și începe să trăiască. De aceea găina, chiar și atunci când își părăsește din când în când ouăle, are în permanență atitudinea de a asculta cu urechea aplecată. Astfel, concentrarea spiritului nu este întreruptă.

Și este nu numai cazul găinii. La fel e și cu femeile, cu toate mamele, chiar și cu mamele din specia umană. Poate să fie furtună, iar ea nu o aude și nu se trezește din somn. Dar ia să înceapă copilul să plângă sau doar să se miște, că ea se trezește imediat, de parcă urechile ei ar fi fost tot timpul concentrate asupra copilului. Trece trenul și ea nu se trezește, trece avionul și ea nu se trezește. Dar ia să se foiască puțin copilul, că ea este imediat în alertă: urechile ei sunt atente la copil, e conectată inimă la inimă cu copilul prin intermediul urechii. Ascultă întruna, de parcă ar auzi chiar bătăile inimii copilului.

Și așa trebuie să fie toți cei care meditează: trebuie să fii conectat cu urechea, atât de adânc, încât să-ți auzi respirația, bătăile inimii. La început

vei putea să auzi respirația pentru că e haotică. Dar dacă asculți în continuare și asculți, și asculți, însuși efortul de a asculta o liniștește. Iar atunci când asculți profund – când ai deprins arta și ai învățat cum să fii atent – toate sunetele dispar. Și sunt momente în care respirația se oprește. Acelea sunt marile momente de extaz, de satori, de samadhi.

Întrucât concentrarea spiritului nu suferă întrerupere, nici energia căldurii nu suferă întrerupere nici ziua, nici noaptea, și spiritul se trezește la viață. Trezirea spiritului este înfăptuită pentru că mai întâi inima a murit.

De asta am spus că, dacă atunci când meditezi, simți brusc că inima ta moare, să nu crezi că e un infarct. Când respirația ți se oprește, simți că inima moare – ea nu moare. Ea dă naștere adevăratei tale inimi.

Atunci când un om își poate lăsa inima să moară, spiritul primar se trezește la viață. Să omori inima nu înseamnă să o lași să se usuce și să se veștejească de tot, ci înseamnă că ea a devenit nedivizată și s-a adunat într-un tot.

Ăsta este secretul florii de aur: dacă inima poate să moară, floarea va înflori, mori așa cum ești ca să te poți naște din nou.

Iisus a spus: „Până când un om nu se naște din nou, el nu va intra în Împărăția lui Dumnezeu“.

Destul pentru astăzi.

Omul nou

Prima întrebare:

Osho,

După părerea ta, care e cel mai important lucru care se întâmplă azi în lume?

Apare un Om Nou. Imaginea Omului Nou nu e încă limpede, dar orizontul se înroșește și curând va apărea soarele. Din cauza ceții dimineții, imaginea Omului Nou este vagă, totuși câteva lucruri sunt foarte clare cu privire la Omul Nou.

Și lucrul ăsta are o importanță extraordinară, întrucât, de când maimuța s-a transformat în om, omul a rămas același. O mare revoluție e pe cale să se producă. Va fi mult mai profundă decât revoluția care a avut loc când maimuțele au început să meargă pe pământ și au devenit oameni. Acea schimbare a creat mintea, acea schimbare a adus psihologia. Acum urmează să se întâmple o schimbare mult mai importantă, care va aduce sufletul, iar omul nu va mai fi doar o ființă psihologică, ci și una spirituală.

Trăiți unele dintre cele mai vii timpuri care au fost vreodată. Omul Nou a sosit deja pe fragmente, dar numai pe fragmente. Omul Nou tot sosește de secole, dar numai ici și colo. Așa se întâmplă lucrurile: când vine primăvara, ea începe cu o singură floare. Dar când acea floare s-a ivit, poți să fii sigur că primăvara nu e departe – a venit. Prima floare i-a vestit venirea. Zarathustra, Krishna, Lao Tze, Buddha, Iisus – ei au fost primele flori. Acum, la scară mai mare, urmează să se nască Omul Nou.

Această conștiință nouă este cel mai important lucru care se întâmplă azi, după părerea mea. Aș vrea să vă spun ceva despre această conștiință nouă – despre orientările ei, despre caracteristicile ei –, pentru ca voi s-o ajutați să iasă din pântec, pentru că voi trebuie să fiți ea. Omul Nou nu poate veni așa,

de nicăieri, el trebuie să vină prin voi. Omul Nou se poate naște numai din pântecul vostru: voi trebuie să deveniți acel pântec.

Sannyas este un experiment: curățarea pământului pentru ca în el să poată cădea semințe noi. Dacă înțelegeți semnificația Omului Nou, veți înțelege și semnificația sannyasului. Și, întrucât sannyasul are legătură cu Omul Nou, vechile ortodoxii de toate felurile o să se ridice împotriva mea și a sannyasului – pentru că el va însemna sfârșitul lor. Dacă sannyasul reușește, dacă Omul Nou reușește, cel vechi va trebui să plece. Cel vechi poate să trăiască numai dacă venirea Omului Nou este împiedicată.

Acum nu mai poate fi împiedicată, pentru că nu este doar o chestiune de venire pe lume a Omului Nou. Este o chestiune de supraviețuire a întregului pământ – a înseși conștiinței, a înseși vieții. Este o problemă de viață și de moarte. Omul vechi a ajuns la distrugere totală; omul cel vechi a ajuns la capătul frânghiei. Acum viața nu mai e posibilă cu vechiul concept de om, ci numai moartea. Omul cel vechi se pregătește pentru sinucidere globală. Omul cel vechi adună bombe atomice, bombe cu hidrogen, pentru a comite un suicid colectiv. Aceasta este o dorință inconștientă – Omul Vechi ar vrea să distrugă totul mai degrabă decât să-l lase pe Omul Nou să existe.

Trebuie să înțelegeți că trebuie să protejați noul, pentru că noul poartă în el întregul viitor. Iar omul a ajuns într-o etapă în care este posibil un mare salt cuantic.

Omul Vechi a aparținut lumii celeilalte, Omul Vechi a fost împotriva acestei lumi. Omul Vechi s-a uitat întotdeauna la cer. Omul Vechi a fost mai preocupat de viața de după moarte decât de viața de dinainte de moarte. Preocuparea Omului Nou va fi viața de dinainte de moarte. Preocuparea Omului Nou va fi viața aceasta, pentru că dacă ai grijă de viața aceasta, cealaltă va veni de la sine. Nu e nevoie să-ți faci griji pentru ea, nu e nevoie să te gândești la ea.

Omul Vechi a fost prea preocupat de Dumnezeu. Acea preocupare venea din frică. Omul Nou nu va fi preocupat de Dumnezeu, ci va trăi în această lume și va iubi această lume, iar din acea iubire se va naște pentru ei experiența existenței lui Dumnezeu. Omul Vechi era speculativ, Omul Nou va fi existențial.

Omul Vechi poate fi definit cu expresia din Upanishade: neti neti, nu asta, nici asta. Omul Vechi era negativ – nega viața, contesta viața. Omul Nou va afirma viața: iti iti, și asta, și asta. Preocuparea omului vechi a fost aia, preocuparea Omului Nou va fi asta, pentru că din asta se naște aia, și dacă ajungi să te preocupi prea mult de aia, le pierzi pe amândouă.

Ziua de mâine este în pântecul zilei de azi: ai grijă de ziua de azi și în felul ăsta ai grijă de ziua de mâine. Iar dacă te preocupi prea mult de ziua de mâine, ai pierdut ziua de azi. Iar ziua de mâine va veni în chip de azi – întotdeauna vine în chip de azi. Iar dacă ai deprins acest obicei sinucigaș de a rata ziua de azi, vei rata și ziua de mâine. Vei tot rata.

Omul Vechi rata întruna, era nefericit, trist. Și pentru că era trist, era împotriva lumii, învinovăța lumea, învinovăța samsāra. Spunea: „Din cauza lumii sunt nefericit“. Nu este așa. Lumea este extrem de frumoasă – e numai frumusețe, fericire și binecuvântare. Nu e nimic greșit în ceea ce privește lumea. Dar e ceva greșit în ceea ce privește mintea. Mentea cea veche era orientată ori spre trecut, ori spre viitor – iar aceste două orientări nu sunt, de fapt, chiar diferite. Mentea veche era preocupată de ceea ce nu este.

Omul Nou va fi total conectat la ceea ce este, pentru că asta înseamnă Dumnezeu, asta înseamnă realitatea. Clipa aceasta trebuie trăită în totalitatea ei. Clipa aceasta trebuie trăită în spontaneitatea ei, fără idei preconcepute. Omul vechi avea răspunsuri gata făcute. Era îmbuibat cu filosofie, religie și tot felul de aiureli.

Omul Nou o să-și trăiască viața fără idei preconcepute despre ea. Trebuie să înfrunți realitatea fără concluzii pripite, ca să știi ce este ea. Dacă ai tras deja concluzii, ele vor deveni o barieră, nu-ți vor da voie să cercetezi. Concluziile te vor lega la ochi, nu te vor lăsa să vezi adevărul. Vei distorsiona realitatea pentru a o face să se potrivească cu concluziile tale.

Omul Nou nu va fi hindus, nu va fi musulman, nu va fi creștin, nu va fi comunist. Omul Nou va fi pur și simplu o deschidere, o fereastră spre realitate. El va accepta realitatea așa cum e. Nu își va proiecta mintea asupra ei, nu va folosi realitatea ca pe un ecran. Ochii lui vor fi liberi, nu plini de idei.

Omul Nou nu va trăi bazându-se pe credințe, el va trăi pur și simplu. Și, luați aminte, numai cei care pot trăi pur și simplu, fără credință, ajung să cunoască adevărul. Credinciosul sau necredinciosul nu ajung niciodată să cunoască adevărul, credința apasă prea greu pe mintea lor, sunt prea îngrădiți de sistemul lor de credințe. Omul Nou nu va cunoaște nici un sistem de credințe. El va privi, va observa, va vedea, va trăi și va permite experiențelor de tot felul să se manifeste. Va fi disponibil, va fi multidimensional. Nu va avea capul plin de scripturi, va fi doar atent, conștient. Va fi meditativ.

Omul Vechi a trăit cu frică – chiar și Dumnezeu a fost o creație născută din frică. Templele, moscheile, gurudwara-urile, bisericile lui au fost create din frică. El tremura, îi era frică. Omul Nou va trăi din iubire, nu din frică, pentru că frica slujește morții, iubirea slujește vieții. Și, dacă trăiești din frică, nu vei ști niciodată ce este viața, vei cunoaște doar moartea, iar și iar.

Și, luați aminte, omul care trăiește din frică creează tot felul de situații în care să simtă tot mai multă frică. Frica dă naștere unor situații, așa cum și iubirea dă naștere unor situații: dacă iubești, vei găsi multe ocazii să fii iubitor, dacă ți-e frică, vei găsi multe ocazii să fii fricos. Iubirea va reprezenta gustul noii conștiințe.

Din cauză că frica a reprezentat gustul vechii conștiințe, ea a dat naștere la războaie. În trei mii de ani, omul a purtat cinci mii de războaie – s-ar zice că altceva n-am mai apucat să facem; în permanență avea loc câte un război, undeva în lume. O astfel de stare de fapt e absolut nebunească, trecutul omenirii este nebunesc.

Omul Nou se va rupe de acest trecut. El va crede în iubire, nu în război. El va crede în viață, nu în moarte. Va fi creator, nu distrugător. Știința și arta lui vor sluji creativității. El nu va crea bombe. El nu va fi politic, pentru că politica e născută din ură. Politica își are rădăcinile în frică, în ură, în distrugere. Omul Nou nu va fi politic, Omul Nou nu va fi național. Omul Nou va fi global. El nu va avea ambiții politice, pentru că este stupid să ai ambiții politice. Omul Nou va fi foarte inteligent. Primele semne ale acelei inteligențe apar la orizont. Cei care au ochi pot să le vadă: copiii se răzvrătesc.

Este un motiv de mare bucurie că tinerii din toată lumea se răzvrătesc

împotriva a tot felul de ortodoxii – nu contează că ortodoxia este a Bisericii sau a statului. Ei nu sunt gata să se supună – nu că ar fi hotărât să nu se supună, nu au luat o astfel de hotărâre. Vor medita, iar dacă simt nevoia să se supună, se vor supune, iar dacă simt nevoia să nu se supună, nu se vor supune. Nu au o ideologie fixă. „Țara mea are dreptate“ – ei nu fac astfel de afirmații stupide. Uneori are dreptate, uneori nu are. Când are dreptate, Omul Nou o va susține, când nu are dreptate, nu are, nu contează că e țara lui. Poate fi familia lui – mama lui, tatăl lui –, dar dacă n-are dreptate, n-are.

Omul Nou nu va trăi din prejudecăți, ci din responsabilitate spontană.
Omul cel vechi a fost un sclav, Omul Nou va fi liber.

Omul cel vechi era foarte serios, omul vechi era obsedat de muncă. Omul nou va fi ludic – homo ludens. El se va bucura de viață. Va renunța la cuvinte precum datorie, sacrificiu. Nu se va sacrifica pentru nimic. Nu se va sacrifica pe nici un altar – nici al statului, nici al religiei, nici al preoților, nici al politicienilor. Nu va lăsa pe nimeni să-l exploateze, să-i spună „Du-te să mori, fiindcă țara ta este în război“. El își va lua angajamentul față de viață, față de nimic altceva. El va voi să trăiască în bucurie, să se bucure de toate darurile lui Dumnezeu, să celebreze. Singura lui mantră va fi „Aleluia“.

Iisus a spus: „Bucurați-vă, bucurați-vă. Bucurați-vă, vă spun vouă!“

Omul nu s-a bucurat încă. Omul a trăit sub o mare povară de seriozitate. Muncești pentru țară, muncești pentru familie, muncești pentru nevastă, muncești pentru copii, muncești pentru tatăl și pentru mama ta – muncești și iar muncești, și apoi, într-o zi, mori și te duci în mormânt. Și apoi vor munci alții și tot așa. Nimeni nu pare să aibă timp să se bucure de viață.

Eu nu spun că Omul Nou nu va munci. Va munci, dar nu va fi dependent de muncă, nu va fi obsedat de muncă. Munca nu va fi pentru el un drog. Va munci pentru că va avea nevoie de câteva lucruri, dar nu va munci întruna ca să aibă din ce în ce mai mult. Nu va avea dorința de a acumula. Nu va dori să aibă un cont mare în bancă, nu va dori să fie într-un post foarte înalt. Dimpotrivă, îi va plăcea să cânte un cântec, să cânte la flaut, la chitară, să danseze. Nu-i va plăcea să ajungă faimos. Îi va plăcea să trăiască, să trăiască de-adevăratelea. Va fi gata să fie un nimeni.

Și asta se întâmplă deja. Primele raze se văd deja. Ceața dimineții încă le ascunde, dar dacă cercetezi vei constata că noii copii, noua generație sunt cu totul altfel. Prăpastia dintre generații este foarte adevărată. Niciodată n-a mai existat o prăpastie între generații. Asta este prima dată în istoria omenirii când există o prăpastie. Copiii vorbesc o limbă diferită de a părinților lor. Părinții nu înțeleg, pentru că vor ca aceștia să reușească. Copiii spun: „Dar ce rost are succesul dacă nu poți să cânti un cântec, nu poți să dansezi, nu poți să te bucuri și nu poți să iubești? Ce rost are să ai succes? La ce bun? Ce o să se întâmple dacă o să am succes? Ce aş avea de câștigat dacă întreaga lume mi-ar cunoaște numele?“

Vechea generație crede în bani. Și e de mirare că până și cei care renunță la bani cred în ei, atât e de profundă credința în bani. Și chiar și cei care laudă renunțarea cred în bani: cu cât renunți la mai mulți bani, cu atât ești mai mare. Aprecierea se face prin bani, banii rămân criteriul. În lume, dacă ai bani mulți, ești mare. Și chiar și în lumea călugărilor: „La cât ai renunțat?“ Dacă ai renunțat la mai mulți bani, ești mai important. Chiar și acolo banii rămân importanți.

Noua generație nu o să fie înnebunită după bani. Și, rețineți, nu spun că o să fie împotriva banilor – ea se va folosi de bani. În trecut banii s-au folosit de om, în trecut omul a trăit atât de inconștient încât credea că posedă lucrurile, dar lucrurile îl posedau pe el. Omul Nou se va folosi de bani, se va folosi de tehnologie, dar el va rămâne stăpânul. Nu va deveni o victimă, un instrument. După mine, ăsta este cel mai mare lucru care se va întâmpla. Câteva caracteristici...

Noua conștiință o să fie opusul tuturor ortodoxiilor – a oricărui fel de ortodoxie, catolică sau comunistă, hindusă sau jainistă. Ortodoxia de orice gen e un fel de paralizie a minții – ea paralizează, încetezi să mai trăiești. Devii fanatic, devii încăpățânat, devii ca piatra. Nu te mai porți ca o ființă umană, te porți ca un catâr. Devii încăpățânat, fixist, fără putință de schimbare, fără flexibilitate, fără fluiditate. Dar în trecut lucrul ăsta era foarte lăudat – oamenii îl numeau consecvență, siguranță. Nu este. Nu e nici consecvență, nici siguranță. Este pur și simplu stagnare.

Omul viu trebuie să fie curgător. El trebuie să răspundă la situațiile care se schimbă – iar situațiile se schimbă continuu. Când viața este un râu, cum poți să rămâi încăpățânat? Iar dacă rămâi încăpățânat, pierzi contactul cu

viața, ești deja în mormânt.

Noua conștiință nu va fi ortodoxă, nu va fi fanatică. Va fi fluidă. Ea nu va reacționa, ea va răspunde. Iar diferența dintre cele două este mare.

Reacția este întotdeauna rigidă: ai o idee fixă, reacționezi pornind de la ea; înainte de a se pune întrebarea tu ai deja pregătită reacția. Răspunsul, în schimb, este total diferit: asculți întrebarea, absorbi întrebarea, vezi situația, simți situația, trăiești situația, iar din acea trăire apare răspunsul. Un om care răspunde situațiilor nu poate fi încăpățânat, nu poate fi sigur, nu poate fi rigid. El trăiește clipă de clipă. El nu decide dinainte. El decide în fiecare zi, în fiecare clipă. Și pentru că trebuie să se miște continuu odată cu viața, odată cu provocările ei schimbătoare, nu poate fi consecvent în vechiul sens. Consecvența lui va fi una singură: să fie mereu în armonie cu viața.

Lui Mulla Nasruddin i s-a intentat un proces și judecătorul l-a întrebat:

– Câți ani ai, Mulla?

– Patruzeci.

Judecătorul a spus:

– E ciudat. Și acum cinci ani când ai fost aici ai spus tot patruzeci.

– Da, eu sunt un om consecvent, a răspuns Mulla. Odată ce am spus ceva, puteți să mă credeți. Niciodată nu voi spune altceva.

Ăsta este un gen de consecvență.

Omul Nou îl va considera ridicol. Dar omul vechi așa a fost, consecvent: în caracter, în declarații, în ipocrizie. Omul vechi hotăra o dată pentru totdeauna.

Psihologii spun că aproape cincizeci la sută din viața ta e hotărâtă la vârsta

de șapte ani – cincizeci la sută! – și apoi rămâi consecvent. Dar viața se schimbă întruna, nu-i de mirare că rămâi în urmă, că abia te târăști de la o zi la alta, că îți pierzi bucuria, că îți pierzi calitatea dansului. Cum poți să dansezi? – ești atât de mult în urma vieții, ești un lemn mort, nu crești. Un copac viu crește, se schimbă; când anotimpul se schimbă, copacul se schimbă. O persoană vie crește continuu. Până în clipa morții ea continuă să crească. Creșterea ei nu cunoaște sfârșit.

Psihologii spun că vârsta mentală medie a omului este de treisprezece ani. Asta e situația, așa a trăit până acum omul vechi. Vârsta mentală de treisprezece ani înseamnă că oamenii au încetat să crească la vârsta de treisprezece ani. Da, ei îmbătrânesc, dar nu se maturizează. Îmbătrânirea e una, maturizarea e cu totul alta. Îmbătrânirea este un fenomen fiziologic, maturizarea înseamnă înțelepciune, și numai cei care curg odată cu viața se maturizează.

Omul Nou nu va da ascultare ideilor stupide venite din trecut – poate n-au fost stupide când s-au născut, poate au fost importante în acele împrejurări. Dar cum împrejurările se schimbă, lucrurile devin stupide. Dacă persisti în vechile obiceiuri fixe, începi să te porți absurd.

Să spunem că o religie are cinci mii de ani vechime – asta înseamnă că ritualurile ei s-au născut acum cinci mii de ani și de atunci au rămas neschimbate. Ce periculos, ce nociv! Cum să fie omul viu, dacă aceste ritualuri vechi de cinci mii de ani îi îngrădesc sufletul?

Omul Nou va fi creator. El își va găsi în fiecare clipă religia, își va găsi în fiecare clipă filosofia și totul va continua să crească. El nu va da ascultare trecutului, nu va avea cum. Să dai ascultare trecutului înseamnă să dai ascultare morții, pentru că trecutul e mort. El va da ascultare prezentului și, de aceea, se va răzvrăti împotriva trecutului.

Răzvrătirea are să fie una dintre cele mai remarcabile caracteristici ale sale. Și, pentru că va fi răzvrătit, nu-și va găsi locul într-o societate moartă, nu-și va găsi locul într-o Biserică moartă, nu-și va găsi locul într-o armată moartă. Nu-și va găsi locul nicăieri unde docilitatea este o cerință de bază. Omul Nou va crea sigur o societate nouă în jurul lui.

Mai întâi se înnoiește conștiința, iar apoi se înnoiește societatea. Va urma o

lungă perioadă în care vechiul i se va opune noului, se va lupta cu noul, va căuta să distrugă noul. Dar vechiul nu va reuși, vremurile, spiritul vremurilor nu vor fi în favoarea lui – vechiul va trebui să moară. Așa cum corpul bătrân moare și face loc unui copil nou, la fel trebuie să moară și societățile vechi, ortodoxiile vechi. Au trăit deja prea mult.

Noua conștiință nu va fi moralistă, nu va fi puritană – nu că n-ar avea moralitate. Însă va avea un alt fel de moralitate – o moralitate care se naște din sentimentele tale pentru viață, din sensibilitatea ta, din experiențele tale, nu o moralitate învățată de la alții, împrumutată. Omul Nou nu va fi un om de caracter în sensul vechi, deoarece caracterul încorsetează. Omul Nou nu va avea caracter, în sensul că nu va avea armură. Omul nou nu va avea caracter în sensul că nu se va afla într-o celulă. Nu că n-ar avea caracter, însă el va da caracterului o altă definiție. Nu va fi ipocrit.

Vechiul puritanism, vechile atitudini moraliste au creat în lume ipocrizia și astfel omul a devenit schizofrenic: la suprafață una, în interior cu totul alta. Omul cel vechi a dus o viață dublă. Omul nou va trăi uniform. El va duce o singură viață. Tot ce va fi în interiorul lui va fi și în exteriorul lui. Va fi autentic. Rețineți acest cuvânt, autenticitate – el va fi religia Omului Nou, templul lui, Dumnezeuul lui. Și, odată ce va exista autenticitate, nevroza va dispărea. Omul vechi era nevrotic pentru că era permanent în conflict: voia să facă ceva și mereu făcea altceva, pentru că altceva se cerea de la el. A fost învățat să facă ceva împotriva voinței sale. Autenticitatea lui a fost reprimată și, pe deasupra, i s-a impus un caracter fals.

Noi am lăudat prea mult acești oameni falși. Acum a venit vremea ca falsitatea lor să fie dată în vileag. I-am lăudat prea mult pe acești mahatmași și sfinți. Acum trebuie să le vedem nevroza – toți erau bolnavi psihic, erau patologici.

Omul sănătos e o persoană întreagă. Interiorul și exteriorul lui sunt la fel. Dacă iubește, iubește cu pasiune, dacă se mânie, se mânie cu pasiune. Mânia lui are în ea adevăr, la fel cum iubirea lui are în ea adevăr. Omul vechi clocotește pe dinăuntru și zâmbește pe dinafară. El trăiește fără pasiune, fără energie. Trăiește fără flacăra. Toată viața lui este un exercițiu de falsitate și firește că suferă. Toată viața lui e o poveste lungă și inutilă, „un basm spus de un idiot, plină de zgomot și furie, neînsemnând nimic“.

Omul Nou nu va fi un basm spus de un idiot, ci va fi o poezie, va fi un dans de bucurie imensă pentru darul vieții oferit de Dumnezeu – pentru flori și copaci și păsări și soare și nisip și mare. Omul Nou nu-l va căuta pe Dumnezeu undeva departe. Îl va căuta aici, aproape. Acum va fi singurul lui timp, aici va fi singurul lui spațiu.

Omul Nou va fi pământean și prin „pământean“ nu vreau să spun „materialist“. Omul Nou va fi realist, va iubi acest pământ. Fiindcă noi n-am iubit acest pământ și așa-zisele religii ne-au învățat să nu iubim acest pământ, l-am distrus. Este o planetă frumoasă, una dintre cele mai frumoase, pentru că este vie. Această planetă trebuie iubită, trebuie să ne bucurăm de această planetă, pentru că este un dar. Acest corp are atâtea mistere în el încât chiar și un Buddha este cu puțință doar datorită acestui corp. Acest corp devine timpul celei mai mari posibilități: starea de buddha, nirvana. Acest corp trebuie iubit, acest pământ trebuie iubit.

Omul Nou își va găsi religia în natură – nu în statui de piatră, moarte, ci în copaci vii care dansează în vânt. Își va găsi religia escaladând munți și navigând pe mare. Își va găsi rugăciunea privind zăpada, luna, stelele. Va fi în dialog cu existența așa cum e ea. Nu va trăi cu idei abstracte. Va trăi cu realități. Angajamentul lui va fi față de natură și, prin acel angajament, va ajunge să cunoască supranatura. Dumnezeu este ascuns aici, în acest pământ, chiar în acest corp: acest corp e buddha, acest pământ e paradisul.

Omul Nou va citi scriptura naturii. Aceasta va fi Veda lui, Coranul lui, Biblia lui. Aici va găsi predici în pietre. Va căuta să descifreze misterele vieții, nu va căuta să demistifice viața. Va căuta să iubească acele mistere, să pătrundă în acele mistere. Va fi un poet, nu va fi un filosof. Va fi un artist, nu va fi un teolog. Și știința lui va fi diferită. Va fi știința lui tao – nu un efort de a cuceri natura, pentru că acel efort e pur și simplu prostesc. Cum poți să cucerești natura când faci parte din ea? Știința lui va fi orientată spre înțelegerea naturii, nu spre cucerirea ei. El nu va viola natura, o va iubi și o va convinge să-i dezvăluie secretele.

Omul Nou nu va fi ambițios, nu va fi politician. Politica nu are viitor. Politica a existat din cauza nevrozei omenirii. Odată ce nevroza va dispărea, va dispărea și politica.

Ambiția înseamnă că îți lipsește ceva și te consolezi cu gândul că vei obține

acel lucru în viitor. Ambiția este o consolare: azi ai parte numai de nefericire, mâine vei avea parte de bucurie. Cu gândul la ziua de mâine ești în stare să tolerezi ziua de azi și nefericirea ei. Azi este întotdeauna iadul, mâine e raiul: te uiți la el și tot sperii. Dar această speranță nu se va îndeplini vreodată, pentru că ziua de mâine nu vine niciodată.

Ambiția înseamnă că ești incapabil să-ți transformi ziua de azi în beatitudine, ești neputincios. Numai oamenii neputincioși sunt ambițioși – ei caută bani, caută putere. Numai oamenii neputincioși caută putere și bani. Omul puternic trăiește. Dacă banii îi apar în cale, el include și banii, dar nu îi caută, nu umblă după ei.

Omul cel vechi fie umbla după bani, fie se temea de bani, fie umblă după putere, fie se temea de putere, însă în ambele cazuri era concentrat asupra banilor și a puterii. Era ambițios. Omul vechi este demn de milă; era ambițios din cauză că era incapabil să trăiască, era incapabil să iubească. Omul Nou va fi capabil să trăiască și să iubească. Iar clipa prezentă va fi foarte frumoasă pentru el, de ce să-și facă griji pentru ziua de mâine? El nu va fi preocupat să aibă mai mult, va fi preocupat să fie mai mult – și această deosebire importantă trebuie reținută. El va fi preocupat să fie mai mult, nu să aibă mai mult. A avea mai mult este doar un substitut pentru a fi mai mult. Ai mai mulți bani – crezi că ești mai mult; ai mai multă putere – crezi că ești mai mult. În sinea ta rămâi același cerșetor. Alexandru cel Mare a murit cu mâna goală, ca orice cerșetor.

Să fii mai mult e o cu totul altă dimensiune. Să fii mai mult înseamnă să intri în legătură cu realitatea ta, să intri în armonie cu ființa ta și să te ajuți să ajungi în armonie cu universul. Când ești în armonie cu universul, devii mai mult. Cu cât ești mai armonizat cu existența, cu atât ești mai mult. Dacă armonizarea este totală, ești un zeu. Buddha și Mahavira au fost în armonie totală cu existența și de aceea îi numim zei. Ei s-au dizolvat în întreg, au devenit una cu întregul. Au murit la nivelul egoului lor, acum trăiesc ca existența însăși.

Omul Nou nu se va folosi de falsitate, de fațadă sau prefăcătorie. El va fi adevărat, pentru că numai prin adevăr vine eliberarea. Minciunile nasc sclavie. Dacă spui o singură minciună va trebui să spui o mie și una de minciuni pentru a o apăra, va trebui să minți până-ți vine rău. O singură minciună se va răspândi în toată ființa ta, e precum cancerul.

Fii sincer și nu va fi nevoie să te ascunzi. Poți fi deschis. Fii sincer – nu e nevoie să te aperi în fața existenței. Poți fi vulnerabil. În acea vulnerabilitate, existența pătrunde în tine, Dumnezeu ajunge la inima ta.

Dacă spui o minciună, ți se face frică. Ți-e frică și de Dumnezeu, ți-e frică să dai ochii cu el, ți-e frică să dai ochii cu tine. Fugi întruna – de tine, de alții, de Dumnezeu. Te ascunzi în spatele prefăcătoriei, ipocrizia devine stilul tău de viață și în asta constă iadul. Ipocrizia creează iadul. Autenticitatea este singura bucurie. Și dacă nu ești autentic, nu vei fi niciodată bucuros.

Noua conștiință nu va suporta limbajul ambiguu. Va urî cu patimă lucrurile de genul ăsta. Această ură față de falsitate este cea mai puternică trăsătură a Omului Nou. El se va opune sistemelor inflexibile și infailibile, pentru că viața este o curgere frumoasă. Ea nu este structurată, este liberă. Nu e o închisoare, este un templu. El va vrea ca organizațiile să fie fluide, schimbătoare, adaptabile și umane. Statele noastre sunt inumane, armatele noastre sunt inumane, Bisericele noastre sunt inumane. Ele dezumanizează omul, îl reduc la un obiect, pentru că ele nu respectă libertatea omului. Omul Nou își va respecta libertatea și o va respecta și pe a altora.

Omul vechi se amestecă permanent, își vârstă nasul în treburile tuturor, încearcă să manipuleze criticând, condamnând, răsplătind, pedepsind. Omul vechi este veșnic preocupat de alții.

Odată eram în Bombai. O femeie parsi a venit la mine pentru că îl criticasem pe Sathya Sai Baba chiar cu o zi înainte și îl făcusem guru fals. Ea a venit la mine și mi-a zis: „Am venit să-ți spun ceva în plus“. Credea că am să fiu foarte fericit că îmi adusese niște informații împotriva lui Sathya Sai Baba. Mi-a spus: „Este homosexual. Știu asta din surse de încredere“.

„Dar de ce te preocupă pe tine asta?“, i-am spus. „Homosexual sau heterosexual, asta-i treaba lui. E viața lui. Cine ești? De ce te frământă asta pe tine?“

A fost foarte șocată când i-am spus asta. Venise cu gândul că îi voi fi foarte recunoscător pentru o astfel de informație grozavă. Dar de ce m-ar preocupa pe mine asta? Ce face Sathya Sai Baba cu sexualitatea lui e treaba lui, nu e treaba nimănui altcuiva. Dar omul vechi își vârstă nasul întruna în treburile tuturor.

Aici se întâmplă în fiecare zi să vină oameni de tip vechi și să fie foarte supărați că un oarecare bărbat ține de mână o oarecare femeie. De ce? Nu te ține pe tine de mână. Dacă cei doi au hotărât să se țină de mână, sunt absolut liberi să facă asta. Și dacă lor le face plăcere, cine ești tu să te bagi? Dacă bărbatul ar ține de mână femeia împotriva voinței ei poate ar fi nevoie de ajutorul tău, dar dacă amândoi doresc asta, n-ar trebui deloc să te preocupe.

Dar asta este vechea conștiință. Ea a căutat întotdeauna căi și mijloace să-i manipuleze pe alții, să-i domine pe alții. Noua conștiință va lăsa pe toată lumea să-și vadă de viață. Atât timp cât cineva nu face rău altora, nu trebuie împiedicat. Atât timp cât cineva nu este un pericol pentru alții, nu trebuie împiedicat. Atât timp cât cineva nu se amestecă în treburile altcuiva, nici în treburile lui nu trebuie să se amestece nimeni.

Lumea veche a rămas fără individualitate – ea ura individualitatea. Ei îi plăceau numai oile, gloatele, oamenii care se purtau la fel, urmau aceeași rutină și aceeași structură. Omul Nou va lua în considerare tot felul de posibilități. Va iubi structurile fluide. Va fi uman, va respecta ființele umane. Respectul lui va fi aproape religios.

Omul Nou va trebui să găsească forme noi de comunitate, de apropiere, de intimitate, de scop împărtășit, pentru că vechea societate nu o să dispară imediat – va zăbovi. Va duce tot felul de lupte cu noua societate – cum se întâmplă întotdeauna. Are foarte multe interese, nu poate să plece ușor. Va pleca doar atunci când nu va mai putea să existe.

Înainte de plecarea ei, Omul Nou va trebui să creeze tot felul de colectivități, noi feluri de familie, noi comunități în care să existe apropiere, intimitate și scopuri comune. De asta eu încerc să creez aici o colectivitate mică în care să puteți fi într-un tot voi înșivă – departe de lumea structurată și putredă. Va fi un experiment, pentru că pe aceste principii se va construi viitorul. Va fi un experiment mic, dar de-o importanță uriașă.

Noua conștiință nu va avea nimic de-a face cu instituții precum căsătoria. Omul nou nu va avea încredere în căsătorie ca instituție. Pentru el, relația bărbat-femeie va avea valoare numai atunci când va fi o relație de creștere reciprocă. Nu va avea respect pentru căsătorie ca ceremonie, sau pentru jurămintele de credință – care se dovedesc foarte volatile. El va iubi clipa și

va trăi în totalitatea ei. Căsătoria nu are viitor. Iubirea are viitor.

În trecut, iubirea nu era o realitate, căsătoria era o realitate. În viitor, iubirea o să fie realitatea, iar căsătoria o să fie din ce în ce mai ireală. În trecut, oamenii se căsătoreau și abia apoi începeau, încetul cu încetul, să se placă și să se iubească. În viitor oamenii se vor iubi și se vor plăcea, și abia după aceea vor trăi împreună. În trecut, mai întâi trăiau împreună și firește că atunci apărea o atracție, o dependență. Soțul avea nevoie de soție, soția avea nevoie de soț, iar pe urmă copiii aveau nevoie ca părinții să fie împreună. Era mai mult sau mai puțin un fenomen economic, dar nu era născut din iubire.

Viitorul va cunoaște un alt tip de relație, o relație bazată doar pe iubire, care va exista doar atât timp cât iubirea va exista. Și nu se va năzui la permanență, pentru că în viață nimic nu e permanent; numai florile din plastic sunt permanente. Trandafirii adevărați se nasc dimineța și până seara mor. Și asta este frumusețea lor – sunt frumoși când înfloresc, sunt frumoși când petalele lor încep să se ofilească. Viața lor e frumoasă, nașterea lor e frumoasă, moartea lor e frumoasă, pentru că există trăire. O floare din plastic nu se naște, nu trăiește, nu moare.

În trecut, căsătoria era o floare din plastic. Noua conștiință nu va avea respect pentru căsătorie. Ea va trebui să creeze un gen nou de intimitate – prietenia – și va trebui să învețe să trăiască cu fenomenul nepermanent al iubirii și al tuturor lucrurilor.

Este nevoie de curaj pentru a trăi cu nepermanența vieții, pentru că de fiecare dată când se schimbă ceva, trebuie să te schimbi și tu. Omul vrea să rămână neschimbat – pare mai sigur așa. Așa a trăit omul vechi – omul vechi nu era aventuros, întreaga lui preocupare era siguranța.

Omul Nou va avea spirit de aventură. El nu va fi preocupat de siguranță, el va fi preocupat de extraz. El nu va crede, pentru că credința este căutarea siguranței – el va explora. Poate nu va avea răspuns la orice întrebare, dar va accepta fiecare provocare de a cerceta, de a explora. Va merge cât de departe îl poate duce viața. Va căuta să ajungă la stele. Dar va rămâne deschis. Nu va începe cu o credință, cu o concluzie, va începe doar cu o căutare, cu o întrebare.

Să începi cu o credință înseamnă să nu începi deloc. Să începi cu o credință înseamnă să joci un joc cu tine însuși. Crezi deja ceva – cum poți să explorezi? Ca să explorezi trebuie să fii agnostic; asta o să fie religia viitorului – agnosticismul. Omul va fi capabil și destul de curajos pentru a spune: „Nu știu, dar mă interesează să știu. Și sunt gata să intru în orice dimensiune, în orice aventură“.

Omul Nou va fi gata să riște. Omul vechi era foarte metodic, niciodată gata să riște; riscul era o anatemă, țelul lui era siguranța. Dar când ai siguranță, începi să mori, numai în aventură crești din ce în ce mai mult.

Omul Nou va fi o persoană spontană – imprevizibilă, dispusă să riște totul pentru noutate, adesea dispus să spună sau să facă lucruri neobișnuite. El va crede că totul e cu puțință și orice poate fi încercat. El nu se va agăța de cunoscut, va fi întotdeauna disponibil pentru necunoscut, chiar și pentru incognoscibil. Și nu se va sacrifica pentru viitor, pentru că nu va fi idealist. Nu se va sacrifica pentru idei, idealuri și ideologii abstracte. Va avea încredere în propria experiență și nu se va încrede deloc în autoritatea externă.

Omul Nou va avea încredere numai în propria experiență. Nu va avea încredere decât în ceea ce cunoaște. Nici o autoritate externă nu îl va putea ajuta pe Omul Nou. Nimeni nu îi va putea spune: „Eu spun asta, așa că trebuie să crezi, pentru că noi am crezut întotdeauna trebuie să crezi și tu, trebuie să crezi fiindcă strămoșii noștri au crezut, trebuie să crezi fiindcă așa scrie în Vede și în Biblie“. Omul Nou nu o să aibă nimic de a face cu astfel de prostii. El va crede numai dacă știe el. Asta este adevărata încredere: încrederea în propriile posibilități, în potențialul propriu. Omul Nou se va respecta pe sine. A crede în autorități exterioare înseamnă lipsă de respect față de propria ființă.

Și, în sfârșit, Omului Nou îi va plăcea să fie aproape de natură: de mare, de soare, de zăpadă, de flori, de animale, de păsări, de viață, de creștere, de moarte.

După mine, apariția Omului Nou este cel mai important fenomen care se întâmplă astăzi și primele raze sunt deja la orizont. Pregătiți-vă să-l primiți pe Omul Nou, să-l găzduiți pe oaspetele care, în orice clipă, o să vă bată la ușă. Sannyas-ul are rolul de pregătire în vederea primirii Omului Nou.

Primirea Omului Nou o să fie o mare aventură, o să fie și riscantă, pentru că vechiului nu-i va plăcea asta.

Acum puteți să înțelegeți de ce mintea ortodoxă este împotriva mea – eu îi pregătesc mormântul și mă pregătesc pentru ceva nou, eu pregătesc o grădină pentru nou. Trebuie să vă deschideți inima pentru nou, să smulgeți toate buruienile vechiului, să renunțați la toate condiționările pe care vi le-a inoculat vechiul ca să puteți primi noul.

Și, rețineți, zilele mântuitorilor au apus. Nu așteptați revenirea lui Hristos și nu așteptați revenirea lui Buddha. Nimeni nu revine, cel puțin nu Buddha și Hristos. Cei care revin sunt oamenii care trăiesc fără să fi învățat ceva de la viață. Buddha a învățat lecția – el nu va reveni. Nu așteptați revenirea vreunui mântuitor care să vă izbăvească, ci așteptați o nouă conștiință. Omul cel vechi credea că va veni cineva. Hindușii cred că va veni Krishna să îi mântuiască. Numai prostii!!

O nouă conștiință o să vă izbăvească, nu vreo persoană – Buddha, Krishna, Hristos. Aceștia au fost aici și nu au putut izbăvi pe nimeni. Nici o persoană nu poate să facă asta – este imposibil. Numai o nouă conștiință poate elibera omul din robie. Iar noua conștiință poate veni numai prin voi – voi trebuie să deveniți pântecul, trebuie s-o acceptați, să o primiți, să vă pregătiți pentru ea.

Sannyas-ul este doar pregătirea pentru ceva extrem de valoros, astfel încât, atunci când vine darul, să nu dormiți duși, astfel încât, atunci când noua conștiință vă bate la ușă, să fiți gata s-o îmbrățișați.

A doua întrebare:

Osho,

Mi-a venit să mor de rușine că te-am îngreșat... Îți mulțumesc că mi-ai dat un motiv atât de aspru să renunț la obiceiurile nevegetariene. Nu în mod conștient am făcut alegerea asta și bănuiesc că de vină a fost faptul că așa am fost condiționată. Copilăria mea a fost guvernată de ritualurile și legile evreiești ale

regimului alimentar – erau multe alimente interzise de tatăl meu, interzise de strămoșii așa-zisului „popor ales“.

Oare o moralitate exterioară, neexistențială impusă mie în primii ani mi-a tocit sensibilitatea? Dar acum mă doare tare că te-am îngrețoșat. Această hotărâre și o mică lumină mă umplu.

Pradeepa, nu tu m-ai îngrețoșat, ci ceva din tine... Și, firește, ești inconștientă, de asta am fost atât de dur cu tine – ca să devii conștientă de treaba asta. Un simplu obicei... Atunci când un copil se naște într-o familie de nevegetarieni, este firesc să învețe obiceiurile familiei, tot așa cum un copil născut într-o familie de vegetarieni învață obiceiurile familiei lui. Amândoi sunt inconștienți. Iar eu nu-l prețuiesc pe vegetarianul inconștient, el nu-i este superior nevegetarianului inconștient – pentru că amândoi sunt inconștienți. Numai conștiența are valoare.

În India sunt foarte mulți vegetarieni – inconștienți – doar pentru că, întâmplător, în copilărie, au fost învățați să fie vegetarieni – ei au învățat asta. La fel și tu ai învățat obiceiurile nevegetariene. Tu și ei sunteți la fel. Nu e nici o diferență. Inconștiența e inconștientă. Ce faci din inconștientă este un fenomen automat.

Am fost atât de dur cu Pradeepa ca să fie mai atentă. Sunt dur cu voi numai pentru că vă iubesc. Și, rețineți, cu cât veți medita mai mult, cu atât obiceiurile voastre nevegetariene vor fi mai grețoase. Atunci când o persoană nouă vine la mine – o persoană care nu a meditat, care nu este intimă cu mine, care nu mă iubește, care nu este apropiată de mine – vibrația ei nu este grețoasă pentru mine. De ce? – pentru că întreaga ei vibrație este la fel. Dar atunci când o persoană începe să mediteze, începe să fie din ce în ce mai tăcută, așa cum se întâmplă cu Pradeepa, energia ei se deplasează în dimensiuni frumoase – se simte o diferență.

Este exact cum se vede murdăria pe o pânză albă; pe pânza neagră nu se vede. Atunci când întreaga ta ființă este inconștientă și nu există liniște, ci numai zgomot, poți să fii nevegetarian – nu se vede, căci nu există contrast. Dar când începi să te cureți, un spațiu lăuntric devine proaspăt, tânăr, natural, o parte din tine devine curată – atunci murdăria se vede. Atunci se

văd chiar și petele mici.

Pradeepa, ar trebui să te bucuri că am văzut atât de clar că, doar dintr-un vechi obicei, ceva din tine îți otrăvește întreaga ființă. Dacă renunți la acel obicei, vei face un mare salt, creșterea ta se va intensifica mult.

Iar eu sunt aici numai ca să facilitez creșterea ta și voi face tot ce pot pentru asta – dacă va fi nevoie de un șoc, te voi șoca, dacă va fi nevoie să te bat la cap, te voi bate. Trebuie făcut tot ce e nevoie – nimic nu trebuie lăsat nefăcut, toate metodele posibile trebuie încercate –, pentru că legăturile tale cu trecutul sunt adânci, există multe rădăcini și toate trebuie tăiate.

Încetul cu încetul vei ieși din trecutul tău complet liberă. Acel șoc te va putea transforma. Și sper că te-a schimbat deja. Data viitoare când mai vii la mine, sper că acea vibrație va fi dispărut.

Dar trebuie să rămâi conștientă, atentă – obiceiurile vechi mor greu, ele persistă. Și, ia aminte, nu poți să mă păcălești. Minte ta poate să-ți spună: „De unde o să știe Osho că, din când în când, mănânc hrană nevegetariană?” Nu e așa. Dacă vei face asta, vibrația ta te va trăda – vinovăția te va trăda, rușinea te va trăda, fața te va trăda. Când vei fi aproape de mine, nu vei curge. Îți va fi frică, vei fi iar prinsă.

Și, reține, eu nu sunt împotriva alimentelor nevegetariene din alte motive. Dacă un om nu meditează, nu caută să crească lăuntric, dacă nu este în căutarea lui Dumnezeu, este absolut în regulă, poate să mănânce ce vrea. Cu cât cauți să ajungi mai sus, cu atât trebuie să renunți la mai mult bagaj inutil – numai atunci poți să zbori. Astea sunt bagaje inutile, poți renunța la ele.

Dar, ia aminte, nu tu m-ai îngreșat, ci un obicei inconștient al tău. Iar tu nu ești obiceiul tău – obicei la care se poate renunța – și te vei apropia de mine și vei putea să primești mai mult din bucuria mea, din iubirea mea. Nici nu știi câte am să îți ofer; tu știi doar atât cât primești. Și primești doar atât cât poți să primești.

Fii din ce în ce mai capabilă să primești din ce în ce mai mult. Locul acesta poate deveni împlinirea ta absolută.

A treia întrebare:

Osho,

Vreau să-ți spun multe lucruri. Să ți le scriu sau nu?

Meditează la această istorioară:

– Ai auzit, Socrate?

– O clipă, prietene, a spus înțeleptul. Ai cernut ceea ce ai să-mi spui prin cele trei site?

– Cele trei site?

– Da, prietene. Să vedem dacă ce ai de gând să-mi spui va trece testul. Prima sită e cea a adevărului: te-ai asigurat că tot ce ai să-mi spui este adevărat?

– Păi, nu. Doar i-am auzit pe alții spunând.

– Înțeleg. Desigur, cum nici măcar nu e adevărat, nu ne putem bate capul cu asta, decât dacă, întâmplător, e ceva bun. Va trece testul sitei bunătații?

– Aa, nu, dimpotrivă...

– Hmm, „Nu sunt sigur că el a spus-o, iar ce se presupune că a spus nu servește la nimic bun“? Poate că e bine să știi asta pentru a împiedica un anumit rău care li s-ar putea întâmpla altora?

– Păi, nu. Dacă privești lucrurile așa...

– Prea bine atunci, a spus Socrate, întrucât ce ai venit să-mi spui nu e nici adevărat, nici bun, nici necesar, să uităm de asta. În viață sunt atâtea lucruri importante, încât nu ne putem permite să ne batem capul cu ceea ce nu merită efortul, deoarece nu este nici adevărat, nici bun, nici necesar.

Meditează la aceste vorbe ale lui Socrate și vei ști ce să-mi scrii, ce să nu-mi scrii, ce să mă întrebi, ce să nu mă întrebi.

Sunt câțiva oameni care îmi scriu zilnic scrisori. Pentru mine nu e o problemă – Arup este cea chinuită. Ea trebuie să citească sute de scrisori, uneori până noaptea târziu... Ia uitate, acum doarme dusă. Trebuie să doarmă și ea din când în când! Noaptea trebuie să citească până târziu acele scrisori și să le facă rezumatul – nu o chinui!

Dacă nu e ceva cu adevărat important, ceva valoros, ceva care să te ajute pe tine sau pe altcineva, nu-mi scrie. Dacă tu consideri că are o anumită importanță, poți să-mi scrii. Dar, și atunci, scrie-mi pe scurt, telegrafic. Nu e nevoie să scrii scrisori lungi. Cătorva oameni le place să scrie scrisori foarte lungi – zece pagini, douăsprezece pagini. Scrie doar câteva fraze, spune exact ce vrei să spui. Și, înainte de a scrie, gândește-te la vorbele lui Socrate, te vor ajuta – trece prin cele trei site ce ai de spus.

Ultima întrebare:

Osho,

De ce nu spui exact care este filosofia ta?

Dar eu ce fac în fiecare zi? Asta fac întruna, de dimineața până seara. Dar poate că ai deja în minte niște idei fixe și ai vrea ca filosofia mea să se potrivească cu acele idei – iar ea nu o să se potrivească. De aceea ești nedumerit, confuz.

De fapt, eu nu sunt aici ca să vă dau o doctrină prestabilită. Eu încerc să provoc ceva în voi. Nu urmăresc să vă dau o definiție exactă a filosofiei mele. Dimpotrivă, vreau să vă provoc să gândiți, să meditați. Aveți în voi ceva latent care trebuie provocat, iar eu asta fac.

Eu nu sunt filosof și nu încerc să vă dau o dogmă în care să credeți. De fapt, fac exact invers: distrug toate dogmele și toate filosofiiile – asta este filosofia mea! Încerc să creez în voi un vid, pentru ca energia latentă din voi să urce imediat – ea are nevoie de spațiu pentru a se ridica. Dar poate că tu ai în minte niște lucruri. Vin la mine oameni...

Odată, un misionar creștin mi-a spus: „Ar fi foarte bine dacă ai scrie o cărțuție, nu catehism, așa cum am făcut noi, creștinii – doar câteva declarații despre tot ce vrei să-i înveți pe alții“.

Eu nu pot să vă dau un catehism, pentru că nu am nici unul. Eu răspund la potențialul vostru, la posibilitățile voastre – așa vă provoc eu. Și voi continua să vă provoc... dacă nu v-ați deșteptat.

Dar dacă ai o minte de creștin misionar, vei aștepta să îți dau câteva declarații fixe ca să crezi în ele mereu. Nu pot să fac asta, pentru că este dăunător, așa ceva otrăvește. Iar dacă acea minte există în tine, nu vei putea înțelege ce fac cu aici. E un cu totul alt gen de muncă...

Fiecare om înțelege în felul lui, conform experienței proprii.

I-am spus într-o zi lui Mulla Nasruddin:

– Am auzit că fiica ta s-a măritat. Sunt sigur că ți-a fost greu să te desparți de ea.

– Greu? a spus el. Mi-a fost aproape imposibil.

Oamenii au ideile lor adânc înrădăcinate și ascultă pornind de la acele idei. El căuta să scape de ea, căuta din răspuțeri să scape de ea – era foarte îngrijorat. Așa că atunci când eu i-am spus: „Sunt sigur că ți-a fost greu să te desparți de ea“, reacția lui a fost: „Greu? Mi-a fost aproape imposibil“.

Într-o zi l-am întrebat pe Mulla Nasruddin:

– Salut, Mulla! Cum e soția ta?

S-a uitat la mine și a spus:

– În comparație cu ce?

Tu probabil că asculți cu mintea întreagă – va trebui să o lași deoparte. Atunci vei înțelege că ce fac eu aici nu e o transmisie verbală, e o transmisie energetică – eu încerc să te contactez, iar mintea ta se interpune. Eu încerc în toate felurile să-ți distrug mintea, să-ți îndepărtez toate cunoștințele, făcându-le să pară ridicole, absurde.

Mai întâi începi să fii confuz pentru că erai foarte sigur, iar când eu continui să lovesc tare în cunoștințele tale, începi să fii confuz. Și atunci apare problema: credeai că ai să te lămurești și acum ești confuz. Așa se întâmplă la început: când certitudinea este distrusă, devii confuz. Dar numai când ești confuz poți să te lepezi de toate cunoștințele, nu înainte. Când confuzia devine insuportabilă, înnebunitoare, pur și simplu te lepezi de ea – nu poți să o mai duci. În ziua aceea vei înțelege ce-ți fac eu aici.

Eu nu îți dau nici o filosofie. Eu îți provoc înțelegerea. Asta nu e o doctrină verbală. Este o comuniune de la inimă la inimă, de la suflet la suflet – eu încerc să mă conectez cu tine. Și în acea conectare, o scânteie din ființa mea va sări în ființa ta și interiorul tău se va lumina – e nevoie doar de o mică scânteie și în tine va fi multă lumină – iar acea lumină îți va da ochi să vezi, urechi să auzi, inimă să simți. Acea lumină te va face viu, acea lumină va înflori în tine ca o Floare de Aur.

Dincolo de indolență și neatenție

Maestrul Lu Tsu a spus:

Cele două greșeli, indolența și neatenția, trebuie combătute prin muncă liniștită, continuată zilnic, fără întrerupere; atunci succesul va fi dobândit cu siguranță. Dacă atunci când meditezi nu stai jos, atenția îți va fi deseori distrasă fără să observi. Mecanismul prin care se scapă de neatenție este să devii conștient de ea. Indolența de care omul este conștient și indolența de care omul nu este conștient sunt la o mie de kilometri depărtare. Indolența inconștientă este indolență adevărată; indolența conștientă nu e indolență completă, fiindcă mai are în ea puțină claritate. Neatenția vine din faptul că lași mintea să rătăcească; indolența vine din faptul că mintea nu este încă pură. Neatenția este mult mai ușor de corectat decât indolența. Este ca în boală: dacă ai dureri și iritații, te poți trata cu remedii, dar indolența este ca o boală de care nu îți dai seama. Neatenția poate fi contracarată, confuzia poate fi îndreptată, dar indolența și letargia sunt grele și întunecate. Cel puțin neatenția și confuzia au un loc, dar în indolență și letargie doar anima e activă. În neatenție, animus e încă prezent, dar în indolență domnește întunericul pur. Dacă în timpul meditației ți se face somn, asta este un efect al indolenței. Numai respirația ajută la depășirea indolenței. Deși respirația care intră și iese curgând pe nas nu este respirația adevărată, curgerea înăuntru și în afară a respirației adevărate are loc în conexiune cu ea.

De aceea, în timp ce ești în poziție șezândă, păstrează mereu inima liniștită și energia concentrată. Cum se poate liniști inima? Prin respirație. Numai inima trebuie să fie conștientă de curgerea înăuntru și în afară a respirației; aceasta nu trebuie auzită cu urechile. Dacă nu este auzită, respirația este ușoară; dacă este ușoară, este pură. Dacă se aude, atunci energia respirației este neregulată; dacă este neregulată, este agitată; dacă este agitată, atunci apar indolența și letargia și ți se face somn. E un lucru evident.

Trebuie înțeles cum se folosește corect inima în timpul respirației. O folosești fără s-o folosești. Trebuie doar să lași lumina să cadă foarte ușor pe auz. Această frază are un înțeles secret. Ce înseamnă să lași lumina să cadă? Este vorba despre radiația spontană a luminii ochilor. Ochiul privește doar înăuntru,

și nu în afară. Să percepi strălucirea fără să privești în afară înseamnă să privești înăuntru; nu are nimic a face cu a privi efectiv în tine. Ce înseamnă auzul? Este ascultarea spontană a luminii urechii. Urechea ascultă numai în interior și nu ascultă la ce este afară. Să percepi strălucirea fără să asculți la ce este în afară înseamnă să asculți în interior; nu are nimic a face cu adevărata ascultare a ceea ce este înăuntru. În genul acesta de ascultare auzi doar că nu există sunete; în modul acesta de a vedea vezi numai că nu există forme. Dacă ochiul nu privește în afară și urechea nu ascultă ce e afară, ele se închid și sunt înclinate să se afunde înăuntru. Numai atunci când privești și asculți ce e în interior, aceste organe nu ies în afară și nu se afundă în interior. În felul ăsta se scapă de indolență și letargie. Asta este unirea seminței cu lumina soarelui și a lunii.

Dacă, drept urmare a indolenței, ți se face somn, trebuie să te ridici și să faci câțiva pași. Când mintea ți s-a limpezit, trebuie să te așezi iar. Cu timpul vei reuși, fără să devii indolent și să adormi.

Într-o după-amiază fierbinte, o bufniță stătea într-un copac și o lebădă a venit în zbor și s-a așezat lângă ea.

– Pfui, ce cald e, soră bufniță! spuse lebăda. Soarele strălucește și m-am înfierbântat toată și transpir.

– Poftim? spuse bufnița. Ce tot spui tu acolo? Soare? Cald? Când se lasă întunericul se face cald. Despre ce soare vorbești? Ești cumva nebună? Nu există soare. Nu a existat niciodată. Care e lumina asta care se înfierbântă? N-am auzit niciodată de ea. Se face foarte cald când se lasă întunericul. Râzi de mine? Încerci să mă duci de nas? Și nu doar eu spun asta. O spun și toate scripturile noastre.

Lebăda fu uluită de toate astea. „Cum să-i explic acestei bufnițe oarbe?“, se gândi ea.

– Uite ce e, soro, văd cu ochii mei – este miezul zilei și soarele strălucește puternic și e foarte cald. Tu spui că e întuneric? Cum să-ți explic?

– Atunci, să mergem, spuse bufnița. Uite acolo un copac mare în care sunt o mulțime de bufnițe și foarte învățate pe deasupra. Le vom întreba pe ele –

ele cunosc toate scripturile. Vom vedea dacă încerci să mă prostești. Vino!

Zburară spre copacul cel mare și acolo erau foarte multe bufnițe oarbe.

– A apărut lebăda asta, spuse bufnița, și zice că e miezul zilei și bate soarele și peste tot e lumină și de asta e foarte cald. Voi ce ziceți?

– Ce mai e și-asta? strigară ele. Părinții noștri și părinții lor și părinții părinților lor, de fapt, întreaga noastră comunitate nu a văzut niciodată un soare, nu există așa ceva. Cum să existe? Te păcălește. Nu o asculta. Fie este nebună, fie este escroacă. Vrea să ne denatureze religia. Noi am trăit întotdeauna în întuneric și întotdeauna am venerat întunericul. El este temelia modului nostru de viață. Lebăda asta vrea să ne distrugă modul de viață.

O bufniță se ridică și spune:

– Care e adevărul? Există întunericul sau există lumina?

– Întunericul și numai întunericul! strigară toate bufnițele la unison.

– Atunci de ce s-a făcut atât de cald?

– Pentru că e foarte întuneric! strigară ele. Căldura e o funcție a întunericului. Lebăda să plece de aici! O să ne strice religia, tradiția și chiar trecutul pe care-l prețuim. Goniți-o imediat. Ori este complet oarbă, ori e nebună de tot!

Această mică parabolă conține câteva adevăruri de mare valoare.

Primul: adevărul nu poate fi transferat – n-ai cum să-l transferi –, adevărul meu este adevărul meu. Pot să vorbesc cu tine despre el, dar să vorbesc despre el nu înseamnă să ți-l transfer, să ascuți nu înseamnă să înțelegi. Trebuie să deschizi ochii.

Rolul unui maestru adevărat nu e să-ți spună că Dumnezeu există, ci să te ajute să deschizi ochii, să-ți deschizi ferestrele sufletului ca să vezi, ca să-ți dai seama cu toată ființa ta de înțelesul cuvântului Dumnezeu. Eu nu pot să

văd în locul tău și nu pot să merg în locul tău și nu pot să zbor în locul tău. Tu trebuie să-ți trăiești viața și tu trebuie să mori, atunci când vine timpul să mori.

Ăsta este unul dintre lucrurile cele mai importante pe care trebuie să le ții minte mereu; altfel te împovărezi cu cunoștințe împrumutate, care nu sunt deloc cunoștințe, ci o monedă falsă. Dau impresia că reprezintă cunoașterea, de aceea te pot păcăli.

Asta s-a întâmplat cu omenirea – omenirea trăiește cu cunoștințe împrumutate. Oamenii recită întruna, ca niște papagali, din Biblie, din Coran, din Gita – sunt niște bufnițe oarbe care recită din Biblie, din Gita, din Coran. Dar ceea ce recită nu reprezintă experiența lor, experiența lor este exact inversă. Experiența lor neagă pur și simplu adevărul Gitei, și al Bibliei, și al Coranului, și al Vedelor, și al Dhammapadei. Experiența lor le spune că „Buddha este nebun“, „Iisus ne păcălește“, „O fi Socrate deștept, dar ferțiți-vă de el, nu-l ascultați. Ne va distruge religia“.

Omul a creat cu ochi orbi o religie – nu una, multe religii, pentru că ochii orbi nu văd ce e unic, ochii orbi cred doar în ce e mult. De aceea există atâtea religii – sunt aproape trei sute de religii pe acest Pământ mic – și fiecare religie declară că „Adevărul meu este singurul adevăr“, „Dumnezeul meu este singurul Dumnezeu“, „Toți ceilalți Dumnezeii sunt falși“, „Toate celelalte adevăruri sunt născociri“, „Toate celelalte căi duc numai în pustiu, doar calea mea este calea spre paradis“.

Aceste trei sute de religii se luptă continuu între ele. Nici una nu este conștientă de realitate, nici una nu a văzut, nici una nu a privit realitatea în față – toate au crezut. Aceste religii nu sunt religii, ci tradiții – ele au auzit. De-a lungul secolelor au auzit și au crezut, pentru că să crezi este ieftin, să explorezi e riscant; să repeți ca un papagal e confortabil, să intri în aventura descoperirii înseamnă să-ți riști viața. Este periculos. Explorarea este periculoasă, credința e convenabilă, nu trebuie să te duci nicăieri. Îți este dată de-a gata, dar este la mâna a doua.

Și nefericit este omul care trăiește cu un Dumnezeu la mâna a doua, pentru că Dumnezeu poate fi doar o experiență de primă mână. Experiența trebuie să fie cu adevărat a ta. Nici o experiență a altcuiva nu poate deveni temelia unei vieți adevărate. O fi văzut Buddha, dar să devii budist nu-ți va fi de

nici un ajutor. Buddha nu fost budist – categoric nu. Poate că Iisus a căutat, a găsit, a înțeles, dar să devii creștin e o mare prostie. Până când nu devii un Hristos, nu-l vei cunoaște niciodată pe Dumnezeu.

Omul cu adevărat religios evită tradițiile, omul cu adevărat religios evită zeii la mâna a doua, evită credințele, se menține deschis pentru ca adevărul să se întâmple. Sigur că lucrează – numai el lucrează. Credinciosul nu lucrează niciodată la persoana sa, nu are nevoie să lucreze. Exploratorul, cercetătorul, căutătorul adevărului lucrează din greu la persoana sa, pentru că sunt multe lucruri de care trebuie să se lepede, multe impurități de care trebuie să scape, multe piedici și blocaje care trebuie dizolvate. Ochii trebuie deschiși, urechile trebuie destupate și inima trebuie făcută să simtă.

Trebuie să fii în ritm cu existența. Când ești pe deplin în ritm cu existența, ochii ți se deschid și, atunci, vezi pentru prima dată. Iar atunci când vezi, te transformi, te schimbi în întregime. Capeți o nouă viziune despre viață. Atunci nu mai ești limitat de corpul tău, de mintea ta, de absolut nimic. Ești nelimitat, infinit, etern. Iar să simți această eternitate curgând prin tine înseamnă să-l cunoști pe Dumnezeu, să simți acest infinit prelungindu-se în trecutul etern și în viitorul etern înseamnă să-l vezi pe Dumnezeu. Să simți dumnezeirea în ființa ta înseamnă să-l cunoști pe Dumnezeu. Asta nu poate fi o experiență la mâna a doua.

Atunci când văd un creștin, sau un hindus, sau un jainist, sau un mahomedan, văd oameni la mâna a doua. Nu ți-ar plăcea să cumperi din piață pantofi la mâna a doua, și nu ți-ar plăcea să cumperi din piață haine la mâna a doua, purtate de alții. Dar pentru sufletul tău cumperi credințe la mâna a doua – și crezi că îți înfrumusețezi viața? Îți insulți sufletul, te dezumanizezi. Să devii creștin sau să devii budist înseamnă să te dezumanizezi. Cercetarea trebuie făcută pe cont propriu, cercetarea trebuie să fie absolut individuală.

Adevărul nu se poate decide prin votul majorității, pentru că adevărul este absolut individual și privat. Nu este un fenomen obiectiv. Corpul meu se vede – este un fenomen obiectiv, se poate decide ușor de către alții dacă el există sau nu. Dar nimeni nu poate decide dacă sunt iluminat sau nu – în nici un caz prin vot majoritar.

Un buddha este un buddha nu pentru că oamenii au votat că este un

buddha. Este un buddha prin propria declarație. Nu există martori în afară de el – este o chestiune cu desăvârșire privată. E un fenomen interior, așa că nimeni nu poate pătrunde până acolo.

Adevărul nu poate fi decis prin vot majoritar. Însă oamenii așa decid. De asta religiile sunt foarte interesate de creșterea numărului adeptilor lor – dacă au mai mulți adepti, sigur au mai mult adevăr. Creștinii pretind că dețin mai mult adevăr decât jainiștii pentru că au în spate o gloată mai mare. Dacă s-ar vota, creștinii ar câștiga și jainiștii ar fi înfrânți. Dar asta nu este o chestiune de vot. Dacă o mie de bufnițe ar vota că este întuneric și nu există soare și lumina nu a existat niciodată, chiar și atunci minciuna ar rămâne minciună. Este suficient ca o singură lebădă să declare că este ziuă.

Adevărul nu este o chestiune de decizie democratică, nu are nici o legătură cu mulțimea. Catolicii sunt împotriva contracepției, mahomedanii sunt împotriva contracepției dintr-un motiv politic: dacă ar fi permise măsurile de contracepție, populația lor ar începe să scadă. Or, asta este singura lor forță. Ei vor creșterea populației lor, pentru ca într-o zi să poată spune lumii: „Dacă atâția oameni sunt de partea noastră, trebuie că adevărul este de partea noastră“.

Aș vrea să vă amintesc o frază renumită rostită de George Bernard Shaw. Într-o dispută cu cineva, omul respectiv a spus:

– Dar atâția oameni cred în ceea ce spun eu. Cum ar putea atâția oameni să se înșele?

Bernard Shaw a replicat:

– Dacă atâția oameni cred în ceea ce spui, atunci trebuie să fie greșit, căci cum ar putea atâția oameni să aibă dreptate?

Ați înțeles ideea. „Cum ar putea atâția oameni să aibă dreptate?“ Mulțimea este oarbă, mulțimea nu este luminată. Adevărul a fost deținut întotdeauna de minoritate. Când apare un Buddha, el este singur, când Iisus merge prin Ierusalim, este singur, când Socrate combate, este singur. Desigur, în jurul

lui Socrate se adună câțiva căutători, apare o școală, dar acea școală este o minoritate. Iar ca să fii cu Socrate îți trebuie curaj, pentru că el nu este acolo ca să te consoleze. El îți va spulbera toate iluziile, pentru că e singurul mod de a te duce la adevăr. El te va forța să deschizi ochii, nu îți va cânta un cântec de leagăn ca să te ajute să adormi. Va striga de pe acoperișurile caselor ca să te trezească, te va șoca, te va lovi.

Zilele trecute, Pradeepa a venit la mine. Plângea – era și firesc. O șocasem îngrozitor. Nici prin cap nu-i trecuse că într-o zi, din senin, am s-o lovesc exact în cap cu un ciocan. Și era și tulburată fiindcă îmi provocase greață – ea ține la mine, mă iubește, așa cum mă iubiți toți.

Dar trebuie să vă spun, și mai cu seamă ei, că trebuie să fiți recunoscători atunci când vă lovesc tare, fiindcă eu vă lovesc tare numai atunci când meritați. Nu lovesc așa, pe oricine. Eu lovesc numai atunci când cineva crește cu adevărat. Cu cât crești mai mult, cu atât mai mari vor fi cerințele.

Eu n-am spus nimănui să renunțe la hrana nevegetariană, însă Pradeepi i-am spus, și am făcut-o într-un fel șocant. Conștiința ei este în creștere și hrana nevegetariană este acum o piedică. Oamenii care nu se avântă în zbor pot căra o povară cât de mare vor. Însă cei care se avântă în zbor trebuie să renunțe la tot bagajul inutil. Cu cât energia ta devine mai pură, cu atât mai mult trebuie să ai grijă de ea, pentru că poți să pierzi ceva prețios. Acea energie prețioasă e foarte greu de creat și foarte ușor de pierdut. Cei care nu au nimic de pierdut n-au de ce să-și facă griji. Ei pot să facă tot felul de lucruri prostești, întreaga lor ființă este în armonie cu acele prostii.

Trebuie să țineți minte că, pe măsură ce creșteți, pretențiile mele de la voi sunt din ce în ce mai mari.

Să vă spun o poveste frumoasă...

În India trăia un mare pictor, unul dintre cei mai mari pictori, Nandalal Bose, un geniu. Era discipolul unui alt geniu, Avanindranath Tagore. Avanindranath Tagore a fost unchiul lui Rabindranath. Într-o dimineață, Rabindranath și Avanindranath își beau împreună ceaiul și stăteau la taclale, când a venit Nandalal cu un tablou reprezentându-l pe Krishna. Rabindranath a scris în memoriile sale: „N-am văzut niciodată un tablou

atât de frumos al lui Krishna – atât de viu, încât părea că în orice clipă avea să iasă din tablou, că în orice clipă flautul lui va începe să cânte. M-a uluit“.

Avanindranath s-a uitat la tablou și a aruncat tabloul afară din casă, zicându-i lui Nandalal:

– Așa se pictează Krishna? Chiar și cei mai slabi pictori din Bengal îl pictează mult mai bine.

Rabindranath a fost șocat. Cunoștea și picturile unchiului său, pentru că și el îl picta pe Krishna de-o viață, și era absolut sigur că nici o pictură de-ale unchiului său nu se putea compara cu tabloul lui Nandalal, care era net superior. Dar a tăcut. Nu era bine să se bage între maestru și discipol. Nandalal a atins picioarele lui Avanindranath, a ieșit și timp de trei ani nu a mai fost văzut.

Rabindranath l-a întrebat de multe ori pe Avanindranath:

– Ce i-ai făcut acestui biet om? Tabloul lui era superb.

– Ai dreptate! a strigat Avanindranath. Tabloul lui este superb. Eu n-am fost niciodată în stare să pictez un lucru atât de frumos.

După plecarea lui Nandalal, Avanindranath a adus tabloul în casă și l-a pus în camera lui, unde a rămas mereu.

– Atunci de ce te-ai purtat atât de grosolan? l-a întrebat Rabindranath.

– Pentru că aștept mult mai mult de la el. Nu e vorba că a făcut un tablou frumos – asta e doar începutul. El are un potențial mult mai mare – am mai multe pretenții de la el.

Timp de trei ani, Nandalal a colindat satele din Bengal, pentru că maestrul îi spusese că până și pictorii de la sate îl pictau mult mai bine pe Krishna. Așa că s-a dus să învețe de la pictorii obișnuiți de la sate. Timp de trei ani a colindat întreaga provincie Bengal.

Apoi, într-o zi, a apărut, a atins picioarele maestrului său și a spus:

– Ai avut dreptate. Am învățat multe. Ai făcut bine că mi-ai aruncat tabloul.

Avanindranath l-a îmbrățișat și a spus:

– Te așteptam. Îmbătrânesc și mă temeam că n-ai să te întorci. Acum sunt fericit. Tabloul tău era frumos, dar eu văd în tine un potențial mult mai mare.

Atunci când voi vedea în voi un potențial mult mai mare vă voi lovi tare, pentru că ăsta este singurul motiv pentru care sunteți aici cu mine și pentru care eu sunt aici cu voi. Trebuie să vă provoc până în adâncul ființei voastre, pentru ca tot ce este latent în voi să înceapă să se trezească, să înceapă să se avânte spre culmi. Voi nu vă cunoașteți potențialul... Știu. Așa că atunci când am pretenții de la voi, fiți recunoscători.

O să vă surprindă să aflați că, în mănăstirile zen, atunci când maestrul lovește în cap pe cineva cu toiagul, persoana lovită se înclină până la pământ de șapte ori și atinge picioarele maestrului pentru a-i mulțumi. Iar discipolii așteaptă acel moment când vor fi loviți, așteaptă acel moment binecuvântat când maestrul se va deranja să-i lovească în cap cu toiagul. Ei visează la asta, se roagă pentru asta și speră că acel moment fericit va veni într-o zi.

Rețineți că asta este o academie de alchimie. Sunteți aici nu doar pentru distracție, ci ca să vă transformați. Iar transformarea este dureroasă, pentru că trebuie să vă lepădați de multe lucruri care sunt vechi. Și acele lucruri vechi nu sunt ca hainele pe care le puteți lepăda ușor – ele au devenit pielea voastră: pielea voastră se cojește – doare. Dar asta este singura cale de a vă băga mințile în cap, asta este singura cale de a vă distruge amortizoarele, asta este singura cale de a vă distruge armura. Încetul cu încetul, energia voastră va începe să urce, ochii vi se vor deschide și urechile voastre vor auzi. Atunci Dumnezeu va fi o experiență la prima mână. Și nu uitați că numai o experiență a lui Dumnezeu la prima mână este o experiență adevărată. Ea nu este decisă de majoritate, nu este decisă de tradiție, nu este decisă decât de întâlnirea ta energetică cu Dumnezeu.

A fost în regulă ca bufnițele să creadă că lebăda este nebună. Așa au gândit mereu oamenii: Buddha este nebun, Mahomed este nebun, Zarathustra este nebun – pentru că ei n-au cum să creadă ce nu văd.

A fost în regulă ca bufnițele să alunge lebăda. S-au speriat că, dacă lebăda era lăsată să trăiască în copac, ea avea să le distrugă tradiția, modul de viață. Ele au trăit mereu în întuneric și mereu au crezut în întuneric. Întunericul era Dumnezeu lor, toate ritualurile lor se născuseră din întuneric. Preoții lor laudau întunericul, învățații lor scriau tratate mari despre întuneric. Întreaga lor filosofie era centrată pe tema de bază a întunericului. În filosofia lor nu aveau loc soarele, lumina și ziua. Iar acum apăruse lebăda asta nebună, încercând să se infiltreze, să introducă în lumea lor niște idei străine și să le distrugă întreaga structură.

De asta Iisus a fost răstignit. De asta sunt oamenii atât de mult împotriva mea. Eu încerc să vă dau un nou mod de a privi, un nou mod de viață, o nouă abordare a realității. Eu caut să deschid o nouă ușă a existenței. Firește că cei care au investit foarte mult în vechile modele de viață sunt supărați, sunt înnebuniți de furie. Ei ar vrea să mă alunge din lumea lor – exact asta încearcă să facă. E firesc, e simplu – odată ce înțelegi, te apucă râsul.

Cum de continuați să credeți în Dumnezeu? De ce? Cum de reușiți să credeți în suflet și de ce? Din același motiv: „Părinții noștri, și părinții lor, și părinții părinților lor, de fapt întreaga noastră comunitate nu a văzut niciodată un soare, deci nu există așa ceva. Vă păcălește. Nu-l ascultați. Ne va corupe religia“. L-ați auzit pe tatăl vostru spunându-vă: „Dumnezeu există și Dumnezeu e creștin“ sau „Dumnezeu e hindus“, iar el a auzit-o de la părinții lui și așa mai departe – niște zvonuri, bârfe. Nici tatăl vostru, nici voi nu știți sigur, nu l-ați cunoscut pe Dumnezeu. Adunați-vă curajul și lepădați-vă de tot ce nu reprezintă cunoașterea voastră.

Asta este prima cerință pentru a fi sannyasin și este prima cerință pentru a începe cercetarea adevărului în mod științific: lasă toate prejudecățile, lasă toate ideile preconceptuate, ia-o de la început, chiar de la început, de la ABC, de la Adam și Eva, ca și cum n-ar fi existat nici o tradiție înainte de tine, ca și cum n-ar fi existat nici o scriptură înainte de tine.

D.H. Lawrence a spus odată – și sunt într-un tot de acord cu el: „Dacă toate scripturile din lume ar dispărea, omul ar putea deveni religios“.

Dacă toate tradițiile ar dispărea, numai atunci ar exista puțină speranță, altfel cine s-ar obosi să cerceteze? Au fost alții care au cunoscut, deci tu poți

să crezi pur și simplu. Dar a cunoaște e una, a crede e alta.

Să crezi înseamnă să trăiești continuu în întuneric. Să cunoști înseamnă să te transformi, să fii transplatat în altă dimensiune – luminoasă, eternă.

Aceste sutre nu trebuie crezute, ci trebuie experimentat cu ele. Sunt simple indicii despre cum să găsești o soluție în ființa ta. Trebuie să-ți privești corpul ca fiind un mare laborator spiritual, iar viața ca pe o mare aventură în realitate. Și trebuie să fii foarte atent să vezi ce se întâmplă – înăuntru și în afară.

Aceste sutre sunt niște chei. Dacă încerci cu adevărat să lucrezi la ființa ta vei constata cu surprindere că ești un împărat, că ai comori mari, comori inepuizabile în ființa ta și că totuși te porți ca un cerșetor.

Maestrul Lu Tsu a spus:

Cele două greșeli, indolența și neatenția, trebuie combătute prin muncă liniștită, continuată zilnic, fără întrerupere; atunci succesul va fi dobândit cu siguranță.

Succesul este un produs secundar – nu trebuie să te gândești la el. Iar dacă te gândești la el, nu-l vei avea – asta e o condiție. Nu te gândi la succes, pentru că dacă te gândești la succes vei fi divizat. Nu vei fi implicat integral în munca ta, te vei gândi la viitor, la cum să faci să ai succes. Deja ai început să visezi cum va fi când vei fi reușit, cum va fi când vei fi devenit un buddha – de ce frumuseți, de ce binecuvântări vei avea parte. Minte ta a început să joace jocul lăcomei, al ambiției, al egoului. Nu te gândi niciodată la succes, succesul e un produs secundar firesc. Dacă muncești cu adevărat sincer la persoana ta, succesul te va urma așa cum te urmează umbra ta. Nu succesul trebuie să fie ținta. De asta Lu Tsu spune: „Lucrează liniștit, în tăcere, netulburat de ideea succesului sau a eșecului“.

Și, ține minte, dacă te gândești prea mult la succes, te gândești permanent și la eșec. Ele vin împreună, vin la pachet. Succesul și eșecul nu pot fi despărțite. Dacă te gândești la succes, undeva în adâncul ființei va exista și frică. Cine știe dacă îl vei obține sau nu? S-ar putea să dai greș. Succesul te

duce în viitor, îți stimulează lăcomia, ambiția, egoul; frica te face să tremuri că s-ar putea să nu reușești. Posibilitatea eșecului te face să oscilezi, și din cauza acestei oscilări, munca ta nu va mai fi liniștită, ci tumultuoasă, vei munci aici și te vei uita într-acolo, vei merge pe drumul ăsta și te vei uita undeva departe, la cer.

Am auzit despre un astrolog grec care studia stelele și, într-o noapte înstelată, tot uitându-se la stele în timp ce mergea, a căzut într-o fântână. Era atât de concentrat să privească stelele încât nu se uita pe unde mergea și a căzut într-o fântână.

O bătrână care locuia în apropiere a venit în grabă. Auzind zgomote, s-a uitat în fântână, a adus o frânghie și l-a scos pe marele astrolog. Foarte recunoscător, astrologul i-a spus bătrânei:

– Nu mă cunoști, dar eu sunt astrologul regelui. Taxa pe care o percep eu este foarte mare – numai oamenii foarte bogați își permit să se intereseze de viitorul lor. Dar tu mi-ai salvat viața. Vino mâine la mine și îți voi citi în palmă, îți voi face astrograma și tot viitorul îți va fi clar.

Bătrâna a izbucnit în râs și a spus:

– Las-o baltă! Tu nu vezi nici la un pas în față, n-ai văzut că acolo era o fântână, și crezi că poți să-mi prezici viitorul? Astea-s prostii!

Nu privi prea mult înainte, altfel vei rata pasul următor. Succesul vine de la sine, spune Lu Tsu. Lasă-l în pace. Această existență este o existență în care nimic nu rămâne nerăsplătit.

Asta este întreaga filosofie a karmei: nimic nu rămâne nerăsplătit sau nepedepsit. Dacă faci ceva rău, pedeapsa te urmează ca o umbră; dacă faci un bine, răsplata e pe drum. Nu trebuie să-ți bați capul cu ele, nu trebuie să te gândești la ele deloc – ele vin în mod automat.

Când mergi pe drum, te uiți cumva după umbră să vezi dacă te urmează sau nu? Iar dacă cineva se tot uită în urmă să vadă dacă umbra îl urmează

sau nu îl vei crede nebun. Umbra îl urmează – este inevitabil. Așa că dacă muncești în direcția cea bună, făcând efortul potrivit, cu întreaga ta ființă, răsplata va urma în mod automat.

Și care este munca? În primul rând:

Cele două greșeli, indolența și neatenția, trebuie combătute...

Indolența înseamnă lene, letargie; ea este cauzată de partea feminină din tine. Partea feminină este leneșă, letargică, pentru că este pasivă. Cealaltă greșeală este neatenția; ea este cauzată de partea masculină din tine. Partea masculină este mereu neliniștită, fără astâmpăr, activă. Ea vrea să facă simultan o mie și unu de lucruri.

Un personaj al lui Camus spune: „Eu vreau toate femeile din lume. Nu mă pot mulțumi cu una, sau cu câteva, sau cu multe. Vreau toate femeile din lume“. Asta este atitudinea masculină extremă. Femeia se mulțumește cu unul, bărbatul nu se mulțumește nici cu multe. Mulțumirea este firească la femeie, nemulțumirea este firească la bărbat.

Amândoi au polarități pozitive și negative. Dacă femeia își lasă pasivitatea să devină negativă, ea va crea letargie. De asta femeile n-au creat mare lucru în lume – nu găsești pictori, poeți sau oameni de știință de renume care să fie femei. Și asta nu doar din cauză că bărbații nu le-au lăsat. Chiar dacă vine libertatea – care vine – și femeia este eliberată, această letargie face parte din ființa ei. Pe ea nu o prea interesează să facă, o interesează mai mult să fie. Iar acest interes poate fi o mare binecuvântare sau un blestem. Depinde. Dacă această tihnă a lor devine meditativă, dacă această tihnă se transformă cu adevărat în mulțumire față de existență, în armonie cu existența, ea va fi o binecuvântare. Dar, de obicei, în nouăzeci și nouă la sută din cazuri devine letargie. Noi nu știm să ne folosim de binecuvântările noastre. Atunci binecuvântările devin amare și se dovedesc a fi blesteme.

Iar mintea masculină este neastâmpărată. Și în cazul ei este posibilă o binecuvântare: ea poate fi foarte creatoare. Însă nu a fost așa. În loc să fie creatoare, a devenit distrugătoare, binecuvântarea s-a transformat în

blestem. Neastâmpărul bărbatului l-a făcut foarte anxios, încordat. Minteia lui este permanent în fierbere, el este mereu pe punctul de a înnebuni. Reușește cumva să se stăpânească, dar în adâncul ființei lui există o mulțime gata să izbucnească. La orice motiv mic, bărbatul poate să înnebunească. Din cauza acestui neastâmpăr, bărbatul și-a pierdut frumusețea, grația.

Femeia este grațioasă, frumoasă. Uită-te la o femeie cum merge, cum stă – o face cu eleganță. Ființa ei are o liniște subtilă, un calm pe care îl simți în vibrația ei. Într-o casă în care nu e nici o femeie ai să vezi haos. Imediat îți dai seama că în casă locuiește un burlac – este haos, toate lucrurile sunt claie peste grămadă, nimic nu e la locul lui. În casa în care este o femeie, totul este în armonie, la locul lui. Există grație, un fel de atmosferă senină, o atmosferă foarte subtilă de iubire, de cultură, casa are ceva muzical. Când bărbatul locuiește singur, casa are ceva nevrotic.

Ambele părți sunt frumoase dacă sunt folosite corect. Partea feminină îți poate da grație, iar partea masculină îți dă creativitate. Iar atunci când grația și creativitatea se întâlnesc, ești întreg. Dar asta se întâmplă rar, foarte rar – unui Buddha, unei Meera, unei Tereza, unui Iisus, unei Magdalena. În mod obișnuit, se întâmplă exact invers: se întâlnesc laturile rele: neastâmpărul, nevroza bărbatului și letargia femeii, și atunci vezi cel mai urât fenomen cu putință.

Vreau să vă reamintesc că atunci când vorbesc despre bărbat și femeie n-o fac în termenii biologiei. Fiecare bărbat are în el o femeie și un bărbat și fiecare femeie are în ea un bărbat și o femeie. Bărbatul nu este doar bărbat și femeia nu este doar femeie. Ei sunt ambele. Amândoi sunt ambele. Ființa lor e bisexuală.

Poate că unul este predominant, de aceea este bărbat – partea masculină predomină –, animus este în conștient, iar anima este adânc în inconștient și atunci ești bărbat. Dacă ești femeie, asta înseamnă că anima este în conștient, partea feminină predomină, iar partea masculină, animus, este în inconștient. Dar ambele sunt prezente întotdeauna împreună. Așa cum electricitatea nu poate exista fără doi poli, pozitiv și negativ, nici ființa nu poate exista fără doi poli. Bărbatul și femeia, yin și yang, pozitiv și negativ, Shiva și Shakt – poți denumi cum vrei acești doi poli.

Aceste două greșeli trebuie combătute. Munca liniștită trebuie...

...continuată zilnic, fără întrerupere; atunci succesul va fi cu siguranță dobândit.

Și care este munca liniștită? Asta este munca liniștită:

Dacă atunci când meditezi nu stai jos, atenția îți va fi deseori distrasă fără să observi.

Mii de oameni mi-au raportat asta, pentru că în jurul meu au meditat mii de oameni, și asta este o experiență acceptată a tuturor celor care meditează – anume că atunci când o persoană începe să mediteze, ea își dă seama brusc de un fenomen ciudat: mintea ei nu a fost niciodată atât de fără astâmpăr ca atunci când meditează. La început ești foarte derutat, pentru că speri ca, prin meditație, mintea să se liniștească. Și se întâmplă exact pe dos: mintea devine mai neliniștită, ai mai multe gânduri decât în viața ta obișnuită de zi cu zi. Gândurile nu te deranjează atât de mult când ești la locul de muncă de la birou, sau la fabrică, sau la magazin. Însă când te așezi să meditezi câteva minute într-un templu, sau într-o moschee, sau într-o biserică, îți vin dintr-odată o grămadă de gânduri care te înconjoară și încep să te tragă într-o parte și-n alta. Este o experiență înnebunitoare și derutantă, pentru că sperai să te liniștești și se întâmplă exact invers.

De ce se întâmplă asta? Motivul este că întotdeauna ai fost cu toate gândurile acestea; chiar și atunci când erai ocupat la locul tău de muncă, aceste gânduri erau mereu acolo. Dar tu erai atât de ocupat încât nu le-ai remarcat, atâta tot. Noutatea nu este mulțimea gândurilor. Gândurile nu știu unde stai tu – într-o biserică, într-un templu, într-o sală de meditație –, ele nu știu. Ceea ce se întâmplă este că atunci când stai să meditezi, nu ești ocupat cu nimic din exterior, așa că întreaga ta minte devine conștientă de tot ce vociferează mereu în tine.

Nu meditația aduce mai multe gânduri, ci ea te face să fii conștient de

prezența lor.

Dacă atunci când meditezi nu stai jos, atenția îți va fi deseori distrasă fără să observi. Mecanismul prin care se scapă de neatenție este să devii conștient de ea.

De aceea se insistă că trebuie să stai să meditezi cel puțin o oră sau două în fiecare zi – în acel timp nu ești deloc ocupat cu treburile exterioare și te concentrezi în întregime asupra lumii interioare. La început vei vedea că ai deschis o cutie a Pandorei, la început vei vedea că ai intrat într-o casă de nebuni și vei dori să fugi și să fii din nou ocupat. Evită tentația asta. Este obligatoriu să eviți această tentație, altfel nu vei putea niciodată să meditezi.

S-au găsit multe trucuri pentru evitarea harababurii lăuntrice. Meditația Transcendentală este o tehnică nu de meditație, ci de evitare a înfruntării realității interioare. Ți se dă o mantra și ți se spune să repeți mantra respectivă. Asta te ajută nu să meditezi, ci să rămâi ocupat. Repeți întruna „Ram-Ram-Ram“ sau „Coca-Cola, Coca-Cola, Coca-Cola“. Repeți continuu ceva – orice cuvânt e bun, numele tău e bun, orice sunet absurd e bun. Repeți întruna. Repetând, ești ocupat și, prin acea repetare, eviți harababura interioară. Ai fost ocupat la serviciu, ai fost ocupat cu filmul, ai fost ocupat ascultând radioul, ai fost ocupat cu cititul ziarului, acum ești ocupat cu această mantra. Asta nu e nici meditație, nici transcendentală.

Adevărata meditație este să nu eviți casa de nebuni interioară, să intri în ea, s-o înfrunți, să fii atent, pentru că prin atenție învingi harababura lăuntrică. Din cauză că ai evitat-o ea a crescut și a tot crescut. Ai evitat destul! Acum nu e nevoie să apelezi la ajutorul unei mantre. Nu e nevoie de nici un ajutor – stai pur și simplu în tăcere. Zen este meditația cea mai pură: stai liniștit, nefăcând nimic.

Meditația cea mai dificilă este să stai liniștit, nefăcând nimic. Oamenii mă roagă: „Dă-ne, te rugăm, un sprijin. Dacă ne dai o mantra, ne va fi de folos, pentru că este foarte greu doar să stai liniștit și să nu faci nimic“. Apar o mie și unu de lucruri. Corpul începe să te scoată din minți, capul începe să te mănânce, simți deodată că tot corpul tău e invadat de furnici și când te

uiți nu vezi nici o furnică – doar corpul îți joacă feste. Corpul încearcă să-ți dea o ocupație, să-ți dea ceva de lucru – să-ți schimbi poziția, să te scarpini în cap.

Evită ocupațiile. Timp de câteva clipe nu face nimic, ci doar vezi ce se întâmplă în interior, și vei fi surprins. Vei fi surprins pentru că, într-o zi, doar privindu-le și privindu-le și privindu-le, gândurile vor începe să dispară. „Stând liniștit, nefăcând nimic, primăvara vine și iarba crește singură.“

Asta este forma cea mai pură de meditație, asta este Meditația Transcendentală. Însă nimeni nu o poate numi meditație transcendentă, pentru că Maharishi Mahesh Yogi are marcă înregistrată! Nimeni n-a mai făcut vreodată afaceri în acest fel. Poți să fii dat în judecată dacă îi spui meditației pe care o practici „Meditație Transcendentală“. Este brevetată. Ridicolul situației este că meditația a devenit un lucru, ca un produs care se vinde la piață.

Și asta se întâmplă mereu, așa-ziii „guru indieni“ care se duc în America nu reușesc să schimbe pe nimeni, însă America îi schimbă pe ei. Toți devin oameni de afaceri, toți încep să deprindă obiceiurile americane. Ei nu schimbă pe nimeni, nu pot. Dacă ar fi fost în stare să schimbe pe cineva, n-ar fi plecat nicăieri; cei care vor să fie schimbați ar fi venit la ei. N-ar fi avut nevoie să plece nicăieri: omul însetat caută apă. Nu fântâna se duce la cel însetat – cel însetat vine la fântână. Iar dacă vezi o fântână pe roți, ferește-te!

Mecanismul prin care scapi de neatenție este să devii conștient de ea.

O frază plină de semnificație. Singurul mod de a scăpa de neatenție este să devii conștient de ea, să o urmărești, să vezi ce face mintea cu tine, cum îți distruge continuu atenția. Urmărește și atât. Vei uita de multe ori, pentru că mintea este vicleană, foarte deșteaptă, foarte diplomată, cunoaște toate strategiile politicianilor. Mintea este esențialmente un politician – va face totul ca să te vrăjească.

Ea va aduce pe tavă orice ai încercat să reprimi. Dacă reprimi sexul, când vei începe să meditezi vei vedea apsare coborând din cer. Minteă îți va spune: „Hei, ce faci, pierzi timpul? Zeul Indra ți-a trimis femei frumoase și tu ce faci?” Minteă va folosi sexul drept momeală. Dacă reprimi ambiția, vei începe să-ți imaginezi că ai ajuns președinte sau prim-ministru și vei cădea în capcană. Dacă postești și te privezi de hrană, mintea va crea bucate delicioase, al căror miros îți va distra atenția de la meditație.

De aceea eu le spun insistent sannyasinilor mei să nu reprime, altfel nu vor putea niciodată să mediteze. Dacă reprimi, atunci când meditezi te întâlnești cu lucrul reprimat, iar el devine puternic, extrem de puternic, căci prinde rădăcini în inconștientul tău.

Vechile povești despre clarvăzătorii indieni – care erau foarte bătrâni, aproape morți, numai piele și os, pentru că posteau și trăiau în păduri – spun că, într-o zi, ei o vedeau pe Urvasi, cea mai frumoasă dansatoare a zeului Indra, dansând în preajma lor. Ce să vadă Urvasi la aceste schelete? De ce ar interesa-o aceste schelete? Poveștile spun că zeul Indra își trimite dansatoarele ca să ispitească. Toate astea sunt prostii! Nu există nici un zeu Indra și nu există nimeni pe post de ispită. Nu există diavol, nu există Satana; singurul diavol este mintea ta reprimată. Aceștia sunt oamenii care și-au reprimat sexualitatea și au reprimat-o atât de mult încât, atunci când se destind în meditație, toată acea sexualitate reprimată începe să iasă la suprafață; ea îmbracă forme frumoase.

Reprimă ceva și vei vedea. Ține post trei zile și vei ști despre ce vorbesc. E suficient un post de trei zile ca toate visele tale să fie pline de mâncare. Și este foarte posibil ca, într-o noapte, să te dai jos din pat și, dormind, să te duci la frigider. Toată mintea îți va fi obsedată de mâncare. De aceea eu vă spun să nu reprimați.

Toate terapiile disponibile în acest ashram sunt menite să vă ajute să vomitați reprimările pe care vi le-a impus societatea. Odată reprimările vomitate, eliminate din organism, odată organismul curățat de acele toxine, meditația devine o treabă ușoară, simplă – exact ca o pană care plutește încet spre pământ, sau ca o frunză veștedă ce cade din copac încet, încet... Meditația este un fenomen foarte simplu, trebuie să fie, pentru că este spontaneitatea ta; te îndrepți spre natura ta. Deplasarea către natură trebuie să fie ușoară, îndepărtarea de natură trebuie să fie grea. Meditația

nu este grea, dar între mintea ta și ființa ta există o mie și una de reprimări care îți distrag atenția.

Lu Tsu are dreptate: fii atent la lucrurile care îți distrag atenția. Dacă te zăpăcești și uiți de meditație, nu te îngrijora. În clipa în care îți dai seama că atenția ți-a fost abătută de la meditație, întoarce-te, calmează-te, liniștește-ți inima și respiră fără zgomot. Nu te simți vinovat pentru că ți-a zburat mintea, fiindcă asta va fi tot o abatere a atenției. De asta spun eu că mintea e vicleană. Mai întâi îți distrage atenția, iar apoi te face să te simți vinovat, nefericit – nefericirea e tot o abatere a atenției. Una conduce la alta.

Nu te simți vinovat, nu fi supărat. În clipa în care te surprinzi în flagrant delict, întoarce-te pur și simplu, fără reproșuri. Este firesc. Milioane de vieți ai tot reprimat, deci e firesc ca mintea să îți distragă atenția. Întoarce-te, revino în centrul tău, iar și iar și iar. Și, încetul cu încetul, timpul petrecut în centrul tău va fi din ce în ce mai îndelungat, iar momentele de neatenție din ce în ce mai puține. Și, într-o zi, te pomenesti dintr-odată că ești în centru și că nu există nimic care să-ți distragă atenția.

Ăsta este succesul. Și de ce se numește succes? Pentru că acesta este punctul în care știi că ești un zeu, că niciodată n-ai fost altceva, că adormiseși și visaseși că ai ajuns cerșetor.

Indolența de care omul este conștient și indolența de care omul nu este conștient sunt la o mie de kilometri depărtare. Indolența inconștientă este indolența adevărată; indolența conștientă nu e indolență completă, fiindcă mai are în ea puțină claritate.

Dacă ești leneș, fii leneș în mod conștient. Dă-ți seama că ești leneș. Observă-ți lenea. Cel puțin observarea nu e lene, deci există ceva care nu e leneș. Fiind atent la neatenția ta, ceva în tine este încă atent, așa că nu ești complet neatent. Și toate speranțele se învârt în jurul aceluși punct mic din care lenea lipsește, din care neatenția lipsește. Acel punct mic este ca o sămânță. Pare mic, dar, dacă i se acordă timp și răbdare, va deveni un copac mare, cu frunzișul des. Și, într-o zi, își va face apariția Floarea de Aur.

Neatenția vine din faptul că îți lași mintea să rătăcească; indolența vine din faptul că mintea nu este încă pură. Neatenția este mult mai ușor de corectat decât indolența. Este ca în boală: dacă ai dureri și iritații, te poți trata cu remedii, dar indolența este ca o boală de care nu îți dai seama.

Neatenția este mai ușor de abordat pentru că este exterioară. Indolența este mai dificilă pentru că este lăuntrică. Neatenția e de sex masculin, indolența este de sex feminin. Prin chiar activitatea ei, neatenția creează tensiuni care devin insuportabile și poți să-ți dai seama ușor de ea. Dar indolența este foarte tăcută, misterioasă; ea nu face zgomot, doar există. Este foarte greu să-ți dai seama de ea. Mai întâi trebuie să devii conștient de distragerile atenției. Când orice distragere a atenției dispare, devii conștient de indolență. Atunci ai toată energia la dispoziție să privești înăuntru, atunci o vezi acolo, ca pe un pietroi care te ține în loc – inactivă, sterilă. Atunci observ-o.

Și, ține minte, observarea este singura soluție. Observarea este meditație – asta înseamnă meditație, asta și nimic altceva. Meditația este o altă denumire pentru faptul de a fi conștient. Iar miracolul e că atunci când devii conștient de ceva, extrem de conștient, lucrul acela dispare. Persistă doar dacă nu ești conștient de el. Ignoranța ta este hrană pentru neatenție, pentru indolență. Când devii conștient de ele înseamnă că încetează să mai fie hrănite, încep să sufere de foame și, mai devreme sau mai târziu, pier de la sine.

Neatenția poate fi contracarată, confuzia poate fi îndreptată, dar indolența și letargia sunt grele și întunecate. Cel puțin neatenția și confuzia au un loc, dar în indolență și letargie doar anima este activă. În neatenție, animus e încă prezent, dar în indolență domnește întunericul pur. Dacă în timpul meditației ți se face somn, asta este un efect al indolenței. Numai respirația ajută la depășirea indolenței. Deși respirația care intră și iese curgând pe nas nu este respirația adevărată, curgerea înăuntru și în afară a respirației adevărate are loc în conexiune cu ea.

Dacă în timp ce meditezi ți-e tare somn, începe să-ți urmărești respirația și somnul va dispărea. De asta mulți călugări budiști care practică vipassana suferă de insomnie. Am întâlnit mulți oameni care sufereau de insomnie din cauză că practicau vipassana, dar nu își dădeau seama de asta; dacă îți observi respirația, somnul fuge.

De aceea eu le spun sannyasinilor mei să nu practice vipassana mai mult de două, trei ore pe zi, iar acele ore trebuie să fie între răsăritul și apusul soarelui, niciodată după apus. Dacă practici noaptea vipassana, somnul ți se va tulbura și, odată cu el, întregul mecanism al corpului.

Un călugăr din Ceylon a fost adus la mine. Timp de trei ani nu putuse să doarmă. Un călugăr sincer... asta era problema lui. Considerând că vipassana este grozavă, o practica de dimineața până seara. Chiar și atunci când era în pat și simțea că somnul nu venea, practica vipassana. Dacă practici vipassana în pat, somnul nu va veni niciodată, căci somnul nu vine niciodată la o persoană care este foarte atentă la respirația ei. Urmărirea respirației este cea mai bună cale de a alunga somnolența, pentru că respirația este viață și somnul este moarte; sunt antagonice.

Copilul își începe viața respirând. Prima manifestare a vieții este inspirația și ultima manifestare a vieții este expirația. Când omul nu mai respiră, spunem că e mort.

Ține minte că somnul are nevoie ca tu să uiți complet de respirație. Somnul este o mică moarte, o moarte micuță – și o moarte frumoasă, pentru că ai timp să te odihnești, să te relaxezi, ca mâine să ieși din camera mortuară proaspăt și întinerit.

Urmărește-ți respirația când ți se face somn în timpul meditației și nu mai medita niciodată noaptea.

Iar al doilea lucru de mare importanță pe care îl spune sutra este că această respirație pe care o inspirăm și o expirăm nu este respirație adevărată, este doar vehiculul adevăratei respirații. Care este adevărata respirație? În India o numim prana. Această respirație este doar calul, călărețul este

invizibil. Această respirație este doar calul călărețului numit „prana“, vitalitate, sau, cum îi spunea Henri Bergson, „elan vital“. Este invizibilă.

Atunci când inspiri, nu inspiri numai aer, inspiri viață. Fără aer, viața ar dispărea. Viața există prin aer, este partea invizibilă a aerului. Respirația este ca floarea, iar viața este ca parfumul care o înconjoară. Când respiri, are loc un dublu proces. De aceea yoga este foarte interesată de pranayama. Pranayama înseamnă extinderea respirației. Cu cât inspiri mai adânc, cu atât ești mai viu; cu cât respiri mai bine, cu atât vei trăi mai mult. Secretul i-a interesat foarte mult pe practicanții yoga. Elixirul se află în respirație. Poți să trăiești foarte mult. Yoghinii au trăit cel mai mult.

Eu nu vă spun să trăiți mult, pentru că poți să trăiești mult, dar fără rost. Nu se pune problema numărului anilor trăiți, ci a intensității lor. Pe mine nu mă interesează lungimea vieții. Ce rost are? Dacă ești prost, e mai bine să mori mai devreme.

Genghis-Han l-a întrebat odată pe un mare înțelept:

– Ce spui, ar trebui să trăim mult? Ce-ar trebui să facem pentru a trăi mult? Este viața o binecuvântare sau nu?

– Păi, depinde. De exemplu, dacă tu ai trăi mult, ar fi foarte rău. Dacă ai muri curând, ar fi o mare fericire. Dacă ai dormi douăzeci și patru de ore pe zi, ar fi cu adevărat grozav, căci n-ar mai fi atâtea nenorociri pe lume.

Depinde. Însă yoga a devenit foarte interesată de viața lungă, de parcă asta ar fi în sine un țel. Și aici s-a pierdut yoga, a devenit din ce în ce mai fiziologică, preocuparea ei concentrându-se pe ceva neimportant.

Dar secretul există – el constă în respirație. Respirația este vehiculul a două energii: una este aerul vizibil, aerul tangibil care conține oxigen; iar undeva în jurul oxigenului se află elanul vital, prana, care te face din ce în ce mai viu, clocotind de viață. Așa că atunci când ți se face somn, urmărește-ți respirația și somnul va dispărea. Și, datorită respirației, în tine va intra mai multă viață și indolența va dispărea.

De aceea, în timp ce ești în poziție șezândă, păstrează mereu inima liniștită și energia concentrată. Cum se poate liniști inima? Prin respirație.

Iarăși... Prin respirație. Respirația funcționează ca una dintre cele mai grozave tehnici.

Numai inima trebuie să fie conștientă de curgerea înăuntru și în afară a respirației.

Urmărește respirația când intră și când iese. Datorită atenției cu care urmărești, somnul va dispărea, indolența va dispărea și te vei simți centrat.

Respirația poate fi urmărită în două puncte: fie în vârful nasului, care este primul atins de aer atunci când acesta intră în corp, fie în ultimul centru, centrul ombilical, unde ajunge respirația și face ca burta să se miște în sus și în jos.

Chiar zilele trecute cineva m-a întrebat: „Osho, e bine să observi vârful nasului, dar ce facem cu nasul de evreu?” De fapt, numai evreii au nas, ceilalți doar cred că au. Dacă ai nas de evreu, urmărește vârful nasului, acolo unde intră aerul. În astfel de meditații nasul de evreu este de mare ajutor. Fii fericit că ai nas de evreu. Cel puțin cincizeci la sută din oamenii de aici au nas de evreu, pentru că cincizeci la sută din oamenii de aici sunt evrei.

Citind întrebarea, m-am gândit la maestrul Lu Tsu și la poporul chinez căruia îi dădea el aceste metode și m-am mirat. Chinezii n-au deloc nas! Trebuie să le fi fost foarte greu să-și urmărească vârful nasului. Care vârful?

Numai inima trebuie să fie conștientă de curgerea înăuntru și în afară a

respirației; aceasta nu trebuie auzită cu urechile. Dacă nu este auzită, respirația este ușoară; dacă este ușoară, este pură. Dacă se aude, atunci energia respirației este neregulată, este agitată; dacă este agitată, atunci apar indolența și letargia și ți se face somn. E un lucru evident.

Trebuie înțeles cum se folosește corect inima în timpul respirației. O folosești fără s-o folosești.

Efort fără efort, practică fără practică, cale fără cale, poartă fără poartă – aceste expresii sunt din tao și din zen. Trebuie să faci ceva fără efort, fără încordare.

Așa că maestrul spune:

O folosești fără s-o folosești. Trebuie doar să lași lumina să cadă foarte ușor pe auz.

Trebuie să fii într-o stare de abandon.

Asta este diferența dintre yoga și tao: yoga e calea voinței, iar tao este calea capitulării. Yoga spune cât să inspiri, cât să-ți ții respirația, apoi să expiri profund și să rămâi cu plămânii goliți de aer; respirația are loc după un anumit tipar, prin voință. Tao spune să o lași să se întâmple.

Trebuie doar să lași lumina să cadă foarte ușor pe auz.

Când mă ascuți, cuvintele mele cad în urechile tale: nu e nevoie să te repezi la ele să le tragi înăuntru – nu e nevoie. Rămâi doar atent, liniștit, disponibil, deschis.

Această frază are un înțeles secret. Ce înseamnă să lași lumina să cadă? Este vorba despre radiația spontană a luminii ochilor. Ochiul privește doar înăuntru, și nu în afară. Să percepi strălucirea fără să privești în afară înseamnă să privești înăuntru...

Atunci când ești într-o stare de abandon, simți în tine o mare lumină.

Asta se întâmplă automat în starea de abandon. Când ai capitulat în fața existenței, simți înăuntru o mare lumină și în afară o mare desfătare. Se întâmplă natural. A privi în interior înseamnă a simți în interior acea strălucire.

Să percepi strălucirea fără să privești în afară înseamnă să privești înăuntru; nu are nimic a face cu a privi efectiv în tine. Ce înseamnă auzul? Este ascultarea spontană a luminii urechii. Urechea ascultă numai în interior și nu ascultă la ce este afară. Să percepi strălucirea fără să asculți la ce este în afară înseamnă să asculți în interior...

Când începi să simți o lumină în spatele ochilor și în urechi, adânc în tine, o sursă a ta, atunci ești stabil, centrat, atunci inima este liniștită. Și atunci ești în lume și totuși dincolo de ea. Asta înseamnă transcendență.

...nu are nimic a face cu adevărata ascultare a ceea ce este înăuntru. În genul acesta de ascultare auzi doar că nu există sunete; în modul acesta de a vedea vezi numai că nu există forme.

Înăuntru nu vei vedea nici o formă, nu vei auzi nici un sunet; vei vedea doar o lumină tăcută – un sunet fără de sunet, o lumină fără formă. De aceea

Dumnezeu este definit ca sunet fără sunet, formă fără formă.

Dacă ochiul nu privește în afară și urechea nu ascultă ce e afară, ele se închid și sunt înclinate să se afunde înăuntru. Numai atunci când privești și ascuți ce e în interior, aceste organe nu ies în afară și nu se afundă în interior. În felul ăsta se scapă de indolență și letargie. Asta este unirea seminței cu lumina soarelui și a lunii.

Dacă ascuți ce e înăuntru și privești ce este în interior – iar asta înseamnă că percepi lumina fără formă, sunetul fără sunet, o muzică tăcută dinăuntru tău –, bărbatul tău lăuntric și femeia ta lăuntrică s-au întâlnit. Asta este unirea, orgasmul total, unio mystica.

Dacă, drept urmare a indolenței, ți se face somn, trebuie să te ridici și să faci câțiva pași. Când mintea ți s-a limpezit, trebuie să te așezi iar. Cu timpul vei reuși, fără să devii indolent și să adormi.

Aceste sutre trebuie exersate: fără practică fă eforturi pentru a pătrunde în secretele acestor sutre, fără încordare învață să capitulezi și să fii într-o stare de abandon.

Destul pentru astăzi.

În lacul vidului

Prima întrebare:

Osho,

Vrei, te rog, să faci comentarii suplimentare despre diferența dintre „procesul de individuație” al lui C.G. Jung și esența Secretului Florii de Aur?

Habib, Carl Gustav Jung bâjbâia în direcția cea bună, dar nu ajunsese încă. Nu era experiența lui proprie, era o filosofie. Se gândea la individuație, intra din ce în ce mai adânc în ideea individuației, dar nu era meditația lui, nu era propria lui experiență existențială.

Secretul Florii de Aur este un proces alchimic. Acestea sunt cuvintele celor care au cunoscut prin experiență.

Jung nu a fost un individ în sensul individuației; era încă împărțit: avea mintea conștientă, și mintea inconștientă, și mintea inconștientă colectivă. El nu era unul, era o multitudine. Era o mulțime, la fel ca toți ceilalți. Avea toate fricile, toate lăcomiile, toate ambițiile pe care le are probabil orice ființă umană normală. Nu era un buddha, nu era iluminat. El nu își cunoscuse ființa interioară care este veșnică.

În clipa iluminării interioare, toate diferențele dispar. Rămâne doar conștiința pură – nici conștient, nici inconștient, nici inconștient colectiv.

Același lucru este valabil și pentru Śrī Aurobindo din India. Și el vorbea despre mintea conștientă și mintea supraconștientă și așa mai departe.

În clipa iluminării, mintea dispare. Mintea înseamnă divizare. Nu contează că o divizezi în conștient și inconștient, sau în conștient și supraconștientă – ea înseamnă divizare. Individualitatea înseamnă nedivizare. Acesta este

înțelesul cuvântului individual: indivizibil. Mentea este obligatoriu o mulțime; prin însăși natura ei nu poate fi una, trebuie să fie multe. Iar când mintea dispare, este descoperită unicitatea. Atunci ai ajuns acasă. Asta înseamnă individuație.

Eu totuși spun că Jung bâjbâia în direcția cea bună – însă bâjbâia în întuneric. El nu ajunsese încă la ușă, visase că e la ușă.

În istoria omenirii există paralele. De exemplu, Democrit, gânditorul grec, a ajuns la ideea atomului fără a experimenta. Pe vremea aceea nu se puteau face experimente, nu existau tehnici moderne sofisticate. Nu avea cum să divizeze atomul, nu avea cum să ajungă la structura atomică a materiei, însă a făcut supoziții. Trebuie să fi fost un mare gânditor – dar numai un gânditor. I-a venit în minte ideea atomismului.

Apoi a mai fost Albert Einstein în fizica modernă. Amândoi au vorbit despre structura atomică, dar diferența este uriașă. Democrit doar a vorbit, fizica modernă cunoaște.

Și în Orient au existat discuții despre atomism. Kanad, unul dintre marii gânditori ai Indiei, a vorbit despre atomism – într-un fel foarte subtil, rafinat –, dar au fost numai vorbe. De fapt, pentru că a vorbit atât de mult despre atomi, numele lui a devenit Kanad. Kan înseamnă atom, Kanad înseamnă cel care vorbește continuu despre atomi. Totuși, era doar filosofie. Kanad vorbea fără să fi făcut experimente adevărate, fără să se bazeze pe cercetări științifice – trebuie să fi fost un mare gânditor, cu aproape trei mii de ani înainte de Albert Einstein – și ipoteza lui nu a putut fi demonstrată. Există multe paralele de felul ăsta.

La fel este și cu Carl Gustav Jung și procesul despre care vorbim: procesul oferit de Secretul Florii de Aur.

Cartea Secretul Florii de Aur este un tratat de alchimie – ea cunoaște –, iar dacă aplici metoda, vei ajunge și tu să cunoști. Este absolut sigur. Și când spun asta, știu ce spun, pentru că am parcurs procesul. Da, floarea de aur înflorește în tine: ajungi într-un punct în care cei mulți dispar, multitudinea dispare, fragmentele minții dispar și rămâi complet singur.

Dacă te gândești la asta, gândirea te va duce sigur la o anumită cale. Dacă te gândești la asta, te vei întreba cum să ajungi la unitate, cum să împreunezi

aceste fragmente ale minții, cum să le lipești. Dar asta nu va fi unitate adevărată. Lipite sau nelipite, ele rămân separate. O mulțime poate fi transformată într-o armată – asta înseamnă că acum este încheată, nu mai e o gloată. Dar cei mulți sunt tot mulți, poate într-o anumită disciplină, ca și cum ai avea un braț de flori și ai face din ele o ghirlandă: un fir trece prin toate florile și le dă un anumit fel de unitate.

Asta a încercat să facă Jung. Întregul lui proces de individuație se referă la cum să unești aceste fragmente, cum să le lipești.

Adevărata experiență a individuației este total diferită: nu lipești aceste fragmente, le lași pur și simplu să dispară. Iar apoi, când toate fragmentele minții au dispărut – s-au îndepărtat din ce în ce mai mult de tine –, găsești brusc unitatea. În absența minții o găsești – nu unind mintea într-o anumită disciplină. Unirea nu este unitate. Unirea este doar o ordine impusă unui haos.

Lucrul acesta poate fi făcut, și atunci vei avea un gen fals de individuație. Te vei simți mai bine decât înainte, pentru că acum nu vei mai fi o mulțime, o gloată, nu vor mai fi multe zgomote. Se va fi creat un anumit gen de armonie, în tine va fi apărut o anumită unificare. Mintea ta conștientă va fi prietenoasă cu cea inconștientă, nu antagonistă. Inconștientul tău va fi prietenos cu inconștientul colectiv, nu antagonic. Un fir va trece prin toate florile: vei fi mai mult ca o ghirlandă decât ca un braț de flori. Totuși, individuația în sensul la care mă refer eu aici nu va fi avut loc.

Individuația nu este unirea minții, ci dispariția minții. Atunci când ești complet golit de minte, ești o unitate. Procesul adevăratei individuații constă în a fi non-minte.

Jung bâjbâia în întuneric, apropiindu-se foarte mult – la fel cum Democrit se apropiase de structura atomică a materiei –, dar era la fel de departe de adevărata individuație cum fusese Democrit de adevărata fizică modernă. Fizica modernă nu este o supoziție, este un fenomen demonstrat.

În cartea Secretul Florii de Aur, individuația nu este o speculație, este experiență. Înainte de a cunoaște unicul, trebuie să-ți iei la revedere de la cei mulți – trebuie să fii capabil să te golești complet. Individuația este înflorirea spațiului gol lăuntric – da, exact asta: floarea de aur înfloarește în

tine când ești cu desăvârșire gol pe dinăuntru. Este o floare în vid; în lacul vidului înflorește lotusul de aur. Așadar, procesul este total diferit. Ce face Jung este să încerce să pună toate piesele laolaltă – ca și cum o oglindă ar fi căzut și tu încerci s-o faci la loc, lipind cioburile. Cioburile se pot lipi, dar oglinda nu va mai fi niciodată la fel. O oglindă spartă este o oglindă spartă.

În Orient, munca se desfășoară în cu totul altă dimensiune: noi trebuie să lăsăm această minte să plece, să renunțăm încetul cu încetul la fiecare parte din ea. Atunci când meditezi profund, gândurile dispar, mai devreme sau mai târziu mintea se golește de conținut. Iar atunci când mintea este goală de conținut, ea nu este minte, pentru că mintea ca atare nu este altceva decât procesul gândirii. Iar atunci când nu mai ai gânduri, când nici măcar un gând nu umblă prin ființa ta, mintea este inexistentă. Poți să numești asta individuație, poți să numești asta samadhi, poți s-o numești nirvana sau cum vrei.

Dar fii atent – oamenii ca Jung pot fi ademenitori, pentru că vorbesc în termeni care sunt cu adevărat frumoși. Ei vorbesc despre individuație, iar tu ai putea să te gândești că individuația lui Jung este același lucru. Nu este același lucru, nu are cum să fie – Jung nu a meditat niciodată. Îi era chiar frică de meditație. Îi era esențialmente frică de Orient. Iar când prietenul lui, Richard Wilhelm, care tradusese în germană I Ching și care a tradus și Secretul Florii de Aur, a înnebunit, i s-a făcut frică și mai mult. Atunci a început să spună că metodele Orientului nu sunt de folos Occidentului, sunt periculoase. A început să spună că metodele orientale nu trebuie folosite în Occident pentru că Occidentul a evoluat total diferit. Yoga, tantra, tao, zen, sufismul nu trebuie încercate de mintea occidentală. Chiar îi era frică. Și nu știa despre ce vorbea – el nu încercase niciodată aceste metode.

Wilhelm nu a înnebunit din cauză că a încercat aceste metode; a înnebunit pentru că a încercat să combine psihologia occidentală cu psihologia orientală. Acest lucru te poate înnebuni. El nu practica meditația. El filosofa.

În filosofie, Orientul și Occidentul nu se pot întâlni – este imposibil. În filosofie, nu poți face ca moartea și viața să se întâlnească, nu poți să faci pozitivul și negativul să se întâlnească. Dar, în realitate, ele se întâlnesc. În realitate, pozitivul nu există fără negativ, în realitate, moartea nu este decât punctul culminant al vieții, în realitate, liniștea și sunetul sunt două aspecte

ale aceluiași fenomen. În realitate, bărbatul și femeia sunt împreună, un singur tot, dar în filosofie nu-i poți face să se întâlnească, pentru că filosofia este un proces al minții. Mentea desparte, nu unește; numai în experiența existențială, numai în starea de absență a minții ei se întâlnesc.

S-a întâmplat...

Un mistic sufist, Baba Farid, a primit un cadou de la un rege. Cadoul era o foarfecă frumoasă, din aur bătut cu diamante. Regelui îi plăcuse foarte mult – o primise și el cadou de la un alt rege.

Când s-a dus la Farid s-a gândit: „Asta va fi un cadou frumos“. Așa că i-a dus foarfeca.

Farid s-a uitat la ea, i-a înapoiat-o regelui și a spus:

– Ce să fac eu aici cu ea? Foarfeca taie, separă, desparte. Nu-mi va fi de nici un folos. În loc de foarfecă, dă-mi un ac, care aduce laolaltă, unește. Acul îmi este mai caracteristic decât foarfeca.

Mentea este o foarfecă ce taie întruna. Este ca un șobolan, ca un șoarece care roade întruna.

Una dintre figurile mitologice din India este Ganesh, zeul cu cap de elefant. El este zeul logicii. Merge pe un șobolan; șobolanul este vehiculul lui. Logica este ca un șobolan – ea roade. Este o foarfecă.

Mentea întotdeauna scindează lucrurile. Mentea este un fel de prismă: trece prin ea raza albă de lumină și imediat va fi împărțită în șapte culori; orice trece prin minte devine dual. Viața și moartea nu sunt viața-și-moartea. Realitatea este viațămoarte. Ar trebui să fie un cuvânt, nu două, nici chiar cu liniuță între ele. Viațămoarte este un singur fenomen, iubireură este un singur fenomen, întunericlumină este un singur fenomen, negativpozitiv este un singur fenomen. Dar trece acest unic fenomen prin minte și el se împarte imediat în două. Viațămoarte devine viață și moarte – ele nu sunt doar despărțite, ci moartea devine opusă vieții –, sunt antagonice. Acum poți să

tot încerci să le faci să se întâlnească, dar nu se vor întâlni niciodată.

Kipling are dreptate când spune: „Orientul este Orient și Occidentul este Occident și cele două nu o să întâlnească niciodată“. Din punct de vedere logic, este adevărat. Cum poate Orientul să se întâlnească cu Occidentul? Dar din punct de vedere existențial, este o prostie; ele se întâlnesc peste tot. De exemplu, voi vă aflați aici în Puna; aici e Orientul sau Occidentul, estul sau vestul? Comparativ cu Londra, este estul, dar comparativ cu Tokio, este vestul. Ce anume este estul sau vestul? Orientul și Occidentul se întâlnesc în fiecare punct, iar Kipling spune: „Cele două nu o să se întâlnească niciodată“. Cele două se întâlnesc peste tot. Nu există punct în care Orientul și Occidentul să nu se întâlnească și nu există om în care Orientul și Occidentul să nu se întâlnească – nu se poate altfel. Trebuie să se întâlnească, este o singură realitate: Orient, Occident – un singur cer.

Dar mintea desparte. Iar dacă încerci să împreunezi lucrurile în aceeași minte, ai să înnebunești. Așa a pățit Richard Wilhelm – un om frumos, un geniu, însă doar intelectual și atât. Iar când el a înnebunit, firește că Jung s-a speriat – Wilhelm îl inițiasse în aceste cărți secrete ale Orientului, I Ching și Secretul Florii de Aur. Îl convinsese să scrie un comentariu despre această carte. I s-a făcut cu adevărat frică de Orient. A vorbit despre aceste lucruri, dar nu a încercat în nici un fel să le aplice. Și i-a îndemnat pe occidentali să-și dezvolte propria yoga, propriile metode de meditație, nu să folosească metodele orientale. Este la fel de absurd ca în cazul în care un șovin oriental ar spune că Orientul trebuie să-și dezvolte propria știință, propria fizică, propria chimie. Să nu urmeze Occidentul, pentru că aceste metode au fost dezvoltate în Occident. Ele nu pot fi folosite pentru că „Orientul este Orient și Occidentul este Occident“.

Credeți că Orientul trebuie să-și dezvolte propria chimie? Care ar fi diferența? Trebuie Orientul să-și dezvolte propria fizică? Care ar fi diferența? Apa s-ar evapora în Orient altfel decât se evaporă în Occident? Nimic n-ar fi altfel. Și dacă așa e cu materia, așa e și cu conștiința.

Toate diferențele sunt superficiale. Toate diferențele se află în condiționările voastre, nu în ființa voastră. Ființa voastră esențială este la fel. Nu contează dacă aveți pielea albă sau neagră. Diferența e doar de puțină culoare. Pe vremuri se spunea că diferența e doar de puțin pigment. Omul alb are ceva mai puțin pigment decât omul negru. Mai devreme sau mai târziu vom fi

capabili să inventăm injecții care să-l facă pe omul alb să devină negru și pe negru să devină alb. Faci doar o injecție și dimineața ești un negru perfect! Diferența este doar la suprafață. La fel e și diferența de minte.

Cu siguranță, hindusul are o altfel de minte decât mahomedanul sau evreul, dar mintea nu e decât ceea ce ai fost învățat de alții. Când se naște, copilul nu este nici evreu, nici hindus, nici creștin. Este pur și simplu esență pură. Dacă un copil se naște din părinți evrei și este crescut de părinți hinduși, el va avea o minte de hindus, nu de evreu; el nu va ști niciodată că a fost evreu, sângele lui nu va arăta asta. Sângele nu arată cine ești. Nu poți să-ți faci analize de sânge ca să vezi dacă ești hindus sau mahomedan. Nici oasele nu arată... Așa că diferența constă doar în ce ai fost învățat de alții, în ce ți s-a impus. Diferența e doar de îmbrăcăminte, de veșminte și de nimic altceva.

Așa că Jung spune o prostie când zice că Occidentul trebuie să-și dezvolte propria alchimie, propria tantra, propriul tao. Însă lui îi era frică și acesta era modul lui de a evita să-și înfrunte frica.

Occidentul nu trebuie să dezvolte nimic doar pentru că este Occident. Da, fiecare epocă trebuie să-și dezvolte propriile metode, dar asta este altă problemă. Eu dezvolt noi metode pentru că lucrurile s-au schimbat. În aceste 25 de secole de la Buddha încoace s-au schimbat multe. Buddha lucra asupra unei conștiințe condiționate altfel.

S-au schimbat multe – omul a devenit mai matur: se îndoiește mai mult, este mai sceptic, îi este mai greu să spună „da” – ar vrea să exploreze, dar fără nici o credință, nu mai crede ușor, nu mai este inocent, cunoașterea l-a corupt. Aceste schimbări au avut loc. Dar asta nu are nici o legătură cu Orientul și Occidentul. Iar ca să vorbești despre Orient și Occident în epoca modernă, mai ales, este o aiureală.

Globul este unic. Pentru prima dată s-a întâmplat în lume acest fenomen frumos: suntem globali, suntem universali. Națiunile sunt doar reminiscențe ale trecutului – obiceiuri vechi care mor greu. Și din cauză că obiceiurile vechi mor greu, omul suferă inutil.

Datorită științei și tehnologiei, acum nici un om n-ar trebui să sufere de semiînfometare. Dar vechile granițe ale națiunilor se opun acestui lucru. Dacă în lume există acum oameni săraci, asta nu e din cauză că n-ar fi

metode pentru a-i ajuta, ci din cauza națiunilor și statelor și a granițelor politice. Omul este suficient de capabil să facă din acest pământ un paradis, dar politicienii nu permit acest lucru. Singurul lucru pe care noua generație trebuie să-l facă mai devreme sau mai târziu – și cu cât mai devreme, cu atât mai bine – este să desființeze națiunile. Avem nevoie de o singură lume și acea unică lume va fi răspunsul la multe întrebări și la multe probleme.

Sărăcia poate să dispară imediat – dacă lumea e luată ca un tot și dacă tot ce a descoperit și a inventat omul e folosit. Altfel, sărăcia nu va dispărea, ea se va perpetua. Boala poate să dispară din lume, omul poate fi din ce în ce mai sănătos. Există toate mijloacele, numai vechea minte continuă să se agațe.

Propunerea mea este un guvern mondial. Nu mai este nevoie de nici un guvern național, toate guvernele naționale sunt depășite. Dar politicienii nu vor ca asta să se întâmple. De ce? Pentru că, dacă se întâmplă, ei vor dispărea. Unde ar mai fi Morarji-bhai Desai? Unde ar mai fi acești mulți prim-miniștri și președinți? Toți acești oameni ar deveni neimportanți. Atunci ei n-ar mai putea să se agite și să facă atâta zgomot pe scenă. Ar fi uitați. Ei sunt cu adevărat inutili, trebuie puși în muzee. Nu mai este nevoie de ei.

Lumea are nevoie de un guvern unic. Lumea are nevoie ca toate națiunile să dispară, pentru că numai atunci vor dispărea războaiele, aceste războaie stupide duse doar pentru bucăți mici de pământ care nu aparțin nimănui sau aparțin tuturor. Războaiele pot să dispară numai dacă dispar națiunile, căci ele sunt produse secundare ale națiunilor. Dar politicienii nu vor asta, pentru că și-ar pierde importanța. De fapt, politicienii vor tot mai multe națiuni.

India a fost o singură țară, dar politicienii indieni au hotărât să aibă două țări, India și Pakistan, ca să poată exista de două ori mai mulți prim-miniștri, președinți, miniștri și tot felul de bufoni. Dar apoi Pakistanul a fost împărțit în două, pentru că, dacă era unul singur, sufereau bengalezii deoarece ei nu erau prim-miniștri și președinți. Așa că s-au separat de Pakistan. Acum India a devenit trei țări și, dacă mai continuă așa, va deveni multe țări.

Acum India de Sud vrea să se separe de India de Nord din cauza chestiunii

limbii. Acum indienii din sud spun că ei sunt o rasă diferită – dravidieni –, în timp ce cei din nord sunt arieni: „Noi avem alt sânge, alte idealuri, altă limbă“. Așa că ideea separării de Nord capătă tot mai multă forță, pentru că atunci vor avea propriul prim-ministru. Până acum, toți prim-miniștrii au fost din nord.

Președintele este ales din sud doar ca să-i consoleze, pentru că în India președintele este total lipsit de importanță. Este ca regina Angliei – un șef de stat convențional, fără nici o putere. Prim-ministrul este omul puternic, toată puterea este a lui; el este din nord. Acum sudul suferă, politicienii din sud, mai ales, suferă foarte mult. Mai devreme sau mai târziu sudul va vrea să se separe.

Lumea se tot divide în părți mici. Dacă ar fi după politicieni, fiecare sat ar fi o națiune, pentru că fiecare sat ar avea propriii politicieni, propriul parlament, propriul președinte, propriul prim-ministru și propriii miniștri. Dar de ce nu se permite separarea Indiei de Sud de India de Nord? Tot dintr-un motiv politic: dacă India de Sud s-ar separa, jumătate din puterea lui Morarji Desai ar dispărea. Așa că cei care sunt la putere se opun – nu vor ca țara să fie divizată. Iar cei care nu sunt la putere caută să divizeze țara. Și lucrul ăsta continuă.

Lumea trebuie să se hotărască într-o zi să renunțe la toate prostiile astea și să devină una singură. N-ar mai fi nevoie atunci de pașapoarte, n-ar mai fi nevoie de vize. Avem nevoie de o cetățenie mondială. Avem nevoie de libertate de mișcare. De ce atâta neîncredere? De ce atâta dușmănie? Acest pământ este planeta noastră, ar trebui să ne putem deplasa liber. Lumea asta nu este încă o lume liberă din cauza rămășițelor din trecut. Dacă ne-am debarasa de aceste rămășițe, sărăcia ar dispărea.

Faptul că Mahatma Gandhi călătorea într-un compartiment de clasa a treia nu poate face sărăcia să dispară. Astea sunt doar strategii, strategii politice. De fapt, el contribuia la aglomerarea unui compartiment de clasa a treia deja aglomerat. Dacă s-ar fi mutat într-un compartiment cu aer condiționat, măcar ar fi rămas un loc liber. Lucrurile astea nu ajută. Dar săracilor le plac aceste lucruri. Ei cred că sărăcia este ceva foarte special: „Uite, chiar și Mahatma Gandhi merge într-un compartiment de clasa a treia. Uită-te la Mahatma Gandhi, trăiește ca un sărac“.

Așa că sărăcia are ceva spiritual în ea. Sărăcia a fost venerată, de asta lumea rămâne săracă.

În India, sărăcia este venerată, ca și cum ar avea ceva spiritual în ea. Ea este patologică. Nu are nimic spiritual. A fi sărac înseamnă pur și simplu a fi prost, a nu te putea descurca. A fi sărac înseamnă a fi prea atașat de vechile forme care nu mai sunt utile în lume. A fi sărac înseamnă a nu fi inventiv, creativ. A fi sărac înseamnă a nu fi inteligent. Sărăcia nu are nimic spiritual; ea arată pur și simplu lipsă de energie, lipsă de inteligență.

Sărăcia trebuie condamnată, nu venerată. Noi trebuie să schimbăm întreaga conștiință a omului privitor la aceste lucruri, atunci vor putea fi risipite foarte ușor. Din punct de vedere tehnologic, suntem capabili să trăim într-o lume foarte îmbelșugată, dar din punct de vedere psihologic nu suntem.

Se întâmplă ca o persoană să se îmbogățească, dar să continue să ducă o viață de om sărac – iar oamenii apreciază foarte mult asta, ei spun: „Ia uite, are atâtea bogății, e atât de bogat, și totuși uite ce om simplu e!“ Dar așa ceva e pură prostie din partea persoanei respective! De ce să nu se bucure de bogățiile pe care le-a obținut cu multă trudă și efort? Înseamnă că e doar un zgârcit. Nu știe să trăiască din plin. Își ascunde neputința în spatele unei fațade frumoase, cea de om „simplu“. Trebuie să schimbăm aceste idealuri.

Sărăcia este urâtă, tot atât de urâtă ca boala. Dar ea o să rămână dacă națiunile rămân, o să rămână dacă politicienii rămân, o să rămână dacă lumea rămâne divizată. Putem să vorbim întruna despre pace, dar vom continua să ne pregătim de război, pentru că pacea este doar vorbărie. Reminiscența trecutului este mare. Care este reminiscența? Trei mii de ani de lupte și certuri și omoruri continue – asta este trecutul nostru.

Trebuie să ne deconectăm de la trecut. Occidentalul trebuie să se deconecteze de la trecutul occidental, orientalul trebuie să se deconecteze de la trecutul oriental, hindusul de la trecutul hindus și creștinul de la trecutul creștin. Iar metoda deconectării de la trecut o să fie aceeași – ea nu poate fi orientală, nu poate fi occidentală. O să fie aceeași.

Dar lui Jung îi era tare frică. Îi era frică să intre în propria ființă interioară, pentru că acea ființă interioară este percepută mai întâi ca vid total. Însă el nu voia să spună că îi era frică, ci spunea că trebuia să găsească metode

occidentale.

Nu există metode orientale, nu există metode occidentale; metodele sunt metode. Iar atunci când vrei să mergi dincolo de minte, metoda este aceeași: conștientizarea. Ce vei face în Occident, ce poți să faci în afară de a fi conștient? Faptul de a fi conștient, atent, de a fi în clipa prezentă, spontan și total, oriunde te-ai afla, te va ajuta să scapi de întregul trecut – politic, social, religios. Și odată ce te-ai deconectat de la trecut, mintea dispare, pentru că mintea nu este decât trecutul care se învâрте în jurul tău. Mintea este memorie, memoria e trecut, iar atunci când mintea nu mai există, ești cu totul aici și acum. În acea stare luminoasă de a fi aici și acum se află individuația, în sensul cărții Secretul Florii de Aur. Jung gândea în direcția cea bună, însă doar gândea.

Habib este un analist jungian, de aici întrebarea. S-ar putea să-i fie foarte greu să înțeleagă ce spun eu. Mi-a mai pus o întrebare, care suna așa: „Osho, când vorbești despre Freud, Jung și Adler în aceeași frază, doare. Parcă ai vorbi despre Buddha, Hristos și Nixon laolaltă“.

Îți va fi greu să înțelegi, Habib. Dar adevărul este că Freud este un geniu, iar Jung și Adler sunt doar pigmei – doar pigmei –, ei nu ajung la înălțimea lui. Freud a fost un pionier. El a dat omenirii ceva de o imensă valoare. Freud este sursa, chiar copacul. Jung și Adler sunt doar crengile. Freud poate să existe fără Jung și Adler – nu va pierde nimic –, dar Jung și Adler nu pot exista fără el. Este de neconceput. Jung și Adler sunt copiii lui. Chiar dacă nu l-au ascultat, chiar dacă s-au răzvrătit împotriva lui, rămân copiii lui. Poți să te certți cu tatăl tău, poți să i te împotrivești, dar tot tatăl tău rămâne. Poți să te lupți cu el, poți să îl omori, dar tot tatăl tău este. Poți să-ți ucizi tatăl, dar nu poți uide paternitatea. Ea este stabilită. N-ai cum s-o anulezi.

Freud este tatăl, iar Jung și Adler sunt doar copii rebeli – crengi mici care vor să se îndepărteze cât mai mult de copacul-tată. Însă ei nu se pot îndepărta prea mult, fiindcă în adâncul lor tot își iau forma de la același copac, în adâncul lor tot sunt uniți. Ei reprezintă reacții împotriva lui Freud. Iar motivul nu e acela că ei ar fi fost în stare să creeze ceva foarte nou – nici vorbă. Jung este pentru Freud exact ce este Iuda pentru Hristos.

Se întâmplă mai mereu ca discipolul cel mai apropiat să își trădeze maestrul

foarte ușor. Iuda era cel mai apropiat discipol de Iisus, cel mai inteligent și educat discipol – mai inteligent și mai educat decât toți ceilalți. De fapt, era mai educat decât însuși Iisus – era cel mai sofisticat. Și, desigur, spera că va fi al doilea: după dispariția lui Iisus, el să devină liderul. El urma după Iisus și, firește, în el s-au născut invidia și vanitatea – de ce să nu fie el primul? Cât trebuia să aștepte? El cunoștea mai multe și se exprima mai bine decât Iisus. Iisus era needucat. Firește că trebuie să fi gândit în felul ăsta și de aici s-a născut conflictul. Trebuie să fi fost foarte egocentric.

Și asta nu s-a întâmplat numai o dată, s-a întâmplat de multe ori. I s-a întâmplat și lui Mahavira – a fost trădat de propriul ginere, care era discipolul lui și care a plecat apoi cu cinci sute de alți discipoli. Buddha a fost trădat de Devadatta, văr de-al său, care a încercat să-l omoare, să-l otrăvească. De ce? Pentru că Devadatta s-a considerat mereu la fel de bun ca Buddha. „De ce este Buddha atât de respectat și nu eu? Am crescut împreună, am fost educați de aceiași profesori, suntem din aceeași familie, aceeași familie regală – de ce el a ajuns cel iluminat, iar eu sunt în continuare un discipol?” Voia să se declare și el iluminat. Era mânat de ambiție, de invidie, de ego. Și la fel a fost situația cu Jung și Adler și alți câțiva.

Freud este o revoluție, este o piatră de hotar în istoria conștiinței umane, o mare forță transformatoare – el nefiind iluminat ca Buddha, sau ca Mahavira, sau ca Iisus, dar un mare revoluționar în ceea ce privește gândirea – și a deschis o ușă care face multe lucruri posibile. Fără Freud, tantra n-ar fi fost înțeleasă de Occident. Fără Freud, occidentalul ar fi trăit cu puritanismul victorian, cu falsitatea, cu ipocrizia victoriană. Freud este cel care a deschis ușile pentru ca occidentalul să fie mai real, mai autentic, mai sincer. Jung și Adler sunt doar vlăstare.

Jung a fost al doilea după Freud. Însuși Freud îl alesese drept succesor – de asta spun că Jung a fost aproape ca un Iuda. Dar făcând alegerea asta, Freud a pierdut. El nu era iluminat. Probabil că l-a ales pe cel mai egoist, pentru că cel mai egoist este cel mai activ. Jung era cel mai egoist. Dacă te uiți la vechile fotografii cu el și cu alți discipoli, ai să vezi că Jung pare cel mai egoist – nici în fotografii nu poate să ascundă asta –, este imposibil de ascuns. Stă scris pe toată fața lui.

Freud trebuie să-l fi ales fiindcă se exprima bine, era talentat, activ –

extraordinar de activ –, era capabil să filosofeze, să emită speculații, să argumenteze. Dar toate aceste calități l-au făcut pe Jung să-și dea seama că putea să fie maestru prin merite proprii, putea să înființeze prin merite proprii o nouă școală de psihologie – de ce să joace rolul secundar? Putea să fie el primul. Putea să-și înființeze propria școală.

Școala lui este doar o reacție – o reacție la Freud –, iar înțelegerea lui n-a mers niciodată foarte adânc. Totuși, bâjbâia în direcția cea bună, însă, repet, bâjbâia – nu era conștient. El doar se îndepărta cât putea de mult de Freud.

Freud avea o atitudine foarte științifică, Jung a început să se învârtă în lumea artei, doar ca să fie departe de Freud. A luat-o în direcția cea bună din întâmplare. Freud era foarte matematic, Jung a devenit poetic. Freud era foarte factual, Jung a devenit din ce în ce mai mitolog. Asta din cauza reacției: trebuia să-și demonstreze capacitatea în mod separat, total separat de Freud, trebuia să rupă toate legăturile cu Freud, trebuia să devină opusul lui – fără să știe, în mod inconștient. Dar, într-un fel, a fost bine. A fost bine în sensul că a descoperit câteva fapte pe care Freud nu le-ar fi descoperit singur niciodată, fiindcă el era un om practic, cu picioarele pe pământ, pragmatic, realist, și există multe lucruri pe care faptele nu le cuprind.

Există milioane de lucruri care nu pot fi reduse la fapte. Și cu cât urci mai sus, cu cât cobori mai adânc, cu atât e mai greu să vorbești limba științei sau să folosești limbajul științei. Trebuie să ai mai multă libertate poetică; ai nevoie de poezie, ai nevoie de ficțiune pentru a te exprima. Mitologia devine singurul mijloc de a exprima anumite înălțimi și adâncimi.

Dar Habib trebuie să fi fost rănit. El a fost un analist jungian și acum a căzut în mâinile mele. Iar eu am să-l bat cât pot de tare, pentru că trebuie să scot din el ceva total nou: nu un analist, ci un individ. Trebuie să-l învăț individuația și pentru asta va trebui și să sufere, va trebui să treacă prin multe focuri. Și ăsta este un foc. Odată ce îi văd atașamentele, încep să i le atac. Habib este atașat de Jung. Acum, din cauza acestui atașament al tău, Habib, și Jung trebuie să sufere.

A doua întrebare:

Osho,

De ce vorbești în parabole?

Parabola este o cale de a spune lucruri care nu pot fi spuse. Parabola este degetul care arată luna: uită de deget și uită-te la lună. Nu apuca degetul, nu începe să muști degetul. Parabola trebuie înțeleasă și uitată.

Iar frumusețea unei parabole constă în aceea că e o poveste pe care o ascuți cu atenție, pentru că povestea stârnește întotdeauna curiozitate – ce urmează să se întâmple? Ești atent, ești numai urechi, devii feminin. Ești curios să auzi ce o să se întâmple. Parabola creează suspans. Ea atinge un apogeu, după care vine brusc concluzia. Iar când, după punctul culminant, vine concluzia, ești atât de prins încât concluzia pătrunde adânc în inima ta.

Nu este ușor să spui ceva despre adevăr. Trebuie să inventezi parabole, poezii, diferite metode și mijloace pentru a stârni curiozitatea pățimașă a ascultătorului, pentru a-l face să aștepte cu nerăbdare ce urmează să se întâmple.

Și nu numai eu vorbesc în parabole. Au vorbit și Buddha, și Chuang Tzu, și Iisus – toți marii învățători ai lumii au folosit parabole drept metodă. Iar ea și-a îndeplinit scopul de-a lungul secolelor și încă este plină de înțeles – și o să rămână plină de înțeles.

Parabola nu este doar o poveste; ea nu este menită să te distreze, ci să te lumineze. Asta este diferența dintre o poveste obișnuită și o parabolă: parabola are în ea un mesaj codificat pe care trebuie să-l descifrezi. Uneori îți va lua toată viața să descifrezi mesajul, însă descifrarea în sine te va transforma.

Parabola nu este doar o poveste obișnuită menită să te distreze pe moment; semnificația ei este eternă, nu una de moment. De fapt, este mai semnificativă decât așa-zisele fapte, pentru că faptele au un impact limitat.

Un fapt este un eveniment: se întâmplă și apoi dispare. Iar după ce a dispărut, nu ai cum să fii sigur de el.

Nu poți să fii sigur că Iisus a existat sau nu, că Iisus este o persoană istorică sau nu – nu poți să fii absolut sigur. Cel mult poți să spui că probabil a existat. Dar îndoiala persistă: poate nu a existat, cine știe? Pentru că în afara celor patru discipoli ai lui, nimeni nu pomeneste de el, absolut nimeni.

Dar și acești patru discipoli ar fi putut să fie invenția unui romancier – întreaga poveste e foarte dramatică. Are tot ce îi trebuie unei povești dramatice, tot ce poate sta la baza unui film modern: o prostituată se îndrăgostește de Iisus, un fiu de tâmplar care se declară fiul lui Dumnezeu, un tânăr care face minuni – deschide ochii orbilor, dă membre celor care nu le aveau, îi ajută pe oamenii care au suferit toată viața să fie sănătoși și întregi –, și nu doar atât, ci îi strigă lui Lazăr să iasă din mormânt. Ce altceva îți mai trebuie pentru a scrie o poveste dramatică? Și povestea nu se termină aici. Urmează prinderea lui, intrigile politice, eforturile de a-l ucide și răstignirea lui. Iar apoi, după trei zile, învierea lui. Nici un roman polițist nu cuprinde atâtea.

Învierea... Apoi este văzut din nou de discipoli. Se întâlnește iar cu discipolii, iar aceștia nici nu-l recunosc. După care acest fiu de tâmplar – needucat, nesofisticat – devine întemeietorul celei mai mari religii din lume și al celui mai mare imperiu religios din lume, îi învinge pe toți ceilalți profeți și mesageri ai lui Dumnezeu. Ce îl legitima? Buddha era fiu de rege, dar acest fiu de tâmplar l-a învins pe Buddha în ceea ce privește numărul de adepți. Socrate nu are nici măcar un adept în lumea de azi, iar el a fost un om foarte sofisticat, extrem de inteligent. A fost otrăvit, însă nu a reușit să adune nici un adept. Ce s-a întâmplat? Cum s-a întâmplat? Iar acest om, Iisus, chiar a existat? Nici o carte de istorie nu vorbește de el, nu există monumente. Poate a fost doar o ficțiune, o poveste.

Evenimentele istorice nu pot fi dovedite odată ce s-au întâmplat – nu pot fi dovedite în întregime, absolut. Cel mult rămân mai mult sau mai puțin probabile. Dar parabola este veșnic reală. Ea nu conține o realitate istorică, ea conține un mesaj. Nu are nici o legătură cu evenimentele care au loc în timp. Parabola este ceva care se întâmplă în atemporalitate, ea rămâne relevantă.

Nu contează dacă Iisus a existat sau nu, sau dacă parabolele au fost spuse de el ori sunt doar niște invenții ale unui scriitor de romane. Acele parabole conțin niște mesaje eterne, a căror importanță nu poate fi diminuată de trecerea timpului.

Adevărul unei parabole este veșnic. Adevărul istoriei este adevărul despre anumite evenimente din trecut sau din prezent. Odată trecute, nu se poate dovedi, dincolo de orice îndoială, că s-au întâmplat cu adevărat; tot ce se poate stabili este doar o probabilitate. Singurul adevăr în care putem avea încredere este adevărul care este la timpul prezent. Numai adevărul unei parabole, care transcende timpul, ne vorbește veșnic la timpul prezent. O parabolă rămâne mereu la timpul prezent, ea nu are trecut.

Parabola este întotdeauna la prezent; dacă ești gata s-o înțelegi, este gata să-ți transmită întreaga ei comoară. Iar ea nu depinde de condițiile arbitrare ale istoriei.

Parabola și istoria pot coincide: o poveste adevărată din punct de vedere istoric ne poate oferi și adevărul unei parabole. Povestea lui Iisus sau a lui Buddha poate fi corectă din punct de vedere istoric, însă chiar dacă este, adevărul parabolei, nu adevărul istoriei e cel care ne vindecă.

Nu contează dacă Iisus a existat sau nu, dacă Buddha s-a născut vreodată pe pământ sau nu. Doar parabola, posibilitatea ca un buddha să fi existat, este suficientă pentru a ne înfiora inima de dor, pentru a ne face să ne fie sete de divinitate. Însăși posibilitatea parabolei este suficientă pentru a ne face să privim spre cer, să nu ne mulțumim cu limitările pe care ni le-am impus singuri. Ea ne provoacă la aventură.

Un om se îneacă, o frânghie coboară răsucindu-se. El se agață de frânghie și

este salvat. Cine a împletit frânghia? Această parabolă... Unii spun Buddha, alții Iisus, alții spun Mahomed, dar pentru omul care se îneca întrebarea era: „O să mă țină frânghia sau nu?” Cine a împletit frânghia este o întrebare care ține de istorie: poți să înțelegi totul greșit și totuși să fii salvat.

Asta este frumusețea unei parabole: poate că Buddha nici n-a existat vreodată, dar dacă înțelegi parabola vei fi salvat.

Ce este o parabolă? Am să vă dau un exemplu:

Buddha urma să participe în careta sa de aur la un festival al tinereții. Deodată a văzut pentru prima dată în viața lui un bătrân – fiindcă așa spune parabola, că atunci când Buddha s-a născut, la tatăl lui au venit mari astrologi să prezică viitorul copilului. Toți astrologii au spus:

– Fie va deveni conducătorul lumii, un chakravartin care va domni peste toate cele șase continente, fie va ajunge un sannyasin care va renunța la lume. Acestea sunt cele două posibilități.

Toți astrologii în afară de unul au ridicat două degete și au spus:

– Prima posibilitate e că va deveni cel mai mare conducător din lume, cu o putere cum nu s-a mai auzit niciodată să existe. A doua posibilitate este că va renunța la lume, se va duce în pădure, va deveni sannyasin și va medita și va atinge starea de buddha.

Apoi, unul dintre astrologi, cel mai tânăr, a ridicat un singur deget.

Regele l-a întrebat:

– Toți au ridicat două degete, iar tu ridici unul singur?

Tânărul a răspuns:

– Da, pentru că o să devină un buddha. Nu există altă posibilitate.

Întrucât era cel mai tânăr astrolog, regele nu s-a îngrijorat – cât putea el să știe? Iar toți astrologii bătrâni au continuat să susțină că existau două posibilități, așa că regele i-a întrebat:

– Ce să fac ca să nu renunț la regat?

Astrologii au sugerat:

– Construiește pentru el palate frumoase, palate distincte pentru fiecare din cele patru anotimpuri, cu grădini frumoase și acri întregi de flori, care să semene cu un paradis. Și ai grijă ca nici un bătrân să nu intre vreodată în grădinile lui, nici un bolnav să nu-i iasă în cale, iar el să nu dea ochii niciodată cu un sannyasin și să nu întâlnească niciodată fenomenul morții. Aceste patru lucruri sunt interzise. Chiar dacă frunzele cad, ele trebuie înlăturate înainte ca el să vadă frunzele veștede. Florile din grădina lui trebuie înlăturate înainte ca el să le vadă ofilindu-se și murind. Și trebuie să fie înconjurat de cele mai frumoase femei din regat. Și trebuie să aibă continuu parte de distracții ca să fie obosit, istovit. Numai atunci poate fi ținut la adăpost de dorința de iluminare. Dimineața, când se scoală, trebuie să vadă femei frumoase dansând în jurul lui, până în clipa în care adoarme seara. Trebuie să adoarmă în acorduri de muzică și dans.

Și așa s-a procedat.

Acum nu contează dacă este istorie sau nu; așa procedăm cu toții, într-un fel sau altul – asta este o parabolă; așa se tem toți părinții – poate nu atât de tare ca tatăl lui Buddha, pentru că acesta este punctul extrem. Pentru ca parabola să fie absolut clară, ea trebuie să forțeze logica, atâta tot. Dar toți tații, toate mamele se tem ca voi să nu renunțați la lume.

O femeie din America i-a scris lui Morarji Desai că fiica ei este prinsă de un maestru indian, hipnotizată – „Salvează-mi fata! Trimite-o înapoi la mine!“ Ziarele n-au spus cine este acest bărbat care a hipnotizat-o. Dar sunt toate șansele ca eu să fiu acela, iar fiica ei să fie aici. Unde altundeva?

Acum părinții înființează asociații, societăți, formează grupuri pentru a-și proteja copiii împiedicându-i să plece în vreo excursie în Orient. Se tem mai mult de meditație decât de droguri. În America există acum o organizație de părinți care pune la cale răpirea copiilor lor în cazul în care aceștia iau calea meditației. Pe urmă acei copii sunt dați pe mâna deprogramatorilor, a

psihanaliștilor, pentru a fi deprogramați – un fel de spălare a creierului. Treaba asta este ilegală. În California, un psihanalist a fost trimis la închisoare pentru deprogramare, fiindcă a fost prea entuziast. La început părinții l-au împuternicit să le răpească copiii, după care el a început să o facă pe cont propriu. Nici măcar un părinte nu are dreptul ăsta. Odată ce copilul este major, nici un părinte nu are dreptul să îl răpească. Dar poate vor reuși: au lobby-îști în parlament și, în plus, judecătorii, avocații și polițiștii sunt și ei părinți.

Dar psihanalistul, de capul lui, a devenit misionar: și-a făcut o organizație de răpit copii și a început să-i supună unor programe de spălare a creierului, operațiune numită de el „deprogramare“. Scopul ei era renunțarea la meditație, aversiunea față de Orient și întoarcerea la turmă. Dacă cel în cauză fusese catolic, el redevenea catolic, se ducea la biserică; dacă fusese protestant, redevenea protestant, citea Biblia. Acești oameni se tem – și nu numai acum, s-au temut dintotdeauna. Povestea lui Buddha este doar o extremă logică. Părinții se tem ca nu cumva copiii lor să renunțe la lume, acesta este adevărul etern.

Dar parabola continuă:

Ori de câte ori Buddha se plimba prin capitală, drumurile erau curățate, toți bătrânii erau înlăturați, sannyasinii erau alungați. Când trecea careta lui, nu întâlnea niciodată ceva urât, nu vedea nici un bolnav și nici un bătrân.

Parabola spune că zeii din cer s-au îngrijorat foarte tare, căci se întrebau: „Buddha o să rămână veșnic prins în genul ăsta de distracție continuă și stupidă? N-o să se ilumineze niciodată?“

Drumurile erau curățate, traficul era controlat, dar zeii aceia au reușit: un zeu a apărut sub chipul unui bătrân, alt zeu a apărut sub chipul unui sannyasin, un altul sub chipul unei persoane foarte bolnave, aproape pe moarte, care tușea, iar un altul a apărut în chip de mort dus la cimitir de alți oameni.

Parabola este frumoasă – zeii s-au îngrijorat. Ea conține un mesaj important. Această existență vrea ca tu să te iluminezi – ăsta este înțelesul

ei – existența se îngrijorează, existenței îi pasă, existența vrea ca tu să te eliberezi de toate dependențele, de tot întunericul. Existența vrea să te ajute. Iar când vede că tu continui să-ți irosești viața, creează situații în care poți să fii provocat. Asta este înțelesul parabolei.

Nu există zei în cer și nici un zeu nu va veni să umble ca un bătrân, dar parabola este o cale de a spune anumite adevăruri ascunse. Adevărul ascuns e că existenței îi pasă de tine, că ai fost trimis în această existență pentru a învăța ceva – nu te pierde.

Acesta este un mesaj etern. Nu contează dacă Buddha s-a născut sau nu, dacă e un personaj istoric sau nu, tot ce contează este că existenței îi pasă de tine. Dacă a avut grijă de Buddha, are grijă și de tine și va crea și pentru tine ocazii. Iar dacă vei fi puțin atent, vei fi capabil să folosești acele ocazii și ele se vor dovedi o situație care transformă, o trezire.

Buddha l-a văzut pe bătrân și l-a întrebat pe vizitiu:

– Ce a pățit omul acesta?

Întrebarea era firească, pentru că el nu văzuse niciodată un bătrân. Era foarte ciudat: era însurat, avea un fiu, dar nu văzuse niciodată un bătrân. Vederea bătrânului l-a șocat. Iar vizitiul urma să mintă, pentru că îl cunoștea pe tatăl lui Buddha.

Dar, spune povestea, un zeu a intrat în corpul vizitiului și i-a spus lui Buddha adevărul:

– Toată lumea îmbătrânește.

– Și eu am să îmbătrânesc? a întrebat Buddha. Și iubita mea soție, Yashodhara? Și copilașul meu, Rahul, care are doar câteva zile de când s-a născut?

Iar zeul, prin glasul vizitiului, a răspuns:

– Da, toată lumea o să îmbătrânească.

Apoi, Buddha a văzut mortul și l-a întrebat pe vizitiu:

– Și el ce-a pățit?

Iar zeul, prin vizitiu, a răspuns:

– Toată lumea o să ajungă în starea asta – boală, bătrânețe, apoi moarte.

– Am să mor și eu? Și frumoasa mea nevastă, și copilășul meu, Rahul, care abia s-a născut?

Zeul a răspuns:

– Toți, fără excepție, vor muri.

Apoi Buddha l-a văzut pe sannyasinul cu rasă portocalie și a întrebat:

– De ce poartă rasa portocalie?

– Omul ăsta a văzut boala, bătrânețea, moartea, iar acum încearcă să găsească sursa nemuririi. Și-a dat seama că viața asta este contaminată cu moarte. A înțeles că acest corp o să dispară mai devreme sau mai târziu, așa că încearcă să găsească ceva care nu piere. A început să mediteze. A renunțat la distracții. Este în căutarea iluminării.

Atunci Buddha a spus:

– Stai așa. Nu mai e nevoie să mă duc la festivalul tinereții, pentru că dacă tinerețea este un fenomen momentan, sunt deja bătrân. Iar dacă viața o să dispară, am murit.

Înțelegeți esența parabolei:

Buddha spune: „Dacă o să se întâmple, ce contează dacă o să se întâmple mâine, sau după șapte ani, sau după șaptezeci de ani? Dacă o să se întâmple, s-a întâmplat deja. Întoarce! Nu mă mai interesează festivalul. Am terminat cu festivalurile. Trebuie să caut ce numești tu iluminare. Înainte ca acest corp să dispară, trebuie să-l folosesc ca pe o treaptă către ceva care este nepieritor. Trebuie să caut băutura fermecată.

Și s-a întors. În aceeași noapte și-a părăsit palatul și a fugit în pădure, să mediteze.

Asta este o parabolă. Pe mine nu mă preocupă deloc dacă s-a întâmplat sau nu. Ce contează dacă ea coincide sau nu cu istoria? Din acest motiv se întâmplă de multe ori ca oamenii care sunt obsedați de istorie să se supere pe mine – pentru că eu nu sunt deloc atașat de istorie. Îmi iau toată libertatea poetică de care am nevoie.

Eu sunt atașat de parabole, nu de istorie. Dacă văd că parabola poate fi mai frumoasă, mă joc cu parabola. Eu sunt atașat de poezie și de parabolă și de mesajul ascuns în ea. Și indiferent dacă toate acelea s-au întâmplat sau nu, ea tot te poate salva.

„Cine a împletit frânghia – Iisus, Buddha, Mahomed?“ Ce rost are întrebarea asta când tu te îneci? Întrebarea este dacă această frânghie o să te țină sau nu.

Încearcă – s-ar putea să înțelegi totul greșit și tot vei fi salvat. Poate că frânghia a fost împletită de Buddha, iar tu crezi că a fost împletită de Iisus – nu contează, tot poți fi salvat. Poate că Biblia a fost scrisă de un autor care scria sub semnătura altora – nu contează, ea conține mesajul – și, oricare ar fi fost scriitorul, trebuie să fi fost iluminat, altfel n-ar fi putut să scrie o parabolă atât de frumoasă. El a fost Iisus. Acela care a creat povestea lui Buddha a fost Buddha. Nu contează dacă povestea a existat sau nu. De aceea eu folosesc atât de multe parabole.

„Parabola întruchipează speranța, pericolul și posibilitatea oferite de Lao Zi sau de Zarathustra. Dacă toate Bibliile ar fi distruse, dacă numele lui Iisus ar fi uitat, n-ar mai conta atâta vreme cât focul a aprins speranța, frumusețea – posibilitatea tot ar continua să ardă.“

Dacă s-ar dovedi în mod absolut că Buddha n-a existat niciodată, că Iisus nu s-a născut niciodată, că Mahomed n-a pășit niciodată pe pământ, că

Mahavira este o legendă, că Lao Zi este invenția unor scriitori – dacă speranța există în continuare și omul continuă să spere că se poate depăși pe sine, dacă focul continuă să ardă, dacă dorința de a căuta și de a cerceta adevărul rămâne, este suficient: poți să uiți de Biblie și de Coran. Dacă dorința rămâne, Coranul o să se nască în tine. Dacă dorința este suficient de intensă, îl vei vedea într-o zi pe Buddha ivindu-se din tine, îl vei vedea pe Iisus născându-se în tine.

Ultima întrebare:

Osho,

Tu spui că omul trebuie să plătească pentru tot în viață. Nu există excepții?

Ascultă această anecdotă:

Un american aflat la Paris i-a cerut unui taximetrist să-i dea adresa unui bordel bun. S-a dus acolo singur, și-a ales partenera și a comandat cina. Mai târziu, după ce și-a satisfăcut toate capriciile, a coborât la parter și i-a spus patroanei să-i facă nota de plată.

– Nu aveți nimic de plătit, i-a spus patroana.

Uimit, dar nedorind să intre în detalii, domnul a plecat. Noaptea următoare s-a întors și a repetat performanța din seara precedentă. De data asta, însă, la plecare, a fost șocat să afle că avea de plătit opt sute de franci.

– Imposibil! a strigat americanul. Aseară am fost aici și am primit tot și nu mi-ai luat nici un ban.

– Da, a spus patroana, dar aseară ați fost la televizor.

Da, uneori se poate să primești ceva gratis, dar fii atent – s-ar putea să fii la televizor.

De fapt, în viață nu există nimic pe care să-l obții fără să plătești pentru el – și primești doar atât cât ești pregătit să plătești. Atunci când ești pregătit să plătești cu viața, primești în schimb viață veșnică. Nimic nu e gratis.

Destul pentru astăzi.

O bucatăcă de cer

Maestrul Lu Tsu a spus:

Munca ta va deveni treptat concentrată și matură, dar înainte să ajungi la starea în care stai ca un copac uscat în fața unei stânci, mai sunt încă multe posibilități de a greși, pe care aș vrea să le supun atenției tale. Aceste situații sunt recunoscute numai atunci când au fost personal trăite. Mai întâi aș vrea să vorbesc despre greșeli și apoi despre semnele adevărtoare.

Când începi să-ți înfăptuiești decizia, trebuie să ai grijă ca totul să meargă într-un fel confortabil, relaxat. Nu trebuie să-i ceri prea mult inimii. Trebuie să fii atent ca inima și energia să se coordoneze în mod automat. Numai atunci se poate atinge o stare de liniște. În timpul acestei stări de liniște trebuie asigurate condițiile potrivite și spațiul potrivit. Nu trebuie să stai jos (să meditezi) în mijlocul treburilor neimportante. Adică mintea trebuie să fie liberă de preocupări nesperioase. Toate complicațiile trebuie lăsate la o parte; trebuie să fii detașat și independent. Nici gândurile nu trebuie să fie concentrate asupra procedurii corecte. Acest pericol apare dacă îți dai prea mult osteneala. Nu vreau să spun să nu-ți dai deloc osteneala, dar calea corectă constă în păstrarea unei distanțe egale între a fi și a nu fi. Dacă poți să ajungi la lipsa de scop prin scop, atunci treaba a fost înțeleasă. Acum poți să te relaxezi complet, detașat și fără confuzie, într-un mod independent. Mai mult, nu trebuie să cazi victimă lumii care te ademenește. Lumea ademenitoare este acolo unde cele cinci feluri de demoni negri se zbenguie. Așa se întâmplă, de exemplu, atunci când, după fixare, te gândești mai ales la lemn uscat și cenușă moartă și mai puțin la primăvara veselă de pe marele pământ. În felul ăsta te cufunzi în lumea întunericului. Acolo energia este rece, respirația este neregulată și apar multe imagini cu răceală și putreziciune. Dacă zăbovești mult acolo, intri în lumea plantelor și pietrelor.

Un om nu trebuie indus în eroare de cele zece mii de capcane. Asta se întâmplă dacă, după ce a început starea de liniște, tot felul de legături apar dintr-odată una după alta. Vrei să răzbați prin ele și nu poți; le urmezi și parcă astfel te simți ușurat. Asta înseamnă că stăpânul a devenit servitorul. Dacă un om zăbovește mult în această etapă, el intră în lumea dorințelor iluzorii.

În cel mai bun caz, te pomenești în rai, în cel mai rău caz, printre spiritele-vulpi. Un astfel de spirit-vulpe, e adevărat, poate să hoinărească prin munți faimoși, bucurându-se de vânt și de lună, de flori și de fructe, desfătându-se cu copacii de coral și iarba împodobită cu nestemate. Dar, după ce a făcut asta, răsplata lui s-a terminat și el se naște din nou în lumea de frământări.

Odată, niște vânători au intrat într-o pădure deasă și au găsit o colibă în care un pustnic se ruga în fața unei cruci de lemn. Fața lui strălucea de fericire.

– Bună ziua, frate. Fie ca Dumnezeu să ne dea o după-amiază bună. Pari foarte fericit.

– Întotdeauna sunt fericit.

– Ești fericit că trăiești în coliba asta izolată, făcând penitență? Noi avem totul și nu suntem fericiți. Unde ai găsit fericirea?

– Am găsit-o aici, în această grotă. Uitați-vă pe gaura asta și veți da cu ochii de fericirea mea.

Și le-a arătat o fereastră.

– Ne-ai păcălit, căci tot ce vedem sunt niște crengi ale unui copac.

– Mai uitați-vă o dată.

– Tot ce vedem sunt niște crengi și bucăți de cer.

– Acesta este motivul fericirii mele – doar o bucătică de cer.

Fericirea este natura intrinsecă a omului. Ea nu trebuie dobândită, trebuie doar redescoperită. O avem deja. Suntem ea. Căutând-o în altă parte sigur o vom pierde. Nu mai căuta și uită-te în tine, iar acolo te așteaptă cea mai mare surpriză din viața ta, pentru că ce ai căutat de-a lungul secolelor, de-a lungul atâtor vieți, exista deja. Nu trebuie să fii un cerșetor, te-ai născut

împărat. Dar Împărăția lui Dumnezeu este în tine, iar ochii tăi caută mereu în afară, de aceea o tot pierzi. Ea este în spatele ochilor, nu în fața ochilor.

Împărăția lui Dumnezeu nu este un obiect, este subiectivitatea ta. Ea nu trebuie căutată, pentru că este chiar natura căutătorului. Și atunci, chiar și în pădurea cea mai deasă, absolut singur într-o grotă, poți să fii fericit. Altfel, chiar și palatele produc numai nefericire.

Pe lume sunt tot felul de nefericiri: săracul suferă într-un fel, bogatul este nefericit în alt fel, dar în ceea ce privește nefericirea nu există nici o diferență. Și uneori se întâmplă ca bogatul să sufere mai mult pentru că își permite mai mult. Are mai multe posibilități, mai multe variante alternative. Săracul nu își poate procura mai multă nefericire, dar bogatul poate. De aceea bogătașii sunt cei mai nefericiți oameni din lume. În acest sens, oamenii bogați devin cei mai săraci. De fapt, când ajungi bogat, simți pentru prima dată sărăcia vieții. Când ești sărac, poți să sperii că într-o zi vei fi bogat și atunci va fi bucurie și va fi sărbătoare; însă când ai ajuns la bogățiile din afară, speranța dispare brusc și se instalează o mare disperare: acum nu există speranță și viitor, acum ultima speranță a dispărut.

Ai trăit cu ideea că „Într-o zi voi fi bogat și atunci totul va fi bine“. Acum ești bogat și nu s-a schimbat nimic; nefericirea interioară continuă ca întotdeauna. De fapt, din cauza bogățiilor exterioare, în contrast cu bogățiile interioare, îți vezi mai clar, mai bine, mai pătrunzător sărăcia interioară. Bogăția exterioară asigură doar un fundal pentru sentimentul de sărăcie lăuntrică: averea exterioară te face să fii conștient de pustietatea interioară. De aceea nu e de mirare că țările bogate devin religioase.

India era religioasă când era bogată. Pe vremea lui Buddha, a lui Mahavira, India era bogată; datorită aceluia belșug, India era conștientă de sărăcia lăuntrică. Iar atunci când devii conștient de sărăcia lăuntrică, începi să cauți în interior. Atunci când devii conștient că nici un lucru exterior nu îți poate satisface năzuința lăuntrică – că tot ce este exterior rămâne afară, nu-l poți lua înăuntru –, când acest lucru devine o certitudine, începi o nouă căutare, o nouă aventură. Această aventură este religia.

Astăzi, India nu poate fi religioasă. India este una dintre cele mai sărace țări din lume – cum poate să fie religioasă? Nu își permite să fie religioasă. Religia este genul de lux superior, culmea luxului. Este muzica absolută,

poezia absolută, dansul absolut. Este o îmbătare cu existența. Când ești mort de foame, nu poți s-o cauți. Omul flămând are nevoie de pâine, nu de meditație. Omul bolnav are nevoie de medicamente, nu de meditație. Numai omul sănătos poate să-și dea seama că lipsește ceva care poate fi realizat prin meditație – prin nimic altceva.

Oamenii mă întreabă de ce nu sunt prezenți aici mulți indieni care să mă asculte. Nu e de mirare. Pe ei nu îi interesează meditația. Pe ei îi interesează numai lucrurile materiale, sunt obsedați de ceea ce e material. Sigur, vorbesc despre spiritualitate, dar asta e doar vorbărie, o rămășiță din trecut. Îi face să se simtă bine faptul că măcar sunt spirituali; dacă au lipsuri materiale, măcar se pot lăuda cu spiritualitatea lor. Dar pentru mine, spiritualismul este o etapă mai înaltă decât materialismul; materialismul funcționează ca o trambulină.

Numai o țară bogată simte sărăcia spirituală. Dacă ai început să simți sărăcia spirituală, există două posibilități: fie te sinucizi, fie treci printr-o transformare lăuntrică. Meditația este metoda transformării lăuntrice. Atunci când suicidul și meditația rămân singura alternativă și nu a mai rămas nimic altceva, trebuie să alegi între ele. Țările bogate ale lumii au fost mereu în această dilemă de a alege între suicid și meditație.

În țările bogate, rata sinuciderilor, a nebuniei este mai mare decât în țările sărace. Un om sărac nu are timp să se gândească la sinucidere, el e foarte preocupat de viață. Un om sărac nu are timp să se gândească la transformarea energiilor; pe omul sărac îl preocupă cum să-și hrănească copiii, cum să aibă un adăpost. Pe el nu-l interesează deloc altceva mai înalt decât corpul, mai adânc decât corpul, și este firesc, nu-l condamnă. E absolut firesc, așa trebuie să fie. De asta țările sărace înclină din ce în ce mai mult spre comunism, iar țările bogate înclină din ce în ce mai mult spre spiritualism.

Prezicerea lui Marx a dat greș. Marx a spus că țările bogate vor deveni comuniste. Asta s-a dovedit a fi o prostie – numai țările sărace au devenit comuniste. Rusia era una dintre țările cele mai lovite de sărăcie, la fel și China, la fel și India. În orice zi India poate deveni victima comunismului. America nu a devenit comunistă.

Marx a prezis că țările bogate vor deveni comuniste. Eu prezic că țările

bogate vor deveni religioase, țările sărace vor deveni comuniste. Și odată ce o țară devine bogată, ea va începe să caute religia. Asta se întâmplă acum în adâncul sufletului rușilor; Rusia a ajuns acum într-un punct în care se poate gândi iar la Dumnezeu, la meditație, la rugăciune.

În Rusia, oamenii se întâlnesc în secret să se roage, pentru că rugăciunea nu mai este permisă de guvern. Dacă ești religios, ești infractor. Aici există temple și nu se duce nimeni; există și biserici și oamenii trebuie să fie convinși cumva să meargă la biserică, măcar duminica. Oamenii trebuie mituiți să meargă la biserică, la templu, la moschee, la gurudwara. Îți poți imagina o țară în care oamenii se întâlnesc în secret, în subsoluri, să se roage în liniște, ca să nu-i audă nimeni? În adâncul sufletului rușilor, religia iese iar la suprafață. Trebuie să iasă. Acum Rusia este suficient de bogată să se gândească la lucruri superioare.

În concepția mea despre viață, materialismul și spiritualismul nu sunt opuse; materialismul pavează calea pentru religie. De aceea eu sunt pe de-a-ntregul materialist și pe de-a-ntregul spiritualist. Una dintre cele mai importante învățături ale mele pentru voi este următoarea: nu creați niciodată un antagonism între corp și suflet, între lume și Dumnezeu. Nu creați niciodată un antagonism între materialism și spiritualism – ele merg împreună, exact ca sufletul și corpul. Rămâneți materialști și folosiți-vă materialismul ca treaptă spre spiritualitate.

În mintea oamenilor este multă confuzie pentru că ei au crezut mereu că sărăcia este ceva spiritual. Asta este o aiureală. Sărăcia este cel mai nespiritual lucru din lume. Un om sărac nu poate să fie spiritual. Poate să încerce, dar spiritualitatea lui va rămâne superficială. Bogățiile nu l-au deziluzionat încă – deci cum poate să fie spiritual? Este nevoie de o mare dezamăgire – trebuie să fii tare dezamăgit de lumea exterioară pentru a te îndrepta spre interior. Întoarcerea spre interior vine numai atunci când ești total dezamăgit de exterior – când ai văzut lumea, ai trăit în lume și ai ajuns să știi că nu este nimic în ea, ci doar baloane de săpun, experiențe momentane. Ți se promet multe, dar nu ți se dă nimic și, la sfârșit, rămâi cu mâinile goale.

Lumea exterioară îți poate da numai moarte și nimic altceva. Viața trebuie căutată în interior. Sursa vieții este în tine.

Copacul este în sămânță. Dacă desfaci sămânța nu vei găsi copacul, e adevărat, pentru că nu așa îl găsești. Trebuie să lași sămânța să încolțească, apoi prototipul ascuns în ea devine clar. Atunci când se concepe un copil, el este doar o sămânță în uterul mamei, însă are prototipul complet, toate posibilitățile. Ce fel de corp va avea, ce față, ce culoare a ochilor, ce păr, ce înălțime, cât va trăi, dacă va fi sănătos sau nesănătos, bărbat sau femeie, negru sau alb – totul este conținut în sămânță. Viața se dezvoltă din acea sămânță.

Meditația este întoarcerea către miezul cel mai ascuns din care toate au apărut – a apărut corpul, au apărut dorințele, au apărut gândurile, a apărut mintea. Trebuie să te întorci la sursă. Religia este întoarcere la sursă – și să cunoști sursa înseamnă să-l cunoști pe Dumnezeu, să cunoști sursa înseamnă să cunoști ținta, pentru că sursa și Dumnezeu una sunt. Să te întorci la esența ta cea mai ascunsă, din care ai pornit, înseamnă să ajungi la final, unde ai vrut să ajungi – cercul este complet. Există un moment în care alfa și omega se întâlnesc și atunci există împlinire. Când cercul este complet, există împlinire.

Și asta este întreaga învățătură a Secretului Florii de Aur a maestrului Lu Tsu. El încearcă să-ți lumineze calea, arătându-ți cum se încheie cercul, cum circulă lumina, cum să te îndrepti spre interior și, de asemenea, cum să ai o bucățică de cer, o bucățică de rai, ca apoi să fii fericit oriunde. Chiar și în iad vei fi fericit.

Așa cum ești acum ai fi nefericit oriunde, chiar și în rai. Ai găsi căi să fii nefericit și acolo, pentru că ai purta toată invidia, toată supărarea, toată lăcomia, toată posesivitatea, ai căra toată mânia, toată sexualitatea, toate reprimările. În clipa în care ai ajunge în rai ai crea și acolo iadul în jurul tău, pentru că ai purta semințele iadului.

Se spune că dacă ești pur, dacă ești liniștit, ajungi în rai. Adevărul este exact invers. Dacă ești pur, dacă ești liniștit, raiul ajunge la tine. Tu nu pleci nicăieri, ești mereu aici, dar odată ce interiorul se umple de lumină, întreaga lume exterioară se transformă. Buddha se mișcă în aceeași lume în care te miști tu. Buddha trece pe aceleași străzi pe care treci tu, dar Buddha trăiește în cu totul altă lume – Buddha trăiește în paradis, iar tu trăiești în iad. Poate stai alături de un buddha, poate îl ții de mână sau îi atingi picioarele – sunteți atât de aproape și totuși atât de departe, vă despart

lumi. Care este secretul pentru a fi în rai, pentru a fi în totală fericire, pentru a fi în acea splendoare numită Dumnezeu? Iată secretele:

Maestrul Lu Tsu a spus:

Munca ta va deveni treptat concentrată și matură...

Calea tao nu este aceea a iluminării subite. Nu este ca zen. Zen este iluminarea subită, tao este creșterea treptată. Tao nu crede în schimbările subite, bruște. Tao crede în ținerea pasului cu existența, lăsarea lucrurilor să se întâmple de la sine, fără să-ți forțezi în vreun fel drumul, fără să împingi în vreun fel râul. Iar tao spune că nu trebuie să te grăbești, fiindcă veșnicia îți stă la dispoziție. Seamănă semințele la timp și așteaptă, iar primăvara vine cum a venit întotdeauna. Și primăvara vine cu flori. Dar așteaptă, nu te grăbi. Nu începe să tragi de copac ca să crească mai repede. Nu cere ca totul să fie precum cafeaua instant. Învăță să aștepți, pentru că natura se mișcă foarte, foarte încet. Datorită acelei mișcări lente există grație în natură.

Natura este foarte feminină, se mișcă precum o femeie. Ea nu aleargă, nu se grăbește, nu se agită. Ea merge foarte încet. Natura are multă răbdare, iar tao crede în calea naturii. „Tao“ înseamnă chiar natură, așa că tao nu se grăbește niciodată, lucrul ăsta trebuie înțeles. Învățătura fundamentală în tao este: învață să fii răbdător. Dacă poți să aștepți la infinit, s-ar putea întâmpla chiar instantaneu. Dar nu trebuie să ceri să se întâmple instantaneu pentru că, dacă ceri, s-ar putea să nu se întâmple niciodată. Chiar faptul că ceri va deveni un obstacol, chiar dorința ta va pune distanță între tine și natură. Rămâi în armonie cu natura, lasă natura să-și urmeze cursul. Și oricând se întâmplă e bine, și oricând se întâmplă e repede, oricând se întâmplă. Chiar dacă îi ia secole să se întâmple, nici atunci nu e târziu – niciodată nu e târziu. Se întâmplă întotdeauna la momentul potrivit.

Tao crede că totul se întâmplă atunci când trebuie: când discipolul este pregătit, apare maestrul, când discipolul este total pregătit, apare Dumnezeu. Receptivitatea ta, pasivitatea ta fac acest lucru posibil, nu graba, nu agitația, nu atitudinea agresivă. Reține, adevărul nu poate fi

cucerit. Trebuie să capitulezi în fața adevărului, trebuie să fii cucerit de adevăr.

Dar, de-a lungul secolelor, omul a fost învățat să fie agresiv, ambițios. Noi îi determinăm pe oameni să fie foarte rapizi. Noi îi facem să le fie foarte teamă. Le spunem: „Timpul înseamnă bani, timpul e foarte prețios și, odată ce a trecut, nu se mai întoarce, așa că dați-i zor! Grăbiți-vă!“

Asta îi înnebunește pe oameni. Aleargă dintr-un loc în altul, nu apucă să se bucure de nici un loc. Aleargă prin lume de la un hotel intercontinental la altul – și toate sunt la fel. Nu contează dacă ești în Tokio, sau în Bombay, sau în New York, sau în Paris. Acele hoteluri intercontinentale sunt toate la fel, și oamenii aleargă de la unul la altul gândindu-se că voiajează prin lume. Puteau să rămână într-un hotel intercontinental și n-ar mai fi fost nevoie să plece în altă parte, dar ei cred că ajung undeva. Viteza îi face pe oameni nevrotici.

Tao este calea naturii. Așa cum cresc copacii și se mișcă râurile, și păsările, și copiii – exact la fel trebuie să crești în Dumnezeu.

Munca ta va deveni treptat concentrată și matură.

Nu te grăbi și nu dispera. Dacă astăzi dai greș, nu fi deznădăjduit. Dacă astăzi dai greș, este firesc. Dacă dai greș câteva zile la rând, este firesc.

Oamenilor le este foarte frică să nu dea greș și, din cauza fricii, nici nu încearcă. Sunt mulți oameni care nu vor să se îndrăgostească din cauză că se tem. Cine știe? Poate vor fi respinși. Așa că hotărâsc să nu se îndrăgostească. Oamenii se tem atât de tare să nu dea greș, încât nici nu încearcă ceva nou. Cine știe? Ce vor face dacă dau greș?

Și, firește, ca să intri în lumea interioară va trebui să dai greș de multe ori, fiindcă nu ai mai intrat niciodată acolo. Nu știi să intri. Din cauza obiceiurilor tale din trecut vei da greș de multe ori. Dar nu dispera. Maturitatea vine încet. Vine sigur, dar durează până vine.

Și, ia aminte, ea nu vine la toată lumea în același timp, așa că nu compara. Fiecare om a trăit altfel în viețile trecute. Chiar și în viața asta oamenii au trăit diferit. De exemplu, poate unui poet îi este mai ușor să intre decât unui om de știință; pregătirea lor e diferită. Pregătirea științifică trebuie să fie obiectivă, să se preocupe de obiect, să urmărească obiectul, să uite de subiectivism. Ca să fie un om de știință, cercetătorul trebuie să se retragă complet din experimentul său. Nu trebuie să fie implicat în experiment, nu trebuie să existe implicare emoțională. Cercetătorul trebuie să fie total detașat, ca un robot. Nu trebuie să fie deloc uman – numai atunci este un adevărat om de știință, numai atunci are succes în domeniul științei.

Poetul se implică. Atunci când se uită la o floare, el începe să danseze în jurul ei; participă, nu este doar un observator detașat. Unui dansator îi poate fi și mai ușor, pentru că dansatorul și dansul una sunt, iar dansul este atât de lăuntric încât dansatorul intră foarte ușor în spațiul său interior. De aceea, în vechile școli misterioase de ocultism, dansul este una dintre metodele secrete. Dansul s-a dezvoltat în temple și în școlile de ocultism. Dansul este unul dintre cele mai religioase fenomene. Însă el și-a pierdut semnificația atât de mult încât aproape a căzut la polul opus, devenind un fenomen sexual. Dansul și-a pierdut dimensiunea spirituală. Dar rețineți, orice este spiritual poate deveni sexual, dacă decade; și orice este sexual poate deveni spiritual, dacă se înalță. Sexualitatea și spiritualitatea sunt întrepătrunse. Unui muzician îi este mai ușor să intre în meditație decât unui matematician. Au aptitudini diferite, minți diferite, condiționări diferite.

De exemplu, unui creștin i-ar fi mai greu să mediteze decât unui budist, pentru că în 25 de secole de meditație constantă, budismul a creat o anumită calitate la adepții lui. De aceea, atunci când un budist vine la mine, el se cufundă foarte ușor în meditație. Când vine un creștin, meditația îi este foarte străină, pentru că creștinismul a uitat de tot de meditație, el știe doar de rugăciune.

Rugăciunea este un fenomen total diferit. La rugăciune, este nevoie de celălalt, ea nu poate fi independentă. Rugăciunea este mai mult ca iubirea, rugăciunea este un dialog; meditația nu este un dialog, ea nu este ca iubirea. Este exact opusul iubirii. În meditație ești total singur, n-ai unde să te duci, n-ai cu cine să vorbești, nu există dialog pentru că nu există celălalt. Ești doar tu singur, absolut singur. Asta este o abordare total diferită, așa că

munca ta depinde de aptitudinile tale, de mintea ta, de condiționarea ta, de educația ta, de religia în care ai fost crescut, de cărțile pe care le-ai citit, de oamenii cu care ai trăit, de vibrația pe care ai creat-o în tine.

Concentrarea și maturitatea vin în mod sigur – nu e nevoie decât de liniște și răbdare. De fapt, o persoană matură și o persoană concentrată sunt doar două aspecte ale aceluiași fenomen. De asta copiii nu se pot concentra – ei se mișcă întruna, nu pot sta într-un loc, totul îi atrage. O mașină care trece, o pasăre care ciripește, cineva care râde, radioul vecinului, un fluture în zbor – totul, întreaga lume este atrăgătoare. Ei sar de la un lucru la altul, nu se pot concentra. Ei nu pot trăi cu un singur lucru atât de total încât tot restul să dispară, să devină non existențial.

Odată cu maturitatea apare concentrarea. Maturitatea și concentrarea sunt două nume pentru același lucru. Dar mai întâi trebuie să ții minte că asta vine treptat; nu compara, nu te grăbi.

...dar înainte să ajungi la starea în care stai ca un copac uscat în fața unei stânci, mai sunt încă multe posibilități de a greși, pe care aș vrea să le supun atenției tale.

Maestrul Lu Tsu spune: Înainte ca în tine să apară starea în care stai ca un copac uscat în fața unei stânci... Asta este o expresie taoistă de o frumusețe și semnificație extraordinare. Ea înseamnă viu și totuși mort, mort și totuși pe deplin viu. Înseamnă să trăiești în lume cu mare bucurie și sărbătoare, dar să nu faci parte din lume, să fii în lume, dar să nu lași lumea să fie în tine – ca un copac uscat în fața unei stânci –, să trăiești ca un mort.

Alexandru a vrut să ducă în țara sa un sannyasin din India, pentru că maestrul său, marele filosof Aristotel, îi ceruse asta, fiind foarte interesat de stilul de viață al sannyasinilor. Aristotel voia să vadă ce fel de om era un sannyasin, deoarece acest fenomen se întâmplase doar în India. Acest mod de viață total diferit reprezintă o contribuție specială a Indiei la cultura lumii – să trăiești în lume și totuși să nu faci parte din lume, să rămâi

detașat și distant, ca o floare de lotus care trăiește în iaz și totuși nu este atinsă de apă. Boabele de rouă de pe petalele ei sunt frumoase în soarele dimineții, totuși nu o ating deloc. Sunt atât de aproape și totuși atât de departe...

Aristotel era curios să știe ce fel de om este sannyasinul. El nu era omul care să devină sannyasin, dar l-a rugat pe Alexandru să aducă unul. „Ai să aduci multe lucruri. Mie nu uita să-mi aduci un sannyasin.“ La plecarea din India, Alexandru și-a adus aminte și a întrebat oamenii dacă putea să găsească un sannyasin. Oamenii au spus: „Da, avem un sannyasin frumos, dar e aproape imposibil să îl iei“.

Alexandru le-a spus: „Lăsați asta în seama mea, nu vă faceți griji. Voi nu mă cunoașteți. Dacă le ordon munților Himalaya să vină cu mine, vor veni cu mine, așa că ce să mai vorbim de un sannyasin?! Unde este? Dați-mi adresa lui“. Și i-au dat adresa.

Sannyasinul era un fahir gol, care trăia la marginea râului. Patru bărbați puternici, înarmați cu săbii, au fost trimiși să-l aducă la Alexandru. La vederea lor, sannyasinul a început să râdă.

Ei au spus:

– Nu înțelegi – marele Alexandru ne-a ordonat să te ducem la curtea lui. Te așteaptă.

Sannyasinul a răspuns:

– Am încetat de mult să vin și să plec. Dacă vrea să mă vadă, îi fac plăcerea asta – poate să vină. Dar eu nu mai vin și nu mai plec. Venirea și plecarea au dispărut odată cu mintea. Acum nu mai are cine să vină și să plece. Eu nu mai exist!

Sigur, grecii aceia n-au înțeles. Grecii sunt opusul hindușilor. Hindușii sunt fundamental ilogici, grecii sunt fundamental logici. Hindușii sunt imaginativi, intuitivi; grecii sunt intelectuali.

Acei patru soldați i-au spus:

– Ce prostii spui tu acolo? Putem să te luăm târâș!

– Puteți să-mi târâți corpul, dar nu pe mine. Puteți să-mi băgați corpul la închisoare, dar nu pe mine. Libertatea mea va rămâne intactă. Eu sunt o floare de lotus, apa nu mă poate atinge.

Pentru acei greci, vorbele lui nu aveau nici o noimă. Au spus:

– Așteaptă. O să-l informăm pe Alexandru, ca nu cumva să facem ceva rău.

Alexandru a fost informat:

– Sannyasinul este un bărbat frumos, care șade gol la soare pe malul râului. Arată ca un mare împărat și nu are nimic în jur, nici măcar un bol pentru cerșit. Dar ce grandoare, ce grație! Te uiți în ochii lui și ai impresia că este împăratul întregii lumi. Și a râs de prostia noastră, de faptul că am venit la el cu sabia scoasă din teacă, și nu i-a fost frică deloc. Ne-a spus: „Puteți să-mi ucideți corpul, dar nu pe mine“.

Raportul l-a intrigat pe Alexandru. S-a dus să-l vadă pe acest sannyasin gol. A fost impresionat, foarte impresionat, și a spus:

– Trebuie să vii cu mine. Asta este porunca mea!

Dar sannyasinul a răspuns:

– Din ziua în care am devenit sannyasin n-am mai primit porunci de la nimeni. Sunt un om liber, nu sunt sclav. Nimeni nu poate să-mi poruncească. Poți să mă ucizi, dar nu-mi poți porunci.

Alexandru s-a mâniat. A scos sabia și a spus:

– Am să-ți tai imediat capul!

Sannyasinul a început iar să râdă și a spus:

– Poți să-l tai, pentru că, de fapt, eu însumi l-am tăiat de mult. Sunt un om mort.

Asta înseamnă un sannyasin adevărat – un om mort. Și sannyasinul a continuat:

– Cum poți să ucizi un om mort? Un om mort e mort, nu mai poate să moară – totul s-a terminat deja. Ai venit cam târziu – eu nu mai exist. Da, poți să-mi tai capul – ai să-mi vezi capul căzând pe nisip și am să-l văd și eu. Eu sunt un spectator, un martor.

Acesta este înțelesul expresiei un copac uscat în fața unei stânci. Alexandru era stânca, iar sannyasinul era copacul uscat. Ce poate stânca să-i facă unui copac uscat? Copacul uscat este deja mort. Stânca nu poate să distrugă copacul uscat. Lui nu-i va fi frică de stâncă.

Mai există multe posibilități până să ți se întâmple ție asta.

...mai sunt încă multe posibilități de a greși, pe care aș vrea să le supun atenției tale. Aceste situații sunt recunoscute numai atunci când au fost personal trăite.

Ține minte toate aceste lucruri pe care maestrul Lu Tsu ți le spune în mesajul său extrem de valoros – pentru căutător, acesta este unul dintre cele mai importante tratate. El spune aceste lucruri pentru că le-a trăit în călătoria sa, a dat peste aceste greșeli și ar vrea să-și lumineze discipolii ca să nu se împiedice și ei de aceste greșeli, ca atenția să nu le fie distrusă de aceste greșeli.

Cei care nu au meditat niciodată nu vor înțelege care sunt aceste greșeli. Ele sunt înțelese numai când au fost trăite personal. Însă cei care sunt pe Cale trebuie să fie pregătiți, lor trebuie să li se spună ce capcane apar. Calea nu este dreaptă – multe alte drumuri se bifurcă din ea și ai putea să o iei pe un drum care duce la o fundătură. Și vei ști că a fost o fundătură după mulți, mulți ani, sau după multe vieți. Și tot efortul și călătoria vor fi fost irosite și va trebui să te întorci în punctul în care ai pierdut drumul principal. Și nu există borne kilometrice și nici hărți nu se pot întocmi, pentru că Dumnezeu e în continuă schimbare. Existența lui este o schimbare permanentă. Orice altceva în afară de schimbare e în continuă schimbare, așa că nu se pot întocmi hărți. Se pot da doar indicii; acestea sunt indicii. Dacă înțelegi indiciile, vei putea să urmezi drumul cel bun și ori de câte ori există o

posibilitate de a greși, faptul că ai înțeles indiciile te va ajuta.

Mai întâi aș vrea să vorbesc despre greșeli și apoi despre semnele adevărtoare.

Lu Tsu pune: Mai întâi voi vorbi despre greșelile care sunt posibile și apoi îți voi spune care sunt semnele care adevăresc că ești pe drumul cel bun.

Când începi să-ți înfăptuiești decizia, trebuie să ai grijă ca totul să meargă într-un fel confortabil, relaxat.

Acesta este primul lucru care trebuie înțeles. Odată ce ai luat hotărârea să urmezi drumul lăuntric, odată ce ai luat hotărârea să fii sannyasin, să meditezi, odată ce ai luat hotărârea că acum interiorul te-a chemat și vei porni în căutarea răspunsului la întrebarea „Cine sunt eu?“, primul lucru pe care trebuie să-l ții minte este să nu te miști încordat, să te miști într-un fel foarte relaxat. Călătoria ta interioară trebuie să fie confortabilă, lucrul ăsta este extrem de important.

În mod obișnuit, prima greșală pe care o fac toți este următoarea: oamenii își complică în mod inutil călătoria, o fac inconfortabilă. Asta se întâmplă dintr-un anumit motiv. În viața obișnuită, ei sunt violenți cu alții. În călătoria lor obișnuită, exterioară, sunt sadici, le face plăcere să-i chinuiască pe alții, le face plăcere să-i învingă pe alții, le face plăcere să concureze cu alții, să-i cucerească pe alții. Toată bucuria lor este să-i facă pe alții să se simtă inferiori lor. Asta este călătoria extravertită. Asta este politica. Asta este mintea politică ce încearcă permanent să le fie superioară altora, să-i înfrângă pe alții cu orice preț, legal sau ilegal. Și toți îi sunt dușmani, pentru că toți sunt rivali. Întreaga ta educație te pregătește de luptă, reține asta. Nu te pregătește pentru prietenie și iubire, te pregătește pentru conflict, dușmănie și război.

Atunci când există competiție, obligatoriu este și dușmănie. Cum poți să fii

prietenos cu oamenii cu care concurezi, care sunt periculoși pentru tine și pentru care tu ești periculos? Trebuie să învingi, trebuie să fii prim-ministru sau președinte cu orice preț! Fie vor învinge ei și tu vei fi înfrânt, fie vei învinge tu și ei vor fi înfrânți. De aceea așa-zisa ta prietenie este doar o fațadă, o formalitate. În adâncul sufletului tău, nimeni nu îți este prieten. Lumea asta s-a transformat într-un câmp de luptă prin cultivarea ambiției.

Atunci când un om se întoarce spre interior, apare următoarea întrebare: ce va face el cu mânia, dușmănia, agresivitatea și violența sa? Acum, că este singur, va începe să se tortureze pe sine, se va mânia pe sine – așa fac așa-zii mahatmași. De ce se torturează ei? De ce postesc? De ce se întind pe un pat de spini? De ce stau ei în picioare sub soarele fierbinte, când în apropiere este un copac frumos și umbros? Când este arșiță, de ce stau ei lângă foc? Când este frig, de ce stau dezbrăcați în râuri sau în zăpadă? Aceștia sunt politicieni inversați. Întâi s-au luptat cu alții, iar acum, că nu a rămas nimeni, se luptă cu ei înșiși. Sunt schizofrenici, s-au divizat. Acum are loc un război civil; se luptă cu corpul.

Corpul este victima așa-zilor mahatmași. Corpul este nevinovat, el nu ți-a făcut nici un rău. Dar așa-zisele religii te învață că el este dușmanul, torturează-l.

Călătoria extravertită era călătoria sadismului. Călătoria introvertită devine călătoria masochismului – începi să te torturezi singur. Și o faci cu o anumită bucurie perversă. În istorie au existat nenumărate cazuri de oameni care își răneau corpul și lăsau acele răni nevindecate – deoarece corpul era dușmanul.

Oameni aparținând unor secte creștine, hinduse, jainiste și multor altor secte au devenit foarte eficienți în torturarea propriilor corpuri. Au născocit metode grozave de torturare a corpului. A existat o sectă creștină ai cărei membri, pe lângă faptul că posteau, își biciuiau corpul, iar omul considerat cel mai mare sfânt era cel care își producea cele mai multe răni.

În India există muni-șii jainiști care își torturează corpul. Călugării jainiști digambara își smulg părul în fiecare an în fața unei mari adunări. Este dureros, iar oamenii se bucură pentru că „se face un gest de mare austeritate“.

Există un anumit gen de nebunie în care oamenii își smulg părul – cum se întâmplă în căsnicii, atunci când soția este furioasă. Este un gest la care recurg mai mult femeile, pentru că ele au fost învățate să nu-și lovească soții. Atunci ce să facă? Ele vor să lovească, dar soțul nu poate să fie lovit deoarece scripturile spun că soțul este zeul lor și ele știu că asta este o aiureală, dar scripturile sunt scripturi. Femeia își cunoaște foarte bine soțul – dacă el este un zeu, atunci cine e diavolul? Dar așa ceva nu se poate spune cu voce tare; ea trebuie să-i atingă picioarele. Atunci când îi scrie scrisori de dragoste soțului ei, trebuie să semneze „sclava ta“, deși ea știe cine este sclav! De fapt, toată lumea știe, dar asta este o formalitate.

Iar dacă își lovește soțul, apare un sentiment de vinovăție, sentimentul că a făcut ceva nereligios, ceva ca un păcat, așa că nu-și poate lovi soțul. Dar ea vrea să lovească! Ce să facă? Fie sparge farfurii – dar lucrul ăsta este costisitor și în felul ăsta suferă și ea, așa că nu merită –, fie, cea mai ieftină cale, cea mai ușoară și mai economică, își smulge părul și se dă cu capul de pereți. Așa e cel mai ieftin. Vrea să-i dea în cap soțului ei, dar nu poate să facă asta, nu are voie, este imoral. Cine i-a băgat în cap ideea asta? Soțul și preoții și politicienii.

Dacă te duci la o casă de nebuni, găsești acolo mulți oameni care își smulg părul. ăsta este un gen de nebunie.

Un călugăr jainist care își smulge părul este un caz cu adevărat patologic, dar oamenii se adună pentru a sărbători ocazia – „Se întâmplă ceva mareț! Priviți! Ce sfânt mare!“ Și pentru că eu spun că acești oameni sunt cazuri patologice, ei sunt împotriva mea. E ceva normal să fie împotriva mea.

În sectele creștine... În Rusia a existat o sectă ai cărei membri își tăiau organele genitale, și se adunau mulțimi mari ca să vadă. Existau anumite zile în care oamenii făceau asta. Era o frenezie. Un om își tăia organele genitale și le arunca, și peste tot era plin de sânge. Atunci o frenezie pune stăpânire pe alți oameni care veniseră doar să se uite: cineva din rândul lor sărea în sus și se apuca să facă și el același lucru. Până la terminarea festivalului, se strângea un morman de organe genitale. Iar aceia erau mari sfinți.

Femeile s-au simțit puse în încurcătură. Au început să-și taie și ele sânii, căci cum se puteau lăsa mai prejos? Tot soiul de stupidități au fost posibile din

cauza unei simple erori, iar eroarea e aceasta: în viață încerci să le faci altora viața grea, iar când te întorci către interiorul tău, e posibil ca vechea minte să încerce să îți facă ție viața grea.

Reține, căutătorul lăuntric trebuie să se simtă confortabil, pentru că numai într-o situație confortabilă, într-o stare de relaxare se poate întâmpla ceva. Când ești încordat și te simți inconfortabil, nimic nu e posibil. Când ești încordat și ai mintea îngrijorată, nu ești într-un spațiu liniștit. Cum poți să fii într-un spațiu liniștit când ți-e foame? Și oamenii au fost învățați să postească și se spune că postul te ajută să ai o sănătate mai bună – slăbești câteva kilograme, kilograme de care nu ai nevoie –, dar nu ajută la meditație. Atunci când postești te gândești întruna la mâncare.

Am auzit o anecdotă...

Un cuplu de căsătoriți s-a dus la preotul parohiei pentru consiliere maritală. În cursul conversației, care la început a fost serioasă, preotul a făcut comentarii despre numărul de fete frumoase din parohie.

– Mă uimești, părinte, a spus soțul.

– De ce? a întrebat preotul. Doar pentru că sunt la dietă nu înseamnă că nu pot să mă uit la meniu.

Oamenii care își reprimă sexualitatea se uită întruna la meniu, iar oamenii care își reprimă foamea se gândesc întruna la mâncare. Este firesc! Cum să meditezi? Atunci când postești, în minte îți vine meniu după meniu – feluri de mâncare minunate. Odată cu mirosul de mâncare, simți pentru prima dată că nasul tău este viu, că limba ta este vie.

E bine să postești din când în când, ca să capeți din nou interes pentru mâncare, dar nu este bine pentru meditație. Este bine să-ți faci corpul puțin mai sensibil, ca să îți recapeți gustul. Postul trebuie să fie în slujba ospățului! Este bine ca din când în când să nu mănânci, ca să-ți recapeți pofta de mâncare. Sănătatea e bună, dar meditația nu are nimic de-a face cu ea. Este mai greu să meditezi atunci când ești flămând decât atunci când ești

pe deplin satisfăcut. Da, și mâncatul prea mult creează probleme, pentru că atunci când ai mâncat prea mult devii somnolent. Când nu mănânci deloc, ți-e foame.

Calea de mijloc e cea mai bună – aurea mediocritas.

Mănâncă pentru a nu-ți fi foame, dar nu mânca prea mult, pentru a nu te simți prea plin, somnoros – și meditația va fi mai ușoară. Calea de mijloc trebuie urmată în toate situațiile.

Simte-te confortabil, fii relaxat. Nu e nevoie să te torturezi, nu e nevoie să crezi probleme inutile. Lasă în urmă acea minte caracterizată de mânie, violență, agresivitate, și abia apoi vei putea intra în interior – pentru că numai în starea de conștiință relaxată începi să plutești în interior, din ce în ce mai adânc. Atunci când ești total relaxat ajungi la esența ta cea mai ascunsă.

Când începi să-ți înfăptuiești decizia, trebuie să ai grijă ca totul să meargă într-un fel confortabil, relaxat. Nu trebuie să-i ceri prea mult inimii.

Și nu cere prea mult, pentru că dacă ceri prea mult vei deveni încordat, va apărea anxietatea. De fapt, nu cere deloc. Doar așteaptă. Pune sămânța în inimă și începe să lucrezi – așteaptă primăvara.

Nu trebuie să-i ceri prea mult inimii.

Iar oamenii cer prea mult: ei vor satori, samadhi imediat, vor nirvana imediată.

Se întâmplă uneori ca oameni proști să vină la mine și să-mi spună: „Am meditat șapte zile și nu s-a întâmplat nimic“. Șapte zile? Iar timp de șaptezeci de milioane de vieți ei au făcut totul împotriva meditației! Și după

**șapte zile – ca și cum Dumnezeu sau eu le eram dator –, vin să se plângă:
„Nu s-a întâmplat nimic. Au trecut șapte zile, au mai rămas doar trei zile de
tabără“ și ei nu sunt încă luminați!**

**Nu cere prea mult, nu fi prea lacom. Fii puțin mai înțelegător. Totul necesită
timp.**

Trebuie să fii atent ca inima și energia să se coordoneze în mod automat.

**Ține minte că nu trebuie să-ți faci griji privind rezultatul. El este
întotdeauna conform nevoii tale și conform meritului tău – când ești
pregătit, o să se întâmple. Dacă nu se întâmplă, asta arată pur și simplu că
nu ești pregătit. Pregătește-te. Așadar, curăță-ți inima mai mult,
concentrează-te mai mult, meditează mai mult, fii mai liniștit, fii relaxat.
Acomodează-te din ce în ce mai mult cu interiorul și așteaptă, pentru că
atunci când inima și energia se coordonează, rezultatul vine în mod
automat. Dacă ai semănat semințele, nu trebuie să sapi pământul în fiecare
zi și să te uiți la semințe ca să vezi ce se întâmplă, căci le vei distruge. Nimic
nu se va întâmpla.**

**Așteaptă și atât. Luni întregi nu se întâmplă nimic, deși ai udat și ai pus
bălegar și ai făcut tot ce trebuie. Și apoi, brusc, într-o dimineață, minune!
Semințele au încolțit și au dat lăstari. Au ieșit doar doi lăstari mici, minunea
s-a întâmplat – ceea ce era invizibil a devenit vizibil. Acesta este cel mai
mare miracol din lume – o sămânță care devine lăstar.**

Dar totul se întâmplă întotdeauna la vremea lui.

*Numai atunci se poate atinge o stare de liniște. În timpul acestei stări de liniște
trebuie asigurate condițiile potrivite și spațiul potrivit.*

Firește, dacă vrei să faci o grădină de trandafiri trebuie să schimbi

pământul. Trebuie să înlături pietrele și rădăcinile vechi și să smulgi buruienile. Trebuie să creezi condițiile potrivite și spațiul potrivit, protejat. Trebuie să împrejmuiești cu un gard. Când ai de gând să cultivi trandafiri, toate aceste pregătiri sunt necesare. Meditația este un trandafir – cel mai important trandafir, trandafirul conștiinței umane. De asta această carte se numește Secretul Florii de Aur... un trandafir de aur.

Care sunt condițiile potrivite? Și care e spațiul potrivit?

Nu trebuie să stai jos (să meditezi) în mijlocul treburilor neimportante.

Trebuie să găsești un loc care stimulează meditația. De exemplu, îți va fi de ajutor să te așezi sub un copac, mai degrabă decât să te duci și să te așezi în fața unui cinematograful, sau să te duci în gară și să te așezi pe peron; du-te în natură, în munți, la copaci și la râuri, unde tao curge, vibrează, pulsează peste tot. Copacii meditează permanent – o meditație tăcută, inconștientă, de aceea eu nu spun să devii un copac! Trebuie să devii un buddha! Dar buddha are un lucru în comun cu copacul: e la fel de verde precum copacul, la fel de plin de sevă precum copacul, cu o diferență, desigur – el este conștient, iar copacul este inconștient. Copacul este în tao în mod inconștient, pe când un buddha este tao în mod conștient. Iar asta este o mare diferență, diferența dintre pământ și cer.

Dar dacă stai lângă un copac, înconjurat de păsări frumoase care cântă, sau de un păun care dansează, sau doar de susurul apei unui râu care curge, sau lângă o cascadă... Găsește un loc în care natura nu a fost încă poluată. Dacă nu găsești un astfel de loc, atunci închide ușile și așază-te în camera ta. Dacă se poate, alocă în casa ta o cameră special pentru meditație, chiar și un colțișor e bun, dar să fie rezervat special pentru meditație. De ce? Fiindcă fiecare acțiune creează propria vibrație. Dacă meditezi în acel loc, el îți absoarbe vibrațiile meditative. Când vii a doua zi, acele vibrații se întorc la tine.

Asta este ideea din spatele templelor și bisericilor și moscheilor; ideea este frumoasă. Ideea este că poate nu toată lumea are o cameră specială pentru rugăciune sau meditație, dar se poate amenaja un loc special pentru întregul

sat – un templu înconjurat de copaci, pe malul râului, unde nu se adună mulțimile, unde nu se fac treburi lumești. Când vrei să meditezi, te duci la templu. Și toată lumea știe că ești în templu și nu trebuie să fii deranjat.

Un loc sacru nu este decât un loc potrivit pentru meditație. Dacă ești foarte supărat, nu e momentul să meditezi. Nici dacă ești foarte lacom nu e momentul să meditezi. Însă există momente în care poți să meditezi ușor. Soarele răsare și tu l-ai văzut răsărind și dintr-odată totul e liniștit în tine – acesta este momentul să meditezi. Te simți bine, sănătos, nu te-ai certat cu nimeni azi – ăsta este momentul să meditezi. Ești cu persoana iubită și sunteți extraordinar de fericiți – așezați-vă împreună să meditați și veți avea cea mai mare bucurie a vieții voastre.

Găsește condițiile potrivite, ele se găsesc întotdeauna. Nu e om care să nu găsească condițiile potrivite. Într-un răstimp de 24 de ore sunt multe momente care pot fi foarte ușor transformate în meditație, pentru că în acele momente intri în mod natural în interior. Noaptea e plină de stele, te întinzi pe pământ, te uiți la stele, te simți în armonie cu ele și apoi meditezi. Uneori e bine să te duci în vacanță în munți – dar nu lua radioul cu tine și nu da nimănui adresa și numărul tău de telefon, căci altfel ai fi ca acasă. Atunci când te duci în munți uită de tot de lume pentru câteva zile.

Odată m-am dus în Himalaya cu câțiva prieteni și apoi a trebuit să îi rog să plece, pentru că își aduseseră tranzistoarele și ziarele și revistele și romanele pe care le citeau și vorbeau întruna – vorbeau despre lucruri despre care vorbeau mereu. Așa că le-am spus: „De ce ați mai venit în Himalaya? Vorbiți aceleași lucruri pe care le vorbiți acasă, aceleași bârfe, aceleași zvonuri“.

Și ori de câte ori mergeau cu mine într-un loc frumos își luau aparatul de fotografiat, făceau poze. Eu le spuneam: „Ați venit aici să vedeți voi Himalaya, nu ca s-o vadă aparatul vostru de fotografiat!“

Dar ei mi-au răspuns: „O să facem albume frumoase și mai târziu o să vedem ce locuri frumoase am vizitat“. Și când erau acolo nu erau acolo, doar își țacăneau aparatele. Această prostie trebuie lăsată în urmă.

E bine ca din când în când să te duci în munți. Eu nu spun să te duci să trăiești acolo – asta nu e bine, pentru că atunci devii dependent de munți, ți-

e frică să te întorci în lume. Vacanța trebuie să fie doar vacanță. Pe urmă întoarce-te în lume și adu cu tine toată pacea și liniștea și experiența sacrului. Adu-le cu tine și fă un efort ca ele să rămână cu tine în viața de zi cu zi.

Aceste sugestii sunt pentru începători. Atunci când te-ai deprins cu adevărat cu meditația, poți să stai să meditezi în fața unui cinematograf sau pe un peron de gară.

Timp de 15 ani am călătorit continuu prin țară – mereu în tren, în avion, în mașină. Asta nu schimbă lucrurile. Odată ce ai prins cu adevărat rădăcini în ființa ta, nimic nu mai schimbă lucrurile. Dar asta nu este pentru începători. Când copacul a prins rădăcini, pot să vină vânturile și ploile și furtunile, că nu-l mai doboară. Dar când copacul este firav, chiar și un copil mic sau o vacă ce trece pe lângă el poate să-l distrugă.

Atunci când ești începător, ține minte sugestiile lui Lu Tsu, căci sunt de foarte mare importanță.

Adică mintea trebuie să fie liberă de preocupări nesențiale. Toate complicațiile trebuie lăsate la o parte; trebuie să fii detașat și independent.

Când vrei să meditezi, oprește telefonul. Pune un bilet pe ușă în care să scrii că timp de o oră nu vrei să fii deranjat, că meditezi. Și, când intri în camera de meditație, scoate-ți pantofii, pentru că pășești pe pământ sacru. Și lasă la ușă nu doar pantofii, ci tot ce te preocupă. Poți să-ți rezervi o oră din douăzeci și patru de ore. Acordă douăzeci și trei de ore îndeletnicirilor, dorințelor, gândurilor, ambițiilor, proiectelor, și rezervă o oră pentru meditație. Și la sfârșit vei constata că numai acea singură oră a fost adevărata oră din viața ta, că cele douăzeci și trei de ore au fost pierdere de timp. Numai acea oră a fost economisită și toate celelalte s-au dus pe apa Sâmbetei.

Nici gândurile nu trebuie să fie concentrate asupra procedurii corecte.

Și al doilea lucru pe care trebuie să-l ții minte: nu te preocupa prea mult de procedura corectă – că trebuie să stai într-o anumită poziție. Dacă poți să stai, bine, dar dacă aceasta devine o preocupare inutilă, renunță. De exemplu, dacă nu poți să stai în poziție lotus completă – ceea ce este greu pentru cei care toată viața au stat pe scaun, pentru că musculatura lor s-a dezvoltat într-un anumit fel – nu este nevoie să forțezi. Dacă este ușoară, poziția lotus e bună. Altfel, orice poziție este o poziție lotus.

Dacă nu poți să stai pe pământ, dacă îți este greu, stai pe scaun. Meditația nu se teme de scaune. Ea poate fi practică oriunde.

Chiar zilele trecute, Renu mi-a pus o întrebare: „Iluminarea se poate întâmpla pe un cal de lemn care se leagănă?” Se poate întâmpla chiar și pe un cal de lemn! Nu trebuie să-ți faci griji pentru asta. Așadar, Lu Tsu spune:

Nici gândurile nu trebuie să fie concentrate asupra procedurii corecte.

Doar ai puțină grijă, atâta tot, dar nu te preocupa prea tare dacă șira spinării este perfect dreaptă sau nu, dacă ochii sunt exact așa cum spune Lu Tsu. Tu ai altfel de ochi decât Lu Tsu. Știi cum sunt ochii chinezilor. Ei par să se uite mereu la vârful nasului, iar ochii lor sunt doar pe jumătate deschiși. Mie mi-e foarte greu să mă uit în ochii lor atunci când îi inițiez în sannyas.

Ochii și nasul oamenilor diferă foarte mult, așa că nu te preocupa prea mult de lucrurile astea minore. Ele sunt doar indicații: înțelege-le, asimilează-le și apoi mergi pe calea ta. Găsește-ți propria cale. Ceea ce trebuie neapărat să ții minte este că trebuie să te simți confortabil și să fii relaxat.

Acest pericol apare dacă îți dai prea mult osteneala. Nu vreau să spun să nu-ți dai deloc osteneala, dar calea corectă constă în păstrarea unei distanțe egale

între a fi și a nu fi.

Trebuie să fii chiar la mijloc. Oamenii devin fie prea activi, fie prea inactivi. Dacă devin prea activi, apare anxietatea – un fel de grabă, de neastâmpăr; dacă devin prea inactivi, apar somnul, un fel de letargie, indolența. Fii la mijloc. A fi la mijloc este un criteriu ce trebuie folosit întotdeauna. Nu mânca prea mult, nu flămânzi prea mult. Nu dormi prea mult, nu dormi mai puțin decât este nevoie. Ține minte ca întotdeauna să fii la mijloc – excesul este interzis, extremele de orice fel trebuie abandonate, pentru că numai la mijloc există o stare de spirit relaxată.

Dacă poți să ajungi la lipsa de scop prin scop, atunci treaba a fost înțeleasă.

Dacă poți să ajungi la acest gen de echilibru între efort și lipsă de efort, între scop și lipsă de scop, între a fi și a nu fi, între minte și lipsa minții, între acțiune și nonacțiune...

Acum poți să te relaxezi complet, detașat și fără confuzie, într-un mod independent.

Lucrul acesta este fundamental: atunci poți să-ți îngădui să curgi odată cu curgerea lucrurilor, atunci poți să te relaxezi.

Mai mult, nu trebuie să cazi victimă lumii care te ademenește. Lumea ademenitoare este acolo unde cele cinci feluri de demoni negri se zbenguie. Așa se întâmplă, de exemplu, atunci când, după fixare, te gândești mai ales la lemn uscat și cenușă moartă și mai puțin la primăvara veselă de pe marele pământ.

Ține minte că cea mai mare problemă pentru o persoană religioasă e să nu devină prea serioasă, să nu devină tristă, să nu devină negativă, pentru că în mod obișnuit lucrul ăsta se întâmplă: persoana religioasă devine foarte tristă, foarte serioasă, foarte negativă, uită de tot de primăvară. Se gândește numai la lemn uscat și cenușă moartă. Și-a pierdut echilibrul. Nu trebuie să uite să se mai gândească și la primăvara veselă de pe marele pământ.

Persoana cu adevărat religioasă este cea care are simțul umorului. Persoana cu adevărat religioasă este sinceră, dar niciodată serioasă, întru totul devotată muncii ei, dar niciodată cu atitudine de „mare sfințenie“, niciodată; nu se simte niciodată superioară datorită muncii ei spirituale, ci este modestă. Persoana cu adevărat religioasă este cea care știe să danseze cu vântul și ploaia, care știe să zâmbească și să chicotească cu copiii, care se simte în largul ei în tot felul de situații din viață. Asta este libertatea, asta este eliberarea de ego. Egoul îl face pe om serios.

În felul ăsta te cufunzi în lumea întunericului.

Dacă devii prea serios, te vei cufunda în lumea întunericului, în lumea negativă.

Acolo energia este rece, respirația este neregulată și apar multe imagini cu răceală și putreziciune.

Ține minte că nu trebuie să devii rece. Vei constata că așa-zișii tăi sfinți sunt foarte reci; ei au înțeles greșit esențialul. Fii nici cald, nici rece – dar niciodată rece; este o mare diferență între cele două și un paradox foarte profund. Eu numesc starea asta „nici caldă, nici rece“ în comparație cu starea înfierbântată de pasiune; este caldă în comparație cu răceala morții. În comparație cu răceala morții este caldă, și este rece în comparație cu

voluptatea față de viață. Este în același timp și caldă, și rece. O persoană cu adevărat religioasă este rece pentru că nu are dorințe pătimase și este caldă pentru că nu este tristă, nu este serioasă.

Dacă zăbovești mult acolo, intri în lumea plantelor și a pietrelor.

Și dacă devii prea rece, mai devreme sau mai târziu vei deveni o stâncă – vei deveni inconștient, îți vei pierde umanitatea. Din câte am observat, mulți dintre sfinții voștri sunt oameni care și-au pierdut umanitatea. N-au devenit supraumani, au devenit subumani. Ei aparțin lumii stâncilor și a pietrelor.

Un om nu trebuie indus în eroare de cele zece mii de capcane. Asta se întâmplă dacă, după ce a început starea de liniște, tot felul de legături apar dintr-odată una după alta. Vrei să răzbați prin ele și nu poți; le urmezi și parcă astfel te simți ușurat.

Aici psihanaliza a luat-o pe un drum greșit. Psihanaliza a devenit metoda asocierii libere a gândurilor. Poți să continui la infinit: un gând duce la altul și tot așa, la infinit. Trebuie să rămâi detașat de procesiunea gândurilor. Ele vor veni, te vor înconjura de peste tot, vor fi ca niște nori. Iar atunci când sunt prea multe gânduri, instinctul firesc este să te lupți cu ele, pentru că ai citit că meditația înseamnă lipsa gândurilor. Dar, luptându-te, n-ai să fii niciodată lipsit de gânduri. Dacă te lupți, vei fi înfrânt. Însăși lupta va fi cauza înfrângerii tale. Nu te poți lupta cu umbrele, căci vei fi înfrânt. Încearcă să te lupți cu propria umbră și vei fi înfrânt – nu că umbra ar fi foarte puternică, ci fiindcă umbra nu e. Și când te lupți cu ceva care nu este, cum să câștigi? Gândurile sunt umbre, nu te lupta cu ele.

Și dacă nu te lupți, atunci ai cealaltă cale – asta a ales să facă psihanaliza: atunci mișcă-te odată cu ele, lasă-le să se ducă oriunde se duc ele – asocierea liberă a gândurilor. Atunci un gând este legat de altul și de altul și de altul și tot așa, la infinit. O astfel de asociere creează sentimentul de relaxare. De

aceea după psihanaliză oamenii se simt ajutați, salvați. Nu sunt salvați, nu sunt ajutați; doar dispare lupta. Din cauză că te lupți, devii încordat. Când nu te lupți, încordarea dispare – iar această dispariție a încordării îți dă sentimentul că ești salvat.

Mulla Nasruddin poartă pantofi foarte strâmți, cu două numere mai mici decât ar trebui. Toată ziua se plânge și e supărat din cauza pantofilor.

Într-o zi l-am întrebat:

– De ce nu schimbi pantofii ăștia? De ce te tot plângi? Cine te silește să porți pantofii ăștia? Poți să-ți cumperi altă pereche.

– Ba nu pot! a spus el. Niciodată!

– De ce?

– Pentru că asta este singura mea consolare. Când după o zi de luptă cu pantofii mă duc acasă și îi arunc și mă întind pe pat, e atât de bine!

Atunci când te lupți cu gândurile și nu învingi și apoi renunți la luptă și lași gândurile să se miște și te miști odată cu ele, e atât de bine! Țasta este tot secretul psihanalizei. Psihanaliza nu te ajută deloc; ea doar te face să te simți bine pentru că te ajută să renunți la luptă.

Lu Tsu spune: „Nu e nevoie să te lupți, nu e nevoie să lași libertate gândurilor și să pleci pe urmele lor. Rămâi un spectator, un martor“.

Asta înseamnă că stăpânul a devenit servitorul.

Dacă urmezi gândurile, stăpânul a devenit servitor.

Dacă un om zăbovește mult în această etapă, el intră în lumea dorințelor iluzorii.

Tu trebuie să fii stăpânul, nu servitorul. Să fii stăpân înseamnă să fii martor. Doar uită-te la acele gânduri, absolut calm și liniștit. Lasă-le să vină, lasă-le să plece, lasă-le să apară, lasă-le să dispară, tu doar ia notă de ele – gândul apare, gândul este acolo, gândul s-a dus. Și curând ai să ajungi într-un punct în care gândurile apar din ce în ce mai rar și apoi, într-o zi, pauză... toate gândurile au dispărut. În acel interval ai prima experiență a lui Dumnezeu.

În cel mai bun caz, te pomenești în rai, în cel mai rău caz, printre spiritele-vulpi. Un astfel de spirit-vulpe, e adevărat, poate să hoinărească prin munții faimoși, bucurându-se de vânt și de lună, de flori și de fructe, desfătându-se cu copacii de coral și iarba împodobită cu nestemate. Dar, după ce a făcut asta, răsplata lui s-a terminat și el se naște din nou în lumea de frământări.

Dacă reușești în meditație, te naști în rai, în fericirea veșnică. Dacă nu reușești, dacă te rătăcești... În taoism, această rătăcire se numește: În cel mai rău caz, te naști printre spiritele-vulpi.

Un spirit-vulpe este spiritul unui poet. Spiritul-vulpe este spiritul imaginației. Chiar dacă nu reușești în meditație, tot vei câștiga ceva – te vei bucura mai mult de copaci și de flori și de lume și de frumusețe. Dar, mai devreme sau mai târziu, energia care a fost creată de meditație va dispărea și va trebui să te întorci în vechiul haos.

Ține minte că dacă reușești în meditație, bucuria este pe veci a ta. Dar, chiar și dacă nu reușești, vei avea câteva momente de bucurie frumoasă și de poezie. Cei care dau greș în meditație devin poeți, cei care reușesc devin clarvăzători. Clarvăzătorii sunt poeți ai veșniciei, poeții sunt poeți ai clipei efemere.

De asta se întâmplă uneori ca după un pic de meditație să te simți atât de

bine încât încetezi să mai meditezi – crezi că ai realizat deja totul. Copacii sunt mai verzi, trandafirii mai trandafirii, iubirea curge frumos, lucrurile au început să se întâmple – de ce să-ți mai bați capul? Dar curând energia care s-a creat va dispărea și vei deveni un spirit-vulpe. Asta creează drogurile în toată lumea – spirite-vulpi. Dar și meditația, dacă nu este dusă la bun sfârșit, face același lucru.

Odată ce ai luat hotărârea, trebuie să mergi până la capăt cu ea. Este o provocare. Acceptă această provocare și mergi în această călătorie extrem de frumoasă a explorării interioare. Și nu te opri niciodată până când nu ajungi în centrul ciclonului.

Destul pentru astăzi.

Iubirea e singurul prieten

Prima întrebare:

Osho,

Pe când mă aflu în terapie, am petrecut mult timp rugându-mă. De-a lungul anilor m-am simțit mai bine. N-am știut niciodată dacă terapia sau rugăciunea a fost cea care m-a ajutat. În calitate de terapeut, vreau să-i îndemn pe ceilalți să se roage, dar mă simt jenat.

Iubirea este terapie, și nu există altă terapie în lume în afara iubirii. Întotdeauna iubirea e cea care vindecă, fiindcă iubirea te face întreg, iubirea te face să te simți bine-venit în lume, iubirea te face parte din existență. Ea distruge sentimentul de înstrăinare. Atunci nu mai ești aici unul venit din afară, ci ești cineva absolut necesar. Iubirea te face să te simți necesar, iar a fi necesar este cea mai mare nevoie a omului. Nimic altceva nu poate împlini acea nevoie mare. Până când nu simți că și tu contribui cu ceva la această existență, până când nu simți că fără tine, existența ar avea ceva de pierdut, că ți s-ar simți lipsa, că ești de neînlocuit, nu te vei simți întreg și sănătos.

Iar rugăciunea este cea mai înaltă formă de iubire. Dacă iubirea e floarea, atunci rugăciunea e parfumul ei. Iubirea e vizibilă, rugăciunea e invizibilă. Iubirea e între o persoană și o altă persoană, rugăciunea e între o prezență impersonală și prezența impersonală a întregului. Iubirea e limitată, rugăciunea e nelimitată. Dacă te poți ruga, nici o altă terapie nu mai e necesară.

Terapiile sunt necesare în lume din cauză că rugăciunea a dispărut. Omul n-a avut niciodată nevoie de terapie pe vremea când rugăciunea era în viață, pe vremea când oamenii dansau cu mare recunoștință, cântau cântece de laudă lui Dumnezeu, erau în extaz pentru simplu fapt că existau, că se aflau aici, erau recunoscători pentru viața însăși. Când lacrimile curgeau din

ochii lor – de iubire, de bucurie – și când inima lor era plină de cântece, nu aveau nevoie de terapie. Terapia e o necesitate a timpurilor moderne, un biet substitut pentru rugăciune.

Psihanaliza e un biet substitut pentru religie, unul foarte slab. Dar când nu poți obține ceea ce e mai bun, te mulțumești cu al doilea sau al treilea dintre remedii – sau cu orice îți stă la dispoziție. Din cauză că templele au ajuns în paragină, bisericile s-au politizat, religia a ajuns să fie contaminată de preoți, omul a rămas singur, în grija nimănui, fără nici un sprijin. Pământul pe care l-a simțit stabil sub picioarele lui de-a lungul secolelor a dispărut acum. Astfel că acum se prăbușește într-un abis, se simte dezrădăcinat. Psihanaliza a venit ca un substitut: ea oferă puțină înrădăcinare, oferă puțină stabilitate pământului de sub picioarele noastre. Dar nici nu se compară cu rugăciunea. Din cauză că psihanalistul însuși e la fel de bolnav ca pacientul său. Dacă există vreo diferență între ei doi, acea diferență e doar una la nivel de cunoștințe, iar asta nu contează aproape deloc. Nu e o diferență la nivel de ființă. Dacă există vreo diferență, aceea e cantitativă, nu calitativă, iar cantitatea nu contează prea mult. Psihanalistul și pacientul său sunt amândoi în aceeași barcă.

Pe vremuri exista un alt tip de om pe lume, omul religios – Buddha, Hristos. Însăși prezența lui era tămăduitoare. Pentru că el era vindecat și sănătos, sănătatea lui era contagioasă. Tot așa cum boala e contagioasă, sănătatea e și ea contagioasă. Tot așa cum boala poate fi luată de la alții, și energia tămăduitoare poate fi luată de la alții. Dar în privința aceasta, psihanalistul nu va fi de prea mare ajutor. El poate ajuta puțin la rezolvarea problemelor în plan intelectual. Poate găsi cauzele problemelor – iar când cunoști cauzele, te simți un pic mai bine, ieși din întunericul ignoranței. Dar prin simpla cunoaștere a cauzei nu se întâmplă nimic semnificativ. Ești în suferință: psihanalistul îți va arăta că suferi din cauza mamei tale, din cauza educației tale, a copilăriei. Te face să te simți puțin mai bine: deci nu tu ești cauza, ci mama ta sau în orice caz există întotdeauna ceva pe care poți să dai vina. Psihanaliza aruncă responsabilitatea asupra altcuiva, te face să te simți puțin despovărat, dar problema nu e rezolvată. Prin simpla cunoaștere a cauzei, aceasta nu va dispărea.

Religia are o cu totul altfel de orientare: ea nu dă vina pe ceilalți. De fapt, ea te face să te simți responsabil pentru prima dată în viață. Astfel, psihanaliza e un fel de mituire. E un fel de lubrifiant, ea îți ajută egoul, îi dă apă la

moară, aruncă vina asupra altora. E un joc foarte periculos, din cauză că odată ce începi să dai vina pe alții nu vei mai fi niciodată transformat, pentru că nu te vei mai simți niciodată responsabil. Aceasta este una dintre cele mai mari calamități care s-a întâmplat în epoca aceasta.

Marx spunea că societatea e responsabilă pentru toate relele de care suferi. Tu nu ești responsabil: societatea asta divizată în clase, structura ei economică poartă vina pentru tot. Freud spunea că nu structura economică e de vină, ci condiționarea care ți-a fost transmisă de către părinți, de către societate, prin educație, de către preoți, de către Biserică. Condiționarea e de vină pentru că suferi. Tu nu ești responsabil.

Acesta este vechiul joc. În trecut era numit „jocul sortii”: soarta era responsabilă, tu nu erai responsabil. E același joc, care acum poartă nume și etichete noi, dar trucul e că tu nu ești responsabil. Desigur, asta te face să te simți un pic mai fericit, dar nu se schimbă nimic. Mai devreme sau mai târziu, fericirea aceea dispare deoarece cauza rămâne acolo unde era, rana rămâne: în ce fel contează cine anume te-a rănit? Contează vreun pic dacă persoana care te-a rănit a fost mama ta, sau tatăl tău, sau societatea, sau Biserica? Rana e acolo, plină de puroi, tot mai mare cu fiecare zi. Poate că te simți un pic mai bine pe moment, te simți despovărat: nu ești tu cel responsabil, tu ești doar o victimă. Poți să te compătimești, poți să-ți plângi de milă și poți să fii furios pe ceilalți, pe cei care au provocat rana. Dar nu așa se produce transformarea. Rana e acolo și va continua să ia amploare, ei nu-i pasă de ce anume crezi tu despre ea. Îi e indiferent.

Religia constituie o abordare cu totul diferită: ea te face să te simți responsabil. E împotriva egoului tău. Ea spune: „Tu ești responsabil pentru că ai ales un anumit tipar de viață! Aveai la dispoziție orice tipar, nu ți-a fost impus nici unul“.

Buddha s-a născut în aceeași societatea în care alții sufereau, sufereau îngrozitor de mult, iar el a atins starea de beatitudine, a ajuns să trăiască în aici-acum. Așa că societatea nu poate să fie responsabilă. Hristos s-a născut în aceeași societatea în care s-a născut Iuda, în care s-a născut orice alt om, dar el a ajuns la Dumnezeu.

Religia te face pe tine responsabil și liber. Libertatea și responsabilitatea reprezintă două fețe ale aceleiași monede. Dacă nu ești gata să fii

responsabil, nu vei fi niciodată liber. Vei rămâne în sclavie, înrobit de ceilalți.

Psihanaliza te face să te simți înrobit. Ea nu poate ajuta cu adevărat. Rugăciunea te eliberează. Rugăciune înseamnă religie. Rugăciune înseamnă că tu ești responsabil, tu ai ales un anumit mod de viață. acum nu mai e nevoie să faci prea mult caz în legătură cu asta. Dacă nu-ți place, renunță la el! de tine depinde, numai de tine depinde. Și poți să renunți la el într-o singură clipă de conștientizare. Asta înseamnă satori, samadhi: să renunți la tot nonsensul, într-o singură clipă de înțelegere, să vezi că „eu duc mai departe cu mine toate astea, și dacă nu vreau, nu e nevoie să mai continui. Nimeni nu mă poate forța – nici o soartă, nici o societate, nici o Biserică.“

Poți renunța, fiindcă esența ta interioară rămâne neatinsă de personalitatea ta. Personalitatea e precum o haină: poți s-o scoți, poți să rămâi dezbrăcat în orice clipă. Esența ta poate rămâne dezgolită în orice clipă. Iar când esența e dezgolită, ești vindecat – fiindcă esența nu cunoaște boala. Esența e întotdeauna într-o stare de sănătate.

Rugăciunea este modalitatea prin care se poate renunța la personalitate – personalitatea de creștin, de hindus, de jainist, de budist, de indian, de german, de englez. Rugăciunea este modalitatea prin care poți lăsa deoparte personalitatea cu tot ce ține de ea și poți rămâne pur, inocent. În acea puritate și inocență începi să te înclini. Poate că nu crezi în Dumnezeu, nu e nevoie să crezi în Dumnezeu; un credincios nu e o persoană religioasă. Dar când ești complet dezgolit în esența ta, când ai dat jos toate hainele – ai dat jos tot ce primiseși de la alții, te-ai deconectat de la tot ce era învățat și cultivat în tine – brusc ești în toată limpezimea ta neprihănită, așa cum erai înainte să te naști. Fața ta originală e redescoperită. E la fel de proaspătă ca picăturile de rouă dimineața devreme, la fel de strălucitoare ca stelele de pe cerul nopții, are splendoarea florilor și arborilor și are simplitatea și inocența copiilor, animalelor și păsărilor.

În acel moment ești cuprins de o bucurie atât de mare încât te înclini – nu lui Dumnezeu. Reține, nu e nevoie să crezi într-un Dumnezeu. Pur și simplu te înclini din recunoștință, nu către cineva anume. Te înclini pentru că, văzând bucuria infinită care se revarsă asupra ta fără nici un motiv, iar tu nici n-o meriți, nu ești demn de ea, n-ai făcut nimic ca s-o meriți, cum ai putea să nu mulțumești din toată inima existenței? Capul tău se înclină, te

abandonezi. Te întinzi la pământ în tăcere desăvârșită, inima ta pulsează de extaz. Respirația ta are un ritm diferit, o melodie diferită. Întreaga ta energie dansează. Ai intrat în armonie cu existența. Asta numesc eu rugăciune, nu ceea ce se petrece în biserici și în temple. Ritualurile de-acolo sunt formale, învățate pe de rost. Nu au nimic de-a face cu adevărata rugăciune. Iar rugăciunea aceasta tămăduiește, rugăciunea aceasta este adevărată terapie.

Ai dreptate. Întrebarea aceasta care s-a ivit în tine este extrem de semnificativă: ai fost oare tămăduit de rugăciune sau de terapie? Ai fost tămăduit de rugăciune. Terapia n-a ajutat pe nimeni. Cel mult, terapia poate să te adapteze la societate. Rugăciunea te ajută să intri în armonie cu existența însăși.

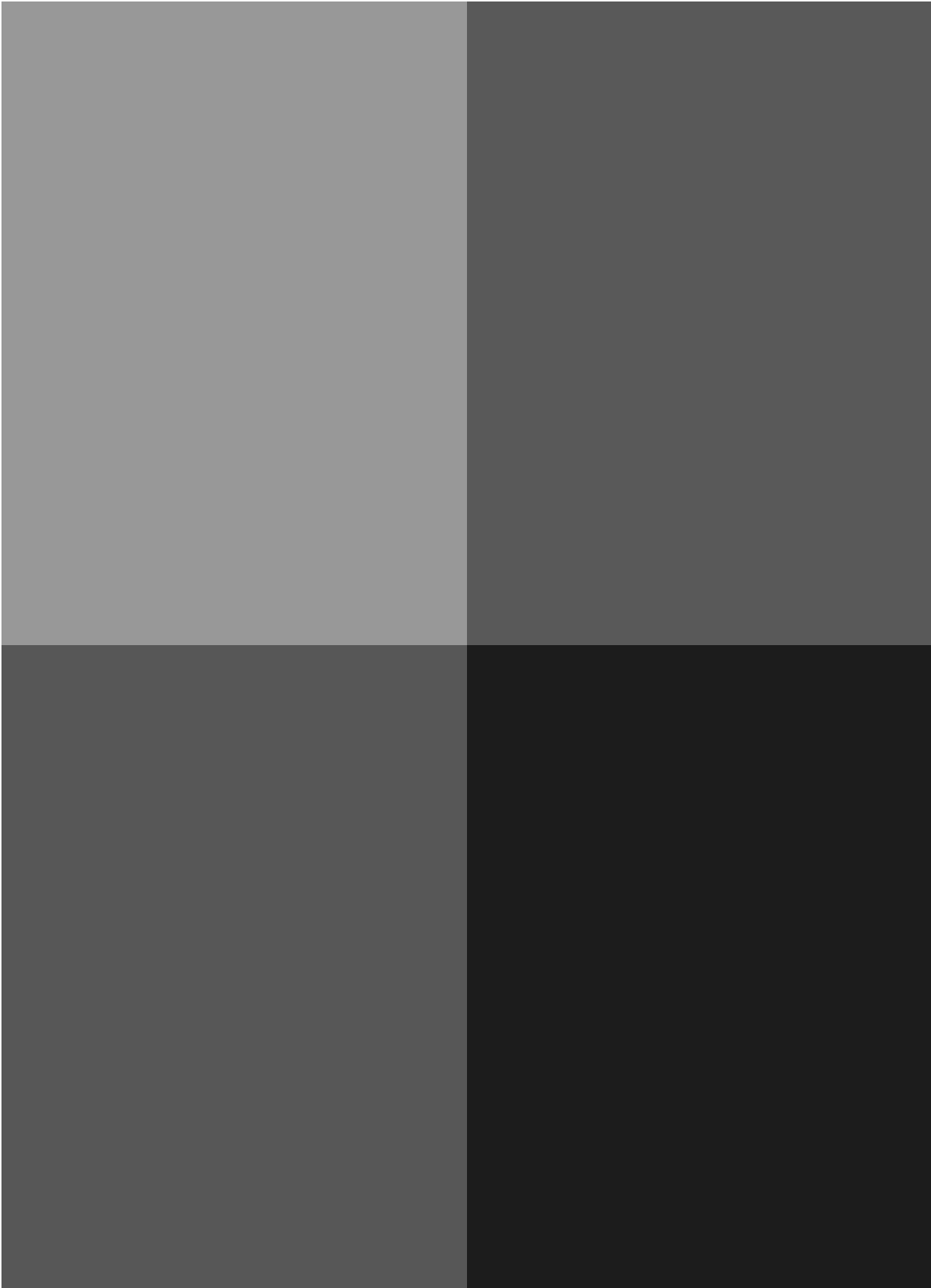
Societatea e construită de om, valorile ei sunt construite de om, de aceea ele sunt diferite de la o regiune la alta. În India există anumite valori, în Occident există alte valori. Ceva perfect acceptabil în Occident e absolut greșit în Orient și invers. Valorile acestea sunt create de om.

Trăiești într-o societate, trebuie să te adaptezi societății. Psihoterapia e în slujba societății în care trăiești. Când începi să ieși din societate, începi să devii un pic rebel: societatea te declară bolnav. Acesta este un truc vechi, unul dintre cele mai periculoase trucuri pe care le-a folosit societatea. Ori de câte ori nu te armonizezi cu ea, societatea începe să te condamne. În trecut, ea îi numea „păcătoși“ pe cei care ieșeau din rândurile ei și le pregătea iadul. Acum, limbajul acela e depășit, așa că te numește „bolnav“, „bolnav psihic“. E un nou tip de condamnare.

În Rusia sovietică, ori de câte ori cineva se distanța de comunism, avea ideile sale proprii despre viață, despre existență, despre societate, era imediat declarat psihopat, tulburat mental. Odată ce a fost declarat astfel, societatea poate să-l manipuleze. I se pot administra șocuri electrice, medicație, doze mari de insulină, îl poți forța să trăiască într-un azil de nebuni. Și tot ce a făcut el a fost să gândească un pic. Păcatul lui e că n-a fost supus ordinii stabilite de societate; a fost nesupus. Până când societatea nu-i spală creierul, nu-l readuce cu forța în rândul ei, va fi ținut într-un ospiciu și tratat ca un om bolnav. E un lucru foarte umilitor, degradant, dehumanizant, dar așa s-a procedat pretutindeni în lume, mai mult sau mai puțin: ori de câte ori un om e diferit de tine, vrea să trăiască o viață diferită,

vrea să se elibereze din robia creată de tine în numele societății, îl declari nebun.

Iisus a fost declarat nevrotic, Mansūr a fost declarat nebun, Socrate a fost declarat periculos pentru tineretul societății: „Omorâți-i acum!“ Acum societatea poate să-i omoare fără nici o mustrare de conștiință. De fapt, societatea procedează cum trebuie: mai întâi condamnă pe cineva, îi pune o etichetă. Dacă omori pe cineva fără să-i fi pus înaintea o etichetă, te simți vinovat; ca să eviți sentimentul de vinovăție îl declari nebun, și apoi e ușor să îl omori, e ușor să-l distrugi. Acum avem și tehnologia necesară pentru a distruge mintea, pentru a spăla creierul complet și a forța omul să spună da ordinii stabilite, oricare ar fi ea: comunistă, capitalistă, fascistă.

Terapia, așa-zisa terapie, e în slujba societății. E în slujba morții, a trecutului. Rugăciunea nu slujește nimănui. Rugăciunea e libertate. Rugăciunea e un mod de a intra în comuniune cu întregul, iar a intra în comuniune cu întregul înseamnă a fi sănătos.

Spui: „Pe când mă aflu în terapie, am petrecut mult timp rugându-mă. De-a lungul anilor m-am simțit mai bine. N-am știut niciodată dacă terapia sau rugăciunea a fost cea care m-a ajutat“.

Cu siguranță rugăciunea.

„În calitate de terapeut, vreau să-i îndemn pe ceilalți să se roage, dar mă simt jenat.“

Înțeleg asta. Rugăciunea a ajuns un cuvânt urât. A vorbi despre rugăciune e jenant, a vorbi despre Dumnezeu e jenant: oamenii cred că ești un pic excentric, nebun sau ceva pe-acolo. Dar nu te teme. Renunță la jena asta, fă-ți curaj. Vorbește despre rugăciune – și nu te mulțumi doar să vorbești, ci intră într-o stare de rugăciune atunci când clientul e împreună cu tine. Lasă-l să simtă atmosfera rugăciunii.

Odată, discipolii lui Iisus l-au întrebat: „Ce e rugăciunea?“ El a îngenunchiat, a început să se roage, cu lacrimi curgându-i din ochi. Privirea lui s-a ridicat către cer, iar el a început să-i vorbească Tatălui său – ceea ce reprezintă doar un simbol. A început să-l cheme: „Abba“. A creat atmosfera; acesta este singurul mod prin care se poate arăta ce este rugăciunea. Alt mod nu există.

Dacă cineva întreabă: „Ce e iubirea?“, fii iubitor cu acea persoană: îmbrățișează-o, ține-o de mână, lasă-ți iubirea să curgă spre ea. Acesta e singurul mod prin care poți spune ce e iubirea. E singurul mod prin care poți defini indefinibilul.

Intră în rugăciune în timp ce îți ajuți clientul. Îngenunchează. Prima dată clientul s-ar putea simți ciudat – „Ce se întâmplă?“ – fiindcă a venit cu o anumită idee, aceea că trebuie să se întindă pe o canapea și să vorbească despre tot felul de prostii, iar psihanalistul îl va asculta cu foarte mare atenție, ca și cum ar rosti o evanghelie sau o revelație. A venit cu anumite așteptări; nu-i va veni să creadă ce se întâmplă.

Dar dacă rugăciunea e prezentă, ea va avea urmări; forța ei e foarte mare. Ori de câte ori un om se roagă, el creează o vibrație a rugăciunii în jurul său. Iar pacienții în special sunt oameni foarte sensibili – de aceea au devenit pacienți. Reține! Sunt mai inteligenți decât marea masă, din cauza asta s-au îmbolnăvit! Marea masă e insensibilă, rămâne netulburată de toate prostiile pe care trebuie să le suporte. Trăiește o viață fără sens, o așază viață, fără să devină vreodată conștientă de lipsa ei de sens, de absoluta ei stupiditate și absurditate. Reține că întotdeauna pacientul e o persoană mai sensibilă decât marea masă, mai vigilentă, are mai multă inimă cu care simte. De aceea îi vine dificil să se ajusteze la societate.

Societatea există pentru cei mai de jos fiindcă ea există pentru mase, pentru mulțime. Societatea e un fenomen de turmă. Ori de câte ori cineva are o inteligență mai mare, are un potențial mai mare de a iubi și de a simți poezia, acea persoană se va simți puțin inadaptată, nu se va simți în largul ei. Văzând un cerșetor pe stradă, ea va suferi, văzând tot felul de exploatări care au loc în jurul ei, va suferi; văzând starea umanității și degradarea acesteia, va suferi – și va fi prea mult pentru ea. Va începe să clacheze sub această povară.

Reține că pacientul e mai inteligent, mai sensibil, mai vulnerabil – de aceea e pacient. Dacă crezi atmosfera rugăciunii în jurul lui, poate că prima dată va crede că ești cam bizar, dar nu te îngrijora. Toată lumea știe că psihanalistii sunt un pic ciudați.

Am auzit...

- Am o insomnie rea de tot, s-a plâns un psihoterapeut medicului său.**
- Insomnia e insomnie, i-a răspuns doctorul. Cât de rea poate să fie?**
- Ei bine, a continuat psihoterapeutul, a mea e foarte rea. Nu pot să adorm nici măcar când vine vremea să mă trezesc!**

Sau povestea asta:

Un tânăr doctor care studia psihanaliza s-a apropiat de profesorul său și i-a cerut o întrevvedere specială. Profesorul l-a primit în cabinetul lui, iar tânărul i-a dezvăluit că avea necazuri mari cu unii dintre pacienții lui. Se părea că drept răspuns la întrebările sale, acești pacienți ofereau replici pe care el nu le prea înțelegea.

- Ia să vedem, a zis bătrânul. Pune-mi mie câteva dintre întrebările astea.**
- Sigur că da, a fost de acord tânărul doctor. Prima întrebare e aceasta: cine poartă fustă și oferă plăcere cu buzele sale?**
- Aaa, a zis profesorul, e simplu. Un scoțian care cântă la cimpoi.**
- Corect, a zis tânărul doctor. Acum a doua întrebare. Cine are forme rotunjite și, în momente neașteptate, devine incontrolabilă?**

Doctorul mai în vârstă s-a gândit o clipă, apoi a zis:

- Aha! Nu cred că e prea greu răspunsul. E jucătorul care aruncă la un meci de baseball!**
- Corect, a zis tânărul. Acum ai vrea să-mi spui ce crezi despre cele două brațe care stau în jurul umerilor tăi?**
- Mă plachează un adversar la fotbal, a răspuns profesorul.**
- Corect și de data asta, a zis tânărul doctor. Dar ai fi surprins să vezi ce răspunsuri prostești primesc eu la întrebările astea.**

Așadar, nu-ți face griji. Poți să te rogi, poți să intri în rugăciune. Prima dată când o vei face, pacientul va crede, poate, că ești cam excentric. Și îmbrăcat în portocaliu, și cu mala la gât, ești excentric! Nu-ți face griji! Odată ce ești sannyasin, ai voie să faci orice: să fii sannyasin reprezintă un certificat.

Dar dacă poți să creezi o atmosferă de rugăciune, în curând vei constata că pacientul participă împreună cu tine. Poate că va simți, pentru prima dată,

ceva ce ține de un alt tărâm, unul neștiut. Iar dacă poate să simtă din nou ceva ce ține de neștiut, viața lui va începe să aibă sens, semnificație. Dacă poate să aibă un pic de contact cu transcendența, un mic contact numai, viața lui nu va mai fi niciodată la fel. Un pic de deschidere către necunoscut, o mică fereastră, și lumina care intră, și cerul, și norii, și stelele – doar o mică fereastră și i-ai transformat întreaga ființă.

Folosește și terapia, dar adevăratul ajutor va veni de la rugăciune. Folosește terapia ca pe o trambulină către rugăciune.

A doua întrebare:

Osho,

Sunt îndrăgostit și mă simt ca o molie care moare în flacăra unei lumânări. Ar trebui cumva să mă extrag din toate astea și să fiu conștient și solitar sau ar trebui să mor în flacăra aceea? În bucurie, în agonie continuă, așa, la nesfârșit...

Mori! Fiindcă a muri în iubire înseamnă a renaște. Nu e moarte, e începutul adevăratei vieți. A muri fără iubire înseamnă moarte. A trăi fără iubire înseamnă moarte. A iubi înseamnă a cunoaște ceva din Dumnezeu, căci, așa cum spune Iisus: „Dumnezeu este iubire“. Eu am îmbunătățit cuvintele lui și spun: iubirea este Dumnezeu.

Mori, mori. Cu desăvârșire. Abandonează-te. Pierde-te.

Nu e nevoie să te aperi împotriva iubirii, fiindcă iubirea nu e un dușman. Iubirea e singurul prieten. Nu te apăra. Nu te ascunde de iubire. Nu te teme de iubire. Când iubirea te cheamă, urmează-o. Oriunde te duce ea, du-te, ai încredere în ea.

Da, vor exista momente de agonie, fiindcă ele există întotdeauna atunci când există momente de extaz. Cele două vin împreună, la pachet, la fel ca ziua și

noaptea, vara și iarna. Dar când există extazul iubirii, ești gata să plătești prețul – oricare ar fi agonia adusă de el, ești fericit să plătești prețul.

Și reține, nimic nu e gratis. Trebuie să plătim pentru orice. Cu cât plătești mai mult, cu atât mai mult primești. Dacă vrei să urci piscurile cele mai înalte ale munților Himalaya, îți asumi riscul de a cădea în abis. Cei care nu-și pot asuma riscul de a cădea în abisurile ce înconjoară piscurile nu vor cunoaște niciodată bucuria de a se ridica tot mai sus și mai sus.

Iubirea este piscul cel mai înalt al conștiinței, Everestul conștiinței, și uneori se întâmplă să aluneci și să cazi. Și, firește, atunci când cazi de undeva de sus, te doare. Când ai cunoscut lumina, iar apoi cazi în întuneric adânc, te doare. Dar odată ce ai cunoscut acele piscuri, ești gata să cazi la poalele lor. Un singur moment de extaz e suficient: poți să suferi în iad o veșnicie, și tot a meritat să ai acel moment.

Reflectează asupra acestor cuvinte ale lui Kahlil Gibran:

Când iubirea îți face semn, urmeaz-o,

Chiar dacă drumurile ei sunt abrupte și aspre.

Iar când aripile sale te cuprind, abandonează-i-te,

Chiar dacă sabia ascunsă între aripile ei te-ar putea răni.

Iar când îți vorbește, crede-o,

Chiar dacă vocea ei ți-ar putea sfărâma visele

Așa cum vântul dinspre nord face ravagii în grădină.

Dar dacă, cuprins de frică,

Vei căuta numai pacea și plăcerea iubirii,

Atunci e mai bine să îți acoperi goliciunea

*și să pășești afară din perimetrul iubirii,
în lumea fără anotimpuri, unde vei râde,
dar nu-ți vei râde tot râsul,
și vei plânge,
dar nu-ți vei plânge toate lacrimile.*

*Iubirea nu oferă altceva decât pe sine însăși și nu ia
decât de la sine.*

*Iubirea nu posedă și nu se lasă posedată:
căci iubirea își e sieși suficientă.*

*Când iubirea îți face semn, urmeaz-o – urmeaz-o până la capăt, urmeaz-o până
în punctul în care disperi cu totul. Devino o molie. Da, iubirea e o flacără, iar
cel care iubește e o molie. Învăță mult de la molie, ea deține secretul: știe cum să
moară. Iar a ști cum să mori în iubire, în extaz, dansând, înseamnă să știi cum
să renaști pe un plan mai înalt. Iar de fiecare dată când mori, ai ajuns la un plan
mai înalt.*

**Când poți să mori cu desăvârșire, în mod absolut, fără să mai ții la adăpost
nici măcar o părticică din tine, acea moarte te conduce la Dumnezeu. Acea
este învierea.**

A treia întrebare:

Osho,

De ce nu ești consecvent în afirmațiile tale?

N-am cum să fiu. Scopul afirmațiilor mele e cu totul diferit de cel al afirmațiilor obișnuite. Eu nu spun adevărul, fiindcă adevărul nu poate fi spus. Și-atunci ce fac eu aici?

Dacă iei afirmațiile mele ca fiind adevărate sau false, vei rata esențialul. Eu folosesc afirmații ca să vă trezesc. Ele nu sunt nici adevărate, nici false. Sunt fie utile, fie inutile. Dar nu au nimic de-a face cu adevărul. Ele au o anumită utilitate.

E ca și cum ai dormi adânc, iar eu aș începe să sun dintr-un clopoțel; sunetul clopoțelului nu are nici o legătură cu adevărul sau neadevărul. Dar el are o utilitate: dacă te ajută să te trezești, înseamnă că a fost util.

Se spune că Buddha ar fi zis: „Adevărul este ceva ce are utilitate“. Adevărul e un instrument; el nu afirmă nimic despre existență. E doar un instrument menit să stârnească ceva care e profund adormit în tine.

Eu n-am cum să fiu consecvent, fiindcă trebuie să provoc atât de mulți oameni – am de-a face cu tipuri diferite de minte, am de-a face cu tipuri diferite de somn. Pot să sun un clopoțel: sunetul poate ajuta pe cineva să se trezească, altcuiva sunetul îi poate părea un cântec de leagăn și îl poate adormi încă și mai zdravăn. Pentru cineva, sunetul poate fi o provocare să se trezească, iar pentru altcineva poate fi un prilej de a visa frumos: va visa că e într-un templu și că clopotele sună și că el se bucură, iar rugăciunea continuă și tămâia arde. El a creat un vis, în loc să se trezească. Va avea nevoie de altceva – poate de o lovitură în creștet, sau de apă rece aruncată pe fața lui, sau de o zgâlțâitură zdravănă. Oamenii au nevoie de diverse abordări pentru a se trezi.

Afirmațiile mele nu sunt despre adevăr. Eu nu sunt un filosof! Nu încerc să-ți ofer o filosofie. Eu încerc doar toate modalitățile posibile prin care să te trezesc. Dacă o modalitate eșuează, încerc alta, dar nu te pot lăsa în pace. Așa că într-o zi spun una, în altă zi s-ar putea să spun alta. Dacă nu înțelegi scopul afirmațiilor mele ratezi esențialul.

Chiar zilele trecute răspunsesem întrebărilor lui Habib despre Carl Gustav

Jung, iar el n-a înțeles nimic. Mi-a părut rău pentru el: a ratat esențialul, s-a simțit ofensat. Și n-a putut nici măcar să aștepte câteva ore și să reflecteze: eu am terminat de vorbit la 9:45, iar el mi-a scris o scrisoare la 9:55. N-a putut aștepta nici măcar un minut, ca să reflecteze. S-a gândit că sunt împotriva lui Jung. De ce să fiu împotriva lui Jung? Nu mi-a făcut nici un rău.

Dar bietul Habib n-a înțeles. El crede că sunt împotriva lui Jung, așa că se consideră nevoit să-l apere. Mi-a scris în scrisoare că ar vrea să aibă o dezbatere publică sau privată cu mine.

Dar nu poți să discuți cu un nebun! Va fi absolut inutil, Habib. Nu va avea nici un rost. Discuția asta te-ar face să-ți ieși din minți.

Am auzit...

S-a întâmplat odată ca un rege egiptean să înnebunească. Era un mare jucător de șah. Au fost încercate toate medicamentele posibile, toți medicii au venit să-l consulte, dar nimic n-a ajutat. Iar el se cufunda tot mai adânc în nebunie.

Atunci a venit un fachir, un mistic sufist, și a zis: „Așteptați! Dacă puteți aduce un mare jucător de șah, ne-ar fi de mare ajutor. Acesta va trebui să joace șah cu regele acesta nebun“.

Dar cine ar vrea să joace șah cu un nebun? Regele era gata să ofere oricât de mulți bani i se cereau pentru asta. S-a găsit un jucător de șah care să fie dispus să joace cu regele – pentru atât de mulți bani! Iar misticul a avut dreptate: după un an, regele era perfect sănătos la minte. Dar jucătorul de șah înnebunise.

Așa că dacă vei avea o discuție cu mine, ai grijă, s-ar putea să înnebunești! Fiindcă eu nu sunt un om consecvent, și nu sunt nici logic. Sunt absurd.

Iar Habib n-a înțeles esențialul. Dacă ar fi fost freudian, ar fi fost nevoit să-l atac pe Freud, dacă ar fi fost marxist, l-ar fi atacat pe Marx, iar dacă ar fi

fost oshoist, l-aș fi atacat pe Osho! Nu e vorba de Jung aici. Jung n-are nici o legătură cu asta. Atacul e în direcția egoului lui Habib. Din cauză că egoul e jungian, bietul Jung trebuie să fie atacat.

Dacă mâine vine la mine cineva care e freudian, am să-l atac pe Freud. Și am să spun: „Nici nu se compară cu Jung, e doar un pigmeu!“ Și atunci firește că devin inconsecvent, din cauză că îți scapă esențialul! Eu n-am nimic de-a face cu Freud sau cu Jung. Ce-mi pasă mie de ei? Efortul meu e menit să te provoace pe tine, să-ți arăt problema. Habib nu se simte ofensat pentru că l-am criticat pe Jung; el se simte ofensat pentru că i-am rănit egoul. Dacă va putea vedea lucrul acesta, atunci afirmațiile mele au fost utile. Dacă nu-l poate vedea, atunci săgeata și-a ratat ținta. Și atunci va trebui să folosesc altă metodă.

Trebuie să vă distrug structurile egoului. Așa că nu mă mai tot întrebați de ce nu sunt afirmațiile mele consecvente. Eu sunt consecvent într-o singură privință: aceea de a nu fi consecvent. Sunt consecvent de inconsecvent, asta e singura consecvență pe care o am. Și am libertate nesfârșită, fiindcă un om consecvent nu poate avea libertate nesfârșită. Eu pot să mă joc, pot să glumesc, pot să vă zdruncin egourile, să vă sfărâm structurile. Nu sunt serios în privința acestor lucruri. Îndrăznesc să mă joc, încerc mai întâi una, apoi alta. Afirmațiile mele sunt precum actorii pe scenă: n-au decât să se contrazică reciproc, că doar nu se află acolo ca să spună adevărul, ci ca să-l provoace, să-l descopere.

Și aș mai vrea să vă spun încă ceva: nu faceți nimic doar de dragul consecvenței, fiindcă o astfel de abordare e apanajul nechibzuitorilor sau al filosofilor – ceea ce e cam același lucru. Nu faceți nimic doar de dragul consecvenței. Nu e de dorit așa ceva, căci limitează explorarea și experimentarea. Pentru a fi consecventă cu trecutul, acțiunea ajunge să fie o dependență programatică. Te menține înțepenit într-o fază statică, oprind marșul evolutiv al devenirii. Trebuie să aveți putere deplină asupra comportamentului din prezent, să nu cedați trecutului câtuși de puțin din această putere. A acționa consecvent față de trecut e o formă de moarte și distruge orice potențial de a-ți dezvolta înțelegerea.

Ce înseamnă consecvența? Înseamnă că ziua mea de azi trebuie să se supună zilei mele de ieri – asta e consecvența. Dar atunci eu cum am să mă mai dezvolt? Cum am să mai am libertate de mișcare? Dacă rămân

consecvent cu trecutul, creșterea nu mai e posibilă.

Creștere înseamnă inconsecvență: ziua de azi trebuie s-o depășească pe cea de ieri, nu trebuie să fie consecventă cu ea, trebuie s-o folosească în chip de trambulină, nu trebuie să se lase limitată de ea, iar ziua de mâine trebuie să o depășească pe cea de azi. Dacă în fiecare zi te îndepărtezi de trecut, vei crește, vei atinge piscuri mai înalte.

Oamenii consecvenți sunt oameni nesăbuiți. Viața lor stagnează. Duhnesc a moarte, sunt precum niște cadavre: putrezesc de la o zi la alta, nu trăiesc. Viața nu e un fenomen logic, ci un fenomen dialectic. Dialectică înseamnă teză, antiteză, sinteză: ziua de ieri a fost o teză, ziua de azi va fi o antiteză, iar ziua de mâine va fi o sinteză. Mâine vei crea din nou o teză, iar ziua care va urma după ea va fi o antiteză, după care va urma o sinteză – și tot astfel continuă. Viața e un proces dialectic; nu e liniară, nu e un proces logic. Tu trăiești într-un mod dialectic.

Viața e un proces contradictoriu. De aceea eu nu mă pot defini – fiindcă definiția de azi nu se va mai aplica mâine. Nu pot să mă definesc, fiindcă e ca și cum aș defini un nor sau un ocean sau un copac tânăr sau un copil. Mă schimb în permanență, fiindcă schimbarea e însuși sufletul vieții. Cu excepția schimbării, nimic nu e etern.

Eu sunt credincios schimbării. Schimbarea e Dumnezeuul meu, fiindcă ea reprezintă singurul fenomen din viață care nu se schimbă niciodată. De aceea o numesc Dumnezeu. Orice altceva se schimbă: viața se schimbă, moartea se schimbă – numai schimbarea rămâne. Eu mă închin schimbării. Sunt îndrăgostit de ea. Nu pot să mă definesc o dată pentru totdeauna. Trebuie să mă redefinesc în fiecare clipă a vieții mele; și nimeni nu poate ști vreodată ce are să aducă clipa următoare.

A fi cu mine înseamnă a fi într-un flux permanent, într-o mișcare permanentă. Aceia care nu sunt suficient de îndrăzneți vor trebui să renunțe, mai devreme sau mai târziu, la călătoria aceasta în care v-am luat cu mine. Aceia care nu sunt suficient de curajoși încât să accepte viitorul necunoscut și să rămână disponibili incognoscibilului și misteriosului, și care se grăbesc să aibă o dogmă, un sistem de credințe, o filosofie – așa încât să înceteze să se mai dezvolte, să se agațe de dogma aceea, să devină fanatici în legătură cu ea –, aceia care sunt permanent în căutarea unei anumite

ortodoxii în care nimic nu se mai schimbă vreodată, aceia sunt oameni morți, sunt oameni lași. Ei nu pot deveni oamenii mei.

Eu vă aduc o cu totul altfel de religie, una care n-a mai existat până acum în lume. Toate religiile lumii au crezut în permanență, eu cred în schimbare. Toate religiile lumii au fost dogmatice, eu sunt absolut nedogmatic, antidogmatic. Toate religiile lumii au fost reduse la afirmații filosofice. Când eu n-am să mai fiu, veți rămâne într-o mare încurcătură, nimeni nu va putea vreodată să reducă ceea ce am spus eu la o dogmă.

Pe mine nu mă puteți repera cu precizie, nu mă puteți fixa. Eu nu sunt un obiect. Sunt un râu, un nor care își schimbă în permanență forma. Noțiunea mea cu privire la consecvență e înrădăcinată în această schimbare continuă, în acest dans dinamic numit viață. Da, pentru mine Dumnezeu e un dansator: în continuă mișcare – aceasta e toată frumusețea lui Dumnezeu. De fapt, n-aș vrea să-l numesc pe Dumnezeu un dansator, ci un dans, fiindcă până și cuvântul dansator ar fi fals. El creează impresia existenței unei anumite entități. Însă dansul, norul...

Există un vechi tratat mistic creștin, Norul necunoașterii. Nici o altă carte nu are un titlu mai frumos: Norul necunoașterii. Aceasta este definiția lui Dumnezeu: „nor“ și „al necunoașterii“.

Nu poți crea un sistem de cunoaștere pe baza experienței lui Dumnezeu. De fapt, cu cât ai mai mult experiența lui Dumnezeu, cu atât mai puțin vei cunoaște. În ziua în care Dumnezeu reprezintă pentru tine o experiență totală, nu vei mai fi de găsit: cunoscătorul a dispărut, picătura de rouă a alunecat în ocean sau... oceanul a alunecat în picătura de rouă.

Eu nu sunt împovărat cu ziua de ieri. Ea a fost deja schimbată de ziua de azi. Eu trăiesc în prezent fiindcă e singurul mod de a trăi. Oricare altul e un mod de a muri.

Așa că vă rog, nu mai întrebați despre consecvență. Trebuie să înțelegeți inconsecvența mea. Trebuie să înțelegeți inconsecvențele mele. Lucrul esențial de reținut este că afirmațiile mele nu spun nimic despre adevăr. Afirmațiile mele sunt doar provocări. Eu vă îndemn să descoperiți singuri, nu vă livrez adevărul de-a gata! Adevărul nu e un lucru care să vă poată fi dat, nu e o marfă. Nu e transferabil. Eu doar creez o dorință în voi, un dor

arzător de a căuta și a explora. Dacă sunt foarte consecvent, veți înceta să mai căutați.

Vă veți gândi: „Ce nevoie e? Osho știe, eu pot să cred în el“. Așa a procedat creștinismul, așa a procedat budismul, așa a procedat jainismul. „Buddha știe, deci ce nevoie mai e? Noi putem să credem. Nu ne păcălește el. N-are cum să mintă. A afirmat adevărul. Ce alt adevăr o să mai descoperim noi? El a afirmat deja adevărul, iar noi putem să credem în el.“ Nu mai e nevoie să vă deranjați să explorați pe cont propriu. Or acesta este unul dintre lucrurile fundamentale legate de adevăr: până când nu e al tău propriu, nu e adevăr. Adevărul meu nu poate fi adevărul tău. Nu are cum. Adevărul meu nu îți poate fi transferat.

Adevărul este absolut individual. Toți buddhașii au vrut să ți-l ofere, și eu aș vrea să vi-l ofer, dar nu se poate. Tot ce se poate face este să stârnesc în voi o nevoie de explorare, o dorință atât de copleșitoare de a ști încât să aruncați orice bagaj inutil și să porniți în călătorie, să vă adunați curajul pentru a ieși de sub adăpostul ideologiilor, filosofiilor și ortodoxismelor voastre; să vă adunați curajul de a ieși din mintea voastră și de a intra în necunoscut. Norul existenței – trebuie să dispăreți în el.

Așa că eu n-am să vă ofer o dogmă. Nu. Am să continui să mă contrazic în fiecare zi, în fiecare clipă. Încet, încet, veți vedea că nu are rost să vă agățați de nici una dintre ideile mele. Și în chiar acea clipă vă veți da seama: nu e nevoie să vă agățați de nici o idee, a nimănui – a mea, a lui Buddha, a lui Iisus, a nimănui. Trebuie să renunțați la toate ideile.

Iar când în mintea voastră nu mai rămâne nici o idee, acolo îl veți găsi pe Dumnezeu. Când toate filosofiile au dispărut, religia va țâșni în ființa voastră precum un izvor.

A patra întrebare:

Osho,

De ce e atât de dificil de pus o întrebare reală? Și de ce mă simt atât de stupid

pentru întrebarea asta și pentru orice altă întrebare?

Adevărata întrebare nu poate fi pusă. Se pot pune numai întrebări ireale. De aceea, ori de câte ori vei pune o întrebare, te vei simți puțin stupid – fiindcă în adâncul tău vei ști că întrebarea nu e reală. Numai întrebările ireale pot fi puse! Întrebarea adevărată nu poate fi pusă. De ce? Fiindcă pentru a găsi adevărata întrebare va trebui să pătrunzi foarte adânc în ființa ta, va trebui să pătrunzi până în centrul ființei tale. Întrebările ireale există la periferie, și există cu milioanele. Întrebarea adevărată e una singură, dar ea există în centru. Dacă vrei să pui adevărata întrebare va trebui să intri în centrul ființei tale. Iar problema este că atunci când te afli în centrul ființei, afli adevărata întrebare, dar imediat afli și adevăratul răspuns.

Adevărata întrebare conține în ea adevăratul răspuns. Cele două sunt simultane. De-aceia nu poate fi pusă niciodată adevărata întrebare. Dacă nu știi adevărata întrebare, cum ai putea întreba? Dacă știi adevărata întrebare, știi imediat și adevăratul răspuns. Cele două nu sunt două lucruri separate, ci două fețe ale aceleiași monede: pe o față se află adevărata întrebare, pe cealaltă față adevăratul răspuns.

Dar trebuie să pui multe întrebări ireale înainte de a deveni conștient de asta. Ar trebui să te simți binecuvântat pentru că ești conștient de acest fenomen – de faptul că adevărata întrebare e foarte dificil de pus, e imposibil de pus. Acesta este un semn bun, e o piatră de hotar. Chiar și a întreba „De ce e atât de dificil de pus o întrebare reală?” arată că te îndrepti în direcția adevăratei întrebări. Arată că acum poți detecta imediat o întrebare falsă atunci când îți vine în minte. Ai devenit capabil să îți dai seama că ceva e fals; acesta este primul pas pe drumul cunoașterii adevărului. Înainte de a putea cunoaște adevărul trebuie să poți recunoaște întru totul neadevărul.

Și de aceea spui: „Și de ce mă simt atât de stupid pentru întrebarea asta și pentru orice altă întrebare?”

Toate întrebările sunt stupide. Dar eu nu spun să nu pui întrebări. Nu devii înțelept doar pentru că nu mai întrebi nimic. Întrebările stupide trebuiesc

puse, ca să ți le poți scoate din minte, iar a scăpa de întrebările stupide înseamnă a scăpa de stupiditate. Și, treptat, devii conștient de faptul că „Toate întrebările sunt inutile. De ce tot întreb? Chiar dacă primesc răspunsul, cum o să-mi schimbe el viața?”

Odată mă aflam într-un sat. Doi bărbați în vârstă au venit la mine – unul era hindus, celălalt era jainist. Jainiștii nu cred în existența lui Dumnezeu. Cei doi erau prieteni, aproape prieteni de-o viață. Aveau în jur de 70 de ani amândoi, și toată viața se certaseră pe tema asta – există sau nu Dumnezeu? Hindușul insista că Dumnezeu există și cita din Vede, din Upanișade și din Gita, iar jainistul insista că nu există Dumnezeu și îi cita pe Mahavira, pe Neminath, pe Parshvanatha și pe tirthankarașii lui. Și se certau așa la nesfârșit, fiindcă întrebările de felul acesta sunt atât de lipsite de sens, de zadarnice, încât poți continua să te cerți la infinit. Întrebările de felul acesta sunt absolut inutile. Nimic nu se poate dovedi în mod categoric, așa că întrebarea rămâne de fiecare dată.

Auzind că stăteam într-o casă de oaspeți de la marginea satului, au venit să mă vadă. Și mi-au zis: „Toată viața am fost în conflict. Suntem prieteni în toate celelalte privințe, dar în ceea ce privește chestiunea lui Dumnezeu începem de fiecare dată să ne certăm. Ne-am certat toată viața. Acum, că ai venit aici, dă-ne un răspuns categoric ca să putem pune capăt disputei acesteia și să putem și noi măcar să murim în pace”.

I-am întrebat: „Dacă se dovedește mai presus de orice tăgadă că Dumnezeu există, cum o să vă schimbe asta viața?”

Au ridicat din umeri și mi-au zis: „Vom trăi așa cum trăim și acum”.

„Sau dacă se dovedește”, am continuat, „că Dumnezeu în mod categoric nu există, cum o să vă schimbe asta viața?”

Mi-au răspuns: „N-o să ne schimbe viața absolut deloc, fiindcă noi trăim exact același fel de viață. Suntem parteneri într-o afacere. El crede în Dumnezeu, eu nu cred în Dumnezeu, dar în ceea ce privește modul nostru de viață, e același în cazul fiecăruia dintre noi. Faptul că el crede în Dumnezeu nu ne afectează deloc viața, faptul că eu nu cred în Dumnezeu nu ne afectează deloc viața”.

Atunci le-am zis: „Înseamnă că întrebarea asta e inutilă“.

Care întrebări sunt inutile? Acelea ale căror răspunsuri nu vă vor schimba viața în nici un fel. Oamenii întreabă: „Cine a creat lumea?“ În ce fel o să-ți schimbe viața răspunsul la întrebarea asta? Oricine ar fi acela – A, B, C, D –, oricine, cum o să-ți se schimbe viața prin răspunsul la întrebare? „Există viață după moarte?“ – cum o să-ți schimbe asta viața?

Nu vedeți că teiștii și ateii trăiesc același gen de viață, același gen putred de viață? Nu vedeți că și catolicii, și comuniștii trăiesc același fel de viață – aceleași minciuni, aceeași falsitate, aceleași măști? Nu vedeți că protestanții și catolicii trăiesc aceeași viață? Nu vedeți că hindușii și mahomedanii trăiesc aceeași viață, fără nici o diferență? Toate diferențele sunt doar la nivel verbal. Nici o diferență verbală nu le va schimba în vreun fel existența. Discuțiile lor se învârtesc în jurul unor întrebări inutile.

Dar de ce pun oamenii întrebări inutile? Ca să evite să pătrundă în ei înșiși. Se prefac că sunt mari exploratori: sunt interesați de Dumnezeu, sunt interesați de viața de apoi, sunt interesați de rai și de iad. Iar ceea ce contează este că nu sunt interesați de ei înșiși: ca să evite asta, ca să evite să vadă asta – faptul că „nu sunt interesat de propria mea ființă“, au creat toate aceste întrebări. Aceste întrebări sunt strategiile lor prin care evită întrebarea centrală: „Cine sunt eu?“

Adevărata religie constă într-o explorare: „Cine sunt eu?“ Și nimeni altcineva nu poate răspunde la întrebarea aceasta. Va trebui să sapi tot mai adânc și mai adânc în ființa ta. Într-o zi, când vei fi ajuns la însăși sursa vieții, vei ști. În ziua aceea, adevărata întrebare și adevăratul răspuns vor fi apărut simultan.

A cincea întrebare:

Osho,

Sunt adeseori capabil să ating starea – sau ceea ce pare a fi o stare – care constă, în termenii folosiți de tine, din „a fi un bambus gol”: am un neant înăuntrul meu și observ totul în tăcere. Singura problemă este că nu există extaz în neantul acela: e doar un neant și atât. Mă pot aștepta ca ceva să umple spațiul acela gol într-una din zilele acestea?

Mariel Strauss, din cauza ideii acesteia ratezi întreaga frumusețe a neantului: din dorința de a-l umple. Nu ești cu adevărat un bambus gol, fiindcă în acest bambus gol există dorința aceasta. Iar dorința aceasta e suficientă pentru a umple bambusul gol, pentru a-i bloca neantul. Dorința aceasta de a-l umple într-o zi, această așteptare că, „Într-o bună zi, Dumnezeu va veni și-mi va umple neantul”, ideea aceasta este cea care te împiedică să devii un bambus gol. Renunță la această dorință, uită cu totul de ideea de a umple bambusul gol – și atunci vei fi un bambus gol. Iar când ești un bambus gol, acesta e imediat umplut cu Dumnezeu. Dar nu trebuie să-ți dorești asta. Dacă ți-o dorești, vei continua să ratezi experiența.

Acesta este unul dintre paradoxurile fundamentale care trebuiesc înțelese în legătură cu explorarea religioasă. Înțelegeți-l cât mai profund cu putință, lăsați-l să se afunde adânc în inima voastră, fiindcă aceasta nu este numai problema lui Mariel Strauss, ci e problema tuturor. Oricine pornește în căutarea adevărului, a ființei, a lui Dumnezeu sau oricum vreți voi să-i ziceți, va trebui să o depășească.

Simți că ești gol, dar în adâncul tău, undeva, stă la pândă dorința, speranța, așteptarea că „Bun, și unde e Dumnezeu? Se face târziu, iar eu am rămas un bambus gol atâta vreme. Care e rostul? E doar un neant”.

Există condamnare atunci când spui „E doar un neant”. Nu ești fericit cu neantul acesta. Există acolo o condamnare. Ai reușit cumva, fiindcă m-ai tot auzit pe mine spunând că în clipa în care devii un bambus gol, Dumnezeu va coborî în tine: „Fii gol pe dinăuntru și te vei umple”. Vrei să fii plin, așa că spui: „Foarte bine, am să mă golesc. Dacă doar așa pot ajunge la plinătate interioară, am să încerc chiar și asta”. Dar așa ceva nu e neant adevărat. N-ai înțeles esențialul.

Bucură-te de vidul acela lăuntric, iubește-l, cultivă-l. Lasă-ți neantul

lăuntric să devină un dans, o celebrare. Uită cu totul de Dumnezeu – dacă vine sau nu e treaba lui. De ce te-ar interesa pe tine? Lasă asta în seama lui! Iar când ai uitat cu totul de Dumnezeu, el vine, vine imediat. Vine întotdeauna atunci când ești complet neatent la venirea lui, când nici măcar nu-i auzi pașii. În secunda asta nu e aici, iar în secunda următoare apare brusc. Dar neantul tău trebuie să fie deplin. Iar un neant deplin înseamnă absența așteptărilor, absența viitorului, absența dorinței.

Spui: „Sunt adeseori capabil să ating starea...”

Probabil că o forțezi, probabil că te străduiești din greu, probabil că o cultivi, probabil că ți-i închipui. E o stare imaginară, nu e adevărată.

„...sau ceea ce pare a fi o stare...”

În sinea ta și tu știi că nu e starea adevărată. Ai reușit cumva să creezi un fel de gol înăuntrul tău. E un gol forțat.

„...care constă, în termenii folosiți de tine, din a fi un bambus gol: am un neant înăuntrul meu și observ totul în tăcere...”

Nu asta numesc eu starea în care ești un bambus gol. Nu. Dacă ar fi, atunci n-ar mai exista dorința de Dumnezeu, fiindcă n-ar mai există nici o dorință. Nu contează ce anume îți dorești – pe Dumnezeu, bani, putere, prestigiu, nu contează. Dorința e dorință, iar gustul ei e întotdeauna același: dorința te scoate din prezent, din aiciacum și te duce în viitor, altundeva; dorința nu-ți permite să te relaxezi în momentul prezent. Te duce departe de ființa ta.

Așadar, nu contează ce anume dorești: poți să-ți dorești președinția unei țări, sau poți să-ți dorești bani, sau poți să-ți dorești sfințenie, sau poți să-ți dorești pe Dumnezeu, sau poți să-ți dorești adevărul – dorința e dorință. dorința înseamnă că ești sfâșiat între ceea ce ești și ceea ce ți-ar plăcea să fii. Asta înseamnă anxietate, iar anxietatea aceasta nu-ți va permite să devii un bambus gol.

A fi un bambus gol înseamnă o stare de absență a dorinței. Atunci ești cu desăvârșire gol pe dinăuntru, și atunci neantul acela lăuntric are o limpezime a lui, are o splendoare a lui, o puritate a lui. Atunci neantul acela are o calitate sacră. E atât de pur, e atât de inocent, încât nu-l vei numi „doar un neant” sau „doar un vid”. Acest vid e însuși Dumnezeu! Odată ce

ești gol în interior, odată ce ești aici acum, fără nici o dorință care să te ducă departe de realitatea ta, Dumnezeu este. Dumnezeu înseamnă „ceea ce este“.

Dumnezeu este deja prezent; mintea ta preocupată de dorințe nu-ți permite să-l vezi. Mintea ta preocupată de dorințe face din tine o maimuță: sari întruna de la o ramură la alta. Continui să sari, nu ești niciodată într-o stare de repaus. Dorința asta și dorința ailaltă – o dorință dă naștere alteia, și tot așa se continuă totul.

Când nu există nici o dorință, unde te poți duce? Când nu există nici o dorință, unde e viitorul? Când nu există nici o dorință, unde e timpul? Unde e trecutul? Când nu există nici o dorință, unde e mintea? Unde e memoria? Unde e imaginația? Au dispărut cu totul! Taie o singură rădăcină, care e rădăcina principală a copacului minții: taie dorința, și doar fii. În starea aceea de ființare ești un bambus gol. Iar în clipa în care ești un bambus gol, realitatea izbucnește deodată! Ca și cum te-ar fi așteptat mereu, dar tu n-ai fost disponibil pentru ea: te inundă deodată!

Ultima întrebare:

Osho,

Nu e viața mai ciudată decât un roman?

Este. Trebuie să fie, pentru că romanul nu e decât o reflecție parțială a vieții, o reflecție finită a ei. Viața e infinit de complexă. Viața nu are început, nu are sfârșit; ea continuă mereu, nu se încheie niciodată. E un pelerinaj lipsit de țință.

Romanele reprezintă doar o reflecție a unei mici părți a vieții. Ele sunt precum o fereastră de la camera ta. Da, atunci când cerul e plin de stele, vezi o parte din cer prin fereastra ta, dar cerul e încadrat de fereastră. Cerul în sine nu e încadrat de nimic – el e nelimitat, infinit –, dar fereastra ta îi oferă un cadru. Un roman e ca bucată de cer încadrată de fereastră.

Oricât ar fi de ciudat, de misterios, de incredibil, pălește în comparație cu viața reală.

Viața reală e misterul misterelor... imposibil de explicat vreodată. Iar romanele se nasc din mintea oamenilor. Mintea e ca o oglindă: ea reflectă câteva lucruri. Dacă ai o oglindă bună, o oglindă creativă, poți să creezi poezie, să creezi muzică, să creezi romane, poți să scrii, poți să pictezi. Dar tot ceea ce vei picta și tot ceea ce vei crea și tot ceea ce vei scrie va rămâne o părticică minusculă a realității – și nu o părticică în adevăratul sens al cuvântului, ci o reflexie a unei părți, o reflexie din mintea ta.

A vedea viața așa cum este ea e ceva care te lasă cu gura căscată. A vedea viața așa cum ea este ceva psihedelic. A vedea viața așa cum e înseamnă a cunoaște o expansiune a conștiinței.

Romanele trebuie să înceapă de undeva. De nevoie, trebuie să înceapă de undeva. Vor avea o primă pagină și undeva se vor încheia, nu pot să continue la nesfârșit. Poți să lungești un roman, să-l faci foarte lung, precum Război și pace al lui Tolstoi – până când devine foarte întins și obositor. Dar tot va veni un moment în care va trebui să îi pui capăt. Nu poți să-l continui la nesfârșit.

Dar viața continuă la nesfârșit. Un val se transformă într-un altul, un copac dă naștere altuia, un om dă naștere copiilor – viața continuă: nu există început și nu există sfârșit.

Arta e doar o imitație sărăcăcioasă. De aceea artistul rămâne în imaginație, rămâne în vise. El e un visător, un visător de calitate – unul care visează în culori, nu doar în alb și negru, totuși un visător.

Un mistic e un om care a lăsat în urmă toate visele, care a aruncat oglinda minții și care privește viața direct, nemijlocit. Atunci el vede progresia veșnică, atunci el vede toată veșnicia într-o singură clipă, iar într-un singur atom el vede reflectat întregul.

Gândește-te numai: tu îi conții în tine pe mama ta, pe tatăl tău, pe tatăl tatălui tău, pe mama mamei tale și așa mai departe. Îi conții pe Adam și Eva – dacă a existat vreodată un timp care să fi fost începutul tuturor lucrurilor... Eu nu cred că a existat un astfel de început. „Adam și Eva“ reprezintă tot o ficțiune, o ficțiune religioasă. Lucrurile n-au început

niciodată, lucrurile au fost dintotdeauna.

Tu conții în tine întregul trecut. Toate visele tatălui tău și ale mamei tale sunt conținute în celulele tale, și toate visele taților și mamelor acestora, și tot așa mai departe – toate visele întregii omeniri care a existat înaintea ta. Și nu doar ale omenirii, ci și ale animalelor care au precedat omenirea, și nu doar ale animalelor, ci și ale arborilor care au precedat animalele, și nu doar ale arborilor, ci și ale stâncilor, și munților, și râurilor care au precedat arborii – tu conții în tine toate astea. Ești vast!

Și așa stau lucrurile și cu viitorul – conții în tine și întregul viitor: copiii care se vor naște și poemele care vor fi scrise – nu numai pe Shakespearii din trecut, ci și pe Shakespearii din viitor, visele care s-au înfiripat și visele care se vor înfiripa. Toți poeții și toți pictorii se află în tine, gata să se nască, toți oamenii de știință, toți misticii – tot viitorul, viitorul etern.

Așadar, conții în tine întregul trecut și întregul viitor. Totul converge spre acest moment mic, minuscul. Și la fel ca în cazul timpului stau lucrurile și cu spațiul: conții în tine întregul spațiu, toți arborii și toate stelele.

Atunci când a ajuns la iluminare, un mare mistic indian, Swami Rama Tirtha, a început să spună lucruri care păreau nebunești. Oamenii au început să creadă că s-a smintit, pentru că spunea: „Văd stelele mișcându-se în mine; nu în afara mea, ci în mine. Când văd soarele dimineții răsărind, îl văd răsărind în mine, nu în afara mea“.

Așa ceva pare un fel de nebunie. Dar nu e. El spunea ceva extrem de semnificativ: fac parte din întreg, iar întregul face parte din mine. Așa că tot ceea ce e în afară e și înăuntru, și tot ceea ce e înăuntru e și în afară. Tot ceea ce s-a întâmplat vreodată e în mine, și tot ceea ce o să se întâmple vreodată e în mine, și tot ceea ce se întâmplă acum e în mine.

A simți asta, a vedea asta înseamnă a fi în rugăciune, într-o stare de uimire, de venerație. Vei putea atunci să nu fii recunoscător pentru că faci parte din această existență misterioasă? Vei putea să nu fii recunoscător pentru că ai ceva de-a face cu această splendoare? Vei putea să nu fii recunoscător, plin de gratitudine pentru tot ceea ce te înconjoară și tot ceea ce e conținut în tine?

A vedea această misterioasă existență, a o simți în adâncul cel mai profund

al inimii tale înseamnă a simți cum se naște imediat în tine rugăciunea – o rugăciune care nu are cuvinte, o rugăciune care e tăcere, o rugăciune care nu spune nimic, dar care simte grozav de mult, o rugăciune care răsară din tine ca un parfum, o rugăciune care e precum muzica fără cuvinte, muzica celestă, sau precum acel ceva denumit de Pitagora „armonia stelelor“, melodia întregului. Când muzica aceea începe să răsară în tine, se întâmplă lucrul despre care vorbește Secretul Florii de Aur: brusc, o floare se deschide în tine, un lotus auriu. Ai ajuns, ești acasă.

În direcția asta vă provoc eu, asta vreau eu să trezesc în voi – dorința asta, dorul ăsta, setea asta, foamea asta. Odată ce foamea asta pune stăpânire pe voi, veți deveni conștienți pentru prima dată de binecuvântarea și beatitudinea existenței. Nu vă veți mai simți ne semnificativi, nu veți mai simți că existența voastră e ceva pur accidental. Nu veți simți că, așa cum spune Jean-Paul Sartre, „Omul e o pasiune inutilă“; nu, nicidecum. Veți simți că sunteți extrem de semnificativi, pentru că faceți parte dintr-o semnificație infinită, contribuiți la ceva prin existența voastră aici.

Veți deveni creativi, fiindcă acesta este singurul mod prin care puteți fi cu adevărat recunoscători lui Dumnezeu – fiind creativi, făcând această existență puțin mai frumoasă decât era când ați venit pe lume. În ziua în care veți pleca, aceasta va fi singura voastră mulțumire: că ați făcut existența puțin mai frumoasă.

Când un buddha pleacă, el pleacă foarte mulțumit, fiindcă știe că lasă existența în urma lui cu ceva mai multă poezie în ea, cu ceva mai multă conștiență în ea, cu ceva mai multă rugăciune în ea.

Amintiți-vă că atunci când părăsiți lumea, puteți muri într-o stare de mulțumire numai dacă ați contribuit la a face din această lume un loc în care merită să trăiești, un loc mai semnificativ, un loc cu mai mult dans, cu mai multă sărbătoare. Dacă i-ați adăugat un pic de festivitate, un pic de râs, un pic de simț al umorului, dacă ați putut să aprindeți o mică lampă care să lumineze și ați mai împrăștiat astfel din întunericul acestei lumi, veți muri în bucurie deplină – sunteți împliniți, viața voastră a fost împlinită. Când nu se întâmplă asta, oamenii mor nefericiți.

Jean-Paul Sartre are dreptate în ceea ce privește majoritatea oamenilor, dar acea majoritate trăiește în ignoranță, în inconștiență. Majoritatea aceea nu

e încă în stare să-și declare umanitatea. Numai un Buddha, sau un Krishna, sau un Zarathustra, sau un Iisus pot să revendice calitatea lor de ființe umane. Ei sunt ființe umane fiindcă au înflorit: întreaga lor ființă și-a atins potențialul. Acum n-a mai rămas nimic, totul e împlinit.

Creați în voi această sete, această foame. Aveți sămânța, tot ce vă trebuie este setea. Acea sete va fi un prilej pentru sămânță să încolțească. Aveți potențialul, tot ce vă trebuie este un dor imens. Dacă dorul acesta va pune stăpânire pe voi, veți fi purificați. Metalul inferior al vieții voastre va fi transformat într-un metal superior, în aur. Despre asta e vorba în alchimie. Iar Secretul Florii de Aur e un tratat alchimic.

Destul pentru astăzi.

Floarea de Aur se deschide

Maestrul Lu Tsu a spus:

Există multe tipuri de experiențe adevărate. Nu trebuie să te mulțumești cu cerințe mărunte, ci trebuie să te ridici la înălțimea gândului că toate creaturile vii trebuiesc mântuite. Nu trebuie să fii meschin și iresponsabil în inima ta, ci trebuie să te străduiești așa încât faptele să se ridice la înălțimea vorbelor.

Dacă, atunci când stă în liniște, spiritul are încontinuu și neîntrerupt un sentiment de mare bucurie, ca și cum s-ar fi îmbătat sau ca și cum ar fi proaspăt îmbăiat, e semn că principiul luminii e armonios în tot corpul; atunci Floarea de Aur începe să îmbobocească. Când, în continuare, toate deschiderile sunt tăcute, și luna de argint stă în mijlocul cerului, iar tu ai sentimentul că acest măreț pământ e o lume de lumină și strălucire, acela este un semn că acum corpul inimii se deschide spre limpezime. E un semn că Floarea de Aur se deschide. Mai mult, întregul corp se simte puternic și robust, așa încât nu se teme nici de furtună, nici de îngheț. Lucrurile care altora le par neplăcute, atunci când le întâlnesc, mie nu-mi pot întuneca strălucirea seminței spiritului. Aurul Galben umple casa, pașii sunt de jad alb. Lucrurile putrede și pline de duhoare de pe pământ, ce vin în contact cu un singur suflu de energie adevărată, vor reveni imediat la viață. Sângele roșu se face lapte. Corpul fragil al cărnii e aur curat și diamante. Acesta este un semn că Floarea de Aur e cristalizată.

Strălucirea luminii se cristalizează treptat. Astfel, o mare terasă se ridică deasupra ei, în decursul timpului, și Buddha își face apariția. Când ființa de aur își face apariția, cine altcineva să fie decât Buddha? Căci Buddha este omul sfânt, de aur, al mării iluminări. Aceasta este o mare experiență adevărată.

O parabolă:

Într-o zi, Vișnu stătea într-o pivniță adâncă, undeva în munți, meditând împreună cu discipolul său. La încheierea meditației, discipolul a fost atât de copleșit încât s-a prosternat la picioarele lui Vișnu și a implorat să i se

permită să-i slujească în vreun fel domnului său, drept recunoștință. Vișnu a zâmbit și a scuturat din cap: „Va fi foarte greu să mă răsplătești prin fapte pentru ceea ce tocmai ți-am oferit gratuit“.

„Te rog, doamne“, a zis discipolul, „permite-mi să-ți slujesc.“

„Foarte bine“, s-a înduplecat Vișnu, „mi-aș dori o cană cu apă rece.“

„Îndată, doamne“, a zis discipolul, și a început să alerge către poalele muntelui, cântând de bucurie. După o vreme, a ajuns la o căsuță ridicată la marginea unei frumoase văi și a bătut la ușă. „Îmi puteți oferi, vă rog, o cană cu apă rece pentru maestrul meu?“ a strigat el. „Suntem sannyasini rătăcitori și nu avem un cămin nicăieri pe pământ.“

O fecioară splendidă a deschis ușa și s-a uitat la el cu o adorație nedisimulată. „Ah“, a șoptit ea, „pesemne îi slujești acelui sfânt care trăiește sus, în munte. Te rog, domnule, fii bun și intră în casa mea și revarsă-ți binecuvântările asupra ei.“

„Să-mi fie iertată nepolitețea“, a răspuns el, „dar mă grăbesc. Trebuie să mă întorc la maestrul meu cu apa numaidecât.“

„Fără îndoială, dar binecuvântarea ta nu-l va supăra. În fond, el e un mare sfânt, iar în calitate de discipol al său ești obligat să-i ajuți pe aceia dintre noi care sunt mai puțin norocoși. Te rog“, a repetat ea, „doar să oferi binecuvântarea ta acestei umile case. E o mare onoare să te am aici și să pot astfel să-i slujesc domnului prin intermediul tău.“

Și povestea spune că el s-a înduplecat și a intrat în casă, și a binecuvântat tot ceea ce se afla acolo. Iar apoi a venit vremea cinei, și a fost convins să rămână și să-și reverse binecuvântările în continuare stând cu ea la masă și astfel sfînțindu-i cina. Și fiindcă era deja foarte târziu, iar el avea un drum lung la întoarcere, și din cauza întunericii ar fi putut aluneca și vărsa apa, a fost convins să rămână acolo peste noapte, urmând ca în dimineața următoare să plece devreme. Dar dimineața, vacile aveau nevoie să fie mulse, fiindcă aveau ugerele pline și dureroase, iar femeia avea nevoie de ajutor pentru asta. Așa că dacă ar fi putut s-o ajute măcar o dată cu treaba asta – la urma urmei, vacile sunt sacre pentru Krishna, și nu era bine să fie lăsate cu durerile acelea – ar fi fost minunat.

Și astfel, zilele s-au transformat în săptămâni, iar el se afla tot acolo. Cei doi s-au căsătorit, au avut mulți copii, el a lucrat pământul cu spor și a obținut recolte bune. A cumpărat mai mult pământ și l-a cultivat și pe acesta, și în curând vecinii au început să vina la el pentru sfaturi și ajutor, pe care el le oferea din toată inima. Familia lui a prosperat, și cu ajutorul lui s-au construit temple, școli și spitale, care au luat locul junglei, iar valea s-a transformat într-o adevărată bijuterie. Acolo unde înainte fusese sălbăticie, acum predomina armonia, și mulți veneau în valea aceea auzind despre prosperitatea și pacea care domneau acolo. Nu exista sărăcie, nu existau boli, și toți oamenii cântau imnuri de laudă lui Dumnezeu în timp ce munciau. El își privea copiii crescând și făcând la rândul lor copii, și totul era bine.

Într-o zi, bătrân fiind, stătea pe o culme de deal ce dădea spre valea aceea, gândindu-se la toate câte se înfăptuiseră de când sosise el acolo: ferme și prosperitate cât vedea cu ochii. Și a fost încântat.

Deodată, marea de la poale s-a învolburat și un val mare de apă s-a ridicat și, sub privirile lui, a inundat întreaga vale; cât ai clipi, totul a fost luat de apă. Soție, copii, ferme, școli, vecini – totul s-a dus. El stătea și se uita, nevenindu-i să creadă, la nenorocirea care se înfățișa ochilor lui. Și atunci l-a văzut pe maestrul său, Vișnu, pășind pe apă; acesta s-a uitat la el, a zâmbit trist și a zis: „Încă te mai aștept cu apa!”

Aceasta este povestea omului. E ceea ce li s-a întâmplat tuturor. Am uitat complet de ce ne aflăm aici, de ce am venit pe lume – ce să învățăm, ce să dobândim, ce să aflăm, cine suntem și de unde venim și încotro ne ducem, care e sursa noastră și care e cauza călătoriei noastre în această viață, în acest corp, în lume, și ce am realizat până acum. Iar dacă vine un val mare – are să vina, el vine întotdeauna, numele lui e moartea –, totul se va duce de râpă: copii, familie, nume, faimă, bani, putere, prestigiu. Totul se va duce pe apa Sâmbetei într-o singură clipă, iar noi vom rămâne singuri, cu desăvârșire singuri. Tot ceea ce ai înfăptuit va fi luat de apă. Tot ceea ce ai construit prin muncă se va dovedi nimic mai mult decât un vis, iar mâinile tale vor fi goale, și inima ta va fi goală. Și va trebui să-i dai socoteală Domnului, va trebui să dai socoteală existenței.

Iar existența te tot așteaptă – de foarte multă vreme te așteaptă – să-i aduci un lucru pentru care te-a trimis aici. Dar tu ai adormit și visezi o mie de vise. Tot ceea ce ai făcut până acum nu e altceva decât un vis, fiindcă moartea vine și ia totul cu ea.

Realitatea nu poate fi luată de moarte. Realitatea nu cunoaște moarte. Realitatea e nemuritoare. Realitatea e veșnică. Tot ceea ce moare dovedește, prin însuși moartea sa, că era ireal, că era iluzoriu, că era maya, un vis – poate unul plăcut, dar tot un vis. Poți să visezi iadul sau poți să visezi raiul, nu contează. În clipa în care te vei trezi, vei vedea că n-ai rămas cu nimic, că ești gol – gol în sensul negativ, nu în sensul pozitiv, așa cum e cazul buddhașilor: nu golit de ego, ci golit de tot ceea ce a încercat egoul tău să înfăptuiască; plin de ego, dar golit de orice realizare, de orice cunoștințe acumulate între timp. Și nu că egoul n-ar revendica acele cunoștințe; le revendică. Egoul e foarte cunoscător, el adună informații. Îi place foarte mult să acumuleze: bani, informații, tot felul de lucruri. El crede în acumulare. Egoul e lăcomie și nimic altceva decât lăcomie. Egoul e un alt nume pentru lăcomie, egoului îi place să posede. Dar tot ceea ce posezi se va duce pe apa Sâmbetei și tot ceea ce ai înfăptuit ai înfăptuit în vis. În clipa în care te vei trezi, vei fi surprins să vezi cât timp ai irosit, câte vieți ai trăit într-o stare de visare și câte vise ai avut.

A fi un căutător înseamnă a ieși din acest vis, a ieși din această stare visătoare a conștiinței. A fi un căutător înseamnă a face un efort ca să te trezești. A te trezi înseamnă a deveni un buddha – va fi conștient, vigilent, plin de lumină în interiorul tău, așa încât inconștiența să dispară cu totul, așa încât somnul să dispară cu totul, așa încât întunericul somnului să se risipească de tot, iar tu să fii pe deplin treaz.

S-a întâmplat odată...

Un mare astrolog l-a văzut pe Buddha. Nu i-a venit să-și creadă ochilor – corpul acela, aura aceea aurie în jurul corpului lui, ochii aceia minunați, la fel de liniștiți ca apa unui lac, și tot atât de puri și de profunzi, limpezimea aceea de cristal, grația aceea a mersului. A căzut la picioarele lui Buddha și a zis: „Am studiat astrologia, chiromanția. Toată viața am studiat tipurile de oameni, dar n-am întâlnit niciodată un om ca tine! Cărui tip îi aparții?

Ești cumva vreun zeu care a coborât pe pământ? Pentru că nu pari să aparții pământului acestuia. Nu văd nici o apăsare în tine. Ești absolut imponderabil. Mă întreb cum pășești pe pământ, fiindcă nu văd ca gravitația să acționeze nicidecum asupra ta. Ești poate un zeu care a coborât din ceruri doar ca să arunce o privire pe-aici și să vadă ce se întâmplă pe pământ? Un trimis al lui Dumnezeu? Un profet? Cine ești?”

Iar Buddha i-a răspuns: „Nu sunt un zeu“.

Astrologul l-a întrebat: „Atunci ești poate ceea ce în mitologia indiană se numește un yaksha?” Ceva un pic mai jos de treapta zeilor.

Iar Buddha a zis: „Nu, nu sunt nici un yaksha“.

„Atunci cine ești? Ce fel de om, în ce categorie să te așez?”

Buddha i-a răspuns: „Nu sunt nici bărbat, nici femeie“.

Acum astrologul era nedumerit din cale-afară, așa că a zis: „Cum adică? Vrei să spui că ești un animal, un spirit de animal, sau spiritul unui copac, sau spiritul unui munte ori al unui râu?” Pentru că mitologia indiană e panteistă, ea crede în tot felul de spirite. „Deci ce ești, spiritul vreunui arbust? Ești atât de frumos, de inocent.“

Iar Buddha i-a zis: „Nu, nu sunt nici animal, nici spiritul vreunui copac, nici spiritul muntelui“.

„Și atunci cine ești?” Astrologul era cum nu se putea mai nedumerit.

Iar Buddha i-a răspuns: „Sunt conștientă și nimic altceva. Nu mă poți include în nici o categorie, fiindcă toate categoriile se aplică numai viselor“.

Cineva visează că e bărbat, altcineva visează că e femeie și așa mai departe. Categoriile aparțin lumii viselor. Când un om se trezește, el e pur și simplu conștientă, luciditate pură.

Atunci e doar un martor și nimic altceva. Toți norii au dispărut. Norul bărbatului și al femeii, al animalului, al zeului, al copacilor – toți norii, toate

formele au dispărut. Atunci el e doar o conștientă lipsită de formă, cerul pur, nesfârșit, infinit, vast. Această conștientă e golită de nori, dar e plină de cer. Este goală în sensul pozitiv, este nirvana.

Există și posibilitatea de a fi gol în sens negativ: ești plin de nori – într-atât încât nu se mai vede nici măcar un petic de cer, ești plin de cunoștințe – într-atât încât nici măcar un pic de spațiu nu mai rămâne pentru meditație.

Se spune: acela care nu știe, dar care știe că știe, e un prost – de obicei el e numit învățat sau erudit –, ferește-te de el. Cel care nu știe, și nu știe că nu știe, e inocent, e un copil – trezește-l. Cel care nu știe, și știe că nu știe, e un buddha – urmează-l.

A ajunge la această înțelegere – „Sunt un nimeni” – înseamnă a fi un buddha. Buddha nu e numele cuiva. Buddha e denumirea pentru starea de a fi nimeni. Buddha nu e o entitate. Buddha e doar spațiu, spațiu deschis, deschidere, e un nume pentru deschidere, pentru cerul liber.

Privește-ți mintea, observă cum visele continuă să existe. Și nu doar noaptea visezi, ci ești în permanență într-un vis. Chiar și atunci când crezi că ești treaz, chiar și în timpul zilei, visele continuă. În orice clipă închide ochii și relaxează-te și vei vedea imediat cum visele încep să se perinde prin fața ta. Ele sunt mereu acolo, ca un curent subteran, nu te părăsesc niciodată. Sunt prezente în permanență și îți afectează în permanență ființa. Existența lor e subliminală. Poate că nu ești conștient de ele, poate că nici măcar nu le bănuiești existența, dar ele sunt în permanență acolo. Chiar și atunci când mă ascuți, înăuntrul tău e un film care continuă, e o piesă de teatru alcătuită din vise. Din cauza aceasta nu poți auzi ce-ți spun. Mai întâi, cuvintele mele trebuie să treacă prin visele tale, iar visele tale vor distorsiona totul; tu vei auzi altceva decât am spus eu. Visele tale vor distorsiona, vor manipula totul, vor modifica totul: eu spun una, tu auzi alta.

Iar acele vise sunt foarte puternice înăuntrul tău, și tu nu știi ce să faci cu ele. De fapt, ai ajuns să te identifici atât de mult cu visele, încât nu mai știi că ești separat, că poți privi, că poți lua distanță, că poți fi pur și simplu un privitor neimplicat. Ai ajuns să fii prea identificat cu visele acelea.

Chiar zilele trecute vorbeam despre bietul Habib. Acum el a ajuns să fie

atât de identificat cu poziția lui de psihanalist jungian, încât nu poate privi ce se întâmplă. Vă spusese că cu două zile în urmă, eu îmi terminasem discursul la 9:45, iar el mi-a scris o scrisoare la 9:55, după numai zece minute. Ieri a mers chiar mai departe: în timp ce vorbeam el îmi scria scrisoarea! În timp ce vorbeam despre el... n-a putut aștepta nici măcar zece minute. Iar eu tocmai asta îi spuneam: așteaptă puțin, ai puțină răbdare, reflectează. Nu poți înțelege aceste lucruri imediat; nu ești în acea stare de înțelegere, de claritate, de percepție. Dar în timp ce eu vorbeam, el a început să scrie scrisoarea. Exact în timp ce eu vorbeam. Ce putea să-mi scrie el, în cazul ăsta? Eu nici măcar nu apucasem să vorbesc. Probabil că el a auzit ce-i spunea lui mintea. N-a înțeles o iotă. S-ar părea că visele lui sunt prea puternice, e împovărat de cunoștințele lui. Iar eu îi spuneam: „Renunță la egoul tău jungian“.

Dar știți ce s-a întâmplat? Habib a murit – a renunțat la sannyas în loc să renunțe la egoul jungian. Asta a auzit el. Eu spuneam: „Renunță la egoul jungian!“, iar el auzea altceva. A auzit că „În cazul ăsta, sannyasul nu e pentru mine. Nu pot să renunț la cunoașterea mea, e tot ce am. Și cum să renunț la ea? Cum e posibil să-și lase cineva mintea deoparte? E imposibil! Așa că e mai bine să renunț la sannyas“. A renunțat la sannyas. Acum Habib nu mai există, a murit de timpuriu. De fapt, a murit înainte să se fi născut.

Ce s-a întâmplat? N-a putut el să înțeleagă despre ce era vorba? Cine l-a împiedicat să înțeleagă? Probabil că mintea lui devenise mult prea aglomerată. Tot ceea ce citise, tot ceea ce acumulasă – devenise prea atașat de toate astea. Venise aici să caute. Ce fel de căutare e aceasta, dacă tu nu ești gata să renunți la nimic din ceea ce ține de egoul tău? Ce fel de căutare e asta?

Oamenii cred de obicei că sunt căutători spirituali dacă pot să mai adauge ceva în plus egoului lor. Așa-zisele voastre călătorii spirituale nu sunt nimic altceva decât călătorii ale egoului. Oamenii vor să-și consolideze egoul, să-l facă mai robust, să-i insuflă o mai mare vitalitate. Vor o aură sfântă în jurul egoului lor, iar aura sfântă apare numai atunci când egoul a dispărut. Cele două nu pot să coexiste.

Și se întâmplă foarte rar să vii în contact cu o învățătură care te poate trezi. Foarte rar ajunge cineva să întâlnească un maestru care să-l poată trezi,

care să-l poată smulge din visele lui adânc înrădăcinate în el. E un fenomen rar să întâlnești un maestru, e foarte ușor să ratezi ocazia. E ușor s-o ratezi din cauză că pentru a fi un maestru, condiția esențială este să-ți pui capul la picioarele lui, așa încât să ți-l poată zdrobi cu barosul lui. Un maestru e un baros. Oamenii caută o situație diferită, una în care maestrul – ei cred că e maestru dacă le perie egoul – le spune: „Bravo! Ești un mare căutător spiritual“.

Asta voia defunctul Habib, să-i spun că e un mare căutător spiritual, că tot ceea ce a făcut el e cât se poate de frumos, că e temelia solidă a templului, că e aproape pregătit, că mai trebuie să i se adauge încă puțin și totul va fi perfect. Asta voia. Dar așa ceva nu e posibil, fiindcă eu trebuie mai întâi să vă distrug. Numai prin totala distrugere e posibilă trezirea. Iar distrugerea e dură, dureroasă.

O foarte importantă zicală hasidică ce spune că Dumnezeu nu e drăguț, nu e un unchi. Dumnezeu e un cutremur!

La fel e și maestrul! Un maestru nu e un unchi, nu e drăguț, un maestru e un cutremur. Numai aceia care sunt gata să riște totul, care sunt gata să moară ca egouri se pot naște. La asta se referă Iisus când spune: „Va trebui să vă cărați crucea pe umeri. Dacă vreți să mă urmați, va trebui să vă cărați crucea pe propriii voștri umeri“.

Kabir a zis: „Dacă vrei cu adevărat să mă urmezi, arde-ți casa numaidecât!“ Despre ce casă vorbea el? Casa viselor în care ai trăit până acum trebuie arsă complet ca să poți să te afli din nou sub cerul liber, sub stele și sub soare, ca să poți din nou să stai în bătaia vântului, sub ploii, ca să poți să fii din nou receptiv față de natură – căci Dumnezeu nu e decât nucleul cel mai adânc al naturii. Dumnezeu nu e un tip de cunoaștere, Dumnezeu e un tip de inocență. Nu îl cunoști pe Dumnezeu prin intermediul cunoștințelor, ci doar devenind complet inocent.

Însă e foarte dificil pentru ego... e dificil chiar și să asculți aceste cuvinte. Iar egoul le va distorsiona imediat, le va manipula, le va modifica, le va colora, va face din ele ceva care sprijină egoul, nu ceva care-l distruge.

Există o poveste care reflectă această observație. E o poveste despre un om

care avea obsesia că e mort. S-a dus la psihiatru să-i ceară ajutorul. Psihiatrul a folosit toate tehnicile pe care le avea la dispoziție, dar totul în zadar. În cele din urmă, psihiatrul a încercat să apeleze la logica pacientului.

„Oamenii morți mai sângerează?“, a întrebat doctorul.

„Nu, normal că nu“, a răspuns pacientul.

„Bun“, a continuat doctorul. „Acum haide să încercăm un experiment.“ A luat un ac și a înțepat pielea pacientului, iar acesta a început să sângereze abundent.

„Poftim! Acum ce mai spui?“, a întrebat psihiatrul.

„Să fiu al naibii!“ a răspuns pacientul. „Uite că morții sângerează, de fapt!“

Așa funcționează egoul, așa funcționează mintea: transformă orice în dovezi care să-i sprijine punctul de vedere. Egoul e foarte subtil, iar modurile în care acționează el sunt foarte viclene; te poate convinge că tu ai dreptate. Va încerca în fel și chip, în toate modurile posibile să te convingă că el are dreptate și că tot ceea ce-l contrazice e greșit. Rețineți, egoul nu are niciodată dreptate! Și când ceva îl contrazice, nu pierdeți ocazia: folosiți acel prilej pentru a distruge egoul! Clipa în care vă puteți distruge egoul va fi clipa unei mari binecuvântări, fiindcă atunci când tu nu ești, Dumnezeu este, și când tu nu ești, atunci ești. Acesta este cel mai mare paradox al vieții și al existenței: când tu nu mai ești, atunci ești.

De aceea Vișnu nu voia... Vișnu i-a zis discipolului său: „Va fi foarte dificil să mă răsplătești prin fapte pentru ceea ce tocmai ți-am oferit gratuit“.

De ce? De ce să fie atât de dificil? Fiindcă maestrul știe că discipolul încă visează, e încă în mrejele egoului. De fapt, însăși ideea că „vreau să te răsplătesc, vreau să fac ceva pentru tine, fiindcă și tu ai făcut atât de mult pentru mine“ e o idee venită din ego. Când discipolul a renunțat la ego, cine mai e acolo ca să răsplătească? Cine? Cine mai e acolo ca să mulțumească măcar? Nu mai e nimeni. E tăcere desăvârșită. Și în acea tăcere desăvârșită, maestrul e fericit: discipolul l-a răsplătit prin tăcerea lui desăvârșită.

La Buddha a venit un bărbat care voia să facă ceva pentru umanitate. Era un om foarte bogat, și l-a întrebat pe Buddha: „Spune-mi, ce-aș putea face pentru umanitate? Am mulți bani, nu am copii, soția mi-a murit, sunt singur. Aș putea face multe“.

Buddha s-a uitat la el cu ochi foarte triști și n-a zis nimic. Omul l-a întrebat iar: „De ce taci? De ce nu spui nimic? Tu vorbești mereu despre compasiune, iar eu mă aflu aici ca să fac ceva. Orice vei spune tu să fac voi face. Nu-ți face griji, am bani destui! Dă-mi orice sarcină și o voi îndeplini!“

Buddha i-a zis: „Înțeleg ce spui, dar mă simt trist: nu poți face absolut nimic, fiindcă tu încă nu ești. Ca să poată face ceva, un om trebuie ca mai întâi să fie. Nu e vorba de bani, bani ai, dar tu nu ești!“

Calitatea compasiunii e o umbră a ființei, iar ființa lipsește. Egoul nu poate fi vreodată plin de compasiune, egoul e crud. Chiar și în jocurile compasiunii pe care le joacă e crud. Iar când egoul nu mai e, chiar dacă persoana lipsită de ego îți pare foarte crudă, nu e, nu are cum să fie. Chiar și cruzimea sa trebuie să vină dintr-o profundă compasiune.

Atunci când un maestru zen își lovește discipolul în cap cu bastonul său, el nu e crud, ci dă dovadă de o imensă compasiune. Atunci când un maestru zen sare la discipolul lui și-l bate nu e crud, căci uneori s-a întâmplat ca din lovitura maestrului, discipolul să se ilumineze – într-o singură clipă, într-o experiență fulgerătoare.

Buddha i-a zis celuiilalt: „Nu poți face nimic. Știu că ai bani, am auzit despre tine, dar când privesc în interiorul tău îmi pare foarte rău de tine. Vrei să faci ceva, dar elementul care ar putea face ceva lipsește. Tot ce poți face e să visezi“.

De aceea spune Vișnu: „Îți va fi foarte greu să-mi răsplătești prin fapte ceea ce tocmai ți-am oferit gratuit“. Asta le spunea George Gurdjieff discipolilor săi. Primul lucru pe care i l-a spus lui P.D. Uspenski a fost exact acesta.

Uspenski era un mare căutător, era în căutarea cunoașterii. Când s-a dus

pentru prima dată la Gurdjieff, era deja un faimos matematician, filosof, gânditor. Cea mai mare carte a lui fusese deja publicată, *Tertium Organum*. E o carte rară – rară și pentru că autorul ei nu era trezit. Cum a reușit să scrie o lucrare atât de frumoasă? Numai un om trezit poate să vadă câteva neajunsuri ale cărții, altminteri e foarte dificil să-i găsești vreunul. E aproape perfectă, ca și cum ar fi scris-o un buddha.

Dar când George Gurdjieff s-a uitat prin carte, a răsfoit-o puțin, și apoi a aruncat-o afară din cameră, zicând: „Numai prostii! Nu știi nimic! Și cum ai putea să știi, de vreme ce tu nu ești! Ca să știi, trebuie mai întâi să fii!“ Iar Uspenski călătorise prin tot Orientul în căutarea unui maestru. E o poveste foarte frumoasă, aproape o parabolă.

Călătorise în India, fusese în Ceylon, în Burma. Trăise în mănăstiri, în pesteri din Himalaya. Întâlnise diverși lama și swami și mulți mistici indieni, dar nimeni nu-l putuse mulțumi. De ce? Pentru că toți aceștia nu făceau decât să citeze scripturi pe care el le studiasse deja. Nici măcar un singur cuvânt nu era al lor. Frustrat, s-a întors acasă în Rusia, la Petrograd, unde trăia. În Petrograd, într-o cafenea, l-a întâlnit pe Gurdjieff. Și de la prima întâlnire, în privirea maestrului a văzut ceva... și, brusc, a avut revelația: „Acesta este omul pe care l-am căutat. În orașul în care am trăit toată viața, în cafeneaua în care am intrat ani de zile, omul ăsta stă aici, la masă! Iar eu l-am căutat la Ceylon, în Nepal, în Cașmir, în locuri îndepărtate“.

Primul lucru pe care i l-a spus Gurdjieff lui Uspenski a fost: „Până când nu ești, nu poți cunoaște nimic. Până când nu ești, nu poți face absolut nimic“.

Și paradoxul e că exiști numai atunci când ai dispărut, când cuvântul „eu“ nu mai e relevant. Aceste sutre reprezintă cheia către acea stare de buddha – când ești doar conștientă pură, când nu ești nimeni, când ești plin de lumină, dar altminteri absolut gol pe dinăuntru.

Sutrele:

Maestrul Lu Tsu a spus:

Există multe tipuri de experiențe adevărate.

O experiență adevărată înseamnă că te apropii de casă. Căutătorul trebuie să înțeleagă, trebuie să fie conștient de experiențele confirmatoare, fiindcă ele îi dau curaj, speranță, îi dau vitalitate. Atunci începi să simți că nu cauți în van, că dimineața e foarte aproape. Poate că afară e încă noapte, încă întuneric, dar prima experiență confirmatoare a început să se facă simțită. Stelele dispar, cerul se face roșu la răsărit, soarele n-a răsărit încă, e înainte de revărsatul zorilor – ceea ce adevărește faptul că soarele nu e departe. Dacă înspre răsărit cerul e trandafiriu, atunci în curând, de la o clipă la alta, soarele va răsări la orizont. Păsările au început să cânte, păsările laudă venirea dimineții. Pomii par vii, somnul se risipește, oamenii se trezesc. Acestea sunt experiențe adevărate.

Exact în același fel, pe calea spirituală există experiențe care sunt adevărate. E ca și cum te-ai îndrepta către o grădină frumoasă pe care n-o poți vedea; dar cu cât te apropii mai mult de ea, cu atât simți adierea mai răcoroasă – asta o poți simți. Cu cât te îndepărtezi mai mult, cu atât mai mult dispăre răcoarea; cu cât te apropii, cu atât se face din nou simțită răcoarea. Pe măsură ce te apropii și mai mult, adierea nu mai e doar răcoroasă, ci și înmiresmată, purtând parfumul multor flori. Cu cât te îndepărtezi mai mult, cu atât parfumul dispăre. Cu cât te apropii mai mult, cu atât auzi mai mult păsările cântând în copaci. Copacii nu-i vezi, dar cântecul păsărilor – o chemare îndepărtată a cucului, pesemne că acolo e un arbore de mango... te apropii. Acestea sunt experiențe adevărate. Exact la fel se întâmplă atunci când te apropii de grădina interioară, de sursa interioară a vieții, de bucurie, de tăcere, de beatitudine. Când începi să te îndrepti către centrul, câteva lucruri încep să dispară și câteva lucruri noi încep să apară.

Nu trebuie să te mulțumești cu cerințe mărunte, ci trebuie să te ridici la înălțimea gândului că toate creaturile vii trebuiesc mântuite.

Și, reține, atunci când experiențele adevărate încep să apară, nu te

mulțumi cu una, cu două. Adierea răcoroasă a apărut, iar tu stai și te gândești că ai ajuns. Răcoarea e foarte plăcută, e beatifică, dar trebuie să mergi mai departe. Nu te mulțumi cu lucruri mărunte. Simte-te fericit că au început să apară, ia-le ca pe niște pietre de hotar, dar nu ele sunt ținta ta. Bucură-te de ele, multumește-i lui Dumnezeu, simte recunoștință, dar mergi mai departe în aceeași direcție, în direcția din care au venit ele.

Și nu te mulțumi cu cerințe mărunte. De exemplu, pacea interioară e o cerință mărunță, o poți atinge ușor. Starea de detensionare a minții poate fi ușor atinsă, nu e ceva foarte dificil. A fi fericit și voios e ceva ce poate fi ușor obținut, nu e mare lucru. A fi destins, lipsit de anxietate nu e cine știe ce. Și atunci ce e cel mai important, ce anume trebuie să ai în vedere ca fiind ținta?

Trebuie să te ridici la înălțimea gândului că toate creaturile vii trebuiesc mântuite.

Veți fi surprinși să aflați că acesta este criteriul, că acesta a fost dintotdeauna criteriul. În budism se numește „principiul stării de bodhisattva“.

Cu cât te apropii mai mult de propriul centru, cu atât mai mult vei începe să simți suferința tuturor ființelor lumii. Pe de o parte, te vei simți foarte calm și împăcat, pe de altă parte, vei începe să simți o mare compasiune pentru toți aceia care suferă. Și există suferință peste tot, multă suferință. Pe de o parte, vei simți o mare bucurie răsărind în tine, iar pe de altă parte, vei simți și o mare tristețe pentru faptul că milioane de ființe suferă – și suferă absolut inutil, fără nici un motiv! E dreptul lor prin naștere să atingă starea de beatitudine ce coboară asupra ta.

Și nu te mulțumi cu faptul că ai devenit beatific, nu considera că asta e tot. Dacă devii beatific nu înseamnă că totul s-a încheiat cu asta. De fapt, călătoria trece acum într-o altă etapă. Când ai atins starea de buddha, când ai ajuns acasă, adevărata lucrare abia începe. Până acum a fost doar un vis. Acum începe adevărata lucrare: ajută-i pe ceilalți să iasă din visele lor. Când discipolul a ajuns la destinație, el a devenit un maestru.

Asta e ceea ce în creștinism se numește „principiul conștiinței christice“. Creștinii n-au reușit s-o înțeleagă cum trebuie. Ei cred că Iisus e singurul Hristos.

Cuvântul Hristos vine de la Krishna. E un principiu. Principiul e acela că atunci când ești mântuit, trebuie să-i mântuiești pe toți. A fi mântuit de nefericire e beatific, dar nici nu se compară cu ce simți atunci când începi să-i mântuiești pe alții de nefericirea lor. A te mântui pe tine de nefericire e tot ceva egoist, tot ceva orientat către sine. Ceva din sinele propriu încă persistă, ești preocupat numai de tine însuși. Iar când sinele dispare și ești mântuit, cum ai putea să pui capăt călătoriei? Acum trebuie să-i mântuiești pe ceilalți. De aceea Iisus e numit „Mântuitorul“. Dar el nu e singurul Hristos. Înaintea lui au mai existat mulți, după el au mai existat mulți, vor mai exista mulți în viitor. Când un om devine buddha el a devenit, în mod necesar, un mântuitor al tuturor.

Bucuria personală, pacea personală, binecuvântările personale sunt lucruri mărunte. Nu te mulțumi cu ele. Amintește-ți întotdeauna că într-o bună zi va trebui să împărtășești, va trebui să-i ajuți pe ceilalți să se trezească. Sămânța aceasta trebuie să fie plantată adânc în inima ta, așa încât atunci când starea de buddha înfloarește în tine, să nu dispari din lume.

Budiștii au două cuvinte; unul dintre ele e arhat. Arhat înseamnă o persoană care s-a iluminat și care crede că totul s-a încheiat, că lucrarea ei s-a sfârșit – și dispare. Celălalt cuvânt e bodhisattva: persoana respectivă s-a iluminat, dar nu dispare, ci insistă să mai rămână aici, își prelungește șederea aici cât mai mult cu putință.

Povestea spune că atunci când Buddha a ajuns la porțile nirvanei, acestea s-au deschis, o muzică celestă s-a făcut auzită, au început să se reverse flori de aur, îngerii cu ghirlande au venit la el să-l întâmpine, dar el a refuzat să intre. S-a întors cu spatele la porți.

Îngerii s-au mirat, nu le-a venit să creadă. L-au întrebat: „Ce faci? Toată viața ta – și nu doar viața asta, ci și multe alte vieți – ai fost în căutarea acestei porți. Acum ai ajuns și îi întorci spatele? Iar noi te-am așteptat! În tot paradisul e bucurie mare – încă un om a devenit buddha. Intră! Să-ți

celebrăm împreună calitatea de buddha“.

Dar Buddha a zis: „Până când toți aceia care sunt în suferință nu vor fi mântuiți, eu n-am de gând să intru. Va trebui să aștept. Am să fiu cel de pe urmă. Să intre ceilalți primii“.

Iar povestea aceasta frumoasă spune că el încă așteaptă la poartă. Poarta e deschisă, fiindcă îngerii n-o pot închide – în orice clipă el s-ar putea hotărî să intre, e dreptul lui să intre. Așa că poarta e deschisă, iar el o ține deschisă, muzica celestă continuă, florile continuă să se reverse, îngerii așteaptă cu ghirlande, iar el stă la poartă. Și-i cheamă pe oameni să vină; îi cheamă, îi provoacă. Le spune: „Porțile sunt deschise, nu ratați ocazia. Intrați! Iar eu am să fiu ultimul. Acum porțile nu se vor mai închide niciodată. Se vor închide numai atunci când și ultimul om e mântuit și iluminat“.

Aceasta este doar o parabolă extrem de semnificativă. Nu vă gândiți la ea ca la un fapt istoric, fiindcă atunci vă va scăpa înțelesul ei. Nu există nici o poartă, nu există îngeri, nu există ghirlande, nu există muzică celestă. Iar Buddha, în clipa în care s-a iluminat, a dispărut – cum ar putea să stea el cu spatele la ușa, cine mai este acolo care să stea la ușa? Dar principiul, energia pe care a emanat-o Buddha în existență, încă funcționează, energia aceea e încă disponibilă celor care caută cu adevărat. Energia funcționează mai departe, și va funcționa de-a pururi.

Iisus nu mai există, dar conștiința chistică a pătruns în noua sferă. Mahavira nu mai există, dar conștiința lui a pătruns în viața aceasta oceanică. Acești oameni fac acum parte din existență; ei vibrează. Acesta este sensul parabolei: ei încă te provoacă, iar dacă ești gata să le primești mesajul, sunt și acum dispuși să te ducă pe celălalt țărm.

În clipa în care un maestru moare, el devine parte din acea energie infinită la care au contribuit și Buddha, și Mahavira, și Zarathustra, și Lao Zi, și Iisus, și Mahomed. Ori de câte ori un maestru moare, și mai multă energie e eliberată, iar vâlul devine tot mai mare. Au existat foarte mulți oameni iluminați, vâlul există în permanență. Sunteți norocoși: dacă va doriți cu adevărat, dacă tânjiți cu adevărat după iluminare, acest vâl imens vă poate

duce pe celălalt mal.

Păstrați acest îndemn ascuns adânc în inima voastră: nu vă mulțumiți cu lucruri mărunte. Multe lucruri se întâmplă pe Cale, multe lucruri miraculoase se întâmplă, dar nu vă mulțumiți cu nimic din toate acestea. Rețineți, trebuie să deveniți conștiința chistică, un bodhisattva – mai puțin de-atât nu vă va aduce mulțumire. Este la mijloc o nemulțumire divină.

Nu trebuie să fii meschin și iresponsabil în inima ta, ci trebuie să te străduiești așa încât faptele să se ridice la înălțimea vorbelor.

Iar această viață a căutătorului nu trebuie să fie alcătuită din meschinării, fiindcă acestea sunt mărunțișuri care îți consumă energia, timpul, viața.

Un căutător nu-și poate irosi viața, el trebuie să și-o dedice în întregime unui singur punct. Nu poate irosi timpul pe ici și pe colo: nu-și poate permite să se ducă la cafenea și să stea la bârfe inutile sau să citească lucruri care nu-l ajută cu nimic. Nu-și poate permite să facă nici măcar un singur lucru care nu-i va fi de ajutor în călătoria lui, și nu-și poate permite să acumuleze nici măcar un singur lucru care mai târziu va deveni o povară și va trebui aruncat. Rămâne simplu. Simplitatea aceasta nu are nimic de-a face cu ascetismul. Simplitatea aceasta e pur și simplu științifică. Nu acumulează gunoi fiindcă după aceea el va trebui să-l care, așa că mai bine rămâne neîmpovărat. Iar cel mai mare gunoi e acela reprezentat de cunoștințe, fiindcă orice alt gunoi se află în afara ta, cunoștințele pătrund înăuntru; ele îți îngreunează capul, or capul trebuie să rămână foarte ușor.

Ați văzut vreodată acele păpuși japoneze numite daruma? Daruma este un nume japonez pentru Bodhidharma. Păpușa reprezintă omul iluminat, păpușa daruma. Frumusețea ei stă în faptul că poți s-o arunci în orice fel, ea va reveni de fiecare dată în postura lotusului. O poți arunca, o poți răsturna, iar ea va reveni în aceeași poziție. Capul îi e ușor, fundul îi e greu, așa că n-ai cum s-o răstorni. Ea va sta mereu cu capul sus.

Tocmai invers stau lucrurile cu omul: el e mereu cu capul în jos. Are capul greu, greutatea lui e în cap. Un om plin de cunoștințe stă în cap, e mereu în

sirshasana, în postură inversată.

Un om care nu are cunoștințe în cap, al cărui cap e gol, tăcut, stă cu capul în sus. Sta în poziția lotusului, e o păpușă daruma. Nu ai cum să-l întorci cu capul în jos, își va reveni de fiecare dată. N-ai cum să-l tulburi, netulburarea lui rămâne neîntreruptă.

Nu trebuie să fii meschin și iresponsabil în inima ta...

Ce e responsabilitatea? În mod obișnuit, sensul pe care îl dăm cuvântului e unul greșit. Adevărata responsabilitate e față de Dumnezeu și atât, față de nimeni altcineva; sau mai putem spune că adevărata responsabilitate e față de propria natură, față de nimeni altcineva. Nu ești responsabil față de societate, sau față de Biserică, sau față de stat. Nu ești responsabil față de familie, față de comunitate. Ești responsabil față de un singur lucru, și acela e fața ta originară, ființa ta originară. Și prin acea responsabilitate sunt acoperite automat toate celelalte responsabilități. Revino la natura ta interioară.

Iar omul care e în acord cu natura lui e responsabil – fiindcă răspunde. Omul care nu e în acord cu propria natură nu răspunde niciodată, el doar reacționează. Reacție înseamnă să fii mecanic, răspuns înseamnă să fii nonmecanic, să fii spontan.

Vezi o floare frumoasă și brusc spui ceva: „E frumoasă“. Urmărește să vezi dacă e vorba despre o reacție sau despre un răspuns. Studiază în profunzime, examinează. Ceea ce ai spus – că floarea e frumoasă – e reacția ta spontană din clipa asta, în aici și acum? Simți tu asta acum? Sau doar repeți un clișeu fiindcă i-ai auzit pe alții spunând că florile sunt frumoase? Observă-te în profunzime, urmărește: cine a vorbit prin intermediul tău? Poate că e vorba de mama ta... Poți să-ți amintești ziua când te-a dus prima dată într-o grădină și ți-a zis: „Uită-te la trandafirul ăsta. Cât de frumos e!“ Și apoi cărțile pe care le-ai citit, și filmele pe care le-ai văzut, și oamenii cu care ai stat de vorbă – cu toții au zis că „Trandafirii sunt frumoși“. A devenit ceva programat în tine. În clipa în care vezi trandafirul, programul tău spune „E frumos“, nu tu o spui. E doar o înregistrare de gramofon, e

bandă înregistrată. Trandafirul din exterior declanșează banda, iar aceasta pur și simplu repetă. E o reacție.

Ce e răspunsul? Răspunsul e ceva neprogramat: experiența ta de moment. Te uiți la floare, te uiți cu adevărat la ea, fără ca ochii să-ți fie acoperiți de idei preconceptionale. Te uiți la floarea aceasta, la cea pe care o ai acum în fața ta; lași deoparte orice cunoștințe anterioare, iar cea care răspunde e inima ta. Mentea reacționează. Responsabilitatea e a inimii. Nu trebuie să spui nimic; de fapt, nu e nevoie să spui „E frumoasă“.

Am auzit...

Lao Zi avea obiceiul să iasă la plimbare dimineața. Un vecin a vrut să-l însoțească. Lao Zi i-a zis: „Dar ține minte, să nu fii guraliv. Poți să vii, dar să nu fii guraliv“.

De multe ori omului i-a venit să spună câte ceva, dar știindu-l pe Lao Zi, s-a abținut. Însă când soarele a început să se ridice și răsăritul era atât de frumos, ispita a fost prea mare, iar el a uitat ce zisese Lao Zi, așa că a spus: „Uite! Ce dimineată frumoasă!“

Iar Lao Zi i-a spus: „Deci ai devenit guraliv. Prea guraliv! Ești aici, eu sunt aici, soarele e și el aici, răsare – și-atunci ce nevoie e să-mi spui că e frumos? Eu nu pot să văd asta singur? Sunt cumva orb? Ce rost are s-o spui? Sunt și eu prezent aici“.

De fapt, omul acela care spusese că dimineata era frumoasă nu se afla acolo. El doar repeta, era o reacție.

Atunci când răspunzi, cuvintele ar putea să nici nu fie necesare sau uneori pot fi necesare, depinde de situație. Dar nu e obligatoriu ca ele să existe: pot fi sau nu.

Răspunsul e al inimii. Răspunsul e un sentiment, nu un gând. Ești cuprins de emoție: la vederea trandafirului, ceva începe să danseze în tine, ceva e stârnit în adâncul ființei tale, ceva începe să se deschidă înăuntrul tău.

Floarea exterioară rezonează cu floarea interioară, iar aceasta din urmă răspunde – aceasta este capacitatea de răspuns a inimii. Iar dacă nu te ocupi cu mărunțișuri, vei avea suficientă energie, vei avea energie din abundență pentru ca inima ta să danseze astfel. Când energia e risipită în gânduri, sentimentele flămânzesc.

Gândurile sunt paraziți: ele se hrănesc cu energia care e, de fapt, a sentimentelor, o exploatează. Gândurile sunt precum niște scurgeri ale ființei tale: îți consumă energia. Și atunci ești ca un vas cu găuri în el – nu poți să conții nimic, rămâi sărac. Atunci când nu există gânduri, energia ta e conținută în interiorul tău, nivelul ei începe să crească tot mai mult, ai un fel de plinătate. În acea plinătate, inima răspunde. Și atunci viața e poezie, atunci viața e muzică, și abia atunci poți înfăptui miracolul de a face în așa fel încât faptele tale să îți adeverească vorbele, până atunci nu e cu puțință lucrul acesta. Atunci nu doar spui „te iubesc“, ci însăși existența ta dovedește această iubire. Atunci cuvintele tale nu sunt neputincioase, ci au un suflet. Iar a trăi în acest fel reprezintă singura viață care merită trăită: când cuvintele tale și faptele tale corespund, când cuvintele și faptele tale nu se contrazic, când cuvintele tale sunt cât se poate de sincere, atunci tot ceea ce spui te reflectă întocmai.

Până atunci însă, trăiești într-un fel de scindare: una spui, alta faci. Rămâi schizofrenic – întreaga umanitate e schizofrenică – până în clipa în care ajungi în acest punct în care cuvintele și faptele nu mai sunt separate, ci sunt două aspecte ale aceluiași fenomen. Spui ce simți, simți ce spui, faci ce spui, spui ce faci: oricine te privește va vedea autenticitatea ființei tale.

Dacă, atunci când stă în liniște, spiritul are încontinuu și neîntrerupt un sentiment de mare bucurie, ca și cum s-ar fi îmbătat sau ca și cum ar fi proaspăt îmbăiat, e semn că principiul luminii e armonios în tot corpul; atunci Floarea de Aur începe să îmbobocească.

Când stă în liniște – o mare experiență adevărată – atunci spiritul are încontinuu și neîntrerupt un sentiment de mare bucurie. Fără nici un motiv anume, brusc te simți bucuros. În viața de zi cu zi, dacă există vreun motiv de

bucurie, te bucuri. Ai întâlnit o femeie frumoasă și ești bucuros, sau ai obținut banii pe care ți i-ai dorit mereu și ești bucuros, sau ai cumpărat casa cu grădina frumoasă și ești bucuros – dar aceste bucurii nu pot dura prea mult, sunt de moment. Nu pot rămâne continuu și neîntrerupte.

Am auzit...

Mulla Nasruddin stătea, foarte trist, în fața casei sale. Un vecin l-a întrebat: „Mulla, de ce arăți atât de trist?”

Iar Mulla i-a răspuns: „Acum 15 zile, unchiul meu a murit și mi-a lăsat cincizeci de mii de rupii“.

Vecinul i-a zis: „Dar ăsta nu e un motiv să fii trist! Ar trebui să te bucuri“.

Mulla a continuat: „Mai întâi ascultă toată povestea. Iar acum șapte zile, celălalt unchi al meu a murit și mi-a lăsat șaptezeci de mii de rupii. Și acum, nimic. Nimeni nu mai moare, nu se mai întâmplă nimic. Săptămâna trece, iar eu sunt foarte trist“.

Dacă bucuria ta e cauzată de ceva anume, ea va dispărea, va fi de moment. În curând te va lăsa într-o mare tristețe. Toate bucuriile te lasă într-o mare tristețe. Dar mai există un tip diferit de bucurie, iar aceea este un semn adevăritor: ești bucuros fără motiv. Nu poți să spui exact de ce anume. Dacă cineva te întreabă: „De ce ești bucuros?“, nu poți răspunde.

Eu nu pot răspunde de ce sunt bucuros. Nu există un motiv anume. Pur și simplu așa e. O astfel de bucurie nu poate fi tulburată. Acum orice s-ar întâmpla, ea va continua. Va fi aici zi și noapte. Poți să fii tânăr, poți să fii bătrân, poți să fii în viață, poți să fii pe moarte – ea e mereu aici. Când ai găsit o bucurie care rămâne – împrejurările se schimbă, dar bucuria rămâne –, atunci cu siguranță te apropii de starea de buddha. Acesta este un semn adevăritor.

Dacă bucuria vine și pleacă, atunci ea n-are prea mare valoare, e un fenomen lumesc. Când bucuria rămâne, e neîntreruptă și continuă – ca și

cum ai fi beat, ca și cum, fără nici un drog, ai fi drogat, ca și cum ai fi proaspăt îmbăiat, simțindu-te ca roua proaspătă a dimineții, ca frunzele noi de primăvară, ca frunzele de lotus de pe lac –, când rămâi continuu în prospețimea aceea ce durează și durează și nimic n-o tulbură, poți fi sigur că te apropii de casă.

E semn că principiul luminii e armonios în tot corpul.

Acum tot corpul funcționează ca o unitate armonioasă. Nu mai ești scindat, nu mai ești fragmentar. Asta înseamnă individuație: ești un singur tot, toate părțile funcționează la unison, toate părțile funcționează în cadrul unei orchestre a ființei, nimic nu e în dezacord. Corpul, mintea, sufletul, planul cel mai de jos și planul cel mai de sus, de la sex la samadhi – totul funcționează într-o armonie extraordinară, incredibilă.

...atunci Floarea de Aur începe să îmbobocească. Când, în continuare, toate deschiderile sunt tăcute, și luna de argint stă în mijlocul cerului, iar tu ai sentimentul că acest măreț pământ e o lume de lumină și strălucire, acela este un semn că acum corpul inimii se deschide spre limpezime. E un semn că Floare de Aur se deschide.

În continuare, când toate deschiderile, toate simțurile sunt tăcute, nu numai mintea... Mintea e simțul tău interior, ea trebuie redusă la tăcere prima. Apoi mai există cinci simțuri care alimentează mintea: ochii, urechile, nasul – toate simțurile.

Ele aduc în permanență informații din afară, iar aceste informații se reunesc în minte. Când și aceste simțuri sunt tăcute, când nu mai aduc nici un fel de informații, când sunt cu desăvârșire tăcute, pasive – ochii privesc, dar nu aduc în interior nici un fel de informații, urechile aud, dar nu se agață de nimic din ceea ce aud, limba gustă, dar nu tânjește după gust, când toate simțurile sunt tăcute, și luna de argint stă în mijlocul cerului – luna de

argint reprezintă principiul feminin.

Când luna de argint stă în mijlocul cerului – când toate simțurile sunt pasive, mintea e pasivă și tăcută – asta înseamnă că ai atins principiul feminin al pasivității, ești în așteptare. Ai devenit un pântec.

E o noapte cu lună plină, pretutindeni e răcoare, și tăcere, și pasivitate, nimic nu freacă – bucuria e infinită!

...iar tu ai sentimentul că acest mareț pământ e o lume de lumină și strălucire...

Și o simți nu doar înăuntrul tău. Atunci când e înăuntru, începi imediat să o simți și în afară – simți că acest întreg pământ e o lume de lumină și strălucire.

...acela este un semn că acum corpul inimii se deschide spre limpezime.

Devii transparent, limpede, curat, receptiv.

Principiul feminin aduce claritate fiindcă e un principiu pasiv. El aduce odihnă, odihnă totală. Pur și simplu ești nefăcând nimic, totul e limpede, toți norii au dispărut. Vezi realitatea prin această transparență. Înăuntru e tăcere și bucurie, afară e tăcere și bucurie.

E un semn că Floarea de Aur se deschide.

Mai întâi abia începea să îmbobocească, acum se deschide. A mai fost efectuat încă un pas.

Mai mult, întregul corp se simte puternic și robust, așa încât nu se teme nici de furtună, nici de îngheț.

Pe măsură ce tăcerea și bucuria ta se adâncesc, începi să simți că pentru tine nu mai există moarte. În moarte numai personalitatea moare. Esența nu moare niciodată. Când știi că în tine sălăsluiește ceva, ceva care nu se schimbă niciodată – bucuria care continuă indiferent de condiții –, atunci știi pentru prima dată că în tine e ceva nemuritor, ceva veșnic. Și momentul acela e momentul de putere, de neînfricare. Atunci nu te mai temi. Atunci tremurul dispare. Pentru prima dată privești realitatea fără frică.

Altminteri, așa-zișii tăi zei există numai ca urmare a fricii tale: i-ai creat ca să-ți creezi o mângâiere, i-ai creat în chip de sprijin împotriva fricii tale, i-ai creat ca pe o armură, ca pe o protecție. Te temi, ai nevoie de cineva de care să te agăți. Aceștia sunt zei falși, nu sunt zei adevărați. Cum ai putea să-l găsești pe Dumnezeu cel adevărat într-o stare de frică?

Iar așa-zișii oameni religioși sunt cunoscuți drept oameni cu frică lui Dumnezeu. Adevăratul om religios nu are frică, nici de lume, nici de Dumnezeu. În neînfricare se naște o viziune diferită a lui Dumnezeu.

Lucrurile care altora le par neplăcute, atunci când le întâlnesc, mie nu-mi pot întuneca strălucirea seminței spiritului.

Acum nimic nu te mai întunecă, nimic nu-ți poate copleși și nu-ți poate distorsiona claritatea. Viziunea ta rămâne intactă. Cineva te insultă, dar asta nu devine un nor pentru tine. Cineva e mânios, iar tu poți să vezi prin mânia lui: în realitate simți compasiune pentru acel om mânios, fiindcă el arde într-un foc absolut degeaba. Îți reverși beatitudinea, pacea, iubirea asupra lui. E un nesăbuit, are nevoie de toată compasiunea.

Aurul Galben umple casa...

Acum al doilea principiu începe să funcționeze: principiul masculin, Aurul Galben. Luna reprezintă principiul feminin – animă; iar soarele, Aurul Galben, reprezintă principiul masculin – animus. Luna e yin și soarele e yang.

Mai întâi trebuie să devii un principiu feminin tăcut, pasiv. Numai din pântecul femininului va apărea masculinul, numai din pasivitate se va naște acțiunea, și atunci acțiunea nu va mai avea în ea febrilitate. Atunci acțiunea va fi pur și simplu o înflorire. Nu va mai fi urmată de anxietate ca de o umbră, nu se va mai naște din dorința. Se va naște dintr-o energie abundentă. Va apărea deoarece există foarte multă energie și nu poți decât să dansezi.

Aurul Galben umple casa, pașii sunt de jad alb.

Acel jad alb înseamnă principiul feminin, pașii sunt yin. Scara e feminină. Dar când ai ajuns, brusc pasivitatea înflorește în acțiune.

Aurul Galben umple casa, pașii sunt de jad alb. Lucrurile putrede și pline de duhoare de pe pământ, ce vin în contact cu un singur suflu de energie adevărată, vor reveni imediat la viață.

Iar dacă poți veni în contact cu un om ai cărui pași lăuntrici sunt de jad alb – al cărui cer lăuntric e plin de lună și a cărui casă lăuntrică e plină de aur galben – dacă poți veni în contact cu un astfel de om, chiar dacă ești mort, vei reveni imediat la viață. Această este semnificația poveștii lui Lazăr, pe care Iisus îl cheamă să iasă din mormânt. Toți buddhașii i-au chemat pe oameni din mormântul lor.

Eu vă chem să ieșiți din morminte, fiindcă modul în care ați trăit voi nu e cel adevărat: ați devenit preocupați de mărunțișuri și ați uitat esențialul, nu faceți decât să adunați scoici și pietre colorate de pe plajă și ați uitat cu totul de diamantele care se află în apropiere; voi adunați gunoaie pe care moartea le va lua cu ea.

Eu vă chem să dobândiți comori pe care moartea nu vi le poate lua: Lazăre, ieși din mormânt!

Iar cel care ascultă devine un discipol. Cel care ascultă devine un sannyasin. Cel care ascultă începe să pătrundă în lumea interioară. Călătoria lui e total diferită de călătoria celorlalți oameni: poate că el trăiește în lume, dar nu se mai află acolo, preocuparea lui e complet diferită.

Sângele roșu se face lapte.

Acesta este înțelesul celebrei parabole privitoare la Mahavira. Se spune că un șarpe, unul foarte periculos, l-a atacat pe Mahavira, l-a mușcat de picior, dar în loc de sânge a început să curgă lapte. Acum jainistii iau povestea ad litteram, ceea ce îi face de râsul curcilor. Nu este un mesaj care să fie luat ad litteram, ci e o parabolă. Sângele roșu reprezintă violență, iar laptele reprezintă iubirea.

În clipă în care un copil se naște, sânul mamei devine plin cu lapte – din iubire față de bebelușul nou-născut, brusc sângele ei începe să se schimbe în lapte. Brusc un miracol începe să se întâmple în chimia mamei: până acum fusese doar o femeie, acum e o mamă. Când se naște copilul, se nasc două persoane – pe de o parte, copilul, pe de altă parte, mama. Mama are o chimie diferită de femeie, miracolul s-a întâmplat: din iubire, sângele începe să se preschimbe în lapte. E ceva simbolic: sângele e violență, laptele e iubire. Când un om atinge această stare, orice urmă de violență dispare, iar acel om e numai iubire – iubire și nimic altceva.

Corpul fragil al cărnii e aur curat și diamante.

Iar aceia care pot vedea, aceia care au ochi să vadă vor putea vedea în corpul lui Buddha nu carne fragilă, ci aur curat și diamante. De aceea discipolii nu sunt crezuți de către ceilalți. Ceilalți cred că discipolii au fost hipnotizați, fiindcă aceștia încep să vadă lucruri pe care nimeni altcineva nu le poate vedea, care nu pot fi văzute decât de către discipolii apropiați. Încep să vadă, în corpul fizic, obișnuit, altceva – un alt corp, corpul de aur și diamante, corpul veșniciei. Acest corp de carne este corpul temporal. Ascuns în spatele lui este corpul veșnic. Dar ca să-l vezi pe acesta din urmă, trebuie să ai ochi... și numai iubirea și abandonul îți pot da ochi să vezi.

Acesta este un semn că Floarea de Aur e cristalizată.

Dar când te afli în această călătorie interioară și îți vezi corpul ca fiind din aur și diamante, atunci poți fi sigur că Floarea de Aur e cristalizată. Mai întâi îmbobocea, apoi se deschidea, iar acum e cristalizată.

Strălucirea luminii se cristalizează treptat. Astfel, o mare terasă se ridică deasupra ei, în decursul timpului, și Buddha își face apariția.

Acum poți fi sigur: Buddha nu e departe, zorile sunt aproape, noaptea s-a încheiat. Pe terasă acestei viziuni de aur și diamante, a acestei viziuni a corpului veșnic – pe măsură ce această strălucire se cristalizează, o terasă se ivește –, în decursul timpului, Buddha apare.

Nu poți face nimic dincolo de acest punct. Când Floarea de Aur s-a cristalizat, când lotusul s-a cristalizat, nu poți face nimic dincolo de acest punct. Acum nu mai trebuie decât să aștepti: stând în tăcere, nefăcând nimic, primăvara vine, iar iarbă crește de la sine. O clipă,

...în decursul timpului...

Când primăvara vine...

...Buddha își face apariția. Când ființa de aur își face apariția, cine altcineva să fie decât Buddha?

În Orient noi l-am numit Buddha, în Occident voi i-ați zis Hristos – e același principiu.

Căci Buddha este omul sfânt, de aur, al mării iluminări. Aceasta este o mare experiență adevărată.

Iar când ai văzut înăuntrul tău o terasă de strălucire, o lumină cristalizată pe terasa căreia Buddha își face apariția, când ai văzut Floarea de Aur deschizându-se, înflorind, și pe Buddha apărând pe lotusul de aur, ai ajuns acasă.

Acesta este țelul ultim. E ceea ce trebuie găsit. E ceea ce poate fi găsit. E dreptul tău prin naștere. Dacă-l ratezi, tu singur ești responsabil, nimeni altcineva. Riscă totul, dar nu te lipsi de această experiență! Sacrifică totul, dar nu lasă să-ti scape asta!

Destul pentru astăzi.

Cuvintele nu-l pot cuprinde

Prima întrebare:

Osho,

Te iubesc. Ador glumele tale. Sunt foarte serios zilele astea. Tot acest joc al iluminării e prea apăsător. Te rog, spune mai multe glume.

Iluminarea, însăși ideea de iluminare, e cea mai mare glumă care există. E o glumă deoarece încerci să obții ceva ce ai deja. Încerci să ajungi undeva unde deja ești. Încerci să te descotorosești de ceva ce nici nu există. E un efort de-a dreptul ridicol. Ești iluminat de la bun început. Iluminarea e natura ta. Iluminarea nu e ceva care trebuie obținut, nu e un obiectiv. E sursa ta, e însăși energia ta.

Dar odată ce începi să te gândești la iluminare ca la un obiectiv, vei deveni serios, vei da de necaz – și fără să fie absolut deloc nevoie de asta. Și nici nu vei reuși vreodată în încercarea ta de a atinge iluminarea, căci a te gândi la ea ca la un obiectiv înseamnă deja a rata esențialul. Nu e nimic de căutat, totul se află în interiorul căutătorului. Căutătorul n-o poate căuta! Dacă încearcă să o caute, n-o va găsi niciodată. E ca și cum cineva ar încerca să-și găsească ochelarii care îi stau pe nas – încearcă să-și găsească ochelarii cu ajutorul ochelarilor și nu-și dă seama de asta. E ridicol!

Tu crezi o călătorie foarte serioasă pentru tine. Faci din iluminare țelul tău, în timp ce ea e sursă ta. Faci din ea o ambiție – în timp ce ea există pur și simplu deja! De la bun început, nimeni nu e neiluminat. Și atunci ce s-a întâmplat cu oamenii? De ce caută ei? De ce continuă să caute? De ce fac un tel din asta?

În viață, orice altceva trebuie găsit – în afară de iluminare. Dacă vrei bani, trebuie să faci din ei un tel, altminteri nu-i vei găsi. Trebuie să muncești din

greu pentru ei, trebuie să-ți pui toată energia în ambiția asta, numai așa îi vei găsi. Și nici măcar atunci nu e absolut sigur – poate îi vei găsi, poate nu. Dacă vrei putere, va trebui să cauți în toate modurile posibile – bune sau rele. În viață, totul trebuie găsit fiindcă nu vii pe lume aducând bani, aducând putere, aducând palate. Vii gol, cu mâinile goale, și pleci gol și cu mâinile goale. Nu aduci absolut nimic cu tine pe această lume – și toate aceste lucruri sunt necesare, așa că alergi încolo și-ncoace și încerci să obții asta și ailaltă.

Treptat, în tine își face apariția gândul că toate acestea îți vor fi luate, moartea va veni și va anihila totul: te cuprinde frică, începi să te temi. De frică, începi să te gândești că trebuie să cauți ceva care nu-ți va fi luat: Dumnezeu, adevărul, iluminarea, nirvana sau poți să-i dai orice denumire. Acum începi să cauți nirvana, iluminarea, samadhi, pe Dumnezeu, în același fel în care ai căutat putere, bani, faima – fiindcă ai învățat o logică, ai învățat un program. Acum programul spune: „Nu poți obține bani fără să-i cauți, cum ai putea obține iluminarea fără s-o cauți? Așadar, caută, explorează, luptă, străduiește-te“. Și în asta constă toată dificultatea – și devii ridicol.

Banii trebuiesc obținuți dacă vrei să ai mai mulți bani, dar iluminarea există deja. O aduci cu tine. E fața ta originală. E conștiința ta, e spațiul gol dinăuntru tău. E ființa ta. Când mori, orice altceva va muri cu excepția iluminării, cu excepția conștiinței. Nimeni nu ți-o poate lua.

Dar logica pe care ai învățat-o în lume te înnebunește. E foarte logic să cauți bani, putere, nume, faimă; e foarte illogic să cauți iluminarea. Și atunci călătoria devine apăsătoare, foarte serioasă. De aceea oamenii religioși arată atât de serioși. Oamenii religioși nu se pot gândi că cineva e religios dacă acel om nu e serios. Seriozitatea a devenit aproape sinonimă cu religiozitatea – fețe triste, lungi. Îi vedeți cumva pe sfinții voștri râzând? De aceea așa-zișii sfinți indieni sunt împotriva mea: nu le vine să creadă că un om iluminat poate spune glume. Nu le vine să creadă!

Experiența mea mi-a arătat că numai un om iluminat poate spune glume. Ce altceva a mai rămas? A văzut cea mai mare glumă dintre toate: a văzut întreaga absurditate a căutării iluminării. La iluminare se ajunge nu prin căutare, ci prin abandonarea oricărui efort după ce ai ajuns la disperare maximă. În acel moment devii conștient de ea: când orice căutare a încetat,

când dorința a încetat, rămâi singur cu ființa ta – nemaivând unde altundeva să te duci, rămâi cu ființa ta lăuntrică.

Călătoria interioară nu e chiar o călătorie. Când toate călătoriile au dispărut – nu mai ai unde să te duci, nu mai ești interesat să te duci nicăieri, ai căutat în toate direcțiile și nici una dintre ele nu te-a dus nicăieri – în disperare totală pur și simplu te oprești, te prăbușești. Dar însăși acea prăbușire reprezintă momentul transformării. Când nu te mai duci nicăieri, rămâi cu interiorul tău. Când nu mai cauți nimic, singurul care rămâne e căutătorul. Când nu mai încerci să prinzi nimic, brusc devii conștient de cel care caută să prindă. Când nu mai ești interesat de nici un obiect – bani, sau iluminare, sau Dumnezeu – numai subiectivitate mai rămâne. Te-ai întors acasă... și atunci începi să râzi strașnic, fiindcă ai fost dintotdeauna acasă.

Se spune că atunci când Bodhidharma s-a iluminat, nu s-a oprit din râs vreme de șapte ani. Mai există o poveste, în Japonia, despre un buddha care râdea, Hotei.

Toată învățătura lui consta doar din râs. Se ducea dintr-un loc într-altul, dintr-o piață într-altă. Stătea în mijlocul pieței și începea să râdă – în asta consta predica lui. Râsul lui era molipsitor; un râs adevărat, tot corpul i se scutura de râs. Se tăvălea pe jos de râs. Oamenii se adunau în jurul lui și începeau și ei să râdă, iar apoi râsul se răspândea, un râs de pomină, și tot satul râdea. Oamenii îl așteptau pe Hotei să vină în satul lor, fiindcă le aducea o mare bucurie, o mare binecuvântare. Nu rostea niciodată un singur cuvânt, niciodată. Îl întrebai despre Buddha și el râdea, îl întrebai despre iluminare și râdea, îl întrebai despre adevăr și râdea. Râsul era singurul lui mesaj.

În extrema cealaltă, creștinii spun că Iisus n-a râs niciodată. Creștinii pesemne că l-au interpretat greșit pe Iisus. Dacă ei au dreptate, atunci Iisus nu era iluminat, iar eu prefer ca Iisus să fie iluminat și să se înșele creștinii. Așa că eu vă spun: Iisus a râs! Trebuie să fi râs. Numai astfel de oameni pot râde. Toată energia lor devine o bucurie efervescentă. Toată ființa lor e cuprinsă de celebrare. Râsul e celebrare. Iisus trebuie să fi râs. Sentimentul meu e că râsul lui trebuie să-i fi ofensat pe așa-zișii rabini serioși din vremea aceea.

Cu siguranță spunea glume frumoase. Era evreu, iar evreii au cele mai bune

glume din lume. Și nu era un om despre care să poți crede că era atât de serios încât n-a râs niciodată. Creștinismul a creat o impresie greșită în privința lui Iisus. L-au zăgăzuit pe cruce – asta creează o impresie greșită. Toată viața lui a trăit nefiind pe cruce. Iar după cum înțeleg eu, și pe cruce a râs, fiindcă numai un om care râde îi poate spune lui Dumnezeu: „Doamne, iartă-i pe acești oameni, fiindcă nu știu ce fac“. Nu era serios, nu era trist, chiar și pe cruce el celebra.

Animalele se pot juca, cel mult, dar ele nu pot celebra. Numai ființelor umane le e dată celebrarea. E privilegiul lor, e apanajul lor – acela de a celebra. Iar râsul este cea mai bună celebrare. A râde reprezintă o calitate umană fundamentală. Dacă întâlnești un bivoli care râde, ai să-ți pierzi mințile. Nici un animal nu poate râde în afara de om. E ceva special, un dar de la Dumnezeu. Și, firește, atunci când un om ajunge la iluminare, el va putea să râdă total. Voi aveți nevoie de motive ca să râdeți; el nu va avea nevoie de nici un motiv ca să râdă. Râsul va fi pur și simplu calitatea lui naturală.

Această este semnificația poveștii care spune că Bodhidharma nu s-a oprit din râs timp de șapte ani. Nu avea motiv – doar ridicolul întregii situații: atât de mulți buddhași și fiecare crezând că el nu e un buddha și încercând să atingă starea de buddha.

Sunteți cu toții buddhași. Că o știți sau nu n-are nici o importanță – starea voastră de buddha nu e afectată de asta, rămâneți buddha oricum. Puteți crede că nu sunteți buddhași, credința voastră nu vă va transforma natura. Puteți crede orice! Credința voastră rămâne superficială. În miezul ființei voastre sunteți buddhași.

În clipă în care nu ești pradă nici unei dorințe, devii conștient de centrul tău lăuntric. Dorința te poartă departe de tine însuși. Și aici e problema, pesemne că îți dorești prea mult iluminarea, din cauza asta devii serios. Altminteri nu există nimic serios în legătură cu iluminarea.

A doua întrebare:

Osho,

De ce e adevărul inexprimabil? De ce nu poate fi spus?

Adevărul este o experiență din care gândirea lipsește. Adevărul este o experiență din care cuvintele lipsesc. La adevăr ajungi doar în tăcere desăvârșită. El reprezintă tăcere desăvârșită, astfel că e imposibil să-l reduci la sunet, la cuvânt, la gând. Natura lui intrinsecă e lipsită de gând. A exprima adevărul în cuvinte e ca și cum cerul ar fi exprimat prin nori. Cerul nu se exprimă prin nori. Cerul, acoperit de nori, dispare, nu-l mai poți vedea. Cu cât sunt mai mulți nori, cu atât e mai puțin cer, cu cât sunt mai puțini nori, cu atât e mai mult cer; când nu e nici un nor, tot cerul e la vedere. Nu poți exprima cerul prin intermediul norilor. Aceștia din urmă sunt obstacole. La fel sunt și gândurile.

Adevărul e conștiința ta, gândurile sunt nori pe cerul conștiinței. Nu-l poți defini prin gânduri. Gândurile tale pot, cel mult, să indice – precum degetele care arată către lună. Dar reține, degetele nu sunt luna, așa că nu începe să venerezi degetele. Asta e ceea ce s-a întâmplat în lume: cineva venerează un deget, altcineva venerează alt deget – creștinii, musulmanii, hindușii, budiștii. Ce fac budiștii? Îl venerează pe Buddha. Acesta este doar un deget care arată către lună. Unde e luna? Ei sug degetul și au uitat complet de lună.

De aceea vă spun: nu începeți să-mi mușcați degetul! Nu deveniți prea interesați de ceea ce spun eu. Ceea ce spun nu face decât să arate cu degetul către ceea ce nu poate fi spus. Așa că toate cuvintele sunt, cel mult, săgeți. De aceea pot fi înțelese greșit, pot fi foarte lesne înțelese greșit: cu degetele ești familiarizat, luna n-ai văzut-o niciodată, iar când ți-o arăt cu degetul, sunt mai mari șansele să devii interesat de deget decât să-ți iei privirea de la el și să vezi luna. Pentru a o vedea, va trebui să-ți iei privirea de la deget, va trebui să uiți cu totul de deget.

„Pentru a spune adevărul“, afirma Oscar Wilde, „trebuie să porți o mască.“

Toate cuvintele sunt măști, toate teoriile, dogmele, filosofii sunt măști, toate religiile, teologiile sunt măști. Are dreptate: pentru a spune adevărul, trebuie să porți o mască. Nu-l poți spune direct, nu ai cum. A face din

cuvânt un mijlocitor înseamnă că acum nu mai poți fi direct, acum și-a făcut apariția un intermediar. Acum exprimarea are loc prin intermediul mijlocitorului, iar mijlocitorul va aduce propriile distorsiuni odată cu el. Dacă ții în fața ochilor o sticlă colorată, vei vedea lumea în culoarea ei. Acum cuvintele vor deveni precum sticle așezate în fața ochilor tăi: îți vor colora lumea. De aceea oameni diferiți privesc lumea în moduri diferite – fiindcă au fost condiționați în mod diferit.

Un hindus privește lumea diferit de cum o privește un creștin. Hindusul poate să venereze un copac, iar creștinul se va gândi: „Ce prostie! Să venerezi un copac? Omul ăsta ar trebui readus cu picioarele pe pământ, ar trebui convertit. Omul ăsta e un păgân. Trebuie făcute eforturi pentru a-l aduce la adevărata religie. Omul ăsta e primitiv“. Creștinul are o educație diferită, o condiționare diferită. Întreabă-l pe hindus, care are o minte diferită, și va spune: „Întreaga existență e divină. Copacul e și el divin. Și important nu e ce anume venerezi, ci să venerezi. Nu contează ce anume venerezi“. Și va mai spune: „Tu te închini la o cruce moartă – făcută din lemn –, iar eu mă închin la un copac viu, iar tu spui că sunt prost? Cine e prostul dintre noi doi? Copacul e viu, viața curge prin el, copacul e verde și e înflorit. Dumnezeu încă curge prin el sub forma sevei lui. Crucea ta e moartă. E mai bine să te închini unui copac“, va spune hindusul, „decât să te închini la cruce“.

Hindușii îl venerază pe Krishna – dansând, cântând la flaut –, iar creștinilor nu le vine să creadă, fiindcă toată lumea e în suferință. „Cum poate omul acesta să fie atât de crud încât să cânte la flaut? Lumea are nevoie să fie mântuită, iar el dansează cu fete! Ce înseamnă asta? Ce fel de religie e asta?“ El a fost condiționat să creadă că un om divin trebuie să moară pentru lume, așa încât lumea să fie mântuită, că un om al lui Dumnezeu trebuie să se sacrifice, trebuie să fie un martir – nu să cânte, nu să fie un muzician sau un dansator, ci să fie un martir.

Hindusul are o condiționare diferită, el crede că dacă Iisus a fost răstignit, înseamnă că a trebuit să sufere din cauza unei karme proaste din viațele lui trecute – altminteri de ce să fi fost răstignit? Răstignirea nu e un lucru bun. Înseamnă că a săvârșit niște lucruri rele în viața trecută, căci „culegi ceea ce semeni“. „Nu are cum să fie un om al lui Dumnezeu. Dacă ar fi fost un om al lui Dumnezeu, atunci răstignirea ar fi fost pur și simplu imposibilă.“ Ei au o viziune diferită și o condiționare diferită: un om al lui Dumnezeu trebuie să

cânte cântecul lui Dumnezeu, cântecul celest, Bhagavad Gita. El trebuie să danseze și să cânte spre a-l preamări pe Dumnezeu. Lumea nu are nevoie să fie mântuită, lumea are nevoie doar să fie iluminată, ajutată – să râdă, să iubească, să fie.

Acum depinde, e în funcție de condiționarea ta. De îndată ce renunți la orice condiționare vei putea să înțelegi foarte ușor tot felul de minți și vei putea să vezi părțile lor bune și părțile lor rele. Vei putea vedea care sunt lucrurile frumoase pe care le are o anumită condiționare și care sunt cele urâte. Da, hindusul are ceva frumos de spus: „Dumnezeu există, iar noi trebuie să-l lăudăm“. Așa e. Dar totodată lumea suferă, și trebuie făcut ceva pentru lume, pentru suferințele ei. Iar creștinul nu greșește întru totul: flautul singur n-o să facă mare lucru, în cazul Indiei n-a făcut mare lucru. India e îngrozitor de săracă, moare de foame. Viața e urâtă. Oamenii trăiesc de pe o zi pe alta. Flautul nu i-a ajutat. E nevoie de ceva mai mult, singur dansul nu va face mare lucru. E nevoie de școli și de spitale, e nevoie de hrană.

Creștinismul nu greșește întru totul, dar și el spune lucrurile doar pe jumătate. Când este hrană, când este un adăpost, când sunt medicamente, când este educație, atunci care mai e problema? De ce să te răstignești, atunci? Ce altceva îți mai trebuie? Unde e flautul?

Occidentul suferă de belșug: are totul acum, dar nimeni nu știe ce să facă. Occidentalii au muncit din greu vreme de trei sute de ani, au trudit ca să pună totul la punct. Acum totul e pus la punct: casa e gata, mâncarea le stă la dispoziție, tehnologia le satisface toate nevoile – acum ce mai e de făcut? Numai sinuciderea mai pare să aibă un sens – din cauză că lipsește flautul.

În Orient, omul a trăit cu o jumătate de viziune: Dumnezeu e frumos, viața e frumoasă, dar din cauza asta a evitat partea ei urâtă și n-a încercat s-o transforme absolut deloc. Orientul a trăit într-un mod cât se poate de nerevoluționar, într-un mod antirevoluționar. A trăit o viață reacționară – convențională, conformistă. Revoluția e ceva occidental, revoluția e ceva creștin. Lumea trebuie transformată în aceeași măsură în care trebuie transformată conștiința.

Dar când dai deoparte toate condiționările, vezi că lumea are nevoie de o viziune cu totul diferită. Ea are nevoie de o viziune totală – nici creștină, nici hindusă, nici musulmană. Are nevoie de o viziune totală. Toate acestea sunt

aspecte ale acelei viziuni totale: musulmanul reprezintă o uşă, creştinul reprezintă altă uşă, Krishna reprezintă şi el o uşă diferită de celelalte două, Buddha la fel. Toţi reprezintă uşi diferite către acelaşi templu, şi e nevoie de toate uşile, numai atunci va fi templul bogat. Şi chiar dacă toate uşile sunt acceptate, adevărul încă n-a fost spus în totalitate – fiindcă e infinit. Poţi să-i pui la un loc pe Buddha, Hristos, Zarathustra, Lao Zi, Mahavira, Mahomed: adevărul tot n-a fost spus în totalitate. Nu poate fi spus niciodată. E infinit. Toate cuvintele sunt mici, toate eforturile omeneşti sunt limitate.

Şi oricum nu poate fi spus direct. Poate fi comunicat direct, dar nu poate fi spus direct – şi aici e diferenţa dintre gânditor şi cel care meditează. Gânditorul se mişcă în cerc, fiindcă el trebuie să treacă prin gândire. El caută cerul prin intermediul norilor şi se pierde în nori; s-ar putea să nu ajungă niciodată la cer, căci gânditorul se pierde în gânduri. Cel care meditează începe prin a renunţa la gânduri. El începe prin a renunţa la gândirea însăşi, şi vine un moment când nu mai există nici un gând: atunci contactul e imediat, atunci nu mai există nimic între tine şi ceea ce este. Atunci nu mai există absolut nimic – eşti unit cu realitatea printr-o legătură directă. Dar aceea este o experienţă, şi ori de câte ori vrei să-i comunici acea experienţă altcuiva, trebuie să foloseşti cuvinte, nu ai încotro, iar cuvintele n-o pot cuprinde.

În anumite scopuri poţi spune adevărul direct – în anumite scopuri. „Pisica stătea pe covor”: pisica ori făcea asta, stătea pe covor, ori n-o făcea. Dar există alte tipuri de adevăr pe care nu le poţi surprinde în cuvinte la fel de uşor. Acesta este un fapt, nu un adevăr. Aşadar, reţine diferenţa: dacă un adevăr poate fi spus prin intermediul limbajului, atunci el este un fapt. „Pisica stătea pe covor” – există un mod obiectiv de a şti dacă lucrul acesta este adevărat sau nu. Dacă e adevărat, atunci e un fapt, dacă e neadevărat, atunci nu e un fapt, e ficţiune. Dar mai există şi adevăruri de alt fel, care nu pot fi spuse la fel de uşor. Nu le poţi surprinde în cuvinte.

Limbajul e caracterizat de ambiguitate. Dacă cineva spune Dumnezeu, iubire sau libertate, trebuie să ştii exact la ce anume se referă când o spune. Acestea sunt cuvinte mari – Dumnezeu. Un hindus se referă la ceva, un musulman se referă la altceva, un creştin se referă, de asemenea, la ceva diferit. Există trei sute de religii pe lume, aşa că există trei sute de sensuri ale cuvântului Dumnezeu. Nici măcar acele trei sute de semnificaţii nu

epuizează sensul acestui cuvânt, fiindcă în fiecare zi iau naștere religii noi și vor lua naștere și de-acum înainte. Pot exista tot atâtea religii câți oameni sunt. Fiecare om poate să aibă propria lui religie.

Atunci care e semnificația cuvântului Dumnezeu? Ea devine tot mai vagă și mai vagă. Devine un haos. Nu poți indica nimic cu precizie în privința asta. Iar dacă încerci s-o faci, îi distrugi frumusețea, fiindcă îi distrugi nelimitarea. Dacă o fixezi, ai omorât-o.

Un fluture în zbor e una, iar un fluture ucis și fixat cu un ac într-un insectar e cu totul alta. Nu mai e același fluture. Unde e viața? În clipa în care fixezi fluturele într-un insectar, el e doar un cadavru.

Când Buddha spune „Dumnezeu“, e fluturele în zbor; tu prinzi cuvântul din zbor, îl fixezi într-o carte, crezi că știi, crezi că ai înțeles, când de fapt tot ce ai obținut este un cadavru și nimic mai mult – viața și-a luat zborul.

Viața este o experiență! Cuvintele nu pot purta cu ele experiența. Când spun ceva... care n-a mai fost spus vreodată, când acel ceva pulsează în inima mea, el e viu. În clipa în care a plecat de pe buzele mele, nu mai e același lucru: viața rămâne în urmă, rămâne în inima mea, continuă să pulseze acolo, și doar cuvântul – mort, ca un cadavru – pleacă în aer. Doar un sunet, o undă ajunge la tine. Nu e totuna cu ceea ce n-a fost spus.

Și apoi mai apar și alte complexități: în clipa în care sunetul ajunge la mintea ta, începi să-i dai sensul tău, iar sensul tău ar putea fi opusul sensului meu, fiindcă el va depinde de experiența ta. Dacă meditezi, atunci poate că sensul tău se va apropia tot mai mult de al meu. Dacă ai ajuns într-un punct în care poți pune capăt gândirii în totalitate și poți să intri în armonie cu tine însuși atât de profund, încât pătrunzi într-o liniște absolută, atunci vei fi cât se poate de aproape de sensul a ceea ce ți s-a spus. De fapt, atunci nici nu va mai fi nevoie s-o spun. Mă voi putea uita în ochii tăi și tu vei înțelege. Voi putea sta lângă tine, ținându-te de mână, și tu vei înțelege. Atunci înțelegerea va fi un transfer, o transmisie – dincolo de cuvinte, dincolo de scripturi. Cu cât ajungi mai sus, cu atât mai dens devine misterul.

Faptele de nivel mai jos pot fi transmise prin cuvinte, fiindcă le cunoaștem cu toții prin experiență proprie. Când spun „un copac“, înțelegi exact ce

spun, dar când spun „nirvana“, doar auzi cuvântul, nu îi înțelegi și semnificația, fiindcă în ceea ce privește copacul, e vorba despre o experiență comună – experiența mea, experiența ta. Dacă spun „o piatră“, înțelegi imediat. E vorba de un fapt bine știut. Dar când spun „iubire“, e un pic mai dificil. Iar când spun „nirvana“, devine încă și mai dificil – căci cu cât e mai înalt adevărul, cu atât sunt mai puțini cei care vor putea să-l înțeleagă.

Iisus a fost înțeles greșit. Din cauza acestei înțelegeri greșite a fost omorât. El vorbea despre Împărăția lui Dumnezeu, iar conducătorii romani au devenit suspicioși. Au început să se gândească: „E politician și vrea să conducă lumea. Vrea să-și creeze propria împărăție – fiindcă el vorbea încontinuu și le spunea oamenilor: „Am venit să zidesc Împărăția lui Dumnezeu“. El spunea una, politicienii interpretau cu totul altceva. El nu vorbea despre împărăția lumii acesteia, vorbea despre împărăția celeilalte lumi, a celei invizibile. Nu era interesat de politică absolut deloc.

Întotdeauna s-a întâmplat așa: cu cât ajungi mai sus, cu atât te simți mai fără grai, și când spui ceva, vezi imediat că a fost greșit înțeles.

Lao Zi a zis: „Dacă spun ceva, și oamenii înțeleg ce am spus, atunci știu că acel lucru nu merita spus. Dacă spun ceva și oamenii nu înțeleg, atunci știu că trebuie să fi fost ceva adevăr în ceea ce am spus“.

Trebuie să învățăm să trăim asta, cu acest mister al adevărilor superioare. Muzica reprezintă un mod de a o face, fiindcă muzica e mult mai bună decât limbajul, ea fiind lipsită de cuvinte, așa că nu poate spune nimic – adevăr, neadevăr –, prin urmare nu poate minți nicicum. Nu spune nimic, ci doar arată – și în asta stă frumusețea muzicii. Nu te gândești dacă muzica e adevărată sau nu; lucrul acesta este irelevant. Pur și simplu o asculți, te lași copleșit de ea, ești posedat de ea, te armonizezi cu ea, ești transportat într-un alt tărâm, într-o altă viziune asupra realității. Nu te mai afli în lumea asta: muzica te poartă cu ea către piscurile mai înalte ale vieții și ale existenței. Pur și simplu te ia de mână și te conduce, foarte politicoasă, foarte iubitoare, către tărâmul misterios.

Muzica s-a născut ca parte a religiei. Muzica s-a născut în temple, s-a născut în școlile mistice, în școlile ezoterice ale căutătorilor adevărului. S-a născut din efortul de a transmite ceva ce nu poate fi transmis prin cuvinte. Muzica poate fi martoră a misterului, și asta e tot.

Dacă iubești un maestru, începi să-i auzi muzica, muzica ființei sale. Chiar și în cuvintele sale începi să auzi mesajul lipsit de cuvinte, începi să auzi... ascultând pauzele dintre cuvinte, începi să citești printre rânduri. Încetul cu încetul, cuvintele devin transparente; ele nu ascund, ci dezvăluie. Însă pentru asta e nevoie de încredere și de iubire. Pentru asta e nevoie de starea specifică unui discipol.

Chiar ieri-seară a venit aici un sannyasin nou, Kavio – un om minunat, cu un mare potențial. A venit împreună cu iubita lui. Și ea e o femeie minunată. Vrea să se uite în ochii mei, deși încă nu e inițiată în sannyas. Kavio m-a întrebat în legătură cu asta, și a trebuit să-i spun că până când nu va deveni sannyasin, chiar dacă se uită în ochii mei nu va putea vedea nimic.

A fi sannyasin înseamnă a fi gata să primești. Eu voi oferi, dar ea nu va fi capabilă să primească – fiindcă nu e gata să plătească nimic ca să primească asta. Va trebui să facă saltul către sannyas. Sannyas înseamnă abandon, abandonul creează receptivitate. Abandon înseamnă că devii vulnerabil, deschis, nu te aperi. Abandon înseamnă că acum îți dai armura deoparte. Acum chiar dacă maestrul vrea să te omoare, vei fi fericit să te lași omorât de maestru.

Am auzit...

Într-o zi, Hassan din Busra, Malik, fiul lui Dinar, și Sakik din Bulk au venit în vizită la Rabi'a al-Adawiyya când era bolnavă.

Rabi'a a fost una dintre cele mai mari femei mistice din lume, iar acești trei sfinți au venit să o vadă pentru că era bolnavă.

Hassan a zis: „Nimeni nu e sincer când afirmă că îl iubește pe Dumnezeu, dacă nu îndură cu răbdare loviturile Domnului său“.

Rabi'a i-a răspuns: „Duhnește a egoism ce ai spus“.

Sakik a zis: „Nimeni nu e sincer în iubirea dacă nu mulțumește Domnului său pentru loviturile primite“.

Rabi'a a zis: „Afirmația ta trebuie îmbunătățită. Încă se simte un miros de

egoism în ea“.

Malik, fiul lui Dinar, a zis: „Nimeni nu e sincer în iubirea lui dacă nu găsește desfătare în loviturile primite de la Domnul său“.

Rabi’a a zis: „E bine, dar tot mai trebuie aduse îmbunătățiri. Un ego foarte subtil încă se ascunde acolo, ca o umbră“.

Atunci au zis cu toții: „Te rugăm, vorbește. Spune tu cum e“.

Ea le-a spus: „Nimeni nu e sincer în iubirea lui dacă nu uită loviturile în timp ce stă cu privirile ațintite asupra Domnului său“.

Aș vrea să repet: „Nimeni nu e sincer în iubirea lui dacă nu uită loviturile în timp ce stă cu privirile ațintite asupra Domnului său“.

Chiar și atunci când maestrul te lovește, tu te simți extraordinar de fericit. Iar maestrul trebuie să te lovească, pentru a crea deschideri în ființa ta. Ai o coajă tare în jurul tău, care ți-a fost necesară pentru supraviețuire; fără ea n-ai fi supraviețuit. A trebuit să te protejezi împotriva atâtor situații periculoase în viață. Ai ajuns să fii înfricoșat, înspăimântat; ai ridicat un Zid Chinezesc în jurul tău.

Atunci când vii la un maestru, trebuie să renunți la armura aceea. Și se poate ca armura să fi pătruns atât de adânc, încât să n-o poți scoate, iar atunci maestrul trebuie să te lovească, trebuie să folosească un baros! Trebuie să taie multe bucăți din ființa ta, fiindcă ele nu fac cu adevărat parte din tine. Ele fac parte din armura care a ajuns să fie identificată prea mult cu ființa ta. Iar când acele bucăți sunt înlăturate sau tăiate, e dureros, însă numai așa poate maestrul să se reverse în tine.

Trebuie să plătești prețul pentru asta. Iar prin a plăti un preț vreau să spun că trebuie să fii gata să renunți la orice apărare. Despre asta este sannyasul: numai într-o relație maestru–discipol poate adevărul să fie transmis, fiindcă numai în acea relație nu sunt necesare cuvintele.

Eu folosesc cuvinte ca să vă conving să deveniți discipoli. Cuvintele nu pot transmite adevărul, dar ele pot transmite noțiunea că poți fi într-o anumită

relație de iubire cu un maestru, că poți să te apropii de cineva care a văzut cine este el. Și tu ești ceea ce e el, doar că tu n-ai văzut încă asta apropiindu-te de cineva care a cunoscut prin experiența proprie, într-o zi vibrația lui începe să declanșeze în ființa ta un proces al cunoașterii. Acesta este transferul.

Partenera lui Kavio are o dorință de a se conecta cu mine, dar încă vrea să relaționeze cu mine cumva din afară – se teme să se implice, se teme de angajament. Dar tocmai acea frică nu-i va permite să primească ceea ce vreau să-i ofer. Eu sunt gata să ofer tuturor! Nu e o condiție din partea mea aceea că trebuie să fiți sannyasini, că numai atunci va curge energia mea către voi. Ci e doar rezultatul observațiilor și experienței mele: numai un sannyasin primește ceea ce am eu de oferit, ceilalți nu sunt gata să primească.

Muzica tăcerii, muzica unui abandon într-o stare de iubire, muzica ființei maestrului – aceasta este calea prin care se poate face comunicarea, se poate crea legătura.

Muzica, într-un anumit sens, e absolut tăcută. Sunetele există, dar acele sunete nu fac decât să adâncească tăcerea: ele ajută tăcerea, nu sunt împotriva ei – aceasta este diferența dintre zgomot și muzică. Zgomotul e doar un sunet care nu te conduce la tăcere, muzica e sunet care devine o poartă către tăcere. Muzica modernă nu prea e muzică, e zgomot; ea nu te conduce la tăcere. Muzica clasică e muzică adevărată. Definiția muzicii adevărate este aceasta: acel sunet care te conduce la tăcere.

Într-un anumit sens, muzica e absolut tăcută. Nici măcar cântecul nu e muzică pură, căci cântecul are cuvinte. El reprezintă un compromis cu limbajul, e la jumătatea drumului către muzică. E mai bun decât limbajul obișnuit. Poezia e mai bună decât proza, poezia e un pic mai aproape de muzică, și cu cât e poezia mai aproape de muzică, cu atât e ea mai poetică. Astfel, cea mai înaltă formă de poezie se apropie foarte mult de muzică: ea nu spune prea multe, dar conține multă tăcere, provoacă tăcerea.

Ființa unui maestru este ființa muzicii, a poeziei, a cântecului. Dar toate acestea duc la tăcere, iar adevărul poate fi transmis numai în tăcere. N-ai observat atunci când sunteți îndrăgostiți, puteți tăcea foarte ușor? Nu aveți nevoie să vorbiți, puteți sta pur și simplu împreună cu persoana iubită. Nu e

nimic de spus. Simplul fapt de a fi împreună e mai mult decât suficient, mai mult decât puteți cere. Simplul fapt de a fi împreună reprezintă o mare mulțumire sufletească. Nu e nevoie nici măcar să spui „te iubesc“. Asta ar produce un fel de tulburare, ar fi complet superfluu, n-ar transmite prea multe. În iubire, poți fi tăcut.

Sannyasul e o poveste de dragoste, și poți fi tăcut numai când iubirea e profundă – și atunci adevărul poate fi transferat. Dar e un transfer de energie, de muzică, de iubire. Nu e un transfer verbal, nu e o filosofie.

A treia întrebare:

Osho,

De ce nu pleci din India? Politicienii aceia cu minți înguste din New Delhi vor fi ultimii oameni din lume care să înțeleagă ce se petrece aici.

E dificil pentru mine să părăsesc India. India are ceva extrem de valoros: are cea mai îndelungată, cea mai profundă căutare a adevărului. Mulți buddhași au pășit pe acest pământ, sub acești copaci – însuși solul a devenit sacru. A fi aici e ceva cu totul diferit de a fi oriunde altundeva. Iar ceea ce încerc eu să vă aduc, ceea ce încerc eu să fac e un demers mai ușor de realizat aici decât oriunde altundeva.

India a căzut de pe culmi. Ea nu mai e la înălțimea gloriei sale trecute. Acum reprezintă unul dintre cele mai urâte locuri de pe pământ, dar cu toate astea, pentru că Gautama Buddha a trăit aici, pentru că Mahavira și Krishna și milioane de alți iluminați cu care nici o altă țară nu se poate lăuda...

Iisus e foarte singur în Ierusalim, Mahomed e foarte singur în țările arabe, Lao Zi are o companie foarte restrânsă – Chuang Tzu și alți câțiva. Ei s-au străduit din greu să creeze ceva, dar India are cea mai îndelungată vibrație spirituală. Căutarea spirituală a continuat să se adâncească vreme de cel

puțin cinci mii de ani, și apele curg încă și acum.

Indienii au uitat de acești oameni mari. De fapt, pe ei nu-i mai interesează moștenirea lor. Nu-i mai interesează acele ape vii. Le-au părăsit. Dar pentru orice om care vrea să caute și să exploreze și să fie, India încă oferă cel mai bun climat – mă refer la un climat spiritual.

Indienii au devenit foarte materialişti, e adevărat. Dar cum aici au trăit atât de mulți buddhași, energia pe care au emanat-o ei încă pulsează, în ciuda materialismului indian. Indienii au devenit foarte materialişti, mult mai mult decât locuitorii oricărei alte țări din lume. Și există aici o mare ipocrizie, fiindcă ei continuă să pretindă că sunt religioși, când de fapt nu mai sunt. Din câte am observat eu, acum mintea indiană e mai materialistă decât orice altă minte. Tot ce îi interesează pe indieni sunt banii, puterea politică, lucrurile materiale.

Chiar zilele trecute i-am zis lui Laxmi să cumpere cea mai scumpă mașină din țară. Un lucru bun în ceea ce o privește pe Laxmi e că nu întreabă niciodată de ce. A cumpărat-o. A funcționat – a fost un instrument.

Laxmi a bătut la ușile băncilor ca să obțină bani pentru comuna cea nouă – avem nevoie de mulți bani, ne trebuie în jur de 50 de milioane de rupii. Cine o să-mi împrumute mie atâția bani? În ziua în care a cumpărat mașina, băncile, văzând că avem bani, au început să vină la biroul ei și să-i facă oferte: „Ia câți bani îți trebuie“. Acum e în încurcătură, nu știe de la cine să ia. Toate băncile se întrec cu ofertele, care mai de care mai avantajoase.

Am lucrat în India vreme de 20 de ani încontinuu, mii de oameni au fost transformați, milioane de oameni mi-au ascultat discursurile și mai mulți încă mi-au citit cărțile, dar Times of India, cel mai convențional ziar din țară, încă cel mai britanic, n-a publicat nici măcar un singur articol despre mine sau despre munca mea. Dar în ziua în care Laxmi a cumpărat mașina a apărut un articol mare – despre mașină, nu despre mine!

Acum sunt cu toții interesați. Știrea despre mașină a fost publicată în toată țara – în toate ziarele, în toate limbile. Ce fel de oameni sunt aceștia? Nu sunt interesați de mine, nu sunt interesați de meditație, nu sunt interesați de miile de oameni care meditează aici, nu știu absolut nimic despre ce se întâmplă aici. Dar au devenit interesați de mașină.

Ei vin aici – mulți oameni vin la birou – nu ca să mă vadă pe mine sau ca să vă vadă pe voi, ci întreabă: „Putem să vedem mașina?” Laxmi le spune: „Puteți veni la discursul de dimineață și puteți vedea apoi și mașina“. Și bieții oameni sunt nevoiți să vină și să asculte vreme de 90 de minute numai ca să vadă mașina. Ce tortură! Și vorbim despre oameni bogați, despre oameni educați. Dar puteți găsi o țară mai materialistă decât asta? Și sunt foarte îngrijorați, s-au scris editoriale despre mașină, și vin să întrebe: „De ce?” De ce nu pot eu să duc o viață simplă?”

Viața mea e cât se poate de simplă: atât de simplă, de fapt, încât mă mulțumesc întotdeauna cu lucrurile cele mai bune. E absolut simplă! Mai mare simplitate de-atât nu poate să existe. Poate fi rezumată în câteva cuvinte: cele mai bune lucruri. Nu e nimic complex aici: îmi place calitatea. Nu mă interesează cât costă, ci mă interesează calitatea. Îmi place calitatea la oameni, nu cantitatea. Îmi place calitatea la orice – nu cantitatea. Am fi putut cumpăra 30 de mașini indiene în locul acesteia, dar atunci ar fi fost vorba despre cantitate – și nici măcar 30 nu ne-ar fi fost de vreun folos.

Dar de unde vine nedumerirea lor? De ce nu pot ei înțelege? Din cauză că se prefac a fi religioși, când de fapt, în adâncul lor, sunt obsedați de lucruri materiale. Sunt ipocriți, iar din cauza acestei ipocrizii a lor, întreaga lume religioasă din India trebuie să facă un compromis. Dacă cineva vrea să devină un sfânt, trebuie să trăiască în sărăcie lucie. E aproape un fel de masochism: trebuie să se tortureze. Cu cât se torturează mai mult, cu atât mai mult vor crede oamenii că e religios: „Ia uite cât de religios trăiește!”

A trăi religios înseamnă a trăi în bucurie. A trăi religios înseamnă a trăi meditativ. A trăi religios înseamnă a vedea această lume ca pe un dar de la Dumnezeu. Dar mintea lor e obsedată, iar ei nu pot înțelege.

Odată ce mașina și-a îndeplinit misiunea, ea va dispărea. Misiunea ei e aproape îndeplinită, dar vă poate arăta... Eu aș putea să vin și într-un car tras de boi, n-ar fi cine știe ce. Ba chiar ar putea adăuga un pic de culoare, iar eu m-aș bucura și mai mult de scurta călătorie.

Oamenii vin aici și se uită în jur, și tot ce au de spus este: „De ce un ashram atât de frumos?” Vor un loc murdar, neîngrijit, abia atunci l-ar considera un ashram. Nu le vine să creadă că ashramul poate să fie curat, frumos, cu copaci și flori, confortabil. Nu le vine să creadă. Și nu că ei nu și-ar dori să

trăiască în confort; numai cu gândul la asta stau. De fapt, sunt geloși. Mentea indiană a devenit materialistă, dezgustător de materialistă.

O minte spirituală nu face distincție între materie și spirit. E nedivizată. Întreaga existență e una singură: asta înseamnă o minte spirituală. Materialistul, chiar dacă iubește o femeie, o reduce la un obiect. Și atunci cine e spiritual? Spiritual e cel care, chiar dacă atinge un obiect, îl transformă într-o ființă. Vă va mira definiția mea. Un om spiritual e acela care, chiar și atunci când conduce o mașină, transformă mașina într-o persoană. Are sentimente față de ea, îi ascultă sunetul. Are toată afecțiunea din lume pentru ea. Chiar și un obiect începe să devină o persoană, începe să fie viu; un astfel de om intră în comuniune și cu obiectele. Iar omul materialist este acela care, chiar și atunci când iubește un bărbat sau o femeie, o persoană, o reduce imediat la un obiect. Femeia devine soție – soția e un obiect; bărbatul devine un soț – soțul e un obiect, o instituție, și toate instituțiile sunt urâte, moarte.

Mă întrebi: „De ce nu pleci din India?”

India aceasta pe care o vezi în ziare este India pe care eu am părăsit-o deja. India pe care o cunoști e o Indie din care am plecat deja. M-ai văzut vreodată ieșind pe poartă? Eu trăiesc în camera mea. Indiferent dacă această cameră se află aici sau oriunde altundeva, eu am să trăiesc în cameră; va fi același lucru. Am părăsit deja India aceasta. Nu mă interesează India de care auzi la radio, la televizor, despre care citești în ziare – India politicianilor, a ipocriților, a mahatmașilor masochiști. Am părăsit-o deja.

Dar de plecat, nu pot pleca. Mai există o Indie ascunsă, ezoterică – unde toți buddhașii sunt încă în viață, unde poți intra în contact cu Mahavira mai ușor decât oriunde altundeva, unde întreaga tradiție a celor treziți e precum un curent subteran. Acea Indie n-o pot părăsi. Pentru mine nu e nici o problemă; pot pleca, oriunde în lume va fi la fel. Dar pentru voi nu va fi la fel.

Vreau să folosesc acest curent subteran pentru transformarea voastră. Va fi mai ușor așa. Fără să vă dați seama, pe nesimțite, veți fi înconjurați de vibrația de buddha. Iar odată ce noua comună va fi întemeiată, veți vedea miracole întâmplându-se, fiindcă voi putea face ca acel curent subteran să

vă fie accesibil în totalitate. Or așa ceva n-ar fi posibil nicăieri altundeva.

Nicăieri altundeva n-a trăit religia viața extraordinară pe care a trăit-o în țara aceasta. Tot așa cum știința este un subprodus occidental, religia este un subprodus oriental. Dacă vrei să înveți știință trebuie să te duci în Occident, fiindcă acolo se află sursele. Întreaga minte occidentală e de așa natură încât știința e ceva firesc acolo. La fel stau lucrurile în Orient cu privire la religie, iar Orientul e sinonim cu India.

Nu vă dați seama, nu aveți cum să vă dați seama de ceea ce intenționez să fac. Toate acestea sunt instrumente, așa că nu începeți niciodată să trageți concluzii doar la vederea unei situații: poate că nu sunteți conștienți de intenția din spatele ei, de ceea ce are să se întâmple prin intermediul ei.

Acum Laxmi știe că mașina a ajutat-o enorm. Odată ce și-a făcut treaba, mașina poate să plece. Nu judecați niciodată lucrurile după cum par la prima vedere, fiindcă ele au sensuri ascunse. Sunt niște instrumente.

Noua comună va deveni un râu al tuturor buddhașilor. Veți putea să utilizați cu ușurință toată acea energie extraordinară. Vom crea un mare rezervor aici. Veți putea să o trăiți și să o respirați, și veți putea să vă lăsați purtați de acele valuri imense de energie și să pătrundeți în necunoscut.

Așa că nu pot să părăsesc India.

Și mai spui: „Politicienii aceia cu minți înguste din New Delhi vor fi ultimii oameni din lume care să înțeleagă ce se petrece aici“. Politicienii sunt politicieni. Ei sunt pretutindeni la fel; poate un pic diferiți la suprafață, dar în adâncul lor sunt la fel, fiindcă politica e politică. Știu că politica din India a ajuns să fie cea mai urâtă din toată lumea. Și asta face parte din ipocrizia indiană. Până și politicienii indieni caută să dovedească faptul că ei sunt niște mahatmași, chiar și Morarji Desai încearcă să demonstreze că e un supermahatma. Politician și mahatma? Din cauza acestei ipocrizii, politica indiană a devenit cel mai murdar joc.

Dacă lucrurile sunt clare, dacă cineva spune: „Sunt ambițios și vreau să ajung în vârf“, cel puțin acel om e sincer. Dar în India, politicianul spune: „Sunt cel mai umil om și nu vreau să ajung în vârf. Ce să găesc acolo? Nu e nimic de găsit. Eu îl caut pe Dumnezeu, dar ca să le fiu de folos oamenilor trebuie să intru în politică. Ca să vă fac vouă pe plac am să devin prim-

ministru al țării“. O asemenea ipocrizie urăște foarte mult lucrurile.

Chiar acum câteva zile, politica din India a suferit o schimbare, și se spera a fi o schimbare în bine. Dar s-a dovedit a fi opusul: schimbarea a fost în rău. Iar acum pare limpede că omul care a fost responsabil cu această schimbare, J. Prakash Narayana, nu va fi iertat de generațiile viitoare, fiindcă a oferit putere părții celei mai reacționare a țării. A oferit puterea unei haite de lupi hămesiți, iar acum se simte el însuși neputincios și nu mai poate face nimic. Odată ce au ajuns la putere, nu le mai pasă absolut deloc de el. Acum întreaga scenă a Indiei nu e altceva decât politică: cum să ajungi la putere și cum să exploatezi, cum să ai mai mulți bani și mai multă putere, și cum să rămâi mai mult timp la putere.

Dar la fel e peste tot, mai mult sau mai puțin. Iar politicienii vor crea necazuri peste tot pentru mine și pentru oamenii mei, fiindcă eu reprezint o viziune complet nouă asupra vieții. Eu reprezint o revoluție în conștiința umană. Politica sprijină întotdeauna grupurile de interese – trebuie să le susțină – așa că pretutindeni vom întâmpina aceleași necazuri.

În plus, va mai exista o dificultate: din orice altă țară aș putea fi dat imediat afară, de-aici nu pot fi. Și nu doar în cazul meu se întâmplă așa, așa a fost dintotdeauna.

Gurdjieff n-a primit permisiunea de a intra în Anglia, în multe țări i s-a refuzat permisiunea de a se stabili. Toată viața s-a mutat dintr-o țară în alta. Nu și-a putut face treaba. Cum ar fi putut să și-o facă? Pentru a-ți face treaba e nevoie să te stabilești într-un loc. El își aduna discipolii, după care trebuia să părăsească țara, iar discipolii săi se împrăștiau din nou. Din nou îi aduna, petrecea câțiva ani ca să-i adune, iar când în sfârșit reușea, politicienii se ridicau împotriva lui și era nevoit să părăsească țara, și din nou totul se tulbura.

Așa a ținut-o toată viața. N-a putut să ajute – nici măcar o singură persoană nu s-a putut ilumina prin intermediul lui, și mulți ar fi putut-o face. Avea potențialul necesar. A fost un geniu cum rar întâlnești, un maestru cum rar întâlnești, dar împrejurările nu i-au permis-o.

Dacă părăsesc India, situația asta se va repeta la nesfârșit. Ori de câte ori oamenii mei se vor aduna într-o țară, vor fi necazuri. Și aici vă pot crea

necazuri vouă – iar acestea pot fi rezolvate ușor –, dar nu-mi pot crea necazuri mie. Cel puțin pe mine nu mă pot da afară din țara asta! Și-ar dori ei să plece, așa că vor face totul pentru asta, fiindcă prezența mea îi stânjenește foarte mult. Cu cât mă aflu aici timp mai îndelungat, cu cât crește numărul oamenilor mei, iar comuna devine mai solidă, cu atât am să le sfărâm lor toate valorile, toate ipocriziile.

Așa că nu pot pleca din India. Și știu că politicienii indieni vor fi ultimii oameni din lume care să înțeleagă ce se petrece aici. De fapt, nici măcar ultimii nu vor fi, ci nu vor înțelege absolut niciodată.

Politicianul nu poate să înțeleagă religia. E imposibil. Limbajul politicii e opus limbajului religiei. Religia înseamnă absența dorinței, absența ambiției, a posesivității. Religie înseamnă să trăiești aiciacum. Politica e ambiție, dorință, e mereu în viitor, mâine. Religie înseamnă să te accepți, să accepți ceea ce ești și să fii în largul tău. Politica se naște dintr-un complex de inferioritate, din comparație. Compară-te cu ceilalți și te vei simți mereu inferior. Cineva e mai frumos, altcineva e mai plin de cunoștințe, altcineva e mai inteligent, iar tu suferi de un complex de inferioritate. Vrei să demonstrezi că ești valoros.

Dar dacă nu ești inteligent, ce-ai putea face ca să devii inteligent? E imposibil. Dacă nu ai geniu muzical, ce poți face? Nu e chip să faci nimic în privința asta. Dacă nu ești frumos, nu ești frumos și cu asta basta. Dar atunci îți mai rămâne un singur lucru: poți să devii politician. E ultimul lucru la care pot să recurgă toți cei care suferă de un complex de inferioritate: oricine are suficientă violență, suficientă brutalitate, oricine are animalul viu înăuntrul lui poate să dea năvală spre politică. Acolo nu e nevoie de alt talent, nu e nevoie de nici un fel de geniu. De fapt, cu cât ești mai puțin inteligent, cu atât mai mari vor fi șansele tale de a reuși.

Am auzit...

Mulla Nasruddin suferea foarte mult din cauză că oamenii îl credeau idiot. În cele din urmă s-a dus la un neurochirurg și i-a cerut să-i transplanteze un alt creier. Neurochirurgul i-a zis: „Dar, Mulla, există creiere și creiere. Vino să vezi“. Și erau acolo multe creiere.

Mulla a întrebat: „Care e diferența? Fiindcă văd prețuri diferite scrise pe fiecare vitrină. Pe una e afișat prețul de numai 25 de rupii, iar pe alta e un preț de 25 de mii de rupii. Care e diferența?”

Neurochirurgul i-a răspuns: „Mulla, în prima vitrină, acolo unde prețul e de numai 25 de rupii, se află creierul unui mare om de știință. Iar într-a doua, unde ai văzut prețul de 25 de mii de rupii, e creierul unui politician.”

Mulla a întrebat mai departe: „Deci creierul politicianului e mult superior celui al omului de știință?”

Neurochirurgul i-a răspuns: „Nu, nu mă înțelege greșit. Are un preț mai mare din cauză că n-a fost niciodată folosit. E complet nefolosit, nou-nouț. Cel al omului de știință a fost folosit prea mult. E consumat, epuizat”.

În politică nu ai nevoie de creier, nu ai nevoie de inteligență, nu ai nevoie de sensibilitate, nu ai nevoie de conștiință, de iubire, de compasiune. Toate acestea sunt obstacole! În politică ai nevoie de însușirile opuse. Tot ceea ce în alte părți reprezintă defecte, în politică sunt calități. Tot ce îți trebuie este o foame nebună de putere – iar aceasta vine dintr-un complex de inferioritate.

Omul religios nu are complex de inferioritate. Numai omul religios nu suferă de complexul de inferioritate, fiindcă el nu se compară niciodată, iar fără comparație nu poți fi superior sau inferior. Așa că omul religios nu e nici superior, nici inferior, el e pur și simplu el însuși. Acceptă felul în care l-a făcut Dumnezeu și se bucură de felul în care l-a făcut Dumnezeu. E cât se poate de fericit. Doar pentru că este, el e recunoscător. Fiecare clipă din viața lui e una de recunoștință. Nu vrea să devină altcineva, e cât se poate de mulțumit. Știe că e unic – nici inferior, nici superior. Știe că fiecare om e unic, fiindcă nu există două persoane identice.

Așa că politicienii nu vor putea înțelege niciodată religia. Ei nu-l vor putea înțelege niciodată pe Buddha, nu-l vor putea înțelege niciodată pe Hristos, nu vor putea înțelege niciodată nici un fenomen religios care a avut loc pe pământ. Ei au fost mereu împotriva acestora. Prezența unei persoane religioase reprezintă un pericol pentru politician.

Iar eu știu că ai dreptate: „Politicienii aceia cu minți înguste din New Delhi“ nu mă vor înțelege niciodată. E adevărat. Dar nu ne facem griji. Pe mine nu mă preocupă câtuși de puțin ca ei să mă înțeleagă. Nu e nevoie. Tot ce mă interesează este să mă lase în pace, să mă lase să-mi fac treaba în pace – atât e suficient. Iar mai devreme sau mai târziu vor trebui să mă lase în pace, fiindcă nu pot să se certe cu mine, nu au nimic de spus. Nu mi-au răspuns. I-am criticat vreme de 20 de ani: nu mi-au răspuns, nu pot să-mi răspundă. În adâncul lor simt și ei că ceea ce spun eu e adevărat.

Politicienii vin personal la mine și îmi spun: „Osho, ceea ce spui tu e adevărat, dar nu putem recunoaște asta în mod public, nu putem să spunem că, într-adevăr, asta se întâmplă la New Delhi“.

În particular îmi spun mereu că am dreptate, dar în public n-o pot spune, căci dacă am dreptate, dacă recunosc public că am dreptate, mulțimea se va întoarce împotriva lor. Ei trebuie să aibă mulțimea de partea lor, depind de ea în permanență pentru voturi. Sunt nevoiți să susțină în continuare tot felul de idei stupide și superstiții ale mulțimii. Dependența lor de mulțime e foarte mare.

Timp de 20 de ani l-am criticat pe Mahatma Gandhi și filosofia lui. Nici un adept al lui Gandhi nu mi-a răspuns. Mulți au venit la mine și mi-au spus: „Tot ce spui e adevărat, dar noi n-avem cum să recunoaștem asta în public, fiindcă dacă am face-o, noi am avea de pierdut.“ Publicul crede în Mahatma Gandhi, așa că tot felul de prostii trebuie susținute din cauză că Gandhi era împotriva tehnologiei. Acum țara asta va rămâne săracă dacă va fi împotriva tehnologiei, ea nu va cunoaște niciodată bunăstarea. Și nu e neapărat necesar ca tehnologia să fie întotdeauna împotriva ecologiei. Nu e nevoie: se poate elabora o tehnologie care să fie în armonie cu ecologia, o tehnologie care să-i ajute pe oameni fără să distrugă natura. Dar Gandhi era împotriva tehnologiei.

Era împotriva căilor ferate, era împotriva serviciilor poștale, era împotriva electricității. Era împotriva mașinilor de orice fel. Adepții lui știu că toate astea sunt stupide, dar ei continuă să spună că Gandhi avea dreptate, și continuă să-i aducă omagii, fiindcă au nevoie de voturile oamenilor, iar oamenii îl venerază pe Mahatma – fiindcă Mahatma corespunde ideilor lor cu privire la cum ar trebui să fie un Mahatma.

Mahatma Gandhi se potrivește cu poporul indian. Oamenii din popor îl venerază. Politicianul trebuie să se conformeze poporului. Rețineți întotdeauna: în politică, liderul îi urmează pe cei pe care îi conduce. N-are încotro! El doar se preface că îi conduce. În adâncul lui trebuie să îi urmeze pe cei pe care-i conduce, căci dacă aceștia îl părăsesc, el rămâne în aer. Nu poate să stea pe propriile picioare.

Gandhi a venerat sărăcia. Dacă venerezi sărăcia, rămâi sărac. Sărăcia trebuie urâtă. Eu urăsc sărăcia!

N-am cum s-o venerez – așa ceva ar fi o crimă – și nu văd nici o calitate religioasă în faptul de a fi sărac. Dar Gandhi vorbea mult despre sărăcie și despre frumusețea ei, iar lucrul acesta îi făcea pe oamenii săraci să se simtă bine, le aducea mângâiere, îi făcea să simtă că sunt religioși, simpli, săraci – poate că n-or avea ei bogății, dar au bogății spirituale.

Sărăcia în sine nu e o bogăție spirituală; nu, absolut deloc. Sărăcia e urâtă și trebuie distrusă. Iar ca să distrugi sărăcia, trebuie să recurgi la tehnologie.

Mahatma Gandhi era împotriva pilulei contraceptive. Dacă ești împotriva pilulei, atunci țara asta are să devină tot mai săracă pe zi ce trece.

Într-o zi, Mulla Nasruddin îmi spunea: „Osho, s-ar părea că în curând toți oamenii vor fi reduși la niște cerșetori. Vor ajunge cu toții să cerșească!”

L-am întrebat: „Nasruddin, de la cine?”

Țara se îndreaptă către o sărăcie atât de mare, încât nici măcar ca cerșetori nu vor mai putea trăi oamenii, fiindcă de la cine să cerșești? Iar când e sărăcie, e și delincvență. Sărăcia e sursa tuturor infracțiunilor – nu e sursa religiozității, nu e sursa spiritualității.

Bogăția e sursa spiritualității și a religiozității, fiindcă religia e luxul suprem. E arta cea mai înaltă, muzica cea mai elevată, dansul cel mai profund. Când ai totul, atunci abia începi să-l cauți pe Dumnezeu. Când ai terminat cu toate celelalte, când ai văzut totul și ai constatat că nu ești

satisfăcut, începi să-l cauți pe Dumnezeu.

Un om sărac nu are idee de Dumnezeu. Dumnezeul lui nu e altceva decât un sprijin – el se agață de această idee de Dumnezeu.

Văd asta în fiecare zi: de câte ori vine la mine un om sărac, el nu vine cu probleme de natură religioasă, ci îmi spune: „Soția mea e bolnavă. Osho, ai putea s-o binecuvântezi? Fiul meu nu-și găsește de lucru. L-ai putea ajuta?“ astfel de lucruri nu au nimic în comun cu religia. Dar el nu vine cu problema meditației sau a iubirii; astfel de lucruri nu-l preocupă. Problema lui e pâinea, acoperișul de deasupra capului. Viața lui e de așa natură că el se străduiește să supraviețuiască de azi pe mâine. Când un om se îneacă în râu, va întreba „Ce e meditația?“ sau „Ce e iubirea?“ El vrea să fie ajutat mai întâi să iasă din situația în care e. Se îneacă, viața lui e în primejdie, cine să-și mai bată capul cu meditația?

Un om flămând nu poate fi interesat de meditație. Dar Gandhi crede că sărăcia are ceva spiritual în ea. E doar urâtă și atât. E cel mai nespirtual lucru din lume, fiindcă e sursa tuturor infracțiunilor și păcatelor.

Am auzit...

S-a raportat că unii oameni pretind că ar fi văzut spiritul lui Diogene pe străzile multor capitale ale lumii. Învățatul grec a fost zărit mai întâi în Paris. Câțiva oameni s-au apropiat de filosoful care umbla cu lampa în mână: „Diogene, ce cauți tu în Paris?“

Diogene a râs din toată inima, era foarte fericit, și a zis: „Domnilor, caut adevărul“. În ochii lui se citea bucuria și speranța.

Apoi s-a auzit că a fost văzut umblând prin Londra. Câțiva polițiști l-au găsit umblând și pe-acolo cu lampa în mână: „Diogene, ce cauți în Londra?“

Acum nu mai era la fel de bucuros. A încercat să zâmbească, dar a reușit doar după un efort vizibil. A răspuns: „Domnilor, caut adevărul“. Speranța se cam stinsese din ochii lui, tristețea începea să-l cuprindă.

Apoi a fost văzut în New York. Speranța dispăruse complet, era cu desăvârșire trist, dar încă repeta aproape mecanic, ca un papagal: „Caut adevărul“.

Și apoi, inevitabil, a fost văzut în New Delhi. Un politician gandhian, înveșmântat într-un khadi alb strălucitor, s-a apropiat de el și l-a întrebat: „Diogene, ce cauți tu în New Delhi?“

Iar el era furios, aproape turbat de furie, și i-a răspuns: „Îmi caut lampa!“

În New Delhi nu poți să-ți păstrezi lampa.

Țara se prăbușește cu fiecare zi într-o mizerie tot mai mare. Mizeria naște o mizerie mai mare. Așa se întâmplă mereu: dacă ai, primești mai mult, dacă nu ai, chiar și puținul pe care îl ai începe să dispară. Iar politicianul indian e responsabil pentru tot acest nonsens, din cauză că el predică idealuri înalte. Politicianul indian nu face decât să vorbească, să promită – nimic nu e vreodată dus la îndeplinire. Nu poate fi dus la îndeplinire, fiindcă credințele lui sunt stupide; sau poate că el e nevoit să creadă în acele superstiții prostești.

De exemplu, încă se vorbește despre abținerea sexuală – nu pilula contraceptivă, ci abținerea. Oamenii ar trebui să se abțină de la sex pentru ca populația să se reducă. Așa ceva e prostie curată. Cum ar putea oamenii să fie abștinenți? Și nu așa se reduce populația. Ei încă gândesc în termenii refuzului tehnologiei, refuzului mașinilor.

Toată țara a devenit asemenea unei răni, a unui cancer.

Eu văd toate astea. Și lucrul acesta reprezintă un motiv în plus pentru mine de a nu pleca din țară. Vreau să creez o mică oază în comuna mea, care va fi absolut tehnologică și totuși ecologică. Trebuie să fie un model, așa încât să putem spune țării întregi că dacă s-a putut întâmpla cu cinci mii de sannyasini în acest loc micuț, de ce nu s-ar putea întâmpla la o scară mai mare, în toată țara?

Comuna mea poate deveni un exemplu. Va fi simplă și bogată. Va fi tehnologică și nu va fi împotriva ecologiei. Va fi absolut științifică și totuși

umană. Va fi un comunism cu totul diferit. Nu va fi o comună datorită a ceva din afară sau de sus, ierarhic vorbind, ci pentru că oamenii se iubesc – au creat o familie, vor să locuiască împreună. Vom face agricultură, folosindu-ne de toată tehnologia existentă. Vom face comuna absolut independentă, așa încât să nu avem nici o nevoie să mai mergem dincolo de granițele ei. Eu mă străduiesc să facem în așa fel încât să nu mai aducem nimic aici din afară, să producem noi totul. Ar putea deveni o mare oază în această țară deșertică și ar putea servi drept o mare sursă de inspirație pentru ceilalți.

Așa că eu n-am de gând să plec de-aici. Țara are nevoie de mine, și la fel aveți și voi.

Destul pentru azi.

Spiritul se întoarce și atinge cerul

Maestrul Lu Tsu a zis:

Acum există trei experiențe adevărate ce pot fi verificate. Prima este aceea că, atunci când intri în starea de meditație, zeii sunt în vale. Vocile oamenilor sunt auzite ca și cum s-ar afla la o distanță de câteva sute de pași, fiecare dintre ele foarte limpede. Dar sunetele sunt toate precum un ecou dintr-o vale. Pe ele le poți auzi, dar niciodată pe tine însuși. Aceasta se numește: „Prezența zeilor în vale“.

Uneori poți avea următoarea experiență: de îndată ce ești tăcut, lumina ochilor izbucnește în așa fel încât tot ceea ce e în fața ta devine strălucitor de parcă ai fi într-un nor. Dacă deschizi atunci ochii și îți cauți corpul, acesta nu va fi de găsit nicăieri. Aceasta se numește: „În camera goală crește lumina.“ Înăuntru și în afară, totul e la fel de luminos. Acesta este un semn foarte favorabil.

Sau, când stai în meditație, corpul de carne devine foarte strălucitor, asemenea mătăsii sau jadului. Pare dificil să mai rămâi așezat: te simți tras în sus. Aceasta se cheamă: „Spiritul se întoarce și atinge cerul“. În timp, experiența asta poate evolua într-atât încât să ajungi efectiv să levitezi.

Iar acum, e deja posibil să ai toate aceste trei experiențe. Dar nu totul poate fi exprimat. Fiecărui om îi apar lucruri diferite, în funcție de dispoziția lui. Dacă cineva are aceste experiențe, e semn că e foarte capabil. În ceea ce privește aceste lucruri, e ca atunci când bei apă: poți să spui singur dacă apa e caldă sau rece. În același fel trebuie să te convingi singur în legătură cu aceste experiențe, abia atunci sunt reale.

Maestrul Lu Tsu a spus:

Atunci când există un succes gradual în producerea circulației luminii, nu trebuie să renunți la ocupația ta obișnuită pentru a te dedica ei. Cei din vechime spuneau: atunci când ocupațiile vin la noi, trebuie să le acceptăm; când lucrurile vin la noi, trebuie să le înțelegem de jos în sus. Dacă ocupațiile sunt

gestionate cum se cuvine cu ajutorul gândurilor potrivite, lumina nu e împrăștiată de către lucrurile exterioare, ea circulă conform legii sale proprii. Chiar și circulația încă invizibilă a luminii e pornită în felul acesta; cu atât mai mult, deci, se va întâmpla asta în cazul adevăratei circulații a luminii, care deja s-a manifestat limpede.

Când, în viața de zi cu zi, ai capacitatea de a reacționa întotdeauna față de situații numai prin intermediul reflexelor, fără interferența vreunui gând legat de ceilalți sau legat de tine însuși, aceea este o circulație a luminii ce izvorăște din circumstanțe. Acesta este primul secret.

Dacă dis-de-diminează poți să te distanțezi de tot ce îți ocupă mintea și să meditezi vreme de una sau două ore, iar apoi să te orientezi către toate activitățile și lucrurile exterioare într-un mod pur obiectiv, reflex, și dacă poți continua asta fără întrerupere, atunci după două sau trei luni toți cei desăvârșiți, din ceruri, vin și aprobă acest comportament.

Era o dimineață frumoasă. Trebuie să fi fost o dimineață ca aceasta. Adierea era răcoroasă și plină de mireasma pământului reavăn. Păsărelele ciripeau, soarele se ridica la orizont. Picăturile de rouă străluceau pe firele de iarbă ca niște perle.

Întotdeauna e frumos. E nevoie doar de ochi care să vadă frumosul acesta. Păsările sunt aici, cântând în fiecare dimineață, dar cine să le audă? Și pomii înfloresc, dar cine să-i aprecieze? Inima estetică e absentă, singura care funcționează e mintea veșnic preocupată de calcule. Din cauza aceasta trăiți într-o lume urâtă.

Vă spun acum o poveste foarte veche:

Sannyasinii lui Gautama Buddha meditau sub copacii de mango...

Dimineața e momentul cel mai potrivit din zi pentru a medita. După odihna nopții ești foarte aproape de centrul ființei tale. Dimineața devreme e mai ușor decât în orice alt moment al zilei să pătrunzi în centru în mod conștient – deoarece toată noaptea te-ai aflat acolo, în centru, tocmai ai

plecat de-acolo. Lumea cu toate ale ei nu s-a ivit încă. Ești pe drum, te îndrepti către ea, către lumea de-afară, dar centrul lăuntric e foarte aproape, e chiar după colț. Nu trebuie decât să întorci capul și vei putea să vezi ceea ce este: adevărul, Dumnezeu, iluminarea. Vei putea să vezi acel ceva în care ai pătruns atunci când visele încetaseră și somnul era profund. Dar atunci erai inconștient.

Somnul adânc te revigorează fiindcă deși pătrunzi inconștient în miezul ființei tale, totuși pătrunzi – și toată oboseala lumii exterioare dispare, toate rănilor sunt vindecate și tot praful e curățat. Faci o baie, te afunzi în miezul ființei tale.

De aceea spune Patañjali: somnul adânc, fără vise, e aproape ca samadhi – dar aproape, nu tocmai. Care e diferența? Diferența, mică sau mare, e aceea că în somn ești inconștient, iar în samadhi ești conștient. Dar spațiul e același.

Așa că dimineața, când tocmai te-ai trezit și ești foarte aproape de centru – în curând periferia te va lua în posesia ei, va trebui să te întorci la lumea ocupațiilor – înainte de a porni în acea călătorie exterioară, aruncă o privire, ca să vezi cine ești. Despre asta e meditația. Astfel, de-a lungul secolelor, dimineața, dimineața devreme – când pământul se trezește, și copacii se trezesc, și păsările se trezesc, și soarele se trezește – când întreaga atmosferă e plină de energia trezirii, poți folosi această energie. Poți să profiți de acest val de trezire și poți să intri în ființa ta, treaz, alert, conștient, și întreaga ta viață va fi transformată. Și întreaga ta zi va fi transformată, fiindcă atunci vei avea o orientare diferită.

Atunci vei putea să te duci la piață și să rămâi în continuare în contact cu nucleul tău interior. Iar acesta este cel mai mare secret, Secretul Florii de Aur.

Sannyasinii lui Buddha meditau sub copacii de mango în dimineața aceea... Așa cum v-ați adunat voi în jurul meu, mii se adunaseră în jurul lui Buddha. Nu era nimic altceva de învățat decât meditația.

Buddhașii nu predau, ei doar împărtășesc. Ei nu-ți oferă o doctrină, ci îți oferă o disciplină. Ei nu-ți oferă credințe, ci îți oferă gustul încrederii. Și o singură picătură a acelui gust al încrederii e suficientă pentru ca viața să fie

transformată. Iar pentru a te conecta cu o ființă trezită, singura cale e să te trezești puțin tu însuși, fiindcă cei ce se aseamănă se-adună. A fi împreună cu un Buddha înseamnă a fi un pic mai alert decât îți cere viața, în general, să fii. Viața vrea să fii automat, asemenea unui robot. Când te duci la un Maestru, el îți cere să renunți la acel automatism, să ieși din el, să devii mai alert... să-ți amintești ființa ta interioară.

Așadar, discipolii lui Buddha meditau... O dimineată atât de frumoasă nu trebuie ratată! Iar când păsărelele laudă soarele dimineții, trebuie să-l lauzi și tu pe Dumnezeu. Iar când copacii se leagănă în vânt, trebuie să participai și voi la acest dans etern, trebuie să celebrați. S-a mai născut o zi – uitați de trecut, muriți față de ziua de ieri –, renașteți în dimineța aceasta.

Buddha avea un discipol pe nume Subhuti... Buddha a fost un maestru foarte norocos: a avut discipoli cu un potențial imens. Câțiva dintre ei au fost ființe cu adevărat unice. Subhuti era unul dintre acei discipoli care se aflau chiar în pragul stării de buddha – încă un pas și devenea un buddha. Se apropia de casă, cu fiecare moment se apropia de centrul ființei sale – acolo unde egoul dispare și Dumnezeu se naște, unde mori și ia naștere întregul. Atunci când partea dispare în întreg, atunci când te integrezi în cosmos și nu mai ești o entitate separată, tremurând de frica morții, atunci devii parte din acest etern joc al existenței. El se afla chiar la graniță.

Era unul dintre cei mai tăcuți discipoli ai lui Buddha. Atât de tăcut era încât scripturile spun că devenise aproape absent. Venea și nimeni nu băga de seamă prezența lui.

Era ca o adiere foarte tăcută... În mod obișnuit, oamenii vor să fie remarcați. Dacă nu ești remarcat, te simți rănit. Vrei atenție. Cine vrea atenție? Atenția este cerința egoului, egoul se hrănește cu ea. Așa că dacă nu ți se acordă atenție, dacă vii și nimeni nu te observă, dacă treci și nimeni nu-ți spune: „Bună dimineată! Ce faci?” – ca și cum nici n-ai fi trecut pe-acolo – te vei simți rănit. Vei începe să te gândești: „Deci sunt considerat un nimeni; am să le arăt eu oamenilor acestora cine sunt!”

Egoul tânjește mereu după atenție.

Subhuti era foarte tăcut... Dorința lui de atenție dispăruse. Iar în clipa în care dorința de a primi atenție dispare, toată politica dispare din ființa ta.

Atunci ești religios. Atunci ești perfect în largul tău cu faptul de a fi nimeni. Atunci trăiești o viață cu totul diferită. Atunci trăiești atât de tăcut încât nu faci caz de nimic, nu stârnești nici un fel de unde, vii și pleci ca și cum n-ai fi venit și n-ai fi plecat niciodată.

Era, și totuși nu era... De fapt, în clipa în care ești cu adevărat, renunți la orice idei ale egoului tău. Oamenii poartă în ei ideea de ego din cauză că nu sunt. Încercați să înțelegeți acest paradox: cei care nu sunt se laudă singuri – trebuie să se laude, trebuie să dovedească lumii cine sunt ei. Dau reprezentării în permanență. Știu că dacă nu ies în evidență, sunt niște nimeni. Trebuie să iasă în față, să strige, trebuie să facă gălăgie, trebuie să îi oblige pe ceilalți să îi remarce. Un Adolf Hitler și un Genghis-Han și un Timur Lenk, împreună cu toți politicienii stupizi care au existat de-a lungul secolelor n-au făcut altceva decât să determine tot mai mulți oameni să-i bage în seamă. Aceștia sunt oameni care nu sunt, de fapt.

Oamenii care sunt atât de mulțumiți de ființa lor, încât nu le mai pasă dacă îi observă cineva sau nu. Își sunt suficienți lor înșiși.

Așadar, există paradoxul acesta: un om care nu este se străduiește, pretinde că e cineva special, iar un om care este nu pretinde nimic, nu se laudă, ci devine o existență foarte tăcută.

El există ca o absență... Și numai în absență apare adevărata prezență: persoana dispare, dar prezența apare.

Se topise treptat și dispăruse ca persoană... Iar când se întâmplă lucrul acesta, când se întâmplă miracolul acesta, însăși absența devine o prezență radioasă.

Subhuti stătea și el sub un copac, dar nici măcar nu medita... Ceilalți meditau, el doar stătea acolo, nefăcând nimic. Aceasta este forma cea mai înaltă de meditație. A efectua meditația înseamnă a fi începător. Începătorul trebuie să efectueze meditația. Dar cel care a înțeles meditația nu mai poate gândi în termeni de efectuare a ei, căci în clipa în care efectuezi ceva se produce în tine o încordare, ceva în tine e stârnit, egoul tău intră din nou pe ușa din spate – fiindcă odată cu acțiunea intră în scenă și autorul acțiunii. Meditația este o stare de non-facere. Sigur că la început trebuie să efectuezi meditația, dar treptat, treptat, pe măsură ce meditația se adâncește și

Înțelegerea se ivește, componenta activă dispăre. Atunci meditația e ființă, nu facere.

Facerea ține de lumea lui a avea. Facerea e un alt aspect al lui a avea. Trebuie să faci dacă vrei să ai, dacă vrei să ai va trebui să faci. Și milioane de oameni rămân în lumea lui a face și a avea. Dincolo de acestea două mai există o lume, lumea ființării, în care nu ai nimic și nici nu faci nimic – totul e cu desăvârșire tăcut, totul e absolut pasiv, nici măcar o undă nu se formează acolo.

Așadar, el nu medita, rețineți. Doar stătea nefăcând nimic, și atunci, brusc, în jurul lui au început să cadă flori. Iar acelea nu erau flori obișnuite – nu erau flori din lumea aceasta, nu erau pământene –, nu cădeau din copaci. Erau flori care cădeau din cer, de nicăieri, din senin. Nu mai văzuse niciodată o asemenea frumusețe și o asemenea prospețime și un asemenea parfum. Acelea erau florile lumii de dincolo, Flori de Aur. Firesc, a fost cuprins de o stare de încântare. Și atunci a auzit zeii șoptindu-i: „Te laudăm pentru discursul tău despre vid...”

Acum era nedumerit peste măsură. „Discurs despre vid? Dar eu n-am vorbit despre vid“, a zis Subhuti.

„Tu n-ai vorbit despre vid, noi n-au auzit despre vid“, i-au răspuns zeii. „Acesta este adevăratul vid.“

Și peste Subhuti se revărsau florile precum ploaia.

Aceasta este una dintre cele mai frumoase povești pe care le-am citit vreodată. O mare semnificație se ascunde în ea: dacă ești liniștit, dacă ești cu desăvârșire liniștit, existența începe să se reverse asupra ta – binecuvântările se revărsă asupra ta precum ploaia. Dacă ești tăcut, dacă ești într-o stare de meditație, doar fiind și nefăcând nimic, întreaga existență converge spre tine, cu toată grația ei, cu toată binecuvântarea ei.

Aceasta este starea căreia Iisus îi spune beatitudine. Pentru prima dată devii conștient de splendoarea existenței. Fiecare clipă e atunci o veșnicie, și chiar simplul fapt de a respira e o bucurie imensă, o sărbătoare imensă. Nefericirea dispăre în clipa în care tu dispări. Nefericirea e umbra egoului.

Iar binecuvântarea e un fenomen natural: se întâmplă de la sine în clipa în care ești gol pe dinăuntru – întreaga existență dă năvală, explodează.

Ludwig Wittgenstein a spus: „Mistic nu e felul în care e lumea, ci faptul că există“.

Simplul fapt că ea există reprezintă misterul. Nu e nevoie să te duci nicăieri altundeva. Misterul nu e ascuns, misterul e pretutindeni. Simplul fapt că ea există reprezintă misterul ei! Nu e nevoie să sapi adânc ca să găsești misterul. Misterul e pretutindeni, la suprafață, precum și în adâncime. Tot ce îți trebuie e o inimă care simte. Tot ce îți trebuie e o ființă care să fie receptivă, deschisă. Tot ce îți trebuie e vigilența – o vigilență lipsită de orice efort și tensiune. Tot ce îți trebuie e o stare de meditație, și apoi favorurile din partea existenței încep să se reverse asupra ta precum ploaia.

Sutrele:

Maestrul Lu Tsu a spus:

Acum există trei experiențe adevărate ce pot fi verificate. Prima este aceea că, atunci când intri în starea de meditație, zeii sunt în vale. Vocile oamenilor sunt auzite ca și cum s-ar afla la o distanță de câteva sute de pași, fiecare dintre ele foarte limpede. Dar sunetele sunt toate precum un ecou dintr-o vale. Pe ele le poți auzi, dar niciodată pe tine însuși. Aceasta se numește: „Prezența zeilor în vale“.

Lu Tsu vorbește despre trei semne adevărate. Pe primul îl numește zeii sunt în vale. Aceia care se îndreaptă către meditație – și voi toți vă îndreptați către ea – vor veni în contact cu aceste spații bizare, dar extrem de frumoase. Primul semn că meditația a început să devină un fenomen cristalizat în tine îl reprezintă prezența zeilor în vale.

Ce înseamnă această metaforă? Înseamnă că în clipa în care meditația începe să se producă în tine, întreaga existență devine o vale, iar tu ești în vârful unui deal. Începi să te ridici, și întreaga lume devine o vale, una îndepărtată – iar tu stai așezat pe un vârf înșorit. Meditația te duce spre

înălțimi – nu fizic, ci spiritual –, iar fenomenul e foarte limpede atunci când se întâmplă. Acestea vor fi semnele.

Atunci când pătrunzi în tine în starea de meditație, vei vedea brusc o mare distanță apărând între tine și zgomotele din jurul tău. Poți să te afli în piață și brusc să vezi că între tine și zgomote se creează o distanță. Cu doar o clipă în urmă, zgomotele acelea erau aproape identificate cu tine; te aflai în ele, iar acum te îndepărtezi de ele. Te afli acolo, fizic, așa cum te aflaseși și înainte, nu e nevoie să pleci în munți. Acesta este modul prin care poți să găsești adevărații munți dinăuntrul tău, adevărații Himalaya dinăuntrul tău. Începi să pătrunzi adânc în tăcere și brusc, toate zgomotele care erau foarte aproape de tine, și tumultul care era acolo încep să se depărteze. Totul e în continuare așa cum fusese și până atunci, la exterior nimic nu s-a schimbat, stai în același loc în care erai când ai început să meditezi, dar pe măsură ce meditația se adâncește, vei simți această distanță apărând între tine și lucrurile exterioare.

Vocile oamenilor sunt auzite ca și cum s-ar afla la o distanță de câteva sute de pași...

Ca și cum, brusc, lumea s-ar fi îndepărtat de tine sau tu te-ai fi îndepărtat de lume, dar fiecare gând e foarte limpede; tot ceea ce e rostit în exterior e foarte limpede, de fapt e mai limpede decât a fost până atunci. Aceasta este magia meditației.

Nu devii inconștient, fiindcă și în inconștiență zgomotele dispar. De exemplu, dacă ți s-a dat cloroform vei simți că se întâmplă același fenomen: zgomotele încep să se îndepărteze, tot mai mult și mai mult... și dispar – dar ai căzut în inconștiență, nu mai auzi nimic clar. La fel se întâmplă în meditație, însă cu o diferență: zgomotele încep să se îndepărteze de tine, dar fiecare zgomot devine foarte limpede, mai limpede decât a fost vreodată, fiindcă acum apare un martor al lor.

La început erai și tu un zgomot în toate acele zgomote, erai pierdut în ele. Acum ești un martor, un observator, și fiindcă ești atât de tăcut poți să vezi totul clar, lămurit. Deși zgomotele sunt departe, ele sunt mai limpezi ca

niciodată. Fiecare notă e auzită.

Dacă în meditație ascuți muzică, acest lucru se va întâmpla. Mai întâi vei vedea că muzica se îndepărtează, iar al doilea lucru pe care îl vei constata simultan este că fiecare notă va deveni mai limpede și distinctă decât a fost vreodată. Înainte, notele acelea erau amestecate unele cu altele, se suprapuneau între ele. Acum sunt toate cât se poate de individuale, atomice. Absolut fiecare notă e separată.

Vocile oamenilor sunt auzite ca și cum s-ar afla la o distanță de câteva sute de pași, fiecare dintre ele foarte limpede. Dar sunetele sunt toate precum un ecou dintr-o vale.

Iar al treilea lucru pe care îl vei simți e că acestea nu vor fi auzite direct, ci cumva indirect, ca și cum ar fi ecouri ale sunetelor reale, nu sunetele însele. Devin mai nesubstanțiale, substanța lor se pierde. Devin mai puțin materiale, materia lor dispare. Nu mai sunt grele, sunt ușoare. Le poți vedea imponderabilitatea – sunt precum niște ecouri. Întreaga existență devine asemenea unui ecou.

De aceea misticii hinduși numesc lumea maya, iluzie. Iluzie nu înseamnă că e ireală, ci înseamnă că e precum o umbră, precum un ecou. Nu înseamnă că e nonexistențială, ci înseamnă pur și simplu că e precum un vis. Asemenea unei umbre, asemenea unui vis, asemenea unui ecou – acesta va fi sentimentul; nu vei putea simți că aceste lucruri sunt reale. Întreaga existență devine un vis – foarte clară, limpede, deoarece tu ești vigilent. Prima dată erai pierdut în vis: nu erai alert și credeai că asta e realitatea. Te identificai cu mintea ta, acum nu mai ești identificat cu această minte; o entitate separată a apărut în tine: sakshi, martorul.

Pe ele le poți auzi, dar niciodată pe tine însuși.

Iar cel de-al patrulea lucru pe care îl vei simți este acesta: poți să auzi întreaga existență din jurul tău – oamenii vorbind, plimbându-se, copiii râzând, cineva plângând, o pasăre care cântă, o mașină care trece, un avion, un tren. Poți să auzi totul. Un singur lucru nu vei putea să auzi, și anume pe tine însuși: ai dispărut complet, ești un spațiu gol – devii un Subhuti. Pur și simplu nu mai exiști. Nu te mai poți simți ca pe o entitate. Toate zgomotele sunt prezente, mai puțin zgomotele tale interioare – acelea au dispărut. De regulă există mai multe zgomote înăuntrul tău decât în afara ta – adevăratul tumult e înăuntrul tău, adevărata nebunie e acolo –, iar când nebunia exterioară și nebunia interioară se întâlnesc, ia naștere iadul.

Nebunia exterioară va continua, fiindcă nu tu i-ai dat naștere și nu tu o poți distruge. Dar poți distruge foarte ușor nebunia ta interioară, lucrul acesta stă în puterea ta. Odată ce nebunia interioară nu mai există, nebunia exterioară își pierde substanța, își pierde orice realitate, devine iluzorie: nu-ți mai găsești propria voce, în tine nu mai există nici un gând, prin urmare nu se mai aude nici un sunet. Aceasta se cheamă zeii sunt în vale – ai devenit un spațiu gol și totul s-a dus jos, în vale, departe, doar ecourile se mai aud. Iar când se aud ecourile, în nici un caz nu ești afectat.

Chiar zilele trecute, un nebun a încercat să o violeze pe Anuradha. A fost prins înainte să îi poată face vreun rău. Am chemat-o pe Anuradha la mine, ca să văd dacă e afectată sau nu de ce s-a întâmplat – și am fost extrem de fericit să văd că nu e afectată deloc, absolut deloc. Aceasta este frumusețea meditației profunde: chiar și dacă ești omorât vei rămâne neafectat.

Încercarea de a o viola a reprezentat un act ucigaș. Iar Morarji Desai ar face bine să știe că aceasta este adevărata imagine a Indiei – un indian a fost cel care a vrut s-o violeze! Iar acest caz nu este unul singular, ci lucrul acesta s-a întâmplat aproape în mod regulat. A devenit foarte periculos pentru sannyasinii mei să iasă în lumea de afară. India aceasta urâtă nu e India mea. India aceasta urâtă îi aparține lui Morarji Desai și lui Charan Singh și lui Advani. Eu mă dezic pur și simplu de India aceasta urâtă.

Dar mai există o Indie: India buddhașilor, India eternă. Eu fac parte din ea, voi faceți parte din ea. De fapt, în orice loc, acolo unde există meditație, persoana aceea devine parte din India eternă. India eternă nu e un loc geografic, ci unul spiritual, iar a face parte din ea înseamnă a deveni un sannyasin.

Am fost fericit, extrem de fericit să o văd pe Anuradha: a rămas absolut neafectată, nici măcar o urmă de frică, nimic – ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, ca și cum încercarea de viol ar fi avut loc într-un vis. Așa se întâmplă când meditația evoluează: totul devine lipsit de substanță, poți să vezi totul.

S-a luptat cu toate puterile ei – a fost curajoasă și vitează, a făcut tot ce trebuia făcut, n-a cedat –, dar conștiința ei lăuntrică a rămas neafectată.

Aceasta se numește: „Prezența zeilor în vale“.

Uneori poți avea următoarea experiență: de îndată ce ești tăcut, lumina ochilor izbucnește în așa fel încât tot ceea ce e în fața ta devine strălucitor de parcă ai fi într-un nor. Dacă deschizi atunci ochii și îți cauți corpul, acesta nu va fi de găsit nicăieri. Aceasta se numește: „În camera goală crește lumina“. Înăuntru și în afară, totul e la fel de luminos. Acesta este un semn foarte favorabil.

Al doilea semn e numit: În camera goală crește lumina.

Până când nu devii gol pe dinăuntru, vei rămâne întunecat, vei rămâne întuneric. În camera goală crește lumina – atunci când ești cu desăvârșire gol, când în tine nu mai există nimeni, se ivește lumina. Prezența egoului creează întunericul. Întunericul și egoul sunt sinonime. Non-ego și lumină sunt sinonime.

Așadar, toate metodele de meditație, oricare ar fi orientarea lor, în cele din urmă se contopesc în această cameră goală a ființei tale interioare. Tot ce mai rămâne e un spațiu gol, iar în acel spațiu vezi cum se ivește o mare lumină, fără să aibă o sursă anume. Nu e precum lumina pe care o vezi atunci când răsare soarele, fiindcă lumina care vine de la soare nu poate fi eternă; noaptea ea va dispărea din nou. Nu e precum lumina care are nevoie de combustibil, fiindcă atunci când combustibilul s-a terminat, lumina dispare.

Lumina aceasta are o calitate foarte misterioasă: nu are o sursă anume, nu are o cauză anume, prin urmare odată ce apare, ea rămâne, nu mai dispare

niciodată. De fapt, e deja acolo, singura problemă e că nu ești tu suficient de gol în interior pentru a o putea vedea. Iar când această lumină începe să crească în tine, acestea vor fi experiențele pe care le vei avea, de îndată ce ești tăcut – în clipa în care stai în tăcere și devii liniștit, nemișcat înăuntrul și în afara ta, lumina ochilor izbucnește. Brusc, vei vedea că lumina ți se revarsă prin ochi.

Aceasta este o experiență pe care știința încă n-a descoperit-o. Știința crede că lumina pătrunde în ochi, dar niciodată altminteri. Lumina vine din afară, pătrunde în ochi, pătrunde în tine – dar asta reprezintă numai jumătate de poveste. Cealaltă jumătate e cunoscută de către mistici și de cei care meditează. Faptul că lumina pătrunde în tine reprezintă numai o parte a poveștii; cealaltă parte e aceea că lumina se revarsă din ochii tăi. Iar când lumina începe să se reverse din ochii tăi, lumina ochilor izbucnește în așa fel încât tot ceea ce e în fața ta devine strălucitor, atunci toată această existență se luminează.

Atunci vezi că arborii sunt mai verzi ca niciodată, și că verdele lor are o luminozitate a lui. Atunci vezi că trandafirii sunt mai trandafirii ca niciodată. Aceiași trandafiri, aceiași copaci, dar ceva din tine se revarsă în ei, dezvăluindu-i mai limpede ca oricând. Atunci lucrurile mărunte au o frumusețe imensă. Pietrele colorate sunt mai frumoase pentru un Buddha decât este diamantul Koh-i-Noor pentru Regina Elisabeta. Pentru Regina Elisabeta, nici măcar un Koh-i-Noor, cel mai mare diamant din lume, nu e la fel de frumos precum o piatră obișnuită pentru un Buddha. De ce? Deoarece ochii unui Buddha pot să reverse lumină, iar în acea lumină, pietrele obișnuite devin diamante Koh-i-Noor, oamenii obișnuiți devin buddhași. Pentru un Buddha, starea de Buddha umple totul. De aceea a spus: „În ziua în care m-am iluminat, întreaga existență s-a iluminat. Copacii, și munții, și râurile, și pietrele – totul s-a iluminat“. Întreaga existență a fost ridicată la un nivel mai înalt de plenitudine.

Depinde de tine: cât de mult poți aduce existenței, tot atât de mult vei putea obține de la ea. Dacă nu contribui cu mare lucru, nu vei putea obține mare lucru. Mai întâi trebuie să contribui tu cu ceva pentru a putea lua ceva de la ea. De aceea oamenii creativi au parte de mai multă frumusețe, mai multă iubire, mai multă bucurie decât oamenii necreativi, fiindcă oamenii creativi aduc ceva existenței – existența răspunde... și răspunde cu generozitate.

Ochii tăi sunt goi: nu oferă nimic, doar iau. Așa că ori de câte ori vei întâlni ochi care oferă, vei vedea în ei o calitate extraordinară de diferită, o frumusețe imensă, o tăcere, o putere imensă. Dacă poți vedea acei ochi care își revarsă lumina în tine, inima ta va fi atinsă.

Dar chiar și pentru a vedea acea lumină va trebui să fii un pic mai alert decât ești. Soarele poate să răsară, afară poate să fie dimineață, dar tu poți să dormi buștean, și atunci pentru tine nu răsare și nu există nici o dimineață; poți să fii pierdut în noaptea întunecată, într-un coșmar. Trebuie să fii un pic mai treaz... dar de întâmplat, lucrul acesta se întâmplă!

În conștiința modernă, o experiență de acest fel a apărut prin intermediul psihedelicilor – într-o oarecare măsură. E forțată, e violentă – nu e naturală, îți violezi chimia –, dar experiența s-a produs. Și mulți oameni au ajuns la meditație prin droguri, fiindcă drogul i-a făcut conștienți de ceva de care nu fuseseră conștienți niciodată.

Atunci când iei un drog, lumea pare mai frumoasă, lucrurile obișnuite par extraordinare. Ce se întâmplă? Drogul forțează o lumină interioară să se reverse din ochii tăi asupra lucrurilor – dar e un fenomen forțat și periculos –, iar după fiecare nouă experiență cu drogurile, vei cădea într-un întuneric mai mare decât cel de până atunci. Iar un om care ia droguri de multă vreme va avea ochii complet goi – fiindcă a tot revărsat lumină din ochi și nu știe cum să o creeze la loc. Nu știe cum să-și facă lumina interioară să circule, așa încât să se creeze mai multă lumină; el doar revarsă din el. Așa că un om care ia droguri își va pierde, treptat, vitalitatea ochilor, tinerețea ochilor. Ochii lui vor deveni întunecați, niște găuri negre.

Exact opusul se întâmplă prin meditație: cu cât devii mai tăcut, cu atât mai multă lumină se creează – și nu e un fenomen forțat. Ai atât de multă încât începe să se reverse din ochii tăi – pur și simplu începe să se reverse. Din cauză că ai prea multă, trebuie împărtășită, ca atunci când norul e plin și trebuie să plouă. Ești plin de lumină și mai multă lumină continuă să vină, clipă de clipă, și nu se sfârșește niciodată – acum poți să împărtășești: poți să împărtășești cu copacii și cu pietrele și cu oamenii, poți să oferi existenței. Acesta este un semn foarte favorabil.

Dar nu fi păcălit de droguri. Drogurile îți oferă numai experiențe false, experiențe forțate, și orice experiență forțată e distructivă pentru ecologia

ta interioară, pentru armonia ta interioară, iar în cele din urmă vei pierde, nu vei câștiga.

Uneori poți avea următoarea experiență: de îndată ce ești tăcut, lumina ochilor izbucnește...

Ai s-o vezi! Ochii tăi se aprind. Iar când ochii se aprind, întreaga existență capătă o culoare nouă, o profunzime nouă, o dimensiune nouă, ca și cum lucrurile n-ar mai fi tridimensionale, ci ar avea patru dimensiuni. O dimensiune nouă e adăugată: dimensiunea luminozității.

...lumina ochilor izbucnește în așa fel încât tot ceea ce e în fața ta devine strălucitor de parcă ai fi într-un nor

Ca și cum soarele ar lumina norul și întregul nor ar lua foc, iar tu te-ai afla în nor și norul ar fi doar un foc ce reflectă soarele – începi să trăiești în acest nor de lumină. Dormi în el, te plimbi în el, stai așezat în el; norul continuă să existe. Acest nor a fost văzut drept aură. Aceia care au ochi să vadă, vor vedea o lumină în jurul sfinților – o lumină în jurul capului lor, în jurul corpului lor. O aură subtilă îi înconjoară.

Acum chiar și știința e de acord cu asta. Mai ales în Rusia, unde fotografia Kirlian a ajuns la concluzii foarte semnificative. Una dintre ele este aceea că totul e înconjurat de o aură subtilă – avem nevoie doar de ochi ca s-o vedem –, iar în stări diferite, aura se schimbă. Acum acestea sunt concluzii științifice. Când ești bolnav, ai o aură diferită – tristă, lipsită de strălucire. Dacă urmează să mori, în șase luni aura ta dispare. Atunci corpul tău nu mai are nici o lumină în jurul lui. Iar dacă ești fericit, bucuros, împlinit, mulțumit, atunci aura se amplifică tot mai mult, devine tot mai mare și mai strălucitoare.

Sigur că experimentele Kirlian n-au fost efectuate pe nici un buddha încă –

și e foarte dificil să găsești un buddha în Rusia Sovietică, în special acum. E regretabil, fiindcă întreaga țară a căzut în capcana unei prostii totale. Întreaga țară a căzut în capcana materialismului. Niciodată până acum n-a mai fost o țară condusă de materialști. Materialismul a persistat întotdeauna, dar niciodată nu s-a mai întâmplat ca o țară să fie condusă de materialști. Niciodată n-a mai fost o țară condiționată să fie materialistă așa cum e Rusia Sovietică. Copiii învață că nu există Dumnezeu, nu există suflet; omul e doar un corp. Nu se pune problema rugăciunii, nu se pune problema meditației, nu se pune problema să devii tăcut.

Dacă cei care fac fotografiile de tip Kirlian ar întâlni un om ca Iisus, sau ca Buddha, sau ca Subhuti, atunci ar ajunge să cunoască miracolul. Atunci ar cunoaște cea mai pură lumină, cea mai blândă lumină – care e lumină, viață, iubire.

Dacă deschizi atunci ochii și îți cauți corpul...

În acest moment în care ești plin de lumină în interior, iar ochii tăi sunt aprinși și întreaga existență e într-o lumină nouă și are o viață nouă, dacă deschizi ochii și încerci să-ți găsești corpul, nu-l vei găsi. În aceste momente materia dispăre. De fapt, fizica modernă spune că nu există materie, că aceasta e o iluzie, în corpul tău nu e nimic solid. În profunzime, spune fizica modernă, corpul tău e constituit din electroni. Electronii sunt atomi de lumină. Așa că atunci când acest foc interior arde strălucitor, dacă deschizi ochii nu-ți vei găsi corpul fizic. Nu că el n-ar mai exista – există –, dar nu-l vei vedea așa cum îl văzuseși înainte. Va fi un nor de lumină, vei vedea aura. Modul de a privi s-a schimbat. Acum vei vedea ceva ce nu mai văzuseși niciodată până atunci, iar ceea ce văzuseși până atunci a dispărut. Depinde de modul tău de a vedea. Din cauză că acum nu ai capacitatea să vezi spiritul, poți să vezi doar corpul, partea fizică. Pentru a vedea materia nu e nevoie de nimic – nu e nevoie de inteligență, de stare meditativă, de rugăciune. A vedea materia reprezintă ceva grosolan, a vedea spiritul reprezintă ceva foarte subtil.

Odată ce ești capabil să vezi spiritul, vei putea să vezi că materia a dispărut.

Nu le poți vedea pe amândouă în același timp. De aceea – aș vrea să repet – misticii hinduși au spus că lumea e iluzorie, fiindcă ei au ajuns într-un punct în care au văzut că materia nu există, că tot ceea ce există e Dumnezeu, că tot ceea ce există e conștiința.

Materia e doar o greșeală. N-ai văzut corect, de aceea ți-a apărut materia. E, de fapt, conștiință. De exemplu, atunci când te văd, văd că ești conștiință, nu materie. Când te ating, nu ating corpul tău, te ating în ce ai tu mai lăuntric – îți ating energia! Când mă uit în ochii tăi, nu mă uit în ochii fizici, încerc să îți contactez ochiul spiritual. E acolo! Pentru tine el nu există încă, pentru mine e deja acolo. Iar dacă mă asculți, și dacă încerci să înțelegi ce ți se transmite, în curând el va deveni o realitate și pentru tine.

Ori există Dumnezeu, ori există lumea; nu poți să le vezi pe amândouă în același timp. Aceia care văd lumea nu-l văd niciodată pe Dumnezeu, iar aceia care l-au văzut pe Dumnezeu, pentru ei lumea a dispărut, „lumea“ fusese doar o neînțelegere. E ca atunci când faci o greșeală de calcul: doi plus doi, iar dacă pui cinci, atunci tot restul va fi greșit. Când te întorci și găsești greșeala și o corectezi, iar doi plus doi fac din nou patru, se schimbă totul. Exact în același fel, materia e o eroare a modului de a privi.

E exact așa cum spun misticii hinduși: o funie văzută în întuneric îți pare un șarpe – și din cauză că ai crezut că e un șarpe o iei la fugă, cu inima bubuindu-ți în piept și respirația tăiată, și tremuri, și transpiri deși noaptea e rece – și ai putea chiar să faci un atac de cord, totul fără absolut nici un motiv! Iar dimineața, când descoperi că nu fusese decât o funie, îți va părea totul foarte ridicol.

Stăteam odată în casa unui prieten. Erau șoareci și șobolani peste tot. În noaptea aceea, pesemne că în patul prietenului meu a intrat un șobolan în timp ce dormeam amândoi. Șobolanul era tocmai pe punctul de a-l mușca de picior când prietenul meu s-a trezit. A sărit din pat, țipând; șobolanul probabil că a fugit. Nu apucase să-i facă nici un rău, nu apucase să-l muște, dar prietenul meu s-a speriat foarte tare. Se temea că poate era un șarpe. I-am zis: „Ești prost! Nu e nici un șarpe!“ Ne-au uitat amândoi peste tot. „Știi bine că ai o mulțime de șobolani în casă. Probabil că a fost un șobolan.“ A fost mulțumit și s-a culcat la loc. Totul a fost perfect în regulă.

Ne-am dus la râu, am înotat și ne-am întors. După prânz, în casă a fost găsit un șarpe, și imediat prietenul meu a căzut în inconștiență – simplul gând l-a făcut să cadă în inconștiență! M-am străduit din toate puterile, dar era deja inconștient, ce să mai fi făcut?

Timp de o oră și jumătate a rămas inconștient, într-un fel de comă. Au fost chemați doctorii. Aceștia l-au consultat și au zis: „Nu are nimic, nu e otrăvit. Nici măcar șobolanul nu l-a mușcat, de șarpe nici nu poate fi vorba“. Cu toate astea a trebuit să i se facă injecții ca să fie readus în simțiri... din cauza unui gând! Dar gândul poate crea o realitate.

Atunci când vezi o funie și o iei la fugă, fuga ta e o realitate, iar inima care îți bubuie în piept e o realitate. Și ai putea să faci un atac de cord, ai putea chiar să mori – aceasta este o realitate! Dar șarpele n-a existat. A fost doar o idee în mintea ta.

Misticii spun că lumea e doar o idee: te temi degeaba, fugi degeaba, te îngrijorezi degeaba – e doar o idee, o greșală. Nu există lume, există numai Dumnezeu – întregul constă numai din conștiință.

Dacă deschizi atunci ochii și îți cauți corpul, acesta nu va fi de găsit nicăieri. Aceasta se numește: „În camera goală crește lumina“. Înăuntru și în afară, totul e la fel de luminos. Acesta este un semn foarte favorabil.

Acestea trebuiesc înțelese, fiindcă vi se vor întâmpla și vouă, iar înțelegerea lor vă va fi de ajutor; altminteri, într-o zi când veți deschide ochii și nu vă veți mai găsi corpul, ați putea înnebuni. Veți simți fără îndoială că ceva foarte grav s-a întâmplat: fie ați murit, fie ați înnebunit – ce s-a întâmplat cu corpul? Dar dacă înțelegeți aceste sutre, ele vă vor aminti ceea ce trebuie la momentul potrivit. De aceea vorbesc despre atât de multe scripturi: ca să vă fac conștienți de tot ceea ce e posibil, așa încât atunci când se întâmplă, să nu fiți luați prin surprindere. Știți, puteți înțelege. Aveți deja hărți; puteți să vă dați seama unde sunteți și puteți să vă găsiți adăpost în înțelegerea aceea.

Sau, când stai în meditație, corpul de carne devine foarte strălucitor, asemenea mătăsii sau jadului. Pare dificil să mai rămâi așezat: te simți tras în sus. Aceasta se cheamă: „Spiritul se întoarce și atinge cerul“. În timp, experiența asta poate evolua într-atât încât să ajungi efectiv să levitezi.

Al treilea lucru de reținut: Spiritul se întoarce și atinge cerul.

Aceasta se întâmplă foarte curând. Începe să se întâmple încă din stadiile timpurii. Stând în liniște, brusc simți că te-ai ridicat de la pământ – să zicem undeva la 15 centimetri deasupra pământului. Foarte mirat, deschizi ochii și vezi că stai așezat pe pământ; și-atunci îți spui că probabil ai visat.

Nu, n-ai visat. Corpul tău fizic a rămas pe pământ. Dar tu mai ai un corp, corpul de lumină, ascuns în acesta. Spune-i corp astral, corp subtil, corp vital, spune-i oricum vrei; acel corp e cel care se ridică, iar în interiorul tău nu-l simți decât pe acela, fiindcă el reprezintă interiorul tău. Atunci când deschizi ochii, vezi cum corpul tău material stă pe pământ, exact așa cum stătea și înainte. Să nu crezi că ai avut halucinații – nicidecum, a fost un fapt real: ai levitat puțin –, dar la nivelul celui de-al doilea corp, nu la nivelul primului.

...corpul de carne devine foarte strălucitor, asemenea mătăsii sau jadului.

Și, simultan, ori de câte ori simți că te-ai ridicat de la sol, ca și cum gravitația nu te-ar mai afecta, ca și cum o lege diferită ar fi început să acționeze asupra ta – eu numesc acea lege „legea grației“. O lege este cea a gravitației: aceasta te trage în jos. Cealaltă lege eu o numesc „legea grației“: ea te trage în sus. Și, fără îndoială, mai devreme sau mai târziu, știința va trebui să o descopere, căci orice lege trebuie să-și aibă contrariul. Nici o lege nu poate exista singură. Gravitația trebuie să-și aibă legea ei complementară. Așa cum ziua are noaptea, și vara are iarna, și bărbatul are femeia, și iubirea are ura, și viața are moartea, și negativul are pozitivul, tot

așa, exact așa, trebuie să existe o lege care să compenseze, care să vină în completare din cealaltă extremă. Acea lege eu o numesc „legea grației”: ea te trage în sus. Experiența aceasta a corpului tău din carne care devine foarte strălucitor, asemenea mătăsii sau jadului, apare simultan ori de câte ori începi să simți că e...

...dificil să mai rămâi așezat: te simți tras în sus. Aceasta se cheamă: „Spiritul se întoarce și atinge cerul“.

Acum începe călătoria ascendentă. Și, reține, ascendent și interior sunt sinonime, exterior și descendent sunt sinonime. Cu cât pătrunzi mai mult în tine, cu atât mai sus ajungi. Cu cât mai adânc cauți în sus, cu atât mai adânc ajungi înăuntrul tău. Cele două sunt sinonime, reprezintă o singură dimensiune; sunt două aspecte ale aceleiași dimensiuni.

În timp, experiența asta poate evolua într-atât încât să ajungi efectiv să levitezi.

Lucrul acesta se întâmplă și el: când corpul interior începe să se ridice foarte sus și are o putere imensă, atunci chiar și corpul fizic poate începe să plutească împreună cu el. E posibil, dar nu e nevoie să faceți așa încât lucrul acesta să se întâmple. Ar fi ceva prostesc. Dacă se întâmplă la un moment dat de la sine, bucurați-vă de experiență fără s-o băgați prea mult în seamă. Aceste semne adevărate trebuie înțelese, nu folosite pentru a vă lăuda cu ele. Nu vorbiți cu nimeni despre ele, altminteri egoul se va întoarce și va începe să exploateze aceste experiențe. Iar când egoul vine, experiențele dispar. Nu vorbiți niciodată despre ele! Dacă au loc, înțelegeți-le, constatați-le, și apoi uitați cu totul de ele.

Iar acum, e deja posibil să ai toate aceste trei experiențe. Dar nu totul poate fi exprimat.

Aceste trei experiențe sunt posibile, și chiar dacă le-ai trait, nu vei putea să le exprimi. Iar tot ceea ce e exprimat aici e doar simbolic, fiindcă adevărata experiență nu poate fi comunicată. Tot ceea ce e rostit devine o minciună: exprimă adevărul și deja l-ai falsificat. Adevărul nu poate fi spus, dar ceva trebuie să spunem, totuși. De aceea apar aceste metafore: zeii din vale, în camera goală crește lumina, spiritul se întoarce și atinge cerul. Acestea sunt doar simboluri, metafore menite să indice ceva. Dar experiența e vastă!

Fiecărui om îi apar lucruri diferite, în funcție de dispoziția lui.

Și acest lucru trebuie reținut: s-ar putea să nu îți apară toate aceste experiențe, sau s-ar putea să-ți apară într-o ordine diferită, sau s-ar putea să-ți apară în moduri diferite. Și mai există o mie de alte lucruri care sunt posibile, fiindcă oamenii sunt foarte diferiți. Unor persoane, experiențele acestea ar putea să nu le apară în felul în care au fost descrise.

De exemplu, cuiva i se poate întâmpla să nu se ridice, ci să simtă că devine mai mare – tot mai mare și mai mare, până când umple întreaga cameră. Apoi continuă să devină tot mai mare, până când casa e cuprinsă înăuntrul lui. Și asta îl va deruta foarte tare. Îi va veni să deschidă ochii și să vadă ce se întâmplă – „Am înnebunit cumva?“ E posibil să vină un moment în care să vezi că „Întreaga existență e înăuntrul meu. Eu nu mă aflu în afara ei, ea nu se află în afara mea. E în mine, și stelele se află și ele înăuntrul meu“. Sau altcuiva i se poate întâmpla să devină tot mai mic și mai mic: devine o moleculă, aproape invizibil, apoi un atom, și apoi dispare. E posibil. Patañjali a catalogat toate experiențele care pot apărea.

Oamenii au dispoziții diferite, talente diferite, potențiale diferite, așa că experiențele le vor apărea oamenilor în diferite moduri. Toate acestea au doar rolul de a indica faptul că lucruri de genul acesta se întâmplă – să nu credeți că înnebuniți sau că situația a luat o turnură bizară.

În ceea ce privește aceste lucruri, e ca atunci când bei apă: poți să spui singur dacă apa e caldă sau rece.

E o experiență. Atunci când bei apă, numai tu știi dacă e rece sau caldă. Iar dacă îți e sete, numai tu știi dacă ea îți potolește setea sau îți provoacă o sete mai mare. Nimeni dintre cei care stau în afară și te privesc nu poate ști ce se întâmplă în tine – dacă setea e potolită sau intensificată, dacă apa e rece sau caldă –, nimeni nu poate să vadă toate astea din afară. Chiar dacă te văd bând apă, ei nu pot simți experiența ta. Oamenii te văd meditănd, dar nu pot vedea ce se întâmplă înăuntrul tău.

Mulți oameni vin aici și îmi cer permisiunea de a privi oamenii în timp ce aceștia meditează. Iar eu le spun: „Cum ai să-i privești? Nimeni n-a putut vreodată să privească asta. Poți să vezi oameni care stau așezați sau care dansează sau care cântă, dar nu asta e ceea ce contează. Meditația se întâmplă înăuntrul lor. Nimeni nu poate vedea experiența în afară de ei înșiși. Așa că dacă vrei cu adevărat să vezi, va trebui să participi. Va trebui să meditezi – e singura cale. Nu poți împrumuta, nimeni nu te poate informa“. Așa că aceia care vin aici doar ca spectatori nu fac decât să-și piardă vremea. Acestea sunt lucruri care pot fi cunoscute numai prin participare.

În același fel trebuie să te convingi singur în legătură cu aceste experiențe, abia atunci sunt reale.

Și nu începeți să credeți doar pentru că așa spune Lu Tsu. Încercați pur și simplu să-l înțelegeți, păstrați în memorie ceea ce spune el. Nu e nevoie să credeți în aceste lucruri, nu e nevoie nici să nu credeți. Lăsați-le să se așeze în memorie, așa încât atunci când va veni momentul potrivit, atunci când ceva va începe să se întâmple, să fiți capabili să înțelegeți ce se întâmplă. Aceste afirmații vă oferă niște hărți, ca să nu vă rătăciți – deoarece chiar și în călătoria interioară există multe puncte în care te poți rătăci; poți să înțelegi greșit, poți să te sperii, să te înspăimânti. Poți să fugi din lumea interioară și să te refugiezi în lumea exterioară.

Iar aceste experiențe nu sunt înfricoșătoare. Dar interpretarea voastră le poate face înfricoșătoare. Gândiți-vă numai, într-o zi deschideți ochii și nu vă vedeți corpul – interpretarea voastră poate fi înfricoșătoare: „Ăsta e sigur un semn de nebunie.“ Veți înceta să meditați, veți începe să vă temeți de meditație, căci cine știe acum ce se va întâmpla data viitoare, și încotro vă duceți, încotro vă îndreptați? Veți deveni suspicioși cu privire la întreaga experiență. Veți crede că deveniți nevrotici.

În fiecare zi vin la mine oameni care îmi povestesc experiențele lor. În timp ce-mi povestesc, le văd frica, le văd fața, ochii – exprimă frică. Când le spun că aceste semne sunt favorabile, totul se schimbă imediat. Încep să râdă, sunt fericiți. Dacă mă aud zicând că „E foarte frumos“ sau „Mă bucur pentru tine“, „Evoluezi bine“, imediat se produce o mare schimbare. De la tristețe sar la o mare bucurie. Nimic nu s-a schimbat, experiența lor e aceeași; doar le-am oferit o interpretare diferită. Erau înfricoșați din cauză că nu știau.

Aceste lucruri nu trebuiesc crezute sau tratate cu neîncredere, ci pur și simplu păstrate în memorie așa încât la momentul potrivit să vă dea posibilitatea să interpretați corect ceea ce se întâmplă – iar interpretările corecte sunt foarte importante; în absența lor, călătoria interioară devine foarte dificilă. Există multe puncte în care vă va veni să vă întoarceți în lume și să fiți normali.

Începeți să simțiți că se întâmplă ceva anormal, iar „anormal“ e un cuvânt acuzator. Iar dacă vorbiți cu alți oameni care n-au meditat niciodată, vă vor spune: „Du-te la un psiholog sau la un psihiatru. Ar fi bine să te consulte. Ce prostii spui acolo, că devii tot mai mare? Ți-ai pierdut rațiunea? Spui că te ridici de la pământ și că gravitația dispăre? Sau că te faci tot mai mic, până când dispari? Halucinezi, ai căzut pradă iluziilor. Du-te la psihiatru – el o să te facă bine“.

Iar dacă te duci la psihiatru sau la psiholog, acesta o să te facă bine într-adevăr: o să-ți bage în cap așa-zisa lui cunoaștere. El nu are habar de meditație! Meditația n-a pătruns încă în conștiința lui. Nu știe nimic despre experiențele ce apar pe Cale, dar știe foarte multe despre oamenii nebuni. Și trebuie reținut un lucru: există multe experiențe care se aseamănă – care îi apar celui care meditează și care îi apar de asemenea și unui nebun –, care se aseamănă atât de mult încât psihiatrul se va gândi inevitabil că îți pierzi

mințile, că ceva trebuie remediat la tine. Și te va trata ca pe un nebun – îți va da medicamente, sau injecții, sau electroșocuri ca să te readucă la mintea ta normală. Îți poate distruge orice posibilitate de a medita.

Acesta este în prezent un mare pericol în Occident: oamenii care învață meditația se întorc în Occident, iar dacă li se întâmplă vreo experiență pe care ei n-o pot înțelege și se duc la un preot să-i vorbească despre ea – preoții creștini nu știu nimic despre meditație –, acesta îl va trimite la psihiatru. Și când ajung la psihiatru, acesta nu știe decât despre nebuni, el nu știe nimic despre buddhași – iar câteva dintre experiențele lor se aseamănă. Psihiatrul va interpreta inevitabil că ai căzut sub nivelul de normalitate și că trebuie să fii readus la acest nivel, și tot ce va face el în acest sens va fi distructiv, va fi nociv pentru corpul tău, pentru mintea ta. Răul pe care ți-l face poate fi atât de mare încât să nu mai fii niciodată capabil să intri în meditație – el poate crea astfel de obstacole.

Așa că dacă se întâmplă ceva vreodată, mergeți întotdeauna la oameni care meditează. De aceea insist atât de mult asupra deschiderii în toată lumea a unor centre în care sannyasinii să poată medita, iar dacă se întâmplă ceva ei să poată veni în contact cu alți sannyasini, să poată să-și împărtășească reciproc experiențele. Măcar va exista cineva care îți va arăta înțelegere, măcar va exista cineva care nu te va condamna, care îți va respecta experiența, care îți va accepta experiența, care îți va oferi speranță și inspirație, și care va spune: „Bun. Mergi înainte. Te mai așteaptă încă multe experiențe“.

Un maestru e necesar numai din acest motiv – cineva în care să poți avea încredere și care spune doar: „E bine, poți să mergi înainte“ – și astfel poți să mergi înainte. Călătoria e primejdioasă.

Maestrul Lu Tsu a spus:

Atunci când există un succes gradual în producerea circulației luminii, nu trebuie să renunți la ocupația ta obișnuită pentru a te dedica ei.

Asupra acestui lucru insist și eu: un sannyasin nu trebuie să renunțe la

lume. Meditația voastră trebuie să evolueze în lume. Ea ar trebui să facă parte din existența de zi cu zi. Nu trebuie să deveniți escapiști. De ce?

Cei din vechime spuneau: atunci când ocupațiile vin la noi, trebuie să le acceptăm; când lucrurile vin la noi, trebuie să le înțelegem de jos în sus. Dacă ocupațiile sunt gestionate cum se cuvine cu ajutorul gândurilor potrivite, lumina nu e împrăștiată de către lucrurile exterioare, ea circulă conform legii sale proprii. Chiar și circulația încă invizibilă a luminii e pornită în felul acesta; cu atât mai mult, deci, se va întâmpla asta în cazul adevăratei circulații a luminii, care deja s-a manifestat limpede.

Mai întâi, orice situație în care te afli e o situație dăruită de Dumnezeu: n-o respinge. E o oportunitate, o ocazie de a crește. Dacă fugi de acea oportunitate, nu vei crește. Oamenii care se duc în peșterile din Himalaya și încep să trăiască acolo și se atașează foarte mult de peșteri rămân imaturi. Rămân puerili. Dacă îi aduci în lume vor fi zguduiți, nu vor fi capabili să o suporte.

Chiar zilele trecute a venit la mine o femeie care trăise ca sannyasin timp de trei luni în Himalaya și mi-a zis: „Dar acum îmi vine greu să mai stau aici. Vreau să mă întorc“. Așa ceva nu înseamnă maturizare. Himalaya va deveni acum obsesia ei, și tot ceea ce gândește în meditația ei, în liniștea ei, nu vine din ea, ci e doar un subprodus al tăcerii Himalayei. I-am spus: „Rămâi aici timp de trei săptămâni, și apoi spune-mi ce se întâmplă cu tăcerea și cu meditația ta. Dacă dispare, atunci n-avea nici o legătură cu tine. Și atunci e mai bine să nu te mai duci în Himalaya. Meditează aici! Dacă poți fi în meditație aici, în piață, și apoi te duci în Himalaya, meditația ta va fi amplificată de o mie de ori. Dar nu te agăța de locul ăla, întoarce-te mereu în lume. Du-te ca într-o vacanță doar“.

Da, din când în când e bine să te duci în munți, e frumos. Dar să devii dependent de munți, să începi să te gândești să renunți la lume e ceva complet greșit – fiindcă în furtunile lumii apare integritatea, în provocările lumii te cristalizezi.

Lu Tsu spune: acceptă situația în care te afli; cu siguranță aceea e situația

potrivită pentru tine, de aceea te afli în ea. Existenței îi pasă de tine. Situația aceea nu îți este dată fără un motiv anume. Nu e accidentală, nimic nu e accidental. Tot ce îți trebuie îți este dat. Dacă ai fi avut nevoie să fii în Himalaya, ai fi fost în Himalaya. Iar când va apărea nevoia aceasta, vei vedea că fie te duci în Himalaya, fie vine Himalaya la tine. Așa se întâmplă: când discipolul e pregătit, maestrul vine, iar când tăcerea ta interioară e pregătită, Dumnezeu sosește. Tot ceea ce e necesar pe cale e întotdeauna oferit. Existența se îngrijește de tine.

Așa că nu vă faceți griji. Dimpotrivă, folosiți oportunitatea. Această lume care vă provoacă, acest tumult permanent din exterior trebuie folosit. Trebuie să fiți martori la toate acestea. Priviți-le. Învățați să rămâneți neafecțați de ele, neatinși de ele – ca o frunză de lotus în apă. Și atunci veți fi recunoscători, fiindcă numai observând cu detașare tot tumultul veți face ca, într-o zi, brusc, „zeii să fie în vale” – veți vedea piața dispărând undeva departe, devenind un ecou. Aceasta este adevărata creștere.

Iar dacă puteți fi meditativi așa cum trebuie în ocupațiile obișnuite ale vieții, nu există nimic care să împiedice experiența să apară. Lumina va începe să circule, voi trebuie doar să fiți vigilenți.

Meditați dimineața, apoi rămâneți aproape de centrul vostru. Mergeți în lume, dar rămâneți aproape de centrul vostru; amintiți-vă în permanență de voi înșivă, rămâneți conștienți de ceea ce faceți.

Când, în viața de zi cu zi, ai capacitatea de a reacționa întotdeauna față de situații numai prin intermediul reflexelor, fără interferența vreunui gând legat de ceilalți sau legat de tine însuși, aceea este o circulație a luminii ce izvorăște din circumstanțe. Acesta este primul secret.

Iar când lucrurile se ivesc, acționați, dar nu vă identificați cu acțiunea. Rămâneți spectatori. Faceți ceea ce trebuie făcut, dar nu vă identificați cu cel care acționează. Acționați, și apoi uitați cu totul de acțiune – acționați ca dintr-un reflex.

Dacă dis-de-diminează poți să te distanțezi de tot ce îți ocupă mintea și să meditezi vreme de una sau două ore, iar apoi să te orientezi către toate activitățile și lucrurile exterioare într-un mod pur obiectiv, reflex, și dacă poți continua asta fără întrerupere, atunci după două sau trei luni toți cei desăvârșiți, din ceruri, vin și aprobă acest comportament.

Comportați-vă într-un mod obiectiv. Observați situația și faceți orice e nevoie să faceți. Dar nu vă atașați de acțiune, nu începeți să vă faceți griji în privința ei, nu vă gândiți la rezultat. Faceți ce trebuie și rămâneți vigilenți, și detașați, și neimplicați, rămâneți departe, în centrul vostru, înrădăcinați acolo. Dar în fiecare zi, dis-de-diminează, orientați-vă către centrul interior ca să puteți să vi-l amintiți întreaga zi.

Două momente din zi sunt cele mai bune în acest sens. Prima dată e dis-de-diminează: orientați-vă către centrul vostru, ca să puteți trăi la circumferință, însă amintindu-vă perfect de centrul vostru. Iar al doilea moment bun e înainte de a merge la culcare: orientați-vă din nou către centru, așa încât în somnul profund – chiar și în timp ce visați, în timp ce sunteți inconștienți – să puteți rămâne cât mai aproape de centru. Aceste două momente sunt cele mai bune. Iar dacă puteți medita în aceste două momente ale zilei, nu mai aveți nevoie să vă duceți nicăieri altundeva. Nu mai aveți nevoie să vă duceți la nici o mănăstire, la nici o peșteră, nu mai aveți nevoie să renunțați la lume, iar într-o zi, brusc, veți vedea flori revărsându-vă asupra voastră și zei șoptindu-vă la ureche.

Întreaga existență sărbătorește momentul în care un suflet sosește acasă. Ce i s-a întâmplat lui Subhuti vi se poate întâmpla și vouă. Aspirați la asta. E dreptul vostru prin naștere, poate fi revendicat.

Destul pentru azi.

Solitudinea e dimensiunea supremă

Prima întrebare:

Osho,

După valul imens de evenimente și în urma unei profunde experiențe care mi-a rămas în amintire, mă confrunt acum cu o solitudine nouă. Eforturile de a împărtăși sau de a evada în distracții au acum rezultate proaste. De ce mă agăț de acest obicei al evitării solitudinii? Câteva comentarii m-ar putea ajuta în legătură cu sarcina care mă așteaptă.

Solitudinea e dimensiunea supremă. Nu ai cum să fii altfel decât în solitudine. Poți să uiți de ea, poți să te afunzi în fel și fel de lucruri, dar adevărul va ieși iar și iar la suprafață. Astfel, după fiecare experiență profundă te vei simți singur. După o mare iubire te vei simți singur, după o meditație profundă te vei simți singur.

De aceea toate marile experiențe îi lasă pe oameni triști. În urma unei experiențe profunde se instalează întotdeauna tristețea. Din cauza acestui fenomen, milioane de oameni nu caută experiențele profunde, ci le evită. Nu vor să pătrundă adânc în iubire, sexul e suficient, pentru că sexul e superficial: nu-i va lăsa cu sentimentul că sunt singuri. Va fi distractiv, se vor bucura de el pentru o clipă, și apoi vor uita cu totul de el. Nu-i va aduce în centrul ființei lor. Dar iubirea te aduce în centrul tău: iubirea e atât de profundă încât te lasă într-o stare de solitudine.

Lucrul acesta va părea paradoxal, pentru că în mod obișnuit, oamenii cred că iubirea te face conștient de apropierea celorlalți. Așa ceva e o mare prostie. Dacă iubirea e profundă, ea te va face conștient de solitudine, nu de apropierea celorlalți, fiindcă atunci când ceva devine profund, ce se întâmplă? Părăsești periferia ființei tale și cazi în centrul tău, iar centrul este absolut solitar. Acolo numai tu ești, sau nici măcar tu, ci numai o

conștiință – fără ego în ea, fără o identitate, fără o definiție – un abis al conștiinței.

După ce asculți o muzică extraordinară, sau după ce pătrunzi sensul unei poezii extraordinare, sau după ce vezi un apus splendid, se întâmplă întotdeauna: în urma acelei experiențe te vei simți trist. Văzând asta, milioane de oameni au decis să nu mai vadă frumusețea, să nu mai iubească, să nu mai mediteze, să nu se mai roage – să evite tot ceea ce e profund. Dar chiar dacă eviți adevărul, el tot îți iese în cale uneori. Fără să-ți dai seama, te ia în stăpânire.

Poți să te refugiezi în distracții pe moment, dar nici o distracție nu te va ajuta. Trebuie să accepți solitudinea fiindcă ea reprezintă dimensiunea supremă. Nu e un accident, ci reprezintă realitatea. Reprezintă tao. Odată ce o accepți, calitatea se schimbă. Solitudinea nu dă naștere tristeții. Ideea ta că n-ar trebui să fii singur e cea care dă naștere tristeții; ideea ta că a fi singur înseamnă a fi trist e cea care creează problema. Solitudinea e cât se poate de frumoasă, fiindcă e liberă. Ea reprezintă libertate absolută – cum ar putea să dea naștere tristeții?

Dar interpretarea ta e greșită. Va trebui să renunți la interpretarea aceasta. De fapt, atunci când spui: „mă confrunt cu o solitudine nouă“, ceea ce vrei să spui e că te confrunți cu o singurătate nouă. N-ai văzut încă deosebirea dintre singurătate și solitudine.

Atunci când e greșit interpretată, solitudinea pare singurătate. Singurătate înseamnă că îți e dor de celălalt. Și cine e celălalt? Celălalt e reprezentat de orice lucru care poate folosi drept scuză pentru a-ți îneca conștiința, orice narcotic. Poate fi o femeie, poate fi un bărbat, poate fi o carte, poate fi orice – orice te ajută să uiți de tine însuți, orice te împiedică să-ți amintești de tine, orice îți ia de pe umeri povara conștiinței. Așadar, tu te referi, de fapt, la singurătate.

Singurătatea e o stare negativă: îi duci lipsa celui alt și începi să-l cauți pe celălalt. Solitudinea e extraordinar de frumoasă. Solitudine înseamnă acel moment în care nu mai ai nevoie de celălalt, în care îți ești suficient ție însuți – atât de suficient încât poți să-ți împărtășești solitudinea cu întreaga existență, atât de inepuizabilă e solitudinea ta încât poți s-o reverseși asupra întregii existențe și ea tot va continua să existe în tine. Ești bogat atunci

când ești în solitudine, ești sărac atunci când te simți singur.

Omul care suferă de singurătate e un cerșetor, inima lui e un bol de cerșit. Omul solitar e un împărat. Buddha e solitar...

Iar ceea ce ți s-a întâmplat ție a fost experiența solitudinii, dar interpretarea ta a fost greșită. Interpretarea ta vine din experiențele tale trecute, din mintea ta trecută. Vine din memoria ta. Mintea îți dă o idee eronată. Renunță la minte, pătrunde în solitudine; privește-o, gust-o. Toate aspectele ei trebuie examinate. Pătrunde în ea pe toate ușile posibile. E cel mai mare templu care există. Și în solitudinea aceasta te vei găsi pe tine însuși – iar a te găsi pe tine însuși înseamnă a-l găsi pe Dumnezeu. Dumnezeu e solitar.

Iar odată ce ai cercetat solitudinea fără ca mintea să interfereze cu acest proces, nu-ți vei mai dori deloc distracții. Atunci nu vei mai avea nevoie de distracții. Atunci nu-ți vei mai dori să fugi de solitudine, fiindcă ea e viața, ea e viața veșnică. De ce să vrei să fugi de ea? Iar eu nu spun că în acea solitudine nu vei mai putea să stabilești relații cu ceilalți. De fapt, atunci vei putea s-o faci pentru prima dată cu adevărat.

Un om singur nu poate să stabilească relații din cauză că nevoia lui de ceilalți e prea mare, se agață de ei, se sprijină pe ei. Încearcă să-l posede pe celălalt din cauză că îi e frică încontinuu: „Dacă celălalt pleacă, ce mă fac? O să rămân singur din nou“. De aceea există atât de multă posesivitate în lume, din acest motiv: din teamă. Dacă celălalt pleacă, vei rămâne singur, complet singur. Și nu-ți place lucrul acesta, te simți nefericit numai la gândul acesta. Posedă-l pe celălalt, posedă-l într-atât încât să nu mai existe posibilitatea ca el să fugă de tine. Iar celălalt face și el același lucru: încearcă să te posede pe tine. Astfel, iubirea devine o mare nefericire. Iubirea devine politică, dominare, exploatare. Iar asta se întâmplă din cauză că oamenii care se simt singuri nu pot iubi.

Oamenii singuri n-au nimic de oferit. Ei se exploatează reciproc. Și, firește, atunci când n-ai nimic de oferit, iar celălalt începe să te exploateze, te simți ofensat. Vrei să-l exploatezi pe celălalt, nu să fii exploatat. Aici intră în scenă politica: vrei să oferi cât mai puțin și să primești cât mai mult – iar celălalt face la fel cu tine, și amândoi vă faceți nefericiți unul pe celălalt.

Am auzit...

Un bărbat a oprit mașina în pădure și a început să o sărute pe femeia din dreapta lui. Dar aceasta i-a zis: „Oprește-te! Tu nu știi cine sunt. Sunt prostituată, iar taxa mea e de 50 de dolari“.

Bărbatul i-a dat femeii 50 de dolari și a făcut dragoste cu ea. Când a terminat, a rămas tăcut la volan, fără să se miște.

Femeia l-a întrebat: „Acum ce mai aștepți? Se face târziu și vreau să mă întorc acasă“.

Iar bărbatul a zis: „Îmi pare rău, dar trebuie să-ți spun că eu sunt șofer de taxi... iar tariful ca să te duc înapoi e 50 de dolari.“

Asta se întâmplă în relațiile voastre de dragoste: cineva e o prostituată, altcineva e un șofer de taxi. E un negoț, dinte pentru dinte. E un conflict continuu. De aceea cuplurile se ceartă încontinuu. Cei doi nu se pot părăsi reciproc; chiar dacă se ceartă încontinuu, nu se pot părăsi. De fapt, din cauza asta se ceartă – ca nici unul să nu poată pleca. Odată ce veți prinde ideea, veți înțelege toată nefericirea căsniciei. Veți înțelege pe ce se întemeiază ea.

Ne mirăm de ce oamenii nu-și părăsesc partenerii dacă nu sunt fericiți unul cu celălalt? Nu pot să-i părăsească! Nu pot să trăiască împreună, dar nu pot nici să se despartă. De fapt, însăși ideea de separare dă naștere conflictului. Se schilodesc reciproc pentru ca celălalt să nu poată fugi, chiar dacă vrea să fugă. Se împovărează reciproc cu atât de multe responsabilități, cu atâtea moralități, încât chiar dacă celălalt vrea să plece, se va simți vinovat. Îl va mustra conștiința, va simți că a făcut ceva rău. Iar cât stau împreună, nu fac decât să se certe. Timpul lor împreună e o gâlceavă continuă. Căsătoriile voastre, așa-zisa voastră iubire e o piață. Nu e iubire. Din singurătate nu se poate naște iubirea.

Din cauza sentimentului de singurătate, oamenii încep să mediteze; însă din singurătate nu se poate naște nici meditația. Ei se simt singuri și vor ceva cu care să se umple. Au nevoie de o mantra, de Meditația Transcendentală și tot felul de prostii. Vor ceva cu care să se umple, fiindcă se simt goi și

singuri. Repetând „Ram-Ram, Krishna-Krishna“ sau „Ave Maria“ vor putea măcar să uite de ei înșiși. Asta nu e meditație! Asta nu face decât să le acopere singurătatea, golul interior. Prin asta nu fac decât să acopere o gaură neagră dinăuntrul lor.

Sau încep să se roage în Biserici și în temple și încep să-i vorbească lui Dumnezeu. Acum, Dumnezeu e închipuirea lor. Nu-l pot găsi pe celălalt în lume, din cauză că e prea costisitor să-l găsești pe celălalt în lume, și e multă bătaie de cap, așa că acum îl creează pe „celălalt“, acolo sus, în cer – încep să-i vorbească lui Dumnezeu. Dar nu pot trăi fără celălalt, celălalt trebuie să fie prezent. Chiar dacă fug în deșert, se vor uita și acolo către cer și vor vorbi cu celălalt. Aceasta este o închipuire și nimic altceva. Iar dacă continuați să vorbiți așa multă vreme, ați putea începe să aveți halucinații și să credeți că celălalt e cu adevărat prezent.

Nevoia voastră e atât de mare încât îl puteți crea pe celălalt prin intermediul imaginației voastre. De aceea așa-zisele religii au încercat să vă îndepărteze de ceilalți care sunt disponibili, care sunt ființe obișnuite. Ele vor ca voi să nu vă căsătoriți. De ce? Pentru că dacă vă căsătoriți și aveți o soție, un soț, nu mai aveți nevoie de Dumnezeu. E o strategie: nu vă permit să fiți între oameni fiindcă atunci veți fi ocupați și nu vă veți mai simți singurătatea. Și atunci de ce-ați mai vrea să vorbiți cu Dumnezeu? Puteți să vorbiți cu oamenii. Ele vă vor duce în peșterile din Himalaya, în mănăstiri, ca să rămâneți atât de singuri încât, din cauza acelei nefericiri a singurătății, să fiți nevoiți să vorbiți cu Dumnezeu, să fiți nevoiți să creați un Dumnezeu așa cum vi-l doriți. Și atunci, cu cât va fi mai mare nevoia voastră de celălalt, cu atât va fi mai mare posibilitatea de a avea viziuni ale lui Dumnezeu. Iar acele viziuni nu sunt altceva decât iluzii, visare cu ochii deschiși. E ca atunci când ții un post lung și începi să vezi mâncăruri în închipuire.

Am auzit despre un poet care s-a rătăcit în pădure timp de trei zile, flămânzind, iar apoi, într-o noapte, a văzut pe cer luna plină. Și a fost foarte mirat, fiindcă toată viața lui, atunci când văzuse luna plină se gândise mereu la fața femeilor frumoase, la iubitele lui. Dar în noaptea aceea, după trei zile în care nu mâncase nimic – obosit, flămând, însetat – s-a uitat la lună și a văzut o turtă albă plutind pe cer deasupra norilor. Nu i-a venit să-

și creadă ochilor: „Ce fel de poezie mai e și asta? Eu, un mare poet, iar luna plină îmi apare ca o mare turtă!“

Și știți cu toții că dacă sunteți înfometați de ceva anume un timp prea îndelungat, veți începe să înlocuiți lucrul acela cu închipuiri de-ale voastre. Dacă ați trăit într-o pădure, singuri, mai multe zile la rând, și n-ați văzut nici o femeie în tot acest timp, chiar și cea mai urâtă femeie din lume vă va părea o Cleopatra.

Mulla Nasruddin se ducea la o stațiune de munte. Are acolo o cabană. Câteodată zice: „Mă duc pentru trei săptămâni“, dar după două săptămâni e înapoi – sau câteodată chiar după șapte sau zece zile.

L-am întrebat: „De multe ori spui că te duci pentru trei sau patru săptămâni, după care te întorci în două săptămâni sau chiar mai devreme. Ce se întâmplă?“

Mi-a răspuns: „E o chestie la mijloc. Eu am acolo o femeie care are grijă de casă. E cea mai urâtă femeie – oribilă, dezgustătoare! Numai uitându-te la ea și îți vine să vomți!“.

L-am întrebat: „Dar ce are ea a face cu întoarcerea ta timpurie?“

Mi-a răspuns: „E o întreagă poveste. Când mă duc în stațiune, ea îmi pare oribilă. Dar încet, încet, după patru, cinci zile, nu mi se mai pare atât de oribilă. Iar apoi după opt, zece zile, încep să văd la ea o oarecare frumusețe. În ziua în care încep să o văd frumoasă, îmi fac bagajul și plec, fiindcă înseamnă că e deja prea mult! Înseamnă că am trăit deja prea mult departe de lume, departe de soția mea; acum până și femeia asta oribilă a început să-mi pară frumoasă! Asta înseamnă pur și simplu că m-am înfometat prea mult. Așa că asta e criteriul; ce spun eu – trei săptămâni, patru săptămâni – nu contează. Adevăratul criteriu e următorul: în ziua în care o văd pe femeia aia ca fiind frumoasă sau încep să am fantezii cu ea, îmi fac bagajul și plec. Știu că femeia e oribilă, iar dacă stau încă una sau două zile în plus, începe să fie primejdios – s-ar putea să mă îndrăgostesc de femeia asta îngrozitoare!“

Singurătatea nu dă naștere iubirii. Ea dă naștere nevoii. Iubire nu e o nevoie. Și atunci ce e iubirea? Iubirea e un lux. Ea vine din solitudine: când ești într-o solitudine extraordinară, și ești fericit, și sărbătorești, și o mare energie se acumulează în tine. Nu ai nevoie de nimeni. În acel moment, energia e atât de multă încât ai vrea s-o împărtășești – și atunci oferi. Oferi pentru că ai atât de mult, oferi fără să ceri nimic în schimb – aceea e iubirea.

Foarte puțini oameni ajung la iubire, iar aceia sunt oameni care au ajuns mai întâi la solitudine. Iar când ești în solitudine, meditația e firească, simplă, spontană. Și atunci, stând pur și simplu în liniște, nefăcând nimic, ești în meditație. Nu ai nevoie să repeți o mantra, nu ai nevoie să intonezi nici un fel de sunet stupid. Pur și simplu stai, sau mergi, sau faci treburile pe care le ai de făcut, iar meditația e prezentă precum o atmosferă care te înconjoară, precum un nor alb care te înconjoară. Ești scăldat în lumină, ești inundat de ea, iar prospețimea aceea continuă să izvorască din tine. Acum începi să împărtășești. Ce altceva ai putea face?

Când în inima ta se naște un cântec, trebuie să-l cânti. Iar când iubirea se naște în inima ta – iubirea e un subprodus al solitudinii – trebuie s-o reverși asupra altora. Când norul e plin de ploaie, el se revarsă, iar când floarea e plină de parfum, ea își eliberează parfumul în vânt. Fără să fie trimis cuiva anume, parfumul e eliberat în vânt, iar floarea nu așteaptă să întrebe: „Eu ce primesc în schimb?” Floarea e fericită pentru că vânturile au fost atât de bune încât să o ușureze de o povară. Asta este iubire adevărată – și atunci nu mai există posesivitate. Și aceasta este meditație adevărată –, iar atunci nu mai există efort.

Ceea ce ți s-a întâmplat ție este extraordinar de valoros, doar că interpretarea ta e greșită.

Spui: „După valul imens de evenimente și în urma unei profunde experiențe care mi-a rămas în amintire, mă confrunt acum cu o solitudine nouă“.

Te rog să n-o numești solitudine, sau dacă o numești solitudine atunci încearcă să îi înțelegi natura.

„Eforturile de a împărtăși sau de a evada în distracții au acum rezultate

proaste.“

Era inevitabil să aibă rezultate proaste – fiindcă e solitudine, e cu adevărat solitudine. Dacă fugi de ea vei avea de pierdut. Ar însemna să fugi de comoara ta lăuntrică, de bogăția ta, de împărăția ta. Rezultatul va fi dezastruos. Nu fugi; sapă adânc în ea, afundă-te în ea, ia-ți gândul de la fugă. Asta ai făcut toată viața. De data asta n-o mai face! De data asta pătrunde în ea. De data asta gust-o în totalitatea ei. Trebuie să ajungi să vezi ce e ea, până la rădăcină. Și odată ce ai văzut-o și ai trăit-o, vei ieși din ea ca un om cu totul nou – renăscut.

Te-am observat de-a lungul timpului: din ziua în care ai venit aici, te-am observat încontinuu. Am fost mereu cu ochii pe tine, ți-am studiat ochii, fața – ceva profund s-a întâmplat într-adevăr. Dar mult mai mult are să se întâmple de-acum înainte! Dacă fugi, vei rata acel „mult mai mult“ care te așteaptă. Nu! De data asta, nu! De multe ori ai făcut-o, timp de multe vieți ai făcut-o. De data asta renunță la orice frică, renunță la orice amintiri – pătrunde în solitudinea aceasta nouă. Este cu adevărat solitudine, nu e singurătate. Nu e nevoie să fugi de ea. Dacă fugi de singurătate te vei simți bine. Dacă fugi de solitudine te vei simți rău.

„Eforturile de a împărtăși sau de a evada în distracții au acum rezultate proaste.“

Nu împărtăși, deocamdată. Las-o să se acumuleze, să devină un nor plin cu ploaie, și atunci împărtășirea se va întâmpla de la sine, atunci nu va mai exista un efort în vederea împărtășirii. În momentul acesta, dacă începi să împărtășești, nu va fi decât o încercare de a-l găsi din nou pe celălalt, în numele împărtășirii. Va fi o evadare. Împărtășirii trebuie să i se permită să se întâmple de la sine. Continui să acumulezi solitudinea aceasta și, într-o zi, vei vedea: parfumul e eliberat în vânt. Într-o zi vei vedea: împărtășirea a început – vei fi martorul ei. Nu vei fi cel care acționează, ci vei fi doar un martor.

„De ce mă agăț de acest obicei al evitării solitudinii?“

Din cauză că încă n-ai înțeles-o ca solitudine! Continui să o interpretezi ca singurătate. Și pot să înțeleg de ce. E ceea ce li se întâmplă tuturor. Atunci când simți solitudinea pentru prima dată, o interpretezi ca singurătate din

cauză că aceasta din urmă reprezintă un fenomen cunoscut de tine, ai simțit-o toată viața. În clipa în care copilul părăsește pântecul mamei, prima experiență e aceea a singurătății, el începe să se simtă singur: a trebuit să-și părăsească propriul cămin.

Cea mai mare traumă se produce atunci când copilul trebuie să iasă din uter. El vrea să se agațe de uter, nu vrea să iasă din el. Timp de nouă luni a trăit acolo, a iubit spațiul acela, căldura lui, și n-a avut nici o grijă, nici o responsabilitate. De ce-ar pleca de-acolo? Dar e scos afară, expulzat. El nu vrea să iasă. Viața – noi îi spunem naștere, dar copilul crede că ceea ce i se întâmplă e moartea. Pentru el e moarte, fiindcă reprezintă sfârșitul vieții pe care a cunoscut-o el timp de nouă luni. E șocat, se simte pedepsit. Și nu poate gândi încă, așa că sentimentul acela coboară undeva în adâncul corpului lui. E un sentiment al ființei lui întregi, nu un gând, astfel că el se răspândește în fiecare celulă a corpului lui și rămâne acolo. Aceasta este prima experiență a singurătății. Și apoi vor urma altele și altele.

Va veni o zi când mama îi va lua sânul, iar copilul va fi din nou singur. Va veni o zi când copilul va fi luat de la mamă și dus la creșă – din nou singurătate. Apoi va veni o zi când nu i se va mai permite să doarmă în camera mamei, va primi o cameră separată – din nou singurătate. Amintiți-vă acea zi din copilărie când a trebuit să dormiți pentru prima dată singuri într-o cameră – întunericul, răceala, faptul că nu era nimeni acolo cu voi. Și nu se mai întâmplase niciodată până atunci; căldura mamei, corpul ei moale vă stătuse mereu la dispoziție. Acum copilul se agață de o jucărie, de un ursuleț – dar este el un substitut? Sau se agață de pătură – dar este ea un substitut? E un substitut slab, dar cumva el reușește să facă față situației. Se simte singur, părăsit în întuneric, aruncat, respins. Acestea sunt rănilor care continuă să se acumuleze și care continuă să adâncească tot mai mult ideea de singurătate. Apoi vine și ziua când trebuie să plece de-acasă și să se ducă la cămin și să locuiască acolo împreună cu oameni străini, necunoscuți. Amintiți-vă toate aceste răni, ele sunt acolo! Și lucrurile continuă astfel: întreaga viață e un lung proces dominat de sentimentul singurătății.

Și apoi, din întâmplare, are loc o experiență profundă, și datorită acelei experiențe ai o străfulgerare a ființei tale – dar mintea ta cunoaște numai singurătatea, așa că ea transformă experiența solitudinii în singurătate. O etichetează ca singurătate.

Aici dai tu greș. Nu mai interpreta. Ceea ce ți se întâmplă e ceva cu totul nou. E atât de nou încât nu-ți poți da seama ce e. Singurul mod în care poți afla despre ce e vorba e să pătrunzi în acest fenomen, să te familiarizezi cu el. Exact așa cum spunea maestrul Lu Tsu: „E ca atunci când bei apă – numai tu știi dacă e rece sau e caldă“.

Acum bea din solitudinea aceasta. Energia aceasta proaspătă care izvorăște din tine: bea-o, gust-o. Și vei fi surprins: nu seamănă cu nimic din ceea ce ai cunoscut până acum. E libertate, eliberarea de celălalt. E ceea ce în Orient am numit moksha, libertatea absolută. Iar după această libertate devine posibilă iubirea, după această libertate devine posibilă împărtășirea, după această libertate, viața ta va avea o semnificație cu totul diferită, o splendoare cu totul diferită. Splendoarea ta ascunsă va ieși la iveală.

A doua întrebare:

Osho,

De ce eșuează revoluțiile?

În primul rând, pentru că nu sunt revoluții. Revoluția e posibilă numai în sufletul individual. Revoluția socială e un fenomen fals, deoarece societatea nu are un suflet al ei. Revoluția e un fenomen spiritual. Nu poate exista revoluție politică, revoluție socială, revoluție economică. Singura revoluție este aceea a spiritului; e individuală. Iar dacă se schimbă milioane de indivizi, atunci societatea se va schimba și ea, ca o consecință, nu invers. Nu poți să schimbi societatea mai întâi și să speri că indivizii se vor schimba și ei după aceea.

De aceea revoluțiile au eșuat mereu: din cauză că noi am abordat revoluția dintr-o direcție total greșită. Ne-am gândit că dacă schimbăm societatea, dacă schimbăm structura – economică sau politică –, atunci într-o zi indivizii, elementele constitutive ale societății, se vor schimba. Așa ceva e prostie curată. Cine va face revoluția aceasta?

De exemplu, în 1917, o mare așa-zisă revoluție a avut loc în Rusia. Dar cine va prelua frâiele acestei revoluții? Cine va prelua puterea? Iosif Stalin a preluat puterea. Dar Stalin nu trecuse prin nici o revoluție; el e un subprodus al aceleiași societăți pe care o schimbase sau pe care încerca să o schimbe. S-a dovedit un țar mult mai periculos decât țarii pe care îi distrusese, fiindcă el era creat de acei țari, era un subprodus al societății feudale. A încercat să schimbe societatea, dar el însuși avea o minte dictatorială. Și-a impus dictatura asupra țării, revoluția a devenit contrarevoluție – și aceasta e nenorocirea ce a urmat tuturor revoluțiilor care s-au produs vreodată în lume, din cauză că revoluționarul reprezintă același tip de om. A fost creat de trecut, nu e nou. Ce va face el? Va repeta trecutul, doar etichetele vor fi noi. Îi va spune comunism, socialism, fascism – asta nu contează, poți veni cu nume fanteziste. Numele fanteziste au rolul de a păcăli oamenii.

Mulla Nasruddin s-a dus la doctor, i-a cerut să-l consulte și i-a zis: „Te rog să-mi spui pe înțelesul meu. Nu vreau un diagnostic formulat în termeni științifici, încâlciți. Mie să-mi spui simplu care e problema mea. Nu folosi cuvinte mari din latină sau greacă. Spune-mi simplu și clar care e problema mea“.

Doctorul l-a consultat și i-a zis: „Dacă vrei să știi exact, în cuvinte simple, nu ai absolut nimic, ești doar leneș“.

Nasruddin i-a zis atunci: „Bun. Îți mulțumesc. Acum scrie-mi o denumire fantezistă, ca să pot să i-o arăt nevastă-mii. Cu cât e termenul mai pompos, cu atât mai bine. Alege unul cât mai încâlcit cu putință“.

Venim mereu cu nume noi și fanteziste, dar în profunzime, realitatea rămâne aceeași.

Nu s-a întâmplat nimic în 1917. Un țar a fost înlocuit de un altul și, desigur, acesta din urmă a fost mai periculos. De ce? Pentru că Stalin, fiind cel care-l distrusese pe țar, a fost un om mai puternic – fără îndoială mai vicelan. Știa cum fusese distrus țarul, așa că știa cum să se protejeze pentru a nu avea aceeași soartă. A creat în Rusia o sclavie și mai mare decât cea de dinainte,

fiindcă se temea că mai devreme sau mai târziu avea să fie răsturnat de la conducere. Așa că trebuia să dărească toate podurile și să arunce toate scările pe care le folosisese și să fie mai precaut. Țarul nu fusese atât de precaut, fiindcă el se născuse țar: moștenise puterea, o considera ca fiind de la sine înțeleasă. Stalin își croise drum singur, și fusese un drum lung, chinuitor, și trebuise să distrugă mulți dușmani.

După revoluție a început să-i distrugă și să-i omoare pe toți aceia care i-ar fi putut fi rivali în vreun fel. Troțki a fost omorât din cauză că era următorul după el ca putere, îi sufla în ceafă, de fapt avea o influență mai mare în Rusia decât Stalin, fiindcă era un intelectual evreu, era un mare orator, avea mai mare priză la mase. Din punct de vedere intelectual, Stalin nici nu se compara cu Troțki, așa că acesta din urmă trebuia să moară. Și e posibil ca și Lenin să fi fost otrăvit prin doctorii lui. Apoi, în anii în care Stalin a fost la putere, și-a distrus toți potențialii rivali. Unul câte unul, toți membrii Politburo-ului au fost omorâți – probabil că Stalin a fost cel mai puternic om din întreaga istorie a umanității –, iar el a transformat toată țara într-o mare închisoare.

Așa eșuează revoluțiile, acesta este primul motiv: din cauză că le abordăm din direcția greșită.

În al doilea rând, odată ce o revoluție a reușit, trebuie să-i distrugem pe revoluționari, fiindcă revoluționarii sunt oameni periculoși. Ei au distrus societatea inițială, o vor distruge și pe cea nou-creată – din cauză că sunt dependenți de revoluție. Ei nu știu decât un singur lucru, sunt experți într-un singur lucru: răsturnarea guvernelor. Nu le pasă despre ce guvern e vorba. Toată expertiza și toată puterea lor e legată de răsturnarea guvernelor. Odată ce revoluția e încununată de succes, prima sarcină a celor care vin la putere este să-i distrugă pe toți revoluționarii rămași – iar ei se află acum la putere datorită acelor revoluționari! Așa că fiecare revoluție se transformă într-o contrarevoluție.

Încercați să înțelegeți. Mintea unui revoluționar este o minte distructivă: el știe să distrugă, nu știe să creeze. E foarte capabil să ațâțe oamenii la violență, dar e absolut incapabil să-i ajute pe oameni să devină calmi și liniștiți, să se aștearnă pe treabă și să creeze. El nu cunoaște genul acela de

limbaj: toată viața a fost un revoluționar, toată munca lui, toată expertiza lui constă în a-i ațâța pe oameni, în a distruge. Doar acel limbaj îl cunoaște el, așa că nu poți trage nădejde să-i schimbi în totalitate modul de a trăi acum, la sfârșitul vieții. Așa că cei care sunt la putere trebuie să-i distrugă pe toți revoluționarii rămași. Fiecare revoluție își omoară părinții – trebuie s-o facă – și odată ce acei părinți sunt omorâți, revoluția se transformă într-o contrarevoluție. Nu mai e revoluționară, e antirevoluționară.

Chiar acum, lucrul acesta s-a întâmplat în India. Jayprakash Narayan a condus o mare revoltă, a ajutat țara să-și schimbe guvernul. Iar cei care au venit la putere, Morarji Desai și ceilalți, au venit la putere datorită lui Jayprakash Narayan. Dar odată ce s-au văzut la putere au început să-i reducă din atribuții lui Jayprakash Narayan. Au început să se teamă: „Omul ăsta e periculos, are influență asupra maselor, așa că s-ar putea dovedi din nou a fi o mare problemă. Trebuie să i se reducă la minimum puterea“.

Lucrul acesta s-a întâmplat și când a fost răsturnat guvernul britanic de la conducerea acestei țări. Mahatma Gandhi a fost omul care a făcut asta. Odată ce puterea a ajuns în mâinile indienilor, aceștia au început să-l dea deoparte pe Mahatma Gandhi. Ultimele lui cuvinte au fost: „Nimeni nu mă ascultă. Sunt cea mai inutilă persoană“. Iar cei care erau la putere se aflau acolo datorită lui, dar nu-l asculta nimeni. Se bănuiește că cei pe care i-a adus la putere au fost implicați în uciderea lui, direct sau indirect. Poate că n-au fost implicați direct, ci indirect: au fost pe deplin conștienți de faptul că avea să fie omorât, dar n-au luat nici un fel de măsuri. Acesta este sprijin indirect.

Morarji Desai era la putere. A fost informat de faptul că se pune la cale o anumită conspirație, dar n-a luat-o în seamă – ca și cum, în adâncul lor, ar fi vrut cu toții să scape de Mahatma, fiindcă acum el era pentru ei o mare bătaie de cap din cauză că rămăsese cu vechea idee, continua în același fel ca până atunci. Fusesse mereu împotriva guvernului, era și acum împotriva guvernului. Acum guvernul era al lui, dar el continua să spună diverse lucruri, să critice, iar guvernul se simțea foarte stânjenit. Au fost cu toții ușurați. Chiar dacă au plâns și au zis că „S-a întâmplat o mare nenorocire“, în adâncul lor s-au simțit ușurați.

La fel stau lucrurile în privința lui Jayprakash Narayan: acum el se simte

lăsat complet pe dinafară, nimănui nu-i mai pasă de el. De fapt, oamenii care sunt la putere se roagă ca el să moară mai repede. Iar el e foarte bolnav – jumătate de săptămână face dializă. Nu poate munci, corpul lui e tot mai slăbit cu fiecare zi. Ei se bucură, probabil, foarte mult că în curând vor scăpa de el și atunci nu va mai fi nimeni mai puternic decât ei.

Aș vrea să-i spun lui Jayprakash...

Îl iubesc pe acest om. E un om bun – atât de bun încât n-a fost menirea lui să fie în politică, nu e un politician. E un poet, un visător, un idealist, un om bun – toți visătorii sunt oameni buni.

Aș vrea să-i spun să-și ceară iertare de la țară înainte de a muri. Să spună țării că în numele său, o șleahță de politicieni flămânzi de putere a înșelat țara, că a fost păcălit de acei politicieni și că țara a fost de asemenea păcălită de ei. Să spună țării că revoluția a eșuat. Dar nu numai că revoluția a eșuat, ci și că toate revoluțiile vor continua să eșueze în același fel, din cauză că însăși temelia lor e greșită.

Revoluția nu poate fi impusă din afară. Cine sunt cei care o vor impune? Sunt oameni care fac parte din trecut, oameni care continuă trecutul. Să spună țării că revoluțiile politice nu au viitor. Numai un anumit gen de revoluție e posibil, și anume revoluția spirituală: fiecare individ trebuie să se schimbe în ființa lui. Iar dacă vom putea schimba milioane de oameni, atunci societatea se va schimba. Nu există altă cale de schimbare, nu există scurtături.

Iar lucrul acesta trebuie, de asemenea, înțeles: e o caracteristică inerentă a oricărui sistem în curs de dezvoltare faptul că eroii apar ca eroi numai în contextul care a stimulat crearea lor. Odată ce acești eroi înving contextul respectiv și îl schimbă, devin ei înșiși contextul care va trebui schimbat.

Un anumit erou se naște într-o anumită situație. De exemplu, Mahatma Gandhi s-a născut datorită Imperiului Britanic. El a avut un sens numai în contextul Imperiului Britanic. Odată ce Imperiul Britanic a murit, Mahatma Gandhi a devenit lipsit de sens. Contextul nu mai exista, și-atunci de unde să mai apară sensul? Așadar, odată ce contextul e schimbat, eroul însuși devine o povară lipsită de sens.

Lenin a devenit o povară pentru aceia care au venit la putere, Gandhi a

devenit o povară pentru aceia care au venit la putere, Jayprakash a devenit o povară în acest moment pentru aceia care se află la putere – și așa se prezintă istoria, întreaga istorie. Dar există o lege fundamentală la mijloc: fiecare sistem aflat în curs de dezvoltare are drept caracteristică faptul că eroii apar și rămân eroi numai în contextul care a stimulat crearea lor.

Liderii politici sunt lideri temporari. Ei există într-un anumit context; când contextul a dispărut, au dispărut și ei. În privința asta sunt diferiți buddhașii: contextul lor e eternitatea. Contextul lor nu face parte din timp. În privința asta un Iisus, un Zarathustra, un Lao Zi au sens veșnic: fiindcă nu fac parte din timp, mesajul lor e etern. Mesajul lor există în contextul nefericirii omenești, al ignoranței omenești. Până când întreaga existență nu va deveni iluminată, Buddha nu-și va pierde relevanța. De aceea spun că liderii politici vin și pleacă, rămân pe scenă doar pentru câteva clipe. Numai ființele spirituale rămân de-a pururi. Buddha e relevant în continuare și va rămâne relevant de-a pururi, fiindcă iluminarea va fi mereu o necesitate.

Politicienii nu făuresc adevărata istorie a umanității, ei fac doar zgomot. Adevărata istorie e altceva, ceva precum un curent subteran, adevărata istorie n-a fost scrisă încă fiindcă noi suntem prea preocupați de lucrurile temporare. Suntem prea obsedați de ziare, care sunt relevante astăzi, iar mâine vor deveni irelevante. Cine are ochi, să vadă esențialul: trebuie să devenim interesați de ceea ce este etern.

Societățile din vechime nu erau interesate prea mult de viața de zi cu zi. Erau interesate de ceva mai profund. Ele n-au crescut cu televizorul, cu radioul și cu ziarul. Ele recitau din Coran, meditau asupra textelor din Gita, încantau texte din Vede, contemplau statuile lui Buddha și lui Mahavira. Acestea sunt fenomene eterne.

De aceea spun că evenimentele care se întâmplă zi de zi sunt aproape insignifiante, fiindcă în clipa în care se întâmplă aproape că au și dispărut deja, deoarece contextul lor se schimbă. Revoluțiile politice au apărut și au dispărut; ele sunt baloane de săpun. Poate pentru o clipă arată frumos, dar nu sunt diamante veșnice.

Diamantul veșnic îl reprezintă revoluția interioară. Dar revoluția interioară e dificilă, fiindcă revoluția interioară are nevoie de creativitate, iar revoluția exterioară are nevoie de distructivitate. E ușor să urăști, e greu să iubești. E

ușor să distrugi, dar ca să construiești un Taj Mahal ai nevoie de ani de zile. A fost nevoie de 40 de ani și de cincizeci de mii de oameni care să muncească în fiecare zi. Dar de câte zile ar fi nevoie pentru distrugerea lui? Ia un buldozer și în nici o zi totul ar fi culcat la pământ. Să distrugi e foarte ușor, de aceea oamenii devin foarte interesați de distrugere; li se pare că asta e o scurtătură. Să crezi e foarte greu.

Și încă o dată vă amintesc: din cauză că toate revoluțiile sunt distructive, ele îi pot atâta pe oameni la distrugere. E foarte ușor să atâți oamenii la distrugere, fiindcă oamenii sunt frustrați, oamenii sunt nefericiți; îi poți provoca la o revoltă. Dar în clipa în care au distrus, apare întrebarea: „Acum ce e de făcut?” Nu știu cum să creeze, iar așa-ziișii voștri revoluționari nu știu ce să facă. Atunci toată lumea e într-un impas. Nefericirea continuă, câteodată chiar se adâncește. După câțiva ani, oamenii uită din nou și iar încep să gândească în termeni de revoluție – iar liderul politic e mereu acolo, gata să te conducă la distrugere.

Ceea ce fac eu țin de creativitate. Nu vă atâta la nici o distrugere, nu vă spun să dați vina pe alții pentru nefericirea voastră. Eu vă spun că voi sunteți responsabili, așa că numai aceia dintre voi care au curajul de a-și asuma responsabilitatea aceasta pot fi cu mine. Dar aceasta este o revoluție adevărată. Dacă îți asumi responsabilitatea pentru viața ta poți începe să o schimbi. Schimbarea va fi lentă, numai odată cu trecerea timpului vei începe să pătrunzi în lumea luminii și cristalizării, dar odată ce devii cristalizat ajungi să știi ce e o revoluție adevărată. Atunci împarte revoluția ta cu ceilalți. Ea trebuie să se transmită așa: de la inimă la inimă.

Guvernele, structurile sociale au fost schimbate de multe ori, dar nimic nu se schimbă niciodată cu adevărat. De fiecare dată se repetă același lucru. De aceea eu nu-mi numesc sannyasinii revoluționari, ci rebeli – ca să fac o distincție. Revoluția a ajuns să fie prea contaminată de ideea socială. Rebeliunea e individuală.

Fiți rebeli! Asumați-vă responsabilitatea pentru viața voastră. Renunțați la toate prostiile care v-au fost băgate în cap. Uitați tot ce ați învățat de la alții și începeți să învățați voi singuri, de la zero. E greu, e o călătorie anevoioasă.

Și rețineți încă ceva: atât sistemele de supraviețuire personală, cât și sistemele de guvernare socială încep prin a fi utile și treptat devin

contraproductive. Aceasta este însăși natura procesului evolutiv. Tot ceea ce se întâmplă la exterior poate părea la început ca fiind foarte productiv, dar în curând devine contraproductiv – fiindcă viața se schimbă mereu. Viața face salturi în necunoscut, iar structurile voastre rămân mereu în urmă, și fiecare structură devine, la rândul ei, un mormânt, astfel că trebuie din nou distrusă.

Dar eu vă arăt un mod de a trăi în care nu e nevoie de nici o structură interioară. Conștiința poate rămâne nestructurată. Aceasta este semnificația cuvântului libertate. Conștiința nu are nevoie de nici o structură, de nici un caracter. Ea poate trăi clipă de clipă fără nici o structură, fără nici o moralitate, fără nici un caracter, deoarece conștiința e suficientă. Poți răspunde, iar răspunsul tău va fi bun și virtuos fiindcă ai răspuns în mod conștient.

Trăiți conștient, fără nici o structură, așa încât să nu ajungeți niciodată captivi într-un sistem contraproductiv. Altminteri e foarte posibil să învățați un lucru foarte frumos, dar care va rămâne frumos doar pentru câteva zile; în curând va deveni un obicei și din nou te vei trezi pradă unui obicei, înconjurat de el ca de o temniță.

Viața adevărată trebuie trăită fără obiceiuri. Ați auzit, iar și iar vi s-a spus: „Renunțați la obiceiurile proaste“. Eu vă spun: renunțați la orice fel de obiceiuri, la obiceiurile ca atare! Nu există obiceiuri bune și obiceiuri rele: toate obiceiurile sunt rele. Rămâneți lipsiți de obiceiuri, trăiți fără obiceiuri, și atunci veți trăi de la o clipă la alta, liberi – și aceasta este viața unui revoluționar.

Și rețineți, de asemenea: în lumina beneficiilor pe care vi le-a adus în trecut, nu învinovațiți nici un program pentru că e contraproductiv, atunci când îl înlăturați. Curățenia trebuie efectuată fără nici un sentiment de vinovăție. Veți înlătura programul pentru că nu mai este de actualitate în viața voastră. Dar evitați tentația de a fi aspri cu programul pe care îl înlăturați, fiindcă el a reprezentat o treaptă necesară pentru a ajunge acolo unde vă aflați acum. Iubiți-l pentru acest lucru și în același timp anulați-i puterea asupra voastră în ceea ce privește fazele următoare ale vieții.

Tot ceea ce faci va deveni un obicei, mai devreme sau mai târziu. În clipa în care vezi că a devenit un obicei, renunță la el, fiindcă de-acum a devenit

contraproductiv, e contrarevoluționar. Te va trage înapoi, nu-ți va permite să mergi înainte. Te va ține prionit de ceea ce îți e deja cunoscut, familiar, nu-ți va permite să te aventurezi în ceea ce e neplanificat, neexplorat. Așa că ori de câte ori înlături un obicei, nu te simți vinovat – „Curățenia trebuie efectuată fără sentimente de vinovăție“ și fără asprime. Atunci când înlături un obicei, oricât de bun a fost, nu te simți vinovat. Nu te gândești că „Mama m-a învățat asta. Dacă renunț la obiceiul ăsta o trădez“.

Primesc de la oameni scrisori în care îmi spun: „Cum să mă inițiez în sannyas? Părinții mei m-au învățat să fiu creștin catolic. N-ar însemna asta că îi trădez?“ „Am fost crescut ca musulman. N-ar însemna asta să-i trădez pe oamenii aceia care m-au învățat cu atâta iubire, cu atâta grijă să fiu musulman?“ Apare sentimentul de vinovăție.

Dacă te simți liber, curgător în religia ta catolică, atunci nu e nevoie să schimbi nimic. Dar dorința de schimbare e prezentă în tine. Asta nu arată decât că te simți îngrădit. Da, mama ta te-a învățat ce știa ea, ce simțea ea că e bine pentru tine, dar contextul s-a schimbat. Acum trăiești o viață cu totul diferită decât cea trăită de mama ta. Cum ar putea ea să rămână de-a pururi pentru tine o sursă de învățare?

Nu te simți vinovat atunci când renunți la un program, și nu fi nici aspru – fiindcă acestea sunt cele două extreme. Oamenii fie se simt vinovați, fie sunt foarte aspri, dușmănoși, furioși. Nu e nevoie să te simți nici măcar furios, fiindcă biata bătrână te-a învățat și ea ce a crezut că e bine pentru tine. Iar învățătura aceea te-a ajutat în felul ei. De fapt, cine știe? Dacă n-ai fi fost catolic poate că n-ai fi venit la mine. Învățătura aceea te-a adus la mine. Așa că tot ce s-a întâmplat în trecut a fost folosit ca o treaptă în evoluția ta: fii recunoscător. Nu e nevoie să te simți vinovat, nu e nevoie să fii aspru.

Ori de câte ori înlături un program, înlătură-l așa cum dai la o parte hainele pe care le-ai purtat. Când corpul tău crește, hainele îți rămân mici. Nu te simți vinovat pentru că renunți la pijamalele pe care ți le-a dat mama ta, atunci când acestea nu-ți mai sunt bune. Trebuie să renunți la ele! Și nu te simți nici furios. Nu e nevoie să le bați mai întâi și să arunci gaz pe ele și să le dai foc și să faci ditamai cazul pe tema asta. Nu faci asta, fiindcă știi că ți-au servit, la vremea lor.

Omul e o configurație în permanentă evoluție. În fiecare zi se întâmplă

lucruri noi, în fiecare zi trebuie să absorbi noul. Și să faci loc pentru nou, fiindcă vechiul trebuie să plece, de la ceea ce e vechi trebuie să-ți iei rămas-bun – cu toată recunoștința. Dacă puteți să rețineți aceste două lucruri – nu vă simțiți niciodată vinovați atunci când înlăturați un program vechi și nu fiți niciodată aspri atunci când înlăturați un program vechi – vă veți îndrepta către revoluția pe care aș vrea eu să o înțelegeți.

Un revoluționar nu e furios. De ce ar fi? Nu are motiv. Părinții tăi au făcut și ei ce-au putut, și au făcut-o cu cele mai bune intenții. Că ce-au făcut ei nu ți-a fost de folos, nu a făcut din tine un om liber e cu totul altă chestiune. Dar nu asta a fost intenția lor. Intenția lor a fost una bună și n-ar fi putut proceda altfel decât au făcut-o. Ei trăiseră într-o lume diferită.

Așa că rețineți, când vă educați propriii copii, rețineți: nu le dați programe, dați-le înțelegere. Nu le dați reguli fixe, dați-le vederea cu ajutorul căreia să privească lucrurile, iar ei își vor găsi propriile reguli. Nu le dați cunoștințe, dați-le luciditate. Asta aș vrea eu să facă sannyasinii mei cu copiii lor: să le dea luciditate, așa încât oriunde ar fi, oricând... Și rețineți, ei nu vor trăi în aceeași lume în care trăiți și ați trăit voi. Ei vor avea propria lume: nu puteți să vă închipuiți cum va fi lumea aceea. Ei nu vor repeta aceleași tipare de viață trăite de voi. Vor avea propriul mod de a trăi.

Dați-le luciditate: oriunde s-ar afla, își vor găsi un drum. Dați-le lumină, dați-le ochi să vadă, să înțeleagă, și dați-le curajul de a fi liberi. Dați-le suficient curaj încât atunci când constată că ceva din programul lor nu e cum trebuie, să renunțe la acel aspect. Asta înseamnă iubire.

Nu le impuneți cu forța nici un tipar. Ei vor trăi într-o lume total diferită, așadar dați-le iubirea voastră, dar nu le dați cunoștințele voastre. Lumea se schimbă atât de repede încât indiferent ce le veți da, în curând va fi depășit și va deveni pentru ei o povară, și se vor simți vinovați pentru că vor să renunțe la ea. Sau dacă vor cu adevărat să renunțe la ea vor trebui să fie furioși pe voi. În nici unul dintre cazuri nu va fi bine, așa că nu creați o astfel de situație pentru copiii voștri.

Trăiți o viață revoluționară și împărtășiți-le copiilor voștri acea revoluție. Trăiți o viață revoluționară și împărtășiți acea revoluție cu toți cei pe care îi iubiți. Numai o astfel de revoluție nu va eșua niciodată... dar genul acesta de revoluție n-a fost încercat încă.

Iisus a vorbit despre asta, dar nu s-a încercat până acum. Buddha a vorbit despre asta, dar nu s-a încercat până acum. Eu vorbesc despre asta acum; depinde de voi dacă se va încerca sau nu. Revoluția care poate reuși n-a fost încă probată, iar revoluțiile care au fost probate au eșuat toate.

A treia întrebare:

Osho,

Ești cunoscut în toată lumea ca un maestru tantric sau ca un guru al sexului, cu toate astea în cei trei ani de când mă aflu în ashramul tău nu doar că am avut parte de mai puțin sex decât oricând în viață până acum, dar m-am și gândit mai puțin la sex și am auzit mai puțin vorbindu-se despre el. Vrei să explici discrepanța asta?

Chiar zilele trecute, într-o revistă – Cine Blitz – am citit un titlu în care se spunea că sunt Hugh Hefner al lumii spirituale. La ce se referă ei?

Da, vă învăț să pătrundeți adânc în iubire. Vă învăț să pătrundeți adânc și în sex, fiindcă numai așa puteți să-l transcendeți. A trece prin sex reprezintă singura cale de a transcende sexul, dar scopul meu e să-l transcendeți. Dar asta reprezintă o problemă, iar eu am să fiu înțeles greșit iar și iar, pretutindeni în lume.

Lumea s-a obișnuit să creadă că oamenii religioși trebuie să fie împotriva sexului, iar când un om nu e împotriva sexului, cum ar putea el să fie religios? Aceste categorisiri au devenit acum împământenite. Eu vin acum și tulbur apele, și nu mă aștept ca lumea să-și schimbe imediat tiparele de gândire, așa că nu mă aștept nici să mă înțeleagă. Atunci când mă înțeleg greșit, eu îi înțeleg perfect. Nu am speranțe false, va fi nevoie de ani sau de secole pentru ca ei să mă înțeleagă. Dar așa se întâmplă întotdeauna.

Eu dau naștere unei viziuni noi asupra vieții. Viziunea e atât de nouă încât nu există încă nici o categorie în care să fie introdusă, așa că sunt cu toții

furioși. Mahatma Morarji Desai e furios. E furios din cauză că el e reprimat sexual, complet reprimat, și n-a înțeles nimic. El n-a făcut decât să-și reprime sexualitatea.

Se spune că pe vremea când era tânăr – acum 60 de ani a fost el tânăr – în satul său, un bărbat și-a violat sora. Lucrul ăsta l-a șocat foarte mult și l-a făcut să se gândească la faptul că sexul era cauza unei astfel de agresiuni. De fapt, reprimarea trebuie să fi fost cauza, fiindcă altminteri cine vrea să-și violeze propria soră? Ai trăit mereu în preajma ei, ai crescut împreună cu ea; cu excepția cazului în care ești foarte reprimat, e foarte greu să ajungi să te îndrăgostești de propria soră, e aproape imposibil.

Dragostea apare întotdeauna când la mijloc e necunoscutul, nefamiliarul. Familiaritatea aduce dispreț. Cum ai putea să te îndrăgostești de propria soră? Dar omul acela trăia pesemne într-o mare reprimare – poate că nici nu cunoscuse vreodată o femeie? Trebuie să fi fost disperat. Dar Morarji a tras de-aici concluzia că sexul e rădăcina tuturor agresiunilor. Dacă îi poate înnebuni pe oameni într-atât încât să ajungă să-și violeze propriile surori, înseamnă că el e rădăcina tuturor agresiunilor. A hotărât că el n-o să mai cedeze niciodată dorinței sexuale, și de-atunci continuă să și-o reprime.

Și același lucru era valabil în cazul gurului său, Mahatma Gandhi. Tot o traumă fusese cauza abstenenței sale de-o viață întreagă. Tatăl său era pe moarte, și el îi masa acestuia picioarele, iar doctorii spuseseră că aceea avea să fie probabil ultima sa noapte, că era posibil să nu mai apuce dimineața. Dar la miezul nopții, când tatăl său a adormit, el s-a întors în camera lui și a început să facă dragoste cu soția sa. Și tocmai când era în plin act amoros, cineva a bătut la ușă și a zis: „Ce faci? Unde ești? Tatăl tău a murit“.

A fost un șoc pentru el. A fost o traumă, o mare traumă, care i-a transformat viața – nu în bine, ci în rău. S-a simțit vinovat. A tras concluzia că dorința sexuală a fost cea care a pus stăpânire pe el în ultima clipă, când tatăl său era pe moarte. Păcătuiuse, săvârșise o nelegiuire. N-a putut să-și ierte asta niciodată, așa că pentru restul vieții a hotărât să-și reprime sexul. Abia spre sfârșit, în ultimii ani de viață, a devenit conștient de reprimare, din cauză că fanteziile sexuale au continuat până la sfârșit. Atunci a încercat câteva experimente tantrice, așa încât înainte de moarte să se poată elibera de sex – dar era prea târziu.

Acești oameni nu pot înțelege. Ei vor crede că sunt un guru al sexului, că vă învăț să vă lăsați pradă sexului. Acești oameni nu pot înțelege. Hugh Hefner nu poate înțelege nici el, fiindcă va întreba de ce vorbesc despre meditație, de ce vorbesc despre spiritualitate? Spiritualitate, meditație, samadhi – aceste lucruri îi vor părea niște prostii. Așa că atât Morarji Desai, cât și Hugh Hefner mă vor înțelege greșit. Am să fiu înțeles greșit de către așa-zișii spiritualiști și de către așa-zișii materialiști. Dar eu înțeleg: asta va fi soarta mea.

Voi putea fi înțeles numai de către un tip nou de ființă, care a văzut totalitatea aceasta: că omul e atât corp, cât și suflet, și că viața se maturizează numai prin experiențe.

Sexul poate deveni o trambulină către samadhi. Dacă îl înțelegi în profunzime, dacă trăiești experiența sexului în profunzimea ei, te vei elibera de el. Dar eliberarea aceea va avea o calitate cu totul diferită: nu va fi sex reprimat. Sexul reprimat continuă să existe în subteran, în inconștient, și de-acolo continuă să-ți afecteze viața.

Am auzit...

Odată, o bătrână religioasă și bogată l-a prins pe un hoț umblându-i prin lucruri. Trăise toată viața ei în castitate, aproape ca o călugăriță.

„Ai grijă, tanti, ține-ți gura dacă nu vrei să pățești ceva. Spune-mi unde-ți ții bijuteriile.“

„Nu le țin aici“, a răspuns femeia. „Sunt în bancă, în seif.“

„Atunci unde-ți ții argintăria?“

„Îmi pare rău, dar e toată dată la curățat.“

„Dă-mi banii pe care îi ai la tine atunci.“

„Îți spun, nu țin bani la mine.“

„Ia ascultă, tanti, te previn: dă-mi banii sau ți-i smulg eu de pe tine.“ Și a

Început să o pipăie de sus până jos.

„Iar eu îți spun că nu am nici un ban la mine. Dar dacă mai faci o dată asta, îți scriu un cec.“

Am mai auzit și o altă poveste... poate e despre același hoț!

În toiul nopții, la poliție a sunat telefonul. Cineva avea nevoie imediată de ajutor. Vocea de la telefon spunea, disperată: „Veniți repede! Veniți imediat! Un hoț e prins în camera unei femei bătrâne!“

Inspectorul de poliție care era de serviciu a zis: „Ajungem în cinci minute. Dar cine e la telefon?“

Iar vocea a răspuns: „Hoțul“.

Dacă reprimi, vei duce cu tine rana toată viața – nevindecată. Reprimarea nu e o soluție.

Schimbarea radicală vine prin înțelegere, iar înțelegerea vine prin experiență. Așa că vă dau libertate deplină să trăiți toate experiențele dorite de mintea voastră, dorite de corpul vostru, cu o singură condiție: fiți vigilenți, fiți atenți, fiți conștienți.

Dacă puteți face dragoste în mod conștient, veți fi surprinși: dragostea deține toate cheile către samadhi. Dacă puteți pătrunde adânc în dragoste, pe deplin conștienți, veți vedea că nu dragostea e cea care vă atrage, ci că atunci când ajungeți pe culmea cea mai înaltă a dragostei, în explozia orgasmică, mintea dispare, gândurile se opresc, și că de acolo curge în voi nectarul. În realitate nu sexul este cel care vă oferă experiența aceea frumoasă. Sexul doar vă ajută, într-un mod natural, să ajungeți într-un punct în care mintea se dizolvă – sigur, pentru o clipă doar. Norii se împrăștie și puteți vedea soarele. După care norii se vor aduna din nou deasupra voastră, iar soarele se va întuneca, și din nou veți începe să aveți

fantezii sexuale. Dacă veți cădea în inconștiență în timpul sexului, veți rata acest secret de fiecare dată. Nu sexul vă ține propoziți de lume, ci inconștiența!

Așadar, problema nu e cum să renunțați la sex; problema e cum să renunțați la inconștiență. Fiți conștienți și lăsați ființa voastră naturală să curgă pe deplin. Iar sexul este o parte naturală: vă nașteți din el, fiecare celulă a corpului vostru e o celulă sexuală. Reprimarea lui e împotriva naturii.

Dar există o transcendență care e o chestiune cu totul diferită. Dacă sunteți atenți și conștienți în momentul orgasmului, veți vedea că timpul dispare, pentru o clipă nu mai există timp – nu mai există trecut, viitor, sunteți întru totul aiciacum – și în asta stă frumusețea. Datorită acestui lucru simțiți atâta bucurie, atâta binecuvântare revărsându-se asupra voastră.

Aceste două secrete trebuiesc înțelese: dispariția, pentru o clipă, a minții, și dispariția, pentru o clipă, a timpului. Iar acestea sunt două aspecte ale unui singur fenomen: un aspect e timpul, celălalt aspect e mintea. Când acestea două dispar, ești într-o stare de beatitudine desăvârșită, ești în Dumnezeu. Iar meditația e o cale ce duce la dispariția acestora două fără să mai fie nevoie să treci prin sex.

Când intri în meditație, vine o zi în care îți dai seama că și în meditație se întâmplă acest lucru – mintea dispare, timpul dispare –, iar ziua aceea va fi ziua unei mari realizări. În ziua aceea îți vei da seama de ce erai atât de interesat de sex, și în ziua aceea orice urmă de interes față de sex va dispărea. Nu va fi nevoie să renunți la el prin efort, ci va dispărea pur și simplu, tot așa cum picăturile de rouă dispar în soarele dimineții – fără urmă, fără să lase vreo rană în urmă. Dacă poți crea starea aceasta prin meditație, va fi mult mai ușor de creat – fiindcă o faci singur. Nu e nevoie de celălalt, nu e nevoie să depinzi de celălalt.

În al doilea rând, dacă poți s-o faci pe calea meditației, nu pierzi nici un pic de energie. Dimpotrivă, ai mai multă vitalitate, fiindcă economisești energia.

În al treilea rând, dacă o poți face pe calea meditației, vei putea rămâne în starea de beatitudine oricât de mult dorești, nu e ceva momentan: poți învăța, încetul cu încetul, cum să rămâi în ea 24 de ore din 24. Un buddha

trăiește în starea orgasmică 24 de ore încontinuu, zi și noapte. Între ziua în care Gautama Buddha a atins iluminarea și ziua în care a murit e o perioadă de 42 de ani. În acești 42 de ani a fost într-o stare orgasmică. Gândiți-vă numai! Acele câteva clipe de orgasm pe care le aveți nu sunt nimic în comparație cu ceea ce trăiește un buddha.

Eu vă învăț o sinteză nouă. Sunt cu totul în favoarea acelei transcendențe care vă aduce la starea de buddha, dar e transcendență, nu e reprimare. Prin reprimare nimeni nu transcende vreodată. Prin reprimare nu faci decât să te învârti în cerc. Reprimând, ești nevoit să reprimi în fiecare zi. Până în ultima clipă a vieții tale, sexul te va bântui. Dacă vrei cu adevărat să te descotorosești de el... iar eu vreau să vă descotorosiți de el! Dar nu sunt împotriva sexului, fiindcă aceia care sunt împotriva sexului nu se vor descotorosi niciodată de el. De aici paradoxul învățăturilor mele.

Numai aceia care sunt cu adevărat gata să înțeleagă vor putea să înțeleagă; altminteri am să fiu înțeles greșit. Mulțimea, masele mă vor înțelege greșit. Dar nu mă aștept la altceva oricum. Îmi pare rău pentru ei, dar nici nu am așteptări din partea lor, așa că nu mă simt niciodată rănit. Știu că învățătura mea e atât de nouă încât va fi nevoie de secole pentru a se crea criteriile după care poate fi ea judecată. Criteriile nu există încă.

Se spune că atunci când un poet e cu adevărat mare, poezia lui nu poate fi înțeleasă, fiindcă toată poezia veche e diferită de ea. Un mare poet trebuie să-și creeze propriile criterii după care să fie judecată poezia lui. La fel stau lucrurile cu un mare pictor: nu poți să judeci un mare pictor după vechii pictori și vechii maeștri. El are un mesaj atât de nou, încât nici una dintre vechile evaluări nu va fi de vreun ajutor, așa că trebuie să creeze noi criterii de evaluare. E nevoie de timp. Iar dacă așa stau lucrurile în cazul poeziei, și picturii, și sculpturii, ce să mai zicem de iluminare? Aceasta este cea mai mare artă, arta artelor. E nevoie de secole.

Ultima întrebare:

Osho,

Mă tem foarte tare că o să mi se întâmple ceva neașteptat. Ce să fac?

E bine că o să ți se întâmple ceva neașteptat. De fapt, dacă nu s-ar întâmpla decât lucruri la care te aștepți, te-ai plictisi de moarte. Gândește-te numai la o viață în care s-ar întâmpla întotdeauna numai lucrurile la care te aștepți. Ce-ai face cu o astfel de viață? N-ar exista nici o urmă de bucurie în ea, ar fi plictiseală curată. Aștepți un prieten și el îți bate la ușă, te aștepți la o durere de cap și ea apare, te aștepți ca soția să plece și pleacă – te aștepți la ceva și lucrul acela se întâmplă: în 24 de ore te-ai sinucide! Ce-ai face dacă tot ceea ce se întâmplă se întâmplă exact conform așteptărilor tale?

Viața e o aventură deoarece se întâmplă lucruri neașteptate. Aventura ar fi și mai mare dacă ți s-ar întâmpla tot mai multe lucruri neașteptate. Simte-te fericit! Se întâmplă lucruri neașteptate – fii gata pentru ele, fă-le loc în viață. Nu cere să ți se întâmple lucrurile la care te aștepți. De aceea spun să rămâi gol cu privire la viitor. Nu-l proiecta, lasă viitorul să se întâmple de la sine, și vei fi într-o bucurie continuă. Vei avea un dans în ființa ta, căci fiecare lucru care ți se va întâmpla va fi absolut neașteptat. Iar când e neașteptat, e misterios...

Am auzit despre un băiețel clarvăzător. Se pare că acest băiat avea premoniții. Odată, în timp ce-și spunea rugăciunile, a zis: „Dumnezeu să o binecuvânteze pe mami, să-l binecuvânteze pe tati, s-o binecuvânteze pe bunica, la revedere, bunicule“. A doua zi, bunicul a murit de atac cerebral.

Apoi, după un timp, băiețelul a zis: „Dumnezeu s-o binecuvânteze pe mami, să-l binecuvânteze pe tati, la revedere, bunico“. Iar bunica a fost lovită de o mașină pe când traversa strada.

A mai trecut un timp, și apoi, în rugăciunile lui, băiețelul a zis: „Dumnezeu s-o binecuvânteze pe mami, la revedere, tati“. Tatăl a fost foarte tulburat. S-a dus la birou, dar n-a putut deloc să lucreze. În cele din urmă a hotărât să vină acasă devreme, dar se temea să conducă mașina, așa că a luat un taxi până acasă.

A fost întâmpinat de soție, care i-a zis: „Ce crezi că s-a întâmplat azi, dragă?

Un lucru absolut îngrozitor! Lăptarul a căzut mort pe veranda din spate!“

Destul pentru azi.

Luna adună cele zece mii de ape

Maestrul Lu Tsu a zis:

Patru cuvinte cristalizează spiritul în spațiul energiei.

În luna a șasea, zăpada albă e deodată văzută în zbor.

La a treia gardă, discul soarelui trimite raze orbitoare.

În apă bate vântul celui Blând.

Cutreierând în rai, te hrănești cu energia-spirit a celui Receptiv.

Iar secretul secretelor, mai profund decât celelalte: ținutul care nu e nicăieri e adevăratul cămin...

Aceste versuri sunt pline de mister. Înțelesul lor e următorul: cele mai importante lucruri din marele tao sunt cuvintele: acțiune prin non-acțiune. Non-acțiunea îl împiedică pe om să rămână prins în formă și imagine (materialitate). Acțiunea în non-acțiune îl împiedică pe om să se afunde într-un vid stupefiant și într-un neant mort. Până acum am vorbit despre circulația luminii, indicând drept urmare acea circulație inițială ce lucrează din afară asupra a ceea ce se află înăuntru. Aceasta are rolul de a-l ajuta pe discipol să obțină Maestrul. E pentru cei aflați în fazele de început. Ei trec prin cele două etape de tranziție inferioare pentru a o obține pe cea superioară. După ce succesiunea de evenimente e clară, iar natura circulației luminii e cunoscută, cerul nu mai tăinuiește Calea, ci dezvăluie adevărul ultim. Discipoli, țineți-o secretă și redublați-vă eforturile!

Circulația luminii este termenul general. Cu cât avansează mai mult munca, cu atât se deschide Floarea de Aur mai mult. Dar mai există un fel de circulație, și mai uimitor. Până acum am lucrat dinspre exterior către ceea ce e în interior; acum stăm în centru și dirijăm ceea ce e în exterior. Până acum i-am oferit sprijin Maestrului; acum răspândim poruncile Maestrului. Relația este cu totul inversată acum. Dacă vrei să pătrunzi în regiunile mai subtile prin intermediul acestei

metode, trebuie ca mai întâi să te asiguri că inima și corpul sunt complet controlate, că ești liber și în pace, desprins de toate încâlcirile în care ai fost prins, netulburat nici măcar de cea mai mică emoție, și având inima cerească drept în mijloc. Când lumina rotitoare strălucește către ceea ce se află înăuntru, ea nu dezvoltă o dependență față de lucruri, energia întunericului e fixată, iar Floarea de Aur strălucește concentrat. Aceasta este atunci lumina adunată a polarității. Lucrurile înrudite se atrag reciproc. Astfel, lumina polarizată a Abisalului apasă în sus. Nu e doar lumina din abis, ci e lumina creativă care întâlnește lumina creativă. De îndată ce aceste două substanțe se întâlnesc reciproc, ele se unesc inseparabil și astfel ia naștere o viață neîncetată; vine și pleacă, se ridică și cade de la sine, în casa energiei primare. Ești conștient de o strălucire și de infinitate. Corpul e cuprins de un sentiment de imponderabilitate și îi vine să zboare. Aceasta este starea despre care se spune: norii umplu cei o mie de munți. Gradual, se duce înapoi și încolo într-un mod foarte lin; se ridică și coboară imperceptibil. Pulsul se oprește, respirația se oprește. Acesta este momentul adevăratei uniuni creative, starea despre care se spune: luna adună cele zece mii de ape. În mijlocul acestui întuneric, inima cerească începe brusc o mișcare. Aceasta este întoarcerea luminii unice, timpul când copilul revine la viață.

A fost odată un rege care avea trei fii. Vrând să vadă care dintre ei era mai apt pentru a conduce regatul, le-a dat un test ciudat.

Le-a poruncit să-l însoțească, cu arcuri și săgeți, într-o plimbare călare pe drumuri de țară. Oprindu-se undeva lângă drum, alături de un câmp deschis, regele a arătat către un vultur ce stătea așezat pe o ramură a unui copac, la o distanță la care putea fi ușor ochit cu arcul.

**„Vreau să tragi cu arcul în vulturul acela“, i-a zis regele fiului mai mare.
„Dar mai întâi, spune-mi, ce vezi?“**

Mirat, prințul i-a răspuns: „Păi, văd iarbă, nori, cer, râu, un copac și...“

„Destul!“ a zis regele și i-a făcut semn fiului său mijlociu să se pregătească să tragă. Acesta tocmai se pregătea s-o facă atunci când tatăl său i-a zis și lui: „Spune-mi mai întâi ce vezi“.

„A, văd caii, pământul, un câmp de grâu și un copac bătrân și uscat, pe care

stă un vultur“, a răspuns tânărul.

„Lasă, nu mai trage în el“, a zis regele și, întorcându-se către fiul său cel mic, i-a poruncit să ochească vulturul, apoi a repetat întrebarea: „Mai întâi de toate, ce vezi?“

Tânărul a răspuns încet, fără să-și ia ochii nici o clipă de la victima sa în timp ce își pregătea arcul: „Văd punctul în care aripa se unește cu corpul...“ Și a slobozit săgeata, iar pasărea a căzut la pământ.

Fiul cel mic a devenit rege.

Regatul aparține celor care pot să lucreze în mod concentrat – iar regatul lăuntric, cu atât mai mult. Faptul de a te mișca prin viață cu o direcție – cu un țel, cu o viziune limpede – îți cristalizează energiile. Țelul nu e decât o scuză. Direcția nu e decât un element ajutător.

De obicei, ești împrăștiat în toate părțile – o parte se duce în direcția asta, o altă parte se duce într-o altă direcție. De obicei ești o mulțime, și fiecare fragment din ființa ta contrazice în permanență celălalt fragment. Cum ai putea realiza ceva în viață? Cum ai putea să te simți împlinit? Dacă povestea vieții tale e una nefericită, și dacă viața ta nu se dovedește a fi altceva decât o tragedie, nu mai e nevoie să te miri. Nimeni altcineva în afară de tine nu e responsabil.

Ai o sursă de energie inepuizabilă, dar chiar și aceea poate fi irosită. Dacă fragmentele tale sunt într-un fel de război civil, nu vei ajunge nicăieri în viață – nu mai vorbim de a ajunge la Dumnezeu, de a ajunge la adevăr. Nu vei ajunge absolut nicăieri, fiindcă orice realizare, fie ea în lumea de afară sau în lumea interioară, are nevoie absolută de un lucru: să fii unitar, așa încât energia ta întreagă să se poată revărsa în ceea ce faci, așa încât energia ta întreagă să poată deveni o căutare.

Întrebări ai multe, dar asta nu-ți va fi de nici un ajutor – decât dacă toate întrebările tale creează laolaltă în tine o căutare. Când viața ta devine o căutare, când are o direcție, ea începe să se îndrepte către împlinire. Atunci va avea o cristalizare. Cristalizare înseamnă că treptat, treptat, devine o singură unitate, ajungi să fii dintr-o bucată. Iar realizarea supremă a

adevărului nu e altceva decât realizarea supremă a unității din ființa ta. Acesta este sensul cuvântului Dumnezeu. Dumnezeu nu e undeva sus, în ceruri, așteptându-te să ajungi acolo. Dumnezeu așteaptă înăuntrul tău, dar nu-l poți găsi decât dacă ești o singură unitate – căci numai cel unitar îl poate găsi pe cel unitar.

Amintiți-vă cuvintele celebre ale marelui mistic Plotin: „Zborul celui singur către cel singur“. Mai întâi trebuie să fii singur. Asta îi spuneam ieri lui Amrito: fii singur. Singur înseamnă să devii o unitate. Această singurătate, această unitate lăuntrică îți dă o putere imensă, fiindcă atunci orice risipă încetează. Încetezi să mai pierzi energie. Omul obișnuit e ca un vas de lut găurit peste tot, din care se scurge conținutul prin toate părțile: poți să-l tot umpli tu, iar și iar, dar de fiecare dată îl vei găsi tot gol. Efortul tău nu va duce la nici un rezultat; mai întâi trebuie astupate găurile.

Gândiți-vă la viața voastră ca la o mare ocazie de a deveni unitari. Odată ce începeți să vă îndreptați în direcția bună – începeți să vă adunați –, ceva în voi începe să se așeze, apare un centru. Iar centrul acela e ușa către Dumnezeu.

Aceste sutre sunt de o valoare imensă. Ele sunt și foarte enigmatice, fiindcă atunci când începi să împărtășești adevărul, trebuie să folosești limbajul poeziei, parabolei, misterului. Nu ai cum altfel. Limbajul matematicii nu e potrivit; trebuie să te exprimi metaforic.

Înainte de a pătrunde în sutre, ascultați această mică povestire.

Marele maestru zen Nansen îmbătrânea și aștepta sosirea succesorului său. De fapt, era gata să-și părăsească trupul, dar mai zăbovea pe-aici în așteptarea succesorului său, ca să-i poată transfera ceea ce dobândise el, să-i poată oferi cheia.

Avea mulți discipoli, așa că pare foarte ciudat. Avea mii de discipoli: de ce nu putea să ofere cheia unuia dintre acești numeroși discipoli? Avea mari învățați în jurul lui – foarte pricepuți, foarte logici, eficienți, intelectuali –, dar trebuia să aștepte. Acești oameni erau capabili să înțeleagă logica, dar nu erau capabili să înțeleagă iubirea. Iar iubirea vorbește un cu totul alt limbaj. Acești oameni erau capabili să înțeleagă matematica, dar erau

absolut incapabili să înțeleagă limbajul metaforei. Erau perfect capabili să înțeleagă proza, dar nu erau receptivi față de misterele poeziei – așa că era nevoit să aștepte.

Stătea întins pe patul din camera lui, bolnav, bătrân, și se agăța cum putea de viață, căuta să mai zăbovească un timp. În ziua aceea și-a văzut pentru prima dată succesorul, pe Joshu, intrând în camera lui. La venirea acestuia nu s-a rostit nici un cuvânt. Nici maestrul n-a vorbit, nici discipolul, viitorul discipol. Acesta era un străin, dar felul în care a intrat în cameră a fost suficient.

Maestrul l-a întrebat: „De unde vii?”

De zile întregi, maestrul nu mai vorbise; era foarte bolnav, foarte bătrân, își conserva energia în toate felurile posibile. Nici măcar nu vorbea. După multe zile, acestea au fost primele lui cuvinte – adresate lui Joshu: „De unde vii?”

Joshu i-a răspuns: „De la Templul Zuizo“. Zuizo înseamnă simbolul fericirii.

Nansen a râs – nu mai râsese de luni de zile – și l-a întrebat: „Ai văzut simbolul fericirii?”

Joshu i-a răspuns: „Simbolul fericirii nu l-am văzut. Dar un buddha stând întins am văzut“.

La auzul acestora, Nansen s-a ridicat – nu se mai ridicase din pat de aproape un an. S-a ridicat auzind acestea și a întrebat: „Ai deja un maestru?”

Joshu a răspuns: „Am“.

Nansen a întrebat mai departe: „Cine e maestrul tău?”, de parcă toată boala îi dispăruse, de parcă ar fi întinerit. Vocea îi era limpede, viguroasă: „Cine e maestrul tău?!”

Joshu a râs și a zis: „Cu toate că iarna a trecut de momentul ei de vârf, e încă foarte frig. Îmi dai voie să-ți sugerez, maestru al meu, să ai grijă de corpul tău?” Și asta a fost tot.

Iar Nansen a zis: „Acum pot să mor în pace. A sosit un om care înțelege limbajul meu. A sosit un om care mă poate întâlni nu doar la suprafață, ci și în profunzime“.

Joshu a zis: „Maestre al meu, ai grijă de corpul tău“. Prin simpla rostire a acestor cuvinte, inițierea a început. Iar felul în care a zis Joshu: „Cu toate că iarna a trecut de momentul ei de vârf, e încă foarte frig“, arată că știe să vorbească în metafore. Cunoaște calea poeziei. Și cunoaște calea iubirii. De aceea a zis: „Îmi dai voie să-ți sugerez, maestre al meu, să ai grijă de corpul tău? Te rog să te întinzi. Nu e nevoie să sari din pat. Ești maestrul meu! N-am văzut încă beatitudinea, dar am văzut un buddha“.

Maestrul și-a recunoscut discipolul, discipolul și-a recunoscut maestrul. Ce s-a petrecut între ei? Ceea ce s-a petrecut e dincolo de limbaj. Cu toate astea, chiar și acel ceva trebuie comunicat prin limbaj. Chiar și această poveste trebuie relatată prin intermediul limbajului. Nu există altă cale.

Aceste cuvinte ale maestrului Lu Tsu sunt foarte misterioase. Încercați să le înțelegeți prin intermediul inimii, într-un mod plin de iubire.

Există două moduri de a asculta ceva. Unul este cel al criticului care critică în permanență înăuntrul tău, judecă, evaluează – dacă e bine sau rău, dacă mi se potrivește sau nu, dacă e în acord cu cunoștințele mele sau nu. El compară în permanență, critică. Nu acesta este modul prin care pot fi înțelese aceste frumoase sutre. Sutrele acestea sunt mai presus de mintea critică. Ele pot fi înțelese numai de către cineva empatic – cineva care poate pur și simplu să fie deschis și să asculte în mod total –, așa încât nu doar inima lui fizică, ci și inima spirituală profundă, ascunsă, să fie atinsă de ele.

Maestrul Lu Tsu a zis:

Patru cuvinte cristalizează spiritul în spațiul energiei.

Ai energia necesară, ai tot ce-ți va fi vreodată necesar. Cu toate astea ești

sărac, ești un cerșetor. Nu ți-ai folosit energia. Nu ți-ai deschis comoara încă. Nu te-ai uitat încă la ce ți-a dat Dumnezeu. Fără să privești în tine, tu dai năvală afară, de aici nefericirea. Iar nefericirea va rămâne, din cauză că nu poți găsi nimic în lumea de afară care să te satisfacă. Nimeni n-a găsit niciodată nimic în lumea de afară, nici măcar marele Alexandru. Poți să ai toată împărăția pământului. Poți să devii un chakravartin, conducător al întregului pământ, al tuturor celor opt continente.

Vei fi surprinși: geografia modernă spune că există numai șapte continente, dar străvechea geografie indiană spune că există opt continente. Probabil că acolo au pus la socoteală și Atlantida. Iar un om care domnește asupra tuturor celor opt continente se numește chakravartin. Chiar dacă devii un chakravartin, tot sărac vei rămâne, nu vei obține nimic. De fapt, vei fi pierdut foarte mult, fiindcă toată viața vei fi luptat pentru lucruri mărunte, neînsemnate, zadarnice, lumești – lucruri care îți vor fi luate de către moarte în orice clipă. Până când nu vei dobândi ceva din lumea interioară, nu vei fi bogat.

Numai împărăția lumii interioare te face bogat, pentru că nici măcar moartea nu ți-o poate lua. Acea nu-ți poate fi luată, nu poate fi distrusă. Odată ce ai cunoscut-o, e a ta pentru totdeauna.

Ai spațiul interior, ai energia interioară necesară. Ai tot ce-ți trebuie, atâta doar că n-ai privit niciodată în tine. Ai lăuta cea frumoasă, dar tu nici măcar n-ai atins-o vreodată, nici măcar n-ai văzut ce muzică poate scoate ea la iveală. Aproape că ai uitat complet de ea.

Lu Tsu spune: Patru cuvinte... doar patru cuvinte pot cristaliza ființa ta, pot crea un împărat înăuntrul tău, pot face din tine un Buddha, sau un Hristos, sau un Krishna. Care sunt aceste patru cuvinte?

Acum încercați să înțelegeți aceste patru metafore.

Prima:

În luna a șasea, zăpada albă e deodată văzută în zbor.

A doua:

La a treia gardă, discul soarelui trimite raze orbitoare.

A treia:

În apă bate vântul celui Blând.

A patra:

Cutreierând în rai, te hrănești cu energia-spirit a celui Receptiv. Iar secretul secretelor, mai profund decât celelalte: ținutul care nu e nicăieri e adevăratul cămin...

Acum încercați să descifrați aceste cuvinte misterioase, aceste afirmații ezoterice. Ele au o mare frumusețe ascunsă și un înțeles ascuns extraordinar. Fiți receptivi, căci numai așa veți putea înțelege ceva ezoteric.

În luna a șasea, zăpada albă...

Luna a șasea e mijlocul anului. Ea reprezintă mijlocul a tot. Și dacă poți fi în mijlocul a tot – fără să înclini vreodată spre o extremă – ai îndeplinit prima cerință. Aceasta are o valoare imensă pentru căutător, pentru aceia care se află într-o căutare existențială: fii în mijloc. Amintește-ți întotdeauna de mijloc, „aurita cale de mijloc“. Nu mânca prea mult și nu

posti prea mult. Nu deveni prea atașat de lucruri și nici nu renunța de tot la ele. Fii împreună cu oamenii, dar nu prea mult – nu atât de mult încât să nu mai poți fi deloc singur. Și nu începe să fii singuratic, nu deveni dependent de singurătate – nu evita oamenii. Fii în lume, dar nu lăsa lumea să intre în tine. Nu e nevoie să fugi de lume. Nu te duce niciodată într-o extremă.

Acesta este un lucru fundamental, ce trebuie reținut, fiindcă mintea trece întruna de la o extremă la alta. Mintea trăiește prin extreme. În mijloc, mintea moare – acesta este secretul.

Există oameni care mănâncă prea mult, iar apoi, câteva zile, vor ține regim. După care din nou vor începe să mănânce prea mult – după așa-zisul regim, după cele câteva zile de suferință. Și se va crea un cerc vicios: de la o extremă vor trece la cealaltă, și tot așa, de la una la alta, ca un pendul de ceasornic se vor mișca dintr-o parte în alta, neștiind că datorită mișcării pendulului rămâne ceasul în viață. E o metaforă foarte frumoasă, aceasta a ceasului. Dacă pendulul rămâne în mijloc, ceasul se oprește; la fel se întâmplă și cu mintea.

Dacă treci de la o extremă la alta, mintea continuă să existe, timpul continuă să existe – mintea și timpul sunt sinonime. În clipa în care te oprești în mijloc, timpul dispare, ceasul se oprește; mintea dispare, mintea se oprește. Și în acel moment, când nu mai există minte și nu mai există timp, brusc devii conștient pentru prima dată de cine ești. Toți norii au dispărut, iar cerul e senin, și soarele strălucește.

În luna a șasea, zăpada albă...

Iar în China, în partea unde au fost scrise aceste sutre, luna a șasea a anului e luna în care apare zăpada. E calea de mijloc – atunci când apare răcoarea în ființa ta. Iar zăpada reprezintă câteva lucruri: albeață, puritate, răcoare, liniște, prospețime imaculată, frumusețe, grație.

Fii în mijloc și ai să vezi că ființa ta interioară devine asemenea munților Himalaya: piscurile acoperite cu zăpadă imaculată, și totul e răcoros, și e tăcere deplină, și totul are o prospețime desăvârșită, toate impuritățile au

dispărut.

Impuritatea e a minții. Când nu mai există minte, când nu mai există gândire, nu există impuritate. Gândul e cel care-ți poluează ființa.

În luna a șasea, zăpada albă e deodată văzută în zbor.

Și se întâmplă brusc. Doar fii în mijloc, și din senin, brusc, zăpada albă va începe să apară. Încearcă asta ca pe un experiment. Nu e o filosofie ce trebuie înțeleasă, e un experiment ce trebuie efectuat. Încearcă să fii în mijlocul a ceva și vei vedea că în tine apare un mare calm, o mare stăpânire de sine.

La a treia gardă, discul soarelui trimite raze orbitoare.

Și a treia metaforă: a treia gardă.

Omul are trei straturi: primul e corpul, al doilea e mintea, al treilea e sufletul. Dacă ai îndeplinit prima cerință, a doua va deveni posibil de îndeplinit. Nu poți să o îndeplinești pe a doua înainte de a o fi îndeplinit pe prima, așa că va trebui să te miști metodic. Nu poți începe din mijloc, nu poți face orice pas de oriunde. Există o ordine. Mai întâi trebuie să ajungi în mijlocul a tot, și apoi toată ziua urmărește dacă mintea ta se mișcă spre extreme. Evită extremele și apoi cel de-al doilea lucru va deveni posibil. Când eviți extremele, vei deveni conștient de trei lucruri în tine: corpul – partea ta brută; mintea – partea ta subtilă; și sufletul – cel care e dincolo de primele două.

Corpul și mintea sunt două aspecte ale materiei. Corpul e materie vizibilă, mintea e materie invizibilă. Iar când vezi ansamblul corp-minte laolaltă, tu, văzătorul, ești al treilea. Aceasta este a treia gardă: privitorul, observatorul, martorul.

La a treia gardă, discul soarelui trimite raze orbitoare.

Și atunci, când ești conștient că tu ești martorul, privitorul, brusc soarele răsare ca și cum ai fi fost în toiul nopții până atunci, și se face deodată o mare lumină. Ești plin de lumină înăuntru și în afară, întreaga existență se aprinde.

Și a treia:

În apă bate vântul celui Blând.

Apa, în taoism, reprezintă cursul suprem al lucrurilor. Ea îl reprezintă pe însuși tao. Lao Zi și-a denumit calea „Calea cursului apei“, din mai multe motive. În primul rând, apa e moale, umilă, caută locurile cele mai joase. Exact așa cum spune Iisus, „Cei de pe urmă vor fi cei dintâi în împărăția lui Dumnezeu, iar cei dintâi vor fi cei din urmă“, apa caută locul cel mai de jos, nivelul cel mai de jos. Poate că pe Everest plouă, dar apa nu rămâne acolo. Ea începe să curgă spre vale. Și chiar și în vale, ea va căuta partea cea mai adâncă a acesteia. Rămâne cea de pe urmă, e non-ambicioasă. Nu are ambiția de a fi prima.

Iar a fi apă înseamnă a fi un sannyasin: a fi asemenea apei înseamnă a fi complet fericit cu faptul de a fi un nimeni.

Iar în al doilea rând, apa înseamnă mișcare. Ea se mișcă în permanență. Și ori de câte ori încetează să se mai miște, devine impură, chiar otrăvitoare. Moare. Viața ei stă în mișcare, în dinamism, în curgere. Întreaga viață e o curgere, nimic nu e static.

Se spune că omul de știință Eddington ar fi zis despre cuvântul repaus că e complet lipsit de sens, fiindcă în existență, nimic nu e niciodată în stare de repaus. El nu corespunde nici unei realități, nici unui fapt. Totul crește, se

mișcă: viața e un pelerinaj. În viață, substantivele sunt false, numai verbele sunt adevărate. În limbaj am creat substantive. Aceste substantive ne creează o impresie falsă despre viață. Nu sunt corecte. Într-o zi, în viitor, când limbajul va deveni mai existențial, substantivele vor dispărea și vor fi înlocuite – toate substantivele vor fi înlocuite – de verbe. Nu vom spune râu, ci râurește; nu vom spune arbore, ci arborește – fiindcă niciodată, nici măcar pentru o clipă, arborele nu e static. El nu e niciodată într-o stare de ființare statică. E mereu într-o stare de devenire, de curgere, mereu se îndreaptă spre ceva. Existența e fluidă, de aici metafora apei, în apă.

Dacă ai văzut martorul, atunci cel de-al treilea lucru devine posibil: vei vedea frumusețea curgerii. Nu vei mai tânji după siguranță și nu-ți vei mai dori cu disperare ca lucrurile să rămână exact așa cum sunt. Vei începe să miști împreună cu râul, vei deveni parte din existența râului. Vei începe să te bucuri de schimbare.

Oamenii se tem foarte tare de schimbare. Chiar dacă schimbarea e în bine, ei tot se tem. Se tem de nou din cauză că mintea devine foarte pricepută în privința vechiului și e întotdeauna prinsă pe picior greșit în privința noului, fiindcă atunci când apare noul, ea trebuie să învețe iar totul de la început – și cine vrea să învețe? Mintea vrea ca lumea să rămână statică. Din cauza minții sunt societățile conformiste. Milioane de oameni din lume sunt conformiști. De ce? Trebuie să fie la mijloc o investiție profundă. Iar investiția e aceasta: nimeni nu vrea să învețe, nimeni nu vrea să crească, nimeni nu vrea să vină în contact cu noul. Oamenii vor să meargă pe vechiul făgaș, și atunci firește că apare plictiseala, iar ei vor spune: „De ce ne plictisim?” sau „Cum să scap de plictiseală?” Și asta în timp ce ei înșiși sunt cei care creează plictiseala, dar nu văd mecanismul prin care au creat-o.

Mulți oameni vin la mine și îmi spun că se plictisesc. „Cum să scăpăm de plictiseală?” Nu plictiseala e problema, plictiseala e doar produsul secundar. Problema e următoarea: ești gata să explorezi noul? Ești gata să pleci într-o aventură? Aventura înseamnă risc: nu știi niciodată, s-ar putea să iasă bine, s-ar putea să iasă mai rău decât înainte. Nu poți ști niciodată cu certitudine. Singura certitudine în viață e incertitudinea. Poți fi sigur numai în privința incertitudinii, atât.

Noul îi face pe oameni să se teamă. Ei se agață de vechi. De aceea există pe lume oamenii convenționali – iar ei reprezintă o greutate moartă, din cauza

lor lumea rămâne statică. Ei vor continua să stea agățați de vechile lor tipare.

De exemplu, în India, oamenii trăiesc de aproape cinci mii de ani cu aceeași structură pe care a creat-o Manu. O fi fost ea bună în vremurile acelea, pesemne că a avut un sens atunci. Dar au trecut cinci mii de ani, iar în India încă există casta celor de neatins. Există oameni care nu pot fi nici măcar atinși, ei nu sunt ființe omenești. Cei foarte zeloși în respectarea acestei tradiții nu le ating nici măcar umbra acelor oameni. Se obișnuia – în unele sate încă se obișnuiește – ca atunci când cineva din casta celor de neatins trecea pe drum, el să strige: „Vă rog să vă dați la o parte, vin“ – căci dacă umbra lui cădea asupra cuiva din casta superioară, așa ceva era o crimă. Putea fi bătut, omorât în bătaie! În zilele noastre încă mai sunt oameni arși de vii pentru această crimă. Iar structura aceasta stupidă a supraviețuit cinci mii de ani – atât de inumană, de nedemocratică! De aceea în India pare că democrația nu poate reuși: mintea hindusă e în sine nedemocratică. Cum să poți crea o țară democratică dacă structura ei mentală, condiționarea mentală e nedemocratică?

Condiția de bază a democrației este aceea că toți oamenii sunt egali, nimeni nu are o valoare mai mare decât altcineva – dar așa ceva e inacceptabil pentru hindus. De fapt, cei din casta sudra – a celor de neatins – nu pot fi socotiți ființe umane. Ei sunt socotiți în rândul animalelor, nu al oamenilor. Nici femeia nu poate fi socotită în rândul oamenilor; și ea trebuie trecută în rândul animalelor. Genul acesta de minte – cum ar putea deveni democratic? Așa că în numele democrației există numai haos și nimic altceva, fiindcă nu există fundamente ale democrației. Dar vreme de cinci mii de ani, țara aceasta a trăit cu această structură și nu e pregătită să renunțe la ea. Care e frumusețea acestei structuri? Nu e nimic frumos în ea. E absolut urâtă, oribilă, respingătoare, grețosă! Singurul motiv pentru care e păstrată e că oamenii au trăit atât de mult cu ea încât nu vor să învețe altceva. Vor să trăiască cu ea, s-au obișnuit cu ea. Detestă orice schimbare.

Rețineți, tendința aceasta există în orice ființă omenească, mai mult sau mai puțin: nu vrea schimbare. Se teme de schimbare din cauză că odată cu schimbarea vin noi responsabilități, noi provocări. Și omul se teme că nu va putea să le facă față, așa că mai bine rămâne cu vechiul, fiindcă vechiul îl stăpânesc deja, au devenit foarte pricepuți, foarte eficienți în privința lui. Cu noul, cine știe cum va fi? Poate că îl vor stăpâni, poate că nu.

Numai copiii sunt capabili de învățare. Deoarece nu au nici un fel de trecut, deoarece nu au nimic vechi de care să se agațe – de aceea copiii sunt gata să învețe. Cu cât cresc mai mult, cu atât învață mai puțin. În jurul vârstei de 13 ani, oamenii încetează să mai învețe. Cam asta rămâne vârsta lor mentală.

Dacă ești căutător, va trebui să înveți încontinuu. Viața înseamnă învățare. Învățarea nu se termină niciodată. Chiar și în momentul morții, căutătorul continuă să învețe: învață să moară. El e întotdeauna gata de schimbare.

Apa reprezintă elementul schimbării, fenomenul etern schimbător, asemănător unui flux. Cei care sunt gata de schimbare, care uită și iartă trecutul, și care sunt gata să meargă înainte clipă de clipă sunt adevăratele ființe omenești, fiindcă ei sunt aventurierii. Ei cunosc frumusețile vieții și binecuvântările vieții. Iar viața își dezvăluie misterele numai și numai acestor oameni – fiindcă ei merită, fiindcă ei și-au câștigat acest merit. Riscând, au câștigat. Sunt curajoși.

În apă bate vântul celui Blând.

Iar dacă devii un fenomen asemănător apei – schimbător, veșnic schimbător, în mișcare, curgător, fără să te agăți vreodată de trecut și de vechi, căutând mereu noul și bucurându-te mereu de nou –, atunci vântul celui Blând bate, grația coboară. Atunci beatitudinea coboară în ființa ta. Atunci primul dans al divinității din tine... acesta e numit „vântul celui Blând“.

Dumnezeu e foarte blând. El nu bate niciodată la ușa ta. Nu-i auzi niciodată pașii. Atunci când vine, vine pe tăcute, fără să facă nici un zgomot. Dacă nu ești asemenea apei, adierea lui Dumnezeu nu va dansa niciodată în tine. Mai întâi trebuie să devii fluid.

Acesta este și mesajul meu, către sannyasinii mei: rămâneți fluizi.

Și rețineți, viitorul aparține celor care sunt gata să se schimbe, în permanență, fiindcă acum lumea se schimbă atât de repede, încât oamenii care se agață de vechi vor suferi foarte mult. În trecut ei n-au suferit atât de

mult. Dimpotrivă, oamenii care erau gata de schimbare au suferit foarte mult.

În viitor, lucrurile vor sta exact invers: viitorul aparține celor care vor iubi schimbarea, care vor întâmpina cu bucurie schimbarea, care vor sărbători schimbarea. Și ori de câte ori va exista o ocazie pentru schimbare, ei n-o vor rata. Viitorul va fi de partea lor. Istoria cunoaște acum un moment de mare cotitură. Trece pe un alt plan. De aceea insist mereu ca ori de câte ori ceva se schimbă, să nu vă opuneți.

Dacă relația voastră cu partenerul sau partenera se schimbă, nu împiedicați acest fenomen. Permiteți-i să se întâmple. Chiar dacă trebuie să vă despărțiți, nu vă faceți griji. Minte care se agață vă va face nefericiți. Dacă se schimbă, se schimbă! Bucurați-vă de schimbare, bucurați-vă de nou. Primiți noul, întâmpinați-l cu brațele deschise. Și în curând veți vedea că dacă deveniți capabili să primiți noul fără să vă agățați de vechi, viața voastră va începe să aibă o eleganță, o grație, o blândețe. Veți deveni precum o floare delicată.

Acesta este momentul în care un căutător începe să danseze. Acesta este momentul în care începe sărbătoarea. Și rețineți, poate că delfinii și cimpanzeii se joacă, dar numai omul sărbătorește. Sărbătorirea e ceva absolut omenesc. Ați auzit multe definiții: unii spun că omul e un animal rațional, alții spun altceva. Eu vă spun că omul e un animal care sărbătorește. Prin asta se deosebește el de toate celelalte animale.

Dar cum poți sărbători dacă te agăți de vechi? Atunci trăiești în mormânt, fiindcă viața ta e în trecut, trăiești în ceea ce e mort deja și nu permiți vieții să ajungă la tine. E ca și cum un tufiș de trandafiri ar deveni dependent de vechii trandafiri, care acum sunt morți, ofiliți, și ar continua să strângă petalele acelea care au căzut – și s-ar teme de noii boboci și de noile flori, s-ar teme de primăvară.

Așa stau lucrurile cu milioane de oameni, cu majoritatea oamenilor: ei rămân agățați de petalele moarte, uscate. Continuă să le adune, trăiesc în amintirile lor. Numesc asta nostalgie; e prostie curată, nu altceva.

Un om adevărat nu e deloc nostalgic. El nu privește în urmă, fiindcă ce a fost nu mai există. El trăiește în momentul prezent și rămâne deschis față de

viitor. Prezentul îi aparține, iar prezentul îl face capabil să primească viitorul. Ușile lui sunt deschise pentru vânt, pentru ploaie, pentru soare. El reprezintă o deschidere.

În apă bate vântul celui Blând.

Și acesta este momentul în care devii conștient de Dumnezeu, nu înainte de asta.

În primul rând, începi să te echilibrezi în centru. În al doilea rând, începi să devii conștient de martor, de suflet. În al treilea rând, începi să devii conștient de prezență – de o prezență necunoscută, misterioasă, vântul celui Blând.

Iar a patra metaforă:

Cutreierând în rai, te hrănești cu energia-spirit a celui Receptiv.

Iar cel de-al patrulea fenomen este: atunci când ai început să devii conștient de prezența lui Dumnezeu, dualitatea ta, polaritatea ta fundamentală începe să dispară. Atunci nu ești nici bărbat, nici femeie, nici yin, nici yang. Atunci, deodată, bărbatul din tine mănâncă femeia din tine, femeia din tine mănâncă bărbatul din tine. În acest punct, conceptul hindus de ardhanarishwar devine semnificativ. Atunci ești ambii și nici unul. Ai transcens dualitatea reprezentată de pozitiv și negativ.

Cutreierând în rai...

Dar acest lucru e posibil numai după ce ai cunoscut adierea blândă, dansul subtil, prezența lui Dumnezeu, și ai început să cutreieri prin cerul liber. Nu te mai agăți de nimic, nu te mai târăști pe pământ. Nu ești în mormânt. Ți-ai deschis aripile, ești în zbor pe cer, receptiv față de existență și față de provocările ei – nu mai ești ortodox, nu mai ești convențional, nu mai ești conformist. Ești un rebel. Și numai spiritul rebel începe să simtă prezența lui Dumnezeu. Acesta este raiul! – prezența lui Dumnezeu.

Atunci se întâmplă al patrulea miracol, care te cristalizează în mod absolut: dualitatea ta dispare. Altminteri, în adâncul tău, rămâi scindat. Dacă ești bărbat, continui să reprimi femeia din tine. Ești nevoit s-o faci. Societatea te învață: „Adu-ți aminte, ești bărbat“. Dacă plângi, cineva îți va zice inevitabil: „Ce faci? Femeile pot să plângă, dar tu ești bărbat. Tu nu trebuie să plângi“. Și imediat lacrimile tale se usucă, ți le reprimi. Ești bărbat, trebuie să te porți ca un bărbat, așa că nu poți să plângi.

Dacă nu poți să plângi, cum ai să râzi? Râsul tău va fi pe jumătate din cauză că te vei teme că dacă râzi prea mult, s-ar putea să te relaxezi atât de tare încât lacrimile pe care le-ai reprimat să înceapă să-ți curgă din ochi.

N-ai băgat de seamă lucrul acesta? Dacă cineva râde prea mult, va începe să plângă. De ce? De ce se umplu ochii de lacrimi atunci când râzi prea mult? Din cauză că râsul înseamnă că permiți. Iar dacă permiți, permiți totul. Nu poți să permiți unui lucru să se manifeste, iar pe celelalte să le reprimi; așa ceva nu e posibil. Dacă reprimi un lucru, va trebui să reprimi toate lucrurile. Acesta este un lucru fundamental: reprimă un lucru și întreaga ta personalitate va trebui reprimată în aceeași măsură. Dacă nu poți să plângi, nu poți să râzi. Dacă nu poți să râzi, nu poți să plângi. Dacă nu poți să fii furios, nu poți să ai compasiune. Dacă nu poți să ai compasiune, nu poți nici să te înfurii. Viața menține un anumit nivel: măsura în care îi permiți unui lucru să existe e măsura în care trebuie să le permiți și celorlalte lucruri din viața ta să existe. Nu poți să spui: „Am să mă abțin să nu plâng, dar am să râd din toată inima“. Așa ceva e imposibil.

Bărbatul e învățat să devină din ce în ce mai masculin. Noi începem să modificăm echilibrul lor fundamental și să-i forțăm să înclină către un anumit pol. Băiatul trebuie forțat să fie bărbat, așa că unele lucruri îi sunt permise. Dacă se bate cu alți băieți, spunem că e perfect normal: va trebui să se bată toată viața. Dacă se joacă cu pistoale și puști și dacă citește

romane polițiste, spunem că e normal. Dar unei fete nu-i permite să se joace cu pistolul. Ei îi spunem: „Tu să te joci cu păpușile. Aranjează căsătorii. Joacă-te de-a mama. Amenajează o casă. Gătește. Joacă astfel de jocuri, fiindcă așa va fi viața ta: pregătește-te pentru ea“. Nu le permitem fetelor să se cațäre în copaci, să stea atârinate de ramuri cu capul în jos. Nu le dăm voie. Le spunem: „Ești fată. Nu se cade așa ceva. Nu-ți stă bine“.

Încetul cu încetul, accentuăm unul dintre polii ființei lor, iar celălalt pol îl reprimăm complet. Aceasta este schizofrenie. Și toată lumea suferă de schizofrenie, din cauză că societatea n-a fost capabilă încă să accepte ființa voastră totală.

Apropiindu-te tot mai mult de realitate, va trebui să îți accepți ființa totală. Ești bărbat/femeie, ești femeie/bărbat. Nimeni nu e doar bărbat și nimeni nu e doar femeie. Și e frumos că ești ambele, fiindcă asta oferă bogăție – vieții tale, ființei tale. Îți oferă multe culori. Reprezinți întregul spectru, întregul curcubeu. Nu reprezinți o singură culoare. Toate culorile îți aparțin.

La nivelul celui de-al patrulea fenomen, atunci când începi să simți prezența divină, orice urmă de schizofrenie dispare – și nu există altă cale prin care schizofrenia să dispară. Psihanaliza nu-ți va fi de prea mare ajutor. De fapt, ea îți accentuează tot mai mult polul predominant. Psihologia n-a ajuns încă în punctul în care să nu fie masculinizată, de aceea în numele psihologiei continuă să existe tot felul de lucruri stupide.

Sigmund Freud spune că femeile suferă de o invidie față de penis. Prostie curată! Nu spune nicăieri că bărbații ar suferi de o invidie față de sâni. Asta e o abordare care favorizează masculinul. De fapt, femeile nu suferă niciodată de nici o invidie. Dimpotrivă, bărbatul suferă foarte mult din cauză că nu se poate reproduce, nu poate da naștere unui copil. Pentru că nu poate să creeze un copil, el se dedică altor activități creatoare, în chip de substitute: scrie poezie, pictează, sculptează, face arhitectură. Acestea sunt creații cu rol de substitute, fiindcă în adâncul lui știe un lucru: că nu poate produce viață. Dar Freud nu vorbește niciodată despre asta. Așa ceva ar fi fost mai aproape de adevăr. El spune că femeile suferă de o invidie față de penis. Lucrul ăsta e total prostesc. Psihologia încă poartă în ea aceeași divizare între bărbat și femeie. Ființa umană e și bărbat, și femeie, dar această integrare totală apare numai în cel de-al patrulea stadiu.

Cutreierând în rai, te hrănești cu energia-spirit a celui Receptiv.

Cel receptiv înseamnă femininul. Îți mănânci contrariul. Și rețineți, a mânca înseamnă a absorbi. De aceea există zicale străvechi care spun că fiecare discipol trebuie să devină un canibal – fiindcă trebuie să-și mănânce maestrul. N-o luați în sens literal. E doar o metaforă, dar una foarte semnificativă, fiindcă a mânca înseamnă că absorbi, digeri. Maestrul devine parte din tine, nu mai e separat. Asta spune Iisus la Cina cea de taină, atunci când își ia rămas-bun de la ucenicii lui. Rupe pâinea și o oferă ucenicilor, zicându-le: „Ăsta sunt eu. Mâncați, asta e carnea mea“, toarnă vin și îl dă ucenicilor, zicându-le: „Ăsta sunt eu. Beți, e sângele meu“. Și de această dată e vorba despre o metaforă. El le spune ucenicilor: „Deveniți canibali. Mâncați-vă maestrul, digerați-vă maestrul, așa încât să nu existe nici o divizare între voi și maestru“.

La fel stau lucrurile și în ceea ce privește această a patra afirmație: trebuie să mâncați celălalt pol din voi. Lu Tsu se adresa probabil discipolilor săi bărbați, fiindcă de-a lungul secolelor bărbatul a fost mai aventuros, el a pornit mai des în căutare. Femeia pare mai așezată. Așa că el trebuie să fi avut discipoli bărbați, pesemne că se adresa unor discipoli bărbați. De aceea spune: „Mănâncă-ți femeia“. Dar același lucru e valabil și în cazul femeilor-discipol: și ele trebuie să-și mănânce bărbatul. În interior, celălalt trebuie să fie absorbit, pentru ca dualitatea să dispară.

Iar odată ce aceste patru cuvinte au fost împlinite, cel mai mare secret dintre toate ți se dezvăluie.

Iar secretul secretelor, mai profund decât celelalte: ținutul care nu e nicăieri e adevăratul cămin...

Iar acum, pentru prima dată vei deveni conștient de faptul că nu ești, dar non-existența ta nu înseamnă un gol. Persoana din tine dispare, dar apare

prezența. Separarea de existență dispare din tine, dar întregul începe să sălășluiască în tine. Nu mai ești o insulă. Acum nu se mai poate stabili unde anume ești tu. Astfel,

Ținutul care nu e nicăieri e adevăratul cămin...

Acum nu mai poți spune unde ești, cine ești... și acesta e adevăratul cămin.

Cuvântul acesta, nicăieri, e deosebit de frumos.

Un mare mistic indian, Swami Rama Tirtha, spunea deseori că avea un prieten care era avocat la Curtea Supremă și care era ateu convins, care aducea mereu argumente împotriva existenței lui Dumnezeu. Ateismul lui era atât de mare încât scrisese pe pereții din biroul lui, cu litere mari, de tipar: God is nowhere [Dumnezeu nu e nicăieri] – ca să-i provoace pe cei care vedeau asta. Iar cei care veneau să-l viziteze dădeau cu ochii mai întâi de „Dumnezeu nu e nicăieri“. El era mereu gata să sară la tine dacă spuneai că „Dumnezeu există“.

Apoi i s-a născut un copil, iar în timp copilul a început să învețe cuvintele. Într-o zi, stând în poala tatălui său, el a început să citească. „Nowhere“ [nicăieri] e un cuvânt mare, iar copilul nu l-a putut citi, așa că l-a împărțit în două și a citit: God is now here [Dumnezeu e acum aici]. Iar tatăl a fost surprins, fiindcă el scrisese cuvintele acelea, dar nu le citise niciodată în acest fel. Înțelesul a fost radical diferit: Dumnezeu e acum aici... S-a uitat în ochii copilului, acei ochi inocenți, și pentru prima dată a simțit ceva misterios. Pentru prima dată a simțit că Dumnezeu vorbise prin copilul său. Ateismul lui, vechi de o viață, a dispărut în urma afirmației copilului. Iar Rama Tirtha spune că atunci când a murit, era unul dintre cei mai religioși oameni pe care îi cunoscuse în viață. Dar schimbarea a apărut prin copil, dintr-o pură întâmplare.

Acest joc de cuvinte nicăieri/acum-aici e foarte frumos. Când știi că Dumnezeu e acum-aici, știi că Dumnezeu e nicăieri – ambele înseamnă același lucru. Dumnezeu nu e undeva anume, așa că nu poți spune unde e, nu-l poți localiza, nu poți indica cu precizie locul în care se află.

Nanak a spus că e absolut greșit să întrebi unde e Dumnezeu; întreabă unde nu e. Iar dacă e peste tot, a spune că Dumnezeu e peste tot sau a spune că Dumnezeu nu e nicăieri înseamnă același lucru – fiindcă atunci când e peste tot, nu are rost să spui unde e. Este, pur și simplu.

„Ținutul care nu e nicăieri“ e acum-aici.

Acum e singurul timp, iar aici, singurul spațiu. Iar dacă nu poți să-l găsești pe Dumnezeu acum și aici, nu-l vei putea găsi nicăieri altundeva. În clipa asta, în chiar clipa asta...

Dacă primii trei pași au fost îndepliniți, și ai ajuns la al patrulea, se va întâmpla acest lucru, iar acesta e secretul secretelor – anume că Dumnezeu nu e o persoană care stă undeva. Dumnezeu nu va fi niciodată cunoscut în chip de persoană, n-a fost niciodată cunoscut în chip de persoană – iar cei care l-au cunoscut pe Dumnezeu ca persoană au fost pur și simplu păcăliți de imaginația lor. Dacă îl vezi pe Hristos, înseamnă că e o închipuire a ta. Tu o crezi. Dacă îl vezi pe Krishna, e o închipuire a ta. Poți să-ți cultivi imaginația, poți s-o exersezi, dar dai naștere unui vis, proiectezi un vis. Cea care acționează e mintea ta visătoare.

Adevărul nu e o persoană și adevărul nu e undeva acolo, nu e în afară. Nu-l găsești sub formă de obiect. El e subiectivitatea ta care observă ca un martor. Iar acest lucru e posibil numai atunci când bărbatul și femeia din interiorul tău au dispărut într-un singur tot.

Așa cum spun francezii: există trei sexe – bărbații, femeile și preoții. Ei o spun în glumă, dar e ceva adevăr în afirmația asta. Chiar există trei sexe: bărbații, femeile și buddhașii.

Un buddha nu poate fi numit bărbat sau femeie. Chiar dacă are un anumit corp – poate fi de bărbat sau de femeie –, dar un buddha nu mai e identificat cu corpul său. El e doar un martor. E la fel de îndepărtat de corpul lui pe cât ești tu de îndepărtat de corpul lui, se află la aceeași distanță ca tine de corpul lui. Tu stai acolo, în afară, uitându-te la corpul lui,

iar el stă adânc înăuntrul lui, uitându-se la corpul lui. Dar distanța de la tine la corpul lui și de la el la corpul lui e aceeași. Nu mai e identificat cu corpul. Nu-i poți spune bărbat sau femeie. E pur și simplu dincolo de toate astea.

Iar când acest spațiu de dincolo s-a deschis,

Ținutul care nu e nicăieri e adevăratul cămin...

Ai ajuns acasă.

Aceste versuri sunt pline de mister. Înțelesul lor e următorul: cele mai importante lucruri din marele tao sunt cuvintele: acțiune prin non-acțiune.

Numai atunci când ai ajuns acasă ajungi să cunoști sensul fundamental al cuvintelor acțiune prin non-acțiune. Dar de la început trebuie să continui să mergi în direcția aceea, numai așa va veni o zi când vei ajunge să cunoști acest sens.

Ce înseamnă acțiune prin non-acțiune? E foarte ușor să fii activ, e foarte ușor să fii inactiv. Există oameni care sunt activi, activi încontinuu, fără odihnă, zi și noapte. Asta s-a întâmplat în Occident: oamenii au devenit mult prea activi. Nu pot să stea și să se odihnească nici măcar pentru o clipă. Chiar și în timp ce stau în frumoasele lor scaune confortabile, se tot foiesc, își tot schimbă poziția. Nu pot să stea în tihnă. Viața lor întreagă e un tumult, au nevoie de ceva care să îi țină ocupați. Ajung să înnebunească de atâta activitate.

În Orient, oamenii au fost foarte inactivi, leneși. Ei mor de la atâta lene. Sunt săraci din cauză că sunt leneși. Condamnă lumea întreagă, ca și cum ar fi săraci din cauza lumii, din cauza altor oameni. Sunt săraci din cauză că sunt leneși, foarte leneși. Sunt săraci din cauză că acțiunea a dispărut

complet – cum ar putea să fie productivi? Cum ar putea să fie bogați? Și nu sunt săraci din cauză că au fost exploatați. Chiar dacă distribui toți banii pe care îi au oamenii bogați din India, sărăcia tot nu va dispărea. Toți acei oameni bogați vor deveni săraci, asta e adevărat, dar nici un sărac nu va deveni bogat. Sărăcia există din cauza inacțiunii. Și e foarte ușor să alegi un singur pol: acțiunea e masculină, inacțiunea e feminină.

Lu Tsu spune: trebuie să înveți acțiunea prin non-acțiune. Trebuie să înveți acest joc complex. Trebuie să acționezi, dar să nu devii autorul acțiunii. Trebuie să acționezi aproape ca și cum ai funcționa ca un instrument al lui Dumnezeu. Trebuie să acționezi și totuși să rămâi lipsit de ego. Acționează, răspunde, dar nu-ți pierde odihna. Când acțiunea e încheiată, când răspunsul tău a fost adecvat, odihnește-te. Muncește când e nevoie să muncești, joacă-te când e nevoie să te joci. Odihnește-te, întinde-te pe plajă, după ce ai muncit și te-ai jucat. Când stai întins pe plajă nu te gândești la muncă – nu te gândești la birou, nu te gândești la dosare. Uită cu totul de lume. Când stai pe plajă, stai pe plajă și atât. Bucură-te de asta. Lucrul ăsta e posibil numai atunci când înveți secretul acțiunii prin inacțiune. Cât ești la birou, fă ceea ce trebuie, în fabrică fă ceea ce trebuie, dar chiar și în timp ce faci toate astea, rămâi un martor: în adâncul tău, în repaus profund, absolut concentrat, periferia mișcându-se ca o roată, dar centrul e în centrul ciclonului. În centru nu se mișcă nimic.

Un astfel de om e un om perfect: sufletul lui e în repaus, centrul lui e absolut liniștit, periferia lui e în acțiune, făcând o mie de lucruri lumești. Acesta este conceptul meu referitor la sannyasin. De aceea spun eu că nu trebuie să părăsești lumea. Rămâneți în lume, acționați în lume, faceți tot ce e necesar, dar cu toate astea păstrați o atitudine transcendențială, rămâneți detașați, precum o floare de lotus pe lac.

Non-acțiunea îl împiedică pe om să rămână prins în formă și imagine (materialitate).

Dacă ții minte că centrul tău profund e în non-acțiune, nu vei fi păcălit, nu vei rămâne prins în formă și în imagine. Acestea reprezintă materialitatea.

Nu vei deveni lumesc.

Acțiunea în non-acțiune îl împiedică pe om să se afunde într-un vid stupefiant și într-un neant mort.

Iar celălalt pericol e acesta: poți regresa către o stare de amorțeală, inerție, către un vid negativ. Și lucrul acesta trebuie evitat. Acțiunea în non-acțiune va împiedica acest lucru. Acțiunea te menține pozitiv, inacțiunea te menține negativ. Acțiunea te va menține masculin, inacțiunea te va menține feminin. Dacă cele două sunt în echilibru, se vor anula reciproc și în fața ta se va deschide ceea ce e dincolo de toate, și deodată îl vei vedea pe Buddha ivindu-se în tine.

Până acum am vorbit despre circulația luminii, indicând drept urmare acea circulație inițială ce lucrează din afară asupra a ceea ce se află înăuntru. Aceasta are rolul de a-l ajuta pe discipol să obțină Maestrul.

Primele două cuvinte:

În luna a șasea, zăpada albă e deodată văzută în zbor.

Respectiv:

La a treia gardă, discul soarelui trimite raze orbitoare.

Aceștia sunt pașii inferiori, iar ultimii doi sunt pașii superiori:

În apă bate vântul celui Blând.

Respectiv:

Cutreierând în rai, te hrănești cu energia-spirit a celui Receptiv.

Primele două reprezintă pașii inferiori. Aceștia te ajută să-l găsești pe maestru. Dacă întâlnești un maestru, ai să-l recunoști numai dacă înainte de asta ai făcut acești doi pași. Altminteri poți să întâlnești un buddha și să treci mai departe fără ca măcar să-ți dai seama ce ratezi. La un moment dat în viață, după ce vei fi făcut acești doi pași, vei plânge amarnic și te vei căi fiindcă atunci îți vei aminti că un buddha îți ieșise în cale. Atunci te vei simți profund vinovat pentru că ai ratat ocazia.

Primii doi pași te ajută să-l găsești pe maestru. În vederea acestor primi pași, trebuie să lucrezi din afară spre înăuntru. Trebuie să începi din afară – fiindcă acolo te afli – și trebuie să te îndrepti către înăuntru.

La următorii doi pași, l-ai găsit deja pe maestru, maestrul te-a găsit pe tine. Acum următorii doi pași constau din împlinirea poruncilor acestuia. Procesul e inversat: acum interiorul începe să lucreze asupra exteriorului. La primii doi pași trebuia să cultivi, să exersezi, să meditezi, lucrai, căutai, bâjbâiai prin întuneric. La următorii doi pași l-ai găsit pe maestru, i-ai auzit vocea, i-ai văzut ochii, i-ai simțit inima. Prezența lui a pătruns în ființa ta. A apărut încrederea. Acum nu mai faci decât să-i urmezi poruncile – iar în îndeplinirea poruncilor lui stă împlinirea ta.

E pentru cei aflați în fazele de început. Ei trec prin cele două etape de tranziție

inferioare pentru a o obține pe cea superioară. După ce succesiunea de evenimente e clară, iar natura circulației luminii e cunoscută, cerul nu mai tăinuiește Calea, ci dezvăluie adevărul ultim. Discipoli, țineți-o secretă și redublați-vă eforturile!

Primii doi pași vor necesita un mare efort concentrat din partea ta. Va trebui să lucrezi în mod conștient, în mod deliberat. E anevoios. Primii doi pași sunt anevoioși din cauză că ochii tăi sunt închiși, inima ta nu bate. Următorii doi pași sunt ușori deoarece acum ochii tău s-au deschis: l-ai recunoscut pe maestru, ai auzit mesajul, acum lucrurile sunt limpezi. Acum poți să vezi. Chiar dacă piscul himalayan e departe, poți să-l vezi. Poate că mai ai încă de parcurs foarte mult drum până la el, dar acum îl poți vedea. Chiar și de departe poți să vezi piscurile înșorite ale munților Himalaya, știi că sunt acolo. Acum nu mai e decât o chestiune de timp. Și acum știi că ai cu tine un ghid care a urcat și a coborât munții aceia iar și iar. Acum poți să asculți și să urmezi indicațiile.

Primii doi pași îi faci într-o stare de mare îndoială: trebuie să te zbați. Există posibilitatea să te rătăcești. Lucruri mărunte îi pot face pe oameni să rătăcească drumul, lucruri foarte mărunte. Când vor privi înapoi, mai târziu, își vor da seama cât de ridicole erau – lucruri ne semnificative, absolut ne semnificative –, dar ele te pot împiedica. Căutătorul trebuie să fie foarte vigilent. La primii doi pași trebuie să fie foarte precaut, numai așa va putea efectua până la capăt primii doi pași. Odată efectuați aceștia, devin accesibile planurile superioare.

...cerul nu mai tăinuiește Calea...

Prin intermediul maestrului, cerul începe să reveleze Calea.

...ci dezvăluie adevărul ultim. Discipoli, țineți-o secretă și redublați-vă eforturile!

Circulația luminii este termenul general. Cu cât avansează mai mult munca, cu atât se deschide Floarea de Aur mai mult. Dar mai există un fel de circulație, și mai uimitor.

Până acum am vorbit despre circulația luminii efectuate de tine, practicate de tine. Dar mai există un fel de circulație, încă și mai uimitor. Acea nu are nevoie să exersată, ea se întâmplă de la sine. E un dar, e o grație.

Când ai îndeplinit primii doi pași, sosește maestrul. Când ai îndeplinit următorii doi pași, cei superiori, sosește Dumnezeu.

Iar al cincilea secret, secretul secretelor, este că acum lucrurile încep să se întâmple de la sine. Nu trebuie să faci nimic. De fapt, dacă faci ceva, vei crea obstacole. Acum totul e spontan, se întâmplă de la sine. Tao te-a luat în stăpânire – sau spune-i Dumnezeu: ești luat în stăpânire! Ai dispărut complet. Acum numai Dumnezeu e în tine. Tot așa cum el înflorește în flori și în copaci, va înflori și în tine în Floarea de Aur. Acum depinde de el, de acum tu nu mai ai nici o treabă. Acum ține de voința lui, voința ta și-a făcut treaba.

La primii doi pași era nevoie de o mare voință. La următorii doi pași era nevoie de o abandonare voită. Iar după încheierea tuturor celor patru pași, nu mai e nevoie de voință, nu mai e nevoie nici de abandon. Rețineți, abandonul există și el doar cu scopul abandonării voinței. La primii doi pași cultivi voința, la următorii doi pași trebuie să renunți la voință – asta înseamnă abandon, iar când ai renunțat la voință prin abandon, secretul ultim, secretul secretelor nu e nici voința, nici abandonul. Voința e masculină, abandonul e feminin; odată efectuat și al patrulea pas, ai lăsat în urmă și bărbatul, și femeia: voința s-a dus, abandonul s-a dus și el. Acum nu mai ești. Nu mai ești de găsit nicăieri. Acum ești nimeni, ești un spațiu gol, nirvana, iar tao își face acum treaba. Tot așa cum primăvara vine, și pomii înfloresc, și ploile vin, și norii se adună, și dimineața vine, și soarele răsare, iar noaptea cerul se umple de stele – totul continuă să se întâmple fără nici un efort de nici o parte. Soarele nu face nici un efort ca să răsară dimineața, nici stelele nu se străduiesc din greu ca să strălucească noaptea, nici florile nu fac un mare efort pentru a înflori. Ai devenit parte din natura fundamentală.

Dar mai există un fel de circulație, și mai uimitor. Până acum am lucrat dinspre exterior către ceea ce e în interior; acum stăm în centru și dirijăm ceea ce e în exterior. Până acum i-am oferit sprijin Maestrului; acum răspândim poruncile Maestrului. Relația este cu totul inversată acum. Dacă vrei să pătrunzi în regiunile mai subtile prin intermediul acestei metode, trebuie ca mai întâi să te asiguri că inima și corpul sunt complet controlate, că ești liber și în pace, desprins de toate încâlcările în care ai fost prins, netulburat nici măcar de cea mai mică emoție, și având inima cerească drept în mijloc. Când lumina rotitoare strălucește către ceea ce se află înăuntru, ea nu dezvoltă o dependență față de lucruri, energia întunericului e fixată, iar Floarea de Aur strălucește concentrat. Aceasta este atunci lumina adunată a polarității. Lucrurile înrudite se atrag reciproc. Astfel, lumina polarizată a Abisalului apasă în sus.

Dacă ești divizat în două – în bărbat și femeie, negativ–pozitiv, întuneric–lumină, minte–inimă, gând–sentiment – dacă ești divizat în două, energia ta se va duce în jos. Divizarea înseamnă curgere în jos. Atunci când ești nedivizat, când ești unitar, începi să te duci în sus. A fi unitar înseamnă a te duce în sus, iar a fi divizat în două înseamnă a te duce în jos. Dualitatea e calea către iad, non-dualitatea e calea către rai.

Astfel, lumina polarizată a Abisalului apasă în sus. Nu e doar lumina din abis, ci e lumina creativă care întâlnește lumina creativă.

Iar când această unitate s-a produs în interiorul tău, o mare creativitate explodează. Nu știi niciodată ce potențial ai: poate că în tine stă ascuns un poet, sau un pictor, sau un cântăreț, sau un dansator. Nu știi niciodată cine așteaptă în tine să fie dezvăluit. Atunci când bărbatul și femeia din tine se vor întâlni, potențialul tău se va împlini. Așa s-au născut Upanișadele, așa s-a născut Coranul, și Biblia, și Khajuraho, și Konarak, și Taj Mahal, și Ajanta și Ellora. Toată această creativitate e complet diferită de așa-zisa creativitate pe care o cunoaștem în epoca modernă. Picasso e un tip de creator total diferit de cel care a conceput Taj Mahalul.

Cel care a conceput Taj Mahalul a fost un om a cărui polaritate dispăruse. Era un mistic sufist. Viziunea lui s-a născut din meditație profundă. Chiar și astăzi, dacă meditezi în fața Taj Mahalului într-o noapte cu lună plină, vei fi surprins: ceva din adâncul tău va începe să se ridice la suprafață, ceva va începe să urce din profunzimile tale. Dacă meditezi profund asupra Taj Mahalului timp de o oră într-o noapte cu lună plină, stând acolo, pur și simplu uitându-te la el, vei simți în tine ceva ca o răcoare. Zăpadă, răcoare, prospețime – sentimentul acesta va apărea în tine. Sau statuile lui Buddha care au fost sculptate de mari mistici budiști – doar meditând, uitându-te la statuie, ceva în tine se așază.

Uită-te la o statuie a lui Picasso și vei simți că o iei razna. Dacă continui să te uiți timp de o oră, îți va veni greață. E mai mult vomă decât creativitate – ca și cum Picasso și-ar fi vărsat nevroza pe pânză. Poate că pe el îl ușurează de nevroza lui. Asta spun și psihologii. De multe ori s-a constatat că dacă unui nebun i s-au dat culori și o pânză și i s-a spus să picteze, în clipa în care a început să picteze nebunia lui a început să dispară. Așa că acum există școli de psihanaliză care vorbesc despre psihoterapia prin pictură, terapia prin pictură. Da, e posibil, ea te poate ușura: tot ceea ce aveai în tine așterni pe pânză și ești ușurat.

E același gen de ușurare pe care îl simți atunci când îți e rău și vomیți. După ce vomیți te simți ușurat. Dar cum rămâne cu oamenii care se uită la voma ta? Însă cui îi pasă de ei? În plus, se găsesc întotdeauna destui proști care, dacă le spui că asta e artă modernă – și poate să fie doar o simplă vomă – ei o vor aprecia. Vor spune: „Dacă criticii spun că asta e artă modernă, atunci așa trebuie să fie“.

Am auzit...

Era o expoziție a unui pictor modern, iar oamenii stăteau în fața unei picturi și o lăudau foarte mult. Mari critici se adunaseră și o proslăveau și ei. Apoi a venit pictorul și a zis: „Stați puțin! Pictura e atârnată invers!“

Nimeni nu văzuse că pictura era atârnată invers. De fapt, pentru că era atârnată invers apărea și mai misterioasă.

Oamenii sunt pur și simplu proști: în orice privință, ei urmează moda. Asta nu e creativitate. Asta e nevroză sau un gen nevrotic de creativitate. Mai există un gen de creativitate, ceea ce Gurdjieff obișnuia să numească „arta obiectivă“.

Când polaritatea interioară dispare, când diviziunile interioare dispar, iar tu devii o unitate, atunci creativitatea e eliberată. Atunci poți face ceva care să fie de un imens ajutor pentru umanitate, fiindcă va veni din integralitatea ta. Va fi precum Cântarea Cântărilor – de o imensă frumusețe, de o imensă splendoare.

Lucrurile înrudite se atrag reciproc.

Atunci când ești cu adevărat unitar, Dumnezeu e atras către tine – fiindcă cei unitari se atrag reciproc – „zborul celui singur către cel singur“. Începi să zbori către Dumnezeu și Dumnezeu începe să zboare către tine.

Nu e doar lumina din abis, ci e lumina creativă care întâlnește lumina creativă. De îndată ce aceste două substanțe se întâlnesc reciproc, ele se unesc inseparabil și astfel ia naștere o viață neîncetată; vine și pleacă, se ridică și cade de la sine, în casa energiei primare.

Iar când creativitatea ta e pe deplin eliberată, creativitatea lui Dumnezeu coboară în tine și atunci se produce o întâlnire între acești doi creatori. Numai un creator poate să întâlnească creatorul, numai creatorul e demn de a întâlni creatorul. Iar când aceste două creativități, cea omenească și cea divină, se întâlnesc...

Rețineți, există două întâlniri. Prima întâlnire este întâlnirea dintre bărbatul și femeia dinăuntrul tău; iar a doua, întâlnirea supremă, este cea dintre tine ca ființă omenească – totală, întreagă – și întreg; întâlnirea dintre om și divin, întâlnirea supremă. Aceasta este veșnică. Odată ce a avut

loc, ai trecut dincolo de moarte. Nu te mai poți întoarce.

Ești conștient de o strălucire și de infinitate. Corpul e cuprins de un sentiment de imponderabilitate și îi vine să zboare. Aceasta este starea despre care se spune: norii umplu cei o mie de munți.

Acum ești infinit, precum...

...norii umplu cei o mie de munți. Gradual, se duce înapoi și încolo într-un mod foarte lin; se ridică și coboară imperceptibil. Pulsul se oprește, respirația se oprește. Acesta este momentul adevăratei uniuni creative, starea despre care se spune: luna adună cele zece mii de ape. În mijlocul acestui întineric, inima cerească începe brusc o mișcare. Aceasta este întoarcerea luminii unice, timpul când copilul revine la viață.

Și când se întâmplă asta? Întâlnirea aceasta a creatorului din tine cu creatorul întregului, când anume se întâmplă? Se întâmplă când ești atât de tăcut, atât de absent, încât pulsul se oprește, respirația se oprește.

Acesta este momentul adevăratei uniuni creative, starea despre care se spune: luna adună cele zece mii de ape.

Știți că atunci când e lună plină, apa mării începe să se ridice către lună, vrea să se ducă spre ea. Exact la fel, omul vrea să ajungă la Dumnezeu. Dar până când nu crezi în tine această capacitate, acest spațiu cu desăvârșire gol înăuntrul tău, te vei ridica puțin, și apoi vei cădea din nou. Dar când ai devenit o absență – o absență, dar nu negativă, o absență absolut pozitivă –, atunci luna adună cele zece mii de ape. Atunci te ridici și te tot ridici, iar

întâlnirea cu luna...

În mijlocul acestui întuneric, inima cerească începe brusc o mișcare.

Iar când inima ta obișnuită s-a oprit și pulsul tău obișnuit s-a oprit, atunci pentru prima dată simți începutul unei calități total diferite. Respiri din nou, dar respirația nu mai e aceeași. Pulsul tău începe să pulseze din nou, dar nu mai e același puls. Acum Dumnezeu trăiește în tine. Acum nu mai ești acolo, numai Dumnezeu este.

De aceea îi spunem lui Buddha „Bhagwan“: vine un moment în care Dumnezeu începe să trăiască în el – omul a dispărut. Atunci omul n-a mai fost decât un bambus gol, iar cântecul lui Dumnezeu a început să curgă prin el. Acesta este țelul suprem.

Destul pentru azi.

Clar că te am la inimă, omule!

Prima întrebare:

Osho,

Ce e inteligența, mai exact, și ce legătură este între inteligența inimii și inteligența minții?

Inteligența este capacitatea înnăscută de a vedea, de a percepe. Fiecare copil se naște inteligent, apoi societatea îl face stupid. Îl educăm în stupiditate. Mai devreme sau mai târziu va primi o diplomă în stupiditate.

Inteligența e un fenomen natural – la fel ca respirația, la fel ca vederea. Inteligența este o vedere interioară, e intuitivă. Nu are nimic de-a face cu intelectul, rețineți. Nu confundați niciodată intelectul cu inteligența. Sunt diametral opuse. Intelectul aparține capului: e predat de ceilalți, îți este impus, trebuie să-l cultivi, e împrumutat. E ceva străin, nu e înnăscut. Dar inteligența e înnăscută. Ea reprezintă însăși ființa ta, însăși natura ta. Toate animalele sunt inteligente. Ele nu sunt intelectuale, e adevărat, dar sunt toate inteligente. Copacii sunt inteligenți, întreaga existență e inteligentă, și fiecare copil născut e inteligent. Ați întâlnit vreodată un copil care să fie stupid? E imposibil! Dar să întâlnești un adult care să fie inteligent e lucru rar. Ceva greșit se întâmplă pe parcurs.

Aș vrea să ascultați această frumoasă poveste. V-ar putea fi de ajutor. Se numește „Școala animalelor“.

Într-o zi, animalele s-au adunat laolaltă în pădure și au hotărât să înființeze o școală. Erau acolo un iepure, o pasăre, o veveriță, un pește și un țipar, iar aceștia au alcătuit Comitetul director. Iepurele insista ca alergarea să fie

inclusă în programa școlară, pasărea insista ca zborul să fie prezent în programă, peștele insista ca înotul să fie inclus, iar veverița a spus că era absolut necesar să fie inclus cățărutul perpendicular pe copaci. Au pus laolaltă toate acestea și au schițat o programă. Apoi au insistat ca toate animalele să învețe toate materiile.

Deși iepurele primea nota 10 la alergare, cățărarea perpendiculară pe copaci era o adevărată problemă pentru el. Cădea întruna pe spate. N-a trecut mult și s-a lovit la cap, lezându-și creierul, așa că n-a mai putut nici să alerge. A ajuns să ia 7 în loc de 10 la alergat și, bineînțeles, la cățărutul perpendicular lua mereu 2. Pasărea era superbă la proba de zbor, dar când venea vorba să sape în pământ nu se mai descurca la fel de bine. Își tot rupea ciocul și aripile. N-a trecut mult și a început să ia nota 7 la zbor și 2 la săpat în pământ, în timp ce la cățărutul perpendicular pe copaci se descurca de asemenea foarte prost.

Morala poveștii este aceea că șef de promoție în clasa aceea a fost un ȋpar retardat mintal, care făcea totul pe jumătate. Dar educatorii erau fericiți fiindcă toată lumea învăța toate materiile, iar educația aceea era numită „educație extinsă“.

Râdem auzind povestea asta, dar e ceea ce am făcut noi. Realmente ne străduim să îl facem pe fiecare să fie la fel ca toți ceilalți, și astfel îi distrugem potențialul de a fi el însuși.

Inteligența moare atunci când îi imităm pe alții. Dacă vrei să rămâi inteligent va trebui să renunți la imitare. Inteligența se sinucide atunci când copiază, când devine o copie la indigo. În clipa în care începi să te gândești: „Cum să fiu ca persoana aceea?“, devii stupid. În clipa în care te compari cu altcineva, îți pierzi potențialul natural. Acum nu vei mai fi niciodată fericit, și nu vei mai fi niciodată curat, limpede, transparent. Îți vei pierde claritatea, îți vei pierde vederea, vei avea ochi împrumutați. Dar cum ai putea să vezi prin ochii altcuiva? Ai nevoie de proprii ochi, de propriile picioare pentru a merge, de propria inimă care să bată. Oamenii trăiesc o viață de împrumut, de aceea viața lor e paralizată. Paralizia aceasta îi face să arate foarte stupid.

E nevoie de un tip absolut nou de educație în lume. Omul care s-a născut să fie poet se dovedește slab la matematică, iar cel care ar fi putut să fie un mare matematician îndeasă în minte date istorice și se simte pierdut. Totul e anapoda, din cauză că educația nu ține cont de natura ta: ea nu are nici un pic de respect față de individ. Forțează pe toată lumea să urmeze un anumit tipar. Poate că din întâmplare tiparul se potrivește câtorva indivizi, dar majoritatea se pierde și va trăi în nefericire.

Cea mai mare nefericire în viață e să te simți prost, nedemn, neinteligent. Și nimeni nu se naște neinteligent, nimeni nu se poate naște neinteligent, fiindcă noi venim de la Dumnezeu, Dumnezeu e inteligență pură. Aducem cu noi un parfum de la Dumnezeu atunci când venim pe lumea asta. Dar imediat, societatea sare asupra noastră, începe să ne manipuleze, să ne învețe, să ne schimbe, să taie aici, să adauge dincolo, și în curând fiecare om își pierde forma cu totul. Societatea vrea să fii ascultător, conformist. Așa se distruge inteligența.

Abordarea mea e să vă scot din acest tipar impus. El reprezintă o temniță în care sunteți forțați să trăiți. Puteți să ieșiți din el. Va fi dificil s-o faceți din cauză că v-ați obișnuit foarte mult cu el. A devenit aproape ca o a doua piele a voastră, ați trăit cu el vreme îndelungată. Va fi dificil să renunțați la el, fiindcă el reprezintă acum identitatea voastră – dar trebuie să renunțați dacă vreți cu adevărat să vă revendicați adevărata ființă.

Dacă vreți cu adevărat să fiți inteligenți trebuie să fiți rebeli. Numai un om rebel e inteligent. Ce vreau să spun prin rebeliune? Vreau să spun că trebuie să renunțați la tot ce v-a fost impus cu forța, împotriva voinței voastre – moralitatea, religia, politica, orice. Renunțați la tot ce v-a fost impus cu forța. Căutați din nou să aflați cine sunteți, începeți iar de la zero. Gândiți-vă că tot ce ați trăit până acum a fost pierdere de vreme, fiindcă n-ați făcut decât să urmați un tipar.

Nimeni nu seamănă cu altcineva. Fiecare om e unic – asta e natura inteligenței – și fiecare e incomparabil. Nu vă comparați cu nimeni altcineva. Cum ați putea să vă comparați? Voi sunteți voi, iar ceilalți sunt ceilalți. Nu sunteți la fel, așa că nu e posibilă comparația. Dar noi am fost învățați să ne comparăm, așa că ne comparăm în permanență. Direct, indirect, conștient, inconștient, trăim prin comparații. Iar dacă te compari, nu te vei mai respecta niciodată: cineva e mai frumos decât tine, altcineva e

mai înalt decât tine, sau mai sănătos decât tine, sau în cine știe ce alt fel, are o voce mai frumoasă... și vei fi din ce în ce mai împovărat dacă te tot compari.

Milioane de oameni există pe pământ: comparațiile tale cu ei te vor strivi. Și aveai un suflet frumos, o ființă frumoasă care voia să înflorească și care voia să devină o Floare de Aur, dar nu i-ai permis niciodată. Despovărează-te, pune totul deoparte. Revendică-ți, recâștigă-ți inocența, copilăria. Iisus are dreptate când spune: „Până ce nu vă veți naște din nou, nu veți intra în împărăția lui Dumnezeu“.

Același lucru vi-l spun și eu: până când nu vă veți naște din nou...

Sannyasul să fie o nouă naștere pentru voi! Renunțați la tot gunoiul care vi s-a pus în spinare, recăpătați-vă prospețimea și începeți cu începutul. Și veți fi surprinși să vedeți cât de multă inteligență iese imediat la iveală.

Întrebi: „Ce e inteligența, mai exact?“

E capacitatea de a vedea, capacitatea de a înțelege, capacitatea de a-ți trăi viața conform naturii proprii. Asta e inteligența.

Și ce e prostia? Prostia e să îi urmezi pe alții, să îi imiți pe alții, să te supui altora, să privești prin ochii lor, să încerci să preiei cunoașterea lor ca și cum ar fi a ta: asta înseamnă prostie. De aceea învățații sunt mai mereu oameni stupizi: sunt papagali, repetă, sunt discuri de gramofon. Pot să repete cu mare pricepere, dar dacă apare cumva o situație nouă, despre care nu scrie în cărțile lor, sunt în încurcătură. Nu au nici un pic de inteligență.

Inteligența este capacitatea de a răspunde vieții de la o clipă la alta, pe măsură ce se întâmplă, nu conform unui program. Numai oamenii lipsiți de inteligență au un program. Ei se tem. Știu că nu au suficientă inteligență încât să întâmpine viața pe măsură ce aceasta se întâmplă. Trebuie să fie pregătiți, fac repetiții. Își pregătesc răspunsurile înainte ca întrebările să fie puse, și astfel se dovedesc proști – fiindcă întrebarea nu e niciodată aceeași ca data trecută. Întrebarea e mereu nouă. Fiecare zi aduce propriile probleme, propriile provocări, și fiecare clipă aduce propriile întrebări. Iar dacă ai în cap răspunsuri gata făcute, nu vei fi capabil nici măcar să asculți întrebarea. Vei fi atât de plin de răspunsul tău încât vei fi incapabil să asculți, nu vei fi disponibil, și tot ceea ce vei face vei face conform

răspunsului tău de-a gata – care e irelevant, care nu are legătură cu realitatea ca atare.

Inteligență înseamnă să vii în contact cu realitatea, nepregătit. Iar frumusețea acestui fapt e imensă. Atunci viața are o calitate a noului, a tinereții, atunci viața are o curgere și o prospețime. Atunci viața are foarte multe surprize. Iar când viața are foarte multe surprize, plictiseala nu se instalează niciodată în tine.

Omul nesăbuit e mereu plictisit. E plictisit din cauza răspunsurilor pe care le-a adunat de la alții și pe care le tot repet. E plictisit din cauză că ochii lui sunt atât de plini de cunoștințe încât nu poate să vadă ce se întâmplă. Știe prea multe fără să știe nimic, de fapt. Nu e înțelept, e doar plin de cunoștințe. Când se uită la un trandafir, nu se uită la trandafirul acesta. Toți trandafirii despre care a citit, toți trandafirii despre care au vorbit poezii, toți trandafirii pe care i-au pictat pictorii, și despre care au discutat filosofi, și toți trandafirii despre care a auzit vreodată stau acum în privirea lui – un șir lung de amintiri și informații. Trandafirul acesta, care se află în fața lui, se pierde printre toți cei din șirul acela lung, așa că el nu-l poate vedea, ci doar repetă ce știe.

Spune: „Trandafirul acesta este foarte frumos“. Cuvintele acelea nu sunt nici ele cuvintele lui, nu sunt autentice, nu sunt sincere, nu sunt adevărate. Vocea altcuiva... el doar derulează o bandă înregistrată.

Prostia înseamnă repetare, repetarea a ceea ce au spus alții. E ieftină – ieftină fiindcă nu ai nevoie să înveți. Învățarea e anevoioasă. E nevoie de tărie interioară ca să înveți. Învățarea presupune smerenie. Învățarea îți cere să fii gata să renunți la vechi, să fii mereu gata să accepți noul. Învățarea înseamnă o stare non-egocentrică.

Și nu știi niciodată unde te va duce învățarea. Nu poți anticipa nimic. Viața ta va rămâne imprevizibilă. Nu vei putea anticipa ce se va întâmpla mâine, unde vei fi mâine. Vei trăi de la o clipă la alta într-o stare de necunoaștere. Numai când trăiești într-o stare de necunoaștere, într-o stare constantă de necunoaștere, vei învăța. De aceea copiii învață atât de frumos; pe măsură ce îmbătrânesc, încetează să mai învețe, deoarece cunoștințele se acumulează și e mai ieftin să le repeți. De ce să te mai deranjezi? E ieftin și simplu să urmezi tiparul, să te miști în cerc. Dar atunci se instalează

plictiseala. Stupiditatea și plictiseala merg mână în mână.

Un om inteligent e la fel de proaspăt precum boabele de rouă în soarele dimineții, la fel de proaspăt ca stelele de pe cerul nopții. Poți să-i simți noutatea, e atât de nou – precum o adiere. Inteligența este capacitatea de a renaște iar și iar. A muri față de trecut înseamnă inteligență, și a trăi în prezent înseamnă inteligență.

Și mai întrebi tu: „Ce legătură este între inteligența inimii și inteligența minții?”

Sunt diametral opuse. Inteligența minții nu e câtuși de puțin inteligență. E cunoaștere teoretică. Inteligența inimii e inteligență, singura inteligență care există. Minte nu e decât un dispozitiv de memorare. E întotdeauna veche, nu e niciodată nouă, nu e niciodată originală. E bună în anumite scopuri: pentru înmagazinarea cunoștințelor e foarte bună, iar în viață e nevoie de așa ceva – sunt multe lucruri care trebuiesc reținute. Minte, capul reprezintă un biocomputer. Poți acumula cunoștințe în ea și ori de câte ori ai nevoie, poți să le extragi de-acolo. E bună pentru matematică, e bună pentru calcule, e bună pentru viața de zi cu zi, e bună la piață. Dar dacă crezi că ea reprezintă toată viața ta vei rămâne stupid. Nu vei cunoaște niciodată frumusețea simțirii și nu vei cunoaște niciodată binecuvântarea inimii. Și nu vei cunoaște niciodată grația care coboară numai prin intermediul inimii, Dumnezeu care intră numai prin inimă. Nu vei cunoaște niciodată rugăciunea, nu vei cunoaște niciodată poezia, nu vei cunoaște niciodată iubirea.

Inteligența inimii creează poezie în viața ta, face ca pașii tăi să fie un dans, face din viața ta o bucurie, o celebrare, sărbătoare și râs. Îți oferă simțul umorului. Te face capabil să iubești, să împărtășești. Asta e adevărata viață. Viața care e trăită din minte e o viață mecanică. Devii un robot, poate unul foarte eficient – roboții sunt foarte eficienți, mașinile sunt mai eficiente decât oamenii. Poți să câștigi mult prin intermediul capului, dar nu vei putea să trăiești prea multe. Poate că vei avea un standard de viață mai bun, dar nu vei avea nici o viață. Viața e a inimii.

Viața poate să se dezvolte numai prin intermediul inimii. Solul inimii e acela în care crește iubirea, în care crește viața, în care crește Dumnezeu. Tot ce e frumos, tot ce e cu adevărat valoros, tot ce e semnificativ vine prin

intermediul inimii. Inima e însuși centrul tău, capul e doar periferia. A trăi în cap înseamnă a trăi la circumferință, fără a deveni vreodată conștient de frumusețile și comorile centrului. A trăi la periferie e stupiditate.

Întrebi: „Ce e stupiditatea?” Să trăiești în minte înseamnă stupiditate. Să trăiești în inimă și să folosești mintea ori de câte ori e nevoie înseamnă inteligență. Dar centrul, stăpânul se află în miezul ființei tale: stăpânul e inima, iar capul e doar servitorul. Asta înseamnă inteligență. Când capul devine stăpânul și uită cu totul de inimă, asta înseamnă prostie. Depinde de tine să alegi.

Rețineți, capul în calitate de servitor e foarte bun, foarte util, dar în calitate de stăpân e periculos, vă va distruge întreaga viață, vă va otrăvi întreaga viață. Priviți în jur! Viețile oamenilor sunt absolut otrăvite, otrăvite de minte: ei nu pot să simtă, nu mai sunt simțitori – nimic nu-i mai înfioară. Soarele răsare, dar în ei nu răsare nimic; se uită la soare cu ochi goi. Cerul se umple de stele – ce minune, ce mister! –, dar în inima lor nimic nu se înfioară, nici un cântec nu răsare acolo. Păsările cântă, omul a uitat să cânte. Norii se ivesc pe cer și păunii dansează; omul nu știe să danseze – a ajuns un schilod. Copacii înfloresc; omul gândește, nu simte niciodată, iar fără simțire nu e posibilă nici o înflorire.

Floarea de Aur despre care am vorbit noi pe parcursul acestei luni e acolo, înăuntrul vostru, așteptând – așteptând de secole, de vieți întregi. Când aveți de gând să-i acordați atenție, ca ea să poată înflori? Iar până când un om nu devine o Floare de Aur – ceea ce yoghinii au numit „lotusul cu o mie de petale”, sahasrara – până când viața lui nu devine o deschidere, așa încât cele o mie de petale să se deschidă, iar parfumul să se răspândească, el va fi trăit în zadar – „o poveste spusă de un idiot, plină de zgomot și furie, neînsemnând nimic”.

Priviți, examinați, cercetați, uitați-vă încă o dată la viața voastră. Nimeni altcineva n-o să vă ajute. V-ați bizuit pe alții atât de multă vreme, de aceea ați devenit stupizi – acum ocupați-vă voi înșivă de viața voastră. E responsabilitatea voastră. Vă datorati vouă înșivă faptul de a vedea ce anume faceți cu viața voastră. Există vreo urmă de poezie în inima voastră? Dacă nu există, atunci nu mai pierdeți timpul: ajutați-vă inima să urzească și să depeze poezie. Există vreun pic de romantism în viața voastră? Dacă nu, atunci sunteți morți, sunteți deja în mormânt. Ieșiți afară din el! Lăsați

viața să capete un pic de romantism, un pic de aventură. Explorați!

Milioane de frumuseți și splendori vă așteaptă. Voi vă mișcați mereu în cerc, fără să intrați vreodată în templul vieții. Ușa e în inimă.

Așa că vă spun: adevărata inteligență este a inimii. Nu e intelectuală, e emoțională. Nu e legată de gândire, e legată de simțire. Nu e logică, e iubire.

A doua întrebare:

Osho,

Ce anume din alcătuirea cuiva ca Eva Renzi o face să spună asemenea lucruri scandaloase despre o comunitate ca a noastră?

Îmi pare rău pentru Eva Renzi. Avea o mare nevoie de ajutor. A ratat ocazia. Probabil că suferă de personalitate dublă. E schizofrenică. De aceea venise aici să caute, să găsească o numită claritate, o anumită integrare.

A fost în psihoterapie, a fost psihanalizată, dar psihanaliza nu i-a fost de prea mare ajutor. De aceea soțul ei i-a sugerat să vină aici. De asemenea, soțul ei n-a reușit să locuiască împreună cu ea. Sunt despărțiți.

Și chiar zilele trecute citeam o declarație oferită de unul dintre regizori – este o actriță de film –, iar regizorul acesta își amintește că în urmă cu 10 sau 12 ani, regiza un film în care ea avea rolul principal. Rezervaseră un castel frumos, undeva în Germania, pentru o singură zi, și toată echipa a așteptat-o, și toți actorii au așteptat-o – iar Eva Renzi n-a apărut! Toată lumea a plecat, aproape cu ochii în lacrimi. Iar seara ea și-a făcut apariția, râzând, toată numai zâmbet. Și spunea regizorul că și-a ieșit din minți într-atât încât a lovit-o cu un scaun. După care s-a simțit foarte prost, iar ulterior a făcut un atac de cord. A trebuit să stea la pat trei – patru luni. El spune că oricine stă o oră în prezența Evei Renzi va ajunge s-o lovească!

Biata femeie trebuie să fi fost într-o mare suferință. Ea chiar e nebună! Ar fi putut fi ajutată enorm dacă ar fi avut puțină răbdare, dacă ar fi rămas aici puțin mai mult. Dar aceste tipare au rădăcini foarte adânci. Aceste tipare sunt atât de înrădăcinate încât e aproape imposibil să ajuți astfel de oameni.

Era într-un grup, grupul de Centrare; a creat necazuri acolo, a creat atâtea necazuri încât tot grupul a avut de suferit. Și nu poți accepta ca o sută douăzeci de oameni să fie tulburați din cauza unei singure persoane. Așa că Prasad, liderul grupului, a trebuit să-i spună că dacă era atât de furioasă, dacă avea atâta mânie, atâta violență în ea, ar fi mai bine să participe la grupul de Confruntare, unde putea să-și elibereze mânia, furia, unde avea să se supună unui catharsis, dar grupul de Centrare nu era pentru ea.

A plecat imediat și a intrat în grupul de Confruntare, și în câteva ore deja plecase și de-acolo – fiindcă și acolo a creat o mulțime de probleme, a provocat pe toată lumea la luptă. Grupul de Confruntare are rolul de a elibera emoțiile, iar când oamenii au început să se lupte cu ea, a părăsit grupul – acum pesemne că cealaltă personalitate a ei pusese stăpânire pe ea.

N-a reclamat nimic la poliție aici, în Puna. Dacă ar fi fost ceva în neregulă cu ea, ar fi trebuit să se ducă la poliție. S-a dus la poliția din Bombay și a spus că fusese bătută – într-atât încât toată camera era plină de sânge – că îi fuseseră sfâșiate hainele și că fusese nevoită să plece de la ashram la hotel în pielea goală! Vi se pare că o femeie frumoasă ca Eva Renzi ar fi putut să meargă dezbrăcată pe străzile din Puna fără să i se întâmple nimic? Nimeni nu-și amintește ca vreo femeie dezbrăcată să fi venit la Blue Diamond, plină de sânge. Nimeni n-a văzut-o – și sunt mii de oameni prezenți în hotel de dimineața până seara. Nimeni n-a văzut-o venind sau plecând, în pielea goală, plângând, strigând. Nimeni. A făcut reclamație la poliția din Bombay, nu aici. Iar poliția a venit și a făcut cercetări și a constatat că totul fusese o minciună.

Dar eu nu cred că minte. E vorba de cealaltă personalitate a ei, de celălalt sine al ei: fusese luată în stăpânire de cealaltă personalitate, nu mințea cu bună știință. Când cealaltă personalitate pune stăpânire pe ea, nu mai știe ce spune, de ce spune ceea ce spune.

Oamenii care au personalitate dublă funcționează aproape ca două persoane. Când sunt stăpâniți de o personalitate se comportă într-un fel,

când sunt stăpâniți de cealaltă personalitate se comportă într-un cu totul alt fel, iar cele două personalități nu se întâlnesc niciodată.

Acum ea a făcut mare vâlvă în Germania, în ziare, dar eu simt o mare compasiune pentru ea. O invit aici din nou. N-am apucat să o văd. Toate astea s-au întâmplat într-o singură zi, așa că n-am apucat să o văd. Aș vrea s-o văd și s-o ajut. Are nevoie de ajutor. Iar schizofrenia ei s-a adâncit atât de mult încât nu cred că mai poate fi ajutată altundeva. Dacă se întoarce, va fi bine: cele două personalități vor putea fi sudate la loc. Dar va fi nevoie de răbdare. Dacă ar fi venit împreună cu soțul ei sau cu niște prieteni, ar fi fost mai bine. Ei ar fi împiedicat-o să fugă atât de repede de-aici.

Va fi nevoie de un pic de timp. Un tipar vechi de-o viață nu poate fi schimbat într-o singură zi. Iar schizofrenicii văd lucrurile în felul lor. Sunt atât de plini de nebunia lor, încât li se pare că toți ceilalți sunt nebuni. Proiecțiile lor sunt de așa natură încât li se pare că sunt persecutați, că toată lumea vrea să-i omoare.

S-a întâmplat odată...

A trebuit să stau în aceeași cameră cu un profesor timp de câteva luni. Era schizofrenic. Când era în regulă era cât se poate de bun, un tip foarte de treabă, dar când era rău era foarte rău. Și era foarte dificil să-ți dai seama când avea să fie în regulă și când avea să fie rău. În toiul nopții începea să strige sau să mă provoace să mă bat cu el. Dacă nu voiai să te bați cu el, se enerva. Dacă te băteai cu el creai necazuri inutile, pe urmă veneau vecinii, iar el striga și făcea mare tărăboi. Iar până dimineața uita tot! Dacă îi aminteai cele petrecute, îți spunea: „Nu, cred că ai visat“. Dacă chemai vecinii, îți spunea: „Probabil au visat toate astea, fiindcă eu am dormit grozav toată noaptea“. Era foarte dificil. Mă duceam la universitate să predau, iar când mă întorceam, toate lucrurile mele dispăruseră!

Avea două personalități. Cealaltă personalitate era ceva de speriat! Punea totul în geamantanele lui, și apoi le încuia. Când era bun era foarte generos, îmi dădea mie lucrurile lui. Mi-a plăcut să locuiesc cu el câteva luni fiindcă era o surpriză continuă, nu știai niciodată ce avea să se întâmple în ziua respectivă. Iar când era dominat de personalitatea negativă, nevrotică, se

temea de orice... credea că o să fie omorât sau că o să vină poliția să pună mâna pe el. Avea tot felul de închipuiri: dacă trecea un jeep noaptea pe stradă, venea și mă trezea și-mi zicea: „Uite, vine poliția, a venit jeepul. O să fiu ridicat. Și îți spun că sunt nevinovat! N-am făcut nici un rău, îmi ești martor!“ Orice fluier al poliției îl făcea să intre în panică.

Acești oameni suferă profund. Ei văd lucrurile în felul lor, și felul lor de a vedea e atât de încețoșat încât nu văd realitatea.

Eu nu cred că e conștientă de ceea ce spune, de ceea ce comunică ziariștilor. Spune că un bărbat, un bărbat în vârstă, un olandez – nimeni altul decât faimosul autor, Amrito – a încercat să o violeze. El ar fi ultimul om căruia să-i treacă prin cap să o violeze – ea e ca o fiică pentru el –, e un om foarte amabil, foarte drăguț. Dar cumva ei i-a intrat în cap ideea că era un olandez în vârstă în grupul de Confruntare care a vrut să o violeze. Acum spune tuturor lucrul acesta. Dar e o idee care i-a intrat în cap, iar ziarele sunt mereu gata să exploateze orice.

Atunci când ai niște idei ale tale, niște interpretări ale tale, lucrurile încep să-ți apară în felul acela. Și poți găsi mereu explicații, scuze, argumente. Rețineți, oamenii nevrotici au foarte multe argumente, fiindcă ei au rămas blocați în minte.

Așa că nu fiți furioși pe Eva Renzi, absolut deloc. Și nu vă faceți griji în privința a ceea ce se întâmplă în Germania, fiindcă mie îmi va fi de folos! Îmi cunosc meseria și știu ce am de făcut. Nu vă faceți griji în privința asta.

Acum se vorbește despre asta în toată Germania, toată lumea îmi știe numele – asta e mare lucru – și toată lumea întreabă despre mine: „Cine e omul ăsta?“ Sannyasinii care au venit din Germania în urmă cu câteva zile mi-au spus că până și șoferii de taxi întreabă: „Te duci la Puna? Mă gândesc și eu să vin! Ce se petrece acolo?“

Acum vor veni mulți oameni din cauza Evei Renzi. Și rețineți, e întotdeauna un echilibru, altminteri viața s-ar prăbuși. Afirmatiile ei negative au început să creeze afirmații pozitive. Așa se întâmplă întotdeauna. La asta mă refer când spun că îmi cunosc meseria. Acum acest regizor a venit în apărarea mea. El nu mă cunoaște, dar spune că dacă Evei Renzi i s-a întâmplat așa ceva, e foarte bine – o merita! El spune că toți oamenii care o cunosc se vor

bucura, în special soțul ei. Acum vor începe să apară tot mai multe declarații pozitive.

Dacă crezi ceva negativ, pozitivul va începe să-și facă apariția. Dacă crezi ceva pozitiv, negativul va începe să-și facă apariția. Cele două sunt mereu în echilibru, altminteri viața s-ar prăbuși. Așa că nu vă faceți niciodată grijă în legătură cu lucrurile negative. Întotdeauna se întâmplă așa.

Știți cine a creat creștinismul? Nu Hristos, ci aceia care l-au răstignit. Dacă nu l-ar fi răstignit, n-ar fi existat nici un creștinism, n-ați fi auzit niciodată de Iisus. Cei care l-au răstignit l-au creat. Răstignirea e un lucru atât de negativ, încât pozitivul trebuia să apară inevitabil – cineva trebuia să înceapă să i se închine, ca să se creeze echilibrul. Viața e mereu în echilibru.

Așa că biata femeie suferă, dar ea ajută comunitatea mea. Nu e nimic rău în ceea ce face. Minciunile acelea pe care le spune vor fi combătute, oamenii vor începe să vină aici, din proprie inițiativă. Și mulți vor veni doar din curiozitate. Mult mai multe minciuni vor urma, și apoi mult mai multe adevăruri care să le echilibreze. Acum, datorită tevatunii create de ea, multe ziare au venit la Puna. De când a început ea tărăboiul, multe ziare, mulți ziariști au venit aici – unii au scris împotriva, alții au scris în favoarea noastră.

Un jurnalist pare să fie din cale-afară de inventiv. El scrie că a ajuns la ușa ashramului la cinci și jumătate dimineața. A bătut la ușă, iar o frumusețe blondă i-a deschis ușa – la cinci jumate! – și l-a întâmpinat cu un măr sau ceva ca un măr. Scrie el: „Nu știu ce fruct era. Mi-a dat fructul și mi-a zis: Bine ai venit în Grădina Maestrului. Intră! Iar eu am întrebat-o: Ce e cu acest măr? Și mi-a răspuns: Mănâncă-l. Îți va da energie sexuală“.

Acum taximetriștii întreabă: „Există astfel de fructe în grădină? Am vrea să venim și noi“. Cine n-ar vrea să vină! Lăsați-i pe acești oameni să facă ce cred ei de cuviință. Totul e în favoarea mea. Nu aveți nici un motiv să vă faceți griji. Eu mă bucur întotdeauna!

A treia întrebare:

Osho,

Care e mesajul tău? Nu te înțeleg.

Mesajul meu e acela că nu există nici un mesaj. Nu mă aflu aici ca să vă ofer un mesaj, fiindcă un mesaj va deveni cunoaștere teoretică. Eu mă aflu aici să împărtășesc ceva din ființa mea. Nu e un mesaj, e un dar. Nu e o teorie, nu e o filosofie. Vreau să primiți ceva din ființa mea. Ceea ce am eu de oferit nu poate fi redus la o dogmă. Nu veți putea să vă întoarceți și să le spuneți celorlalți ce ați învățat aici. Nu veți avea cum. Dacă ați învățat ceva, nu veți putea comunica verbal nimănui ceea ce ați învățat – deși acel lucru se va vedea în ființa voastră. Nu-l veți putea spune, ci doar să îl exprimați. Ochii voștri îl vor exprima, fața voastră va străluci, întreaga voastră energie va avea o vibrație diferită.

Eu nu funcționez aici ca un învățător. Aceasta nu este o școală. Nu te învăț nimic. Vreau doar să participi împreună cu mine la acest mister care mi s-a întâmplat. Armonizează-te cu energia mea, vibrează împreună cu mine, pulsează împreună cu mine – și vei cunoaște ceva ce e dincolo de cuvinte, care nu poate fi cuprins în nici un mesaj.

Odată, marele maestru Joshu a fost rugat să-și spună cuvântul. Joshu a răspuns: „Nu există nici măcar o jumătate de cuvânt“.

„Maestre, dar nu te afli aici?“ a fost întrebat el în continuare.

„Nu sunt un cuvânt“, a răspuns el.

Are dreptate. Maestrul nu e un cuvânt, maestrul e o ușă. Un maestru nu e un mesaj, ci un mijlocitor. Un maestru e un pod, o punte. Treci prin ușă, treci pe acel pod și vei ajunge să știi exact ce e viața. Dacă poți să te cufunzi adânc în maestru, vei începe să simți prezența lui Dumnezeu – dar nu e vorba despre un mesaj.

Și spui că nu mă înțelegi? Eu știu de ce nu mă înțelegi: fiindcă tot ceea ce spun eu e foarte simplu, de aceea. Dacă ar fi fost complex, ai fi înțeles. Ești obișnuit cu complexitatea. Cu cât e un lucru mai complex, cu atât mai mult începe intelectul tău să lucreze asupra lui – provocarea la adresa egoului... Comuniunea mea cu tine e atât de simplă încât nu există nici o provocare la adresa egoului. Acesta este motivul pentru care nu mă poți înțelege.

Ceea ce spun eu e simplu și absolut limpede. Nu folosesc nici un jargon. Folosesc limbajul pe care îl folosești în viața de zi cu zi. Poate că acesta este motivul pentru care nu mă înțelegi: ceea ce spun eu e evident – da, evident –, dar ceea ce e evident sună bizar din cauză că tu te-ai obișnuit cu complexitățile într-atât încât mintea nebună continuă să urzească și să depene în jurul tău.

Mai mult încă, adu-ți mereu aminte că ceea ce spun eu nu are vreun motiv ascuns, ci e spus doar de dragul de a fi spus – știi cum se spune, „artă de dragul artei“. Ceea ce spun eu nu are vreun motiv ascuns, ci vine doar din pura bucurie de a fi împreună cu tine, vine pur și simplu ca un răspuns la întrebările tale. Nu înseamnă că răspunsurile mele îți vor rezolva întrebările; nu, nici vorbă. Dacă răspunsurile mele îți pot rezolva întrebările, atunci ele vor deveni un mesaj. Răspunsurile mele nu vor face decât să te ajute să-ți înțelegi întrebările, iar când o întrebare e înțeleasă, ea se dizolvă. Nici o întrebare nu e vreodată rezolvată. Dacă înțelegi o întrebare așa cum trebuie, ea se dizolvă, nu se rezolvă. Devine nesemnificativă, falsă, își pierde însemnătatea – precum o frunză uscată dintr-un copac, își pierde orice însemnătate. Eu n-am să-ți dau răspunsuri, am să-ți înlătur întrebările.

Iar când mintea nu mai are întrebări de pus, în tăcerea aceea desăvârșită în care nu mai e prezentă nici o întrebare, ajungi să cunoști ceea ce este – spune-i Dumnezeu, spune-i tao, adevăr, nirvana sau oricum vrei.

De aceea spun că nu există un motiv anume pentru care îți spun tot ceea ce îți spun. Nu există un motiv anume în spatele cuvintelor mele, ci ele reprezintă un răspuns simplu la ființa ta. Eu funcționez doar ca o oglindă, de aceea nu e nevoie să mă înțelegi. Nu încerca să mă înțelegi. Nu e nimic de înțeles. Fii, pur și simplu, împreună cu mine, iar înțelegerea va veni de la sine. Iar acestea sunt două tipuri diferite de înțelegere. Când încerci să mă înțelegi, vei rata esențialul, fiindcă în timp ce eu îți împărtășesc ceva, tu ești

ocupat cu înțelegerea. Vei rata esențialul.

Nu încerca să înțelegi, doar ascultă! Tot așa cum eu îți vorbesc fără nici un scop anume, ascultă și tu fără nici un scop anume, iar întâlnirea se va întâmpla. Când eu nu urmăresc nici un scop, iar tu nu urmărești nici un scop, ce poate să împiedice întâlnirea noastră? Atunci întâlnirea va avea loc. Iar în comuniunea aceea va exista înțelegere, în comuniunea aceea va exista lumină, claritate, transparență.

Așa că în loc să încerci să mă înțelegi, sărbătorește-mă, bucură-te de mine – și atunci vei înțelege, vei înțelege fără nici un efort.

Nimeni nu înțelege vreodată prin efort. Ce efort faci când asculți muzică? Încerci să o înțelegi? Dacă încerci să o înțelegi, vei rata toată bucuria ei. Muzica e ceva de care trebuie să te bucuri. Încerci să înțelegi un dans? Atunci îl vei rata. Dansul trebuie sărbătorit. Încerci să înțelegi florile de trandafir și trilurile păsărilor, dimineața? Nu e nevoie! Doar fii în prezența trandafirului, doar vezi pasărea în zbor – nu lăsa nimic să te stingherească – și, deodată, înțelegerea apare. Înțelegerea aceea apare din inimă, din inteligența ta. Nu e a minții.

Și atunci înțelegerea are o cu totul altă savoare, un cu totul alt parfum. Atunci are o frumusețe – fiindcă vine dintr-o absență a efortului, vine din iubire. Dacă încerci să mă înțelegi, vei folosi logica, vei folosi mintea. Dacă nu încerci să mă înțelegi, dacă doar mă asculți, de dragul de a mă asculta, atunci încet, încet, ceva începe să se deschidă în tine, să răsară în tine, să se trezească în tine.

Lasă-mă să fiu o provocare, nu un mesaj. Lasă-mă să fiu o alarmă care te trezește, nu un mesaj. Dacă gândești în termeni de mesaj, vei crea un zid între mine și tine. Doar fii prezent aici. Tot așa cum eu sunt cu tine, fii și tu cu mine: fără nici un motiv anume – doar pentru a te bucura de această tăcere, de această prezență care mă înconjoară și te înconjoară, care ne unește, de această grație, de acest moment de pură frumusețe și binecuvântare.

Iar inima ta va înțelege. Că mintea ta înțelege sau nu e un lucru fără importanță.

A patra întrebare:

Osho,

Morarji Desai spune că studenții n-ar trebui să fie implicați în politică. Ce spui despre asta?

Rețineți întotdeauna: tot ce spune un politician are substrat politic. Când un politician ajunge la putere, el începe întotdeauna să spună că studenții n-ar trebui să se implice în politică – dar numai când ajunge la putere. Cât timp nu e la putere, e în favoarea implicării lor – studenții trebuie să se implice în politică.

Cum a ajuns Morarji Desai la putere? În esență a fost o mișcare studențească în Gujarat și Bihar. Profitând de acel val de demonstrații studențești a ajuns el la putere. Acum probabil se teme: dacă studenții continua să se implice în politică, el ar putea fi înlăturat.

E un fapt interesant, care merită înțeles: ori de câte ori politicienii pierd puterea, ei încep să-i provoace pe studenți; aceiași politicieni, după ce ajung la putere, încep să le spună studenților: „Vă rog frumos, asta nu e treaba voastră. Voi vedeți-vă de facultate, lăsați politica“. Din cauză că reprezintă un pod, podul acela trebuie surpat, altminteri vor veni alții prin intermediul lui. Iar studenții nu pot fi păcăliți la fel de ușor ca alții.

Tinerii nu pot fi păcăliți la fel de ușor ca ceilalți, fiindcă tinerii încă nu au investit nimic în diverse interese sociale. Cu cât îmbătrânești mai mult, cu atât investești mai mult în starea de fapt a lucrurilor. Nu-ți mai permiți să fii împotriva ei. Ești căsătorit, ai copii, ai un serviciu, trebuie să ai grijă de familie, și ai o mie de responsabilități. Îți dorești ca totul să rămână așa cum e. Te temi de schimbare. Cine știe? Poate ai să-ți pierzi locul de muncă, și atunci ce-o să se întâmple cu copiii tăi?

Studenții se dovedesc a fi cea mai revoluționară parte a societății – pentru simplul motiv că nu au nici o investiție, pentru simplul motiv că pot cere schimbarea. Și, bineînțeles, sunt tineri; ochii lor încă mai pot vedea, ei încă

mai pot simți, și, desigur, ei vor trăi în viitor. Nu trecutul e lumea lor, ci viitorul. Cu cât îmbătrânești, cu atât mai puțin viitor ai și cu atât mai mult trecut. Un om de 70 de ani are foarte puțin viitor și un trecut foarte lung. Iar un om care are 20 de ani are foarte puțin trecut și un viitor lung în față – orientarea lui e spre viitor. Și ori de câte ori orientarea e spre viitor, există răzvrătire, revoluție. Iar cei care sunt la putere se tem mereu de orice fel de răzvrătire, de orice fel de revoluție.

Așadar, rețineți, atunci când politicienii spun: „Implicați-vă în politică“, îndemnul lor e unul politic. Iar când spun: „Nu vă implicați în politică“, îndemnul lor e de asemenea politic. Tot ce spun ei, spun cu intenții politice. Chiar și în somn, dacă încep să vorbească, ceea ce spun ei are substrat politic – nu-i credeți! Chiar și în somn rămân politicieni.

Dar ei sunt oameni vicleni: ori de câte ori există o revoluție, ori de câte ori există o schimbare, o mișcare socială, iar tineretul se revoltă, politicienii vicleni profită de tulburările create.

Revoluția aceasta, care a avut loc în urmă cu numai un an jumătate în urmă, a fost creată de tineret, iar puterea a ajuns în mâinile moșilor găunoși. E interesant că revolta a fost a tinerilor, dar cei care au ajuns la putere sunt toți trecuți de 70 de ani, și câțiva sunt chiar trecuți de 80. Ajungi să te întrebi câteodată de ce nu ies morții din mormânt ca să devină miniștri și președinți... s-ar dovedi mai bun decât ăștia!

Citeam o poveste:

Trei prieteni vechi s-au întâlnit într-o zi să ia prânzul împreună. Având toți vârste înaintate, se întâlneau periodic ca să se pună la curent cu ce mai era nou în viața fiecăruia. Cel mai tânăr dintre ei a fost primul care a împărtășit veștile. Soția lui tocmai îi născuse o fetiță – iar el avea aproape 79 de ani!

Apoi a vorbit cel de-al doilea. Avea 83 de ani și soția lui tocmai născuse un fiu. Cei doi tați erau mândri și se mândreau.

Apoi, cel de-al treilea le-a oferit câte ceva la care să reflecteze. „Prieteni“, le-a zis el, „o să vă spun o poveste. Eu am 88 de ani. Pe vremuri îmi plăcea să

merg des la vânătoare, dar acum sunt prea bătrân pentru asemenea prostii. Însă săptămâna trecută mă plimbam prin parc și un iepure a ieșit, țopăind, din tufișuri. Din instinct, am ridicat bastonul și am ochit cu el ca și cum ar fi fost o pușcă, am strigat Bang! Bang!, iar iepurele a căzut mort la pământ!

După câteva minute am zărit alt iepure. Iar am ochit cu bastonul ca și cum ar fi fost o pușcă și am strigat: Bang! Iar iepurele a căzut mort la pământ!

Ce vrajă ciudată mai e și asta? m-am întrebat eu cu voce tare. Și atunci, domnilor, m-am uitat în spate, iar la zece pași în urma mea venea un băiat care trăgea cu o pușcă adevărată!“

Morarji Desai ar trebui să reflecteze la asta: bang-bang-ul lui n-a făcut nimic, ci tineretul țării, care împușca din spatele lui, a făcut totul. Dar acum, firește, odată ce a ajuns la putere începe să se teamă.

Tu mă întrebi: „Ce spui despre asta?“

Și eu spun să evitați politica, să nu vă implicați în politică – dar nu din aceleași motive, desigur. În primul rând, eu nu sunt politician. În al doilea rând, nu sunt la putere. Nu am de ce să mă tem în cazul în care voi vă implicați în politică. Așadar, motivul pentru care spune Morarji Desai să nu vă implicați în politică e diferit de cel pentru care vă spun eu același lucru. Motivul pentru care vă spun eu asta e următorul: lăsați politica în seama oamenilor proști, a celor foarte proști, care nu sunt în stare de nimic altceva. Mai întâi încercați să fiți oameni de știință, poeți, pictori, arhitecți, muzicieni, romancieri, olari, țesători, tâmplari – ceva care presupune inteligență, ceva care presupune creativitate. Dacă vedeți că nu puteți crea nimic, după ce ați încercat tot ce se putea, atunci intrați în politică – ultima speranță pentru proști și ticăloși –, dar nu înainte de asta. Mai întâi încercați. Există experiențe frumoase în viață. Politica e distructivă, e cel mai urât fenomen. Lăsați-o în seama altora, care nu pot altceva. Și, rețineți, dacă n-o lăsați în seama acelor care nu sunt în stare de altceva, atunci aceia vor deveni criminali.

Criminalul și politicianul reprezintă același gen de om. Dacă criminalul devine un politician de succes, el va fi un mare lider. Dacă politicianul nu poate reuși să ia puterea, el va deveni un criminal. Sunt oameni distructivi:

tot efortul lor e îndreptat spre a-i domina pe ceilalți.

Un om cu adevărat creativ nu e interesat de a domina pe nimeni. El se bucura pe deplin de viața lui, vrea să creeze, vrea să ia parte la creație împreună cu Dumnezeu. Creativitatea e rugăciune. Și ori de câte ori creezi ceva, în momentele respective ești împreună cu Dumnezeu – mergi împreună cu Dumnezeu, trăiești în Dumnezeu. Cu cât ești mai creativ, cu atât ești mai divin. Pentru mine, creativitatea este religie. Arta e doar intrarea în templul religiei. Creați ceva!

Atunci când eșuați în orice altă parte, îndreptați-vă spre politică. Aceasta nu este pentru oamenii inteligenți, ci pentru cei complet neinteligenti și stupizi. Și, sigur, au și ei nevoie de un loc al lor în care să facă lucruri prostești. Au nevoie de parlamente în care să se certe și să o ia razna. Lăsați-le lor!

Și eu le spun studenților: nu vă implicați în politică decât dacă ați eșuat în orice altceva. Mai întâi încercați alte dimensiuni ale vieții, mult mai bogate. Dar motivul pentru care o spun eu e cu totul diferit.

Iar dacă deveniți interesați de politică prea devreme, veți rămâne nesăbuiți tot restul vieții. Când o să-i mai citiți pe Kalidas, și pe Shakespeare, și pe Milton, și pe Tennyson, și pe Eliot, și pe Pound? Când o să mai vedeți creațiile marilor pictori, să le învățați arta? Când o să mai meditați în Khajuraho, Konarak? Când o să mai aveți visuri mărețe de a construi un Taj Mahal sau de a picta sau de a scrie poezie? Când? Există literatură extraordinară, pictură extraordinară, poezie extraordinară. Aveți grijă pe unde pășiți.

Politica pare atrăgătoare dintr-un singur motiv, iar acel motiv trebuie înțeles.

Expresia conștient de sine trebuie înțeleasă, fiindcă acest lucru vă va fi de ajutor. Ea are două înțelesuri. Unul este cel dat de Buddha, de Gurdjieff și de mine: acela de a deveni conștient de tine însuși, de a fi vigilent. Gurdjieff folosea expresia amintire de sine, iar Buddha folosește cuvintele sama smrati – conștiență, atenție deplină. Krishnamurti folosește cuvântul luciditate – să devii absolut vigilent și lucid. Acesta este unul dintre sensurile expresiei conștient de sine. E o expresie ambiguă.

Celălalt sens e atunci când stai pe o scenă și devii conștient de tine și începi să tremuri. Celălalt sens e patologic. Primul sens înseamnă să fii lucid, să nu fii precum un robot. Al doilea sens înseamnă că ești conștient de faptul că ceilalți sunt conștienți de tine, de faptul că ceilalți te privesc, de faptul că ești un obiect al atenției celorlalți – și asta te sperie. Atâția oameni care te privesc, iar dacă ceva nu iese cum trebuie, vor râde de tine și vor crede că ești prost și ridicol – începi să te temi. Ceilalți te privesc – ești un obiect. Devii conștient de acest fenomen: conștient de faptul că ceilalți sunt conștienți de tine – și atunci apare frica. Dar apare și bucuria: „Atâția oameni mă privesc“. Așa că îți reprimi frica, stai acolo, pe scenă, fără să tremuri: „Atâția oameni mă privesc“. Frica e că dacă ceva nu merge cum trebuie, te vor considera prost. Bucuria e că dacă totul merge cum trebuie, dacă poți să evoluezi bine pe scenă, atâția oameni vor spune: „Iată! Ce om extraordinar! Ce artist, ce actor, ce orator!“ Dacă reprezentarea ta va fi bună, toți oamenii aceia se vor uita la tine cu respect, cu admirație, iar asta îți va consolida egoul.

Așa trăiește politicianul. El vrea ca mulți oameni să se uite la el cu admirație și să-i consolideze egoul. Se teme să pătrundă înăuntrul lui din cauză că știe că acolo nu e nimic, e pustiu. Nu știe cine e. Adună informații despre el din impresiile celorlalți, din ce îi spun ei. Dacă ei îi spun că e măreț, îi crede și se umflă în pene. Dacă ei îi spun că e un sfânt, se simte din cale-afară de fericit, egoul lui e împlinit. Dobândește astfel un fel de identitate – acum știe și el cine e. Dar asta nu e adevărată cunoaștere de sine; ceilalți i-o pot lua în orice clipă. Și întotdeauna o iau înapoi, căci mai devreme sau mai târziu vor vedea că politicianul nu și-a ținut promisiunile, că i-a mințit.

Vedeți cum marele ego al lui Morarji Desai se erodează treptat. Vedeți același lucru la Jimmy Carter – zâmbetul se face tot mai mic, fiind pe cale să dispară – fiindcă nu poate să-și țină promisiunile pe care le-a făcut oamenilor. Iar politicienii fac întotdeauna promisiuni mărețe: fără promisiuni mărețe n-ar mai ajunge la putere. Așa că fac promisiuni fantastice, pe care știi că nu le pot ține – dar cui îi pasă! Odată ajunși la putere, se descurcă ei, vor fi greu de înlăturat. Se vor agăța de putere, și vor avea de partea lor toată birocrăția și toată mașinăria guvernamentală. Odată ajunși la putere, ce mai contează promisiunile? Liderii uită complet de promisiuni. Și să nu cumva să le amintești! Se simt atinși și se enervează foarte tare.

Dar oamenii încep să vadă că promisiunile nu sunt îndeplinite: „Oamenii aceștia ne-au înșelat!“ Imaginea începe să se prăbușească, politicianul scade tot mai mult în ochii lor. Iar lucrul acesta doare.

Politicianul caută mereu să-și întărească egoul. Are nevoie de atenția celorlalți. Milioane de oameni i-au alimentat egoul. Artistul, misticul, muzicianul, dansatorul – dacă cer atenția celorlalți, atunci și ei sunt politicieni. Atunci nu sunt cu adevărat artiști, nu sunt cu adevărat mistici.

Adevăratul artist, adevăratul mistic e acela care cunoaște celălalt sens al expresiei conștient de sine. Nu are nevoie de atenția nimănui. Își e sieși suficient. Poate să stea în tăcere și să se bucure de el însuși, nu are nevoie de nimeni. Viața lui e o viață conștientă, se mișcă în mod conștient, fiecare pas al lui e plin de lumină. Astfel, el nu se căiește niciodată, nu se simte niciodată vinovat. Indiferent ce face, face acel lucru cu deplină conștiență. Face tot ce îi stă lui în putință, și acceptă ceea ce se întâmplă – fiindcă acela e singurul lucru care se putea întâmpla. Nu se uită niciodată înapoi. Merge înainte și trăiește în prezent, dar trăiește în mod conștient.

Conștiența de sine în sensul pe care îl dă Buddha acestor cuvinte te face un creator, iar conștiența de sine în care trăiește politicianul te face un egocentric.

Eu vă spun să nu vă implicați în politică fiindcă asta înseamnă să porniți în căutarea egoului. Iar căutarea egoului e căutarea unui lucru otrăvitor, care vă va distruge viața toată. Politicianul e cel mai sărac om din lume, cel mai gol om din lume, cel mai găunos – umplut cu paie și nimic altceva.

Ultima întrebare:

Osho,

Când poate o terapie să fie considerată „încheiată“?

Terapia este necesară omului divizat. Terapia este necesară acelui om care s-a rupt în mai multe fragmente. Terapia e încheiată atunci când ai redevenit întreg, când ești din nou un singur tot.

Dar nici o terapie, așa cum e terapia cunoscută în lumea modernă, nu te poate reîntregi. Ea e cel mult o rearanjare – eventual ești puțin mai bine decât înainte, dar rămâi fragmentar. E aceeași mobilă rearanjată în aceeași cameră – poate într-un mod un pic mai convenabil –, dar nu te face întreg, fiindcă atunci când un om devine întreg, viața lui devine o rugăciune. Rugăciunea e produsul secundar al stării de întregire. Întregirea te face sfânt. Până când terapia nu aduce în inima ta rugăciunea, ea nu e încheiată încă. Nevoia fundamentală e aceea de rugăciune.

Se spune că Jung ar fi zis – iar observația lui e cât se poate de justă – că jumătate dintre pacienții lui nu aveau nevoie de terapie, ci de rugăciune. Se mai spune, de asemenea, că ar fi zis – și din nou are dreptate – că toți pacienții care se duceau la el și care erau trecuți de 42 de ani aveau nevoie nu de terapie, ci de rugăciune. Adevărata nevoie e aceea de a avea un context în această existență infinită.

Egoul te face să fii separat, rugăciunea dizolvă egoul și devii din nou una cu existența. A deveni una cu existența înseamnă a cunoaște beatitudinea. A rămâne separat înseamnă a fi în conflict. A rămâne separat înseamnă a lupta cu existența, a nu curge împreună cu râul. Poate că încerci să înoți contra curentului – iar a înota contra curentului înseamnă a fi frustrat, înseamnă a eșua inevitabil. A curge împreună cu râul – într-atât încât să devii una cu râul, parte din el, să nu ai nici un fel de voință proprie, să te abandonezi voinței întregului – înseamnă rugăciune. Iar terapia e încheiată atunci când rugăciunea ia naștere în inima ta.

Dar rugăciunea trebuie să fie autentică. Nu trebuie să fie o formalitate, nu trebuie să fie o repetiție, ceva spus papagalicește. Ea trebuie să răsară din ființa ta, să fie înrădăcinată acolo.

Anutosh mi-a trimis o glumă frumoasă. Reflectați asupra ei.

Zi de zi, vreme de șase luni, o siluetă îngenucheată, cu mâinile împreunate în rugăciune, depănase aceeași poveste demnă de toată mila, în umbra

șirului de bănci din biserica catolică locală.

„O, Doamne, sunt doar un biet om. Nu valorez nici cât o ceapă degerată și știu că sunt un tip nasol. Îi mai dau nevesti-mii câte o scatoalcă din când în când, iar când copiii mă enervează prea rău, îi plesnesc și pe ei cu dosul mâinii.

Dar nu-ți cer mult, câțiva bănuți în plus – nu pentru mine, să știi, pentru cele trebuincioase casei, să mai scap și eu de gura nevesti-mii, și ca să le iau copiilor dulciuri. Eventual câte o dușcă și pentru mine, ocazional, așa. Nu în fiecare zi, nici vorbă. Crezi că mă poți ajuta? Ar fi grozav, și nu ți-aș mai cere altceva, să fii sigur. Slavă ție, Doamne, amin!“

Deodată, ușa bisericii s-a deschis la perete și un indian spilcuit a înaintat țănoș în strană, s-a postat sfidător în fața altarului și, ridicând pumnul, a strigat: „Ia ascultă aici, Doamne. Ascultă-mă bine, zic! Am ajuns în țara asta. N-am de nici unele, și ăștia nu-mi dau nici un credit, nimic, așa că am venit la tine. Am nevoie mai întâi de o puicuță mișto. Am nevoie de blănuri și de bijuterii pentru ea, am nevoie de o mașină mare în care s-o plimb și am nevoie de bani de cheltuială. Așa că vreau să câștig zdravăn la pariuri și pe urmă am nevoie de o investiție bună, ca să-mi dublez câștigurile repede! Așa că nu mai pierde vremea aiurea și treci la treabă. Știu că poți, Doamne, știu eu...”

Întorcându-se și călcând țănoș spre ieșire, adăugă: „Eu chiar te am la inimă, omule, chiar te am la inimă“.

Câteva săptămâni mai târziu, catolicul îngenuncheat e tot acolo, bâiguindu-și rugăciunea, când brusc ușa bisericii e dată de perete și același indian, ținând de gât o fată splendidă, calcă apăsător direct spre altar și, rânjind cu gura până la urechi, spune: „Știam eu că poți, Doamne! Am un Rolls Royce. Am câștigat cursa de cai. Și vorbim aici de bani frumoși, am buzunarele pline. Mulțumește-i Domnului, scumpete“.

„Mulțumesc, Doamne“, zice fata de lângă el.

Pe când se îndreptau spre ieșire, indianul a mai zis: „Și, Doamne, oricând ai nevoie de ceva, vino la mine, deoarece chiar te am la inimă, omule!“

Uluit și mâniat, micuțul irlandez i-a privit în timp ce ieșeau, apoi a dat fuga

la altar și s-a ploconit acolo, suspinând. „Cu ce-am greșit de nu-mi auzi și mie suferința și durerea? Cum de nu răspunzi rugăciunilor mele? Îți cer de luni de zile. Și nu-ți cer mult – și ăsta era tot un străin, ba încă de culoarea diavolului însuși! Cum de lui îi dai, iar mie nu? O, Sfântă Fecioară, ai milă și spune-mi cu ce am greșit!“

Deodată, în biserică s-a lăsat întunericul, o tăcere mormântală a coborât pretutindeni, o lumină albastră, metalică, a apărut deasupra altarului, și o voce a tunat: „Cred că nu prea te am la inimă, omule!“

Rugăciunea trebuie să fie din inimă. Ea trebuie să apară din ființa ta totală. Trebuie să fie adevărată. Numai atunci, numai și numai atunci s-a întâmplat ceva. Nu trebuie să fii formal cu Dumnezeu. Trebuie să-l ai la inimă – numai atunci te are și el la inimă.

Formalitatea a omorât religia. Fii informal, fii prietenos, fii relaxat cu Dumnezeu. Și în clipa în care ești relaxat cu Dumnezeu, terapia s-a încheiat: ai intrat în lumea religiei. Terapia e necesară numai pentru că oamenii au uitat cum să fie religioși. Terapia nu era necesară în vremea lui Buddha. Oamenii știau în mod firesc cum să fie religioși. Terapia e o nevoie a lumii moderne – oamenii au uitat complet cum să fie religioși. Sunt creștini, sunt hinduși, sunt musulmani, dar nu religioși.

În comuna mea am impus ca toată lumea să treacă prin terapii, fiindcă până când nu treci prin terapii, nu vei putea să intri în legătură cu rugăciunea. Terapiile te vor ajuta să arunci cât colo gunoiul care ți-a fost îndesat pe gât de către societate, te vor ajuta să te cureți de tot gunoiul pe care l-ai reprimat în tine. Terapiile te vor curăța. Și numai într-o inimă curată, limpede e posibilă rugăciunea. Iar când se ivește rugăciunea, miracolul s-a întâmplat. Rugăciunea e cel mai mare miracol posibil.

Destul pentru azi.

Odată golit, chestiunea e rezolvată

Maestrul Lu Tsu a spus:

Când apare liniștea, nici măcar un singur gând nu se mai ivește; cel care caută în el însuși uită deodată că se afla în căutare. În acele clipe, corpul și inima trebuiesc lăsate complet libere. Orice atașamente au dispărut fără urmă. Atunci nu mai știi în ce loc se află casa spiritului meu și creuzetul meu. Dacă un om vrea să fie sigur de corpul lui, nu-l poate găsi. Starea aceasta reprezintă pătrunderea cerului în pământ, timpul când toate minunile se întorc la rădăcinile lor.

Atunci când un om e atât de avansat încât fiecare umbră și fiecare ecou a dispărut, așa încât e cu desăvârșire liniștit și ferm, acesta este refugiu în peștera energiei, unde tot ceea ce e miraculos se întoarce la rădăcinile sale. Nu omul modifică locul, ci locul se modifică singur: acesta este spațiu imaterial, în care o mie și zece mii de locuri sunt un singur loc. Nu omul modifică timpul, ci timpul se modifică singur. Acesta este timp nemăsurabil, în care eonii toți sunt ca o singură clipă.

Câtă vreme inima n-a atins încă liniștea deplină, ea nu se poate mișca. Omul mișcă mișcarea și uită de mișcare; aceasta nu este mișcare în sine. De aceea s-a spus: dacă omul se mișcă atunci când e stimulat de lucruri exterioare, e vorba de impulsul ființei. Dacă omul se mișcă atunci când nu e stimulat de lucruri exterioare, e vorba de mișcarea cerului. Dar când nici o idee nu mai apare, atunci se ivesc ideile cele bune. Aceasta este adevărata idee. Când lucrurile sunt tăcute și când omul e ferm, iar mișcarea pornită din cer se mișcă deodată, nu e aceasta o mișcare fără scop? Acțiunea prin non-acțiune are exact acest sens.

De la început până la sfârșit, nu te poți dispensa de secretul cel mai profund. Aceasta este spălarea inimii și purificarea gândurilor; aceasta este baia. Începutul ei e dincolo de polaritate și se golește din nou dincolo de polaritate.

Buddha vorbește despre efemer, creatorul conștiinței, ca fiind adevărul fundamental al religiei. Și toată munca privitoare la desăvârșirea vieții și a naturii umane stă în expresia „a aduce vidul“. Toate religiile sunt de acord într-

o privință, găsirea Elixirului spiritual pentru a trece de la moarte la viață. În ce constă Elixirul spiritual? El înseamnă să rămâi pururi lipsit de scop. Cel mai profund secret al băii care se poate găsi în învățătura noastră este astfel limitat la munca de golire a inimii. Cu asta, chestiunea e rezolvată.

Era o noapte cu lună plină. Pământul arăta ca o mireasă. Lumina se revărsa precum ploaia, și cerul, oceanul, vântul provocau o mare desfătare. Copacii se legănau în vânt de parcă ar fi fost îmbătați, iar munții din depărtare, cu vârfurile lor acoperite de zăpadă, arătau precum niște buddhași în meditație profundă. Vântul care trecea printre pinii străvechi era muzică pură, iar calitatea unui univers care dansa era atât de solidă și atât de tangibilă, încât puteai aproape să o atingi. Și într-o asemenea noapte de pură bucurie și binecuvântare, ceva de dincolo a coborât pe pământ: o femeie rară, Chiyono, s-a iluminat – și-a redobândit paradisul, a ajuns acasă. Ce moment pentru a muri în timp, și față de timp, și a te naște în veșnicie, ca veșnicie! Ce moment pentru a dispărea cu totul și a fi pentru prima dată!

Călugărița Chiyono studia de ani de zile, dar nu reușea să găsească iluminarea. Într-o noapte căra un ciubăr vechi umplut cu apă. Cum mergea ea așa, privea luna plină oglindită în ciubărul cu apă. Brusc, fâșiile din bambus cu care era legat ciubărul s-au rupt, iar ciubărul s-a destrămat. Apa s-a vărsat, reflecția lunii a dispărut, iar Chiyono s-a iluminat.

A scris aceste versuri:

În fel și chip

Am încercat să păstrez ciubărul întreg,

Sperând că bambusul firav nu se va rupe niciodată.

Deodată, baza i-a căzut...

Apa a dispărut,

Luna din apă a dispărut,

În mâinile mele, vid.

Iluminarea se întâmplă atunci când se întâmplă: nu poți să-i poruncești, nu poți să îi provoci apariția. Cu toate astea însă, poți face multe pentru a-i favoriza apariția, însă ceea ce faci nu va funcționa ca o cauză. Ceea ce faci nu-ți va aduce iluminarea, dar te pregătește să o primești. Aceasta vine atunci când vine. Tot ceea ce faci doar te pregătește să o primești – să o vezi când vine, să o recunoști când vine.

Ea se întâmplă... dar dacă nu ești pregătit, o s-o tot ratezi. Se întâmplă clipă de clipă. Fiecare respirație care intră și iese îți aduce iluminare, fiindcă iluminarea e însăși materia din care e făurită existența. Dar problema e să o recunoști, să vezi că e acolo.

Dumnezeu este. Problema nu e existența lui Dumnezeu. Problema e că nu-l putem vedea, nu avem ochi. Toate meditațiile, și rugăciunile, și ritualurile de purificare te ajută să vezi, te fac capabil să vezi, atâta tot. Odată ce poți să vezi, vei fi surprins – iluminarea a fost mereu acolo. În fiecare zi, ea s-a revărsat asupra ta, dar tu nu erai suficient de sensibil ca să o vezi, nu erai suficient de gol pe dinăuntru ca să te umpli cu ea. Erai prea plin de propriul ego.

Dacă e să reducem la esență, atunci esența e aceasta: în clipa în care tu nu mai ești, iluminarea este. Odată golit în interior, chestiunea e rezolvată.

Dacă continui să fii, vei rămâne ignorant și plin de întuneric. Ești întuneric, prezența ta e „noaptea neagră a sufletului“. Atunci când ești, ești separat de existență. În asta constă întunericul, ideea de separare, în noțiunea că „Există o prăpastie între mine și întreg. Și atunci sunt lăsat singur, și atunci e nefericire din cauză că mă cuprinde frica: sunt atât de singur, și sunt atât de mic, și mai devreme sau mai târziu moartea va veni și mă va nimici, și nu am cum să mă apăr împotriva morții“. Astfel, trăiești în frică, tremurând. Dar noi creăm tremurul și frica, noi îi dăm naștere – prin însăși noțiunea că suntem separați de existență.

În momentul în care renunți la această separare, în momentul în care vezi

că nu ești separat, că nu poți fi separat, că nu ai cum să fii separat, că faci parte din întreg, că ești în întreg și întregul e în tine, chestiunea e rezolvată, și e rezolvată pentru totdeauna. Moartea dispăre, frica dispăre, suferința dispăre, și toată energia care fusese consumată în frică, în neliniște, în suferință, e acum eliberată. Aceeași energie devine celebrarea sufletului.

Ce e iluminarea? E capacitatea de a te vedea așa cum ești în realitate. Noi suntem complet lipsiți de ego. Ego-ul e doar o închipuire. Noi l-am creat, noi l-am proiectat, e iluzia noastră, visul nostru – nu există, în sine. Așadar cu cât devii mai conștient și privești mai mult în tine, cu atât constăți că nu ești. Cu cât devii mai conștient, cu atât mai puțin ești. Iar în clipa în care conștiința e deplină, ai dispărut – apa a dispărut, reflecția lunii în apă a dispărut, în mâinile tale, vid. Iar vidul e cel care... „Cu asta, chestiunea e rezolvată“.

Asta i s-a întâmplat lui Chiyono: studiase ani de zile, practicasese tot felul de meditații, cultivase tot felul de tehnici, dar nu reușise să găsească iluminarea.

N-o poți provoca. E mai presus de tine. Dacă ai putea-o provoca, atunci ea ar fi mai prejos de tine. Dacă ai putea-o provoca, atunci n-ar fi decât un alt ornament pentru ego-ul tău. N-o poți provoca. Nu poți face în așa fel încât ea să se producă. Trebuie să dispari pentru ca ea să apară.

Așa că poți studia toate scripturile din lume: vei deveni foarte învățat, plin de cunoștințe, dar vei rămâne neiluminat. De fapt, vei fi mai neiluminat decât fuseși înainte, căci cu cât ai mai multe cunoștințe, cu atât ai mai mult ego, cu cât practici mai multe tehnici ascetice, cu atât îți consolidezi ego-ul: „Fac așa și pe dincolo, și am făcut atâtea – am ținut atâtea posturi, am făcut atâtea închinăciuni“. Cu cât faci mai multe, cu atât mai mult simți că acum ești demn de iluminare și că o poți revendica.

Iluminarea nu poate fi revendicată. Trebuie să dispari complet pentru ca ea să apară. Mentea trebuie să înceteze a mai exista pentru ca Dumnezeu să existe. Spune-i Dumnezeu sau iluminare – sensul e același.

„Chiyono a studiat ani de zile, dar n-a reușit să găsească iluminarea.“

Iluminarea nu e ceva ce poți găsi căutând; ea vine la tine atunci când orice căutare s-a dovedit zadarnică. Și rețineți, eu nu spun să nu căutați, căci

dacă nu veți căuta, nu veți ajunge niciodată să știți că orice căutare e zadarnică. Și nu spun să nu meditați; dacă nu meditați, nu veți ajunge niciodată să înțelegeți că există o meditație pe care nu o puteți face voi, dar care vine la voi.

Meditațiile vă vor limpezi ochii, vă vor face privirea mai pătrunzătoare. Inima voastră va fi mai vigilentă, mai conștientă, mai iubitoare, mai sensibilă. Ființa voastră va începe să vadă lucruri pe care nu le văzuserăți până atunci. Veți începe să explorați spații noi în ființa voastră. Ceva nou se va întâmpla în fiecare zi, în fiecare clipă. Meditațiile sunt precum o baie: ele vă dau o prospețime – dar prospețimea aceea nu e iluminare. Ea doar pregătește terenul. Nu ajungi niciodată la iluminare. Se întâmplă exact invers: iluminarea ajunge la tine.

Pregătește-i calea lui Dumnezeu, pentru ca el să poată ajunge la tine. Nu-l vei putea găsi tu. Tot ce poți să faci tu e să aștepți, cu încredere profundă, așa încât el să te poată găsi.

De aceea nu reușea Chiyono să ajungă: ea căuta, căuta, era mult prea implicată în această căutare. Dar căutarea aceasta îți va hrăni și egoul, te va face să simți că „sunt un căutător“, că „nu sunt un om oarecare“, că „sunt spiritual“, că „sunt religios“, că „sunt sfânt“. Iar dacă atitudinea asta de mare sfințenie își face apariția, ești iremediabil pierdut. Acesta este cel mai mare păcat pe care îl poți săvârși în viață, aceasta este cea mai mare cădere. Dacă în tine apare ideea că „sunt mai sfânt decât alții“, că „eu sunt sfânt, iar alții sunt păcătoși“, că „ia uite ce viață virtuoasă am eu“, dacă devii un virtuos, ești pierdut, fiindcă egoul virtuos va fi cel mai subtil ego, și îți va fi foarte dificil să renunți la el. E mai ușor să renunți la lanțuri de fier. Dar dacă ajungi să ai lanțuri din aur, încrustate cu diamante, îți va fi din ce în ce mai dificil să renunți la ele, fiindcă nu vor arăta ca niște lanțuri, vor arăta ca niște ornamente prețioase.

E ușor să ieși dintr-o închisoare murdară, dar dacă e un palat, cine vrea să iasă din el? Vei vrea să intri în el, nu să ieși din el. Păcătosul e mai aproape de Dumnezeu decât sfântul, pentru că păcătosul vrea să iasă din robia asta, iar sfântul se bucură de orgoliul lui satisfăcut.

Chiyono era călugăriță. Probabil că avea unele atitudini subtile – se credea cunoscătoare, virtuoasă, renunțase la multe. Se spune că era una dintre cele

mai frumoase femei, atât de frumoasă încât atunci când s-a dus la o mănăstire a fost refuzată, fiindcă prezența unei femei atât de frumoase în mănăstire i-ar fi tulburat pe călugări. Și-atunci ea a trebuit să se desfigureze ca să poată intra la o altă mănăstire. Probabil că fusese o femeie foarte frumoasă, dar gândiți-vă numai... s-a desfigurat, și-a slujit fața, dar undeva în adâncul ei trebuie să-și fi spus: „Ce renunțare din partea mea! Am fost una dintre cele mai frumoase femei, mi-am desfigurat fața – nimeni n-a mai făcut așa ceva până acum. Ce renunțare din partea mea, ce detașare față de corp: nu-mi pasă câtuși de puțin de frumusețe, pe mine mă interesează doar să găsesc iluminarea, oricare ar fi prețul pentru asta“. Și continua să n-o găsească.

Dar într-o noapte cu lună plină s-a întâmplat. S-a întâmplat din senin, brusc. Întotdeauna se întâmplă din senin, întotdeauna se întâmplă brusc. Dar eu nu spun că i s-ar fi putut întâmpla oricui altcuiva – i s-a întâmplat lui Chiyono. Tot ceea ce făcuse ea nu provocase iluminarea, dar provocase un lucru în ea: înțelegerea că indiferent ce ai face eșuezi, că omul nu poate produce iluminarea.

Probabil că ajunsese într-o stare de deznădejde totală. Deznădejdea aceea poate fi simțită numai atunci când ai făcut tot ceea ce puteai face. Iar când vine deznădejdea aceea, sosește speranța – fiindcă în acea stare de deznădejde, egoul e doborât la pământ. Atunci nu mai revendici nimic.

Egoul dispare numai după ce a ajuns la un punct culminant, la un moment de vârf. Nu poți să renunți la un ego slab. Nu, așa ceva nu e posibil, fiindcă el încă speră, încă spune: „Cine știe? Poate câteva eforturi în plus, câteva practici în plus, ceva mai multă renunțare... Cine știe? Încă n-am privit în toate direcțiile, încă mai există o posibilitate“ – și egoul persistă. Dar când ai explorat, când ai căutat în toate direcțiile posibile, și ai eșuat de fiecare dată, cât să mai continui să cauți? Într-o zi, căutarea se sfârșește.

Așa că rețineți acest paradox: iluminarea e posibilă numai pentru aceia care încetează să mai caute. Dar cine poate înceta să mai caute? Numai cineva care a căutat suficient de adânc. Acesta este paradoxul. Acesta este unul dintre cele mai mari secrete care trebuiesc înțelese. Lăsați-l să pătrundă adânc în inima voastră.

E foarte posibil să alegeți unul dintre aspecte. Sunt oameni care spun:

„Căutați și veți găsi“ – aceasta reprezintă numai o jumătate de adevăr. Doar prin simpla căutare n-a găsit nimeni niciodată. Apoi sunt oamenii care spun: „Dacă Dumnezeu nu poate fi găsit prin căutare, atunci de ce să mai căutăm? Mai bine să așteptăm. Se va întâmpla prin grația divină“. Nu se întâmplă niciodată nici așa. Ai așteptat secole de-a rândul, vieți de-a rândul, și nu s-a întâmplat. Asta e suficient pentru a dovedi că nu se întâmplă așa. Și atunci cum se întâmplă? I se întâmplă unui căutător atunci când acesta încetează să mai caute.

I se întâmplă cuiva care a căutat cu toată puterea lui și a eșuat, a eșuat complet. În acel eșec apare prima rază de lumină, și apoi te ia prin surprindere! Când te simți cu totul deznădăjduit, când te gândești să uiți cu totul de iluminare, când căutarea a încetat, când până și dorința de a te ilumina te-a părăsit, brusc apare... și „cu asta chestiunea e rezolvată“.

Așa i s-a întâmplat lui Chiyono, așa i s-a întâmplat lui Buddha, așa se întâmplă întotdeauna.

Buddha a lucrat vreme de șase ani – a lucrat din greu. Cred că nimeni altcineva n-a mai făcut un efort atât de mare. A făcut tot ce i s-a spus, tot ce a auzit că se poate face, tot ceea ce văzut sau auzit la alții. S-a dus la tot felul de maestri și a făcut eforturi sincere, eforturi mari. Dar apoi, într-o zi, după șase ani iroșiți, și-a dat seama că n-avea cum să se întâmple vreodată așa, că „cu cât lucrez mai mult în direcția asta, cu atât eu sunt într-o măsură mai mare“.

În ziua aceea s-a relaxat. A renunțat la căutare cu totul. Și chiar în noaptea aceea... și era tot o noapte cu lună plină. Luna plină are ceva de-a face cu asta: ea îți influențează inima la fel de profund pe cât influențează oceanul. Luna plină stârnește ceva în tine, te face receptiv la frumusețe și beatitudine. Creează ceva în tine... un elixir. Te face atât de sensibil încât poți să vezi lucruri pe care nu le văzuseși niciodată până atunci.

Era o noapte cu lună plină. Buddha s-a relaxat, s-a relaxat complet, a dormit pentru prima dată – fiindcă atunci când cauți ceva, cum ai putea să dormi? Chiar și în somn căutarea continuă, dorința continuă să creeze vise. Acum totul eșuase. El văzuse lumea, regatul, bucuriile și suferințele iubirii

și ale relației, agonia și extazul corpului, al minții; apoi fusese ascet, călugăr, urmasse multe căi – văzuse și lucrurile astea. Văzuse așa-zisa lume și văzuse așa-zisa lume spirituală, și în nici una dintre ele nu găsisese ceea ce căuta. Acum nu mai avea unde să se ducă, nici măcar un centimetru nu mai putea să se miște. Orice dorință a dispărut. Când ești atât de deznădăjduit, cum ai putea să mai dorești? Dorința înseamnă speranță. Dorința înseamnă că încă se mai poate face ceva.

În noaptea aceea Buddha a ajuns să-și dea seama că nu se poate face nimic, absolut nimic. Căutați să înțelegeți, e ceva extrem de frumos: nu se poate face nimic, absolut nimic. S-a relaxat. Corpul lui s-a destins, inima lui s-a destins. Nici o dorință, nici un viitor – momentul acesta era totul.

Și era o noapte cu lună plină, iar el a dormit adânc, iar dimineața când s-a trezit, s-a trezit nu doar din somnul lui obișnuit, ci și din somnul metafizic în care suntem cu toții cufundați. A devenit un om trezit.

Obișnuia să le spună discipolilor săi: „Am lucrat din greu și n-am ajuns la iluminare, iar când am renunțat la însăși ideea de a lucra, atunci am ajuns“.

De aceea eu numesc munca mea „jocul“. Trebuie să fii într-o stare paradoxală. Acesta este înțelesul cuvântului joc. Voi munciți foarte serios, ca și cum prin munca aceasta ar urma să se întâmple ceva, dar nu se întâmplă niciodată prin muncă. Se întâmplă doar atunci când munca dispare și apare joaca, apare relaxarea; și nu o relaxare cultivată, ci o relaxare care vine din înțelegerea faptului că „în tot ceea ce fac, eul va continua să existe; tot ceea ce fac va alimenta egoul meu, iar egoul e bariera. Așa că ceea ce fac eu e, de fapt, obstacolul“. Înțelegând lucrul acesta, acțiunea se evaporă de la sine. Iar când nu mai există acțiune, cum ar mai putea să existe autorul acțiunii? Odată dispărută acțiunea, autorul acțiunii o urmează și el întocmai precum o umbră. Și atunci rămâi tu – total, întreg, în întreg, parte din acest joc cosmic. Aceea e iluminarea.

Aceste sutre sunt de o imensă valoare. Meditați asupra lor.

Maestrul Lu Tsu a spus:

Când apare liniștea, nici măcar un singur gând nu se mai ivește; cel care caută în el însuși uită deodată că se afla în căutare.

Există două feluri de tăcere: unul este acela pe care îl cultivi, celălalt e cel care apare de la sine. Tăcerea cultivată nu e altceva decât zgomot reprimat. Poți să stai în liniște, iar dacă stai suficient de mult și continui practica luni de zile sau ani de zile, încetul cu încetul vei deveni capabil să reprimi orice zgomot dinăuntru tău. Dar tot vei sta pe un vulcan, care poate erupe în orice clipă, orice scuză, oricât de mică, va fi suficientă. Asta nu e tăcere adevărată, ci doar o tăcere impusă.

Și asta e ceea ce se întâmplă pretutindeni în lume: oamenii care încearcă să mediteze, oamenii care încearcă să devină tăcuți nu fac decât să-și impună tăcerea. Aceasta poate fi impusă. Poți să te înconjori de un strat de tăcere, dar așa ceva înseamnă să te amăgești, nimic mai mult. Stratul acela nu-ți va fi de nici un ajutor.

Până când tăcerea nu răsare din însăși ființa ta – nu impusă din afară, ci răsărită din interior și manifestată apoi și în exterior, o tăcere care se răspândește dinspre centru spre circumferință... acela va fi un fenomen cu totul diferit.

Lu Tsu spunea: Când apare liniștea. Rețineți, nu când e adusă cu forța, ci când apare ea – nici măcar un singur gând nu se mai ivește. Atunci nu mai stai pe un vulcan. De aceea abordarea mea e aceasta: în loc să cultivi tăcerea, purifică-te în interior, aruncă afară orice zgomot dinăuntru tău.

Oamenii sunt foarte nedumeriți atunci când vin la mine prima dată. Dacă înainte de asta au stat pe lângă vreun maestru budist, au făcut vipassana, meditația în poziție șezând, forțându-se să fie statici. Care e rolul posturilor statice? Atunci când corpul e forțat să rămână într-o postură, mintea e și ea forțată să rămână într-o postură. Corpul și mintea funcționează împreună.

Mintea e aspectul interior al corpului. E un fenomen material, nu are nimic de-a face cu ființa ta. E materie în aceeași măsură precum corpul. Așa că dacă faci ceva la nivelul corpului, aceasta va avea automat efect și asupra minții. Din acest motiv, de-a lungul timpului oamenii au cultivat posturi – au stat în postura lotusului, și-au forțat corpul să stea asemenea unei statui

din marmură. Dacă corpul tău e forțat să stea cu adevărat nemișcat, vei vedea că mintea intră și ea într-un fel de tăcere, care e falsă, nu e autentică. A fost forțată să devină tăcută ca urmare a posturii corporale. Încercați: luați o postură caracteristică furiei – strângeți pumnii, încruntați-vă, încheștați-vă dinții – și veți fi surprinși, veți începe să vă simțiți furioși. Asta face un actor: își pune corpul într-o anumită postură, iar mintea se va conforma acelei posturi.

Doi mari psihologi, James și Lange, au descoperit o teorie foarte ciudată la începutul secolului XX. E cunoscută drept teoria James-Lange. Ei au afirmat un lucru foarte neobișnuit, contrar părerii generale care a persistat de-a lungul secolelor. În mod obișnuit, noi credem că atunci când un om se sperie, el o ia la fugă, că frica îl face să o rupă la fugă. James și Lange spun că lucrul acesta nu este adevărat, ci din cauză că fuge simte frica.

Pare absurd, dar e ceva adevăr aici – e pe jumătate adevărat. Părerea generală era și ea adevărată pe jumătate, iar descoperirea aceasta reprezintă cealaltă jumătate a adevărului. Dacă începi să râzi, vei vedea că nu mai ești la fel de trist ca înainte de a râde. Du-te și stai împreună cu câțiva prieteni care râd și spun glume și vei uita de tristețea, de nefericirea ta – vei începe să râzi, iar odată ce începi să râzi, te vei simți mai bine. Ai început cu corpul...

Încearcă! Dacă te simți trist, începe să alergi, aleargă în jurul blocului de câteva ori, respirând adânc, în lumina soarelui, în vânt, iar după câteva ture oprește-te și vezi dacă mintea ta e la fel ca înainte de asta. Nu, nu are cum să fie la fel. Schimbarea din corp a influențat și mintea. Chimia corpului schimbă mintea. De aceea există posturile yoga: ele forțează mintea să intre într-un anumit tipar. Dar aceea nu este tăcere adevărată.

Tăcerea adevărată e acea tăcere care apare de la sine. Sugestia mea este să nu forțați corpul. Ci mai bine dansați, cântați, mișcați-vă, alergați, înotați. Lăsați corpul să se miște în fel și chip, astfel încât mintea să aibă și ea tot felul de mișcări, și prin toate aceste mișcări exterioare și interioare, mintea va începe să se purifice de otrava din ea.

Strigați, fiți furioși, bateți o pernă și veți fi surprinși – după ce ați bătut perna vă veți simți foarte bine: ceva din mintea voastră a fost eliminat. Nu contează dacă vă bateți nevasta, bărbatul sau o pernă. Puteți foarte bine să bateți perna, deoarece corpul nu știe pe cine bateți. Simpla postură de bătaie va determina mintea să își consume furia. Mintea și corpul colaborează.

Începeți cu catharsisul, așa încât să vă goliți de tot gunoiul pe care l-ați acumulat în voi încă din copilărie. Ați fost furioși, dar n-ați putut să vă manifestați furia din cauză că mama voastră își ieșea din minți dacă vă vedea furioși – așa că ați reprimat-o. Ați fost furioși, v-a venit să urlați, dar n-ați putut s-o faceți, ci, dimpotrivă, ați zâmbit – toate astea s-au acumulat în voi. Ele trebuiesc eliminate, iar după aceea trebuie să așteptați... și o tăcere va începe să coboare în voi. Tăcerea aceea are o frumusețe a ei. E total diferită – calitatea ei e diferită, profunzimea ei e diferită.

Când apare liniștea, nici măcar un singur gând nu se mai ivește – nu pentru că îți forțezi tu gândirea să nu mai apară, nu pentru că stai tu de pază, nu pentru că ești foarte încordat și nu dai voie nici unui gând să treacă. Nu opui rezistență, ci ești foarte destins, dar nu se ivește nimic – fenomenul acesta este foarte frumos, când nici un gând nu mai apare, când gândurile dispar de la sine. Atunci ești cu desăvârșire tăcut. Iar tăcerea aceasta este pozitivă, tăcerea forțată e negativă.

Cel care caută în el însuși uită deodată că se afla în căutare.

Se va întâmpla atunci acest lucru:

Cel care caută în el însuși uită deodată că se afla în căutare.

Aceasta este adevărată căutare interioară – atunci când uiți că privești în tine. Dacă îți amintești că privești în tine, și acela e tot un gând, nu e altceva. Mai întâi ai privit în exterior, acum privești în interior, dar egoul e prezent.

Mai întâi egoul a fost extravertit, acum e introvertit, dar tot e prezent. Înainte te uita la copaci, acum te uiți la gânduri; înainte te uita la obiecte, acum te uiți la subiect – dar situația rămâne aceeași: ești în continuare divizat în două, privitorul și cel privit, observatorul și cel observat, subiectul și obiectul. Dualitatea persistă.

Aceasta nu este tăcere adevărată, căci atunci când există doi, va exista inevitabil conflict. Doi nu pot fi tăcuți. Când ești unul singur, atunci există tăcere, fiindcă nu există posibilitatea vreunui conflict.

Permite tăcerii să coboare de la sine în loc să o forțezi să apară. O tăcere forțată e o tăcere artificială, arbitrară. Aceasta este una dintre marile provocări pe care încerc să le abordez cu voi, cu oamenii mei.

Toate metodele vechi erau orientate spre forțare. După cum înțeleg lucrurile, nu trebuie să forțezi niciodată nimic. Ci trebuie să arunci afară tot gunoiul pe care îl cărai cu tine, să te golești din ce în ce mai mult, să faci mai mult loc înăuntrul tău, să creezi mai mult spațiu. Iar în spațiul acela va coborî tăcerea.

Natura nu suportă spațiile goale, așa că dacă vei arunca afară tot gunoiul și vei rămâne gol, vei vedea cum ceva de dincolo începe să coboare în tine: o energie muzicală va pătrunde în tine, în fiecare celulă a ta va pătrunde o muzică – tăcută, fără nici un sunet –, o muzică divină. În această muzică nu va mai exista nimeni care să privească. În această muzică nu va mai exista nimeni care să fie privit. Observatorul e cel observat, dansatorul a devenit dansul și orice dualitate a dispărut.

Această non-dualitate e singura tăcere adevărată.

În acele clipe, corpul și inima trebuiesc lăsate complet libere.

Iar în astfel de momente trebuie să rămâi într-o stare de destindere. Uită cu totul de posturi. Uită cu totul că te străduiai să faci ceva. Nu mai încerca să faci nimic, fii într-o stare de non-acțiune – relaxat, complet relaxat, nefăcând nimic – căci cu cât ești mai relaxat, cu atât mai mult tăcerea poate

pătrunde în ființa ta – fii deschis, vulnerabil, relaxat.

Orice atașamente au dispărut fără urmă.

Și atunci vei fi surprins – toate acele dorințe la care încercai să renunți și nu reușeai au dispărut de la sine. Toate ocupațiile minții, toate acele gânduri, tot traficul acela a dispărut din minte. Vei fi surprins – unde au dispărut toți acei oameni? Te străduiai din greu, și nici măcar un singur gând nu poate fi scos afară cu forța atunci când încerci s-o faci. Dacă încerci să scoți din minte un singur gând, vei eșua lamentabil. Nu vei reuși s-o faci. Cu cât te străduiești mai mult, cu atât el rămâne mai ferm pe poziție.

Stai în liniște și încearcă să nu te gândești la o maimuță, și ai să vezi – e un experiment simplu – că nu una, ci numeroase maimuțe vor începe să vină și vor începe să se strâmbă la tine. Și cu cât le vei împinge mai mult, cu atât mai mult îți vor bate la ușă și vor spune: „Vrem să intrăm“. Iar maimuțele nu sunt prea politicoase: s-ar putea să nici nu-ți ceară voie, ci să dea buzna înăuntru – te vei trezi înconjurat din toate părțile de maimuțe. Cu cât vei încerca mai mult să uiți de ele, cu atât vor fi mai prezente, fiindcă a încerca să uiți de ceva nu înseamnă decât că îți vei aminti de lucrul acela. E un alt mod de a-ți aminti. Nu făcând eforturi vei reuși să uiți.

Atunci când coboară liniștea, brusc toate atașamentele dispar – și încă fără urmă! Nu lasă nici o urmă. Nu-ți va veni să crezi că tot acel zgomot... unde a dispărut? Nu-ți va veni să crezi că a existat vreodată înăuntrul tău. Nu-ți va veni să crezi că încă mai există în ceilalți. Aceasta este una dintre problemele fundamentale cu care se confruntă fiecare persoană realizată.

Atunci când veniți la mine cu toate problemele voastre, nu înțelegeți cât de dificil îmi e să înțeleg cum puteți continua să păstrați în minte toate acele probleme? Reușiți ceva realmente incredibil, ceva imposibil! Fiindcă și dacă încerc să păstrez în minte un gând, el alunecă afară. Nu pot să-l rețin, vrea să iasă. Iar voi spuneți că vreți să puneți capăt gândurilor voastre și că nu puteți s-o faceți, și că ați obosit și v-ați săturat până peste cap să tot încercați. Realmente faceți un lucru imposibil!

Iar în ziua în care tăcerea va coborî asupra voastră, veți înțelege... nici măcar o urmă. Nu vă va veni să credeți că au existat vreodată în voi. Vor dispărea fără urmă. Nu fuseseră decât niște umbre. Gândurile nu au substanță, sunt doar niște umbre. Atunci când o umbră dispare, ea nu lasă nici o urmă. Nu poți să găsești urmele unei umbre, fiindcă în primul rând nu a avut nici un fel de substanță. La fel e și în cazul gândurilor voastre, la fel e și în cazul minții voastre.

Atunci nu mai știi în ce loc se află casa spiritului meu și creuzetul meu.

Iar când apare starea aceasta, tăcerea coboară în tine și ești copleșit de ea, și nu mai știi dacă privești înăuntrul sau afară, nu mai știi cine e privitorul și cine e cel privit.

Atunci nu mai știi în ce loc se află casa spiritului meu și creuzetul meu.

Atunci nu mai poți spune cine ești. Ești, de fapt ești pentru prima dată – dar cine, ce? Nu va veni nici un răspuns.

Atunci când împăratul Wu l-a chemat pe Bodhidharma în China... fiindcă Bodhidharma îl enervase foarte tare pe împărat... Bodhidharma era un om foarte direct, scandalos de direct, spunea lucrurilor pe nume în orice situație. Împăratul l-a întrebat: „Am făcut multe fapte bune. Care va fi răsplata mea în rai?”

Bodhidharma s-a uitat la el cu mare dispreț și i-a zis: „Răsplată? Vei ajunge în iad! Despre ce rai vorbești tu acolo?”

Împăratul a întrebat: „Pentru faptele mele bune voi ajunge în iad? Am făcut atâtea temple, mii de statui ale lui Buddha, am grijă de mii de călugări budiști, întrețin mii de mănăstiri plătind din trezorerie, fac atâtea pentru a răspândi mesajul lui Buddha. Toată țara devine budistă. Oamenii

meditează, se închină, sunt traduse scripturile, mii de învățați lucrează la traducerea lor, iar tu crezi că eu n-o să fiu răsplătit pentru toate acestea? Nu sunt faptele mele sacre?”

Iar Bodhidharma i-a răspuns: „Sacre? Nu există nimic sacru pe lume. Nu există nimic sacru și nu există nimic care să nu fie sacru. Ai grijă, renunță la ideea asta că ești un om virtuos, renunță la ideea aceasta că ai făcut lucruri mărețe, altminteri vei cădea în cel de-al șaptelea iad“.

Normal că împăratul s-a enervat... trebuie că era un om foarte cizelat și cultivat, altminteri ar fi reacționat violent față de Bodhidharma. Dar nici măcar el n-a putut rezista ispitei și, iritat, enervat, furios, l-a întrebat pe Bodhidharma: „Și atunci cine ești tu, cel care stai în fața mea? Nimic nu e sfânt, nimic nu e lipsit de sfințenie, nu există virtute? Atunci cine ești tu, cel care stai în fața mea?”

Bodhidharma a râs și a zis: „Nu știu, domnule“.

Dar împăratul n-a putut înțelege. Nici voi n-ați fi înțeleși.

De obicei, oamenii cred că un om care a ajuns la iluminare știe cine e – spunem despre el că a ajuns la cunoașterea de sine –, iar Bodhidharma spune: „Nu știu“. Acesta este vârful cunoașterii de sine, aceasta este adevărata cunoaștere de sine. Ai dispărut: cine a mai rămas acolo ca să știe? Cunoaștere înseamnă cunoscătorul și ceea ce e cunoscut, nu mai există dualitate: cine să mai cunoască acum? E doar tăcere, o tăcere imensă, nici o divizare, indivizibilitate: cum ar putea Bodhidharma să spună: „Știu“?

Dacă ar fi spus „Da, știu că sunt un suflet veșnic“, ar fi dat dovadă că e ca toți ceilalți. Poate că Wu ar fi fost mai convins, dar Bodhidharma și-ar fi știrbit prestigiul. El însă a fost sincer și a zis: „Nu știu“. Cine îl va urma pe un om care spune „Nu știu cine sunt“?

Wu a renunțat la ideea de a-l urma pe acest om. Iar când a văzut că împăratul nu-l înțelege, Bodhidharma a zis: „Dacă nici măcar împăratul nu mă înțelege, ce să mai aștept de la ceilalți?“

Așa că s-a dus în munți și a stat acolo nouă ani, cu fața la un zid. Când oamenii treceau pe-acolo și întrebau: „De ce stai cu fața la zid?“, el le răspundea: „Pentru că dacă stau cu fața la oameni, și ei arată tot ca niște

ziduri. E mai bine să stau cu fața la zid. Voi sta cu fața la un om numai atunci când voi vedea că acel om nu e un zid, că poate răspunde, că poate înțelege“.

Acel „Nu știu“ al lui e de o extraordinară frumusețe, de o extraordinară grandoare.

Atunci nu mai știu în ce loc se află casa spiritului meu și creuzetul meu.

În acest moment, dacă tăcerea te copleșește, dacă te învăluie cu totul, dacă vrei să te asiguri în ceea ce privește corpul tău, nu vei putea să îl simți. Nu mai există corp sau, altfel spus, întreaga existență e corpul tău, fiindcă nu mai ești separat. Nu poți să definești, nu poți să trasezi o linie și să spui că „acesta este corpul meu“. Întreaga existență e corpul tău – sau nu mai există nici un corp.

Lucrul acesta te poate înnebuni uneori. Fii cu băgare de seamă. Nu-ți face griji dacă uneori se întâmplă să deschizi ochii și să nu-ți găsești corpul, să nu-l vezi.

Chiar aseară îmi spunea un sannyasin: „Când stau în fața oglinzii sunt foarte nedumerit, fiindcă nu mi se mai pare că reflecția de-acolo e a mea“. Acum ocolește oglinzile, fiindcă ori de câte ori se uită în oglindă apare problema asta: „Cine e tipul ăla?“ Nu mai simte că e el. Lucrul acesta îl poate scoate din minți, iar el era foarte tulburat din cauza lui.

Însă acesta este un semn favorabil, un semn adevărat. Se întâmplă un lucru foarte bun: începe să nu mai fie identificat cu corpul. E un lucru bun, arată că e pe drumul cel bun. I-am spus să se uite în oglindă cât de mult posibil: ori de câte ori are timp, să stea în fața oglinzii, să-și vadă imaginea reflectată și să simtă că nu îl reprezintă pe el. Nu e nevoie să repete: „Ăsta nu sunt eu“, fiindcă dacă repetă, va fi ceva fals. Trebuie doar să simtă. Și i se întâmplă de la sine, așa că nu e nici o problemă. Aceasta va fi meditația lui naturală. E suficient. Încetul cu încetul, într-o zi, va veni o clipă când nu va mai putea să-și vadă reflecția în oglindă. Iar momentul acela îl va dezorienta și mai tare.

I s-a întâmplat lui Swabhava. Îi dădusem meditația aceasta. Luni de zile a practicat-o, iar într-o zi, când stătea în fața oglinzii, reflecția a dispărut. S-a frecat la ochi: ce se întâmplă? Înebunise cumva? Stătea acolo, în fața oglinzii, iar reflecția dispăruse. Iar ziua aceea a devenit ziua măreață a transformării ființei lui.

Acum Swabhava e o cu totul altă persoană, e complet diferit. Când venise aici prima dată, era doar ego și nimic altceva – și încă un ego Puñjabi, care este cel mai primejdios din India. De fapt el era prins în capcana egoului lui Puñjabi. Voia să știe despre adevăr, iar eu l-am întrebat: „Ești gata să riști?” Asta a fost o provocare pentru egoul lui: „Ești suficient de curajos ca să riști totul?” Nu putea să spună nu, nu putea să dea înapoi. A zis: „Da”. Părea puțin speriat – cine putea ști ce aveam să-i cer? – dar a făcut saltul. Iar în ziua în care s-a întâmplat ca reflexia lui din oglindă să dispară, ceva din adâncul lui s-a schimbat.

Acum vedeți că Swabhava e total diferit. A devenit simplu, smerit, lucrează în depozitul Vipassana. E un om bogat, e milionar. Era șef într-o fabrică mare, în propria lui fabrică. Sute de oameni lucrau în subordinea lui. Acum el muncește ca un simplu muncitor în ashram, dar n-a mai fost vreodată atât de fericit ca acum, n-a mai fost vreodată atât de beatific ca acum.

Momentul acesta ar putea veni și pentru voi într-o zi – momentul în care tăcerea să coboare asupra voastră, iar voi să nu vă mai vedeți corpul, să nu vă mai vedeți fața dacă vă uitați în oglindă. Nu vă faceți griji. Luați asta ca pe un semn adevăritor. Ceva superb e pe cale să se întâmple: vechea ta identitate se erodează, vechea ta noțiune referitoare la tine dispăre, și trebuie să dispări cu totul înainte ca Dumnezeu să te poată lua în stăpânire.

Dacă un om vrea să fie sigur de corpul lui, nu-l poate găsi. Starea aceasta reprezintă pătrunderea cerului în pământ...

Atunci când nu-ți poți vedea corpul, atunci când nu-ți poți simți corpul, când nu-ți poți atinge corpul, e vorba despre pătrunderea cerului în pământ – paradisul coboară, Dumnezeu vine la tine – Dumnezeu a ajuns! Inima lui e alături de inima ta, mâna lui e în mâna ta. De aceea ai dispărut:

partea a devenit întregul.

...timpul când toate minunile se întorc la rădăcinile lor.

Iar acum, întreaga ta viață nu va fi altceva decât minunăție. Fiecare moment va fi unic. Fiecare experiență va fi incredibilă, pur și simplu. Viața ta de-acum înainte va fi poezie curată. De acum înainte nu te vei mai plictisi niciodată, căci în fiecare moment viața e atât de nouă, cum ai putea să te plictisești? Oamenii se plictisesc deoarece cară egoul lor vechi, mort, monoton. Din cauza asta se plictisesc. Atunci când nu există ego, nu există plictiseală. Atunci viața e o încântare! Fiecare lucru care se întâmplă e un dar de la Dumnezeu. Îți vine să te înclini mereu în semn de recunoștință, te simți mereu recunoscător...

...timpul când toate minunile se întorc la rădăcinile lor.

Atunci când un om e atât de avansat încât fiecare umbră și fiecare ecou a dispărut...

Trebuie să vă amintiți că prima dată, Lu Tsu spune: vine un moment când zeii sunt în vale. Simți că ești pe culmea unui deal, și toată lumea e în vale, îi auzi sunetele – foarte limpede, foarte distinct le auzi –, dar ele sunt îndepărtate, precum ecourile din vale. Acum chiar și acele ecouri dispar. Toate umbrele au pierit.

Vă amintiți de Chiyono? Ea a scris aceste cuvinte pentru a-și celebra iluminarea:

În fel și chip

**Am încercat să păstrez ciubărul întreg,
Sperând că bambusul firav nu se va rupe niciodată.
Deodată, baza i-a căzut...
Apa a dispărut,
Luna din apă a dispărut,
În mâinile mele, vid.**

Toate reflexiile, umbrele, ecourile au dispărut. Rămâne doar ceea ce este – și frumusețea sa desăvârșită.

...așa încât e cu desăvârșire liniștit și ferm, acesta este refugiu în peștera energiei, unde tot ceea ce e miraculos se întoarce la rădăcinile sale.

Viața exterioară devine, toată, un prilej permanent de mirare. Ești din nou un copil pe plajă, alergând în vânt și în razele soarelui și adunând cochilii de scoici și pietre colorate ca și cum ai fi găsit o mină de diamante. Întreaga existență exterioară dobândește o calitate a mirării. Iar în interior ce se întâmplă?

...ceea ce e miraculos se întoarce la rădăcinile sale.

În interior, în paralel cu minunea din exterior, ceea ce e miraculos se întoarce la rădăcinile sale. Care e miracolul? A fi reprezentă cel mai mare miracol, simplul fapt de a fi. Nu e nevoie să fii bogat ca să îl simți, nu e nevoie să fii educat ca să îl simți, nu e nevoie să fii celebru ca să îl simți. E suficient doar să fii! Faptul că ești reprezentă cel mai mare miracol care

există, cel mai mare mister. De ce ești? Nu există un motiv. Nu ai câștigat această existență prin merit propriu, nici măcar n-ai cerut s-o primești. Pur și simplu s-a întâmplat.

Așadar, în lumea de afară e minunăție, în interior e lumea miracolelor – așa trăiește un om iluminat. Iar acum încep să se întâmple aceste lucruri.

Nu omul modifică locul, ci locul se modifică singur.

Acum nu mai e nevoie să te duci în Himalaya, nu mai e nevoie să renunți la lume. Ești în lume, dar lumea nu mai e la fel – locul se modifică singur. Chiar și când te afli la piață e atât de frumos, încât Himalaya nu mai înseamnă nimic în comparație cu piața. Realitatea obișnuită dobândește o frumusețe extraordinară. Aceiași copaci pe lângă care trecuseși în fiecare zi fără să le arunci vreo privire, de care nici măcar nu erai conștient, brusc înfloresc, brusc înfloresc în conștiința ta, cu florile și mireasma lor. Viața devine foarte colorată, psihedelică, iar lucrurile se schimbă – numai pentru că tu ai ajuns la această tăcere lăuntrică, la această stare lipsită de ego.

Nu omul modifică locul, ci locul se modifică singur.

De aceea insist, de fiecare dată, că sannyasinii mei nu trebuie să părăsească lumea. Acesta trebuie să fie criteriul iluminării voastre – anume că lumea trebuie să se modifice atunci când ești iluminat; trebuie să se modifice.

Iar fugind de lume nu veți ajunge nicăieri; oriunde vă veți duce veți crea aceeași lume, fiindcă tiparul acelei lumi se află în voi. Poți să părăsești o femeie crezând că din cauza ei au apărut problemele – copiii, casa, responsabilitățile. Poți să îi părăsești pe femeie și pe bieții copii și să fugi departe – mulți au făcut asta de-a lungul secolelor –, dar cândva te-ai îndrăgostit de femeia aceasta, posibilitatea de a te îndrăgosti din nou există în tine. Te vei îndrăgosti din nou... de o altă femeie. Iar mai devreme sau

mai târziu – aş zice că mai devreme, nu mai târziu – va apărea o altă familie, un alt soţ, o altă soţie, copii, responsabilităţi.

Nu poţi să-ţi schimbi viaţa atât de uşor, atât de puţin costisitor. Schimbi doar contextul, dar adânc înăuntrul tău porţi în tine tiparul. Contextul a fost creat de tipar, tiparul îl va crea din nou. E precum o sămânţă: distrugi copacul, dar porţi în tine sămânţa; oriunde va cădea din nou sămânţa în sol, copacul va reapărea. Sămânţa trebuie arsă.

Atunci oriunde te-ai afla, vei simţi miracolul acesta.

Nu omul modifică locul, ci locul se modifică singur.

Lumea aceasta devine paradisul, lumea aceasta devine nirvana, corpul acesta devine corpul lui Buddha.

Acesta este spaţiu imaterial, în care o mie şi zece mii de locuri sunt un singur loc. Nu omul modifică timpul, ci timpul se modifică singur. Acesta este timp nemăsurabil, în care eonii toţi sunt ca o singură clipă.

Nu modifici nimic. Acestea sunt cele două elemente componente ale lumii. Ceea ce spune Lu Tsu se regăseşte acum în ceea ce spune fizica modernă. Albert Einstein spune că lumea constă numai din două elemente, timpul şi spaţiul. Şi, de fapt, nu sunt două, ci una, aşa că el e nevoit să inventeze un cuvânt nou. Nu-i spune timp şi spaţiu, îi spune „spaţiotimp”; un singur cuvânt, fără ca măcar cratima să fie necesară între cele două cuvinte din care e alcătuit, fiindcă timpul e a patra dimensiune a spaţiului. Nu e nevoie să schimbi spaţiul, nu e nevoie să schimbi timpul. Acestea se schimbă de la sine. Tu doar schimbă-te pe tine. Odată cu schimbarea din inima ta, toată existenţa se schimbă.

Raiul nu e altundeva, nici iadul nu e altundeva. Ele se află în tine. Tu le dai

naștere. Dar oamenii continuă să facă lucruri stupide.

Acum câteva zile, un bărbat mi-a scris o scrisoare: „Ce se întâmplă?” A schimbat soțiile de patru ori. Acum e a patra oară când s-a căsătorit, aceasta este a patra femeie cu care trăiește. Și mă întreabă: „Ce se întâmplă de fiecare dată? La început totul pare frumos, iar în șase luni e din nou la fel ca dățile trecute”. Se va întâmpla același lucru de fiecare dată, fiindcă tu ești același. Și există niște aspecte complexe.

De pildă, când te-ai săturat până peste cap de soția ta, mintea ta începe să tânjească după ceva nou, senzational. Femeia de lângă tine o știi deja, i-ai învățat pe de rost topografia. Îi cunoști geografia, n-a mai rămas nimic nou de explorat. Devii interesat de alte femei. Când începi să fii interesat de alte femei, femeia de lângă tine începe să-ți facă și mai multe necazuri. Văzând că nu mai ești interesat de ea, ci de altcineva, va începe să fie geloasă. Te va cicăli, te va sâcăi, și cu cât te va sâcăi mai mult, cu atât vei fi mai dezgustat de ea.

Se creează un cerc vicios: vrea să fii cu ea, dar tot ceea ce face ea te dezgustă. Va deveni din ce în ce mai posesivă și din ce în ce mai geloasă, iar viața de-acasă va deveni insuportabilă. O vei evita cât de mult vei putea. Vei sta până târziu la birou, chiar dacă nu ai nimic de făcut, fiindcă odată ajuns acasă va trebui să dai ochii cu ea și astfel iadul va reîncepe. Și ce vrea ea, de fapt? Vrea să fii cu ea. Însă tot ce face are efect invers: te îndepărtează de ea. Și cu cât te îndepărtează mai mult, cu atât mai mult cealaltă femeie îți va părea frumoasă, fantastică. Cu cât îți va părea femeia aceea mai frumoasă, cu atât îți vei dori mai mult să fii cu ea, iar ea își va dori să fie împreună cu tine. Și în curând va începe să spună: „Părăsește-ți soția, dacă vrei să fii cu mine”.

Nu știe că frumusețea pe care o vede bărbatul la ea va dispărea în clipa în care o va părăsi pe cealaltă, fiindcă 90% din frumusețea pe care o vede el în femeia aceasta depinde de femeia cealaltă. Ea crede că cealaltă femeie e dușmanul ei, dar nu e așa. De fapt, din cauza celeilalte femei s-a îndrăgostit acest bărbat de ea. Acestea sunt niște mecanisme inconștiente. Seminte pe care nu le vezi, dar care continuă să încolțească. Așa că ea se va simți foarte fericită. Cu cât se va simți ea mai fericită și cu cât vei vrea mai mult să fii cu ea, cu atât femeia de lângă tine va părea urâtă prin comparație. În curând îți vei dori să trăiești împreună cu femeia aceasta tot restul vieții. O

părăsești pe cealaltă și începi să trăiești cu aceasta. În ziua în care o părăsești pe cealaltă, întregul context s-a schimbat: acum vei fi cu această femeie, dar ea nu-ți va mai părea la fel de frumoasă, de atrăgătoare. Hipnoza va începe să dispară, fiindcă nu mai există cealaltă persoană care să te dezguste.

În șase luni, hipnoza a dispărut: femeia aceasta e la fel ca cealaltă. Acum, că i-ai explorat geografia, s-a terminat totul. Iar femeii nu-i vine să creadă ce se întâmplă. „Bărbatul ăsta era foarte îndrăgostit. Ce s-a întâmplat?” Ea însăși a distrus dragostea. Iar bărbatului nu-i vine nici lui să creadă ce se întâmplă. „Femeia asta era incredibilă, și s-a dovedit a fi o femeie ca oricare alta.” Din nou aceeași mișcare, același cerc vicios pornit din aceeași sămânță ascunsă adânc în subconștient – va începe să se îndrăgostească de altcineva. Oamenii se îndrăgostesc inconștient și tot inconștient se dezîndrăgostesc. Continuă să schimbe partenerii, dar nu se schimbă pe ei înșiși. Continuă să schimbe exteriorul, dar ei rămân la fel.

Poți continua să tot schimbi partenerii – asta ai făcut multe vieți de-a rândul, aceeași repetiție. E un cerc vicios care continuă să se miște. E o roată: aceleași spițe ajung deasupra, apoi dedesubt, și iar deasupra, și iar dedesubt. E roata care continuă să se miște, iar tu ești prins în ea.

Devino conștient. Nu e nevoie să schimbi locul, nu e nevoie să schimbi timpul, nu e nevoie să schimbi nimic în exterior. Exteriorul e perfect așa cum e. Nu trebuie să faci decât un singur lucru: trebuie să devii mai conștient, mai vigilent, mai lucid, mai gol în interior, așa încât să nu ai nimic de proiectat în exterior. Trebuie să arzi toate semințele dinăuntru tău, trebuie să arzi întregul tipar pe care-l porți în tine. Odată ars tiparul, odată arse semințele, te descotorosești de tot ceea ce se afla înăuntru tău și ești gol, iar atunci ceva din lumea de dincolo pătrunde în tine – paradisul pătrunde în pământ; acela este momentul transformării.

Odată cu această schimbare, întreaga existență e total diferită. Aceiași femeie, aceiași copii, aceiași oameni, același birou, aceeași piață, dar nimic nu mai e la fel, fiindcă tu nu mai ești la fel. Aceasta este calea adevăratei transformări: nu începe niciodată din afară, începe din interior.

Câtă vreme inima n-a atins încă liniștea deplină, ea nu se poate mișca. Omul mișcă mișcarea și uită de mișcare; aceasta nu este mișcare în sine. De aceea s-a spus: dacă omul se mișcă atunci când e stimulat de lucruri exterioare, e vorba de impulsul ființei. Dacă omul se mișcă atunci când nu e stimulat de lucruri exterioare, e vorba de mișcarea cerului.

Reține, lasă cerul să te miște, las-l pe Dumnezeu să te miște, abandonează-te întregului. Altminteri vei continua să reacționezi la situații, iar situațiile vor continua să aibă efect asupra ta, a inconștientului tău, și tu vei rămâne neschimbat. Poți să tot schimbi nevestele, poți să tot schimbi bărbații, poți să tot schimbi slujbele, locuințele, poți să schimbi la nesfârșit lucrurile, dar nimic nu se va schimba vreodată cu adevărat. Până când întregul nu va pune stăpânire pe tine, până când inima ta nu va înceta să fie mișcată de lucruri exterioare, ci de miezul ființei tale – numește-l Dumnezeu, rai, tao –, în timp ce tu nu mai ești decât un instrument în mâinile întregului, aceasta fiind ceea ce vrea Iisus să spună atunci când afirmă: „Vie împărăția ta, facă-se voia ta“. Acesta este felul lui de a spune același adevăr. Iar aici avem modul chinezesc de a o spune: Cerul să-ți miște inima.

Dar când nici o idee nu mai apare, atunci se ivesc ideile cele bune.

Și acesta este miracolul: când nici o idee nu mai apare, atunci indiferent ce faci e bine. Nu se mai pune problema să hotărăști ce e bine și ce e rău. Când mintea e tăcută și inima e mișcată de Dumnezeu, tot ceea ce se întâmplă e bine.

Ideea nu e că dacă faci lucruri bune, vei deveni un sfânt. Ideea e că dacă ești sfânt, atunci tot ceea ce vei face va fi bine. Dacă încerci să devii sfânt făcând bine, tot ce vei face va fi să devii un om reprimat și nimic mai mult. Vei continua să reprimi răul și vei continua să te prefaci că ești bun. Vei deveni un ipocrit.

Nu încerca să devii un sfânt. Lasă-l pe Dumnezeu să te ia în stăpânire. Tu fii gol în interior, abandonează-te, fii într-o stare de abandon; lasă-l pe

Dumnezeu să-ți miște inima, și atunci totul va fi frumos. Atunci tot ceea ce se va întâmpla va fi virtuos, răul nu va mai fi posibil. Pe scurt, tot ce iese din ego e greșit. De aceea a spus Bodhidharma: „Te vei duce în iad. Chiar dacă ai făcut lucruri bune, care par virtuozitate, religioase, în adâncul tău tu simți o mare mulțumire de sine“. Tot ceea ce vine din ego te va duce în iad, în nefericire.

Renunță la ego, apoi lasă lucrurile să se întâmple. Tot așa ca atunci când bate vântul, copacii se leagănă, soarele răsare, iar păsările cântă, lasă întregul să pună stăpânire pe tine, nu trăi o viață separată de întreg. Lasă-l pe Dumnezeu să trăiască prin tine, și atunci totul va fi bine. Tot ceea ce vine de la Dumnezeu e bun.

Aceasta este adevărata idee. Când lucrurile sunt tăcute și când omul e ferm, iar mișcarea pornită din cer se produce deodată, nu e aceasta o mișcare fără scop?

Acum nu mai există scop în viața ta, fiindcă nu mai există un obiectiv personal.

Acțiunea prin non-acțiune are exact acest sens.

Atunci trăiești pentru că Dumnezeu vrea să trăiască prin tine, atunci faci pentru că Dumnezeu vrea să facă ceva prin tine, dar nu ai un interes anume. Indiferent ce rol ți se dă, îl joci. Piesa de teatru e a lui, el e autorul și regizorul ei – tu îți interpretezi rolul cât de bine poți. Oricare ar fi rolul care ți s-a dat, îl interpretezi.

Dacă ești casnic vei fi casnic, dacă ești om de afaceri vei rămâne om de afaceri. Nu e nevoie să schimbi aceste lucruri. Nu e nevoie decât să renunți la ideea că tu ești cel care acționează, să renunți la ideea că trebuie să atingi un anumit obiectiv, să renunți la ideea că trebuie să ajungi undeva. Lasă-l pe el să te duce oriunde vrea – tu fii doar o frunză uscată în vânt – și atunci

totul e bine, și atunci viața e beatifică.

Nu mai poate exista nici o tensiune atunci, nici o anxietate. Nu mai poți da greș, nu mai poți să te simți vreodată frustrat, fiindcă de la bun început nu te așteptai la nimic. Asta înseamnă să trăiești o viață lipsită de scop.

Acțiunea prin non-acțiune are exact acest sens.

De la început până la sfârșit, nu te poți dispensa de secretul cel mai profund. Aceasta este spălarea inimii și purificarea gândurilor; aceasta este baia.

Lu Tsu spune: asta numim noi „baia” – Dumnezeu se revarsă asupra ta și ești curățat, complet curățat. Dumnezeu te inundă, iar tu nu mai rămâi nicăieri, nici măcar în vreun colțisor al inconștientului. Dumnezeu îți umple interiorul complet. Dumnezeu e lumină, iar când el te umple complet, aceasta se numește iluminare: ești plin de lumină.

Începutul ei e dincolo de polaritate și se golește din nou dincolo de polaritate.

Și acum ai venit acasă. Acum ești din nou parte din tot, așa cum erai înainte să te naști, așa cum ai fost înainte de începuturi. În zen i se spune „fața originală”. Fața originală e una – nici bărbat, nici femeie, nici pozitivă, nici negativă. În clipa în care te naști, în clipa în care intri în lumea manifestată, te divizezi, devii doi.

Când intri din nou în meditație, o tăcere adâncă coboară, brusc dualitatea a dispărut – ai devenit din nou unul, un singur tot. La început ești dincolo de polaritate, la sfârșit ești dincolo de polaritate din nou. Numai între acestea două ești divizat. Între cele două e lumea. La început e Dumnezeu, la sfârșit e Dumnezeu. Sursa e țelul. Fie recazi în sursă, fie dispari în țel; e același lucru spus în moduri diferite.

Buddha vorbește despre efemer, creatorul conștiinței, ca fiind adevărul fundamental al religiei. Și toată munca privitoare la desăvârșirea vieții și a naturii umane stă în expresia „a aduce vidul“.

Religia poate fi în întregime redusă la un fenomen simplu, a aduce vidul – fii gol și vei fi plin, rămâi plin și vei rămâne gol. Fii complet absent și prezența lumii de dincolo va pătrunde în tine. Continuă să te agăți de tine însuși și vei rămâne ceva gol, o umbră, o reflexie, nu o realitate.

Toate religiile sunt de acord într-o privință, găsirea Elixirului spiritual pentru a trece de la moarte la viață.

Și acesta este Elixirul pe care l-au căutat toate religiile: secretul de a te goli complet în interior. Atunci nu mai ai cum să mori, fiindcă nu mai există cineva care să moară, ai dispărut deja. Acum nu mai e posibil să mori, ai murit deja! Cel care a murit ca ego a ajuns la viața veșnică.

În ce constă Elixirul spiritual? El înseamnă să rămâi pururi lipsit de scop.

Acum, când egoul nu mai există și ești gol, iar tăcerea a coborât în tine, cum vei mai trăi? Vei trăi veșnic într-o stare lipsită de scop.

Există vreun scop atunci când înflorește tufișul de trandafiri? Există vreun scop atunci când o pasăre începe să cânte dimineața? Există vreun scop atunci când soarele răsare? Există vreun scop în toată această existență?

Existența aceasta nu este o afacere, așa că nu există nici un scop. E bucurie pură, e o joacă, e ceea ce hindușii numesc lila. E pur și simplu desfătare a

energiei. Energia există și dansează și se desfată. Când ai energie, simți desfătare: alergi, cânti, dansezi, înoți, te joci. Energia găsește desfătare în propria-i expresie. Devii creativ – pictezi, scrii poezie, compui muzică – doar pentru că ai energie. Existența e energie, iar energia vrea să danseze, fără nici un motiv anume. Dans de dragul dansului, artă de dragul artei, iubire de dragul iubirii... existență de dragul existenței.

El înseamnă să rămâi pururi lipsit de scop. Cel mai profund secret al băii care se poate găsi în învățătura noastră este astfel limitat la munca de golire a inimii.

Fă un singur lucru: varsă afară tot ceea ce porți în inimă și ai făcut lucrul fundamental care trebuie făcut.

Cu asta, chestiunea e rezolvată.

O afirmație de o imensă frumusețe: Cu asta, chestiunea e rezolvată. Nu mai e nevoie de nimic altceva. Nu mai e nevoie de scripturi, de temple, de preoți – cu asta, chestiunea e rezolvată. E nevoie de un singur lucru: golește-te, așa încât Dumnezeu să poată să curgă în tine. Fă loc pentru el. Fii un bambus gol, așa încât el să poată face din tine un flaut. Iar când cântă el e splendoare, când cântă el e extaz, când cântă el e voieșie.

Când cânti tu e doar nefericire, și lacrimi, și agonie, deoarece egoul e un lucru foarte mic. El nu poate conține extaz, el poate conține doar agonie. Pentru a conține extazul trebuie să devii infinit, căci extazul e infinit. Dacă vrei să conții oceanul va trebui să devii vast.

Golindu-te devii vast, golindu-te devii spațios, golindu-te devii pregătit. Dumnezeu poate să fie oaspete numai dacă gazda e gata. Golindu-te, devii o gazdă. Fii gazdă: Dumnezeu așteaptă la ușa ta de multă vreme, bătând, dar tu nu-l asculți.

În tine e mult zgomot – cum ai putea să-i auzi bătaia în ușă? Ești preocupat de lucrurile tale prostești, cum ai putea să vezi frumusețea pură a absenței scopului? Ești preocupat să-ți mărești contul din bancă, ești preocupat să reușești în politică, ești preocupat să devii mai celebru, iar Dumnezeu îți bate mereu la ușă. El e gata să se reverse în tine, dar tu nu ești gata să-l primești.

Da, Lu Tsu are dreptate: lucrul fundamental al tuturor religiilor este de a aduce vidul. Tot efortul din yoga, tantra, din toate sistemele alchimice – tao, sufism, hasidism – vizează un singur lucru: golirea inimii.

Cu asta, chestiunea e rezolvată.

Am să repet această frumoasă poveste:

Călugărița Chiyono studia de ani de zile, dar nu reușea să găsească iluminarea. Într-o noapte căra un ciubăr vechi umplut cu apă. Cum mergea ea așa, privea luna plină oglindită în ciubărul cu apă. Brusc, fâșiile din bambus cu care era legat ciubărul s-au rupt, iar ciubărul s-a destrămat. Apa s-a vărsat, reflexia lunii a dispărut, iar Chiyono s-a iluminat.

A scris aceste versuri:

În fel și chip

Am încercat să păstrez ciubărul întreg,

Sperând că bambusul firav nu se va rupe niciodată.

Deodată, baza i-a căzut...

Apa a dispărut,

Luna din apă a dispărut,

În mâinile mele, vid.

Și cu asta, chestiunea e rezolvată...

Destul pentru azi.

Datorită iubirii suntem împreună

Prima întrebare:

Osho,

Poți să-mi oferi un mesaj pe care să-l duc în Occident, astfel încât lumea de-acolo să te poată înțelege și să-i poată înțelege și pe adepții tăi?

Mesajul meu e foarte simplu. De aceea e dificil de înțeles. Învățătura mea ține de evidență, nu e complexă deloc. Pentru că nu e complexă, nu e mare lucru de înțeles în ea. Ea trebuie trăită prin experiență proprie. Mesajul meu nu e verbal, logic, rațional. E existențial. Așa că aceia dintre voi care vor să îl înțeleagă în mod intelectual îl vor înțelege greșit.

Cu toate astea, există câteva aspecte fundamentale pe care aș vrea să ți le spun. Unul: până acum, omul a trăit doar cu jumătate de inimă. În Orient, în Occident, omul a rămas divizat. Nici orientalul n-a fost un om complet, nici occidentalul n-a fost un om complet. Occidentul a ales corpul, e orientat spre corp; Orientul a ales sufletul, e orientat spre suflet. Iar omul e ambele, el reprezintă o mare armonie a amândurora. Omul e atât, sufletul, cât și corpul, dar el reprezintă în plus o transcendență. Nici în Orient, nici în Occident omul n-a fost acceptat în totalitate. Încă n-am îndrăznit să acceptăm omul în totalitatea lui.

Acesta este unul dintre lucrurile cele mai importante, fundamentale, pe care aș vrea ca toată lumea să le înțeleagă în ceea ce privește învățătura mea: eu vă învăț despre omul complet. Însăși ideea de Orient și Occident e o prostie. Și ea există tot din cauza străvechii divizări. Toate divizările trebuiesc dizolvate. Eu cred într-o lume unită.

Orientul și Occidentul trebuie să dispară. Ambele sunt schizofrenice. Occidentul e dreptaci, Orientul e stângaci; Occidentul e activ, Orientul e

pasiv; Occidentul e extravertit, Orientul e introvertit – dar omul e și una, și alta, și în plus e ceva ce le transcende pe amândouă.

Pentru a fi total, complet, trebuie să fii capabil să fii și extravertit, și introvertit. Pentru a fi total, trebuie să fii capabil să expiri și să inspiri. Inspirația e la fel de necesară precum expirația. De fapt, ele nu sunt două: expirație-inspirație reprezintă un singur proces.

Occidentul a ales lumea exterioară – materia –, a devenit foarte științific, a creat o tehnologie extraordinară, dar omul e strivit sub acea tehnologie din cauză că nu s-a dezvoltat simultan cu dezvoltarea ei. Omul a rămas mult în urmă, știința i-a luat-o mult înainte, iar știința pe care a creat-o omul îl distruge acum chiar pe el.

Lumea interioară a omului a rămas săracă în Occident, omul e înfometat din punct de vedere spiritual în Occident. Și același lucru s-a întâmplat în Orient în ceea ce privește cealaltă extremă: omul și-a negat complet corpul, lumea exterioară. Orientul a insistat să nege tot ceea ce e în exterior, întorcând spatele lumii manifestate și pătrunzând în interior, rămânând acolo, în centru. Orientul e bogat din punct de vedere spiritual, dar din punct de vedere material e foarte sărac și înfometat. Orientul a suferit, Occidentul a suferit.

Mesajul meu e acesta: acum e timpul să terminăm cu divizarea aceasta a exteriorului și interiorului, a inferiorului și superiorului, a stângaciului și dreptaciului. Trebuie să terminăm cu divizarea dintre bărbat și femeie, dintre Orient și Occident. Trebuie să creăm un om complet, care să fie capabil de ambele.

Din acest motiv am să fiu înțeles greșit pretutindeni. Omul religios din Orient e furios pe mine, crezând că predau materialismul, iar gânditorul rațional din Occident e furios pe mine, crezând că predau un fel de hocus-pocus spiritual. Toată lumea e furioasă pe mine – și e ceva firesc, pot să înțeleg asta.

Învățătura mea e despre omul complet, de la treapta cea mai de jos a scării și până la cea mai de sus – de la sex la samadhi, de la corp la suflet, de la materie la Dumnezeu. Încrederea mea e totală.

Aș vrea să vă spun că, până acum, omul n-a avut încredere. Nici măcar în

Orient omul n-a avut încredere. În Orient, omul s-a îndoit de lume, de aceea în Orient lumea e considerată a fi iluzorie, maya. În Occident, omul s-a îndoit de Dumnezeu, de suflet. Acestea sunt considerate a fi niște simple halucinații, patologii. Unei minți cu adevărat occidentale, Iisus îi pare un fel de nevrotic, bolnav psihic, care are nevoie de tratament psihiatric. Orientului, Occidentul îi pare animalic – „Mănâncă, bea, veselește-te“ –, cam asta pare să fie percepția Orientului în legătură cu Occidentul. Că aceasta este singura filosofie occidentală: fii precum animalele, neprelucrat. Occidentul s-a îndoit de lumea interioară, Orientul s-a îndoit de lumea exterioară. Și unul, și celălalt au trăit în îndoială, iar încrederea lor a fost pe jumătate.

Încrederea mea e totală. Eu am încredere în exterior, am încredere în interior – fiindcă exteriorul și interiorul nu pot fi separate, sunt unite. Nu există nici un Dumnezeu fără această lume, și nu există nici o lume fără Dumnezeu. Dumnezeu este miezul acestei lumi. Seva copacilor e Dumnezeu, sângele care îți circulă prin corp e Dumnezeu, conștiința din tine e Dumnezeu. Dumnezeu și lumea sunt uniți precum dansatorul cu dansul său: nu pot fi separați, sunt inseparabili. Așa că nu voi spune că lumea e iluzorie – așa ceva e o prostie. Lumea e la fel de reală precum conștiința. Nu spun nici că lumea interioară e nevroză, nebunie, halucinație. Nu e. E însăși temelia realității.

Învățătura mea e despre omul complet. Nu sunt nici materialist, nici spiritualist. Abordarea mea e holistică – iar omul complet nu poate fi decât sfânt.

Din acest motiv voi fi foarte neînțeleș, și oricine se poate lega de unele dintre lucrurile pe care le spun eu și le poate critica, e foarte ușor. Spiritualistul mă poate numi epicurian, un adept al lui Charvaka – și nu s-ar înșela foarte mult, fiindcă eu sunt pe jumătate epicurian. Îi accept pe Epicur și pe Charvaka fiindcă învățătura lor e despre corp și despre bucuriile corpului și despre desfătarea corpului. Și există o desfătare a corpului, iar în momentul în care renunți la ea, devii serios și trist.

De aceea orientalul arată atât de trist, lipsit de bucurie. El vorbește despre beatitudine, dar pe fața lui nu se vede așa ceva. Arată absolut nefericit. Arată ca și cum ar fi mort – fiindcă se teme de lumea exterioară, iar cineva care se teme de lumea exterioară se va teme de iubire, pentru că iubirea e

un proces exterior. Iubirea înseamnă celălalt, iubirea înseamnă relaționare, iubirea înseamnă comunicare cu celălalt. Iubire înseamnă relația dintre mine și tine. Orientul îl neagă pe celălalt, astfel că Orientul e împotriva iubirii. Iar dacă ești împotriva iubirii, îți vei pierde dansul.

Fără iubire, nu există în viață dans și nu există cântec. Fără iubire nu există poezie. Viața devine monotonă, o povară. Fără iubire poți trăi, dar numai la minimum. Va fi aproape ca și cum ai vegeta. Și asta e ceea ce se întâmplă spiritualității orientale; duceți-vă în mănăstiri, în ashramuri...

De aceea ashramul meu arată atât de diferit – fiindcă oamenii dansează, cântă, se țin de mână, se îmbrățișează, se iubesc, sunt voioși. Nu acesta este conceptul oriental de ashram. Un ashram trebuie să fie lipsit de orice urmă de bucurie, trebuie să fie mai degrabă asemenea unui cimitir decât asemenea unei grădini, fiindcă în clipa în care încetezi să iubești, tot ceea ce curge în tine se va opri în loc, va deveni stagnant. Nu poți să celebrezi fără iubire. Cum ai putea celebra fără iubire? Și ce vei celebra, și cu ce?

Mulla Nasruddin îmi spunea într-o zi: „Am trăit o sută de ani. Mi-am sărbătorit a o suta aniversare, dar niciodată n-am umblat după femei și n-am băut niciodată. N-am jucat cărți, jocuri de noroc, nu fumez, mănânc hrană simplă, vegetariană.“

L-am întrebat: „Atunci cum ți-ai sărbătorit a o suta aniversare? Cum ai putea să sărbătorești? Cu ce? Și pentru ce? Simplul fapt de a trăi o sută de ani nu poate fi o celebrare. N-ai trăit dacă nu ai iubit!“

Orientul e împotriva iubirii. De aceea spiritualitatea orientală e tristă, ternă, moartă. Nici o sevă nu curge prin sfinții orientali. Aceștia se tem de orice curgere, de orice vibrație, de orice pulsație, de orice curgere a energiei lor. Se controlează în permanență, se reprimă. Sunt mereu în gardă, se păzesc singuri. Sunt împotriva lor înșiși și a lumii. Pur și simplu așteaptă să moară. Comit o sinucidere lentă.

De aceea ashramul meu va fi înțeles greșit. Va arăta ca un ashram al lui Charvaka, va arăta precum grădina lui Epicur.

Occidentalul a iubit – există dans și cântec și voieșie în viața lui –, dar el a pierdut orice noțiune referitoare la cine anume este. A pierdut legătura cu conștiința lui, nu e conștient. A devenit din ce în ce mai mecanic, fiindcă neagă interiorul. Așa că el râde, dar râsul lui nu poate pătrunde adânc, din cauză că nu există adâncime în el. Adâncimea nu e acceptată. Așa că Occidentul trăiește într-un răs superficial, iar Orientul trăiește într-o tristețe adâncă. Aceasta este nefericirea, agonia care a lovit omul.

Mesajul meu e acesta: a venit acum timpul, omul e suficient de matur acum ca să iasă din aceste tipare disproporționate, care nu-l lasă să trăiască decât pe jumătate. Aceste programe trebuiesc schimbate. Trebuie să accepți exteriorul și interiorul deopotrivă, și în mod total, fără nici un fel de condiții. Atunci va exista conștiință și va exista iubire, iar acestea nu se vor bate cap în cap, ci vor fi complementare. Iubirea îți va da bucurie, conștiința îți va da cristalizare. Conștiința te va face să-ți dai seama cine ești, iar iubirea te va face să-ți dai seama ce e lumea aceasta. Iar între aceste două maluri, râul vieții curge. Eu vă învăț despre omul complet.

Acesta este unul dintre lucrurile fundamentale care trebuiesc înțelese, iar după aceea orice altceva va fi simplu, lucrurile vor fi simple. Aceasta este baza. Învățătura mea include lumea și îl include pe Dumnezeu – și încă le include pe amândouă într-o singură respirație. Vreau să-i aduc pe Epicur și pe Buddha cât mai aproape cu putință. Buddha stă sub copacul lui; nu poți să-l convingi pe Buddha să danseze. Epicur dansează în grădina lui; nu poți să-l convingi pe Epicur să stea în tăcere sub un copac, să mediteze. Eu aș vrea ca Epicur și Buddha să se contopească.

Viața ar trebui să fie un ritm al dansului și liniștii, al muzicii și sunetului și tăcerii. Viața ar trebui să fie un ritm al ieșirii cât mai departe cu putință în exterior și al intrării cât mai adânc cu putință în interior, fiindcă Dumnezeu e și una, și alta. Închide ochii și îl vei vedea pe Dumnezeu, deschide ochii și îl vei vedea pe Dumnezeu, fiindcă Dumnezeu e tot ceea ce există.

Mă întrebi: „Poți să-mi oferi un mesaj pe care să-l duc în Occident, astfel încât lumea de-acolo să te poată înțelege și să-i poată înțelege și pe adepții tăi?”

Oamenii care sunt împreună cu mine nu sunt adepții mei. Ei sunt iubiții mei, dar nu adepții mei. Sunt prietenii mei, dar nu adepții mei. Sunt

discipolii mei, dar nu adeptii mei.

Și care e diferența dintre un discipol și un adept? Un adept crede: el face o dogmă din orice îi spui. Discipolul ascultă, învață, experimentează, iar până când va găsi el însuși adevărul, va continua să rămână deschis.

Eu nu ofer nici o dogmă prietenilor mei adunați aici, sannyasinilor mei. Tot ce fac eu aici e să îi ajut să se înțeleagă pe ei înșiși. Tot ce fac eu aici e să îi ajut să fie ei înșiși.

Un adept imită. Un creștin trebuie să-l imite pe Hristos, iar un budist trebuie să-l imite pe Buddha – și orice imitator e fals. Eu vreau ca prietenii mei să fie autentici. Cum ai putea să mă imiți? Eu sunt foarte diferit de tine, tu ești foarte diferit de mine. Ești unic. N-a mai existat niciodată cineva ca tine și nici nu va mai exista vreodată. Dumnezeu creează un om o singură dată. E foarte inovativ, nu repetă. Nu face omul pe bandă rulantă. Nu e ca în cazul mașinilor Fiat sau Ford: vezi mii de mașini identice, absolut identice. Dumnezeu creează întotdeauna ceva unic. Du-te în grădină: n-ai să găsești două fire de iarbă identice. Nici măcar gemenii identici nu sunt identici. Și-atunci cum ai putea să imiți pe cineva? Orice imitație e greșită.

Așa că al doilea mesaj al meu e acesta: omul nu trebuie să imite pe nimeni altcineva. Da, să-l înțeleagă, da, să învețe de la el, da, să asculte ce are de zis, să rămână deschis, dar să-și urmeze propria spontaneitate, să-și urmeze propria ființă. Eu îi ajut pe cei adunați aici să fie ei înșiși. Tot așa cum în grădină ajut trandafirii să fie trandafiri și lotușii să fie lotuși. Eu nu caut niciodată să ajut un lotus să fie trandafir. Lumea e bogată datorită varietății. Lumea ar fi urâtă dacă ar crește numai trandafiri și nici o altă floare. Mii de flori cresc, iar lumea e frumoasă. Fiecare om trebuie să fie el însuși în mod autentic, cu desăvârșire el însuși.

Așa că sannyasinii care se află aici cu mine nu sunt adeptii mei. Ei mă iubesc, prin intermediul iubirii lor s-au apropiat de mine. Iubirea lor m-a adus aici, iubirea lor i-a adus aici – datorită iubirii suntem împreună –, dar eu nu sunt liderul, iar ei nu sunt adeptii. Nu creez un cult, nu creez o Biserică. Sannyasinii alcătuiesc o comunitate de prieteni, nu o Biserică. Noi nu avem nici o dogmă în care să trebuiască să creadă toată lumea. Nu există nimic în care să trebuiască să crezi, ci există milioane de lucruri cu care să experimentezi. Ashramul meu e un laborator, aici experimentăm. Lucrul

acesta creează de asemenea probleme, fiindcă omul a uitat să experimenteze.

Noi experimentăm într-un mod multidimensional. Experimentăm cu tao, cu sufismul, cu jainismul, cu hinduismul, cu islamul, cu creștinismul, experimentăm cu tantra, cu yoga, cu alchimia. Experimentăm cu toate posibilitățile care pot să îmbogățească conștiința umană și să întregască ființa umană. Iar asta creează probleme, deoarece atunci când vine aici un yoghin, el nu poate înțelege de ce să experimenteze cu tantra; el e împotriva tantrei. Când tantricul vine aici, el nu poate înțelege de ce trebuie să experimenteze cu yoga; el e împotriva disciplinei yoga.

Eu nu sunt împotriva a nimic. Sunt în favoarea a tot. Sunt cu totul în favoarea a tot. Revendic întreaga moștenire a omenirii, și tot ceea ce e bun în oricare dintre tradiții îmi aparține și mie, și tot ceea ce poate îmbogăți omul îmi aparține și mie. Nu aparțin nici unei tradiții, toate tradițiile îmi aparțin mie.

Așadar, acesta este un experiment nou. N-a mai fost efectuat niciodată până astăzi în acest mod: e o sinteză a tuturor căilor. Eu predau o sinteză. Iar sentimentul meu e că un om care n-a experimentat decât cu yoga va rămâne parțial, se va dezvolta doar parțial – ca și cum mâna i-ar crește prea mare, în timp ce restul corpului i-ar rămâne mic. Va fi un monstru... dacă nu va experimenta și cu tantra, căci tantra e complementară căii yoga.

Rețineți, aceasta este una dintre noțiunile mele fundamentale: în viață nu există contradicții, toate contradicțiile sunt complementare. Noaptea e complementară zilei, vara e complementară iernii, moartea e complementară vieții. Nu sunt unele împotriva celorlalte. Nu există ceva care să fie potrivit, fiindcă nu există decât o singură energie – există un singur Dumnezeu. Mâna mea stângă și mâna mea dreaptă nu sunt una împotriva celeilalte, sunt complementare. Contrariile sunt precum aripile unei păsări, două aripi – ele par opuse una celeilalte, dar se sprijină reciproc. Pasărea nu poate zbura cu o singură aripă.

Trebuie ca oamenii să experimenteze și cu tantra, și cu tao.

Yoga te învață foarte multe despre disciplină, iar tao te învață foarte multe despre spontaneitate. La suprafață, cele două sunt opuse. Dar până când

disciplina ta nu te face mai spontan, iar spontaneitatea ta nu te face mai disciplinat, nu vei fi complet. Yoga înseamnă control, tantra înseamnă absența controlului, și e nevoie de amândouă. Un om trebuie să fie atât de capabil de ordine încât atunci când situația o impune, el să poată funcționa într-o ordine desăvârșită. Dar ordinea nu trebuie să devină o obsesie, altminteri el va deveni un robot. Trebuie să fie capabil să iasă din sistemul său, din disciplina sa, ori de câte ori lucrul acesta este necesar, și atunci să fie spontan, destins, într-o stare de abandon. Iar capacitatea aceasta i-o poate oferi numai tantra.

Eu aduc toate contrariile în viețile sannyasinilor mei și le fac să fie complementare. Yoghinii vor fi împotriva mea din cauză că ei nu înțeleg cum pot sexul și iubirea să facă parte din viața unui căutător. Se tem. Se tem de sex, fiindcă sexul e cel mai spontan lucru din viață – el trebuie controlat. Ei știu că în momentul în care sexul e sub control, orice altceva e sub control, de aceea atacul lor principal e îndreptat împotriva sexului. Tantra spune că dacă sexul nu e spontan, întreaga ta viață va fi precum cea a unui robot. Sexul trebuie să fie liber. Și au dreptate și unii, și alții, în egală măsură! Așa văd eu lucrurile. Voi părea absurd, fiindcă abordarea mea e foarte illogică. Logica va insista întotdeauna: fii ori un yoghin, ori un tantric. Eu cred în viață, nu cred în logică – iar viața e ambele în același timp.

În viață e nevoie de o mare disciplină, fiindcă trebuie să trăiești într-o lume în care există foarte mulți oameni, așa că trebuie să trăiești în disciplină, altminteri viața ar deveni un haos. Viața ar deveni imposibilă dacă n-ai putea trăi în disciplină. Dar dacă trăiești numai în disciplină și uiți de spontaneitate și devii întruchiparea disciplinei și nu mai ești capabil să ieși din ea, atunci viața ta e iarăși ratată, ai devenit o mașină. Acestea sunt cele două variante alternative care i-au stat la dispoziție omului până acum: fie devii un haos, ceea ce n-ar fi bine, fie devii o mașină, ceea ce iarăși n-ar fi bine.

Eu vreau să fiți vigilenți, conștienți, lucizi, disciplinați, și cu toate acestea capabili de spontaneitate. Când munciți, fiți disciplinați. Dar munca nu e totul în viață. Atunci când vă jucați, uitați cu totul de disciplină.

Stăteam într-o vreme într-o casă din Calcutta împreună cu un judecător.

Soția lui mi-a spus: „Soțul meu ascultă numai de tine. Ești singurul om care poate să aducă ceva în viața lui. Toată familia noastră e sătulă de atitudinea lui. Rămâne magistrat chiar și acasă. Chiar și în pat rămâne judecătorul de la tribunal. Se așteaptă să-i spun domnule. Nu e niciodată spontan, și în tot și în toate face reguli și legi. Copiii sunt sătui. Când intră în casă se lasă o liniște apăsătoare, orice bucurie dispare. Abia așteptăm de fiecare dată să plece la tribunal“.

Eu îl cunosc bine pe omul acesta; e un bun judecător, un magistrat foarte conștiincios, foarte sincer, onest – iar acestea sunt calități lăudabile –, dar a devenit o mașină. Dacă vine acasă și rămâne tot magistrat, asta nu e bine. În viață trebuie să te mai și relaxezi. Trebuie să te joci cu copiii, dar el nu se poate juca cu copiii lui; ar însemna să se coboare prea mult. Chiar și cu soția lui rămâne pe un pedestal înalt – rămâne magistrat.

Asta li s-a întâmplat yoghinilor: ei nu se pot juca, nu se pot bucura de nimic, nu pot participa la celebrare – fiindcă nu se pot relaxa.

Iar tantra singură creează haos. Tantra singură te face foarte, foarte egoist. Nu-ți pasă de nimeni. Uită că faci parte dintr-un mare întreg, că aparții unei societăți, că aparții existenței și ai un angajament față de această existență, că fără ea n-ai fi nicăieri: ai de îndeplinit niște cerințe din partea existenței, din partea societății. Dacă devii complet haotic, nu vei putea exista. Nimeni n-ar mai putea exista atunci.

Așadar, trebuie să existe o mare înțelegere între haos și mecanicitate, și exact la mijloc între acestea există un punct în care aș vrea eu să se situeze sannyasinii mei: exact la mijloc, capabili să se ducă în ambele extreme la nevoie și mereu capabili să se îndepărteze de ele. Eu îi învăț pe oameni fluiditatea aceasta, îi învăț lichiditatea aceasta.

Nu îi învăț tipare fixe, structuri moarte. Îi învăț sinteze ale vieții în plină evoluție, tipare în plină evoluție, structuri în plină evoluție, și îi învăț să fie mereu capabili să îl înțeleagă pe celălalt, să înțeleagă opusul. Atunci viața e frumoasă.

Și poți cunoaște adevărul numai atunci când ai reușit să transformi lucrurile opuse în lucruri complementare. Abia atunci e viața ta simetrică.

Există un echilibru – pozitivul și negativul sunt în echilibru. În acel echilibru există transcendere. În acel echilibru ajungi să cunoști ceea ce e dincolo, te deschizi față de ceea ce e dincolo: Floarea de Aur înfloarește.

A doua întrebare:

Osho,

Ce-ar trebui să fac? Să urmez calea acțiunii, sau calea cunoașterii, sau calea devoțiunii?

Urmează-le pe toate trei. Acționează cu iubire și luciditate. Iubește cu luciditate și lasă-ți iubirea să fie creativă. Adu luciditatea nu împotriva iubirii, ci într-un mod plin de iubire. Și lasă-ți luciditatea să ia parte la existență, să fie creativă. Acestea trei fac parte din ființa ta.

Aceasta este adevărata treime, iar dacă o eviți pe una dintre ele, ceva din tine va fi negat și va rămâne blocat. Și reține că poți să evoluezi numai ca o ființă totală. Dacă vrei să vii la mine, poți să vii numai dacă întreaga ta ființă vine aici. Nu poate veni doar o mână a ta, doar un picior al tău.

Am auzit despre un țăran. S-a dus pentru prima dată în capitala țării sale și i-a cerut taximetristului să îl ducă într-un anumit loc. Locul acela era mare, iar taximetristul l-a întrebat: „Ce parte?” Iar țăranul a zis: „Parte? Eu vreau să merg întreg“.

Nu poți să mergi pe părți. Poți să mergi numai atunci când ești întreg. Acțiunea e obligatorie. La fel e și luciditatea, la fel e și iubirea. De ce să alegi? Nu e nevoie. Orice alegere va însemna o sinucidere. Lasă ca toate trei să se amestece și să se contopească și să devină una. Fii această trinitate, fii

această trimurti. Acestea sunt cele trei fețe ale lui Dumnezeu.

Soacra lui Mulla Nasruddin a murit departe, în Brazilia, iar el a fost întrebat, telegrafic, în ce fel dorea să se procedeze cu rămășițele ei pământești. Mulla a răspuns: „Îmbălsămați, incinerați, îngropați. Mergeți la sigur“.

A treia întrebare:

Osho,

Din moment ce tu îți spui „Dumnezeu“, care e sensul acestui cuvânt? Și există mai mulți dumnezei? Care sunt aceștia?

Joey, sunt Dumnezeu pentru că nu sunt. Iar în clipa în care nu vei mai fi, vei fi și tu un Dumnezeu. Dumnezeu nu e ceva special; e însăși ființa noastră, e însăși existența noastră. Atunci când spun că sunt Dumnezeu spun doar că exist. Existența și Dumnezeu sunt sinonime în limbajul meu. Eu spun că și copacii sunt Dumnezeu, și pietrele la fel, și tu la fel.

Da, Joey, chiar și un jurnalist e un Dumnezeu! Poate că el nu știe. Poate că tu nu ești conștient de dumnezeirea ta. Eu sunt conștient de ea! Iar în clipa în care am devenit conștient de dumnezeirea mea, am devenit conștient de dumnezeirea tuturor celorlalți. Așa că îmi va fi greu să-ți spun câți dumnezei sunt. O infinitate... toate ființele sunt dumnezei aflați în diferite stadii de conștientizare, de realizare. Dar îți înțeleg problema: Joey e un ziarist olandez.

Cei care vin din Occident nu pot să înțeleagă anumite lucruri, deoarece noțiunea lor despre Dumnezeu este noțiunea foarte limitată pe care le-a oferit-o creștinismul. Noțiunea lor privitoare la Dumnezeu e una foarte limitată.

În India avem trei cuvinte pentru Dumnezeu – în nici o altă limbă nu există atâta bogăție, și cu siguranță asta se datorează faptului că noi am lucrat asupra interiorului secole de-a rândul, mii de ani i-am dedicat explorării interioare. În mod firesc, am studiat toate posibilitățile existenței lui Dumnezeu. Exact așa cum am auzit că eschimoșii au nouă denumiri pentru zăpadă, fiindcă ei cunosc diferite tipuri de zăpadă. Nici o altă limbă nu poate avea nouă denumiri pentru zăpadă; noi nu avem de-a face cu zăpada atât de mult. Occidentul are toți termenii care denumesc știința, în Orient noi trebuie să inventăm cuvinte în cadrul terminologiei științifice, fiindcă nu le avem încă. Dar în ceea ce privește religia, lumea întreagă va trebui să calce pe urmele Orientului, fiindcă noi am lucrat cu ființa lăuntrică până în adâncul ei.

Noi avem trei cuvinte care îl denumesc pe Dumnezeu. Primul e Brahma. Brahma înseamnă cel nedivizat, cel care exista atunci când creatorul și creația dormeau unul în celălalt. Creștinismul nu are un termen care să indice așa ceva. Dumnezeu a creat lumea, spune creștinismul. Așadar, într-o bună zi – probabil într-o luni – Dumnezeu a creat lumea. Fiindcă săptămâna de lucru începe lumea – iar duminică s-a odihnit, fiindcă era sărbătoare. Teologii au tot căutat o dată exactă și până la urmă au găsit una: cu patru mii patru ani înainte de Iisus, într-o zi de luni, Dumnezeu a creat lumea. Înainte de asta, unde fusese lumea? Iar înainte de asta, cine fusese Dumnezeu? Fiindcă înainte de asta nu crease nimic, deci nu era un creator. Dumnezeu înseamnă „creatorul“. Dar înainte de creație, cum ar fi putut să fie un creator?

Așadar, creația era latentă, potențială, nemanifestă în creator. Creatorul și creația erau împreună, erau un singur tot. Creștinismul nu are un cuvânt pentru asta. Noi avem; îi spunem Brahma. Este starea în care dansatorul n-a început să danseze; dansatorul și dansul sunt uniți într-unul singur. Când dansatorul a început să danseze, divizarea s-a creat. Cântărețul încă nu și-a cântat cântecul, cântecul doar me buștean în cântăreț; în clipa în care acesta cântă, divizarea începe. Pictorul, odată ce pictează, e separat de pictură.

Al doilea cuvânt, în India, e Ishwar. Ishwar înseamnă creatorul: unitatea s-a rupt în două, dualitatea a apărut. Acum lumea e separată de creator. Acum Brahma, unicul absolut, a devenit doi.

Al treilea cuvânt e Bhagwan. Înseamnă cineva, oricine, care a văzut din nou

unitatea – a dansatorului și a dansului, a pictorului și a picturii, a poetului și a poeziei, a creatorului și a creației. Cel care a văzut din nou unitatea, care a realizat din nou unitatea în ființa lui e numit Bhagwan. Literalmente, acest cuvânt înseamnă „cel binecuvântat“, nu înseamnă Dumnezeu. Dar din cauza sărăciei limbilor occidentale, s-a creat o problemă: Brahma trebuie tradus tot ca Dumnezeu, Ishwar trebuie tradus tot ca Dumnezeu, Bhagwan trebuie tradus tot ca Dumnezeu. De vină e limbajul sărăcăcios, nimic altceva. Bhagwan înseamnă literalmente „cel binecuvântat“.

Cine e cel binecuvântat? Cel care a cunoscut din nou unitatea, cel care a ajuns din nou la sursa originală, acela e numit Bhagwan. De aceea îi spunem lui Krishna „Bhagwan“, de aceea îi spunem lui Buddha „Bhagwan“. Și vei fi surprins să afli că Buddha n-a crezut niciodată în Dumnezeu.

E clar că Bhagwan nu poate să însemne Dumnezeu. Buddha n-a crezut în Dumnezeu, n-a crezut niciodată în vreo creație sau vreun creator. Cu toate acestea, budiștii îi spun „Bhagwan“, „cel binecuvântat“, fiindcă el a înțeles. El a înțeles adevărul – poți să-i spui Dumnezeu, creatorul, adevărul, nirvana, iluminare, nu asta contează –, iar în înțelegerea aceea, binecuvântările s-au revărsat asupra lui. A devenit Bhagwan, cel binecuvântat.

Aceasta va fi o problemă constantă: eu mă declar cel binecuvântat, cel care a văzut, acele flori s-au revărsat asupra mea. Declarându-mă Bhagwan, nu spun că eu am creat lumea – nu îmi asum asemenea responsabilitate! Declarându-mă Bhagwan spun doar că am fost binecuvântat de existență, grația a coborât în mine – am văzut. Iar în clipa în care vezi, încetezi să mai fii, dispari. Cel binecuvântat este cel care nu mai este. Eu nu mai sunt, Dumnezeu este: aceasta este experiența care te face binecuvântat.

Acum paradoxul trebuie înțeles. Omul nu îl întâlnește niciodată pe Dumnezeu, omul poate doar să se dizolve, să dispară, și atunci Dumnezeu este: în absența ta coboară prezența lui Dumnezeu. Tot lucrarea religiei are doar rolul de a te ajuta să dispari ca ego. În clipa în care privești în tine și acolo nu mai există nici un eu, ci doar tăcere desăvârșită, un vid total, „cu asta, chestiunea e rezolvată“ – ești Dumnezeu. Ești Dumnezeu nu împotriva celorlalți – nu că alții nu sunt Dumnezeu în timp ce tu ești. Ești Dumnezeu fiindcă atunci numai Dumnezeu mai există!

Așadar, eu nu spun că sunt Dumnezeu în timp ce tu nu ești Dumnezeu. Atunci când mă declar pe mine a fi divin, te declar și pe tine, și nu numai pe tine – animalele, păsările, copacii, pietrele, întreaga existență constă din Dumnezeu și nimic altceva. Eu nu spun că sunt mai sfânt decât tine. Nu spun că sunt mai special decât tine. Tot ce spun e că am dispărut, iar în dispariția aceea, grația s-a revărsat, extazul a apărut – eu sunt dus, dus pentru totdeauna –, iar în acest spațiu care a rămas în urmă nu mai e altceva decât Dumnezeu.

De fapt, atunci când spui „eu sunt“ afirmi un lucru fals, fiindcă tu nu ești. În clipa în care spui „eu sunt“, te separi de existență, iar lucrul acesta e absolut fals, e o minciună. Tu nu ești separat de existență, nu ai cum să fii tu, separat de existență – nici măcar pentru o singură clipă nu poți exista. Nici un om nu e o insulă. În clipa în care vezi asta, separarea dispare și brusc ești unit cu copacii și cu stelele, iar momentul acela e momentul binecuvântării: ai ajuns acasă.

La asta se referă „Bhagwan“: cuvântul înseamnă doar „cel binecuvântat“.

A patra întrebare:

Osho,

De ce mă tem așa tare de femei? Și de ce sunt atât de plictisit de soția mea?

Toți bărbații se tem de femei, și toate femeile se tem de bărbați. Au motive întemeiate să nu aibă încredere unii în ceilalți, din moment ce au fost instruiți din primii ani de viață să fie dușmani unii cu alții. Nu se nasc dușmani, dar capătă această dușmănie. Iar după vreo douăzeci de ani de astfel de instruire prin care sunt învățați să se teamă unii de alții, într-o bună zi li se cere să se căsătorească și să aibă totală încredere unii în ceilalți. Și toate astea în schimbul unui certificat de căsătorie care îi costă câțiva gologani?

Douăzeci de ani au fost învățați să se teamă unul de altul – într-o viață de șaizeci, șaptezeci de ani, asta înseamnă o treime din viață, și încă cea mai delicată și sensibilă parte a vieții, fiindcă psihologii spun că până la vârsta de șapte ani, un om învață deja cincizeci la sută din tot ce va învăța vreodată în viață. În cei șaizeci și trei de ani care mai rămân va mai învăța doar cincizeci la sută. Până la vârsta de douăzeci de ani, omul a învățat aproape optzeci la sută din tot ce va învăța vreodată în viață. Și a devenit dur, inflexibil. Iar între altele, a învățat și neîncrederea.

Băieților li se spune: „Feriți-vă de fete, sunt primejdioase!“ Fetelor li se spune: „Feriți-vă de băieți, sunt răi, vă vor face cine știe ce rău“. Și apoi, după această condiționare care are loc de-a lungul a 20 de ani – gândește-te numai, douăzeci de ani în care ți s-a spus încontinuu acest lucru de către părinți, de către școală, de către facultate, de către Biserică, de către preot –, cum ai putea să scapi într-o singură zi de toată această condiționare?

Întrebarea aceasta apare iar și iar. Foarte mulți oameni vin și-mi spun că le e frică de femei. Femeile îmi spun că se tem de bărbați. Nu te-ai născut înfricoșat; altminteri nici un bărbat n-ar intra în pântecul unei femei, dacă i-ar fi cu adevărat frică. Și nici o femeie n-ar mai fi vreodată concepută, fiindcă poate fi concepută numai cu ajutorul unui bărbat. La început nu ți-a fost frică. Copilul se naște fără frică. Apoi noi îl învățăm să-i fie frică și îi condiționăm mintea.

Trebuie să se renunțe la atitudinea asta. Ea a făcut din oameni aproape niște nevrotici. Din cauza asta oamenii se ceartă, se ceartă în permanență – soții și soțiile se ceartă încontinuu – și se întreabă de ce se tot ceartă. Toate relațiile se umplu de amărăciune. De ce se întâmplă asta? Ai fost otrăvit, și trebuie să renunți în mod conștient la condiționarea aceea, altminteri vei rămâne temător în continuare.

Nu există nimic de care să te temi la o femeie sau la un bărbat. Sunt toți ca tine – au aceeași nevoie de iubire pe care o ai și tu, își doresc la fel de mult ca tine să dea mâna cu tine. Vor să ia parte la viața ta, vor ca alții să ia parte la viața lor, căci cu cât iau parte mai mulți oameni la viața fiecăruia, cu atât e mai mare bucuria.

Oamenii arată foarte triști. Au devenit foarte singuri. Chiar și în mulțime,

oamenii se simt singuri din cauză că fiecare se teme de ceilalți. Chiar dacă oamenii stau aproape unul de celălalt, ei sunt reținuți – atât de reținuți, încât toată ființa lor devine dură, o crustă tare îi înconjoară, o armură se ridică de jur împrejurul ființei lor. Așa că, până și atunci când se întâlnesc, nu există întâlnire adevărată. Oamenii se țin de mână, dar mâinile acelea sunt reci, nici o iubire nu curge prin ele. Da, se îmbrățișează, corpurile lor se lipesc unele de altele, dar inimile lor rămân la distanță.

Oamenii trebuie să iubească. Iubirea reprezintă o mare necesitate, tot așa cum hrana e o mare necesitate. Hrana e o necesitate inferioară, iubirea e o necesitate superioară, o valoare mult mai înaltă.

Acum psihologii efectuează multe cercetări asupra copiilor care au fost crescuți lipsiți de orice iubire. Aproape cincizeci la sută dintre ei mor dacă sunt crescuți fără iubire; în doi ani mor. Li se dă mâncare bună, hrănitoare, li se face baie, sunt îngrijiți în toate privințele, dar nu primesc dragoste omenească. Îngrijitoarea nu-i ține în brațe, lângă inima ei, nu le oferă căldura corpului ei. Fără acea căldură, cincizeci la sută dintre acei copii mor în aproximativ doi ani. Și e ciudat, fiindcă nu există un motiv vizibil pentru moartea lor. Erau perfect sănătoși, corpul lor funcționa perfect, nu erau bolnavi, nu aveau nici o suferință fizică, dar brusc, fără nici un motiv, mor.

Iar cei cincizeci la sută rămași dau de necazuri și mai mari. Cei care mor sunt mai inteligenți. Cei care supraviețuiesc devin nevrotici, schizofrenici, psihotici, din cauză că n-au primit nici un fel de iubire. Iubirea te face să fii un singur tot. Ea acționează precum un lipici – îți lipește laolaltă toate părțile componente. Ei se descompun în fragmente, nu există nimic care să-i țină închegați – nici o viziune asupra vieții, nici o experiență a iubirii –, nimic care să-i țină închegați, viața lor pare pur și simplu fără sens. Așa că mulți dintre ei devin nevrotici, mulți dintre ei devin criminali, fiindcă iubirea îl face pe om creativ. Dacă iubirea lipsește, omul devine distructiv. Dacă mama lui Adolf Hitler l-ar fi iubit mai mult, lumea ar fi fost total diferită.

Dacă nu există iubire, omul uită limbajul creativității, devine distructiv, și așa iau naștere criminalii, politicienii – ei sunt același gen de oameni. Nu există o diferență calitativă între ei. Fețele lor diferă, măștile lor diferă, dar în adâncul lor sunt toți criminali. De fapt, voi ați citit până acum istoria

crimelor omenești și nimic altceva. Nu vi s-a predat încă adevărata istorie a umanității, fiindcă adevărata istorie constă din buddhași și hristoși. Asta încerc eu să fac aici, vorbind acum despre Lu Tsu. Poate că nici măcar nu i-ați auzit numele vreodată.

În timp ce vorbesc despre această carte extraordinar de frumoasă, Secretul Florii de Aur, încerc să vă fac conștienți de faptul că există o istorie omenească total diferită de cea care v-a fost predată în școli. Istoria ține evidența crimelor doar, ține evidența distrugerilor. Dacă omori pe cineva pe stradă o să apari în ziare, iar dacă dai cuiva un trandafir nu va auzi nimeni de tine.

Dacă iubirea e absentă în copilărie, omul acela va deveni mai târziu fie politician, fie criminal, sau va înnebuni, sau va găsi alte modalități distructive de a se manifesta, fiindcă nu va ști cum să creeze. Viața lui va fi lipsită de sens, nu îi va găsi nici o semnificație. Se va simți foarte condamnat, fiindcă dacă n-ai fost iubit, nu-ți vei putea simți valoarea. În clipa în care cineva te iubește, devii valoros, începi să simți că ești necesar – existența ar avea ceva în minus fără tine. Când o femeie te iubește, știi că dacă pleci, cineva o să fie trist. Când un bărbat te iubește, știi că faci viața cuiva fericită – și pentru că faci viața cuiva fericită, o mare bucurie răsare în tine. Bucuria apare numai atunci când provoci bucurie altcuiva, altfel nu are cum. Cu cât mai mulți oameni poți face fericiți, cu atât te vei simți mai fericit.

Acesta este adevăratul sens al slujirii celorlalți, acesta este adevăratul sens al religiei: ajută-i pe oameni să fie fericiți, ajută-i să fie calzi, afectuoși, iubitori. Creează frumusețe în lume, creează bucurie, creează un colțisor în care oamenii să poată celebra și cânta și dansa și să fie, și atunci vei fi fericit – răsplata ta va fi imensă. Dar un om care n-a fost niciodată iubit nu cunoaște așa ceva. Astfel că cei cincizeci la sută dintre copiii abandonați care supraviețuiesc se dovedesc a fi oameni foarte periculoși.

Iubirea e o necesitate fundamentală, ea reprezintă exact hrana sufletului. Corpul are nevoie de hrană, sufletul are și el nevoie de hrană. Corpul trăiește cu hrană materială, sufletul trăiește cu hrană spirituală. Iubirea e hrană spirituală.

După cum văd eu, într-o lume mai bună copiii vor fi învățați să se iubească

unii pe alții. Băieții și fetele nu vor fi separați unii de alții. Nu trebuie să se creeze între ei nici o divizare, nici un dezgust. Dar de ce a fost creat acest dezgust? Din cauză că a existat o mare frică de sex. Sexul nu e acceptat – aici e problema, din cauză că sexul nu e acceptat, copiii trebuie să stea separați. Iar umanitatea va continua să sufere până când va accepta sexul ca pe un fenomen natural. Această problemă dintre bărbați și femei apare din cauză că sexul e condamnat. Condamnarea aceasta trebuie să dispară – și acum poate dispărea.

În trecut, înțeleg, au existat motive în acest sens. De pildă, dacă o fată rămânea însărcinată, apăreau probleme. Părinții se temeau foarte tare, societatea se temea foarte tare, oamenii trăiau în frică. Băieții și fetele trebuiau ținuti separați, între ei trebuiau ridicate ziduri înalte. Și apoi, într-o zi, după 20 de ani, brusc deschizi ușa și spui: „Ea nu e dușmanul tău, e soția ta. Iubește-o!“ și „El nu e dușmanul tău, e soțul tău. Iubește-l!“ Dar cum rămâne cu experiențele din cei 20 de ani? Poți să le uiți atât de ușor? Nu poți. Ele persistă, rămân cu tine toată viața.

Dar acum nu mai e nevoie. Din punctul meu de vedere, cea mai mare revoluție din lume a fost cea creată de „pilulă“. Lenin și Mao Zedong nu sunt nimic în comparație cu pilula contraceptivă. Aceasta e cel mai mare revoluționar. Ea va crea o lume cu totul diferită, fiindcă datorită ei se va putea renunța la frică, acum nemaiaivând de ce să existe frica. Frica de sarcină a fost cea din cauza căreia a fost condamnat sexul. Acum nu mai e nevoie să fie condamnat. Poate fi acceptat.

Știința a pregătit terenul pentru o cultură nouă, iar eu vestesc acel viitor! De aceea toți cei care trăiesc sub povara trecutului lor vor fi împotriva mea. Ei nu mă pot înțelege, fiindcă eu văd în viitor, văd ce se va întâmpla în viitor, și pregătesc drumul pentru el. Bărbatul și femeia trebuiesc aduși cât mai aproape cu putință unul de altul. Iar acum nu mai există motive de teamă.

În trecut, înțeleg că exista o frică. Pot să-i iert pe cei din trecut, fiindcă erau neajutorați. Dar acum nu mai puteți fi iertați dacă vă învățați copiii să stea separați și îi faceți să se dușmănească reciproc. Nu e nevoie. Acum băieții și fetele pot interacționa și petrece timp împreună, și orice frică legată de sex trebuie abandonată. Și frumusețea e că din cauza acelei frici și din cauza condamnării și a refuzului, sexul a devenit foarte important; altminteri nu e așa de important.

Încercați să înțelegeți o lege psihologică simplă: dacă refuzi prea mult un lucru, el devine foarte important. Însuși refuzul îl face să fie important. Devii obsedat de el. Fetele și băieții trebuiesc ținuti departe unii de alții vreme de douăzeci de ani – și atunci devin obsedați unul de celălalt, se gândesc doar unul la celălalt. Nu se mai pot gândi la altceva.

Am auzit despre un incident care i s-a întâmplat fostului ambasador Ellis pe când era agent diplomatic în Grecia. Atât el, cât și secretara lui erau îngrijorați din cauza unui termen-limită care se apropia. Trebuia să călătorească cu avionul până la Roma ca să prezinte un raport înaintea unei conferințe de securitate europeană. Secretara, o femeie zdravănă, voluptuoasă, în vârstă de douăzeci și trei de ani, mai avea doar două zile până la nunta ei cu un tânăr chipeș din marină, după o logodnă de șase luni. Firește că ei îi stătea mintea la rochia de mireasă mai mult decât la situația guvernului grec. Ambasadorul Ellis încerca să-și termine raportul despre Grecia, ca apoi să fugă la aeroport. Își intitulase studiul – un raport în care spunea că situația politică era mai instabilă decât cea economică – „Omul nu trăiește numai cu pâine“. N-a mai avut timp să și recitească ce scrisese, fiindcă a trebuit să se grăbească spre aeroportul din Atena. A lăsat vorbă că discursul trebuia transmis prin telex către ambasada de la Roma, așa încât de-acolo să poată fi distribuit pentru conferința de a doua zi.

Când a ajuns la Roma a fost întâmpinat de un grup de ofițeri ai serviciilor secrete care urmau să-l ducă la hotel, unde avea să susțină discursul. Aceștia erau puțin nedumeriți în legătură cu titlul tipărit al raportului. Ambasadorul Ellis s-a uitat la una dintre copiile reproduse la şapirograf. Textul pe care îl dictase ambasadorul și pe care viitoarea mireasă îl dactilografiasse începea nu cu titlul „Omul nu trăiește numai cu pâine“, ci cu titlul „Omul nu iubește numai în pat“.

Mintea poate deveni preocupată. Douăzeci de ani de învățături împotriva sexului fac ca mintea să fie preocupată, și astfel iau naștere tot felul de perversiuni. Apare homosexualitatea, apare lesbianismul, oamenii încep să trăiască în fantezii – apare pornografia, apar filmele obscene – și toate din cauza nonsensului pe care îl trăiți. Acum ați vrea ca pornografia să înceteze;

nu poate înceta. Voi creați condițiile pentru existența ei. Dacă băieții și fetele ar putea trăi împreună, cine s-ar mai deranja să se uite la imagini cu nuduri?

Dacă vă duceți la un trib de aborigeni, în care oamenii trăiesc în pielea goală, și le arătați revista Playboy, vor râde. Eu am locuit împreună cu ei, și am stat de vorbă cu ei, și toți au râs. Nu le-a venit să creadă: „Ce e acolo?” Ei trăiesc în pielea goală, așa că știu cum arată o femeie și știu cum arată un bărbat.

Pornografia e creată de către preoții voștri – ei sunt temelia pe care e creată – și toate perversiunile apar tot așa, fiindcă atunci când nu poți să întâlnești fizic celălalt pol, față de care atracția e naturală, începi să ai fantezii. Și atunci apare o problemă mai mare: douăzeci de ani de fantezii și vise, după care întâlnești o femeie adevărată, iar ea nu se ridică absolut deloc la înălțimea așteptărilor tale – din cauza tuturor acelor fantezii! Ai avut libertate totală să-ți închipui ce-ai vrut tu – acum nici o femeie reală nu te va mulțumi! Din cauza fanteziilor și visurilor tale ți-ai creat niște așteptări legate de femei pe care nici o femeie nu ți le va putea împlini, și ți-ai creat niște așteptări legate de bărbați pe care nici un bărbat nu ți le va putea împlini. De aici frustrarea, amărăciunea care apare în cupluri, fiindcă bărbatul se simte înșelat. „Nu asta e femeia așteptată” – căci el visa, își închipuia, și era liber să creeze orice voia el în visul lui, iar femeia asta pare foarte neinteresantă în comparație cu fantezia lui.

În închipuirea ta, femeile nu transpiră – sau transpiră cumva? Și nici nu se ceartă cu tine, nu te cicălesc, sunt minunate, niște flori gingașe. Și rămân mereu tinere, nu îmbătrânesc niciodată, nu devin ursuze. Din cauză că sunt creațiile tale, atunci când vrei să râdă, râd. Corpul lor nu aparține lumii acesteia.

Dar când întâlnești o femeie adevărată, ea va transpira, respirația ei va mirosi, și câteodată va fi ursuză, cum e și firească. Și te va săcăi, se va certa cu tine, va arunca cu perne în tine și va sparge lucruri, și nu te va lăsa să faci o mulțime de lucruri, va începe să-ți limiteze libertatea. Femeia din închipuirea ta nu-ți limita niciodată libertatea! Acum această femeie pare să fie o capcană! Și nici nu e atât de frumoasă pe cât îți închipuiseși tu. Nu e o Cleopatra. E o femeie obișnuită, tot așa cum și tu ești un bărbat obișnuit. Nici tu nu-i îplinești ei așteptările, nici ea nu-ți îplinește ție așteptările.

Nimeni nu are obligația de a-ți împlini ție fanteziile! Oamenii sunt reali. Și din cauză că înfometarea aceasta timp de douăzeci de ani dă naștere fanteziilor, vei avea probleme mai târziu în viață.

Mă întrebi: „De ce mă tem de femei? Și de ce sunt plictisit de soția mea?”

Probabil că ți-ai închipuit prea multe. Va trebui să renunți la închipuirile tale. Va trebui să înveți să trăiești cu realitatea. Va trebui să înveți să vezi extraordinarul în ceea ce e obișnuit. Pentru așa ceva e nevoie de o mare artă. O femeie nu e doar pielea ei, nu e doar fața ei, nu e doar proporția corpului ei. O femeie e un suflet! Trebuie să o cunoști în intimitate, trebuie să te implici în viața ei, în viața ei interioară. Trebuie să fuzionezi cu energiile ei. Iar oamenii nu știu cum să facă asta; nu i-a învățat nimeni, niciodată. Artă iubirii nu v-a fost predată, și toată lumea crede că știe ce e iubirea. Nu știți. Veniți pe lume doar cu potențialul de a iubi, dar nu și cu arta de a iubi.

Acum cincizeci de ani, lângă Calcutta, într-o junglă, au fost găsite două fete, Kamala și Vimala. Erau crescute de lupi. Poate că fuseseră niște copii nedoriți, iar mama lor le lăsase în pădure. S-a întâmplat de multe ori, aproape în fiecare parte a lumii: din când în când, s-a găsit câte un copil care fusese crescut de animale.

Acele două fete erau absolut inumane. Mergeau în patru labe, nu puteau sta în picioare. Au învățat de la lupi să meargă în patru labe. Urlau ca lupii, nu știau să vorbească. Și erau foarte periculoase – alergau ca niște lupi. Nici un campion olimpic nu le-ar fi putut întrece, erau extrem de rapide. Iar dacă săreau la tine, dacă se înfuriau, te sfâșiau în bucăți. Arătau ca niște oameni, dar toată instruirea lor fusese aceea a unui lup.

Vă nașteți cu capacitatea de a învăța limbajul, dar nu vă nașteți cu limbajul însuși. Tot așa, vă nașteți cu capacitatea de a iubi, dar nu vă nașteți cu arta de a iubi. Artă aceea de a iubi trebuie predată, trebuie învățată.

Însă tocmai opusul se întâmplă: vi s-a predat arta urii, nu a iubirii. Ați fost învățați cum să urâți oamenii. Creștinii au fost învățați cum să-i urască pe

musulmani. Musulmanii au fost învățați cum să-i urască pe hinduși. Indienii au fost învățați să-i urască pe pakistanezi. Ura a fost predată în fel și chip. Bărbatul a fost învățat să urască femeia, femeia a fost învățată să urască bărbatul, iar acum, deodată, într-o bună zi, hotărăști să te căsătorești și te căsătorești – cu dușmanul! – și apoi începe harababura. Viața devine un coșmar.

Ești plictisit de nevasta ta din cauză că nu știi cum să pătrunzi în sufletul ei. Poate că știi cum să intri în corpul ei, dar lucrul ăsta va deveni plictisitor foarte curând, fiindcă va fi ceva repetitiv. Corpul e ceva foarte superficial. Poți să faci dragoste cu corpul o dată, de două ori, de trei ori, dar după aceea ajungi să-l cunoști la perfecție, să-i cunoști contururile. Și nu mai e nimic nou pentru tine. Iar atunci începi să devii interesat de alte femei: crezi că ele au ceva diferit de soția ta – cel puțin în spatele hainelor par să aibă ceva diferit. Despre ele încă poți să-ți închipui diverse lucruri.

Hainele au fost inventate pentru a-ți stimula dorința sexuală. O femeie dezbrăcată nu lasă nimic în seama fanteziei tale. De aceea femeile dezbrăcate nu sunt atât de atrăgătoare, și nici bărbații dezbrăcați nu sunt. Dar când o femeie sau un bărbat sunt ascunși în spatele hainelor, ei lasă multe în seama fanteziei tale. Poți să îți imaginezi ce este în spatele hainelor, poți să visezi cu ochii deschiși la asta.

În legătură cu soția ta nu poți să-ți mai închipui nimic, aici e problema. Poți să-ți imaginezi în legătură cu soția vecinului, ea arată foarte atrăgătoare.

Am auzit...

Un bărbat a avut un atac de cord și i s-a spus că dacă voia să trăiască trebuia să renunțe complet la alcool, fumat și la efortul fizic sub orice formă. După șase luni s-a dus iar la doctor, pentru un control. După ce i s-a spus că evoluează bine, el i-a zis doctorului: „Știți, câteodată aș vrea să beau atâtica – nu mult, doar să gust și eu. N-aș putea să beau și eu un păhărel sau două de tărie, măcar o dată pe săptămână, vineri sau sâmbătă seara?”

„Nu“, i-a răspuns doctorul, „dar uite cum facem. Am să-ți dau voie să bei un pahar de vin la masa de seară“.

Câteva luni mai târziu a revenit pentru un nou control. De data asta i-a spus doctorului: „Știi, doctore, câteodată mi-e poftă de o țigară. Dacă aș putea să trag și eu câte una dimineața și apoi după fiecare masă...”

„Nu“, i-a zis doctorul. „În curând ai ajunge să fumezi un pachet pe zi. Dar dacă vrei, poți să fumezi o țigară pe săptămână, eventual după cina de sâmbătă seara.”

Lunile treceau, iar starea de sănătate, precum și starea de spirit a prietenului nostru se îmbunătățeau. Un singur lucru îl mai frământa. Când s-a dus din nou la doctor, i-a spus-o pe șleau: „Doctore, nu e normal să trăiesc fără relații sexuale. Acum sunt suficient de sănătos ca să pot să-mi reiau viața sexuală.”

„Nu“, i-a zis doctorul. „Efortul fizic, precum și excitația s-ar putea dovedi a fi prea mult pentru tine. Dar uite cum facem: am să-ți permit să faci sex o dată pe săptămână – însă numai cu soția ta.”

Oamenii se plictisesc de soțiile și de soții lor. Motivul e acesta: nu au reușit să intre în contact cu sufletul celuilalt. Au reușit să intre în contact cu corpul lui, dar au ratat contactul care apare de la inimă la inimă, de la suflet la suflet, de la centru la centru. Odată ce știi cum să intri în contact cu sufletul, nu mai există plictiseală. Atunci ai mereu ceva de descoperit în celălalt, pentru că fiecare ființă e un infinit, și fiecare ființă îl conține pe Dumnezeu însuși. Explorarea nu are sfârșit.

De aceea spun că tantra ar trebui să devină un fenomen obligatoriu pentru toate ființele umane. Fiecare școală, fiecare universitate ar trebui să predea tantra. Tantra e știința prin care intri în contact cu sufletul, pătrunzi în adâncul celuilalt. Numai într-o lume care cunoaște arta tantrei va dispărea plictiseala aceasta; altminteri ea nu poate dispărea – poți s-o tolerezi, poți s-o suporti ca un martir. Așa au devenit oamenii martiri în trecut. „Ce poți să faci?“, spuneau ei. „Asta e soarta. În viața asta nu se mai poate face nimic. În viața următoare o să aleg o altă femeie sau un alt bărbat, dar în viața asta nu se mai poate face nimic. Avem și copii, și o mulțime de alte probleme, iar prestigiul și societatea și respectabilitatea...” Așa că sufereau și rămâneau martiri.

Acum nu mai sunt dispuși să sufere, așa că au trecut în cealaltă extremă: acum se bucură de sex în fel și chip, dar nici asta nu le oferă vreo mulțumire. Nici indianul nu e mulțumit, nici americanul. Nimeni nu e mulțumit, fiindcă și unul, și celălalt ratează esențialul. Esențialul e că până când nu devii capabil să decodezi misterul lăuntric al femeii sau al bărbatului de lângă tine, mai devreme sau mai târziu te vei sătura de ea sau de el, te vei plictisi. Și atunci fie vei deveni un martir – vei suporta situația în continuare, așteptând moartea ca să te scape de ea –, fie vei începe să te întâlnești cu alte femei. Dar tot ce ai făcut cu femeia asta vei face și cu cealaltă, și te vei sătura și de aceea, și apoi va urma alta, și toată viața vei schimba partenerele. Nici lucrul acesta nu te va satisface... până când nu vei învăța arta secretă a tantrei.

Tantra e unul dintre cele mai importante secrete descoperite vreodată. Dar e foarte delicată, fiindcă e cea mai mare artă. Să pictezi e ușor, să crezi poezie e ușor, dar să crezi o comuniune cu energia celuilalt, o comuniune ca un dans, reprezintă cea mai mare și cea mai dificilă artă care poate fi învățată.

Oamenii sunt împotriva mea din cauză că eu vă spun cum să iubiți: vă spun cum să faceți din iubire o rugăciune, vă spun cum să iubiți atât de profund încât iubirea însăși să devină religia voastră – într-o zi, femeia de lângă voi să dispară și în locul ei să-l găsiți pe Dumnezeu, bărbatul de lângă voi să dispară și în locul lui să-l găsiți pe Dumnezeu, și-apoi, într-o zi – în profundă comuniune, în profundă experiență orgasmică, în extazul acela – pentru o clipă să dispăreți amândoi și să mai rămână doar Dumnezeu și nimic altceva.

De-a lungul secolelor vi s-a spus să fiți împotriva sexului, și asta v-a făcut să fiți foarte sexuali. Paradoxul acesta trebuie înțeles. Dacă vreți să mă înțelegeți, trebuie să înțelegeți foarte, foarte limpede paradoxul acesta: ați devenit sexuali ca urmare a condamnării sexului.

Chiar zilele trecute a venit un angajat al guvernului să inspecteze ashramul, fiindcă guvernul e foarte îngrijorat: „Ce se petrece aici?” Ce îi învăț eu pe oameni? Și era foarte semeț. Sheela l-a luat și i-a arătat ashramul. Și cum îl însoțea peste tot, el a început să se apropie tot mai mult de ea și s-o atingă.

Așa că ea a luat distanță de el, dar el s-a apropiat din nou. Iar Sheela a început să se întrebe ce era de făcut cu omul ăsta. Era îngrijorată – ar fi putut să-i tragă una. Eu i-am spus că data viitoare când se mai întâmplă asta, să-i tragă o bătaie zdravănă – o merită.

Venise să afle ce se petrece aici – în special în legătură cu sexul. Iar când s-a văzut singur cu Sheela – ea îl însoțea prin ashram – s-a apropiat de ea, transpirând, și a întrebat-o: „Pot să te sărut?” Un astfel de om a fost trimis să se intereseze în legătură cu ce se petrece aici.

Țineți minte: data viitoare când mai prindeți pe-aici vreun angajat al guvernului, dați-i sărutul morții!

Iar ajuns înapoi la birou a început iar să afișeze o mare moralitate.

Aceasta este sexualitate reprimată...

Am auzit despre o vizită a lui J.P. Morgan în casa lui Dwight Morrow. Magnatul american era cunoscut, între altele, și pentru un nas mare și roșu, de o urâtenie ieșită din comun.

„Ține mine, Anne“, îi tot spunea doamna Morrow fiicei sale, „nu trebuie să sufli o vorbă despre nasul roșu al domnului Morgan. Nu trebuie nici măcar să te uiți prea mult la el“.

Anne a promis, dar când a sosit Morgan, mama ei urmărea încordată, așteptând să vadă ce se întâmplă. Anne s-a comportat exemplar, dar doamna Morrow n-a îndrăznit să se destindă. Întorcându-se către magnat cu un zâmbet suav, s-a pregătit să toarne ceaiul și a întrebat: „Domnule Morgan, doriți unul sau două cuburi de zahăr în nas?”

Asta i s-a întâmplat întregii umanități: sexul reprimat a devenit o obsesie.

Oamenii au impresia că eu vă învăț sexualitatea. Eu vă învăț transcendența. În curând, acesta va fi singurul loc în care nimeni nu va mai fi obsedat de sex. Deja sute de sannyasini au ajuns în punctul acesta. În fiecare zi primesc

scrisori: „Ce se întâmplă, Osho? Dorința mea sexuală dispăre. Nu mai simt prea mult interes față de sex“ – atât din partea femeilor, cât și a bărbaților.

Interesul acela e unul patologic, creat prin reprimare. Odată ce reprimarea e înlăturată, interesul acela va dispărea, și va rămâne doar o dorință normală – care nu e obsesivă, care nu e patologică. Iar tot ceea ce e natural e bun. Interesul acesta față de sex e nefiresc. Și problema e că el este creat de către preoți și de către politicieni, de așa-zișii mahatmași. Ei sunt vinovații – și continuă să creeze această obsesie, și au impresia că ajută umanitatea să transcendă sexul. N-o ajută! Ei aruncă umanitatea în tot acest haos.

Dacă mă înțelegeți corect, veți fi surprinși de experiența prin care veți trece în această comună: în curând veți constata că sexul a devenit un fenomen natural, iar în cele din urmă, pe măsură ce meditația se va adânci, pe măsură ce veți începe să intrați în contact cu sufletul celorlalți din ce în ce mai mult, contactul fizic se va rări tot mai mult. Va veni un moment când nu va mai fi nevoie ca sexualitatea să existe – energia va începe să urce. E una și aceeași energie. La nivelul cel mai de jos, ea se manifestă ca sex, la nivelul cel mai de sus devine samadhi.

Am scris o carte – n-am scris-o propriu-zis, discursurile mele au fost adunate în acea carte – numită De la sex la supraconștiință. Au trecut de-atunci 15 ani și au mai fost publicate aproape două sute de cărți, dar nimeni nu pare să mai citească nici o altă carte – în India, cel puțin. Toți citesc De la sex la supraconștiință. Toți o critică, sunt împotriva ei. Încă se scriu articole, încă se scriu cărți împotriva ei, iar mahatmașii obiectează față de ea – iar eu am scris două sute de cărți, și nici o altă carte nu e menționată, nici o altă carte nu e citită.

Înțelegeți? „Domnule Morgan, doriți unul sau două cuburi de zahăr în nas?“ – ca și cum eu aș fi scris o singură carte.

Oamenii suferă din cauza unei răni. Sexul a devenit o rană – o rană care trebuie vindecată.

Rețineți, nu e nevoie să vă temeți de femei, nu e nevoie să vă temeți de bărbați. Suntem toți la fel, același Dumnezeu. Trebuie să învățăm cum să ne iubim unii pe ceilalți, trebuie să ne apropiem unii de ceilalți, fiindcă numai

aşa ne putem apropia de Dumnezeu. Iubirea e una dintre uşile către Dumnezeu, alături de conştientizare, care e o alta.

Orientul a urmat calea conştientizării şi a evoluat asimetric. Occidentul a urmat calea iubirii şi a evoluat asimetric. Eu vă învăţ şi una, şi cealaltă: conştientizarea plină de iubire, iubirea conştientă. Şi în felul acesta veţi deveni integraţi, veţi cunoaşte individualizarea.

Destul pentru azi.

Contemplarea vidului

Maestrul Lu Tsu a spus:

Dacă n-ai înțeles încă, te voi ajuta să înțelegi prin întreita contemplare budistă a vidului, iluziei și centrului.

Prima contemplare se referă la vid. Toate lucrurile sunt văzute ca fiind goale, lipsite de substanță. Apoi urmează iluzia. Deși se știe că lucrurile sunt goale, ele nu sunt distruse, ci continuăm să ne vedem de treburi în mijlocul vidului. Însă, deși nu distrugem lucrurile, nici nu le acordăm atenție; în asta constă contemplarea centrului. În timp ce practicăm contemplarea vidului, știm că nu putem distruge cele zece mii de lucruri, însă nu le observăm. Astfel se reunesc cele trei contemplații. Dar, în ultimă instanță, puterea interioară se află în închipuirea vidului. Așadar, atunci când practicăm contemplarea vidului, vidul este cu siguranță gol, dar la fel este și iluzia, la fel este și centrul. E nevoie de o putere interioară deosebită pentru a exersa contemplarea iluziei; atunci iluzia este cu adevărat iluzie, dar vidul este la rândul lui iluzie, și centrul de asemenea. În drumul către centru, creăm totodată imagini ale vidului, dar nu le numim vid, ci centru. Exersăm totodată contemplarea iluziei, dar nu o numim iluzie, ci centru. Iar în ceea ce privește centrul, nu mai e nimic de spus.

O povestire zen...

Chiar înainte de a trece în neființă, maestrul zen Ninakawa a fost vizitat de un alt maestru zen, Ikkyū. „Să te conduc?“, întreabă Ikkyū. Ninakawa răspunse: „Singur am venit aici și singur plec. Cu ce m-ai putea ajuta?“

Ikkyū spuse: „Dacă tu crezi că ai venit aici cu adevărat și că vei pleca de aici cu adevărat, dacă ești convins că vii și că pleci, asta nu este decât propria ta iluzie. Lasă-mă să-ți arăt calea pe care nu există venire și plecare“.

Prin aceste cuvinte, Ikkyū i-a dezvăluit calea cu atâta claritate, încât

Ninakawa zâmbi și, fără să spună nici un cuvânt, încuviință din cap și se stinse.

E o poveste frumoasă. Trebuie să înțelegeți câteva lucruri despre ea. Vă vor ajuta să pătrundeți în sutrele lui Lu Tsu.

În primul rând, pentru un om aflat în căutarea adevărului, chiar și moartea este o ocazie; pentru omul care nu caută nimic, nici măcar viața nu este o ocazie de a învăța. Oamenii își trăiesc viața fără să învețe nimic. Trec prin viață fără să se maturizeze câtuși de puțin. Rămân aproape adormiți.

Trăiesc asemenea unor somnambuli. Sunt ca niște bețivi – nu știu ce fac, nu știu de ce fac ceea ce fac, nu știu de unde vin, nu știu unde se duc. Seamănă cu niște bucăți de lemn care plutesc pe mare. Își duc viața la întâmplare. Rețineți aceste cuvinte – la întâmplare.

Milioane de oameni trăiesc la întâmplare și, dacă nu-și iau în mâini propria viață, dacă nu devin stăpâni ai propriei existențe, nu se va schimba nimic.

Exact asta înseamnă sannyas: efortul de a trece de la o viață la întâmplare la existență, de la o viață inconștientă la o viață conștientă, efortul de a ne trezi. Atunci a trăi înseamnă a învăța – și a muri, la fel. Învățăm în permanență. În aceste condiții, fiecare moment, fiecare situație devine un dar. Da, chiar și suferința este un dar de la Dumnezeu, însă doar pentru cei care știu cum să învețe, cum să primească darul. În mod obișnuit, nici măcar binecuvântările nu reprezintă niște daruri pentru voi, fiindcă nu știți cum să le primiți, nu știți cum să le absorbiți. Vă trăiți viața asemenea unor roboți.

Am auzit că, într-o seară, un bărbat s-a întors acasă foarte târziu. Și ce motiv credeți că i-a servit soției lui?

Bietul om trăsesese puțin cam mult la măsă, dar i-a spus soției furioase că luase autobuzul greșit.

Soția i-a replicat: „Nu e de mirare, având în vedere halul în care ești, dar

cum ți-ai dat seama că te-ai urcat în autobuzul greșit?“

Soțul spuse: „Știi, mi s-a părut mie cam ciudat că am stat într-un colț câteva ore, dar ceea ce m-a convins a fost faptul că tot veneau oameni care comandau hamburgeri și cafea“.

Nici măcar nu era un autobuz!

Viața pe care o trăiți nici măcar nu merită numele de viață. Ce fel de viață e asta, dacă în voi nu există lumină? Ce fel de viață e asta, dacă în voi nu există iubire? Ce fel de viață e asta, dacă trăiți în mod mecanic? Viața apare doar odată cu conștiința; nu prin naștere, ci prin ivirea conștiinței. Doar un om care meditează începe să trăiască. Toți ceilalți se păcălesc singuri; nu trăiesc cu adevărat. Altminteri, pot face o mie și unul de lucruri; se agită neconținut, până în ultima clipă. Adună avere, dobândesc putere, își împlinesc ambițiile și așa mai departe. Însă când tragem linie, viața lor e egală cu zero.

Când l-a intervievat pe campionul la rodeo în vârstă de 60 de ani din Austin, Texas, ziaristul din New York a remarcat: „Trebuie să fii un om extraordinar dacă la vârsta ta ești campion la rodeo“.

„Aiurea“, spuse cowboyul, „nici nu mă compar cu tatăl meu. El are optzeci și șase de ani și încă mai joacă într-o echipă de fotbal“.

„Formidabil!“, spuse jurnalistul, uimit. „Mi-ar face plăcere să-l cunosc.“

„Acum nu se poate. E la El Paso împreună cu bunicul. Bunicul se căsătorește mâine. Are o sută paisprezece ani.“

„Familia ta e de-a dreptul incredibilă“, spuse ziaristul. „Tu ești campion la rodeo la șaizeci de ani, tatăl tău joacă fotbal la optzeci și șase de ani, iar bunicul tău vrea să se însoare la o sută paisprezece ani!“

„Pe naiba, domnule, ai înțeles greșit“, spuse texanul. „Bunicul nu vrea să se însoare, dar n-are încotro.“

Și viața continuă în acest fel, până la sfârșit. Dar asta nu înseamnă viață adevărată. Sunteți doar niște victime ale instinctelor voastre inconștiente, victime ale biologiei, victime ale psihologiei, victime ale naturii. Trăiți asemenea unor robi. Eliberarea de tot ceea ce faceți în mod inconștient înseamnă dezrobire. Să vă eliberați de chimia corpului, să vă eliberați de programul pe care natura l-a introdus în celulele voastre, să vă eliberați de tot ce este inconștient în voi – acesta este începutul vieții adevărate. Numărați-vă anii din momentul în care începeți să trăiți pe deplin conștienți, treji, într-un mod meditativ. Când fiecare gest al vostru are savoarea conștienței, atunci vă apropiați de casă; altminteri, nu faceți decât să vă îndepărtați de ea din ce în ce mai mult.

Iar viața vă oferă numeroase ocazii să vă treziți. Dar voi, în loc să vă treziți, în loc să folosiți aceste ocazii, începeți să căutați niște droguri și mai puternice, care să vă cufunde și mai mult în starea de inconștiență. Când apare suferința, aveți ocazia să vă treziți, dar în schimb voi porniți în căutarea unui drog. Drogul poate însemna orice – sex, alcool, LSD, bani, putere politică. Tot ce vă menține în starea de inconștiență este un drog. Iar drogurile se găsesc pretutindeni. Școlile, colegiile, universitățile voastre vând droguri deoarece creează ambiție, iar ambiția îi menține pe oameni în starea de inconștiență. Ambiția îi determină să alerge în continuare după visuri, după iluzii. Politicienii voștri sunt cei mai mari traficanți de droguri; ei creează în voi fără încetare o dorință de putere, o foame, o lăcomie care vă menține ocupați.

A fi ambițios, a fi competitiv înseamnă a fi alcoolic. Iar în acest caz este vorba despre un alcool mai profund. Alcoolul obișnuit poate fi interzis. Însă alcoolul despre care vorbesc eu se găsește la toate colțurile; îl vând părinții, preoții, politicienii, profesorii. Întreaga voastră societate trăiește într-o stare drogată. Dacă ai un scop pe care să-l urmărești, te simți bine. În clipa în care nu mai ai după ce să alergi, te simți pierdut. Trebuie să-ți găsești numaidecât o nouă ocupație.

De-a lungul vremii, ființele iluminate au observat că atunci când apare suferința, ea este un semn de la Dumnezeu că e timpul să ne trezim. Dar tu îți îneci suferința într-un drog.

Îți moare soția – așa că începi să bei prea mult sau te apuci de jocuri de noroc. Ai avut ocazia să afli că viața nu durează veșnic. Această casă este clădită pe nisip, această viață este o barcă din hârtie, care se poate scufunda în orice moment. Se poate risipi la cea mai mică adiere de vânt. Trezește-te! Soția ta e moartă, și tu vei muri deoarece stai la aceeași coadă, iar coada se apropie din ce în ce mai mult de fereastra numită moarte.

Dar tu nu te trezești, ci începi să-ți cauți o altă soție. Dai faliment, dar nu te trezești. Ești înfrânt, dar nu te trezești. Cauți în continuare – cu și mai multă ardoare, cu și mai multă înverșunare.

O femeie s-a dus la o clinică medicală unde erau în jur de șapte medici. După ce a petrecut douăzeci de minute în cabinetul unuia dintre ei, a fugit urlând pe hol. Un alt doctor, care a reușit să afle ce se întâmplase, l-a interpellat pe primul. „De ce i-ai spus femeii că e însărcinată? Nu este! Ai speriat-o de moarte.“ „Știu“, spuse primul doctor, „dar important este că am vindecat-o de sughiț“.

Dacă asculți, dacă privești, vei vedea că orice suferință din viață este o binecuvântare mascată: te poate vindeca de sughiț. Este un șoc... și ai nevoie de șocuri! – deoarece ai adunat în jurul tău multe amortizoare. Iar acestea trebuie sfărâmate. Până când nu vor fi sfărâmate, vei trăi într-un vis. Amintește-ți că într-un vis totul pare foarte real. Știi asta prea bine, fiindcă visezi în fiecare noapte: în vis, totul pare cât se poate de real. Găsești întotdeauna motive și o logică pentru ceea ce se petrece în vise. Chiar și atunci când visul se destramă, găsești justificări în sprijinul visului care era complet fals.

Am auzit o poveste...

Într-o dimineață, un om s-a trezit din somn în stare de șoc. Și-a trezit soția și i-a spus: „Draga mea, în noaptea asta am avut un vis îngrozitor. Se făcea că mâncam o beza de zece kilograme, iar pe deasupra nu știu unde mi-a dispărut perna.“

Chiar și atunci când te trezești poți găsi o justificare. Dacă te uiți în jur, vei găsi întotdeauna o justificare. Minte ta este foarte șireată; încearcă să te păcălească în nenumărate feluri. Și poate părea foarte convingătoare.

Un francez s-a întors acasă și, spre surprinderea lui, și-a găsit băiatul în pat cu bunica lui...

Așa ceva doar în Franța se poate întâmpla!

„Fiule“, spuse el, „cum poți să faci așa ceva?“

„Foarte simplu“, spuse fiul, „tu te culci cu mama mea, eu mă culc cu mama ta. C'est logique!“

Poți dovedi că un lucru este logic, chiar dacă în realitate este absurd. Fii cu băgare de seamă.

Minte ta este de partea viselor, minte ta este sursa viselor, și drept urmare, ea are datoria, obligația de a justifica acele vise. Dacă nu ești foarte atent, propria ta minte te va păcăli și înșela din nou și din nou, te va atrage în capcana acelorași prostii pe care le-ai mai întâlnit de nenumărate ori, pentru care te-ai căit de nenumărate ori, pe care te-ai jurat de nenumărate ori că n-o să le mai faci niciodată.

Însă minte ta te va fermeca pe nesimțite. Minte ta este cel mai bun vânzător. Are o putere de convingere extraordinară. Și deoarece ea îți hrănește întotdeauna dorințele inconștiente, corpul o susține la rândul său.

Efortul de a te trezi este extrem de anevoios. Este cea mai mare provocare din viața noastră – și doar un om curajos o poate înfrunța; e nevoie de curaj

pentru a accepta provocarea de a te trezi. Este cea mai mare aventură posibilă. Mai ușor ar fi să mergi pe lună, să urci pe Everest, să te cufunzi în adâncul Oceanului Pacific. Adevărata problemă apare atunci când pătrunzi în propriul tău sine, când începi să te trezești. Atunci întregul tău trecut va fi împotriva ta; îți va atârna de gât ca un bolovan, te va trage în jos. Nu te va lăsa să te avânți către cer, către infinit, către eternitate, către Dumnezeu, către nirvana.

Frumoasă parabola de mai devreme, cu un maestru aflat pe moarte și un alt maestru care vine să-și ia rămas-bun de la el; ce mod de a-și lua rămas-bun! Pentru maestru, moartea este o oportunitate. Doar oamenii foarte conștienți pot folosi ocazia pe care moartea le-o pune la dispoziție. Dacă o privim în mod inconștient, moartea este un dușman; dacă o privim în mod conștient, ne este cel mai bun prieten. În primul caz, moartea înseamnă doar spulberarea tuturor visurilor noastre, a tuturor tiparelor noastre de viață, a tuturor structurilor pe care le-am clădit, a tuturor lucrurilor în care am investit – un colaps total. Dar în al doilea caz, moartea este începutul unei vieți noi, o poartă către divinitate.

Ninakawa este pe moarte și Ikkyū îl întreabă: „Să te conduc?”

El spune că moartea este un început, nu un sfârșit. „Să te conduc? Ai nevoie de ajutorul meu? Vei învăța un nou mod de a fi; va apărea o nouă viziune; pătrunzi într-o nouă dimensiune, o nouă plenitudine – vrei să te conduc? Ai nevoie de ajutorul meu?”

Ninakawa îi răspunde: „Singur am venit aici și singur plec. Cu ce m-ai putea ajuta?”

Da, venim singuri și plecăm singuri. Iar între aceste două singurătăți, creăm visuri despre relații, iubire, familie, prieteni, cluburi, societăți, națiuni, biserici și organizații.

Venim singuri și plecăm singuri. Singurătatea este natura noastră ultimă. Dar între aceste două singurătăți, urzim atâtea visuri! Cineva devine soț sau soție, tată sau mamă, cineva acumulează bani, putere, prestigiu, respectabilitate, știind prea bine că venim aici și plecăm de aici cu mâinile goale, că nu putem lua nimic cu noi. Cu toate acestea, continuă să

acumuleze, continuă să se atașeze din ce în ce mai mult, să se înrădăcineze tot mai adânc în această lume pe care o va părăsi.

Această lume trebuie să fie un caravanserai, nu un cămin. Folosește-o, dar nu te lăsa folosit de ea. N-are sens să posezi nimic, deoarece din clipa în care începi să posezi ceva, ești posedat de lucrul respectiv. Cu cât posezi mai multe, cu atât ești mai posedat. Folosește lucrurile – dar nu uita că moartea se apropie; este mereu pe drum. Poate ciocăni la poartă în orice moment – și va trebui să lași totul așa cum este. Plecăm întotdeauna cât încă mai avem ceva de făcut. Nu putem termina nimic.

Ninakawa a dat un răspuns foarte inteligent: „Singur am venit aici și singur plec. Cu ce m-ai putea ajuta? Cum să-mi fii de ajutor în moarte? Cât timp suntem în viață, putem avea iluzia că suntem ajutați sau că ajutăm, dar cum ar fi posibil așa ceva în moarte?”

El spune un mare adevăr, însă există adevăruri și adevăruri, și adevăruri și mai mari. Ikkyū a răspuns printr-un adevăr și mai mare. Ține minte că un conflict nu se produce între ce e adevărat și ce e neadevărat. Conflictul are loc între adevărul inferior și adevărul superior. Ce e neadevărat e neadevărat și gata: cum ar putea afecta asta adevărul? Problema nu este să faci o alegere între neadevărat și adevărat. Problema este să alegi între un adevăr inferior și un adevăr superior.

Ceea ce a spus Ninakawa este un mare adevăr: venim singuri și plecăm singuri. Există însă un adevăr și mai mare.

Ikkyū a răspuns: „Dacă tu crezi că venim și plecăm, asta este propria ta iluzie“.

Cine vine? Cine pleacă? Totul este așa cum este. A veni și a pleca reprezintă tot un vis.

De exemplu, în timp ce dormi, apare un vis. Dimineața, visul dispare. Ai impresia că ai fost plecat undeva și te-ai întors? Te afli în aceeași cameră, în același pat; atunci cum rămâne cu visul? Poate ai călătorit în locuri îndepărtate – poate ai fost pe lună, pe alte planete, în stele –, dar dimineața, când te trezești, nu te afli pe o stea. Te trezești în același loc în care te-ai

culcat.

Viața este un vis! Suntem acolo unde suntem. Suntem ceea ce suntem. Nu ne mișcăm nici măcar o clipă, nu ne îndepărtăm nici măcar cu un centimetru de adevărata noastră natură! Acesta este adevărul suprem.

Da, Ninakawa a rostit ceva foarte, foarte semnificativ – „Venim singuri, plecăm singuri“ –, însă Ikkyū a spus ceva mult mai profund. „Venim? Plecăm? Vorbești prostii. Cine vine? Cine pleacă?“

Valurile se nasc din ocean și apoi dispar în ocean. Când valul apare din ocean, el continuă să fie oceanul, tot așa cum era și înainte de a apărea, după care dispare înapoi în ocean. Formele apar și dispar, realitatea rămâne așa cum este. Orice schimbare nu este decât o iluzie. Adânc, în miezul lucrurilor, nimic nu se schimbă niciodată. Totul rămâne la fel. Timpul este un fenomen periferic. În centru nu există timp, nu există schimbare, nu există mișcare. Acolo, totul este etern. Asta reiese din dialogul purtat de cei doi maeștri, când Ninakawa era pe moarte. În momentul morții, oamenii nu obișnuiesc să discute asemenea lucruri. Ei încearcă să o ajute pe persoana aflată pe moarte, să o consoleze: „N-o să mori. Cine spune că o să mori? O să trăiești“. Chiar și atunci când știu că persoana va muri, când medicul le-a spus: „Totul s-a terminat, nu se mai poate face nimic“, familia se prefacă în continuare că totul va fi bine. Continuă să susțină visul, continuă să spere că se va întâmpla un miracol și că persoana respectivă va supraviețui.

Dialogul de mai sus are o frumusețe extraordinară: când cineva e pe moarte, e mai bine să-l ajutăm să devină conștient că moartea va sosi. De fapt, e bine ca toți să fim conștienți de acest lucru – indiferent dacă moartea vine astăzi sau nu, dacă va veni mâine sau poimâine, fiindcă va veni oricum. Nu e nici o îndoială că moartea va veni. În viață există un singur lucru sigur, iar acesta este moartea, așa că e mai bine să vorbim despre asta de la început.

În culturile străvechi, tuturor copiilor li se vorbea despre moarte. Viața în sine trebuie întemeiată pe conștientizarea morții. Omul care este conștient de moarte va deveni cu siguranță conștient de viață, iar cel care nu e conștient de moarte nu va fi conștient nici de viață, deoarece viața și moartea sunt două fețe ale aceleiași monede. Ikkyū a spus „Dacă tu crezi...“ – dar reține că folosește cuvântul „dacă“ fiindcă îl cunoaște pe

Ninakawa. Vede prin el, omul este transparent: știe că a ajuns la sfârșitul drumului. Poate că doar îl provoacă pe Ikkyū să spună ceva frumos, ceva adevărat. Poate provocarea lui este doar un truc, un joc. De aceea spune: „Dacă tu crezi că venim și plecăm, e iluzia ta. Lasă-mă să-ți arăt calea pe care nu există venire și plecare“.

Ce înseamnă calea pe care nu există venire și plecare? Există un loc în interiorul vostru care este sălașul vostru veșnic, unde nu se întâmplă niciodată nimic, unde nu se schimbă niciodată nimic – nu există naștere, nu există moarte, nu există venire, nu există plecare, nu există apariție, nu există dispariție. Totul este întotdeauna la fel. Prin cuvintele sale, Ikkyū i-a dezvăluit calea cu atâta claritate, încât Ninakawa a zâmbit, a dat din cap și s-a stins.

Nu există o formulare mai bună; de aceea Ninakawa n-a mai rostit nici un cuvânt. Dar a zâmbit... întrucât ceea ce nu poate fi spus poate fi exprimat printr-un zâmbet, ceea ce nu poate fi spus poate fi exprimat printr-o încuviințare din cap, ceea ce nu poate fi spus poate fi arătat. Pe chipul lui s-a văzut acest lucru: a fost de acord, a încuviințat, i-a transmis lui Ikkyū: „Așa e, ai perfectă dreptate. Și tu ai ajuns acasă“.

Dialogul dintre doi maștri este ceva foarte rar, deoarece atunci când doi maștri se întâlnesc, de obicei stau în tăcere, fiindcă nu e nimic de spus. Dar dacă se întâmplă ca doi maștri să-și vorbească, e un spectacol pe cinste. E o joacă. Nu e o dispută. Este un dialog. Se provoacă unul pe celălalt să găsească o formulare mai bună pentru același lucru. Iar odată ce Ikkyū l-a spus, Ninakawa a fost mulțumit, pe deplin mulțumit.

Ce a spus Ikkyū? A spus că viața nu este ceea ce credem că e și că nu ne-am uitat deloc la ceea ce este ea cu adevărat. Suntem prea ocupați cu iluziile noastre și așa vom rămâne, ocupați cu iluziile până la sfârșit.

Am auzit o poveste...

Un bărbat își făcea foarte multe griji în legătură cu soacra sa văduvă. Femeia avea optzeci și doi de ani și suferea cumplit. Într-o seară, ca s-o determine să iasă din casă, bărbatul i-a aranjat o întâlnire cu un bărbat care avea optzeci și cinci de ani. Femeia s-a întors acasă foarte târziu,

extrem de supărată.

„Ce s-a întâmplat?“, a întrebat-o bărbatul.

„Îți arde de glume?“, a izbucnit ea. „A trebuit să-l plesnesc de trei ori peste față!“

„Vrei să spui că ți-a făcut avansuri?“, a întrebat bărbatul. „Nu!“, a răspuns soacra. „Am crezut că era mort!“

Da, iată până unde se poate ajunge. Dacă ar exista fantome, probabil că ar face aceleași lucruri ca noi... exact aceleași lucruri. Și așa continuă, viață după viață.

Am auzit o poveste despre un cuplu. Cei doi se iubeau foarte mult și ambii erau preocupați de spiritualitate. Credeau în știința creștină. Într-o bună zi, în timp ce discutau despre moarte și alte asemenea subiecte profunde, au decis că atunci când unul dintre ei urma să moară, avea să-l contacteze în a treizecea zi după moarte pe cel rămas, iar acela avea să fie deschis și receptiv în ziua respectivă, la o anumită oră.

Bărbatul a murit într-un accident de automobil. Femeia aștepta cu nerăbdare. În a treizecea zi, la ora convenită, femeia a închis ușile, a stins lumina și a întrebat: „John, ești aici?“, pe jumătate neîncrezătoare. Spre surprinderea ei, a auzit vocea lui John.

John spuse: „Da, iubito. Sunt aici“.

Femeia îl întrebă: „Ce mai faci? Ești fericit acolo unde ești?“

El răspunse: „Sunt cum nu se poate mai fericit. Uită-te la vaca asta, ce frumoasă e“.

„Vaca?“, întrebă femeia. „Ce tot spui acolo?“ „Da“, zise el, „e o vacă splendidă. Are țâțe mari, un corp tânăr, frumos, bine proporționat“.

Femeia spuse: „Ai înnebunit?! Eu ard de nerăbdare să aflu mai multe despre rai și tu vorbești despre o vacă?!!“

Iar bărbatul răspunse: „Despre ce rai vorbești? M-am transformat într-un taur din parcul Koregaon din Puna!“

Așa continuă să se deruleze aceleași prostii, viață după viață. Dacă nu deveniți conștienți, veți continua să vă învârtiți pe această roată, iar roata se va învârti fără milă, la nesfârșit. E foarte plictisitor și de-a dreptul stupid. Dar pentru a deveni conștienți e nevoie de un efort important. Pentru a deveni conștienți, trebuie să porniți o luptă îndelungată cu somnul vostru, cu stările voastre inconștiente. Trebuie să vă croiți drumul prin luptă. Lupta e grea, înverșunată.

Însă sutrele vă pot ajuta enorm dacă vreți să vă treziți.

Maestrul Lu Tsu a spus:

Dacă încă n-ai înțeles, te voi ajuta să înțelegi prin întreita contemplare budistă a vidului, iluziei și centrului.

Compasiunea maestrului este infinită. El îți poate repeta același lucru la nesfârșit, știind prea bine că ești cufundat într-un somn adânc; poate că prima dată nu l-ai auzit, așa că îți spune din nou; poate că nu-l auzi nici a doua oară, așa că îți spune și a treia oară.

Buddha a trăit patruzeci și doi de ani după iluminarea sa, spunând același lucru dimineața și seara, zi după zi, timp de patruzeci și doi de ani, repetând în permanență, fiindcă nu se știe niciodată când vei fi capabil să înțelegi, când e posibil să fii receptiv. Nu se știe niciodată când în inima ta se deschide o fereastră pe care poate intra oaspetele, prin care te poate străpunge o rază de lumină.

Nu ești același pe tot parcursul zilei. Uneori ești foarte dur, foarte dificil de

pătruns. Alteori ești surd – auzi și nu auzi în același timp. Însă uneori se întâmplă să fii puțin mai deschis, mai vulnerabil, mai iubitor, mai dispus să asculți, mai puțin predispus la dispute. Uneori ai o moliciune feminină. Alteori ai o duritate masculină. Ritmul se schimbă în permanență. Dacă îl urmărești, curând vei observa că sunt momente în care ești mai receptiv și momente când ești mai puțin receptiv. Nu ești același pe parcursul a 24 de ore. Te schimbi tot timpul, ești într-un flux, și de aceea Maestrul continuă să vorbească. Repetă la nesfârșit, fiindcă nu se știe când va fi momentul potrivit pentru tine. Când sosește momentul potrivit, are loc transformarea. Un fulger îți străpunge inima și devii o cu totul altă persoană. Niciodată nu vei mai fi același.

Lu Tsu spunea că... Ne apropiem încet, încet de sfârșitul acestei cărți minunate, Secretul Florii de Aur. El spune din nou: Dacă încă nu ai înțeles...El a explicat totul, dar...

Dacă încă n-ai înțeles, te voi ajuta să înțelegi prin întreita contemplare budistă a vidului, iluziei și centrului.

Ce este claritatea? Claritatea este o stare a minții lipsită de gânduri. Gândurile sunt asemenea norilor de pe cer. Când cerul e plin de nori, nu poți vedea soarele. Când cerul e senin, când cerul vostru interior, conștiința voastră e lipsită de nori, aveți claritate. A avea claritate nu înseamnă să fii deștept; vă rog să rețineți acest lucru. Oamenii deștepți nu sunt oameni înzestrați cu claritate. Să fii deștept e ușor, fiindcă deșteptăciunea nu este altceva decât o altă denumire a șireteniei. Oamenii deștepți sunt oameni șireți, dar nu au claritate. A fi un intelectual nu înseamnă a fi inteligent. E ușor să fii intelectual: aduni informații, acumulezi cunoștințe și poți deveni un mare intelectual, un erudit – dar asta nu înseamnă claritate și nu înseamnă inteligență. Inteligența este exact opusul intelectului. Când prin minte nu-ți trece nici o informație, când pe cerul interior nu alunecă nici un nor, când nu gândești deloc, ci ești precum o oglindă care reflectă ceea ce este, înseamnă că ai claritate. Claritatea este calitatea de a reflecta asemenea unei oglinzi. Iar a avea claritate înseamnă a sta față în față cu Dumnezeu.

Dumnezeu nu poate fi cunoscut prin informații, ci prin claritate. Dumnezeu nu poate fi cunoscut prin deșteptăciune sau prin șiretenie, ci prin inocență. Inocența înseamnă claritate. De aceea Iisus a spus: „Până când nu veți deveni asemenea unor copii, nu veți intra în împărăția lui Dumnezeu“. Ce voia să spună cu asta? Pur și simplu să aveți la fel de multă claritate precum un copil al cărui cer interior este neumbrit de nici un nor, a cărui oglindă încă nu e acoperită de nici un fir de praf, a cărui percepție este absolut pură. El vede lucrurile așa cum sunt, nu le distorsionează, nu a investit în distorsionarea lor; nu proiectează, ci doar vede ceea ce este, ca o oglindă pasivă. Lu Tsu a spus: Dacă încă n-ai înțeles, te voi ajuta să înțelegi prin întreita contemplare budistă... Contemplarea budistă întreită constituie unul dintre cele mai bune instrumente de meditație. Țineți minte, este un instrument, nu o filosofie. Dacă aveți impresia că e o filosofie, n-ați înțeles nimic.

Și chiar asta s-a întâmplat: de-a lungul timpului, s-au scris tratate însemnate despre filosofia budistă, ceea ce e o prostie, fiindcă Buddha nu a fost un filosof. El n-a predat nici o filosofie. De fapt, era cât se poate de pornit împotriva filosofiei.

Asta era procedura lui obișnuită: ori de câte ori ajungea într-un oraș, discipolii mergeau înaintea lui și le spuneau oamenilor: „Vă rugăm să nu-i puneți întrebări filosofice lui Buddha“. Buddha alcătuisese o listă de unsprezece întrebări, în care era cuprinsă întreaga filosofie: despre Dumnezeu, despre creație, despre reîncarnare, despre viața de după moarte și așa mai departe. Dacă citiți această listă, nu puteți pune nici o întrebare. Lista era adusă la cunoștința întregului oraș: „Vă rugăm să nu-i puneți aceste întrebări lui Buddha, fiindcă el nu este un filosof, nu este un metafizician, nu este un gânditor! A venit aici ca să fie un vindecător, nu un filosof. Dacă ochii tăi sunt orbi, are un leac pentru ei. Dacă urechile tale nu aud, le poate vindeca“.

Buddha a spus în mod repetat: „Sunt un vindecător“, dar în numele lui a fost creată o întreagă filosofie, iar cuvintele pe care el le folosea drept instrumente au devenit precepte filosofice. De pildă, vidul: există școli budiste care susțin că acesta este un principiu fundamental – totul este vid. Însă acesta nu este decât un instrument: el nu spune nimic despre existență. Pur și simplu spune ceva despre mintea voastră. Vă ajută să dobândiți claritate, atâta tot. Buddha nu este preocupat de existență. Buddha este

preocupat de claritatea voastră, întrucât spune: „Dacă aveți claritate, veți ști ce este existența“. Și-apoi, ce rost are să vorbești despre existență? E cu desăvârșire inutil. Este ca și cum i-ai vorbi unui orb despre lumini, culori, curcubeie și flori; e de-a dreptul absurd.

Nu-i poți vorbi unui orb despre răsăritul soarelui sau despre lumina argintie a lunii. Nu-i poți vorbi despre verdele copacilor, deoarece cuvântul „verde“ nu are sens pentru el. Va auzi cuvântul, tot așa cum tu auzi cuvântul Dumnezeu: însă nici el, nici tu nu înțelegeți. Să nu-ți treacă prin minte că dacă auzi cuvântul din nou și din nou vei înțelege ce este Dumnezeu. Dumnezeu trebuie să fie văzut pentru a fi înțeles. Nu există o altă cale. Și culoarea verde trebuie să fie văzută pentru a fi înțeleasă. Aceasta este singura cale.

Ramakrishna obișnuia să spună următoarea poveste:

Un orb a fost invitat la niște prieteni. Aceștia au preparat kheer, o delicată pe bază de lapte. Orbului i-a plăcut kheer la nebunie și a întrebat: „Ce este asta, mai exact? Și cum arată?“

Lângă el ședea un mare filosof, și cum filosofii nu pierd niciodată o ocazie de a filosofa, de a-i învăța pe alții, a început numaidecât să-i explice orbului cum era preparat kheer și cum arăta. Iar când a spus : „Este complet alb“, orbul l-a întrerupt: „Stai puțin! Cuvântul ăsta n-are nici un sens pentru mine. Ce înseamnă «complet alb»? Vrei să fii atât de amabil și să-mi explici?“

Și după bunul obicei al filosofilor, fără să-și dea seama că omul era orb, filosoful a început să-i explice. „Ai văzut vreodată lebede albe sau cocori albi? Este ca un cocor complet alb, ca o lebădă albă sau ca o floare albă.“

„Cocor?“, întrebă sârmanul orb. „Devine din ce în ce mai misterios. Nu înțeleg ce înseamnă alb. Și acum mai am o problemă. Ce înseamnă cocor? N-am văzut niciodată așa ceva.“

Dar filosoful tot nu ținea cont de faptul că omul era nevăzător, așa că tot ce îi spunea avea să fie irelevant. Și a început să-i explice ce este un cocor alb. Apoi s-a gândit la un tertip: i-a spus orbului să-i pipăie mâna, zicându-i:

„Uite, vezi cum e îndoită mana mea: așa arată gâtul cocorului“. La care orbul a început să râdă voios; se simțea foarte vesel, i-a mulțumit din suflet filosofului și i-a spus: „Acum înțeleg ce este kheer – e ca o mână îndoită. Acum înțeleg. Îți sunt recunoscător“.

Atunci filosoful și-a dat seama ce făcuse.

Nu-i poți explica unui orb ce este culoarea albă; nu există nici o metodă de a face asta.

Da, îl poți ajuta: poți să-i tratezi vederea, poți să-l trimiți la spitalul de ochi al dr. Modi – dr. Modi vine uneori aici – ca să-l opereze. Iar în ziua în care va vedea, nu va fi necesară nici o explicație; va ști ce înseamnă alb, ce înseamnă verde. La fel și în ceea ce-l privește pe Dumnezeu; la fel și în ceea ce privește existența.

Așadar, țineți minte că acesta este doar un tertip: vidul, iluzia și centrul. Nu este o afirmație filosofică. Buddha nu spune: „Vă propun un sistem de gândire“. El spune doar: „Creez un tertip“.

Iată încă o povestire care vă poate lămuri.

Un bărbat se întorcea acasă de la piață. Dintr-odată, văzu că locuința lui era în flăcări. Înăuntru se jucau copilașii săi. Începu să strige la ei din exterior, fiindcă îi era frică să intre. „Copii, ieșiți! Arde casa!“ Dar copiii erau așa de absorbiți de jocurile lor, încă nu-l băgară în seamă. Atunci bărbatul strigă mai tare: „Mă auziți sau nu? V-am adus o mulțime de jucării de la piață!“ Copiii ieșiră imediat – iar el nu le adusese nici o jucărie.

Dar înainte de a pleca, ei îi spusese: „Când te duci la piață, adu-ne și nouă niște jucării“. Afară, văzând că nu era nici o jucărie, copiii întrebă: „Unde sunt jucăriile noastre?“

Bărbatul începu să râdă și spuse: „Am folosit un tertip ca să vă scot din casa cuprinsă de flăcări. O să vă aduc mâine jucăriile“.

Asta înseamnă un tertip: un lucru de care se folosește cineva pentru a-și atinge scopul. Rețineți că acestea nu sunt nici adevărate, nici neadevărate. Pot fi utile sau inutile, însă nu pot fi adevărate sau neadevărate. Aceste caracterizări nu sunt relevante în cazul tertipurilor. Meditațiile pe care le practicați aici sunt simple tertipuri – nici adevărate, nici neadevărate. Firește, pot fi utile sau inutile, dar nu se pune problema de adevăr. Eu vă ofer jucării ca să ieșiți din casa cuprinsă de flăcări. Odată ajunși afară, veți înțelege; chiar și copiii din povestea noastră au înțeles. Când au văzut că ardea casa, au uitat de jucării și au înțeles dragostea tatălui lor. Acesta își iubea copiii atât de mult, încât era în stare chiar și să mintă pentru ei.

Poate vă va surprinde să aflați că maeștrii zen, de-a lungul timpului, au spus despre Buddha că a fost cel mai mare mincinos. Însă minciunile se explicau prin compasiunea lui nemărginită. Buddha crea tertipuri. Acesta este un tertip: trebuie să contemplăm trei lucruri – vidul, iluzia și centrul.

Vidul înseamnă că întreaga lume exterioară, lumea obiectivă, este cu desăvârșire goală. Gândiți-vă că este goală, contemplați-o ca pe un gol imens și veți fi surprinși: din momentul în care începeți să vă familiarizați cu ideea că întreaga lume este goală, multe lucruri se vor schimba de la sine. Nu veți mai fi lacomi; cum să fii lacom când totul este gol? Veți renunța la ambiție; cum să fii ambițios când totul este gol? De ce să-ți faci probleme când scaunul președintelui este gol? Ambiția apare atunci când, în mintea voastră, lumea capătă prea multă substanță, când devine mult prea reală. Dar dacă știți că banii nu conțin nimic, de ce să va faceți probleme? Puteți să-i folosiți, dar n-o să vă faceți probleme din cauza lor.

Începeți să vă gândiți că întreaga lume din jurul vostru este goală... peste tot nu sunt decât forme goale, asemenea viselor.

Gurdjieff obișnuia să le spună discipolilor săi: „Când mergeți pe stradă, gândiți-vă că sunteți într-un vis și că oamenii care trec pe lângă voi sunt doar fenomene din vis. Magazinele sunt vise“. Iar după ce meditați în acest fel timp de trei luni, lucrurile se schimbă. Are loc o mare explozie: dintr-odată, totul devine gol. Magazinele există, oamenii trec pe lângă voi, fac cumpărături. La suprafață, nu s-a schimbat nimic, dar brusc nu mai vedeți decât forme goale.

Vă duceți la cinema și știți prea bine că pe ecran se derulează numai forme goale; cu toate acestea, vă lăsați păcălit de ele. În sala de cinematograf trăiți tot felul de emoții. În film are loc o tragedie și vă apucă plânsul. Poate că acesta e motivul pentru care în sălile de cinematograf e întuneric; altminteri totul ar părea extrem de stupid. Dacă persoana de lângă voi, soția sau prietenul tău, vă vede plângând, va începe să râdă. Va spune: „Ce-i cu tine? Nu vezi că e doar un ecran gol pe care se proiectează un film, un joc în alb și negru“ – sau poate color – „dar nu sunt decât niste umbre“. Însă voi vă implicați atât de mult în jocul umbrelor, încât acestea încep să capete substanță.

Tertipul lui Buddha este exact pe dos. Buddha spune: oamenii aceștia au prea multă substanță pentru tine. Gândește-te că sunt doar un vis, niște forme goale. Iar într-o zi vei fi surprins: întreaga lume a devenit un ecran alb străbătut de umbre. Și fiindcă nu sunt altceva decât umbre, vei simți în interiorul tău o mare ușurare. Te vei detașa, te vei distanța. Și atunci nimic nu va mai avea importanță.

Al doilea lucru este iluzia.

Când vedeți, când meditați, când contemplați în permanență faptul că întreaga lume este goală, este doar un vis, începe să se manifeste al doilea fenomen. Rețineți, lumea nu va dispărea doar pentru că aveți impresia că e un vis. Să nu cădeți în această capcană. Să nu vă gândiți: „Dacă voi crede suficient de mult timp că lumea este un vis, o să dispară“. N-o să dispară. Chiar dacă știți prea bine că filmul de pe ecranul de cinematograf este doar o proiecție, el se va derula în continuare. Nu va dispărea doar datorită gândirii voastre. Nu e posibil ca pentru persoana care meditează în sala de cinematograf filmul să dispară, ceilalți să-l vadă în continuare și ea nu, să vadă numai ecranul alb. Va continua și ea să vadă filmul, dar cu o diferență: știind că este un vis. Lumea nu va dispărea, dar semnificația ei, substanța ei va fi disparut.

Este ca atunci când cufundați în apă un băț drept. În clipa în care pătrunde în apă, dă impresia că este îndoit. Îl scoateți, este drept. Îl scufundați din nou în apă și iar pare îndoit. Știți prea bine că e doar o iluzie, că bățul pare îndoit deși nu este. Însă înțelegerea faptului că e o iluzie nu va schimba forma bățului.

Așadar, în primul rând, meditați asupra faptului că lumea este goală. Atunci va apărea al doilea fenomen: lumea va rămâne la locul ei, însă va fi doar o iluzie. Va fi lipsită de substanță, asemenea viselor. Prima percepție inconștientă asupra lumii o făcea să pară plină de substanță: lumea era ceva cât se poate de obiectiv. După ce meditați asupra vidului, lumea e în continuare acolo, dar nu mai are substanță. E doar un joc mental. Este asemenea unui vis.

Asta vor să spună hindușii care declară că lumea e maya, o iluzie. Nu înseamnă că lumea dispare pentru cei sfinți. Pur și simplu își pierde valoarea; nu mai are absolut nici o valoare.

Al treilea aspect este centrul.

Când lumea nu mai are substanță – când lumea obiectivă dispare și devine o iluzie subiectivă – în voi se naște o nouă experiență: pentru prima dată, căpătați substanță. În mod obișnuit, proiectați substanța asupra lumii obiective. Când renunțați la asta, voi căpătați substanță. Când lumea e reală, voi sunteți ireali. Când lumea devine ireală, voi deveniți reali. Voi folosi din nou exemplul sălii de cinematograf.

Dacă înțelegeți că nu există decât niște umbre pe un ecran, deveniți dintr-odată conștienți de propria existență: umbrele sunt false, dar voi sunteți reali. Când vă lăsați complet absorbiți de umbre, vă pierdeți realitatea – uitați complet de voi. Când visați, uitați complet de voi; însă visul este real. Întreaga voastră realitate este exploatată de visul vostru. Visul absoarbe toată realitatea, lăsându-vă goi pe dinăuntru. Însă odată ce înlăturați realitatea visului, voi deveniți reali. În voi apare un centru; deveniți integrați. Acest lucru poartă numele de individualizare, cristalizare. Fie lumea este reală, fie voi sunteți reali. Nu puteți fi reali amândoi.

Rețineți acest lucru: nu e posibil ca atât lumea, cât și voi să fiți reali în același timp. Este o schimbare de perspectivă. Când lumea își pierde realitatea, voi începeți să deveniți reali, începeți să existați.

Există doar două feluri de oameni: cei care sunt preocupați să aibă și cei care sunt preocupați să fie. Oamenii interesați să aibă cred că lumea este reală – „Să am mai mulți bani, să am mai multă putere, să am mai multă faimă“. Aceștia sunt oameni ireali: și-au pierdut centrul complet, nu știu

cine sunt. Sinele lor a devenit o umbră. Iar celălalt tip de oameni, pe care-i numesc oameni religioși, sunt cei care dezbracă de lumea exterioară, aducând-o acolo unde îi este locul: ei încep să capete substanță, încep să capete ființă, încep să fie. Ori de câte ori întâlniți o persoană care are mai multă ființă, simțiți o forță magnetică. Buddha a atras mii de oameni datorită ființei sale pline de substanță.

Dacă vă uitați la un individ care are putere politică, veți vedea că e gol pe dinăuntru; nu e nimic altceva decât o paiață. Dacă vă uitați la un om înstărit care este convins că are ceva, veți vedea doar o gaură neagră: în interiorul lui se ascunde un om sărman, un cerșetor.

Când un om are ființă, indiferent dacă este împărat sau cerșetor, va fi întotdeauna un împărat. Poate fi un cerșetor ca Buddha sau un împărat ca Janaka, însă asta n-are nici o importanță: este întotdeauna un împărat, oriunde s-ar afla. Împărăția lui se află în interior. A căpătat substanță. Este! Voi nu sunteți. Aveți lucruri, dar nu aveți ființă și folosiți lucrurile ca pe un substitut. Cu cât aveți mai multe lucruri, cu atât mai mult credeți că sunteți. De aici și foamea, lăcomia, ambiția; vreți să aveți din ce în ce mai mult, fiindcă este singurul mod de a vă amăgi că sunteți cineva.

Însă cel ce are ființă nu e preocupat de asemenea lucruri. Scopul lui nu este să aibă. Asta nu înseamnă că părăsește această lume, că renunță la ea. Când cineva renunță la lume, înseamnă că încă o mai consideră cât se poate de reală. Altminteri de ce-ar renunța la ea? Dimineța, după ce te trezești, nu începi să umbli prin cartier, spunând: „Am renunțat la visele mele. În vis eram rege și am renunțat la regat“. Oamenii vor crede că ai luat-o razna și vor chema poliția. Sau îți vor spune să te duci la un psihiatru, fiindcă ai nevoie de un tratament: „Ai înnebunit? Dacă a fost doar un vis, cum să renunți la el?“

Buddha a renunțat deoarece trăia într-un vis despre care credea că e plin de substanță. A dobândit iluminarea în pădure. Țineți minte: când a renunțat, era ignorant. Dacă ar fi devenit iluminat înainte de a renunța la lume, n-ar fi renunțat niciodată, fiindcă n-avea nici un rost! Janaka a devenit iluminat pe când era rege, așa că n-a renunțat la a fi rege, fiindcă n-avea nici un rost. Krishna n-a renunțat, fiindcă n-avea nici un rost. Cum să renunți la ceva care nu e decât o umbră? Buddha a renunțat. Mahavira a renunțat. Însă ei nu erau încă iluminați.

Ceea ce vreau să spun este următorul lucru: doar oamenii ignoranți au renunțat la lume. Chiar și un Buddha, pe vremea când era ignorant, a renunțat la lume. Când a devenit iluminat, s-a întors în lume. A trebuit să se întoarcă deoarece știa că erau mulți oameni adormiți, convinși că visele lor erau reale. Trebuia să-i trezească.

Centrul apare doar după ce v-ați dezbrăcat de lumea exterioară.

Voi ați dat substanță lucrurilor, v-ați revărsat realitatea asupra lor. Se vede la tot pasul – oamenii sunt îndrăgostiți de lucruri, și-au revărsat sufletul în lucruri și au uitat complet cine sunt. S-au pierdut în lucrurile lor.

Întoarceți-vă acasă; recuperați-vă realitatea. Lucrurile sunt reale doar în măsura în care voi le credeți reale. Ele constituie proiecția voastră.

Altminteri, nu sunt decât niște forme goale, niște ecrane albe fără nici un înțeles. Nu trebuie nici să vă lăsați absorbiți de ele, nici să renunțați la ele: ambele acțiuni sunt irelevante.

Prima contemplare se referă la vid. Toate lucrurile sunt văzute ca fiind goale, lipsite de substanță. Apoi urmează iluzia. Deși se știe că lucrurile sunt goale, ele nu sunt distruse, ci continuăm să ne vedem de treburi în mijlocul vidului.

Ascultați cu atenție, deoarece oamenii care suferă se gândesc adesea să renunțe la lume, ca și cum lumea ar fi problema! Însă problema nu este lumea. Problema sunteți voi și o veți crea oriunde v-ați duce. Voi sunteți proiectorul. Să renunți la lume e în zadar, fiindcă ea nu este decât un ecran alb, iar proiectorul este în tine. Oriunde te-ai duce, vei începe să-ți proiectezi filmul pe ceva. Dacă nu e un palat, ar putea fi doar o colibă, însă coliba aceea va deveni împărăția ta. S-ar putea să nu fie nici măcar o colibă...

Hoinărind prin Himalaya, m-am intersectat cu tot felul de oameni. Odată m-am întâlnit cu un sfânt – un așa-numit sfânt – care trăia de cel puțin 30 de ani într-o peșteră. Mi-a plăcut peștera și eram împreună cu câțiva

prieteni, așa că am decis să rămânem acolo peste noapte. Omul s-a supărat cumplit. Mi-a spus: „Ce faci? Asta e peștera mea!“

I-am răspuns: „Dar tu ai renunțat la lume. Cum să fie peștera ta?“

Mi-a zis: „E a mea! Trăiesc aici de 30 de ani“.

„Puteai să fi trăit aici și 30 de vieti. Dar ce rost are renunțarea? De ce ți-ai părăsit soția? De ce ți-ai părăsit casa? Care era problema? Problema era posesiunea. Acum peștera aceasta a devenit a ta; acum, ea e cea care îți creează probleme. Posesivitatea ta s-a atașat de pesteră.“

Nu contează unde mergeți. Nu vă puteți schimba viața atât de ușor. Trebuie să vă schimbați percepția, perspectiva, ființa însăși. Trebuie să vă schimbați mecanismul interior.

Lu Tsu a spus: Lucrurile nu sunt distruse, ci continuăm să ne vedem de treburi în mijlocul vidului. Știm că totul este gol, dar continuăm să ne vedem de treburile noastre. Nu e nevoie să mergem nicăieri. Unde am putea merge? Întreaga lume este goală! Munții Himalaya sunt la fel de goi precum magazinele de pe strada M.G., copacii și animalele din Himalaya sunt doar niște umbre, la fel ca oamenii care trăiesc în Puna. Nu există nici o diferență. Diferența trebuie să apară în centrul vostru, în ființa voastră interioară.

Însă, deși nu distrugem lucrurile, nici nu le acordăm atenție...

Aceasta este schimbarea: nu distrugem lucrurile, nu renunțăm la ele, dar nici nu le acordăm atenție; ne îndepărtăm atenția de la ele. A fi atent la ceva înseamnă a-l hrăni; în felul acesta ne atașăm de lucruri. Dacă vă atrage o femeie, vreți să vă uitați la ea din nou și din nou; hrăniți, proiectați. Dacă iubiți un lucru, îi dați atenție. Și dându-i atenție, vă atașați de el. Atașamentul este o punte între voi și lucrul căruia îi dați atenție. Nu e nevoie să renunțați la nimic, ci doar să distrugeți puntea. Trăiți în lume fără

să dați atenție lucrurilor, mișcați-vă ca și cum v-ați mișca prin vid.

...în asta constă contemplarea centrului.

Dacă reușiți să faceți asta, în voi va lua naștere un centru. Dacă puteți trăi în lume ca și cum nu v-ați afla în ea, ca și cum lumea ar fi doar un vis, atunci, dintr-odată, în voi se va cristaliza o energie imensă – toată energia care înainte era risipită. V-ați risipit energia într-o mie de feluri, în toate direcțiile. Atenția voastră este un loc prin care pierdeți energie. Când nu mai pierdeți energie, când atenția voastră rămâne nemișcată, când se adună în interior, se acumulează, se cristalizează în interior, atunci apare centrul.

În timp ce practicăm contemplarea vidului, știm că nu putem distruge cele zece mii de lucruri, însă nu le observăm.

Știm că acest vis trebuie să continue. De altfel, este un vis minunat. N-avem de ce să ne facem griji în legătură cu el. Nu e nevoie să renunțăm, nu e nevoie să-l distrugem, nu e nevoie să ne luptăm cu el. Nu vă luptați cu umbra voastră, fiindcă știți că este o umbră. Nu vreți să o distrugeți, fiindcă știți că este o umbră. Nu vă faceți griji pentru că vă urmărește peste tot, nu vă lasă niciodată în pace, fiindcă știți că este o umbră. Dacă știm că lumea este o umbră – o reflexie a realității, dar nu realitatea în sine, imaginea lunii din apele lacului, dar nu luna în sine – atunci ne simțim acasă chiar și în mijlocul lumii. Fără să băgăm în seamă ce se petrece în lume, ne vedem de treburile noastre, continuăm să ne desfășurăm activitățile, continuăm să trăim într-un mod extrem de detașat.

Astfel se reunesc cele trei contemplații.

Atunci cele trei contemplații nu mai sunt trei, devenind o singură contemplație. Vă adunați în centru și deveniți conștienți de centru. Asta este ceea ce Gurdjieff numește reamintirea sinelui, Buddha numește sammasati, atenția susținută, iar Mahavira numește vivek, deosebire. Ați văzut ce nu este real, ați deosebit ce nu este real de realitate. Ați văzut ce este umbră și ce este substanță.

Ați văzut luna adevărată și ați văzut reflexia lunii în apă. Iar acum... reflexia continuă! N-o să dispară pur și simplu fiindcă știți că este o reflexie. Ea continuă să existe, și asta nu e o problemă; reflexia e minunată! Ședeți pe malul lacului și vedeți reflexia lunii în apă – este superbă, nu e nimic în neregulă cu ea –, însă știți că nu e reală.

Dar, în ultimă instanță, puterea interioară se află în închipuirea vidului.

Țineți minte că integrarea, cristalizarea are loc prin închipuirea vidului. Acesta este începutul meditației.

Așadar, atunci când practicăm contemplarea vidului, vidul este cu siguranță gol...

Acum va trebui să mergeți puțin mai în profunzime. Atunci când știți că totul este vid, apare o problemă. S-ar putea să credeți că vidul este ceva foarte real, deoarece mintea se blochează întotdeauna în cuvinte.

Iată o povestioară din splendida carte Alice în Țara Minunilor:

Alice ajunge la rege. Regele așteaptă cu nerăbdare o scrisoare de dragoste. Îi întreabă pe toți: „Mi-ați văzut mesagerul?” O întreabă și pe Alice: „Ai văzut vreun mesager venind spre mine?”

Alice spune: „Pe nimeni, domnule“, iar regele crede că a văzut pe cineva pe nume Nimeni.

Regele spune: „Am mai auzit asta de nenumărate ori; i-am întrebat pe mulți și toți au spus «Pe Nimeni, domnule», dar Nimeni n-a ajuns încă! Se pare că Nimeni nu merge prea repede“.

Firește, Alice s-a gândit: „Ce spune? Nimeni nu merge prea repede?“ „Dar eu merg foarte repede!“, spuse ea. Se simțea jignită.

Iar regele spuse: „Și ce dacă? Important este că Nimeni nu merge așa de repede ca tine și încă n-a ajuns“.

Acum Alice își dădu seama care era problema. Spuse: „Domnule, dar n-o să vină nimeni“.

Iar regele întrebă: „Cum așa? Noi nu vorbim despre Nimeni?“

Și continuă în același fel.

Chiar și vidul poate deveni ceva. Asta s-a întâmplat în filosofia budistă: filosofi au început să vorbească despre vid ca și cum vidul ar fi fost Dumnezeu, ca și cum vidul ar fi fost însăși substanța din care e alcătuită viața.

Au început să vorbească despre nimic de parcă nimicul ar fi fost ceva. Nimic este doar un cuvânt. El nu există în natură. „Nu“ este invenția omului. În natură nu există decât „Da“. Negativul a fost inventat de om.

De exemplu, acest scaun este doar un scaun. În natură, scaunul este doar un scaun, dar în limbaj uman spunem: „Acesta nu este o masă. Acesta nu este un cal. Acesta nu este un om“. Și toate aceste fraze sunt corecte, deoarece scaunul nu este masa, scaunul nu este calul și scaunul nu este omul. Însă ele nu sunt decât niște negații lingvistice. În natură, în existență, scaunul este pur și simplu scaun. În natură nu există negativ, ci doar pozitiv. Dar negativul este prezent în limbajul uman, iar pe baza lui au apărut marile filosofii: nimicul a devenit un lucru în sine, se vorbește despre absență ca și cum ar fi un fel de prezență. Așadar, aveți grijă.

Pentru a vă atrage atenția, Master Lu Tsu spune:

...vidul este cu siguranță gol, dar la fel este și iluzia...

Să nu credeți cumva că iluzia este reală măcar în chip de iluzie. Și iluzia este goală, la fel ca nimicul însuși. De pildă, vedeți un șarpe acolo unde nu e decât o frânghie; când aprindeți lumina, șarpele a dispărut. Vă întrebați: „Unde s-a dus șarpele? De unde a venit?” Nici n-a venit, nici n-a plecat; n-a existat niciodată. În natură, frânghia a fost întotdeauna doar o frânghie. Șarpele a fost iluzia voastră. Voi l-ați creat, voi l-ați proiectat. A fost doar un fenomen mental.

Țineți minte:

...vidul este cu siguranță gol, dar la fel este și iluzia, la fel este și centrul.

Aceasta este principala contribuție a lui Buddha.

Hindușii spun: lumea e o iluzie. Jainiștii spun: lumea e o iluzie, iar mintea este și ea o iluzie. Buddha spune: lumea e o iluzie, mintea e o iluzie, centrul este și el o iluzie. Viziunea lui este extraordinară. El spune că dacă lucrul observat este o iluzie, cum ar putea fi real observatorul? Aceasta este cea mai profundă afirmație ce ține de nirvana: dacă visul este o iluzie, atunci și visătorul este o iluzie; dacă dansul este o iluzie, atunci și dansatorul este o iluzie.

Ce vrea el să spună, de fapt? Încearcă să spună următorul lucru: mai întâi renunțați la lume, apoi renunțați la iluzia minții, după care renunțați și la ideea de centru, la ideea de sine; altminteri, egoul va persista. Va continua să existe sub un alt nume, într-un mod subtil. Renunțați și la el, renunțați la tot. Lăsați să fie doar vidul, neantul – iar în acest neant se află totul; în absența totală se află prezența.

Buddha nu vorbește niciodată despre acea prezență, întrucât el spune că pentru a o cunoaște nu trebuie să vorbim niciodată despre ea. Minte este extrem de șireată: dacă vorbiți despre prezență, ea va începe să tânjească după prezența aceea. Dacă vorbiți despre Dumnezeu, mintea începe să se întrebe cum să ajungă la Dumnezeu. Buddha nu vorbește niciodată despre Dumnezeu, și nu fiindcă Dumnezeu nu există – cine altcineva să știe că Dumnezeu există decât un Buddha? Dar nu vorbește niciodată despre el dintr-un motiv anume: dacă vorbim despre Dumnezeu, vom începe să tânjim după Dumnezeu, iar atâta vreme cât este prezentă dorința, nu vom ajunge niciodată la Dumnezeu. Toate dorințele trebuie să dispară. Dumnezeu sosește doar într-o stare lipsită de dorință.

E nevoie de o putere interioară deosebită pentru a exersa contemplarea iluziei; atunci iluzia este cu adevărat iluzie, dar vidul este la rândul lui iluzie, și centrul de asemenea. În drumul către centru, creăm totodată imagini ale vidului.

Aceste imagini sunt doar instrumente ajutătoare. Mai întâi, pentru a ne detașa de lume, Buddha spune că lumea este goală. Astfel, iluzia devine adevărată. Apoi spune că și iluzia este goală. Astfel, centrul devine adevărat. Apoi spune că și centrul este gol. Totul a dispărut fără urmă, într-o liniște deplină – iar în liniștea aceea deplină găsim binecuvântarea, îl găsim pe Dumnezeu.

Exersăm totodată contemplarea iluziei, dar nu o numim iluzie, ci centru. Iar în ceea ce privește centrul, nu mai e nimic de spus.

Ce se va întâmpla când totul a dispărut – lumea, mintea, sinele? Maestrul Lu Tsu are dreptate. El spune: Nu mai e nimic de spus – fiindcă a spune mai multe ar fi periculos, a spune mai multe ne-ar oferi ceva de dorit – și atunci ar apărea dorința, după care ar apărea întreaga lume.

Acesta este un instrument extraordinar. Dacă puteți medita la el, veți intra

în contact cu infinitul, cu eternitatea, cu atemporalul – cu viața reală.

Destul pentru azi.

Tao deja se întâmplă

Prima întrebare:

Osho,

Da! Da! Trezește-mă! Stropitoarea asta prostuță, defectă, multi-schizofrenică a fost profund impresionată de prelegerile tale – dar în ultima vreme mă simt cam inert. Osho, vreau ca lotușii mei să înflorească, să simt tao, să fiu demn de tao, să fiu tao.

Vreau să mă îndrăgostesc! E posibil așa ceva? Se va întâmpla asta vreodată? Cum pot aduce la lumină acest suflet autentic, minunat din interior?

De ce crezi că ți-am dat numele Tao? Numele tău are un mesaj pentru tine. Tao înseamnă spontaneitate, naturalețe. Tao nu înseamnă practică, nu înseamnă efort, nu înseamnă cultivare. Tao înseamnă răbdare, încredere, să aștepți ca lucrurile să se întâmple, chiar dacă așteptarea va dura la nesfârșit.

Tao nu are nevoie de vreun efort din partea ta. Tot ce poți face este să nu faci nimic, fiindcă atunci când apare cel care acționează, natura dispare. În clipa în care cel ce acționează pune stăpânire pe tine, ești posedat de ideea de ego. Iar atunci între tine și tao – între tine și existență – se înalță un zid.

Cel care acționează trebuie să se dizolve, și nu poți face nimic pentru a-l dizolva. Cum să faci ceva pentru a-l dizolva pe cel care acționează? Orice ai face, îl vei hrăni. Este suficient să înțelegi că totul se întâmplă de la sine... Copacii cresc – nu fac nici un efort pentru a crește. Păsările cântă – și nu se duc la școala de muzică. Râurile curg – și nu le-a învățat nimeni cum să ajungă la ocean. Nu au nici o hartă, nu cunosc nici un drum, nu au cărți sfinte, însă toate ajung la ocean.

Privește în jur! Acest univers imens funcționează cu atâta măiestrie, încât nu mai e nimic de adăugat. Nu are nevoie de îmbunătățiri. Când observi asta, poți să te relaxezi. Dacă stelele continuă să danseze, florile continuă să înflorească și păsările continuă să cânte, tu de ce n-ai continua să fii așa cum ești? Și tu aparții acestui univers. Faci parte din el. De fapt, tu ești cea mai prețioasă parte a lui, în care se va petrece cea mai mare înflorire: va înflori conștiința, Floarea de Aur a ființei. Nu ești neglijat; ți se poartă de grijă.

A înțelege viața înseamnă a te relaxa.

Da, este suficient să înțelegi; nu e nevoie de cultivare, de practică. Nu trebuie să devii virtuos, religios. Oamenii care încearcă să fie virtuoși și religioși devin doar egocentrice și nimic mai mult.

Tao, renunță la dorința de a fi altcineva decât ești. Acesta este momentul! Fii aici și acum! Contopește-te cu tot ce există. Nu e nevoie să exersezi asta, fiindcă deja s-a întâmplat. Ai nevoie doar de puțină înțelegere, de o viziune, și totul va începe să se întâmple de la sine.

De aceea ți-am dat numele de Tao. Mesajul este că nu trebuie să creezi un personaj în jurul tău, să fabrici o anumită personalitate, să te gândești la nirvana, la iluminare, la Dumnezeu. Dumnezeu nu se află în viitor și nici în trecut. Dumnezeu este aici și acum, întotdeauna. Dumnezeu este însăși această stare.

Oamenii cred că Dumnezeu este sursa, cauza originară. Ei nu înțeleg. Dumnezeu nu este cauza originară aflată undeva departe, cu mult timp în urmă. Dumnezeu nu este cauza originară. În schimb, sunt oameni care cred că Dumnezeu este țelul suprem, aflat undeva foarte departe, în viitor. Este fie în trecut, fie în viitor, așa că nu-l întâlnești niciodată. Dumnezeu cunoaște un singur timp, și anume timpul prezent. Acum este un alt nume al lui Dumnezeu. Dumnezeu este însuși acest moment! În această clipă, înăuntru și în afară, Dumnezeu este.

Dumnezeu nu este ceva sacru, aflat undeva departe, în cer. Dumnezeu este tot ceea ce există, iar când spun tot, mă refer chiar la tot: sacrul și profanul; corpul și sufletul; materia și conștiința. Cel mai josnic dintre cei josnici este Dumnezeu și cel mai sfânt dintre toți sfinții este Dumnezeu, iar între cei doi nu există nici o diferență. Iuda este Dumnezeu în aceeași măsură ca Iisus,

fiindcă nu poate fi altceva. Acestea nu sunt altceva decât roluri, nu sunt altceva decât piese jucate pe o scenă.

A înțelege lucrul acesta înseamnă a te relaxa. Atunci nu trebuie să mergi nicăieri și nu ai nimic de făcut. Nu ți-a mai rămas decât să sărbătorești, să trăiești cu bucurie, să savurezi fiecare clipă și să nu creezi separare între lucruri.

Nu spune „Mă duc la templu“; nu spune că acesta este un lucru sacru. Să bei ceai este ceva la fel de sacru precum a face yoga. Somnul liniștit, relaxat, este la fel de sacru precum rugăciunea. Să te uiți la un copac, să vorbești cu un prieten, să te trezești dimineața devreme, să lucrezi la fabrică sau la birou este la fel de sfânt ca orice altceva. Trebuie să înțelegi asta pentru ca tao să se întâmple.

De fapt, tao se întâmplă deja, doar că tu nu înțelegi... Tao deja se revarsă prin razele soarelui, peste copacii înverziți. Dar tu te gândești: „Acesta este soarele și aceștia sunt niște copaci, dar unde este Dumnezeu? Aceștia sunt doar niște oameni – unde este Dumnezeu?“ Vrei ca Dumnezeu să fie ceva anume și de aceea nu-l întâlnești. Dumnezeu nu este ceva special, ceva anume. Dumnezeu este toate aceste lucruri. Dumnezeu este totalitatea. Acest moment – cuvintele pe care ți le spun, faptul că mă ascuți, această comuniune, această liniște, această punte – da, asta este Dumnezeu. Asta este tao. Așadar, nu mai încerca să obții ceva. Nu te strădui să devii un om de succes.

Sannyasinii mei trebuie să renunțe la toate ambițiile lor – materiale, lumești și spirituale; la absolut toate. Să fii ambițios e o prostie. De aceea spun că politicienii sunt nesăbuiți, fiindcă sunt cei mai ambițioși oameni din lume. Cu cât ești mai ambițios, cu atât devii mai prost. Ambiția te prosteste. De ce? Deoarece inteligența se referă la aici și acum, iar ambiția se referă la viitor; inteligența înflorește în clipa prezentă, iar ambiția visează mereu la tărâmurî îndepărtate. Ambiția e legată de ziua de mâine, iar din cauza ambiției, nu te poți folosi de inteligența care izvorăște din tine chiar în acest moment.

Am auzit o poveste...

Oamenii au decis să trimită pe lună o maimuță și un politician. Amândoi au primit, în buzunarele sigilate ale costumelor, instrucțiuni cu privire la ce să facă după aselenizare. De îndată ce au ajuns pe lună, maimuța a desfăcut foaia cu setul de instrucțiuni:

„Verifică toate rezervoarele cu combustibil.

Verifică computerul și reprogramează-l.

Ia mostre de rocă, nisip și aer.

Verifică nivelul și densitatea oxigenului.

Verifică dacă nava spațială n-a suferit stricăciuni.

Verifică stabilizatoarele și dispozitivele antigravitaționale.

Trimite mesaje radio către Pământ pentru a raporta poziția“.

Apoi a desfăcut și politicianul foaia cu instrucțiuni.

Pe aceasta scria, cu litere mari: „Dă de mâncare maimuței!!!“

Ambiția ne prosteste; chiar și o maimuță este mai inteligentă decât noi. Nu fi ambițios! Și amintește-ți că mintea este foarte șireată: renunți să te mai ambiționezi într-o direcție, iar mintea începe să construiască aceeași capcană a ambiției în altă direcție. Alergând după bani, într-o zi înțelegi că e inutil; chiar dacă te îmbogățești, moartea îți va răpi întreaga avere. Începi să renunți la această ambiție. Apoi te gândești: „Cum să devin mai virtuos?“ Este același joc: înainte îți puneai problema cum să câștigi mai mulți bani, acum te întrebi cum să acumulezi mai multe virtuți, mai multă punya.

Știi că numele acestui oraș, Puna, vine de la rădăcina sanscrită punya? Punya înseamnă virtute. Ai văzut vreun om virtuos în Puna?

În realitate, omul virtuos nu poate fi religios, deoarece a permis ambiției să intre pe ușa din spate: a început din nou să acumuleze, să dobândească.

Cineva caută să obțină putere, apoi, într-o bună zi, vede că n-are nici un rost... Într-o bună zi, toată lumea înțelege că asta n-are nici un rost, chiar și mințile mediocre. Este cu desăvârșire inutil! Dacă dai greș, dai greș, dacă reușești, iarăși dai greș – totul e în zadar!

Dacă dai greș, cu siguranță că te simți frustrat. Dacă reușești, în interiorul tău oricum dai greș chiar și de data asta, deoarece vezi că ai reușit, dar succesul tău n-a dus la nimic bun. Ai rămas același cerșetor urât, gol pe dinăuntru – nu s-a schimbat nimic. Toți banii s-au acumulat în jurul tău, stai pe tronul unui președinte, dar în adâncul sufletului tău sălășluiește același cerșetor, același chip urât, același monstru, aceeași minte oribilă. Așadar, indiferent dacă dai greș sau reușești, e același lucru.

Atunci mintea începe să-și spună că ar fi bine să obțină ceva în paradis. Dar este același joc, cu un alt nume, într-un alt spațiu; e tot o proiecție mentală.

Sfatul meu este următorul: trăiește aiciacum! Renunță la orice ambiție – asta înseamnă sannyas. Renunță la orice fel de ambiție și atunci se va produce miracolul: odată ce ai abandonat toate ambițiile, îți va rămâne atâta energie, încât nu vei mai putea decât să sărbătorești. Vei deborda de energie – a fost eliberată toată energia captivă în ambițiile tale –, iar această energie se manifestă ca o experiență oceanică în sufletul tău. Acesta este paradisul, acesta este Dumnezeu. Dumnezeu nu este un scop, ci experiența unei minți non-ambițioase.

Tao nu este ceva care trebuie dobândit! Cei mânați de ambiție nu-l vor dobândi niciodată. Cei care au renunțat la ambiții își dau seama dintr-odată că au trăit întotdeauna în paradis, dar nu l-au văzut din cauza ambițiilor lor.

Așadar, Tao, încearcă să înțelegi ce-ți împărtășesc. Împărtășesc cu tine acest moment, acest spațiu. Nu-ți dau niște scopuri de atins. Nu te înnebunesc cu vreo realizare din viitor. Pur și simplu îți spun ce mi s-a întâmplat mie: renunțând la toate ambițiile, am ajuns.

Renunță la toate ambițiile și fii, pur și simplu; observă frumusețea și binecuvântarea existenței. Este incredibil, este de-a dreptul fantastic! Nici măcar n-ai visat vreodată cât este de frumos. Nici n-ai fi putut visa, deoarece existența întrece toate închipuirile și fanteziile tale. Are o

frumusețe incredibilă, iar grația se revarsă asupra ta fără nici un motiv. Dumnezeu nu-ți dă pentru că meriți; Dumnezeu îți dă pentru că are atât de multe, încât nu le poate cuprinde!

Încearcă să înțelegi perspectiva mea: este total diferită de așa-numitele religii ale tale. Așa-numitele religii ale tale sunt extrem de zgârcite. Ele cred în legile economiei: faci asta și Dumnezeu îți va da asta, fă bine și Dumnezeu te va face fericit, fă ceva rău și vei ajunge în iad... Este o matematică simplistă, de parcă Dumnezeu n-ar fi decât un magistrat care se uită în cărțile cu legi și îi trimite pe oameni în rai sau în iad.

Dumnezeu nu crede în economie. Dumnezeu crede în iubire, Dumnezeu este iubire, nu economie. El nu îți dă pentru că meriți, îți dă pentru că are! Îți amintești celebra parabolă a lui Iisus? Iisus spunea cele mai frumoase parabole din lume. Nimeni n-a reușit să-l întreacă.

Parabola este aceasta:

Un om foarte bogat avea o grădină splendidă și o vie. Când s-au copt strugurii, și-a trimis administratorul la piață să-i aducă niște muncitori; strugurii trebuiau culeși cât mai repede, altminteri urmau să cadă și să putrezească. Au venit câțiva muncitori și s-au apucat de lucru. Dar după-amiaza a devenit clar că nu erau suficienți oameni, așa că au mai chemat câțiva. Când soarele era pe punctul de a apune, și-au dat seama că tot nu erau destui muncitori, așa că au mai chemat câțiva. Soarele a apus, s-a lăsat întunericul, toți oamenii munceau... iar proprietarul grădinii le-a dat tuturor aceeași sumă de bani, atât celor care veniseră dimineața, cât și celor care veniseră după-amiaza și chiar celor care abia sosiseră și nu munciseră decât o jumătate de oră.

Firește, oamenii care veniseră de dimineață s-au supărat, s-au înfuriat. Au spus: „Ce înseamnă asta? Nu e corect! Noi am muncit toată ziua și primim aceeași sumă de bani ca oamenii ăștia care abia au venit, care n-au muncit aproape deloc? Nu e drept!“

Stăpânul a început să râdă și a spus: „Ia gândiți-vă puțin: ceea ce ați primit este suficient pentru munca voastră?“

Muncitorii au răspuns: „Este suficient. De fapt, e de două ori mai mult decât primim de obicei în alte părți“.

Stăpânul a zis: „Atunci de ce vă faceți probleme în legătura cu alții? Sunt banii mei. Ați primit de două ori mai mult decât ați fi câpătat în altă parte, dar nu sunteți mulțumiți. V-ați supărat fiindcă le-am dat și altora. Sunt banii mei și atât am de oferit: dau din preaplinul meu. Nu le-am dat atâția bani acestor muncitori fiindcă au muncit, ci fiindcă am atât de mulți, încât n-am ce face cu ei! De ce vă mâniați?“

Iisus ne vorbește în această parabolă despre Dumnezeu. Și spune: „Când stai față în față cu Dumnezeu, nu îți dă fiindcă ai făcut una sau alta – nu pentru că meriți –, ci fiindcă are atât de mult, încât se simte copleșit“. Este precum un nor plin de ploaie: trebuie să plouă – și nu fiindcă pământul merită ploaia. N-ai observat? Norii își revarsă ploaia indiferent cum ar fi pământul. Plouă peste pietre, peste stânci, peste câmpii fertile, chiar și peste terenuri pustii, unde nu crește nimic și nu va crește nimic niciodată.

La fel e și cu florile: când o floare se deschide, își împrășteie parfumul în toate direcțiile, în toate vânturile, către toți cei care trec prin preajmă. Nu face distincție între bine și rău. Asta vreau să te fac să înțelegi...

Altcineva mi-a spus următoarea întrebare: „Osho, te-am ascultat timp de o lună întreagă. N-ai menționat nici măcar o singură dată legea karmei“.

Nu pot vorbi despre legea karmei fiindcă asta este o chestiune ce ține de economie. Ține de șiretenia umană. N-are nimic de-a face cu adevărata religie.

Legea karmei afirmă că dobândești doar ceea ce meriți. Iar eu vreau să-ți spun următoarele: nu primești pe măsura meritelor tale, ci pe măsura abundenței lui Dumnezeu. Sfinții și păcătoșii, cei buni și cei răi, sunt la fel. Singura întrebare este: ești pregătit să primești? Eu nu vorbesc despre merite. Eu spun doar atât: ești pregătit să primești? Ești pregătit, receptiv, vulnerabil pentru a absorbi grația lui Dumnezeu când se revarsă asupra ta?

Cine este receptiv? Cel care trăiește în prezent, clipă de clipă, este deschis față de Dumnezeu. Și când îți spun asta, vorbesc din proprie experiență. Nu-

ți povestesc filosofie; pur și simplu spun ce mi s-a întâmplat mie. Dumnezeu oferă din propria abundență. Dar tu nu ești deschis să primești. Ești fie în trecut, fie în viitor. Viitorul încă nu a venit, trecutul nu mai este; te miști printre umbre.

Vino în lumea reală! Realitatea este, întotdeauna, aici și acum. Dumnezeu cunoaște un singur timp, acum, și un singur spațiu, aici.

A doua întrebare:

Osho,

Ai spus că meditația înseamnă „non-acțiune“. Dar ca să te pierzi într-o activitate nu e nevoie să te concentrezi, să alegi, să vrei?

Dacă te concentrezi, vei rămâne; dacă alegi, cel care alege va fi acolo; dacă vrei, egoul nu poate dispărea. Dacă îți dorești cu adevărat să te pierzi în orice fel de activitate, nu trebuie să alegi, ci să renunți la voință.

Voința ta nu înseamnă altceva decât că nu ai încredere încă în voința lui Dumnezeu. Voința ta înseamnă că încă te mai lupți cu Dumnezeu. Voința ta înseamnă că încerci să împingi apele râului, nu ești pregătit să te lași în voia lor. Faptul că vrei înseamnă că încerci să cucerești ceva, ești violent, ești agresiv.

Ca să te pierzi în orice fel de activitate – fie că speli podeaua, dansezi, pictezi sau iubești – trebuie să renunți la voință. Trebuie să fii asemenea unei frunze moarte în bătaia vântului, care se lasă purtată de vânt în orice direcție, fie spre sud, fie spre nord, fie în jos, spre pământ. Frunza nu știe decât să fie de acord – și acela este momentul binecuvântării, al beatitudinii. În acest fel, nu vei fi niciodată frustrat, întrucât nu este nimeni acolo care să fie frustrat. Frustrarea este rodul așteptărilor. Înfrângerea este rezultatul voinței.

Privește chipurile oamenilor: pe toate se citește înfrângerea, mai devreme sau mai târziu. Cu excepția copiilor, vei vedea că toți sunt înfrânți. Copiii continuă să râdă și să zâmbescă fiindcă ei nu știu ce se petrece. În curând însă râsetele lor se vor stinge, zâmbetele lor vor dispărea; vor deveni uscați ca deșertul, precum toți ceilalți. Privește cum trăiesc oamenii bătrâni, care și-au pierdut toate iluziile. Au avut visuri mărețe, însă toate s-au destrămat. De aceea se simt atât de frustrați. Singurul lucru care le-a mai rămas este frustrarea.

De aceea bătrânii sunt tot timpul nemulțumiți: viața i-a trădat. Și-au început călătoria cu aspirații mărețe, cu visuri grandioase, și încet-încet totul s-a făcut praf. Nu le-a mai rămas decât gustul de praf. Cum să nu fie nemulțumiți? Sunt supărați, dar nu pe cineva anume. Sunt pur și simplu furioși! Au trăit în zadar! S-au agitat timp de 70 sau 80 de ani, au îndurat tot felul de suferințe, neliniști, coșmaruri, și pentru ce? Pentru „O poveste spusă de un idiot, plină de zgomot și furie, care nu înseamnă nimic“?

Iar când un om vede că întreaga viață nu este decât o idioțenie, se simte îngrozitor de frustrat: „Ce glumă mai e și asta?“ Dumnezeu nu pare deloc binevoitor, ci un fel de sadic care-i chinuie pe oameni: le dă niște idei grozave, după care nu face decât să le pună bețe-n roate. Pe măsură ce înaintăm în vârstă, devenim din ce în ce mai frustrați. În curând, viața nu mai e decât o tragedie.

Se întâmplă așa din cauza visurilor, a așteptărilor, a ambițiilor, a voinței voastre. Voiați să faceți ceva și n-ați reușit, așa că vă simțiți neputincioși.

Sfatul meu este următorul: vă rog, nu încercați să faceți nimic! Lăsați lucrurile să se întâmple și nu vă veți simți niciodată frustrați. Viața voastră își va păstra prospețimea dintotdeauna și veți fi în stare să zâmbiți până în ultima clipă. Veți muri cu zâmbetul pe buze. Veți fi învingători care n-au făcut nici un efort pentru a cuceri ceva, întrucât orice efort de a cuceri duce la înfrângere. Adevărații cuceritori sunt cei care n-au încercat niciodată să cucerească nimic. Acesta este paradoxul: adevărații învingători sunt cei care n-au încercat niciodată să obțină nimic, care au trăit clipă de clipă, bucurându-se de dimineață, după-amiază și seară.

Când marele maestru zen Joshu a fost întrebat: „Care este învățătura ta fundamentală?”, răspunsul lui a fost: „Când e cald, e cald, iar când e frig, e frig“.

Omul care i-a pus întrebarea era un mare filosof. Și i-a replicat: „Glumești? Asta este filosofia ta – «Când e cald, e cald, iar când e frig, e frig»? Ce fel de filosofie mai e și asta?”

Joshu a spus: „Asta este tot ce i-am învățat pe discipolii mei: trăiește clipa, oricum ar fi ea – dacă e cald, e cald –, fără a dori să fie altfel“.

Ce este voința? Când e foarte cald, vrei să fie mai răcoare, iar când e frig, vrei să fie cald. Voința înseamnă să vrei ceva ce nu este. A dori împotriva realității înseamnă voință. Când ești tânăr, fii tânăr; când ești bătrân, fii bătrân.

Un alt maestru zen a fost întrebat: „Cum trăiești tu? Care este secretul bucuriei tale permanente?”

Maestrul a răspuns: „Nu e cine știe ce secret, ci un simplu fenomen: când mi-e foame, mănânc, iar când sunt obosit, dorm“.

Asta înseamnă să trăiești fără voință: când ți-e foame, mănânci, când ești obosit, dormi. Asta înseamnă să trăiești clipă de clipă, fără nici un plan, fără nici un program, fără a dori să-ți impui voința asupra existenței. Însuși efortul de a-ți impune voința asupra existenței este un act de violență. Persoana cu adevărat non-violentă este cea care nu-și impune voința asupra existenței. Ia lucrurile așa cum sunt și se lasă întotdeauna surprinsă de comorile pe care i le aduce viața.

Dar voi doriți mereu altceva, așa că nimic din ceea ce primiți nu vă împlinește. Iar ceea ce doriți nu va veni, deoarece acest imens întreg nu este obligat să vă îndeplinească vouă dorințele. Puteți să acceptați ceea ce vine sau să vă împotriviți. Dacă vă împotriviți, veți trăi în iad, iar dacă acceptați, veți trăi în rai.

Așa definesc eu raiul și iadul: să fii alături de întreg înseamnă rai, să fii împotriva lui înseamnă iad.

Îmi spui: „Ai spus că meditația înseamnă non-acțiune“.

Da. Prin asta nu vreau să spun că practicantul meditației va deveni leneș, indolent. Nu! Va face o mie și unu de lucruri, dar nu va fi el cel care acționează. Rețineți acest lucru.

Un maestru zen tăia lemne. La el a venit în vizită un om care auzise despre el. Acesta făcuse o călătorie îndelungată prin munții unde trăia maestrul cu discipolii lui. L-a întrebat pe tăietorul de lemne – fiindcă nu și-ar fi închipuit că însuși maestrul tăia lemne: „Am auzit despre un mare maestru zen care este iluminat. Unde îl pot găsi?“

Iar maestrul spuse: „Uită-te la mine! Eu sunt acela!“

Omul crezu că tăietorul de lemne era nebun. Totuși, decise să fie politicoș, fiindcă e bine să te porți frumos cu nebunii... Mai ales că acesta avea un ditamai toporul în mână. Și părea atât de fioros...

Maestrul spuse: „Eu sunt cel pe care-l cauți! Ce dorești?“

Omul răspunse: „Deci tu ești marele maestru! Ce făceai înainte de a te ilumina?“

„Tăiam lemne și scoteam apă din fântână“, sosi răspunsul.

„Și acum ce faci?“

„Tai lemne și scot apă din fântână.“

„Atunci care este diferența?“ întrebă omul. „Ce sens are să ajungi la iluminare dacă după aceea continui să tai lemne și să scoți apă din fântână?“

Maestrul începu să râdă... iar munții și copacii trebuie să fi râs odată cu el. Se spune că în jurul mănăstirii, chiar și după câteva mii de ani, încă mai

răsună ecoul acelor râsete. Maestrul începu să râdă și spuse: „Prostule! Înainte de iluminare, tăiam lemne și scoteam apa din fântână. Acum apa este scoasă și lemnul este tăiat. Nu sunt eu cel care acționează. Asta este diferența.“

Eu nu spun că persoana care meditează trebuie să devină leneșă, apatică, fără viață. De fapt, cel ce practică meditația va avea mai multă energie decât va avea vreodată cel care nu practică, iar această energie va dansa în ritmul ei: va tăia lemne, va scoate apă din fântână...

Practicantul meditației poate deveni extrem de creativ – de fapt, doar cineva care meditează poate fi creativ – întrucât toate energiile se adună în momentul prezent. El are atâta energie, încât aceasta se revarsă în jurul lui. Are un recipient mic și atât de multă energie, încât începe să dea pe dinafară. Însă nu acționează: acțiunile lui sunt lipsite de voință. Dansează fiindcă dansul se întâmplă de la sine, iubește fiindcă iubirea se întâmplă de la sine.

Gândește-te puțin: poți iubi din voință? Dacă ți se poruncește: „Iubește-o pe această femeie“ sau „Iubește-l pe acest bărbat!“, vei vrea să-l sau s-o iubești? Nu poți decât să schițezi niște gesturi de dragoste lipsite de orice conținut. Poți s-o îmbrățișezi pe femeie, poți s-o săruți, dar s-o iubești? Nu poți iubi din voință. E pur și simplu imposibil! Sigur, poți fi obligat, ți se poate ordona: „Privește frumusețea acestui trandafir!“, iar dacă cineva stă în spatele tău cu o pușcă și îți spune: „Privește frumusețea acestei flori, altfel te împușc“, te vei uita și vei spune: „Da, e minunată, e extraordinar de frumoasă“.

Iată o veche povestire sufită...

Tamerlan a cucerit orașul lui Mulla Nasruddin, despre care auzise o sumedenie de povești misterioase; se zvonea că avea puteri oculte, ezoterice...

Primul lucru pe care l-a făcut a fost să-i poruncească lui Mulla să vină la curte. L-a întrebat: „Am auzit multe lucruri despre experiențele tale

ezoterice, despre puterile tale oculte. Sunt adevărate? Te rog să nu mă minți. Știi că sunt un om periculos. Dacă te prind cu minciuna, îți tai capul imediat“. Și-și scoase sabia din teacă – o sabie goală în mâinile lui Tamerlan, care obișnuia să-i taie pe oameni ca și cum ar fi fost niște păpuși, și o făcea cu plăcere.

Mulla privi în jos și spuse: „Știi, văd iadul acolo jos, în adâncimile pământului; diavolii îi torturează pe oameni și peste tot sunt flăcări uriașe“. Apoi privi în sus și spuse: „Uite, acolo văd raiul. Dumnezeu șade pe un imens tron aurit, iar îngerii dansează și cântă în jurul lui, preamărindu-l“.

Tamerlan întrebă: „Cum săvârșești aceste miracole? Cum faci să vezi? Eu nu văd nimic! Care este secretul tău?“

Mulla spuse: „Nu e nici un secret – este doar frica –, nici eu nu văd nimic! Dacă-ți pui sabia înapoi în teacă, toate aceste viziuni vor dispărea. E doar frica, nimic altceva“.

Continuați să duceți o viață plină de frică, dorință, ambiție, lăcomie. Iar din frica voastră ați creat raiul și iadul, din lăcomia voastră ați creat raiul și iadul, din ambiția voastră ați creat raiul și iadul – însă acestea nu sunt decât creațiile voastre. Din lăcomia voastră s-au născut marile voastre filosofii. Dumnezeu vostru nu este altceva decât frica voastră personificată, iar rugăciunile voastre nu sunt decât tremurăturile voastre. Vă este frică.

Vă spun următoarele: nu e nevoie de nici o rugăciune, nu e nevoie de rai și de iad. Totul vă stă la dispoziție chiar în acest moment. Trebuie doar să renunțați la voința voastră stupidă. Lăsați-l pe Dumnezeu să-și manifeste voința prin voi, lăsați-l pe Dumnezeu să trăiască prin voi. Și nu veți deveni leneși. Dimpotrivă, veți deveni extrem de creativi. Din voi se vor revărsa poezii extraordinare, în voi va vibra o muzică superbă. Dar un lucru e sigur: nu le veți considera propria creație, ci veți ști că ele reprezintă creația lui Dumnezeu. El vorbește prin voi, el pictează prin voi, el iubește prin voi.

Nu puteți iubi prin intermediul voinței. Vi se poate porunci să iubiți, și chiar asta se întâmplă: milioane de cupluri din lume au primit ordin să iubească, întrucât li s-a spus: „E soția ta – iubește-o!“ și „E soțul tău – iubește-l!“ Ce e de făcut? Poliția, tribunalul, guvernul stau la pândă – și dacă nu iubiți, ați

dat de bucluc. De frică, încercați să vă prefaceți. Și, firește, asta nu vă face fericiți. În același fel, vă duceți la biserică, la templu sau la moschee ca să vă rugați, fiindcă vi s-a poruncit să vă rugați. Dacă nu vă rugați, veți ajunge în iad – și cine vrea să sufere în iad? Nu suferiți destul în viață? Cine vrea să meargă în iad? E destulă suferință și așa! Vrem să ocolim iadul, așa că mergem să ne rugăm. Dar o facem din frică – și tot ce facem din frică este fals. Nu vă puteți ruga prin puterea voinței, nu puteți iubi din voință, nu puteți trăi experiența frumuseții din voință. Așa ceva nu este posibil. Nimic din ce are valoare nu este posibil prin puterea voinței. Tot ce este frumos, tot ce este măreț se întâmplă atunci când voința dispăre.

Nu e nevoie să vă concentrați, deoarece concentrarea înseamnă tensiune. E necesară o stare de non-concentrare deplină, pentru a fi deschiși și receptivi în toate direcțiile, către întreaga existență. Și diferența este uriașă: când vă concentrați, vă îndreptați atenția asupra unui singur lucru, dar vă închideți față de tot restul existenței.

De pildă, dacă mă ascultați pe mine, o puteți face în două moduri. Primul este calea concentrării despre care ați învățat la școală, colegiu sau universitate. Dacă vă concentrați asupra mea, veți fi foarte încordați și veți obosi. Atunci nu veți mai auzi zgomotul avionului care trece deasupra noastră, ciripitul păsărilor și adierea vântului printre ramuri. Veți exclude toate aceste lucruri din conștiința voastră. Vă veți restrânge câmpul conștiinței, iar asta e foarte obositor, necesită un efort imens.

Dar mai există un mod de a asculta, pe care-l folosesc eu: pur și simplu să fiți deschiși, receptivi. Eu vorbesc, avioanele trec deasupra noastră și le auziți zgomotul, păsările cântă și le auziți ciripitul – însă toate acestea nu vă distrag atenția. De fapt, ceea ce spun eu devine și mai frumos, fiindcă se îmbogățește cu multe alte lucruri. Cântecele păsărilor adaugă ceva spuselor mele; cuvintele mele se întregesc, nu mai sunt separate de viață. Ele reprezintă astfel întreaga viață. Copacii, vântul, ploaia și soarele fac parte din ele. Iar după o oră nu veți obosi, ci vă veți simți înviorați, relaxați. E posibil să nu vă amintiți exact spuselor mele, dar nici nu e nevoie, fiindcă le veți fi absorbit. Vor avea impact asupra voastră pentru totdeauna, vor deveni o parte din voi, fiindcă le veți fi internalizat. Dacă nu înțelegeți un lucru, trebuie să-l memorați. Dacă îl înțelegeți, nu mai e nevoie să-l păstrați în memorie. Memorați un lucru atunci când nu-l înțelegeți, din frică: poate cândva, în viitor, veți avea nevoie de el, așa că trebuie să vă programați

mintea. Dar asta e o treabă obositoare. Concentrarea e obositoare.

Eu vă învăț să meditați, nu să vă concentrați. Iar diferența este următoarea: meditația nu este altceva decât o stare de deschidere, de receptivitate față de tot ce se întâmplă – atunci, dintr-odată, asupra voastră coboară liniștea, sunteți pătrunși de necunoscut, cerul străpunge pământul. Atunci Dumnezeu e foarte aproape de voi: vă ține de mână, îl respirați. Vreau să trăiți experiența lui Dumnezeu cu mine. Nu vreau să practicați asta mai târziu. N-are nici un sens! Dacă nu puteți trăi această experiență aici, cu mine, unde o veți trăi? Credeți că șezând ca niște nechibzuiți la voi în cameră, în poziția lotus, veți trăi experiența lui Dumnezeu? Trăiți această experiență chiar acum! Este o stare de non-acțiune – eu nu fac nimic. Faptul că vă vorbesc nu reprezintă o acțiune, ci un răspuns. Este ceva natural. Prezența voastră îl provoacă. Nu eu vreau să se întâmple asta, ci pur și simplu se întâmplă. Iar faptul că voi mă ascultați nu trebuie să fie în nici un fel un act de voință: lăsați să se întâmple. Atunci se va produce întâlnirea, comuniunea.

Nu e nevoie de concentrare, nu e nevoie de alegere, nu e nevoie de voință. Acestea sunt căi ale egoului, iar egoul trebuie abandonat total. Atunci veți trăi într-un mod total diferit, fără ego. Aceasta este calea, Tao.

A treia întrebare:

Osho,

De ce adorm mereu în timpul discursului?

Asta este o practică religioasă foarte veche. Nu e ceva nou. Nu faci nimic special. Așa pățesc întotdeauna oamenii religioși. Poți s-o iei ca pe un semn că ești pe cale să devii religios!

Am auzit o povestire...

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, pastorul unei biserici a fost întrebat câte persoane ar putea dormi în clădirea bisericii în eventualitatea unui atac.

„Nu știu“, răspunse pastorul, „dar în fiecare duminică dimineată dorm cam patru sute de persoane“.

E foarte bine. Bucură-te de somn! Nu te simți vinovat. Somnul este o activitate spirituală, la fel ca orice altceva. Lasă-l să vină. Nu-ți face griji în legătură cu somnul: altminteri, vei începe să te lupți cu el. Ce-o să iasă dacă o să simți că ți-e somn, dar n-o să-ți dai voie să dormi?

Eu nu-ți poruncesc nimic. Nu-ți dau nici un ordin. Nu spun: „Nu dormi. E nepolitic, e un păcat“. Nu! La urma urmei, ce-ai putea să faci? Dacă ți-e somn, asta este. Lasă somnul să vină. Cufundă-te în el ușor, pe deplin, și vei fi surprins – în curând somnul va dispărea. Sau va apărea un nou fenomen: vei fi capabil să dormi și să-mi absorbi spusele în același timp.

În India există un termen anume pentru acest fenomen, pe care nu-l găsim în nici o altă limbă, fiindcă alții n-au pătruns atât de adânc în aceste spații. Se numește yoga nidra, un somn meditativ. Dacă mă ascuți în mod total, te poți relaxa. Iar relaxarea te va conduce într-un somn diferit de cel obișnuit. Nu vei auzi exact spusele mele, însă vei descoperi că în tine ceva se întâmplă în mod constant. Așa ca n-ai de ce să-ți faci griji.

E posibil să-ți fie somn din multe motive. Poate că noaptea nu dormi destul de adânc. Te rog să reții că nu sunt împotriva somnului. Nu sunt împotriva a nimic. Dacă nu dormi bine noaptea, e posibil ca dimineța, simțind iubire pentru mine, simțind afecțiune pentru mine, fiind împreună cu mine, să începi să te simți ca și cum ai fi îmbrățișat și să adormi. Nu e nici o problemă, e ceva cât se poate de sănătos. Iar dacă poți dormi adânc aici, în curând vei putea dormi adânc și noaptea. Atunci problema va dispărea. Dacă este un somn obișnuit, va dispărea. Dacă este yoga nidra, un somn meditativ, va deveni din ce în ce mai adânc. Însă nu vei rata nimic.

Să nu te simți vinovat, deoarece, după cum ți-am spus, acest fenomen este o

tradiție religioasă străveche. De fapt, sunt medici care-i trimit pe suferinzii de insomnie la discursuri religioase.

Asta îmi amintește de un ateu care intra deseori în dezbateri cu pastorul. După multe insistențe, ateul fu în cele din urmă de acord să participe la o slujbă religioasă duminica următoare. Pastorul pregăti un discurs foarte iscusit, având în vedere că prietenul său aprecia foarte mult logica. Când s-au întâlnit în ziua următoare, ateul mărturisi: „Să știi că predica ta de ieri m-a ținut treaz până dimineața“.

Pastorul radia. „Îmi pare bine că am reușit să te fac să te îndoiești de înțelepciunea convingerilor tale“.

„A, nu, nu despre asta e vorba“, spuse prietenul său. „Vezi tu, când dorm în timpul zilei, nu mai pot să dorm noaptea.“

Te rog să ții minte că la mine e voie să dormi. Să nu te simți vinovat. Dacă vreau să te dezbari de ceva, acel lucru este vinovăția; dacă te simți vinovat, lucrurile mărunte se vor transforma în adevărate răni. Îți vei spune: „Am adormit! Ce vor crede ceilalți?“ Dar asta n-are nici o importanță. Ce dacă adormi? Nici în starea de veghe nu ești foarte treaz, așa că nu cred că ai nimic de pierdut. Ce este starea ta de veghe? Ții ochii deschiși, asta-i tot. Și poți dormi foarte bine și cu ochii deschiși: e nevoie doar de puțin exercițiu. Asta este cauza multor accidente de mașină. Multe asemenea accidente au loc între două și patru dimineața, fiindcă șoferul încearcă din greu să-și țină ochii deschiși; iar în cele din urmă, reușește să doarmă cu ochii deschiși. Își tine ochii deschiși și adoarme așa. Este o constatare științifică. Și așa se produce accidentul, fiindcă șoferul crede că e treaz și continuă să conducă, însă somnul a pus stăpânire pe el; nu mai e conștient.

Nici când ești în stare de veghe nu prea ești treaz; e trează doar o mică parte din tine. Așa că nu e cazul să-ți faci griji.

Când sannyasinii vin să mă întrebe „Ce trebuie să facem?“, eu le spun: nu vă împotriviți, altminteri nici nu mă veți mai auzi, nici nu veți dormi. Este o problemă complet inutilă. Dacă vă luptați cu somnul, nu puteți înțelege ce

spun și nici nu puteți dormi. Faceți măcar unul dintre aceste lucruri – dormiți. Dacă este vorba despre somn fizic, vă va ajuta: în curând veți putea dormi bine noaptea, fiindcă veți deprinde arta somnului. Dacă puteți dormi în timp ce strig la voi, cum ar fi posibil să rămâneți treji noaptea? Iar dacă este yoga nidra, atunci veți pătrunde într-un spațiu de o frumusețe extraordinară.

Sunt printre noi oameni care pot pătrunde în yoga nidra: unul dintre ei este Sheela, altul e Mukta, altul e Arup. Acești oameni intră în yoga nidra. Foarte bine! Îi cuprinde o tăcere atât de profundă, încât dau impresia că adorm. Și chiar adorm, însă în ei începe să pătrundă ceva. Yoga nidra este asemenea unui somn hipnotic.

Poți să mergi la Santosh, hipnoterapeutul nostru, ca să-ți spună mai multe despre asta. În starea de somn hipnotic, se poate întâmpla ceva de o frumusețe incredibilă.

Ce se petrece într-un somn hipnotic? Persoana doarme pentru restul lumii, dar nu și pentru hipnoterapeut. Continuă să-l asculte: o fereastră rămâne deschisă. De aceea hipnoterapeutul îi poate da ordine. El poate să-i spună omului hipnotizat: „Ridică-te!“, iar el se ridică numaidecât. Dacă îi vorbește altcineva, nu-l va asculta, va rămâne adormit. Asta se întâmplă în yoga nidra.

Alături de maestru, te relaxezi foarte profund; unde în altă parte te-ai mai putea relaxa așa? Unde în altă parte te simți atât de bine-venit, atât de iubit, atât de prețuit? Începi să fii cuprins de o stare asemănătoare cu somnul.

De fapt, cuvântul hypnos înseamnă somn. Semnificația acestui cuvânt este somn. Începi să intri într-o stare relaxată, dar continui să-mi auzi vocea. Poate că intelectul tău nu-mi înțelege cuvintele, dar inima ta continuă să le absoarbă. Și atunci ele pătrund undeva adânc, uneori mai adânc decât atunci când le auzi în stare de veghe.

Am auzit o poveste...

Herb McGlinchey, un lider politic din Philadelphia, era urmărit de un reporter care încerca să scrie un articol despre cum își petrece ziua un

politician ocupat. McGlinchey era celebru pentru capacitatea lui de a bea fără a se îmbăta. La sfârșitul zilei, era cât se poate de proaspăt și de vioi, însă reporterul care-l urmărea din bar în bar, odată ajunși în al patruzeci și doilea club, era beat criță și trăgea un pui de somn la tejghea, cu capul sprijinit pe brațe. McGlinchey îi șoptea la ureche: „McGlinchey este cel mai tare. McGlinchey este grozav“.

„Ce faci acolo, Herb?“ îl întrebă un angajat.

„Taci din gură!“, spuse McGlinchey. „Vorbesc cu subconștientul lui. Tipul ăsta o să fie unul de-ai noștri!“

Când pătrunzi în yoga nidra, mintea ta conștientă adoarme, dar inconștientul tău este cât se poate de treaz și continuă să absoarbă. Iar ceea ce absorbi ajunge până în profunzime, până la rădăcinile tale.

Așa că nu-ți face griji în legătură cu asta. Dacă adormi, adormi. Dacă ți-e foame, mănânci; dacă ești obosit, dormi. Când e cald, e cald, iar când e frig, e frig. Acceptarea înseamnă încredere.

A patra întrebare:

Osho,

Cum te simți când cineva renunță la sannyas?

Mă simt excelent! Fiindcă nu poți renunța la sannyas decât dacă eu renunț la tine. Când observ că e aproape imposibil să lucrez cu tine, când văd că nu vei fi niciodată receptiv față de mine – cel puțin nu în această viață –, încep să mă îndepărtez de tine. Tu nu-ți dai seama, fiindcă nu ți-ai dat seama nici măcar de faptul că mă apropiasem de tine. Dacă ai fi conștient de implicarea mea în ceea ce te privește, n-ar mai fi nevoie să renunț la tine.

Dar eu încep să-mi retrag energia de la tine, fiindcă aş putea folosi această energie pentru altcineva, aş putea să-mi investesc timpul în cineva mai receptiv, cu mai mult potențial. Iar tu vei avea nevoie de un alt Buddha altădată, în altă viață. Acum nu e momentul potrivit pentru tine; nu în viața asta. Dar de vreme ce nu ești conștient de nimic, într-o zi ai impresia că ai renunțat la sannyas. Însă eu am renunțat la tine cu mult înainte să renunți tu la mine. Mi s-a întâmplat chiar să mă îndepărtez de cineva cu doi ani înainte să renunțe acea persoană la sannyas. A fost nevoie de doi ani fiindcă oamenii au obiceiul să amâne la nesfârșit. Dar ca să nu se simtă prost, eu le dau întotdeauna impresia că ei sunt cei care renunță. Nu dau afară pe nimeni, cel puțin nu în mod direct. Întotdeauna îi dau impresia persoanei că ea este cea care pleacă; în felul acesta, măcar se va simți bine că a făcut ceva.

Dar în asemenea ocazii eu mă simt întotdeauna excelent, fiindcă mi s-a luat o povară de pe umeri. Dacă o persoană este ca o stâncă, e greu de purtat în spate. Iar dacă nu vrea să coopereze, atunci este cu desăvârșire inutil să lucrez cu ea. Totul are o limită. Lucrez, fac tot ce se poate face, dar dacă văd că e un caz imposibil – și există asemenea cazuri –, atunci las munca asta pe seama altcuiva, într-o altă viață.

Cu siguranță, în viitor vor sosi foarte mulți buddhași care vor avea nevoie de adepți, așa că nu e cazul să mă ocup eu de toți! Gautama Buddha a avut grijă de mine, eu trebuie să am grijă de alți buddhași care vor veni.

Asta îmi amintește de pățania unui pastor presbiterian.

Într-o vară, bapțiștii și metodiștii au convenit să organizeze o săptămână de întâlniri pentru renașterea credinței religioase. Cu mari rețineri, presbiterienii au fost de acord să li se alăture. La sfârșitul săptămânii, pastorii s-au întâlnit ca să vorbească despre rezultatele sesiunii biblice din tabără. Metodistul a spus: „Am câștigat patru noi membri“.

Baptistul a spus: „La noi a fost și mai bine. Șase persoane s-au convertit la credința baptistă“.

S-au întors amândoi către presbiterian și l-au întrebat cum a mers pentru el. Pastorul răspunse: „Noi am fost cei mai tari. N-am adus membri noi, ci

am scăpat de zece“.

Munca mea are două aspecte; în primul rând, trebuie să-i ajut pe oameni să devină sannyasini – să devină conștienți de propriile posibilități, de potențialul lor, să speră că și le pot dezvolta. Dar când văd că e imposibil de lucrat cu cineva – cu cât îi dau mai mult, cu atât primește mai puțin, cu cât îi ofer mai mult, cu atât se închide mai mult, ca și cum i-aș fi dator cu ceva, când încep să am acest sentiment în permanență...

Și nu mă pripesc să iau vreo decizie. Îi ofer toate ocaziile, dar dacă nu se poate și nu se poate, atunci mă îndepărtez de el. Odată ce m-am retras, mai devreme sau mai târziu va trebui să renunț la sannyas. Funcționează în ambele sensuri. În momentul în care primești inițierea în sannyas, ai impresia că este alegerea ta. În majoritatea cazurilor însă, eu te-am ales pe tine: de aceea devii sannyasin. Altminteri n-ai fi fost în stare să-ți asumi un asemenea risc. În schimb, atunci când renunți la sannyas, este alegerea mea și te ajut să renunți, fiindcă altminteri s-ar putea să amâni acest lucru toată viața. Când vrei să primești inițierea în sannyas, amâni foarte mult. Când vrei să renunți la sannyas, la fel. Nu ești capabil să faci nimic imediat. Nu poți trăi clipa în totalitatea ei.

Odată ce ai renunțat la sannyas, există posibilitatea să te întorci, fiindcă o să-ți fie dor de mine și vei înțelege ce ai pierdut. Îți va lipsi hrana pe care ai primit-o, îți va lipsi legătura care s-a creat. Când le primești, tinzi să crezi că ți se cuvin. Uneori e bine să-ți fie retrase, ca să-ți fie sete de ele și să începi să înțelegi.

Însă când vei veni data viitoare la mine, nu va mai fi atât de ușor. Nu te voi iniția atât de ușor: va trebui să te dovedești vrednic de asta. Odată ce ai renunțat la sannyas, va fi greu să te întorci. Îți voi pune în cale tot felul de obstacole. Dacă nu le depășești, nu vei fi acceptat din nou.

Acest lucru este menit să te ajute, fiindcă sunt persoane care nu se pot bucura de ceva decât dacă e greu. Dacă totul este foarte simplu, foarte ușor, nu sunt mulțumite. Au nevoie de eforturi laborioase, îndelungate.

Sannyas este un fenomen simplu, întrucât fundamentul lui este să te relaxezi și să trăiești în tao; să te relaxezi și să-l lași pe Dumnezeu să aibă grijă de

tine. Trebuie să fie foarte simplu și chiar este simplu, însă mintea ta înțelege mai ușor lucrurile dificile; dacă ai obstacole de trecut, te simți provocat.

Știți ce a spus Hillary când a ajuns pe vârful Everest? A fost întrebat: „De ce? De ce ți-ai asumat un asemenea risc? Nu aveai nimic de câștigat. Te-ai dus până acolo și te-ai întors. De ce ți-ai asumat riscul? Mai ales că înaintea ta mulți și-au jertfit viața pe acest drum; oamenii încearcă de aproape 70 de ani să ajungă pe Everest“.

Știți ce a răspuns Hillary? „A fost o provocare extraordinară! Simpla prezență a vârfului Everest încă necucerit a fost o provocare extraordinară. Trebuia să fie cucerit! Știu, nu aveam nimic de câștigat, dar asta nu contează. Cum să stea Everestul acolo, semeț, necucerit? Oamenii trebuie să-l cucerească!“

Așa funcționează mintea umană.

Prin urmare, când cineva se întoarce – și sunt mulți în această situație – îi va fi dificil. O să-i pun în cale tot felul de obstacole, spre binele lui. Îi vor fi de ajutor.

Ultima întrebare:

Osho,

Mă întreb de ce nu mă lovești în cap, la fel ca pe ceilalți.

O să-ți spun o povestioară.

Întrebarea ta îmi amintește de samurarii japonezi capabili să despice muște în zbor cu sabia. Un turist american a auzit despre incredibila măiestrie a practicanților unui ritual străvechi. Aflat la Tokyo, s-a interesat cine era cel mai bun spadasin. Cei aflați pe primele două locuri nu erau disponibili, însă americanul a avut ocazia să-l vadă pe samuraiul aflat pe locul al treilea. Spadasinul dădu drumul unui muște dintr-o sticlă. O lovi cu sabia în zbor și musca fu retezată în două.

Americanul rămase impresionat. Nu-și putea închipui un nivel de măiestrie mai înalt. Dar puțin mai târziu primi o invitație pentru a-l vedea pe samuraiul aflat pe locul al doilea. Acesta slobozi la rândul său o muscă dintr-o sticlă. Din două lovituri de spadă, musca fu tăiată în patru în timpul zborului.

Americanul se întreba cu ce ar fi putut fi mai bun cel aflat pe primul loc. În cele din urmă, îi veni rândul să-l vadă. Fu condus în sala unde se afla cel mai bun spadasin din Japonia. Aici asistă la același ritual al slobozirii muștei. În timp ce musca bâzâia, spadasinul despică aerul cu sabia. Spre marea surprindere a americanului, musca a continuat să zboare.

Americanul spuse: „Nu înțeleg de ce ești numărul unu. Cel aflat pe locul al treilea a tăiat musca în două, iar cel aflat pe locul al doilea a tăiat-o în patru. Dar tu nici măcar n-ai atins-o“.

„Nici măcar n-am atins-o?“ replică spadasinul de pe primul loc. „Îți garantez că musca aceea nu se va mai reproduce vreodată!“

Destul pentru azi.

Acolo unde pozitivul și negativul se întâlnesc

Tao, cel nedivizat, Unicul, dă naștere la două principii opuse ale realității, întunericul și lumina, yin și yang. De la yin vine principiul feminin receptiv; de la yang vine principiul masculin creativ; de la yin vine ming, viața; de la yang, hsing sau natura umană.

Fiecare individ conține o monadă centrală, care, în momentul concepției, se divizează în viață și natură umană, ming și hsing.

În existența trupească personală a individului ele sunt reprezentate prin alți doi poli, anima și animus. De-a lungul întregii vieți a individului, aceștia doi sunt în conflict, fiecare străduindu-se să domine.

Dacă energia vitală curge în jos, adică ea curge spre lumea exterioară fără să întâlnească nici un obstacol în cale, anima iese victorioasă asupra lui animus; nici o Floare de Aur nu se deschide atunci. Dacă energia vitală e condusă prin intermediul procesului de „curgere inversă“, adică dacă e conservată și determinată să se „ridice“ în loc să i se permită să se risipească, animus a ieșit victorios. Un om care rămâne pe calea conservării de-a lungul întregii vieți poate ajunge la stadiul Florii de Aur, care atunci îi eliberează egoul de conflictul contrariilor și redevine parte din tao, cel nedivizat, Unicul.

Vechiul iaz

Broasca sare înăuntru

Sunetul apei.

Acesta este unul dintre haikuurile cele mai cunoscute ale lui Matsuo Basho. El are acea savoare specială de care sunt conștienți numai cei treziți. Frumusețea lui nu e numai estetică, ci și existențială. Parfumul lui e acela al stării de buddha.

Tao înseamnă pur și simplu ceea ce este, fără nici un adjectiv calificativ. Tao înseamnă pur și simplu așa.

Vechiul iaz

Broasca sare înăuntru

Sunetul apei.

Haikuul nu este poezie obișnuită. Poezia obișnuită e aceea a imaginației. Poezia obișnuită e o creație a minții. Haikuul nu face decât să reflecte ceea ce este. Conștiința devine o oglindă și reflectă ceea ce i se arată. Oglinda rămâne neatinsă de ceea ce reflectă.

Un om urât trece prin fața unei oglinzi – oglinda nu se urâtește, ea rămâne la fel cum era. Un om frumos trece prin fața ei, oglinda nu se înfrumusețează. Iar când nu e nimeni pe care să îl reflecte, oglinda rămâne în continuare la fel. Indiferent dacă reflectă sau nu, indiferent dacă reflectă ceva bun sau ceva rău, oglinda rămâne imaculată. La fel e și conștiința celui care s-a trezit.

Basho a fost discipol al maestrului zen Buko. La vremea când a luat naștere acest frumos haiku, el trăia într-o colibă mică aflată la marginea unui iaz vechi. Într-o zi, după o ploaie scurtă, maestrul Buko a venit pe la Basho și l-a întrebat: „Cum stai cu înțelegerea zilele astea?”

Rețineți, maestrul n-a întrebat despre cunoaștere. A întrebat: „Cum stai cu înțelegerea?”

Înțelegerea e cu totul diferită de cunoaștere. Cunoașterea e împrumutată, înțelegerea e a ta, proprie. Cunoașterea vine din afară, înțelegerea izvorăște din tine. Cunoașterea e urâtă, fiindcă e la mâna a doua. Iar cunoașterea nu poate deveni niciodată parte din ființa ta. Ea va rămâne străină, nu va putea prinde rădăcini în tine. Înțelegerea crește din tine, ea e propria înflorire. E a ta în mod autentic, și de aceea e frumoasă, și de aceea eliberează.

Adevărul nu poate fi niciodată împrumutat de la cineva, iar un adevăr împrumutat nu mai e un adevăr. Un adevăr împrumutat e deja o minciună. În clipa în care e rostit, adevărul devine minciună. Adevărul trebuie cunoscut prin experiență proprie, nu auzit, nu citit. Adevărul nu se va regăsi printre cunoștințele tale dobândite, nu se va regăsi printre lucrurile memorate de tine. El trebuie să fie existențial: fiecare por al ființei tale va trebui să-l simtă. Da, trebuie să fie simțit: fiecare respirație a ta trebuie să fie plină de el. Trebuie să pulseze în tine, trebuie să circule prin tine precum sângele. Când ai înțeles adevărul, ai devenit adevărul.

De aceea maestrul Buko l-a întrebat pe discipolul său: „Basho, cum stai cu înțelegerea zilele astea?“ Și nu uitați acele două frumoase cuvinte, „zilele astea“.

Adevărul crește mereu. Adevărul e o mișcare. El nu e static, e dinamic. E un dans. E precum copacii care cresc, și precum râurile care curg, și precum stelele care se mișcă. Adevărul nu e niciodată, în nici o clipă, un fenomen static. E absolut dinamic, e mișcare. Ca să fie viu trebuie să fie în mișcare.

Numai moartea e statică, numai moartea e stagnantă. De aceea oamenii morți pot să pară vii la suprafață, dar dacă adevărul lor nu mai crește, ei sunt morți. Sufletul lor nu mai evoluează. Adevărul nu e o idee, ci însăși ființa ta, însuși sufletul tău.

De aceea maestrul a întrebat: „Cum stai cu înțelegerea zilele astea?“ El nu întreabă despre trecut. Cunoașterea e întotdeauna despre trecut, imaginația e întotdeauna despre viitor. El întreabă despre prezent, întreabă despre imediat.

Basho i-a răspuns:

Ploaia a trecut

Mușchiul verde s-a umezit.

Cu numai câteva clipe înainte ploua: ploaia a trecut, mușchiul verde s-a

umezit. E bine, dar nu foarte bine. E deja trecut. Nu mai e imediat. E deja o amintire, nu mai e experiență în desfășurare. Buko n-a fost mulțumit – răspunsul era bun, dar nu grozav. Iar un maestru nu e niciodată mulțumit până când răspunsul nu e absolut, până când răspunsul nu e așa cum ar trebui într-adevăr să fie – și mai ales când e vorba de un om cu potențialul lui Basho.

Nimeni nu știe despre Buko, maestrul lui. Acesta este cunoscut numai datorită lui Basho. Discipolul avea un potențial infinit, maestrul nu putea fi mulțumit cu una, cu două. Rețineți! Cu cât ai un potențial mai mare, cu atât vei primi sarcini mai grele. Maestrul va fi sever cu tine. Va fi foarte dur cu tine.

Răspunsul ar fi fost bun dacă ar fi venit din partea cuiva cu un potențial mai mic decât al lui Basho – maestrul ar fi dat, poate, din cap, în semn de consimțământ –, dar nu în cazul lui Basho. Chiar și un interval de câteva minute e un interval destul de mare. Ploaia nu mai e, a trecut, norii s-au împrăștiat, e deja senin, soarele strălucește peste tot, peste vechiul iaz, peste colibă...

Maestrul i-a zis: „Mai spune ceva!”

Iar când maestrul îți zice „Mai spune ceva!”, nu înseamnă că vrea să mai vorbești încă un pic despre același lucru, acel „mai” nu are sens cantitativ. Ce vrea el să spui e ceva mai profund, mai intens, mai existențial, să spui ceva mai mult – în sens calitativ!

În acea clipă, Basho a auzit sunetul pe care l-a făcut o broască atunci când a sărit în iaz. Și a zis:

Broasca sare înăuntru

Sunetul apei.

Asta înseamnă tao: imediatul, ceea ce este, viu, pulsând, în clipa asta. Tao nu știe de trecut, nu știe de viitor. Tao cunoaște doar un singur tip de timp, iar acela e prezentul. Tao știe numai de aiciacum. Lasă-ți mintea să dispară și atunci nu mai există trecut și nu mai există viitor. Trecutul și viitorul sunt

creații ale minții. În realitate, există numai prezent. Iar când nu mai există trecut, nu mai există viitor, cum ai putea să-l mai numești prezent? Fiindcă prezentul are sens numai prin raportare la trecut și la viitor. Prezentul e prins la mijloc, ca într-un sendviș, între trecut și viitor. Dacă ai înlăturat trecutul și ai înlăturat viitorul, prezentul dispare și el.

Acela e momentul lui tao: când timpul dispare, când ești în imediatul absolut, când ești absolut aiciacum și nici nu mai rătăcești pe cine știe unde în compania fantomelor trecutului, nici nu te mai lași furat de imagini despre viitorul nenăscut încă. Acela e momentul iluminării: când timpul nu mai e, iar tu ești cu desăvârșire aici și nicăieri altundeva. Iar când nu mai există timp, nu mai există minte. Mintea și timpul sunt sinonime. Cu cât ai mai multă minte, cu atât ești mai conștient de timp. De aceea în lumea occidentală a apărut o mare conștiință a timpului: din cauza cultivării minții.

Duceți-vă la oamenii primitivi care trăiesc în munți sau în jungle, duceți-vă la aborigeni și nu veți găsi acolo o conștiință a timpului, fiindcă mintea n-a fost cultivată încă. Și se întâmplă din nou – atunci când, prin intermediul înțelegerii, lași în urmă orice nostalgie față de trecut și orice fantezii legate de viitor, timpul dispare din nou. Și odată cu dispariția timpului, brusc mintea nu mai e de găsit. Iar când nu mai există minte, e liniște. În liniștea aceea, ceea ce e dincolo pătrunde pe pământ, în liniștea aceea neștiutul coboară în tine. În liniștea aceea, se află întâlnirea cu Dumnezeu, în liniștea aceea, e binecuvântarea. În liniștea aceea e Împărăția lui Dumnezeu.

Basho a spus:

Broasca sare înăuntru

Sunetul apei.

Aceasta este o afirmație înrădăcinată în tao. Acesta este tao – simplu, pur, gol.

La auzul acestui răspuns, maestrul a fost imediat încântat. Maestrul e

întotdeauna încântat când un discipol revine acasă. Încântarea maestrului nu cunoaște limite, ca și cum s-ar ilumina din nou! Și mai multă perfecțiune e adăugată ființei lui deja perfecte. Nu avea nevoie să-i fie adăugat nimic, dar de fiecare dată când într-un discipol izbucnește lumina conștientizării, se aprinde, maestrul se simte de parcă s-ar ilumina din nou.

Maestrul a fost din cale-afară de încântat, și încântarea maestrului a devenit prilejul iluminării lui Basho. Văzând încântarea de pe fața maestrului, văzând aura bucuriei sale, gestul lui aprobator de a da din cap – sau poate că n-a zis absolut nimic –, tăcerea sa revărsându-se asupra discipolului în chip de grație, Basho s-a iluminat! Ce moment pentru a te ilumina! Mii de oameni s-au iluminat în trecut, dar felul în care s-a iluminat Basho e pur și simplu unic. Pentru că maestrul era încântat, însăși încântarea maestrului a pătruns în inima lui ca o sabie. Florile s-au revărsat asupra lui, fiindcă maestrul a zâmbit, pesemne... Muzica neauzită s-a făcut auzită, fiindcă maestrul trebuie că s-a uitat la el cu bucurie, cu binecuvântare.

Nu știu, dar Buko trebuie să fi dansat sau să fi făcut ceva nebunesc de felul acesta. Iluminarea unui discipol nu e puțin lucru.

Ulterior, Basho a continuat să șlefuiască haikuul ca pe un diamant. Tot restul vieții a continuat să-l șlefuiască – fiindcă acesta este un fenomen rar, acest mic haiku:

Vechiul iaz

Broasca sare înăuntru

Sunetul apei.

Datorită lui a fost declanșat propriul proces de iluminare. A continuat să-l șlefuiască de parcă ar fi fost un diamant. A continuat să taie din el și să-i dea tot mai multă profunzime.

A adăugat: „Vechiul iaz“. Prima dată, haikuul suna așa:

Broasca sare înăuntru

Sunetul apei.

Apoi a adăugat: „Vechiul iaz“. Sentimentul meu e că acel vechi iaz a insistat să fie inclus. Și avea tot dreptul să fie inclus – fără el, n-ar fi existat nici o broască, nici o săritură, nici un sunet al apei; Basho îi datora mult vechiului iaz. L-a inclus.

Acum haikuul a devenit:

Vechiul iaz

Broasca sare înăuntru

Sunetul apei.

Apoi, și mai târziu, a renunțat la cuvântul „apei“.

Acum haikuul nu mai era perfect ca înainte, dar era complet. Acum era așa:

Vechiul iaz

broasca sare înăuntru

sunetul

Nu e perfect ca înainte, dar e complet. La ce mă refer când spun că e complet?

Acum e un fenomen în plină evoluție, nu mai are punct. Înainte exista un punct, era un produs finit; nu mai puteai să-i adaugi nimic. Nu-ți lasă nimic asupra căruia să meditezi. Dar doar „sunetul“, și cu asta deschide o ușă. Nu mai există punct final. Devine o căutare. Așa că acum e complet, dar nu mai e perfect. Acum e absolut complet, complet în sensul că e în plină evoluție. Acum e un copac care crește, imprevizibil. Acum fiecare trebuie să mediteze asupra lui. Și aceasta a devenit una dintre cele mai mari meditații pentru căutătorii care l-au urmat pe Basho. Acum are mai multă frumusețe decât înainte.

Amintiți-vă întotdeauna, orice lucru încheiat, încheiat definitiv, pierde ceva din el – devine mort. Toți marii pictori știu asta. Iar cele mai mari picturi sunt acelea care au fost lăsate puțin incomplete, căroră nu li s-a aplicat ultima tușă. Și cele mai mari poeme sunt acelea care au fost lăsate incomplete – așa încât să rămână o ușă deschisă prin care să poți intra, așa încât ființa ta să poată avea o comuniune cu poezia incompletă, așa încât ființa ta să o completeze, așa încât să fie completată în existența ta.

Acum a ajuns:

Vechiul iaz

Broasca sare înăuntrul

Sunetul

Încă și mai târziu a mai renunțat la alte câteva lucruri. Acum haikuul a devenit:

Vechiul iaz

Broasca sare înăuntru

Pleosc!

Acum urcă spre punctul culminant: doar „pleosc!“ Acum e mai fidel realității – realității broaștei, realității iazului, realității în sine. Realitatea cunoaște doar „pleosc!“ și te lasă acolo – să te întrebi, să cercetezi, să meditezi.

Cineva l-a întrebat pe Basho: „De ce ai renunțat la cuvântul apei și în cele din urmă și la sunetul?“

Basho a zis: „Vreau ca voi să auziți ce fel de sunet este. Nu vreau să spun eu, vreau să auziți voi ce fel de sunet este“.

Vechiul iaz

Broasca sare înăuntru

Pleosc!

Ești lăsat într-un spațiu meditativ nou. Brusc, vechiul iaz devine o realitate foarte apropiată. Poți să-l simți, e acolo. Iar broasca sare înăuntru: nu e o broască din trecut. Și „Pleosc!“ – poți s-o auzi încă o dată, devine o realitate. Aceasta este o mare artă – faptul că ceea ce a trăit artistul poate fi recreat de el în altcineva care e receptiv, care e disponibil, care e gata să pornească în călătoria explorării.

Aceasta este calea tuturor buddhașilor. Afirmatiile lor nu sunt altceva decât puncte de declanșare în voi a unui anumit proces numit meditație. Aceasta este calea lui tao: să te aducă la ceea ce este. Aceasta este și calea mea: să te ajut să cazi complet în momentul prezent. Momentul acesta! Asta e tot!

Tao nu e o doctrină. E un mod special de a deveni conștient. E calea trezirii, e calea iluminării, calea întoarcerii acasă. Tao înseamnă pur și simplu „Calea“. Și, rețineți, nu se referă la sensul obișnuit al cuvântului. Ori de câte ori auziți cuvântul „cale“, începeți să vă gândiți la o țintă, undeva departe, spre care vă duce calea. Nu. Tao înseamnă „Calea“, dar nu cu

referire la o țintă. Și atunci ce înseamnă? Înseamnă „felul în care sunt lucrurile“. Înseamnă pur și simplu felul în care sunt lucrurile, sunt deja, pur și simplu, așa: nu trebuie ajuns nicăieri, totul se revărsă asupra ta. Tu doar fii aici acum și celebrează.

Definiția pe care o dau eu religiei e celebrare.

Dar există oameni cărora nu le e pe plac un fenomen atât de simplu precum tao: egourile lor nu simt o provocare suficient de mare, sunt mereu interesați de calea cea mai grea. Sunt mereu interesați de dificultăți. Dacă nu există dificultăți, le vor crea ei. Nu pot face lucrurile într-un mod simplu. Sunt aproape incapabili de a fi simpli, iar a fi simplu e singurul mod prin care poți fi în Dumnezeu. Dumnezeu e simplitate, inocență.

Dumnezeu e la fel de simplu precum trandafirul sau precum chemarea cucului din crângul de mango. Dumnezeu e la fel de simplu precum chicotitul unei fete. Dumnezeu e la fel de simplu precum o frunză ce cade dintr-un copac. Dumnezeu e la fel de simplu precum adierea care trece prin ramurile pinilor străvechi.

Dar există oameni care n-ar vrea ca Dumnezeu să fie atât de simplu. Aceștia sunt oamenii care dau naștere teologiilor, aceștia sunt oamenii care elaborează speculații abstracte, dificile, despre Dumnezeu, care fac ca totul să fie atât de dificil încât să devină aproape incomprehensibil. Iar Dumnezeu e foarte simplu.

Vechiul iaz

Broasca sare înăuntru

Pleosc!

Da, Dumnezeu așa e...

Trebuie să vă reamintiți lucrul acesta iar și iar, fiindcă egoul vostru vă va juca feste. Așa ajung oamenii să rateze constant calea simplă a lui tao.

Creștinismul are foarte mulți adepți, budismul are foarte mulți adepți, islamul are foarte mulți adepți, dar tao încă n-a ajuns să fie o Biserică – n-a fost niciodată o Biserică, n-a devenit niciodată o organizație. Au existat indivizi care au urmat calea aceasta, care au ajuns la iluminare prin intermediul ei, dar ea n-a ajuns niciodată o cale a mulțimilor. De ce? Pentru că e accesibilă numai acelor care sunt gata să renunțe la căile egoului, care sunt gata să fie simpli, inocenți, asemenea copiilor.

Există oameni care caută mereu latura mai dificilă a problemei. Lor nu le apare niciodată soluția mai ușoară. Întotdeauna trebuie să se gândească la cea mai complicată dintre toate.

Îmi vine în minte un tânăr care formulase o cerere pentru a fi admis într-unul dintre cele mai exclusiviste cluburi din Newport. Era un tip rezervat și care nu avea nimic impresionant în aspectul său. A fost înștiințat că trebuia să joace o rundă de golf cu responsabilii clubului, ca o condiție obligatorie pentru a fi acceptat.

În ziua stabilită a venit la întâlnire echipat cu o crosă de hochei, cu un ciocan de crochet și cu un tac de biliard. Ceilalți s-au uitat la el cam neîncrezători, cu toate acestea au început jocul. Spre consternarea lor, tânărul a lovit mingea de golf cu crosa de hochei și a trimis-o la o distanță de 275 de metri, apoi a executat grațios a doua lovitură cu ajutorul ciocanului de crochet, trimițând mintea pe peluză, după care, lovind-o cu tacul de biliard, a introdus-o în gaura aflată la șase metri distanță.

După victoria zdrobitoare în fața celorlalți jucători, tânărul s-a retras împreună cu ei la barul clubului. Acolo a comandat un whiskey și o apă minerală, iar când acestea au sosit, și-a amestecat singur băutura turnând conținutul paharului de whiskey peste umăr, în apa minerală aflată în spatele lui, pe tejghea. Această nouă etalare a incredibilei coordonări fizice de care era capabil tânărul i-a năucit complet pe responsabilii clubului.

„Ești nemaipomenit!” au exclamat ei. „Cum de ai asemenea talente fantastice?”

„Toată viața mea“, le-a explicat tânărul, „activitatea fizică de orice fel a fost o simplă joacă de copii pentru mine. Ca să scap de plictiseala asta provocată de faptul că fac totul cu mare ușurință, încerc să fac fiecare lucru în modul

cel mai dificil cu putință. Astfel, joc tenis cu o paletă de ping-pong, joc ping-pong cu o rachetă de tenis și așa mai departe.“

„Ia stai puțin“, l-a întrerupt unul dintre cei prezenți. „Dacă, așa cum spui, faci orice activitate fizică în modul cel mai dificil cu putință, atunci aş vrea să te întreb un lucru...“

„Ştiu“, a răspuns tânărul, zâmbind. „Toată lumea mă întreabă acelaşi lucru, şi nu mă deranjează să-ţi spun: în picioare, într-un hamac.“

Aceasta este calea egoului.

Tao e simplu, cât se poate de simplu. Nu trebuie să stai în picioare, într-un hamac. Lucrul fundamental în legătură cu tao este acela că e o joacă de copii. Dar a fi copil pare aproape imposibil pentru oameni. Cine vrea să fie copil? Iisus spune: „Până când nu veţi fi asemenea copiilor, nu veţi intra în Împărăţia lui Dumnezeu“. Dar se pare că nimeni nu vrea să fie copil; de-aici vine nefericirea noastră.

Pe parcursul acestor zile, am pătruns tot mai adânc şi mai adânc în lumea lui tao. Astăzi discutăm ultimele sutre, observaţiile oferite în chip de concluzie de către maestrul Lu Tsu. Sunt simple. Trebuie doar să fii simplu ca să le înţelegi. Nu e cine ştie ce cunoaştere în ele, dar e cu siguranţă o profundă înţelegere. Nu vei deveni cunoscător datorită lor. De fapt, ele îţi vor înlătura orice cunoaştere, te vor face ignorant! Dar dacă un om poate fi ignorant, dacă poate fi suficient de curajos încât să renunţe la toată cunoaşterea şi să trăiască într-o stare de necunoaştere, atunci nu va mai exista nici un obstacol între el şi Dumnezeu, între el şi existenţă. Cunoaşterea e cea care creează obstacolul.

Adam a fost izgonit din Grădina Edenului din cauză că a mâncat fructul Pomului Cunoaşterii. Fructul acela trebuie eliminat. Odată scăpat de cunoaştere, eşti curat. Iar în curăţenia aceea, totul îţi stă la dispoziţie. Totul îţi stă deja la dispoziţie, dar nu poţi să vezi asta din cauză că nu eşti curat, ci eşti umplut până la refuz cu cunoaştere.

Sutrele:

Tao, cel nedivizat, Unicul, dă naștere la două principii opuse ale realității, întunericul și lumina, yin și yang. De la yin vine principiul feminin receptiv; de la yang vine principiul masculin creativ; de la yin vine ming, viața; de la yang, hsing sau natura umană.

Aceasta este partea de încheiere a Secretului Florii de Aur. Sutrelle acestea rezumă întregul tratat, ca să-l poți ține minte.

Tao, cel nedivizat, Unicul, dă naștere la două principii opuse ale realității...

Mai întâi de toate, ce e tao? E ceea ce este, nenumitul, imposibil de calificat, pur și simplu ceea ce este. El cuprinde totul. Cuprinde copacii și stelele, vă cuprinde pe voi și mă cuprinde pe mine, cuprinde animalele și păsările. Cuprinde tot ceea ce există. Iar ceea ce există cuprinde tot ceea ce a fost vreodată, și tot ceea ce este, și tot ceea ce va fi vreodată.

Tao nu poate fi rostit tocmai fiindcă el cuprinde totul – și nici un cuvânt nu poate cuprinde totul. Însuși scopul unui cuvânt este acela de a denota. Însuși scopul unui cuvânt e acela de a clasifica. O masă e o masă, nu un scaun, iar un scaun e un scaun, nu un câine, iar un câine e un câine, nu un om. Cuvântul are sens tocmai pentru că el implică o delimitare clară: exclude totul în rest, include doar ceva mic și exclude întreaga existență în rest.

Tao include totul, el nu exclude nimic. De aceea tao nu poate fi rostit. El poate fi indicat, dar nu rostit. Un om care trăiește în tao te poate face să-i simți gustul dacă ești gata să pătrunzi în el și îl lași să pătrundă în tine. Omul care trăiește în tao îți poate oferi o străfulgerare, rapidă ca un fulger, a totalității existenței... dar s-ar putea să te sperii. Asta s-a întâmplat în marele cântec, Bhagavad Gita.

Discipolul Arjuna l-a întrebat pe Krishna, maestrul său, prietenul său, îndrumătorul său: „Spui lucruri mari. Argumentezi bine. Dovezile tale sunt foarte convingătoare, și totuși în mine persistă îndoiala. Îndoiala vine din faptul că eu n-am cunoscut prin experiență proprie lucrurile pe care mi le spui. De ce nu-mi oferi puțin din experiența asta? Doar cât să-i simt gustul pe vârful limbii. Nu e nevoie să îmi aduci atâtea argumente, nu e nevoie să vii cu atâtea dovezi. Ajută-mă să-i simt gustul și voi fi convins, îndoielile mele vor dispărea“.

„Bine“, i-a zis Krishna.

Și atunci s-a întâmplat una dintre cele mai frumoase povești care s-au întâmplat vreodată între un maestru și un discipol: Krishna a devenit imens, a devenit infinit, lumi au început să se rotească în el, iar Arjuna s-a speriat: milioanele de mâini ale lui Krishna și toate stelele și toate planetele dinăuntrul lui, și viața și moartea dinăuntrul lui, polii opuși întâlnindu-se și fuzionând înăuntrul lui – era un haos. Arjuna s-a gândit că probabil e pe cale să înnebunească. A închis ochii înfricoșat, a țipat și a strigat: „Întoarce-te! Întoarce-te la forma ta obișnuită, cea cu două mâini. Fii din nou vechiul meu prieten. E prea mult pentru mine!“

Krishna s-a întors și i-a zis: „Am știut. Nu ești încă pregătit să simți gustul totalității“.

Totalitatea te va înspăimânta. Imensitatea ei e de așa natură încât te va speria îngrozitor. E abisală, iar tu vei începe să dispari în ea precum un balon de săpun. E atât de vastă încât îți vei pierde orice orientare cu privire la cine ești.

Asta i s-a întâmplat lui Arjuna. Iar el a zis: „Da, am avut sentimentul că o să mor, că o să înnebunesc sau că am înnebunit deja. Îți mulțumesc pentru că ai revenit la forma ta originală“.

Iar Krishna i-a zis: „Aceasta nu e forma mea originală. Acea era forma mea originală“.

Tao înseamnă infinitate. Tao înseamnă totalitate. Tao înseamnă tot ceea ce este, de aceea nu poate fi rostit. Dar în intimitatea adâncă dintre un maestru

și un discipol, ceva din el începe să pulseze. Există momente în care devii receptiv față de întreg, în care nu mai funcționezi ca o entitate separată, în care pierzi, pentru câteva clipe, noțiunea de separare, în care ești unit cu întregul. Când picătura dispare în ocean, chiar și pentru o singură clipă, atunci știi ce înseamnă tao.

Așadar, tao nu poate fi rostit, dar poate fi indicat. Asta fac eu.

Aceasta nu este o școală de filosofie. Eu nu vă predau nici o filosofie. Aceasta este o școală existențială. Vă predau existența așa cum e. Iar existența e deja aici; trebuie doar să deveniți un pic mai curajoși ca să vă deschideți, să-i permiteți să intre. Ea vă bate la ușă!

Iisus spunea: „Bate și ți se va deschide. Cere și ți se va da. Caută și vei găsi“.

Eu aș vrea să vă spun opusul: Dumnezeu vă bate la ușă, de mii de ani vă bate, auziți-l! Vă bate la ușă... deschideți-i ușa. Ascultați! Vă cere să ieșiți din temnițele în care ați intrat singuri. Vă caută – lăsați-l să vă caute, ajutați-l să vă caute! E în căutarea voastră – iar voi fugiți de el, de viața întregi fugiți de el. Și sunteți nefericiți, dar tot continuați să fugiți. Și ori de câte ori mâna lui se apropie de voi, vă înspăimântați. Eu vă înțeleg. Frica e firească. De ce anume vă e frică? Vă e frică de faptul că dacă Dumnezeu este, atunci voi nu puteți fi.

Friedrich Nietzsche a spus: „Dacă Dumnezeu este, atunci eu cum aș putea să fiu? Cum aș putea să fiu eu, atunci? Așa că decid că nu există Dumnezeu; numai atunci pot eu să fiu“.

Așa au decis milioane de oameni: l-au negat pe Dumnezeu ca să poată să fie ei. Dacă nu există Dumnezeu, egoul e posibil. Dacă există Dumnezeu, cum ar mai putea fi egoul susținut? Ce l-ar mai putea susține? Atunci nu mai exiști – de aici vine frica. Dumnezeu este moartea egoului.

Tao poate fi gustat, tao poate fi cunoscut prin experiență proprie, dar trebuie îndeplinită o condiție: trebuie să fii atât de simplu încât să nu ai nici un ego, trebuie să fii atât de tăcut încât să nu existe noțiunea de „eu“.

Tao, cel nedivizat, Unicul, dă naștere la două principii opuse ale realității...

Acesta este însuși fundamentul abordării taoiste: faptul că unul devine doi – fiindcă numai așa e posibil jocul. Unul trebuie să devină doi, iar cei doi trebuie să fie opuși unul altuia – atunci începe jocul.

Scripturile hinduse străvechi spun că Dumnezeu era singur și suferea de singurătate. A hotărât să îl creeze pe celălalt. De aceea hindușii spun că existența e lila, o joacă: Dumnezeu l-a creat pe celălalt doar ca să se distreze un pic.

Tao e unul, dar în clipa în care devine manifestat, el trebuie să devină doi. Manifestarea trebuie să fie duală, nu poate fi altfel. Unul trebuie să se împartă în doi. Trebuie să devină materie și conștiință, trebuie să devină bărbat și femeie, trebuie să devină zi și noapte, trebuie să devină viață și moarte. Vei găsi aceste două principii peste tot. Viața întreagă constă din aceste două principii, iar în spatele lor e ascuns Unicul. Dacă continui să rămâi prins între acești doi poli opuși, vei rămâne în lume. Dacă ești inteligent, dacă ești un pic mai vigilent și dacă începi să privești mai în adâncime, în profunzimea lucrurilor, vei fi surprins – acești poli opuși nu sunt tocmai opuși, ci complementari, iar în spatele amândurora se află o singură energie: acela e tao.

Tao... dă naștere la două principii opuse ale realității, întunericul și lumina, yin și yang. De la yin vine principiul feminin receptiv; de la yang vine principiul masculin creativ; de la yin vine ming, viața; de la yang, hsing sau natura umană

În esență, polii pot fi numiți bărbat/femeie: masculinul, femininul. O înțelegere în acest sens e mai aproape de natura noastră omenească. Putem să spunem negativ și pozitiv, dar asta ar fi puțin cam îndepărtat. A-i numi yin și yang, Shiva și Shakti, bărbat și femeie înseamnă a-i aduce foarte aproape de inima noastră – cunoaștem această dualitate.

Bărbatul e atras de femeie, femeia e atrasă de bărbat, și totuși, atunci când sunt împreună, se ceartă întruna. Nu pot să trăiască separat și nu pot să trăiască nici împreună. Atracția e imensă, respingerea la fel. Atunci când

ești împreună cu persoana de lângă tine începi să te gândești că ar fi mai bine să fii singur, începi să te gândești la libertate, la singurătate, la frumusețea liniștii și așa mai departe. Când ești singur pur și simplu începi să suferi de singurătate și începi să-i duci dorul celeilaltei persoane, începi să te gândești la toate acele momente de tandrețe și apropiere. Când ești singur vrei să fii împreună cu persoana cealaltă, când ești împreună cu ea vrei să fii singur. Urmărește lucrul acesta, are un mesaj foarte important pentru tine.

El îți comunică faptul că tu ești jumătate, iar persoana de lângă tine e altă jumătate, și împreună deveniți unul. Dar atunci apare o problemă. În momentul acela de unitate ești extatic, însă apare apoi problema: unitatea aceasta e masculină sau feminină? Care e factorul dominant? Aici e conflictul. Bărbatul și femeia vor să devină împreună o unitate, dar bărbatul vrea să rămână el factorul dominant în acea unitate, vrea ca femeia să i se abandoneze, să i se supună. Iar femeia are și ea aceeași dorință – anume că bărbatul ar trebui să i se abandoneze și să i se supună. Amândoi vor să se contopească într-un singur tot, dar acel tot trebuie să fie „al meu“. Dacă sunt bărbat, acel tot trebuie să fie al bărbatului; femeia trebuie să dispară în bărbat. Dacă sunt femeie, atunci el trebuie să fie al femeii; bărbatul trebuie să dispară în femeie. De aici conflictul – atracția și respingerea – și toată comedia și tragedia vieții.

Principiul feminin e receptiv, iar principiul masculin e creativ, iar cele două nu pot merge decât mână în mână. Separate, amândouă suferă. Atunci femeia nu are nimic de primit și se simte goală. Iar dacă nu există nimeni care să primească, creativitatea bărbatului se pierde, fiindcă nu e nimeni care să aprecieze, să inspire. Femeia primește, inspiră și îl ajută pe bărbat să curgă în creativitatea lui. Creativitatea bărbatului ajută femeia să curgă în receptivitatea ei. Receptivitatea aceasta a femeii nu e numai biologică, ci și spirituală. În spatele tuturor marilor poeți vei găsi inspirația unei femei. Femeile n-au fost mari poete – nu au nevoie să fie –, însă nici o mare poezie nu s-a născut vreodată fără o femeie. Ea funcționează ca un far. Bărbații au fost mari poeți, dar fără o femeie, poezia pur și simplu moare, dispăre.

Receptivitatea și creativitatea sunt cele două aripi ale păsării. Zborul acesta către necunoscut poate fi realizat numai cu ajutorul ambelor aripi. Cu o singură aripă, pasărea nu se va putea duce nicăieri. Și, reține, creativitatea nu e mai valoroasă decât receptivitatea – ele sunt egale, sunt absolut egale.

Nici o aripă, stângă sau dreaptă, nu e mai importantă decât cealaltă, nu poate fi. Sunt egale. Nu sunt similare, dar sunt egale.

Acum există o mare dorință în inima femeilor de a fi creative – dintr-un anumit motiv, și anume acela că societatea laudă creativitatea. Premiile Nobel se dau numai celor care creează, nu celor care dovedesc o imensă receptivitate. Aceasta este o situație urâtă, care dă naștere unei dorințe obsesive de a fi creativ, fiindcă persoana receptivă nu e apreciată deloc, nu e prețuită câtuși de puțin, despre ea nu se vorbește absolut deloc. Așa că pretutindeni în lume, femeia vrea să fie creativă, dar în clipa în care vrea să fie creativă, ea începe să-și piardă feminitatea, grația. Începe să devină tot mai masculină, căci principiul creativ e principiul masculin. Începe să devină din ce în ce mai dură. Își pierde moliciunea și rotunjimea, încep să-i crească colțuri, începe să se lupte. Vedeți și voi femeile din Mișcarea de emancipare, care țipă – țipetele lor sunt urâte. Și știu că lupta lor e îndreptățită, dar lupta nu e calea femeii! Însăși lupta îi va distruge feminitatea. Trebuie abordată o altă cale. De fapt, bărbatul ar trebui să lupte pentru egalitatea femeii.

Oamenii care înțeleg, oamenii care gândesc, cei care sunt inteligenți ar trebui să creeze o mișcare pentru emanciparea femeii. Ei ar trebui să se lupte! Ei sunt cei care i-au impus femeii sclavia – ei ar trebui să se simtă vinovați, ei ar trebui să repare tot răul făcut. Dar dacă femeia începe să se lupte – și atunci firește că ea începe să se gândească să fie creativă, să picteze, să danseze, să cânte, să sculpteze, să compună –, în mod inconștient îl imită pe bărbat. Și, rețineți, o femeie care îl imită pe bărbat va fi întotdeauna un bărbat de mâna a doua. Așa ceva e urât, și însuși efortul de fi egală cu bărbatul se pierde. Femeia nu poate să fie decât o femeie de primă mână. Dacă vrea să fie bărbat, nu va putea să fie decât un bărbat de mâna a doua. La fel se întâmplă dacă un bărbat vrea să fie receptiv: nu poate avea receptivitatea naturală a femeii. Va deveni o femeie de mâna a doua. Ca să fii de primă mână trebuie să-ți urmezi firea.

Nu imita niciodată. Urmează-ți natura intrinsecă, fiindcă numai împlinindu-ți natura vei putea ajunge la o stare de beatitudine, de împlinire, de mulțumire.

Femeia creează viața: viața în general, viața ca fenomen universal. Bărbatul sau elementul masculin creează natura umană. Bărbatul e particular,

femeia e universală. Bărbatul pătrunde în detaliile lucrurilor. Bărbatul devine un specialist. De aceea domeniile dominate de bărbați devin toate domenii de specializare, mai devreme sau mai târziu. Asta se întâmplă în știință: totul devine, treptat, o specializare, și apar ramuri noi, ramuri din alte ramuri. Și acum toată chestiunea pare a fi o situație foarte absurdă.

Bărbatul a creat multe cunoștințe și a pătruns adânc în detalii, dar acum nu mai are cine să creeze un întreg din acele cunoștințe. Nimeni nu știe cum să creeze o sinteză. Sinteza e posibilă numai prin femeie, nu prin bărbat, fiindcă femeia e un principiu cu rol de universalizare.

Bărbatul disecă, femeia unește. De aceea o femeie se simte mai aproape de religie decât un bărbat, mereu s-a simțit mai aproape de religie decât un bărbat. Poate n-ați observat faptul acesta, un fapt fundamental: acela că religia gândește în termeni de unitate, de întreg, de totalitate. Asta înseamnă tao, sau Dumnezeu, sau oricum vreți să-i ziceți. Știința disecă și divizează, a ajuns la electron, la cea mai mică particulă. Acestea sunt căi diametral opuse. Religia aduce lucrurile tot mai aproape, tot mai aproape, până când le unește, ajungând în cele din urmă la tao, cel care conține totul – el reprezintă unitatea supremă; știința continuă să divizeze tot mai mult și mai mult, specializându-se din ce în ce mai mult. Știința spune că specializare înseamnă să cunoști din ce în ce mai multe despre din ce în ce mai puține.

Am auzit...

E secolul XXI, și un bărbat se duce la doctor. Îl supără vederea; îmbătrânește. Doctorul îl întreabă: „Care dintre ochi îți face probleme?”

Iar el răspunde: „Ochiul drept”.

Doctorul spune: „Îmi pare rău, va trebui să te duci la altcineva, fiindcă eu sunt specializat numai în ochiul stâng”.

O să se ajungă și acolo. Deja ne îndreptăm spre asta.

Omul nu mai e o unitate; există atâția specialiști. Nimeni nu se mai gândește

la om ca la un întreg, ca la o totalitate. Aceasta este una dintre cele mai mari probleme cu care se confruntă știința medicală, și va trebui să găsească o soluție pentru ea – fiindcă pacientul nu e luat ca o unitate. Dacă are probleme de sănătate la nivelul capului, atunci capul trebuie luat ca o parte separată și tratat cu medicamentele corespunzătoare – aspirină sau altceva. Nimeni nu se gândește la întregul sistem – fiindcă o aspirină se duce mai întâi în stomac, nu se poate duce direct în cap. Ce o să se întâmple cu stomacul? Asta nu interesează pe nimeni.

Omul e o unitate. Nu poți să-l tratezi ca pe o mașină. Dacă ceva e în neregulă cu mașina ta te duci la un service auto, acolo i se schimbă piesa, fiindcă mașina nu are suflet, ea nu e decât suma totală a părților sale. Iar sufletul ce e? Suflet înseamnă că există acolo ceva mai mult decât suma totală a părților: există o unitate în spatele acesteia. Știința medicală modernă se confruntă foarte mult cu această problemă, iar motivul e acela că toate aceste științe au fost dezvoltate de bărbați. Impactul femeii lipsește, fiindcă femeia are întotdeauna rolul de a universaliza. Ea gândește în termeni de unitate, nu gândește niciodată în termeni de parte.

O femeie nu e niciodată matematică, nu poate fi. Întreaga ei abordare e holistică. Acesta este sensul acestei afirmații vechi de două mii cinci sute de ani, dar în continuare actuală.

Tao, cel nedivizat, Unicul, dă naștere la două principii opuse ale realității, întunericul și lumina, yin și yang. De la yin vine principiul feminin receptiv; de la yang vine principiul masculin creativ; de la yin vine ming, viața; de la yang, hsing sau natura umană.

Fiecare individ conține o monadă centrală, care, în momentul concepției, se divizează în viață și natură umană, ming și hsing.

Fiecare individ vine pe lume ca o unitate, e unitar, apoi e divizat. E exact ca în cazul unei raze care trece printr-o prismă și e împărțită în șapte culori. Concepția funcționează asemenea unei prisme: raza albă, unică, e împărțită în șapte culori. Tao cel unic se divizează în doi poli opuși: bărbatul și femeia. Rețineți că nici un bărbat nu e doar bărbat – ascunsă în el se află femeia – și la

fel stau lucrurile și în cazul femeii. Și unul, și celălalt sunt bisexuali.

Dacă mintea conștientă e bărbat, mintea inconștientă e femeie. Dacă mintea conștientă e femeie, cea inconștientă e bărbat. Nu se poate altfel. Iar dorința de a o întâlni pe femeia sau pe bărbatul din exterior nu îți va aduce împlinire – decât dacă știi cum să-l întâlnești pe bărbatul din interior sau pe femeia din interior. Femeia exterioară îți poate oferi numai câteva străfulgerări ale întâlnirii – momente frumoase, dar pentru care plătești un preț mare. Și toți cei care iubesc știu că da, există câteva momente de extaz, dar trebuie să plătești un preț mare pentru ele: trebuie să-ți pierzi libertatea, trebuie să-ți pierzi ființa și trebuie să devii dependent, trebuie să faci o mie de compromisuri, iar lucrul acesta doare. Întâlnirea cu femeia exterioară sau cu bărbatul exterior va fi doar momentană.

Dar mai există o întâlnire – și acesta este unul dintre mesajele secrete ale lui tao, anume că poți să-ți găsești femeia interioară – în care conștientul și inconștientul tău se întâlnesc, în care lumina și întunericul tău se întâlnesc, în care pământul și cerul tău se întâlnesc, în care pozitivul și negativul tău se întâlnesc. Și odată ce întâlnirea aceea s-a produs în interiorul tău, ești întreg. Asta e ceea ce se cheamă un om care trăiește în tao. Un astfel de om nu e nici bărbat, nici femeie. El s-a întors la starea de unitate. E întreg.

Nu poți să spui că Lao Zi e bărbat sau e femeie, nu poți să spui că Buddha e bărbat sau e femeie, nu poți să spui că Iisus e bărbat sau e femeie. Din punct de vedere biologic sunt, din punct de vedere spiritual nu sunt. Din punct de vedere spiritual au trecut dincolo de aceste divizări. Buddha nu are nimic inconștient în el, nu are nici o divizare. E nedivizat. Iar când ești nedivizat, orice conflict din interiorul tău încetează. Altminteri ești într-un război civil permanent: nu te lupți doar cu femeia din exterior, ci te lupți permanent și cu femeia din interior. Și cunoașteți cu toții acele momente.

Sunt momente în care vă vine să plângeți, femeia dinăuntrul vostru vrea să verse lacrimi, dar bărbatul din voi o oprește, zicând: „Ce faci? Ai înnebunit? Oamenii vor crede că ești o muiere. Încetează cu lacrimile astea! Nu se cade, un bărbat ca tine...! Femeile da, pot plânge cât vor, dar tu trebuie să-ți păstrezi cumpătul, să fii tare, invulnerabil. Nu mai plânge!“ Și lupta a început.

Și același lucru i se întâmplă femeii. Ai vrea să urci într-un copac, e atât de

atrăgător, crengile lui cele mai înalte se joacă cu norii. Cine n-ar vrea să urce? Dar femeia din tine spune: „Stai! Doar bărbații au voie să facă asta, nu tu. Tu ești femeie. Trebuie să te gândești la ce e bine pentru o femeie și ce nu. Trebuie să ai maniere“. Și îți reprimi dorința.

Și lucrurile continuă în felul acesta: bărbatul reprimă femeia din el, femeia reprimă bărbatul din ea, iar partea reprimată începe să se răzbune în moduri subtile. Începe să intre pe ușa din dos, începe să te otrăvească. Așadar, există momente în care o femeie devine foarte dură, crudă, cicălitoare, certărească, urâtă: în astfel de momente, bărbatul din ea își ia revanșa. Cățărutul într-un copac ar fi fost frumos, dar i l-ai refuzat. Acum bărbatul vine pe ușa din spate și începi să țipi la soțul sau la copiii tăi, începi să arunci cu lucruri. Așa ceva e urât, e patologic. Să plângi e în regulă. Lacrimile sunt frumoase fiindcă fac parte din viață. E bine să plângi, nu e nevoie să ascunzi acele lacrimi. Dacă îți ascunzi lacrimile, nu vei putea nici să râzi. Te vei teme încontinuu – dacă râzi prea mult, s-ar putea să ajungi să te simți atât de relaxat încât lacrimile reprimite să înceapă să curgă.

Nietzsche a spus: „Râd ca să-mi reprim lacrimile, fiindcă mi-e teamă că, dacă nu râd, s-ar putea să încep să plâng“.

Acesta este un aspect. Poți continua să zâmbești, acela nu va fi râs adevărat. Poți continua să zâmbești – o atitudine diplomatică –, așa încât nimeni să nu-ți poată vedea lacrimile care sunt gata să-ți curgă din ochi. Oamenii se uită la zâmbetul tău și nu te mai uită la ochii tăi. Aceasta e una dintre modalități. Cealaltă e să menții o față foarte dură – nici măcar să nu râzi, nici măcar să nu zâmbești. Arată-le oamenilor că ești un om de oțel. Acesta este sensul cuvântului stalin: om de oțel. Se spune că Stalin nu râdea niciodată. Cum să râdă? Era un om de oțel. Oamenii de oțel nu râd.

Dar așa ceva e urât, așa ceva înseamnă să devii automat. E dezumanizant. Fie devii fals, fie devii foarte dur, îți pui o armură ca să te controlezi încontinuu.

Tao spune că nu e nevoie să negi polul opus al ființei tale. Acceptă-l, te reprezintă pe tine! Ambele raze te reprezintă pe tine. Lasă-le să se întâlnească și să fuzioneze! Lasă-le să danseze împreună! Lasă-le să se contopească atât de profund încât să ai din nou viziunea unicului – a lui tao, a celui nedivizat.

În existența trupească personală a individului ele sunt reprezentate prin alți doi poli, anima și animus. De-a lungul întregii vieți a individului, aceștia doi sunt în conflict, fiecare străduindu-se să domine.

Renunțați la lupta pentru dominație! Aceasta este politica voastră interioară. Fiecare dintre cei doi e egal și nimeni nu poate fi vreodată stăpânul celuilalt. E nevoie de amândoi, în egală măsură. Acceptați-i pe amândoi – chiar dacă e foarte dificil, din punct de vedere logic, să-i acceptați pe amândoi, fiindcă sunt diametral opuși. Dar logica nu e în acord cu viața. Ceea ce numim dialectică e în acord cu viața mai mult decât e logica.

Logica nu e în acord cu viața. Logica e liniară. Ea nu conține opusul. Tao spune că opusul e întotdeauna prezent, în paralel. Procesul nu e unul logic, ci dialectic. Teza e opusă antitezei: bărbatul e opus femeii, iar ca urmare a opoziției acesteia, a conflictului acestuia, a provocării acesteia e eliberată o energie. Iar energia aceea poate fi ori risipită – dacă ești prost, ori acumulată – dacă ești înțelept. Când e disipată, vei rămâne mereu în conflict, într-un război civil. Viața ta va fi schizofrenică. Sau, dacă ești înțelept, inteligent, și știi cum să cuprinzi opușii laolaltă într-o îmbrățișare prietenească profundă, atunci teza în opoziție cu antiteza vor crea un fenomen nou în ființa ta: sinteza. Te vei ridica atunci pe un plan mai înalt, vei cunoaște uniunea interioară într-un mod mai profund. Și apoi din nou sinteza va funcționa ca o teză, va crea antiteza, și din nou, pe un plan mai înalt, sinteza. Continuă astfel, valuri după valuri, tot mai sus și mai sus. Există planuri peste planuri, și poți continua să urci. Planul ultim îl reprezintă sinteza totală a vieții tale: orice conflict dispăre – nu renunți tu la el, ci dispăre de la sine.

Asta înseamnă tao, cel nedivizat, unicul.

Dacă energia vitală curge în jos, adică ea curge spre lumea exterioară fără să întâlnească nici un obstacol în cale, anima iese victorioasă asupra lui animus; nici o Floare de Aur nu se deschide atunci.

Dacă energia curge în jos și în exterior, energia ta devine reproductivă, reproductivă din punct de vedere sexual. Un fenomen măreț! Așa te-ai născut, așa s-a născut toată lumea – un Buddha, un Iisus, un Krishna. Dacă energia curge în jos, ea creează oameni noi, forme noi în care să se întrupeze Dumnezeu. Dar Floarea de Aur nu înflorește. Produci un copil, un copil minunat: viața continuă, viața se mișcă mai departe, rămâne în mișcare, dar Floarea de Aur nu poate înflori în acest fel.

Cum înflorește Floarea de Aur?

Dacă energia vitală e condusă prin intermediul procesului de „curgere inversă“, adică dacă e conservată și determinată să se „ridice“ în loc să i se permită să se risipească, animus a ieșit victorios.

Acestea sunt cele două posibilități: energia care curge în jos devine sexualitate, energia care curge în sus devine spiritualitate. Energia care curge în jos e reproducătoare, energia care curge în sus e creativă. Energia care curge în jos creează o viață nouă, energia care curge în sus îți oferă ție o renaștere. La asta se referă Iisus atunci când spune: „Până când nu te vei naște din nou“ – nu dintr-un tată și o mamă, ci prin propria ta mișcare ascendentă, până când nu devii un dwija, cel de două ori născut – „nu vei intra în împărăția lui Dumnezeu“.

Floarea de Aur așteaptă pe cea mai înaltă culme a ființei tale. Pe harta yoga, acel punct se numește sahasrara, lotusul cu o mie de petale. Este cea de-a șaptea chakra – la nivelul capului. Chakra cea mai de jos e muladhara, chakra sexului, iar chakra cea mai de sus este cea de-a șaptea chakra, sahasrara. De la chakra cea mai de jos, energia curge în jos, creează o viață nouă. Dacă energia e conservată, ajutată să urce, ea ajunge într-o zi la sahasrara – iar Floarea de Aur se deschide. Sigur, e nevoie de energie. Ea există acolo doar ca potențial, ca o posibilitate. Până când nu va avea la dispoziție energia necesară, nu se va deschide.

E ca atunci când nu uzi un copac: copacul așteaptă, apa nu vine. Seva verde

nu urcă, și atunci cum ar putea el să înflorească într-o mie de flori? E imposibil. Va rămâne trist, va rămâne aproape muribund. Va fi o sinucidere lentă. Încetul cu încetul, frunzele se vor ofili, ramurile vor muri, iar în cele din urmă vor muri și rădăcinile. Copacul are nevoie de o curgere ascendentă constantă a energiei.

Tot așa cum seva verde curge printr-un copac, omul are și el o sevă a lui, e și el un copac. Iar acesta nu e un simbol nou – omul ca arbore –, ci e unul dintre cele mai vechi simboluri. A fost folosit în școlile mistice evreiești: se numește Copacul Vieții. Tot așa cum budismul a cunoscut cea mai mare înflorire a sa în zen, iar islamul în sufism, iudaismul a cunoscut cea mai mare înflorire a sa în Cabala. Cabala spune că omul e un copac și că are nevoie de o mare energie pentru ca florile să înflorească.

Dar rețineți, a conserva energie nu înseamnă a reprima energia. Aici greșesc mulți oameni. A conserva energie nu înseamnă a reprima. Cele două procese sunt absolut diferite.

Reprimare înseamnă că îți reprimi în permanență centrul cel mai de jos, iar la un moment dat, dacă reprimarea e prea mare, centrul acela va crea o sexualitate pervertită. Dacă nu permiți energiei să curgă liber, firesc, iar energia se va acumula prea mult la nivelul centrului inferior, ea va găsi o cale sau alta prin care să curgă. Poate deveni pervertită, chiar va deveni pervertită! Și va crea patologii. Întrebați-i pe psihiatri, pe psihologi, pe psihanalisti, și vă vor spune că din 100 de cazuri psihologice, 95 sunt din cauza sexualității. Într-un fel sau altul, sexul are legătură cu ele. 95 e un număr prea mare. Iar oamenii care nu se duc niciodată la un psihiatru sau psihanalist nu sunt nici ei într-o situație mai bună – toată lumea e reprimată.

Reprimarea nu e transformare. Trebuie înțeles o dată pentru totdeauna că reprimarea nu poate deveni transformare. Și atunci ce e transformarea? Și ce e conservarea energiei? Conservarea energiei e un proces meditativ. Nu are legătură cu moralitatea.

Eu am să vă sugerez o mică metodă, care vă va fi de un imens ajutor. A fost folosită de taoiști de-a lungul secolelor. E transferată numai de la maeștri la discipoli, de aceea n-a fost scrisă în cărți. Dar acum a venit timpul să fie scrisă, fiindcă acum milioane de oameni lucrează pe drumul lor spiritual

prin intermediul cărților. Maeștrii nu mai sunt așa ușor de găsit.

E o metodă simplă de transformare a energiei și de a o conduce în sens ascendent. Și rețineți întotdeauna, metodele taoiste sunt foarte simple, așa că nu vă gândiți: „Cum ar putea un lucru atât de simplu să fie atât de important?” Practicați, experimentați cu ea și veți afla.

Procesul e acesta:

Cel puțin de două ori pe zi – cel mai bun moment este dimineața devreme, chiar înainte să vă dați jos din pat. În clipa în care simțiți că v-ați trezit, efectuați exercițiul timp de 20 de minute. Acesta să fie primul lucru pe care îl faceți dimineața, înainte să vă dați jos din pat. Efectuați-l acolo, pe loc, imediat, fiindcă atunci când ieșim din starea de somn, dimineața, suntem foarte receptivi, suntem într-o stare foarte delicată. Conștiința noastră e proaspătă, impactul va fi profund. Dimineața la trezire, ne aflăm în minte mai puțin decât oricând. Așa că vor exista niște breșe prin care metoda va pătrunde în adâncul nostru. În plus, dimineața devreme, atunci când tot pământul se trezește, există pretutindeni un val imens de energie a trezirii. Folosiți valul acela, nu ratați ocazia.

În toate religiile străvechi, rugăciunea se făcea dimineața devreme, la răsăritul soarelui, fiindcă răsăritul soarelui înseamnă răsăritul tuturor energiilor din existență. În momentul acela puteți să folosiți valul de energie al tuturor ființelor care se trezesc; va fi mai simplu. Seara va fi dificil, fiindcă energiile vor scădea din nou. Atunci veți lupta împotriva curentului, dimineața veți folosi curentul, veți merge în același sens cu el.

Așadar, cel mai bun moment pentru a începe este dimineața devreme, imediat după trezire, chiar atunci când încă ești pe jumătate adormit, pe jumătate treaz. Iar procesul e foarte simplu. Nu e nevoie de nici o postură, de nici o asana yoghină, nu e nevoie de nici o baie, nu e nevoie de nimic.

Pur și simplu stați întinși pe spate, așa cum stați voi în pat la trezire. Țineți ochii închiși.

Atunci când inspirați, vizualizați o mare lumină intrând în corpul vostru prin cap, ca și cum un soare ar fi răsărit foarte aproape de capul vostru – o lumină aurie care se revarsă în cap. Sunteți ca niște recipiente goale, iar lumina aurie vi se revarsă în cap, și se răspândește în jos, tot mai jos, până

când iese prin degetele de la picioare. Atunci când inspirați, însoțiți inspirația de această vizualizare.

Iar când expirați, vizualizați altceva: întunericul intrând în voi prin degetele de la picioare, un mare râu întunecat intrând în voi prin degetele de la picioare, urcând și ieșind prin cap. Efectuați respirații lungi, lente, ca să puteți vizualiza. Efectuați-le foarte lent. Iar când tocmai v-ați trezit, puteți avea respirații foarte adânci și foarte lente, deoarece corpul este odihnit, relaxat.

Aș vrea să repet: în timpul inspirației, lăsați lumina aurie să intre în voi prin cap, fiindcă acolo așteaptă Floarea de Aur. Lumina aceea aurie vă va fi de ajutor. Ea vă va curăța întregul corp și îl va umple de creativitate. Aceasta este energia masculină.

Apoi, când expirați, lăsați întunericul – să fie cât de întunecat îl puteți concepe, asemenea unei nopți negre, asemenea unui râu întunecat – să urce dinspre degetele de la picioare către restul corpului. Aceasta este energia feminină: ea vă va calma, vă va face receptivi, vă va liniști, vă va crea o stare de repaus; lăsați-o să iasă apoi prin cap. După care inspirați din nou, și lumina aurie va intra din nou.

Efectuați exercițiul timp de 20 de minute, dimineața devreme.

Iar al doilea moment potrivit pentru a efectua exercițiul este noaptea, când mergeți la culcare.

Stați întinși în pat, relaxați-vă pentru câteva minute. Când începeți să simțiți că vă aflați între somn și veghe, chiar la mijloc, începeți din nou acest proces și continuați timp de 20 de minute. Dacă adormiți în timp ce-l efectuați, e cum nu se poate mai bine, fiindcă impactul va rămâne în subconștient și va continua să lucreze.

Iar după o perioadă de trei luni, veți fi surprinși: energia care se aduna constant în muladhara, în centrul sexual cel mai de jos, nu se mai acumulează acolo, ci începe să curgă în sens ascendent.

Chiar zilele trecute cineva a pus o întrebare. A zis că a văzut aici cele mai

frumoase femei pe care le-a văzut vreodată în viață, dar că sunt non-erotice.

Din ce cauză se întâmplă asta? Așa este, observația lui e justă. Dacă meditezi profund, vei deveni non-erotic. Vei avea un alt fel de frumusețe, dar aceea nu va fi erotică. Va începe să aibă parfumul spiritualității. Va începe să aibă subtilitatea grației, nu va fi brută precum sexualitatea.

Sexul e brut fiindcă el reprezintă treapta cea mai de jos a scării tale. Pe măsură ce energiile urcă, un cu totul alt tip de frumusețe și grație își face apariția în tine, o frumusețe divină. Devii din ce în ce mai puțin trupesc și din ce în ce mai spiritual. Dacă efectuezi această metodă simplă timp de trei luni, vei fi surprins: nu mai e nevoie să reprimi, transformarea a început să se producă.

Un om care rămâne pe calea conservării de-a lungul întregii vieți poate ajunge la stadiul Florii de Aur...

Iar dacă poți continua să faci asta de-a lungul întregii vieții, într-o zi se va întâmpla.

Maestrul Lu Tsu spune „de-a lungul întregii vieți“, ca să rămâi răbdător. Se poate întâmpla în orice zi, se poate întâmpla azi, sau mâine, sau poimâine. Depinde de intensitatea și de sinceritatea cu care lucrezi, depinde de cât de mult îți dorești să se întâmple, de cât de mult i te dedici. Iar ziua în care Floarea de Aur înfloarește în tine este ziua în care devii un buddha. Ai ajuns la cea mai mare comoară care există.

Un om care rămâne pe calea conservării de-a lungul întregii vieți poate ajunge la stadiul Florii de Aur, care atunci îi eliberează egoul de conflictul contrariilor și redevine parte din tao, cel nedivizat, Unicul.

De la tao la tao, de la cel unic la cel unic – așa cum spune Plotin, „Zborul

celui singur către cel singur“.

Destul pentru azi.

Însăși lumea aceasta este paradisul

Prima întrebare:

Osho,

Meditațiile tale care implică dansul par să scoată la iveală o senzualitate copleșitoare. Tot ceea ce n-a fost primit, tot ceea ce n-a fost oferit e dezvăluit atunci... Joaca naturii cu ființa mea întreagă, toată frumusețea pe care o zăresc, toată muzica ce îmi încântă urechile și sufletul, toate acestea par să fie exprimate în voluptate. Chiar și atunci când închid ochii șezând în tăcere, prezența aceasta tangibilă se face simțită.

Întâmpin cu bucurie această senzualitate crescândă, o legătură „orgasmică” cu viața. Nu mi-l pot imagina pe Dumnezeu coborând asupra mea altfel decât în chip de iubit suprem, atunci când voi fi întors cu totul pe dos, total deschis și ușor de citit precum splendida lună.

Pot să mă încred în sentimentul acesta? Și are el vreo semnificație în ceea ce privește faptul că mă aflu aici, cu tine, și cresc prin tine?

Nu am fost binecuvântat cu experiențe transcendente. Tot ce știu și tot ce pare să fie sortit cunoașterii mele este această bucurie, tot mai mare și mai vie, de a face parte din jocul cosmic și de a-l putea transmuta în viața mea de zi cu zi – prin tot felul de activități, unele mai creative decât altele, de la gătit la dans și rugăciune. Ai putea, te rog, să mă sfătuiești?

Asta vă învăț eu. Eu nu vă învăț despre transcendență, vă învăț despre immanent – fiindcă ceea ce e immanent e transcendental. Nu vă învăț despre suprem, vă învăț despre imediat – fiindcă ceea ce e imediat reprezintă corpul supremului. Dacă pătrunzi în imediat, vei găsi supremul pulsând acolo. Supremul reprezintă bătaia de inimă a imediatului.

Aceasta este învățătura mea fundamentală: că nu există divizare între aceasta și aceea. Că aceea e conținută în aceasta, că țărmul celălalt e conținut în țărmul acesta. Nu e nevoie să te duci nicăieri. Dacă poți să fii plin de bucurie, curgător, viu, sensibil, orgasmic, țărmul acesta se transformă imediat în țărmul celălalt... însăși lumea aceasta e paradisul, însuși corpul acesta e Buddha.

Rețineți lucrul acesta, fiindcă de-a lungul secolelor religiile au predat o dihotomie între aceasta și aceea. Religiile au predat un fel de schizofrenie, o divizare între corp și suflet, între inferior și superior, între exterior și interior și așa mai departe.

Toate divizările sunt false, realitatea e una singură. Nimic nu e inferior și nimic nu e superior, nimic nu e exterior și nimic nu e interior. Nu există corp, nu există suflet. Totul e un singur întreg. Corpul e sufletul vizibil, iar sufletul e corpul invizibil. Nu există alt creator în afară de însăși această creație. Creatorul și creația nu sunt separați, sunt la fel ca dansatorul și dansul. Nu pot exista separat, pot exista numai ca o singură unitate. Nu poți să separi dansul de dansator, nu se poate așa ceva. Cei doi sunt unul singur, expresii ale aceleiași energii, ale aceluiași fenomen.

Așa că ceea ce ți se întâmplă ție este exact ceea ce trebuie să se întâmple. Asta îmi doresc pentru voi, pentru asta mă rog. În felul acesta vă apropiați din ce în ce mai mult de mine. Uitați cu totul de experiențe transcendente. Toate acele așa-zise experiențe transcendente sunt o aiureală. Acestea sunt experiențele adevărate: această sensibilitate care se dezvoltă în tine, această receptivitate care se adâncește cu fiecare clipă, această bucurie a existenței, a vieții, a ființei, a iubirii.

Nu te gândi la viziuni spirituale – Dumnezeu stând pe un tron de aur. Acelea sunt fantezii ale minților înfometate, ale minților mediocre. Nu te gândi la ceva extraordinar – aceea e dorința celor inferiori. Dacă ești inteligent, dacă ești alert, obișnuitul devine neobișnuit. Și aceasta este magia pe care o predau eu.

Vă predau o alchimie. Da, gătitul poate deveni rugăciune. Numai atunci ești religios. Dacă gătitul poate să devină o rugăciune, numai atunci. Dacă curățarea podelelor poate deveni o meditație, numai atunci.

Această viață obișnuită e obișnuită numai din cauză că sunteți adormiți, din cauză că mintea voastră nu e sensibilă. E obișnuită numai din cauză că nu aveți percepția necesară pentru a-i vedea profunzimea. Nu puteți vedea culorile vieții și frumoasele forme ale vieții și eterna binecuvântare care se revarsă fără încetare asupra ei. E un fenomen continuu. Din cauză că nu puteți vedea frumusețea unui răsărit de soare și nu puteți vedea frumusețea stelelor nopții, și din cauză că nu puteți vedea frumusețea ochilor omenești, din această sărăcie a percepției se naște dorința de experiențe transcendente – în care să aveți viziuni legate de Dumnezeu, de paradis, experiențe în care să simțiți cum se ridică pe șira spinării șarpele energiei kundalini. Astfel de experiențe – sau dorința de a avea astfel de experiențe – reprezintă, toate, numai jocuri ale minții. Adevărata religie e întotdeauna aici și acum.

Da, așa aș vrea eu să deveniți, senzuali, fiindcă dacă nu sunteți senzuali nu puteți fi vreodată spirituali. Dacă nu vă puteți bucura de micile lucruri ale vieții, dacă nu vă puteți sorbi ceașca de ceai într-o stare festivă, atunci nu sunteți deloc religioși. Puteți să vă duceți la Kaaba, sau la Ierusalim, sau la Kashi, dar nu veți fi niciodată religioși nicăieri dacă nu vă puteți sorbi ceașca de ceai cu recunoștință. Iar aroma ceaiului, frumosul miros al aburului care se ridică – dacă nu-l puteți simți, dacă nu sunteți suficient de senzuali ca să-l simțiți, nu-l veți putea simți niciodată pe Dumnezeu, căci Dumnezeu e centrul a tot.

Dumnezeu nu e cauza primordială și nu e nici ținta finală. Dumnezeu e centrul fiecărei situații cu care vă întâlniți în fiecare clipă a vieții voastre: Dumnezeu e centrul femeii de care v-ați îndrăgostit, Dumnezeu e centrul bărbatului cu care v-ați împrietenit. Dumnezeu e centrul tuturor lucrurilor pe care le întâlniți. Dumnezeu înseamnă centrul, iar lumea înseamnă periferia, circumferința. Iar Dumnezeu nu e niciodată separat de lume. Centrul e ascuns în circumferință.

A fi senzual înseamnă a deveni conștient de circumferință, iar a fi spiritual înseamnă a deveni conștient de centru. Senzualitatea este începutul spiritualității. Devino din ce în ce mai senzual; acesta e modul prin care să fii viu.

Dar religiile voastre vechi v-au învățat exact opusul: v-au învățat un fel de moarte a corpului, v-au învățat cum să vă faceți corpul din ce în ce mai

insensibil. Acesta este un truc ieftin: fă-ți corpul din ce în ce mai rece, ca să poți să arăți un fel de detașare, să poți spune: „Nu mă afectează nimic“. Din cauză că târăști după tine un corp nesimțitor, mort, sigur că nu te afectează nimic. Dar aceasta nu este evoluție.

Adevărata evoluție e atunci când ești deschis, vulnerabil, când ești afectat de tot și în același timp nimic nu te afectează. Ești în mijlocul situațiilor și totuși nu faci parte din ele. Ești la circumferința a tot și cu toate astea nu uiți niciodată de centru.

Spui: „Meditațiile tale care implică dansul par să scoată la iveală o senzualitate copleșitoare“.

Ești binecuvântat. Permite senzualității să apară, nu te înfricoșa și nu-ți lăsa vechile condiționări să intervină.

De aceea predau eu dansul, muzica și cântatul: vreau ca trupul vostru să vibreze la maximum, vreau ca trupul vostru să pulseze, să fie un fenomen viu, curgător, nu o baltă stătută, ci un râu care curge năvalnic spre ocean.

„Tot ceea ce n-a fost primit, tot ceea ce n-a fost oferit e dezvăluit atunci...“

Da, atunci când ești senzual, Dumnezeu ți se arată; toate misterele sunt la îndemână, fiindcă acesta este singurul mod prin care să cunoști misteriosul. Senzualitate înseamnă că ești deschis, că ușile tale sunt deschise, că ești gata să pulsezi împreună cu existența. Dacă o pasăre începe să cânte, o persoană senzuală simte imediat cum cântecul are ecou în miezul ființei sale.

Persoana lipsită de senzualitate nici măcar nu-l aude, sau poate pentru ea e doar un zgomot venit de undeva, care nu pătrunde în inima ei. Un cuc începe să cânte – persoana senzuală simte că acel cuc nu cântă dintr-un crâng îndepărtat de mango, ci din adâncul sufletului său. Cântecul lui devine propria ei chemare, devine propriul ei dor după divin, propriul ei dor după preaiubit. În acel moment, observatorul și cel observat sunt una. Văzând o floare frumoasă cum înflorește, persoana senzuală înflorește împreună cu ea, devine și ea o floare.

Persoana senzuală e lichidă, curgătoare, fluidă. Cu fiecare experiență pe care o trăiește se contopește. La vederea unui apus de soare devine acel apus. La vederea nopții întunecate, a întunericului splendid și tăcut, ea devine acel întuneric. Dimineața devine lumina. Ea este tot ceea ce este

viața, gustă viața din fiecare unghi, astfel că devine bogată. Aceasta este adevărata bogăție. Când ascultă muzică devine muzica, iar când ascultă sunetul apei devine acel sunet. Când vântul trece printr-un crâng de bambus, și se aude trosnetul bambusului, ea nu e departe de acel crâng: e în mijlocul său, e unul dintre bambuși.

Un maestru zen i-a spus unuia dintre discipolii săi care voia să picteze bambuși: „Mai întâi du-te și transformă-te într-un bambus“.

Discipolul acela era un pictor realizat. Trecuse cu brio toate examenele de pictură. Numele lui începuse deja să fie cunoscut. Iar maestrul i-a zis: „Mai întâi du-te în pădure, trăiește printre bambuși câțiva ani, transformă-te într-un bambus. Iar în ziua în care vei deveni un bambus te poți întoarce și poți picta, dar nu înainte de asta. Cum ai putea să pictezi un bambus dacă nu știi cum se simte un bambus pe dinăuntru? Poți să pictezi un bambus pe dinafară, dar așa ceva nu va fi decât fotografie“.

Și asta este diferența dintre fotografie și pictură. O fotografie nu va putea fi niciodată pictură. Indiferent cu cât de mare pricepere e realizată, ea rămâne numai reflecția circumferinței bambusului. Nici un aparat foto nu va putea pătrunde în suflet.

Când fotografia a apărut pentru prima dată ca artă, o mare frică s-a ivit în lumea picturii ca nu cumva pictura să-și piardă acum vechea frumusețe și vechiul pedestal, fiindcă fotografia avea să se dezvolte tot mai mult cu fiecare zi. Frica aceea era absolut nefondată. De fapt, după ce a fost inventat aparatul de fotografiat, fotografia s-a dezvoltat extraordinar de mult, dar simultan și pictura a învățat dimensiuni noi, viziuni noi, percepții noi. Pictura a devenit mai bogată, trebuia să devină mai bogată. Înainte de inventarea aparatului foto, pictorul funcționa în chip de aparat de fotografiat.

...Maestrul i-a zis: „Du-te în pădure“. Iar discipolul s-a dus, și timp de trei ani a rămas în pădure, stând printre bambuși în toate anotimpurile. Căci

atunci când plouă, bambusul are o bucurie de un fel, iar când bate vântul are o altă stare interioară, iar când e soare sigur că totul se schimbă în ființa bambusului. Iar când un cuc vine în crângul de bambus și începe să cânte, bambușii sunt tăcuți și simțitori.

A trebuit să stea acolo vreme de trei ani, și apoi s-a întâmplat. Într-o zi s-a întâmplat: în timp ce stătea lângă un bambus, a uitat cine era; și când vântul a început să bată, el a început să se lege precum un bambus! Abia mai târziu și-a amintit că nu mai fusese om de multă vreme. Intrase în sufletul bambusului – și atunci a pictat bambușii.

Acei bambuși au cu siguranță o calitate total diferită, pe care nici o fotografie n-o va avea vreodată. Fotografiile pot să fie frumoase, dar moarte. Pictura aceea e vie deoarece ea arată sufletul bambusului – în toate stările lui interioare, în toată bogăția lui. Tristețea e prezentă acolo, și bucuria e prezentă acolo, și agonia e prezentă acolo, și extazul e prezent acolo, și tot ceea ce trăiește un bambus – întreaga lui biografie e prezentă acolo.

A fi senzual înseamnă a fi receptiv față de misterele vieții. Fii din ce în ce mai senzual și lasă deoparte orice condamnare. Lasă-ți corpul să devină precum o ușă. Toate simțurile tale ar trebui să devină niște uși în care să nu există nici un fel de obstacole, așa încât atunci când auzi muzica, tu să devii muzica, iar când vezi lumina, tu să devii lumina, iar când atingi, să devii lucrul atins.

Spui: „Întâmpin cu bucurie această senzualitate crescândă, o legătură „orgasmică“ cu viața. Nu mi-l pot imagina pe Dumnezeu coborând asupra mea altfel decât în chip de iubit suprem, atunci când voi fi întors cu totul pe dos, total deschis și ușor de citit precum splendida lună“.

M-ai înțeles așa cum trebuie. Acesta este mesajul meu, pe scurt: Dumnezeu vine întotdeauna ca un iubit, Dumnezeu este Preaiubitul imediat și suprem. Iar dacă îl cunoști pe Dumnezeu în vreun alt fel, atunci adu-ți aminte că Dumnezeu e o creație a minții tale, nu e adevărul Dumnezeu. Și din cauză că religiile s-au construit în jurul unor zei neadevărați, ele n-au fost capabile să ajute umanitatea să devină mai iubitoare. Dimpotrivă, au umplut lumea

cu ură, cu violență. Adevărata religie nu-l poate concepe pe Dumnezeu altfel decât ca pe Preaiubitul.

Ești pe calea cea bună. Trecutul tău te va trage înapoi: preoții, părinții, condiționările din mintea ta te vor trage înapoi. Fii cu băgare de seamă. Întoarce spatele tuturor acestora. Ai încredere în această sensibilitate crescândă, în această deschidere orgasmică. Aceasta este ușa către divinitate. Ai încredere în ea, și urmeaz-o.

A doua întrebare:

Osho,

Atunci când spui „Bine!“ înseamnă „Bine“ sau înseamnă câteodată „Nu mă mai deranja cu prostiile tale“?

Mai întâi reflectează la această mică anecdotă:

Îmi aduc aminte de ziua în care un bărbat a ținut un discurs la Rotary Club pe tema jurnalismului și jurnaliștilor. Unul dintre principiile de bază ale rotarienilor este acela de a nu înjura și a nu folosi cuvinte obscene. Dar vorbitorul, nefiind membru al clubului, n-a știut lucrul acesta și în discursul lui a folosit un cuvânt vulgar, pe care n-ar fi trebuit să-l folosească în acea sală, în fața acelui public. La sfârșitul întrunirii, un preot din localitate, aflat în rândul publicului din sală, s-a apropiat de vorbitor și l-a muștruluit pentru că folosisese acel limbaj. Vorbitorul și-a cerut scuze în fel și chip, iar preotul a vorbit mai departe despre cât de mult dezaproba rotarienii – ca să nu mai vorbim de Biserică – un astfel de limbaj. După aceea s-a îndepărtat, însă după nici zece pași s-a întors și s-a apropiat din nou de vorbitor. „Neoficial“, a zis el, „și doar așa, între noi, ori de câte ori vei vrea să spui despre un jurnalist că e un căcăcios, din partea mea nu e nici o problemă“.

Așa că oficial, „Bine“ înseamnă bine, nimic altceva. Neoficial, înseamnă „Nu mă mai deranja cu prostiile tale“.

A treia întrebare:

Osho,

Văzând schimbările la nivelul energiei care se întâmplă constant în mine, deodată îmi pun întrebarea: ce este acel ceva care privește și în ce sens e el diferit de energia observată?

Kosha, atunci când apare pentru prima dată întrebarea: „Ce e acea energie observată și cine e observatorul?“, ai intrat într-un spațiu de o mare frumusețe – atunci când întrebarea aceasta devine relevantă.

Acum, cu fiecare pas vei începe să pierzi dualitatea reprezentată de observator și cel observat. Observatorul e cel observat, în sens absolut, în realitate, cei doi sunt unul singur. Ei sunt doi numai pentru că n-am fost capabili încă să îl vedem pe acel Unul.

Amintește-ți Secretul Florii de Aur. El spune că tao e unul, că se divizează în doi – yin și yang, întuneric și lumină, viață și moarte. Dar realitatea este Una. Pare să fie divizată în două din cauză că noi o vedem prin prisma minții. Dualitatea ei e o creație a minții noastre. Ea nu există.

E ca atunci când, într-o noapte cu lună plină, tu te uiți la luna plină și apoi închizi ochii și îți apeși pleoapele – și brusc vezi două luni. Și știi că luna e una singură. Dar continui să-ți presezi pleoapele și, deși știi că luna e una singură, tu vezi totuși două luni. Exact asta e ceea ce se întâmplă. Mintea creează dualitate, fiindcă mintea nu poate concepe Unicul. Există o imposibilitate intrinsecă a minții de a concepe Unicul. Încearcă să înțelegi de ce nu poate mintea să conceapă Unicul.

Mintea are nevoie de distincții, cel Unic e lipsit de distincții. Scopul minții e

numai și numai acela de a delimita lucrurile, de a le particulariza – aceasta este femeie, iar acela este bărbat, acesta este un prieten, iar acela este un dușman, aceasta este mâncare, iar aceasta este doar o piatră, acesta este un scaun, iar aceea este o tablă, aceasta este ușa, iar acela este peretele. Funcția minții este aceasta – de a face distincții. Pentru asta există ea. Ea are un scop utilitar, trebuie folosită. Dar în ultimă instanță ea devine obstacolul. Ceea ce era de ajutor la circumferință devine un obstacol în centru.

Mintea nu are adevăr, ci numai utilitate. Tot așa cum, atunci când un copil se naște, el nu aduce cu el o etichetă cu numele său: el vine pur și simplu pe lume. Nu-l întrebi: „Tu cine ești? Cum te cheamă și de unde vii?” Copilul se va uita la tine și se va gândi că ești prost: „Ce prostii mai spui și tu acolo!” Noi începem să-i dăm un nume, o identitate, și știm că acel nume e fals – deși util, e fals, însă el va avea nevoie de acel nume.

Există milioane de oameni. Dacă se îndrăgostește de o femeie, iar femeia aceea vrea să-i scrie o scrisoare, cum o să scrie ea o scrisoare unui bărbat care nu are nume? Cum va putea scrisoarea să-i fie trimisă?

Numele are utilitate în lume. Noi îi dăm un nume și încet, încet, uităm cu totul că numele are doar rol utilitar, nu e nimic autentic în legătură cu el. Poți să schimbi numele. Poți să te duci la tribunal, să declari că renunți la numele vechi și să capeti un nume nou. Poți să schimbi numele ori de câte ori dorești.

Exact în același mod, mintea e și ea o creație cu rol utilitar, menită să te ajute să funcționezi în lume. Dacă renunți la minte, totul se estompează într-o realitate unică. Și atunci nu va mai fi posibil să faci nici o distincție între o beza și o pernă. Poate că vei începe să dormi cu bezeaua sub cap și să mănânci perna.

Așa că nu spun că mintea nu e utilă. Mintea e utilă, dar utilitatea ei e bazată pe crearea de distincții. Însă atunci când începi să intri în meditație, treci dincolo de minte. Treci dincolo de utilitate și pătrunzi în adevăr. Atunci încerci să vezi ceea ce este, nu ceea ce e util. Și atunci, încetul cu încetul, dualitatea dispare.

Și, Kosha, chiar la graniță, observatorul și ceea ce e observat vor dispărea. Te-am urmărit de-a lungul timpului, Kosha, am văzut că evoluezi foarte

frumos.

Kosha e o femeie foarte educată. Are doctorat, chiar dacă aici face curățenie. Dar lucrul acesta a ajutat-o enorm, cei cu doctorat au nevoie de așa ceva; altminteri rămân blocați în minte. A fost o metodă gândită special în acest sens. Intenționat am vrut ca ea să treacă la curățenie, și felul în care a evoluat ea a fost minunat. A uitat complet de doctoratul ei, de studiile ei, de carieră, de numele ei – a uitat cu totul. S-a implicat în munca pe care i-am dat-o – complet, cu desăvârșire. Iar modul acela total în care a făcut-o dă acum roade în ființa ei.

Întrebarea pe care a pus-o nu e una filosofică. Filosofia a dispărut din mintea ei. Întrebarea vine din experiența ei, din ceva existențial. Ea se confruntă acum realmente cu o problemă: cine e observatorul și cine e cel observat?

Acum va trebui să renunți și la ideea asta. Acum observatorul va fi cel observat. Nu va mai exista distincție între cei doi: cel care vede va fi cel văzut, iar cel care cunoaște va fi cel cunoscut, și cel care iubește va fi cel iubit. Când începe să se întâmple asta pentru prima dată e foarte bizar: structura minții tale se năruie pur și simplu, totul devine încețoșat. Ai aproape impresia că înnebunești, nu mai înțelegi ce se întâmplă. Gândește-te numai: te uiți la bambus și nu mai știi cine e bambusul și cine e cel care îl vede – va părea ceva nebunesc. Iar când revii la lumea ta normală, utilitară, devii suspicios, neîncrezător: „Ce se întâmplă? E ceva primejdios! Cum aș putea să fiu eu bambusul?“ Dar e adevărat. Facem cu toții parte dintr-o singură realitate.

Eu sunt în mâna mea dreaptă, sunt în mâna mea stângă. Sunt în corpul meu, dar corpul meu e în legătură cu pământul, și cu soarele, și cu luna. Suntem cu toții în legătură unii cu ceilalți. Nimeni nu e independent, toți suntem interdependenți.

Cânt, treptat, mintea se desprinde de tine – îi spui la revedere, iar în fața ta non-mintea își deschide infinitul –, atunci tu ești bambusul, ești cel observat. Și ce binecuvântare e atunci! Și ce transformare are loc atunci!

Lucrul acesta ți se va întâmpla, Kosha, din ce în ce mai mult. L-ai câștigat prin efort propriu. Nu te teme! Va părea a fi nebunie și mintea îl va

condamna ca și cum ar fi nebunie.

Acesta este punctul în care trebuie să asculți de maestru, nu de minte. Îți spun că trebuie să mergi înainte. Ai riscat foarte mult, acum mai riscă încă puțin. Lasă această distincție să dispară și ea, iar odată cu dispariția ei, satori!

A patra întrebare:

Osho,

Învățătura legată de aici acum n-ar putea fi uneori primejdioasă, în mâinile proștilor, desigur?

În mâinile proștilor orice poate fi primejdios, absolut orice! Coranul e primejdios, Biblia e primejdioasă, Gita e primejdioasă – și știi și tu asta. Întreaga istorie e plină de dovezi în sensul ăsta. Niște afirmații superbe, limpezi precum cristalul, dar în mâinile proștilor, nectarul devine otravă.

Și e valabil și reversul: dacă ești inteligent, înțelept, chiar și otrava devine medicament.

Într-o zi a venit la mine un bărbat. Era foarte îngrijorat, fiindcă îl urmase pe J. Krishnamurti de aproape 20 de ani. Iar într-o zi, din întâmplare, a avut șansa să fie în același avion cu Krishnamurti, de la New Delhi la Bombai.

Și atunci a văzut... iar ceea ce a văzut l-a șocat complet. N-a mai putut să doarmă. De ce irosise atât timp cu acest om, vreme de 20 de ani?

Așa că a venit la mine și mi-a zis: „Ce mă fac acum? 20 de ani am irosit!“

L-am întrebat: „Ce s-a întâmplat, de fapt?”

Mi-a zis: „L-am văzut citind un roman polițist!”

I-am spus: „În mâinile lui J. Krishnamurti, un roman polițist devine un Coran. Iar în mâinile tale, un Coran devine un simplu roman polițist”.

Depinde. Totul depinde de tine.

Am auzit...

Un bărbat i-a zis psihanalistului său, după multe zile de psihanaliză în care nu se întâmpla nimic... Psihanalitul începea să se îngrijoreze, omul începea și el să se îngrijoreze. Plătea atât de mulți bani și nu se alegea cu nimic.

În cele din urmă a trântit într-o zi: „Cred că adevărata problemă nu e mintea mea, ci oamenii cu care lucrez – directorul, gestionarul, angajații. Oamenii cu care lucrez sunt adevărata problemă. Așa că simpla psihanaliză a minții mele n-o să ajute la nimic”.

Psihanalitul l-a întrebat: „Care e, mai exact, problema cu oamenii cu care lucrezi?”

Celălalt i-a răspuns: „Sunt leneși din cale-afară. Nimeni nu vrea să muncească, toți amână întruna”.

Psihanalitul i-a zis: „Fă următorul lucru: confecționează niște cartonașe frumoase și scrie pe ele, cu litere mari, Fă-o acum! Ziua de mâine nu vine niciodată! Mâine e moartea, viața e azi. Și pune aceste cartonașe peste tot prin biroul tău, așa încât oriîncotro s-ar uita, să dea cu ochii de ele. Vor avea un impact asupra lor”.

După trei zile, psihiatrul i-a telefonat pacientului. La telefon a răspuns soția lui, care i-a zis: „E la spital, a fost snopit în bătaie de angajații lui”.

Psihiatrul a întrebat: „De ce?”

Femeia i-a răspuns: „Cred că din cauza sfatului pe care i l-ai dat”.

Așa că a dat fuga la spital. Bărbatul avea toate oasele rupte și suferea cumplit.

L-a întrebat: „Ce s-a întâmplat?”

Bărbatul i-a răspuns: „Din cauza ta și a sfatului tău stupid. Gestionarul a fugit imediat cu toții banii – Fă-o acum! Ziua de mâine nu vine niciodată! Mâine e moartea! Mi-a lăsat o notă scrisă: Mă gândeam de mulți ani să fug cu banii, dar dacă așa stau lucrurile – dacă mâine e moartea – atunci a venit timpul s-o fac. Directorul meu a fugit cu dactilografa. Iar ceilalți angajați au sărit pe mine și au început să mă bată, zicându-mi: Întotdeauna am vrut să te batem, dar am tot amânat“.

Mă întrebi: „Învățătura legată de aiciacum n-ar putea fi uneori primejdioasă?”

Poate fi dacă lucrezi într-un astfel de birou sau dacă ai astfel de oameni în minte.

Am auzit...

Pe vremea guvernului Wilson în Anglia, George Brown – veșnic beat – era Secretar de Afaceri Externe. Cu ocazia vizitei Președintelui Franței, Pompidou, s-a organizat o petrecere.

Doamna Pompidou era așezată lângă Brown, care începe o conversație beat fiind: „Ce vă doriți de la viață, doamnă?”

Doamna Pompidou răspunde: „Tot ce vreau e fericire“. Simțind cum mâna lui Brown urcă pe coapsa ei, a adăugat: „Dar nu înainte de supă“.

Eu vă învăț să fiți aiciacum, dar va trebui să aveți grijă la multe lucruri – „nu înainte de supă!“

Pentru a fi aiciacum e nevoie de o mare inteligență. Nu e un mesaj destinat proștilor, celor mediocri. Când spun să fiți aiciacum arăt un mare respect față de inteligența voastră. Acesta este modul meu de a vă arăta respect. Trebuie să-l meritați.

A fi aiciacum înseamnă a fi foarte conștient, atent, așa încât momentul acesta să nu mai fie împovărat de trecut, să nu mai fie împovărat de viitor, așa încât momentul acesta să fie despovărat de tot gunoiul și să rămână curat, pur, inocent. Iar în inocența aceea veți găsi ușa către Dumnezeu.

Dar țineți minte întotdeauna: puteți să schimbați sensul, puteți să vă impuneți propriile idei asupra celor mai mari învățături și să le distrugeți. Totul depinde de voi.

A cincea întrebare:

Osho,

De ce e energia feminină principiul „întunericului”? Înseamnă asta că trebuie să fie ceva sinistru în legătură cu ea? Autorul Secretului Florii de Aur pare să fie cam misogin uneori.

Întrebarea vine de la Ma Ananda Prem.

Ananda Prem, tu ești misogină! În loc să te gândești la autorul Secretului Florii de Aur, gândește-te la tine.

Maestrul Lu Tsu spune ceva pur și simplu faptic. Cine ți-a spus că întunericul simbolizează ceva sinistru? Ideea asta îți aparține. Întunericul e la fel de frumos ca lumina, la fel de frumos și de valoros ca ea. Crezi că noaptea are mai puțină valoare decât ziua? De fapt, s-ar putea să aibă mai multă valoare decât ziua, dar în nici un caz mai puțină. Ziua e cea care te obosește, te epuizează, iar noaptea e cea care te revitalizează, te umple din nou de energie. Ziua e cea care te omoară, noaptea e cea care te revigorează,

te pregătește pentru a doua zi, te menține tânăr. Ce e sinistru în legătură cu întunericul? Întunericul e vast. Lumina nu e niciodată atât de vastă. Lumina e întotdeauna limitată, întunericul nu are limitări. Lumina e superficială, întunericul are profunzime.

De aceea noi nu l-am pictat pe Krishna ca fiind alb, ci negru. Unul dintre numele sale e Shyam; „shyam“ înseamnă cel negru. De ce? Tocmai ca să îi dăm o profunzime anume. Albul e puțin superficial. De aceea în Occident toată lumea e înnebunită după pielea bronzată, fiindcă fața albă nu-ți dă sentimentul de profunzime. După ce stai întins la soare pe plajă, te bronzezi un pic, și atunci pielea începe să aibă o profunzime și o frumusețe a ei.

Iar întunericul e răcoros, și îți dă un sentiment de solitudine. E foarte meditativ. Nu poți să dormi pe lumină, ai nevoie de întuneric ca să dormi. Iar somnul și samadhi sunt foarte asemănătoare. În întuneric poți intra foarte ușor în starea de non-minte.

Cine ți-a băgat în cap, Ananda Prem, că întunericul e sinistru? Probabil că e vorba de propria ta minte misogină.

Nu e nimic în neregulă în legătură cu întunericul. Întunericul e energia pământului, lumina e energia cerului, iar întâlnirea dintre pământ și cer reprezintă întregul secret al existenței. Omul reprezintă o întâlnire între pământ și cer, iar cele două trebuie să fie în echilibru. Dacă principiul luminii și cel al întunericului sunt echilibrate în cazul tău, dacă principiul masculin și cel feminin sunt într-o armonie adâncă, vei ajunge la cel Unic.

Lu Tsu nu face decât să afirme un fapt. Femeia e mai odihnitoare decât bărbatul. Lumina e principiul neastâmpărului. De aceea dimineța, când soarele răsare, trebuie să te trezești, nu poți să te mai odihnești. Când soarele apune, începi să te simți somnoros, acum te pregătești de odihnă, te pregătești să cazi într-o adâncă uitare. Lumina te va readuce la circumferință, la treburile de zi cu zi, la lumea de fiecare zi. Întunericul te duce departe de lumea aceasta. Uiți de toată agitația, și anxietatea, și grija, și graba lumii.

Femeia are aceeași calitate odihnitoare. Dacă iubești o femeie, simplul fapt de a fi cu ea e odihnitor.

Numai o persoană care a ajuns să-și întâlnească femeia interioară poate trăi

fără o femeie. Atunci nu mai are nevoie, fiindcă e odihnit, și-a găsit un adăpost lăuntric. Dar până când găsești un adăpost lăuntric, va trebui să găsești un adăpost exterior – e absolut necesar. Femeia îți aduce odihnă, de aceea Lu Tsu spune despre ea că e întunecată.

În clipa în care ești în îmbrățișarea unei femei sau în poala ei, ești din nou un copil, iar ea e mama ta. Poate că ea e soția ta, dar atunci devine mama ta. Te copleșește la fel ca întunericul: te răcorește, îți ia toată fierbințeala care a fost generată de zi. E mai ușor să adormi adânc atunci când ești alături de femeia ta. Ea reprezintă principiul întunericului. Iar femeia e la fel de vastă ca întunericul.

Bărbatul e foarte particular, femeia e universală. De aceea bărbatul obosește mai repede, femeia are o capacitate mai mare de a rezista. Femeile trăiesc mai mult decât bărbații. Femeile se îmbolnăvesc mai puțin decât bărbații. Femeile înnebunesc mai rar decât bărbații. Femeile se sinucid mai puțin decât bărbații. Femeia e odihnitoare, răcoroasă, calmă și stăpână pe ea, are acea vastitate.

Femeia e întotdeauna generoasă. Ea dă și nu cere nimic în schimb. Ea protejează, hrănește – nu doar pe copil, pe copil îl hrănește cu laptele ei, pe iubitul ei îl hrănește cu dragostea ei, care este o hrană mai prețioasă decât mâncarea, o hrană mai profundă, o hrană pentru suflet.

Cine ți-a spus ție, Ananda Prem, că întunericul e sinistru? Nu are nimic sinistru. Dar înțeleg de unde vine ideea aceasta.

Mintea occidentală a trăit în dualitate și n-a reușit niciodată să pătrundă în cel Unic. Moștenirea evreiască e aceea a dualității, și din cauza iudaismului, creștinismul și islamul au devenit și ele dualiste. Ananda Prem duce cu ea o moștenire evreiască.

Conform moștenirii evreiești, Dumnezeu e cel bun. Dar atunci unde să pui tot răul pe care îl întâlnești în lume? Așa că din acest motiv e creat Diavolul, în chip de țap ispășitor. Diavolul e complet rău, Dumnezeu e complet bun – ca în felul acesta Dumnezeu să nu mai aibă legătură cu răul. Altfel va trebui să găsești un rost și răului. Iar dacă nu există decât un singur Dumnezeu, înseamnă că în el e conținut și binele, și răul. Astfel, el reprezintă atât binele, cât și răul.

Evreilor le-a fost frică să pună binele și răul laolaltă în același Dumnezeu, așa că singura cale posibilă era să creeze doi Dumnezei, un Dumnezeu al binelui și un Dumnezeu al răului. Așa a apărut dualitatea Dumnezeu–Diavol. Atunci Dumnezeu e lumină, iar Diavolul e întuneric. Atunci Diavolul e mereu pictat ca fiind întunecat, asemănător unui animal, cu coarne și coadă și copite, și de o culoare întunecată, asemănător întunericului nopții, sinistru. De aici a rămas Ananda Prem cu ideea că întunericul e sinistru. Și aceeași idee a pătruns și în creștinism, și în islam. Aceste două religii sunt produse secundare ale iudaismului.

În lume au existat numai două religii, iudaismul și hinduismul. Creștinismul și islamul aparțin religiei iudaice. Jainismul și budismul aparțin lumii hinduse, viziunii hinduse. Viziunea hindusă e total diferită. În viziunea hindusă nu există Diavol. Aceasta este non-duală, Dumnezeu reprezintă și binele, și răul – trebuie să le reprezinte. Însă binele și răul sunt atât de echilibrate în Dumnezeu încât ele se anulează reciproc, iar Dumnezeu e dincolo de ele. Dumnezeu e atât binele, cât și răul, de aceea Dumnezeu e dincolo de acestea două, căci ele se anulează reciproc.

Acesta este conceptul oriental al non-dualității, al transcendenței. Așa că veți vedea zei orientali pictați în negru și veți vedea zeițe orientale arătând ca niște diavolițe. Gândiți-vă numai la Kali, Mama, care poartă o ghirlandă de cranii omenești! Nici un evreu n-ar putea concepe vreodată că Dumnezeu e Dumnezeu dacă poartă cranii omenești – și în mână cu un cap tocmai tăiat, sângele picurând din el. Și nu numai atât, dar ea mai și dansează pe pieptul soțului ei... o femeie adevărată, ce să mai! Și cu toate astea, și cu sabia pe care o poartă în mână, e atât de frumoasă, cât se poate de frumoasă. Uitați-vă în ochii ei – extraordinara profunzime, și frumusețe, și compasiune, și iubire, și căldură.

Mintea occidentală e pur și simplu uluită: „Ce prostie mai e și asta? Dacă femeia asta e Dumnezeu, atunci cine mai e Diavolul?” Occidentalii nu pot înțelege, fiindcă noi am căutat să aducem laolaltă ambii poli. Ei au fost aduși la un loc în mod absolut de către Mama Kali. „Kali” înseamnă negru.

Iar cuvântul kal e foarte semnificativ, el înseamnă trei lucruri. În primul rând, înseamnă negru; în al doilea rând, înseamnă timp; în al treilea rând, înseamnă moarte. Mama Kali reprezintă toate aceste trei lucruri. Ea reprezintă timpul, veșnica mișcare a timpului, mișcarea infinită,

schimbarea, fluxul. Și reprezintă de asemenea și moartea, și e și neagră – cu toate acestea însă, privește în adâncul ei și vei vedea frumusețea, și binecuvântarea, și compasiunea, și iubirea, și căldura. Ea reprezintă viața și reprezintă și moartea. E neagră și e și albă. Ea reprezintă întâlnirea polilor opuși.

Lu Tsu nu e un misogin. Ai puțin mai multă grijă atunci când începi să vorbești despre oameni ca Lu Tsu. Fii mai cu băgare de seamă. Oamenii de talia lui Lu Tsu, a lui Lao Zi, a lui Chuang Tsu, a lui Buddha, a lui Krishna sau a lui Hristos nu sunt nici bărbați, nici femei. Ei au trecut dincolo de această divizare. Au transcens toate dualitățile. Și totuși, dualitatea există în ei, doar că e atât de echilibrată, într-o atât de mare armonie – sunetul și tăcerea sunt într-o asemenea armonie, încât ia naștere o mare muzică, negrul și albul sunt într-o asemenea armonie, încât ia naștere întreaga panoramă a existenței, viața și moartea sunt într-o asemenea armonie, într-o îmbrățișare atât de profundă, încât din ea ia naștere veșnicia.

A șasea întrebare:

Osho,

Tu crezi în cea de-a doua venire a lui Hristos?

Dar tu cine crezi că sunt eu?

Hristos nu e o persoană, Hristos e o stare a conștiinței. Au existat Hristoși înainte de Iisus, au existat Hristoși după Iisus. Iisus e doar unul dintre Hristoși. Buddha e un Hristos, Mahavira e un Hristos, Lu Tsu e un Hristos, Lu Tsu e un Hristos, Zarathustra e un Hristos. Hristos înseamnă pur și simplu starea supremă de conștiință; e echivalentul lui Buddha.

Buddha nu e un nume al unei persoane, ci e un fenomen. La fel e și Hristos – nu e numele lui Iisus! Numele lui era Iisus. Într-o zi, Iisus a dispărut și în el a coborât conștiința christică. El n-a mai fost un ego, ci a

devenit vehiculul întregului. A putut spune că: „Eu și Tatăl una suntem“. Aceasta este conștiința christică; ea nu are nimic de-a face cu Iisus.

Dacă aștepți a doua venire a lui Iisus, atunci aștepți degeaba. Dar dacă aștepți venirea lui Hristos, Hristos vine mereu: Hristos e în fața ta, îl asculți – nu pe Iisus îl asculți, desigur, nu pe Gautama Siddhartha. Dar stai în fața unui Buddha, tot așa cum stai în fața unui Hristos.

Îmi vine acum în minte...

Am auzit despre un redactor-șef al unui ziar dintr-un mic orășel. Ani de zile păstrase neatinsă o mașină de scris de tip vechi, cu caractere mari, la care ținea foarte mult. Nu de puține ori colegii lui încercaseră să-l determine să o folosească, dar el se opunea întotdeauna categoric ideii respective.

Într-o vară, bătrânul a plecat pentru câteva zile la pescuit. Cât a lipsit el, un ciclon a lovit orașul, făcând adevărate ravagii. De ani de zile nu se mai abătuse o asemenea catastrofă asupra orașului. Gândindu-se că acum era momentul, colegii lui au scos mașina de scris de unde era păstrată și au scris cu ajutorul ei un titlu senzațional pe prima pagină a ziarului.

Două zile mai târziu, redactorul-șef a dat buzna în birou. „Sfinte Sisoe!“ a strigat el. „Cum să scoateți mașina de scris pentru un ciclon? În toți acești ani am păstrat-o pentru a doua venire a lui Hristos!“

În cazul ăsta aștepți în zadar.

Să nu crezi că Iisus și Hristos sunt sinonime. Aici e greșeala, în cei două mii de ani ai Bisericii Creștine. Mulți au venit în acest timp – e o perioadă lungă – mulți au venit în afara turmei creștinilor, și câțiva au venit chiar și în sânul turmei creștine. Meister Eckhart a fost creștin, la fel a fost și Jakob Böhme, la fel a fost și Sfântul Francisc. Aceștia au fost cu toții în aceeași turmă, dar creștinii i-au ratat din cauză că ei îl așteptau pe Iisus – același corp, aceeași formă. Așa ceva e prostie curată. N-o să se mai întâmple niciodată, Iisus nu poate fi repetat.

Ca să-l repeți va trebui să repeți întreaga istorie care l-a precedat pe Iisus, iar așa ceva e imposibil. Iisus nu poate fi repetat, fiindcă pentru a-l readuce pe Iisus pe pământ va trebui s-o readuci și pe Maria, și pe Iosif tâmplarul, va trebui să readuci la viață Ierusalimul de acum două mii de ani. Va trebui să-l readuci pe Irod, pe Pilat din Pont. Va trebui să readuci întreaga structură, fiindcă Iisus a venit ca parte a acelei structuri. Nu, Iisus nu poate fi repetat. E imposibil. Dar Hristos poate coborî, Hristos poate să coboare în oricine.

Când Ioan Botezătorul l-a botezat pe Iisus în Râul Iordan, povestea spune că un porumbel mare și alb a venit din cer, a apărut din senin – nimeni nu mai văzuse o asemenea albeață, o asemenea puritate – și a coborât în Iisus, dispărând în el.

E vorba despre ceva simbolic, simbolizează starea chistică: Iisus s-a iluminat... ceva de dincolo a coborât. Așa cum i-ar plăcea Maestrului Lu Tsu să spună, „Cerul a pătruns în pământ“. Acestea sunt doar simboluri, metafore: un porumbel alb care coboară din cer, intră în Iisus și dispare. Și începând cu acel moment, Iisus nu mai e Iisus, ci e Hristos. Același lucru i s-a întâmplat lui Buddha sub copacul bodhi: ceva a coborât în el, iar după aceea el n-a mai fost Gautama Siddhartha, ci a fost Buddha.

Nu aștepta venirea lui Iisus. Iar dacă aștepti venirea lui Iisus îți vei pierde vremea. El nu va mai veni, nu mai poate veni. Dar dacă aștepti venirea lui Hristos, atunci nu mai e nevoie să aștepti – Hristos e deja aici! Iar aceia care l-au așteptat pe Hristos – nu forma lui particulară, ci conștiința, esența lui Hristos – l-au găsit întotdeauna pe Hristos într-un loc sau într-altul. Mii de maestri au existat în aceeași conștiință.

Se spune că un misionar creștin s-a dus la un maestru zen. Bătrânul maestru nu auzise niciodată de Hristos. El trăia într-o peșteră îndepărtată din munți. Misionarului i-a luat ceva până să ajungă acolo. A fost o călătorie grea, plină de primejdii. Căra cu el Biblia, voia să-l convertească pe bătrânul maestru, fiindcă numele acestuia era pe buzele tuturor celor din ținutul acela, milioane de oameni îl iubeau și călătoreau până la peștera lui.

Așa că s-a dus acolo și i-a zis maestrului: „Aș vrea să îți citesc câteva fraze“.

Și a deschis Biblia și a început să citească Fericișii: „Fericișii cei blânzi, căci a lor e Împărăția lui Dumnezeu“ și așa mai departe.

Abia citise câteva fraze, când bătrânul maestru l-a întrerupt și i-a zis: „Stai! Cel care a zis cuvintele acestea a fost un Buddha! Oricine ar fi cel care a spus acestea a fost un Buddha. Nu e nevoie să-mi citești mai departe. Am înțeles și eu singur toate acestea. Nu trebuie să-mi mai citești. Da, fericișii cei blânzi, căci a lor e Împărăția lui Dumnezeu. Uită-te la mine! Și mie mi s-a întâmplat același lucru!“

Bietul misionar venise acolo să-l convertească. Venise să-l convertească pe acest Hristos și să facă din el un creștin. Voia să facă dintr-un Hristos un creștin! Câtă prostie! Dar el nu putea înțelege încă.

A insistat: „Stai să-ți citesc până la capăt. O să fii foarte impresionat“.

Dar bătrânul i-a zis: „Nu e nevoie să-mi citești. Cel care a spus toate acestea e un Buddha. Știe, știe la fel de multe ca mine. Suntem la fel. Uită-te la mine!“

Dar creștinul era prea creștin. A plecat înapoi cu Biblia lui, gândindu-se că omul ăsta era nebun. „Să spună că e Hristos? Cum să fie el un Hristos?“ El gândea în termeni de Iisus, nu cunoștea semnificația lui Hristos.

Hristos e echivalentul occidental al lui Buddha, cel Trezit, cel Binecuvântat. Asta înseamnă, de fapt, Hristos. Bhagwan înseamnă același lucru ca Hristos – cel Binecuvântat.

Și ultima întrebare:

Osho,

Am iubit de multe ori în viață, dar întotdeauna a fost foarte frustrant. Din ce cauză s-a întâmplat așa?

Iubirea e un fenomen aproape necunoscut, așa că ce ți s-a întâmplat ție trebuie să fi fost altceva. Iar dacă ți s-a întâmplat un alt fenomen, atunci mai devreme sau mai târziu era inevitabil să se termine. Iubirea e o experiență foarte rară. Nu-i spune iubire. Tu numești iubire dorința ta, fantezia ta. Nevoia ta, frica de a nu fi singur e cea căreia îi spui iubire. Te simți singur și gol pe dinăuntru și vrei să te umpli cu altcineva, dar nimeni nu se poate umple cu altcineva, așa că mai devreme sau mai târziu apare frustrarea.

Frustrarea apare inevitabil în cazul așa-zisei tale iubiri. Când te îndrăgostești, ce faci, de fapt? Începi să ai așteptări, începi să visezi cu ochii deschiși. Pentru că ai așteptări prea mari, frustrarea ce urmează e și ea mare.

Acesta este un fenomen nou apărut în această epocă, și mai mult în Occident decât în Orient. Orientul a fost foarte pragmatic în ceea ce privește dragostea, foarte realist. În Orient nu apare o frustrare prea mare fiindcă oamenii nu se așteaptă la prea multe, așa că ce frustrare? În Orient apare mai întâi căsătoria, și apoi, trăind împreună cu bărbatul sau cu femeia cu care te-ai căsătorit, începi să te împrietenești cu acea persoană, începeți să vă plăceți, începeți să vă ajutați unul pe altul, și între voi se dezvoltă un fel de iubire. Dar nu există romantism acolo, așa că nu există nici o frustrare.

În Occident trebuie să apară mai întâi iubirea, iar iubirea te smintește. E o boală hormonală aceea căreia îi spuneți iubire, e ceva chimic. Iar sub impactul acela chimic, ca și cum ai fi sub influența unui drog, cu mințile rătăcite... De fapt, chiar așa se întâmplă, e un drog eliberat de hormonii tăi, așa că tu nu îți dai seama că ești sub influența lui; atunci când îți injectezi un drog, știi că o faci. Dar acesta este un drog biologic, natura l-a folosit ca să se reproducă. Altminteri, gândește-te numai, dacă n-ar exista în tine un astfel de drog... gândește-te o clipă cum ar fi să nu existe beția aceasta a dragostei, să nu existe dorința de reproducere... cine s-ar mai reproduce? Pentru ce? Lumea ar înceta să mai existe. Natura te-a păcălit: ți-a introdus în corp un program care declanșează în tine un proces hormonal și brusc începi să ai ochii plini de vise, iar lucrurile mărunte încep să pară extraordinare.

Am auzit...

O femeie încântătoare, dar cu pieptul cam plat, s-a dus la medic pentru consultația ei anuală.

„Vă rog să vă scoateți bluza“, i-a zis doctorul.

„O, nu“, a protestat tânăra. „Pur și simplu n-aș putea!“

„Ei, haide“, a replicat doctorul. „Să nu facem din țânțar armăsar.“

Dar în dragoste asta se întâmplă, oamenii încep să facă din țânțari armăsari. Iar când se instalează frustrarea, încep să facă din țânțar armăsar. Totul pare foarte frumos atunci când ești în starea aceea drogată. Atunci o femeie obișnuită ți se pare deosebit de frumoasă, angelică, un bărbat obișnuit îți pare a fi un Hercule. Totul arată extraordinar, iar aceasta nu este altceva decât o proiecție a dorinței tale.

Iar mai devreme sau mai târziu realitatea va sfărâma iluziile acestea – Hercules se va năruî, Cleopatra se va năruî. Și apoi te trezești stând față în față cu un bărbat obișnuit, cu o femeie obișnuită, întrebându-te ce faci tu acolo, cum ai ajuns acolo. Iar dacă mai sunt și câțiva copii care se joacă pe lângă voi, s-a terminat! Din cauza acestor copii trebuie să fiți împreună. Hercule a murit, Cleopatra a murit; au rămas doi oameni obișnuiți, caraghioși, care au grijă de copii, ocupându-se de educația lor. Iar aceștia vor face și ei același lucru, mai devreme sau mai târziu.

Așteptările tale sunt foarte mari, de aici frustrarea.

Reflectează la asta, pe îndelete.

Stăpâna casei și-a chemat majordomul: „Smithers, urcă până la mine în baie, te rog“.

Când acesta a intrat pe ușă, ea i-a zis: „Acum, Smithers, a venit timpul. Scoate-mi pantofii“. Așa că Smithers i-a scos pantofii.

„Acum scoate-mi ciorapii.“ El i-a scos ciorapii. „Acum, Smithers, scoate-mi rochia.“ Așa că i-a scos rochia.

„Acum, Smithers, scoate-mi sutienul.“ Jos cu sutienul. „Acum Smithers, scoate-mi chiloții. Iar dacă te mai prind vreodată purtându-mi hainele, va trebui să-ți găsești de lucru în altă parte!“

Așa se întâmplă, tu aștepti, aștepti... și apoi frustrarea!

Destul pentru azi.

Dimensiunea desfătării

Prima întrebare:

Osho,

Unul dintre aspectele controversate legate de ashramul tău privește desfrânarea și activitățile condamnate drept perversiuni sexuale sau orgii. Am vrea ca Osho să ne ofere punctul său de vedere asupra sexului și a rolul acestuia în transcendență.

R.K. Karanjia, redactor, Blitz

Dragul meu Karanjia, învățătura mea afirmă viața. Eu susțin viața în totalitatea ei. În trecut, religiile au negat viața, au distrus viața, au fost dușmănoase față de viață, Dumnezeu lor era împotriva vieții. Pentru mine, Dumnezeu și viața sunt sinonime, nu există alt Dumnezeu decât viața însăși – eu venerez viața –, iar dacă viața e Dumnezeu, atunci iubirea e templul lui.

Acestea sunt elementele fundamentale ale învățăturii mele: viața ca Dumnezeu, iubirea ca templu, lumina ca experiență. Dacă înveți aceste trei elemente, ai învățat totul.

Dar din cauză că religiile au rămas potrivnice vieții și iubirii, e firesc ca în jurul meu să se nască o mare controversă. Mie îmi face plăcere, o consider normală. Nu-mi fac griji în legătură cu această controversă, mi-aș face griji dacă n-ar apărea. Era de așteptat, e în acord cu planul meu de lucru.

De ce au negat religiile viața în trecut? În numele religiei omul a fost exploatat – exploatat de preot și de politician. Iar preotul și politicianul au creat o conspirație profundă împotriva omului. Singurul mod prin care poți

să exploatezi omul e să-l înfricoșezi. Odată ce omul e speriat, el e gata să se supună, odată ce omul tremură în sinea lui, el își pierde orice urmă de încredere în el. Atunci e gata să creadă în orice prostie. Nu poți face un om să creadă în prostii dacă are încredere în sine.

Reține, așa a fost omul exploatat de-a lungul secolelor. Acesta este secretul profesional al așa-ziselor religii: fă-l pe om să-i fie frică, fă-l să simtă că n-are nici o valoare, fă-l să se simtă vinovat, fă-l să simtă că e la un pas de a cădea în iad.

Cum să-l faci pe om să-i fie atât de frică? Singurul mod de a o face e acesta: condamnă viața, condamnă tot ceea ce e firesc. Condamnă sexul, fiindcă el stă la baza vieții, condamnă mâncarea fiindcă ea e al doilea element fundamental al vieții, condamnă relația, familia, prietenia, fiindcă reprezintă al treilea element fundamental al vieții – condamnă cât poți de mult. Tot ceea ce e firesc în viața unui om trebuie condamnat, trebuie considerat ca fiind rău. „Dacă faci asta vei suferi. Dacă n-o faci, vei fi răsplătit. Iadul se va abate asupra ta dacă continui să trăiești firesc“ – acesta este mesajul din trecut – „și raiul ți se va da dacă trăiești nefiresc, împotriva vieții“.

Asta înseamnă că numai dacă vei fi sinucigaș te va accepta Dumnezeu – dacă, încetul cu încetul, te sinucizi la nivelul simțurilor, al corpului, al minții, al inimii, și dacă te distrugi treptat. Cu cât îți reușește mai mult autodistrugerea, cu atât vei fi mai iubit de Dumnezeu – asta a fost învățătura religiilor din trecut, iar ea a contaminat ființa omului, a otrăvit omul. Cei care au răspândit aceste otrăvuri au exploatat omul extraordinar de mult. Religiile trecutului au fost orientate spre moarte, nu spre viață.

Eu vin cu o viziune nouă, orientată spre viață: iubește viața în multidimensionalitatea ei, fiindcă numai așa te poți apropia din ce în ce mai mult de adevărul suprem. Adevărul suprem nu e departe, ci e ascuns în imediat. Supremul se găsește în imediat, transcendența se găsește în imanent: Dumnezeu nu e acolo, ci aici, Dumnezeu nu e aceea, ci aceasta – iar tu nu ești nedemn, nu ești un păcătos.

Mă aflu aici să te ajut să te despovărezi de toate sentimentele de vinovăție. Mă aflu aici să te ajut să reîncepi să ai încredere în tine. Odată ce începi să ai încredere în ființa ta, nici un politician, nici un preot nu te mai poate

exploata. Omul a fost întotdeauna exploatat prin frică.

Am auzit...

Odată, Mulla Nasruddin s-a rătăcit într-o junglă. Toată ziua a încercat să găsească drumul, dar n-a reușit – era obosit, flămând, istovit, sângera, hainele îi erau sfâșiate din cauză că pădurea era foarte deasă și plină de spini – și începea să se înnopteze, soarele asfințea și se așternea noaptea.

Iar el era ateu, un ateu convins, care nu se rugase niciodată. Dar în situația asta, cu teama care-l cuprindea la lăsarea nopții, pentru prima dată în viață s-a gândit la Dumnezeu. A uitat toate argumentele pe care le folosea de obicei împotriva lui Dumnezeu. A îngenunchiat la pământ și a zis: „Dragă Doamne...” – și se uita de jur împrejur, puțin jenat, deși știa foarte bine că nu e nimeni în preajmă, îi era totuși un pic jenă, doar trăise o viață ca ateu!

Dar când frica îți bate la ușă, iar moartea e după colț, cine mai stă să se gândească la logică, la filosofii, la isme? Cine-și mai bate capul cu rațiunea, cu argumentarea? „Dragă Doamne“, a zis el, „te rog scoate-mă din această pădure, iar eu mă voi închina ție. Voi începe chiar să mă duc la moschee. Voi urma toate ritualurile islamului. Îți promit! Dar salvează-mă, atât de rog. Iartă-mă. Îmi cer iertare pentru lucrurile pe care le-am spus împotriva ta. Am fost un prost, un mare prost. Acum știu că ești“.

Chiar în clipa aceea, o pasăre i-a trecut pe deasupra capului și a lăsat să-i scape ceva în mâinile lui întinse. „Te rog, Doamne, nu-mi da rahatul ăsta. Sunt pierdut definitiv!“

Când un om e speriat, chiar dacă a fost ateu o viață întreagă se va transforma într-un credincios. Preoții și-au dat seama de lucrul acesta și l-au folosit de-a lungul secolelor: tot trecutul umanității e dominat de frică. Și cea mai bună modalitate de a răspândi frica e aceea de a-l face pe om să se simtă vinovat în legătură cu lucrurile firești. Nu va putea să renunțe la ele, și nu va mai putea nici să se bucure de ele din cauza fricii de iad, așa că se creează o situație fără ieșire. Acea situație fără ieșire a stat la baza exploatării omului.

Nu poți să renunți la sexualitate doar pentru că un preot îți spune că e ceva greșit. Sexul nu are nimic de-a face cu noțiunea ta de bine și de rău, e ceva firesc – e ceva ce ține de însăși ființa ta. Te-ai născut din el, fiecare celulă a ta e o celulă sexuală. Nu poți să renunți la el așa, pur și simplu. Da, poți începe să-l reprimi, iar reprimându-l poți să-l determini să se acumuleze în inconștient, și acolo va deveni o rană. Și cu cât îl reprimi mai mult, cu atât devii mai obsedat de el. Și cu cât devii mai obsedat de el, cu atât mai vinovat te simți. E un cerc vicios. Acum ești prins în capcana preotului. Iar preotul nici măcar n-a crezut vreodată în așa ceva, nici politicianul n-a crezut vreodată în așa ceva. Învățăturile acestea sunt pentru mase, pentru oamenii obișnuiți. Masele trebuiesc păcălite.

Se povestește că regii aveau sute de neveste, și la fel stăteau lucrurile și cu preoții. Și, în mod miraculos, oamenii continuau să creadă în acești șarlatani.

Chiar în secolul nostru, în urmă cu 50 de ani, Nizam din Hyderabad a avut cinci sute de neveste și tot a fost considerat a fi un om foarte religios, fiindcă urma toate ritualurile. Preotul și politicianul au făcut întotdeauna tot ce le-au spus oamenilor să nu facă, uneori în mod deschis, alteori pe ascuns.

Am auzit... există o zicală veche care spune: „Dacă mă păcălești o dată, să-ți fie rușine. Dacă mă păcălești de două ori, să-mi fie rușine mie“.

Dar preoții i-au păcălit pe oamenii secole de-a rândul, și i-au păcălit într-atât încât acum e aproape un fenomen acceptat. Păcăleala asta are atâta tradiție în spate încât o luăm ca fiind de la sine înțeleasă – nimeni nu se gândește că e păcălit.

Îmi vine în minte o biserică la care se ducea un prieten și care organizează tombale. O dată pe an se aduc trei automobile și se pun în fața bisericii, și vând bilete de tombolă. Anul trecut au pus ca premii un Cadillac, un Mercury și un Plymouth. La trei zile după tombolă, pastorul mergea pe stradă și s-a întâlnit nas în nas cu prietenul meu care ieșea dintr-un bar.

Prietenul meu s-a uitat la el și l-a întrebat: „Poți să-mi spui și mie cine a câștigat automobilele? Cine a câștigat Cadillacul?“

Iar preotul i-a răspuns: „Cardinalul l-a câștigat. Ce noroc pe el!“

Iar prietenul meu a întrebat mai departe: „Și Mercury de cine a fost câștigat?“

„Monseniorul. Ce noroc pe el!“

Prietenul meu l-a întrebat din nou: „Iar Plymouth? De cine a fost câștigat?“

Preotul i-a răspuns: „De părintele Murphy. Ce noroc pe el!“

În clipa aceea, prietenul meu a pornit-o înapoi către bar ca să-și mai ia o băutură. Preotul l-a prins de haină și l-a întrebat: „Apropo, tu câte bilete ai cumpărat?“

Iar prietenul meu i-a zis: „Nici măcar unul singur, să fiu al naibii! Ce noroc pe mine!“

Preoții au făcut un rău imens omenirii, conștiinței omenești. Ei i-au băgat omului în cap ideea asta otrăvitoare că viața e ceva urât. I-au învățat pe oameni cum să întoarcă spatele vieții. Eu îi învăț pe oameni cum să pătrundă adânc în viață. Preoții i-au învățat cum să se elibereze de viață. Eu îi învăț cum să-și elibereze viața. Ei i-au învățat cum să pună capăt acestei vieți, iar eu îi învăț cum să pătrundă în viața aceasta de-a pururi, aprofundând-o la nesfârșit, cum să trăiască viața din abundență – de aici controversa din jurul meu. Era normal să apară. Viziunea mea e opusă învățăturilor care au fost predate în numele religiei.

Eu aduc în lume o viziune nouă asupra religiei. Aceasta este cea mai îndrăzneță încercare ce s-a făcut vreodată: îi învăț pe oameni să accepte viața în multidimensionalitatea ei, să se bucure de ea, să o celebreze, să o savureze. Nu renunțarea, ci bucuria reprezintă calea mea. Nu postul, ci desfătarea reprezintă calea mea. Iar a te desfăta înseamnă a fi religios. Definiția pe care o dau eu religiei ține de dimensiunea desfătării.

Nici un alt animal nu cunoaște desfătarea, nici un animal nu cunoaște sărbătoarea. Marsuinii se pot juca, chimpanzeii se pot juca, dar numai omul știe să sărbătorească. Sărbătoarea e forma cea mai înaltă de manifestare a

conștiinței, de expresie a conștiinței, înflorirea Florii de Aur.

Eu vă învăț să sărbătoriți. Sărbătoarea, celebrarea reprezintă cheia învățăturii mele.

Și vă învăț să celebrați sexul, fiindcă e un dar de la Dumnezeu, să celebrați corpul fiindcă e grația lui Dumnezeu. Să celebrați fiecare clipă care v-a fost dată, fiecare respirație, fiecare bătaie a inimii. Toate acestea sunt o binecuvântare. Trăiți-l pe Dumnezeu chiar în clipa aceasta! Eu nu vi-l ofer pe Dumnezeu în chip de obiectiv final, ci vi-l pun la dispoziție chiar în clipa aceasta, acum. Celebrați, și astfel sunteți în Dumnezeu.

Religiile din trecut erau triste. Religiile din trecut erau serioase. Religia mea o religie ludică: totul trebuie luat ca o joacă. Nu luați viața în serios. E ceva distractiv. Iar a o lua ca pe ceva distractiv înseamnă a fi într-o stare de rugăciune. Atunci nu mai există plângeri, ci doar recunoștință.

Întrebarea e una importantă. Câteva lămuriri vor fi de ajutor.

Există oameni cu minți bolnave, iar trecutul a fost dominat de mințile bolnave. Acei oameni nu se pot bucura, nu știu cum să se bucure. Fiindcă sunt incapabili să se bucure, fac din asta o mare virtute. Non-bucuria devine o virtute.

Fiecare om se naște cu capacitatea de a se bucura, dar nu și cu arta de a o face. Oamenii cred că doar pentru că sunt vii, și respiră, și există înseamnă că și știu cum să se bucure. Așa ceva e curată prostie. Bucuria e o mare artă, e o mare disciplină, una la fel de subtilă ca muzica, sau ca poezia, sau ca pictura. E cea mai mare creativitate.

Oamenii se nasc și încep să creadă că sunt gata să se bucure de viață, dar n-o pot face din cauză că nu știu cum. Fac o harababură din viețile lor, iar mai devreme sau mai târziu vor rămâne doar două posibilități. Una este aceea de a-și da seama că trăiesc viața prostește, or lucrul acesta rănește egoul. Cealaltă este aceea de a considera că viața n-are nici o valoare, că e doar suferință – „Nu există nici o bucurie în viață, de aceea nu mă bucur de ea. Nu e nimic în neregulă cu mine. Dacă e ceva în neregulă, atunci e ceva care ține de însăși structura vieții“. Aceasta a fost abordarea în trecut: „Dacă eu nu pot vedea lumina, înseamnă că nu există lumină“ – nu că sunt eu orb. „Dacă eu nu pot să aud sunetul, înseamnă că nu există sunet“ – nu că sunt

eu surd.

Abordarea aceasta i-a avantajat enorm pe egocentrici. Aceștia încearcă și descoperă că nu se pot bucura. Iar când constată că nu se pot bucura, încep să condamne. Încep să-i condamne pe aceia care se pot bucura. Sunt geloși, sunt tulburați din cauza lor. Gelozia aceasta, tulburarea aceasta îi determină să otrăvească mințile oamenilor. Dacă te vād că te bucuri îți vor spune: „Poftim, din cauza asta ai să suferi în iad. Comiți o crimă! Sărbătorești, dansezi, cânti, iubești?“ Viața e o pedeapsă pentru el, și tu o iei ca pe o răsplată? Iar acești oameni bolnavi la minte au dominat trecutul.

Odată, unul dintre prietenii mei era singur în holul unui hotel intercontinental, într-o seară mohorâtă. Sperând să lege o conversație cu un bărbat cu aer distins care era așezat lângă el, i-a zis: „Aș putea să vă ofer ceva de băut?“

„Nu“, i-a răspuns bărbatul cu răceală, „nu beau. Am încercat o dată și nu mi-a plăcut.“

Nimic nu-l descuraja pe prietenul meu, așa că i-a oferit o țigară de foi, spunându-i că era de calitate foarte bună.

„Nu, nu fumez. Am încercat o dată și nu mi-a plăcut.“

„Atunci ce ai zice de un joc de rummy?“

„Nu. Nu joc cărți. Am încercat o dată, dar nu mi-a plăcut. Însă fiul meu o să treacă pe-aici în scurt timp. Poate că va vrea el să joace.“

Prietenul meu s-a lăsat pe spate în scaun și a zis: „Singurul tău copil, presupun“.

Aceștia sunt potențialii preoți: au încercat totul o dată și nu le-a plăcut – ca și cum arta de a savura ceva vine pe lume odată cu ei.

Arta aceasta trebuie dobândită. Trebuie să o absorbi. E nevoie de ani de

pregătire, e nevoie de ani de curățare interioară. A asculta o dată muzică clasică și a te gândi că nu-ți place, așa că „mai bine o las baltă“ ar fi stupid din partea ta. Urechile tale au nevoie de o anumită disciplină, abia atunci vor putea să înțeleagă ceea ce e subtil. Ceea ce e brut e ușor accesibil, fiindcă e animalic. Dar pentru a pătrunde în zonele mai profunde ale vieții e nevoie de o mare disciplină, de meditație, de o stare de rugăciune, de o mare grațitudine. Iar lucrul fundamental care trebuie reținut este acesta: „Dacă viața nu devine o celebrare, atunci ceva e în neregulă cu mine, nu cu viața“.

Religiile din trecut spuneau că viața e problema. Eu spun că, dacă nu ți se întâmplă ce trebuie, tu ești problema. Eu te fac responsabil pe tine, nu viața. Viața e Dumnezeu. Și cu asta, întregul proces se schimbă: atunci în tine trebuie făcută curățenie, trebuie tăiată condiționarea din mintea ta. Trebuie să treci printr-o operație chirurgicală.

Acesta este rolul acestui ashram: e un loc în care se fac operații chirurgicale. Nu e un ashram obișnuit, asemănător miilor de ashramuri din India. E un experiment existențial măreț: noi creăm un viitor aici, un tip nou de om, cu o responsabilitate nouă. Punem bazele unei zile noi, unui răsărit nou. Deschidem uși noi către posibilități care au rămas închise în trecut – iar din acest motiv, omenirea a suferit mult în trecut, mult și fără să fie necesar. Și cu cât sufereau oamenii mai mult, cu atât mai mult își ziceau: „Preoții au dreptate, viața e un lucru rău!“ Iar preoții creau atitudini din ce în ce mai negative în oameni.

Moe a intrat într-un magazin ca să-și cumpere un costum. A găsit unul pe gustul lui, așa că a luat haina de pe umerăș și a probat-o.

Un angajat a venit la el. „Da, domnule. Arată minunat pe dumneavoastră.“

„O fi arătând ea minunat“, a zis Moe iritat, „dar îmi vine groaznic. Mă strânge la umeri.“

Angajatul nici măcar n-a clipit. „Probați și pantalonii“, i-a sugerat el. „Vă vor strânge atât de tare încât veți uita de umeri.“

Așa au procedat dintotdeauna preoții: dacă ceva te strânge, ei îți dau ceva care să te strângă și mai tare, care să facă din tine un om șters și fără viață – îți dau un caracter. Dacă ceva te doare, ei îți dau ceva care să te doară și mai tare, așa încât să uiți cu totul de durerea de dinainte. Lucrul acesta se întâmplă mereu: dacă ai o durere de cap, și deodată îți ia casa foc, uiți cu totul de durerea de cap. Cine-și poate permite să se gândească la o durere de cap când îi arde casa?

Preotul continuă să inventeze tot mai multe torturi pentru tine. El nu ți-a permis să te bucuri de nimic. Gustul e ceva rău; ar trebui să mănânci fără să simți gustul mâncării. Dacă te bucuri de gust, comiți o crimă. Dansul e ceva rău. De ce? Pentru că e trupesc, iar trupul e dușmanul. Muzica e ceva rău pentru că e senzuală. Totul e rău!

Trebuie să rețezi constant câte ceva din tine. În loc să te dezvolti, să te extinzi, preotul îți cere să te contracti cât mai mult; iar când te-ai contractat atât de mult încât te doare peste tot, încât ești aproape într-o temniță, încât nu te mai poți mișca nicicum, ți se spune că acum ai caracter. Și atunci firește că abia aștepti să scapi de viața asta. Te rogi la Dumnezeu să-ți dea un singur lucru: să te mântuiască, să-ți aducă alinare.

Preoții voștri au fost împotriva lui Dumnezeu! Spun asta pentru că Dumnezeu creează existența, iar preoții voștri creează în jurul vostru numai structuri care să vă împiedice să trăiți existența. Sfinții voștri sunt împotriva lui Dumnezeu.

Eu sunt cu totul în favoarea lui Dumnezeu – iar Dumnezeu înseamnă viață.

M-ai întrebat: „Unul dintre aspectele controversate legate de ashramul tău privește desfrânarea...”

Acesta este singurul loc în care nu există desfrânare, dar lucrul acesta te va surprinde.

Desfrânarea are nevoie de reprimare. Cu cât e un om mai reprimat, cu atât vrea mai mult să se desfrâneze. E ca atunci când ai postit mai multe zile la rând, iar când ieși din post mănânci prea mult. Desfrânarea e un subprodus al reprimării. Timp de 30 de zile ai postit, te-ai reprimat, te-ai luptat cu tine însuși, ai trăit într-un fel de iad. Apoi, după 30 de zile, începi să te îndrepti în direcția opusă, către extrema opusă: începi să faci excese. Excesul,

desfrânarea e opusul reprimării.

Pentru că eu sunt împotriva reprimării, cum ar putea desfrâul să fie posibil în locul acesta? Eu îl tai chiar de la rădăcină. Dacă un om mănâncă într-un mod sănătos, el nu va face excese. Dacă savurează mâncarea nu va face excese, nu va mânca prea mult. De fapt, pentru că-și iubește corpul, pentru că iubește mâncarea, el va rămâne foarte atent. A-ți umple corpul până la refuz cu mâncare nu e un semn că-ți iubești corpul, e un semn că îl dușmănești. Corpul poate fi omorât în două moduri: fie prin înfometare, fie prin îmbuibare, dar ambele moduri reprezintă o atitudine dușmănoasă. Cel care își iubește corpul, cel care își respectă corpul ca pe un dar de la Dumnezeu nu poate să facă nici una, nici alta. El nici nu va posti, nici nu va face mânca în exces. Și același lucru e valabil în privința sexului și a orice altceva.

Desfrâul e creat de preoți, fiindcă ei creează reprimarea. Odată ce crezi reprimare, oamenii încep să se desfrâneze. Cu cât e o dorință mai reprimată, cu atât vrea ea să se afirme mai mult, devine furibundă de-a dreptul! Când i se permite să-și urmeze cursul firesc, când e acceptată, când nu i se opune rezistență, apare un echilibru.

Așa că aș vrea să-ți spun, domnule, că acesta este singurul loc – poate singurul loc din toată lumea – în care desfrâul e imposibil.

Da, atunci când oamenii vin, la început, pentru câteva zile ei se desfrânează – dar nu sunt eu responsabil pentru asta. Preoții, politicienii, puritanii, moraliștii – Morarji Desai etc. – sunt responsabili pentru asta. Nu eu i-am învățat pe oameni să se reprime; cei care i-au învățat să se reprime sunt responsabili pentru asta. Iar când oamenii vin la mine, ei vin cu toate acele condiționări, așa că atunci când eu le spun să se relaxeze, firește că încep să se desfrâneze puțin. Dar cât timp pot să se desfrâneze? Atunci când te relaxezi cu adevărat, mai devreme sau mai târziu ajungi la un echilibru. În clipa în care ai ajuns la echilibru nu mai există reprimare, nu mai există desfrâu.

Dar înțeleg întrebarea; pentru așa-zisul om religios, oamenii mei cei echilibrați, normali, naturali vor părea desfrânați. Gândește-te la un om care postește, în timp ce tu iei micul dejun, iar el trece pe-acolo – aroma cafelei și mirosul pâinii și al untului, și bucuria de pe fața ta –, ce crezi că va

gândi el despre tine? Va gândi că faci exces și că vei suferi în iad: „Ține-o tu așa și o să vezi. Când o să suferi în iad, o să vezi cum o să fie. Va trebui să plătești mult și bine pentru ce faci“. Acestea sunt gândurile care îi trec prin minte. În felul acesta se protejează el, se reprimă el. Din cauză că trăiește într-un mod nefiresc, are impresia că tu trăiești, de fapt, într-un mod nefiresc. Dar să te bucuri de micul dejun nu e câtuși de puțin nefiresc!

Iar un om care se bucură de mâncare nici nu mănâncă vreodată prea mult – nu are cum, e imposibil. Ai întâlnit vreodată animale sălbatice care să fie grase? Și nu le învață nimeni naturopatie, nu le învață nimeni cum să țină regim sau să postească. Cu toate astea nu vezi niciodată un animal sălbatic gras.

Intenționat am specificat animale sălbatice, fiindcă nu vorbesc despre animalele de la grădina zoologică, fiindcă acolo e diferit – acolo animalele încep să-l imite pe om. În grădinile zoologice găsești animale grase, urâte, dar nu și în sălbăticie. De ce? Fiindcă un animal își iubește corpul, se bucură de el, mănâncă doar atât cât să fie corpul satisfăcut, atât și nimic în plus.

Și, da, câteodată se întâmplă ca animalul să postească și el, dar nu conform religiei jainiste. Dacă simte că starea în care se află corpul lui nu-i permite să mănânce – e bolnav, și ar face rău corpului supraîncărcându-l cu hrană –, atunci nu mănâncă, din instinct. Uneori și animalul poate încerca să vomite, ca să-și ușureze corpul. Câinele va mânca iarbă, ca să îl ajute să vomite. Și nu vei putea să-l convingi să se hrănească până când corpul lui nu se va însănătoși din nou. Acestea sunt instincte naturale.

Preoții au contaminat omul într-atât încât acesta și-a uitat complet toate instinctele naturale. Acum el trăiește pe baza ideilor. Trebuie să postească fiindcă urmează o anumită filosofie a postului. Nu-și ascultă corpul; corpul e flămând, iar el postește. Sau, alteori, corpul nu e deloc flămând, iar el mănâncă. Nu mai e în contact cu corpul lui.

Eu aș vrea să coborâți din minte și să reîncepeți să trăiți în simțuri.

Eu îi învăț pe oameni să aprecieze corpul; corpul e frumos, e divin. Reveniți la corp, lăsați corpul să redevină viu, și va ști singur ce are de făcut. Nu e nevoie să vă faceți griji în privința lui. Corpul știe în mod natural cum să vă

mențină sănătoși, vii, energici, tineri. Corpul știe asta în mod natural, nu e nevoie să învățați voi nimic din cărți și din învățături.

Așadar, atunci când vin prima dată la mine, oamenii pot să se desfrâneze uneori, dar nu sunt eu responsabil pentru desfrâul lor. Preoții, oamenii care i-au condiționat, aceia sunt responsabili. Dacă acești oameni pot rămâne aici, cu mine, pentru câteva zile, mai devreme sau mai târziu echilibrul e restabilit. Iar odată cu echilibrul vin liniștea, calmul, o bucurie subtilă și o naturalețe subtilă.

Sexul are patru stadii. Acele stadii trebuiesc înțelese. Numai în cel de-al patrulea stadiu devine sexul Floarea de Aur. E periculos dacă nu înțelegi acele patru stadii, iar tradiția v-a împiedicat să deveniți conștienți de acele patru stadii.

Primul stadiu e autosexual.

Când se naște, copilul e narcisist. Își iubește corpul enorm, iar lucrul acesta e foarte frumos. El cunoaște doar corpul lui: își sugă degetul și se simte în al nouălea cer. Îi vedeți pe copiii care își sug degetul, ce încântare e pe fața lor. Se joacă cu corpul lui, încearcă să-și apuce cu gura degetul mare de la picior, să creeze un cerc al energiei. Când copilul își apucă cu gura degetul mare de la picior, se creează un cerc, iar energia începe să se miște în cerc. Lumina circulă natural în copil, iar lui îi face plăcere, fiindcă atunci când lumina circulă există în interior o mare bucurie.

Copilul se joacă cu propriile lui organe sexuale, neștiind că ele sunt organe sexuale. N-a fost condiționat încă, își cunoaște corpul ca pe un întreg. Și, desigur, organele sexuale sunt cele mai sensibile părți ale corpului său. Îi place la nebunie să le atingă, să se joace cu ele.

Și aici intervine societatea cea otrăvitoare în psihicul copilului: „Nu atinge!“ „Nu“ e primul cuvânt urât pe care i-l spune copilului. Iar din acest cuvânt se vor mai naște și altele: nu poți, nu ai voie – toate acestea sunt cuvinte urâte. Odată ce copilului i se spune „Nu!“ – iar părinții sunt furioși, privirea lor e furioasă, și îi îndepărtează copilului mâna de la organele genitale, care îi fac o mare plăcere în mod firesc... Iar copilul nu e sexual, atâta doar că organele sexuale sunt cele mai sensibile părți ale corpului său, cele mai vii. Dar mintea noastră condiționată... El își atinge organul sexual, iar asta e

ceva rău: îi îndepărtăm mâna, trezim în el sentimentul de vinovăție. Acum am început să-i distrugem sexualitatea naturală. Am început să-i otrăvim sursa bucuriei, sursa ființei lui. Acum trezim în el ipocrizia, facem din el un diplomat: când părinții sunt de față, el nu se va juca cu organele sexuale. Acum prima minciună și-a făcut deja apariția. Nu mai poate să fie sincer. Acum știe: dacă e sincer, dacă își urmează natura, dacă dă curs bucuriei lui, instinctului lui, atunci părinții se vor înfuria, iar el nu va avea nici o putere în fața lor – el depinde de ei, supraviețuirea lui depinde de ei, dacă ei îl abandonează, e mort. Așa că are de ales dacă vrea să trăiască – iar condiția pentru a trăi mai departe este să fie împotriva lui însuși. Astfel, copilul e nevoit să cedeze.

Copilul e cel mai exploatat fenomen din lume. Nici o altă clasă n-a fost atât de exploatată precum copilul. El nu poate face nimic: nu poate organiza sindicate pentru a lupta împotriva părinților, nu se poate duce la tribunal, nu se poate duce la guvern. Nu are nici o modalitate prin care să se apere de atacul părinților.

Iar când părinții îi interzic, îi interzic din cauza propriei condiționări; și lor le-au făcut același lucru propriii părinți. Se simt foarte stânjeniți de faptul că copilul își atinge organele genitale și se joacă cu ele cu atâta nerușinare.

Copilul însă nu are habar de rușine. El e inocent. Interdicția venită din partea părinților are impact asupra lui, energia se retrage – prima traumă a avut loc. De-acum copilul nu va mai putea niciodată să-și accepte sexualitatea în mod natural, cu bucurie – reprimarea și-a făcut apariția –, iar copilul e divizat în două, corpul lui nu mai e întreg. O parte a corpului său nu mai e acceptabilă, e urâtă, nu merită să facă parte din el – o respinge. În adâncul psihicului său începe să se castreze – iar energia se retrage: energia nu va mai curge la fel de natural cum curgea înainte de apariția acelei interdicții.

Iar rezultatul firesc al acestei stupidități este că începând de-atunci, copilul nu mai e o ființă naturală, ipocrizia și-a făcut apariția – el trebuie să ascundă ceva de părinți sau trebuie să se simtă vinovat.

Aceasta este starea autosexuală. Mulți oameni rămân blocați în ea. De aceea masturbarea e atât de prezentă în toată lumea. E o stare naturală, ar fi trecut de la sine. E o etapă în evoluție, dar părinții tulbură această etapă a

evoluției energiei. Copilul rămâne blocat. Vrea să se joace cu organele lui genitale și nu poate: tot reprimând, într-o zi ajunge să fie totul prea mult pentru el și devine posedat de energia sexuală. Iar odată ce a început să se masturbeze, poate rămâne cu acest obicei, un obicei mecanic, și astfel nu va mai trece niciodată la următoarea etapă. Iar cei responsabili sunt părinții, preoții, politicienii – mintea socială care a existat până acum.

Un om poate rămâne blocat la acest stadiu, care e foarte infantil. Nu va cunoaște niciodată sexualitatea pe deplin maturizată. Nu va ajunge niciodată să cunoască beatitudinea de care poate avea parte numai o ființă sexuală matură. Și ironia e că aceștia sunt oamenii care condamnă masturbarea și care fac mare caz de ea, făcând tot felul de afirmații foarte periculoase. Ei le spun oamenilor că dacă se masturbează vor orbi, că dacă se masturbează vor rămâne proști, retardati. Or cercetările științifice au dovedit toate că masturbarea n-a făcut niciodată rău nimănui – însă sugestiile acelor oameni fac rău. Există un acord deplin în acest sens, fără nici o excepție.

Toate cercetările psihologice au demonstrat că masturbarea n-a făcut niciodată rău nimănui, că e o cale naturală de eliberare a energiei. Însă ideile acestea – că vei orbi din cauza ei – o pot face periculoasă pentru ochii tăi, fiindcă de vei gândi de fiecare dată că orbești, orbești, orbești... Foarte mulți oameni poartă ochelari, iar motivul ar putea să nu fie legat de ochi, motivul ar putea să țină de altceva. Milioane de oameni sunt proști, iar motivul ar putea să nu fie acela că ei chiar sunt proști – fiindcă nici un copil nu se naște prost, toți copiii se nasc inteligenți –, ci motivul ar putea să fie altul: sugestiile te pot face să te îmbolnăvești, te pot face să îți pierzi încrederea în tine. Și sunt atâția oameni care se tem, care tremură continuu, care nu au încredere în ei înșiși, sunt mereu temători, fiindcă știu ce au făcut.

Eu primesc mii de scrisori în care oamenii îmi spun: „Suntem prinși într-o capcană. Cum putem ieși din ea?”

Iar eu aș vrea să repet: masturbarea n-a făcut niciodată rău nimănui.

Dar clipa în care un om se masturbează e o clipă foarte sensibilă și delicată – întreaga lui ființă e deschisă și curgătoare. În acea clipă, dacă cineva îi sugerează – și el însuși va fi cel care își sugerează – că o să

îneebunească, sau o să orbească, sau o să rămână prost, aceste sugestii constante, autohipnotice îi vor provoca o mie de boli și de probleme psihologice, de perversiuni. Cine e responsabil pentru asta?

Iar oamenii care vin la mine vin cu toate aceste perversiuni. Eu încerc să-i ajut – și mulți sunt ajutați, mulți lasă aceste probleme în urmă –, dar societatea crede că eu îi învăț pe acești oameni perversiunile. E incredibil! Eu vă ajut să depășiți perversiunile; societatea v-a dat aceste perversiuni – trăiți într-o societate pervertită!

Dacă copilului i se permite să își trăiască faza naturală a autosexualității, el va trece în mod firesc la cea de-a doua fază, homosexualul. Dar foarte puțini oameni trec la a doua fază. Majoritatea rămân în prima fază, și chiar și în timp ce fac dragoste cu un bărbat sau cu o femeie, ei ar putea să nu facă altceva decât o masturbare reciprocă. Fiindcă foarte puțini oameni ating stări orgasmice, foarte puțini oameni ajung la străfulgerările pe care le au cei a căror sexualitate e matură. Foarte puțini oameni ajung să-l cunoască pe Dumnezeu prin actul sexual – ceea ce reprezintă un fenomen natural!

În timpul actului amoros, meditația apare în mod natural. Și cu toate astea ea nu apare, iar motivul e acela că majoritatea oamenilor sunt blocați la nivelul primului stadiu. Chiar dacă s-au căsătorit și au copii, actul lor amoros nu e mai mult decât o masturbare reciprocă. Nu e un adevărat act amoros. A face dragoste e o artă, o mare artă: e nevoie de o mare sensibilitate, de o mare conștiință, meditație, e nevoie de maturitate.

Cea de-a doua fază e homosexuală.

Puțini oameni trec la a doua fază. E o fază naturală. Copilul își iubește corpul. Dacă e băiat, iubește un corp de băiat, corpul lui. Să sară direct la un corp de femeie, de fată, ar însemna un salt prea mare. Cum e și firesc, el se îndrăgostește mai întâi de alți băieți. Sau dacă e fată, primul instinct natural e acela de a iubi alte fete, fiindcă ele au același gen de corp, același gen de ființă. O fată poate înțelege fetele mai bine decât poate înțelege băieții. Băieții reprezintă o cu totul altă lume.

Așadar, faza homosexuală e o fază naturală. Dar atunci societatea îi determină din nou pe oameni să rămână blocați – fiindcă ea creează bariere între bărbat și femeie, între fete și băieți. Dacă acele bariere n-ar exista, faza

homosexuală ar dispărea curând, iar interesul față de celălalt sex și-ar face apariția. Dar societatea nu le lasă șansa să treacă la faza următoare – ea ridică un mare Zid Chinezesc între băiat și fată. În școli, aceștia trebuie să stea separat sau trebuie să fie educați separat, la facultate trebuie să stea în cămine separate. Nu e acceptată interacțiunea dintre ei.

Aceasta este una dintre problemele cu care ne confruntăm eu și oamenii mei în acest așa-zis oraș educat. Dacă orașul acesta este educat, atunci mă întreb care oraș ar putea fi numit needucat? Singura problemă pentru cei din Pune o reprezintă faptul că oamenii mei merg împreună, bărbat cu femeie. Ar trebui să fie un fenomen natural! Oamenii ar trebui să fie fericiți că bărbații și femeile merg împreună, creează o vibrație a iubirii de jur împrejurul lor. Dar ei n-au mers niciodată împreună, așa că încep să se simtă tulburați, geloși, încep să se simtă înfuriați, fiindcă cine sunt oamenii ăștia să se bucure de ceea ce lor nu le-a fost oferit? Ei nu s-au bucurat de așa ceva și nu vor permite nimănui altcuiva să se bucure.

Dar n-o vor spune cu cuvintele acestea; se vor exprima filosofic, își vor ascunde gelozia în spatele unor cuvinte mărețe care fac referire la moralitate, religie, cultură – iar ei n-au habar de moralitate sau de religie sau de cultură, fiindcă cultura, religia, moralitatea trebuie să se bazeze pe iubire. Dacă nu se bazează pe iubire, atunci nu există. E doar un joc, un joc fals pe care îl joacă la suprafață, în timp ce în adâncul lor rămân tocmai invers de cum se arată.

Homosexualitatea e perpetuată de societate și condamnată de aceeași societate. Strategiile acestea trebuiesc înțelese. Aceeași societatea condamnă homosexualul, îl numește pervers, criminal. Încă există țări în care homosexualitatea este pedepsită – poți fi trimis la închisoare pentru zece ani. Au existat țări în care un homosexual putea fi condamnat la moarte! Și aceeași societate e cea care a dat naștere acelei homosexualități!

Separați bărbatul de femeie atât de mult – creați compartimente etanșe –, iar când bărbatul vrea să iubească, el nu poate găsi femeia, iar când femeia vrea să iubească, ea nu poate găsi bărbatul, și atunci iubesc ceea ce au la dispoziție. Femeia va iubi o altă femeie, bărbatul va iubi un alt bărbat, și nu va fi ceva satisfăcător, dar măcar e mai bine decât deloc. Natura trebuie să-și urmeze cursul. Dacă nu-i permiți cursul natural, ea va găsi un curs ocolit. Altminteri, homosexualitatea este o fază naturală; ea trece de la sine.

Iar a treia fază o reprezintă heterosexualul.

Când un bărbat a ieșit complet din faza autosexuală și din cea homosexuală, atunci el e capabil și suficient de matur să iubească o femeie – iar aceasta reprezintă o lume cu totul diferită, o chimie diferită, o psihologie diferită, o spiritualitate diferită. Atunci el e capabil să se joace cu această lume diferită, cu acest organism diferit. Cei doi reprezintă poli opuși, dar atunci când se apropie unul de altul – și există momente în care sunt cu adevărat apropiați, se suprapun –, apar primele străfulgerări ale samadhi-ului.

Din cauză că nu se întâmplă, mulți oameni au impresia că eu vorbesc despre ceva poetic. Nu e poetic! E real. Ceea ce spun eu este un fenomen existențial. Dar pentru asta e nevoie ca bărbatul și femeia să fie maturi, să fi depășit primele două stadii – abia atunci se poate întâmpla. Și foarte rar, foarte rar întâlnești bărbați maturi și femei mature, așa că nu se întâmplă nimic. Fac dragoste, dar dragostea lor e superficială. În adâncul lor sunt autosexuali sau, cel mult, homosexuali.

Pentru a iubi o femeie sau pentru a iubi un bărbat e nevoie de un tip nou de ființă, care să poată să-l accepte pe cel diametral opus. Și numai în contact cu polul opus – exact ca în cazul electricității, unde se întâlnește sarcina negativă cu cea pozitivă pentru a lua naștere electricitatea, tot așa, când se întâlnesc bărbatul cu femeia, yin și yang, Shiva și Shakti, când are loc această întâlnire, această contopire, această beție, când cei doi dispar ca entități separate, ca egouri separate, când nu mai sunt separați, ci pulsează ca un singur tot, două trupuri într-un singur suflet – atunci are loc prima experiență a non-minții, a non-egoului, a non-timpului, și aceea este prima experiență a samadhi-ului.

Odată trăită această experiență, apare apoi dorința de a ajunge la samadhi fără să mai fie nevoie de bărbat sau de femeie – să faci din samadhi o stare naturală – fiindcă dependența aduce sclavie. Abia în urma experienței orgasmului heterosexual ajunge un om să caute modalități, mijloace și metode – yoga, tantra, tao – prin care să ajungă singur la aceeași stare.

Și, da, se poate ajunge, fiindcă în adâncul fiecărui bărbat se află un bărbat și o femeie – jumătate vine de la tată, jumătate vine de la mamă – și fiecare femeie e jumătate femeie, jumătate bărbat. Așa că odată ce ai trăit experiența prin intermediul femeii exterioare, vei avea o primă

străfulgerare a faptului că se poate întâmpla și în interior. Femeia exterioară n-a făcut decât să declanșeze fenomenul, bărbatul exterior a acționat doar ca un agent catalizator – acum începi să meditezi.

Apoi vine a patra fază, faza ultimă, care e brahmacharya, adică adevăratul celibat, nu celibatul călugărilor – acela nu e celibat – ci cel al buddhașilor.

E brahmacharya: sexul a dispărut. Nu mai ai nevoie de femeia exterioară, nu mai ai nevoie de bărbatul exterior. Acum bărbatul și femeia din interiorul tău s-au contopit, iar contopirea aceasta nu e momentană. Aceasta este adevărata căsătorie: ai cunoscut o sudare interioară. Acum, starea de orgasm e starea ta naturală. Un Buddha trăiește în orgasm continuu, inspiră și expiră într-o stare de orgasm.

Acestea sunt cele patru stadii ale sexului.

Tot ce fac eu aici este menit să vă ducă la al patrulea stadiu. Dar oamenii care vin la mine vin corupți, schilodiți de societate, otrăviți de societate: trebuie să scot multă otravă din ei, trebuie să scot mult puroi din ființa lor, și numai dacă sunt suficient de curajoși încât să rămână cu mine un timp suficient de lung, gata să riște, va deveni posibilă această transformare.

Iar oamenii care trăiesc afară și doar aud zvonuri despre ceea ce se întâmplă aici vor căpăta niște idei prostești – că e desfrâu, că au loc orgii, că există violență. E ca și cum, într-o sală de operații, ai auzi că chirurgul e un om foarte periculos fiindcă taie corpul oamenilor, le deschide stomacul, curge mult sânge – „Doctorul acela e foarte periculos. Să nu te duci niciodată la el!“

Eu sunt un medic sau, mai degrabă, un chirurg, iar locul acesta este un loc al chirurgiei spirituale. E un experiment alchimic, menit să ajute la transformarea energiilor tale. Masele nu-l pot înțelege, de aceea există atâtea noțiuni greșite în legătură cu mine. Lucrurile se vor limpezi, treptat. Poate că va fi nevoie de secole întregi pentru asta. Iar oamenii care au o sexualitate reprimată foarte puternic în ființa lor nu pot înțelege ce se întâmplă aici. Reprimarea lor îi face orbi, încep să își proiecteze propriile idei.

De exemplu, un bărbat care și-a reprimat sexualitatea toată viața va înnebuni la vederea unei femei dezbrăcate, fiindcă va fi ca o explozie în

ființa lui. Dar un bărbat care nu și-a reprimat deloc sexualitatea nici nu va băga în seamă femeia dezbrăcată. Sau poate va gândi, pur și simplu: „Ce corp frumos!“ – și atâtă tot. Nu va vrea să o pipăie, să o posede. Tot așa cum te uiți la un trandafir: trandafirul de dezbrăcat, trandafirii nu-i îmbraci. Nici animalele nu le îmbraci. Există niște doamne prin Anglia care încearcă să își îmbrace câinii, fiindcă niște câini „în pielea goală“...

Doamnele astea sunt, pesemne, foarte reprimare! Ce fel de minte poate să fie asta?

Așa că dacă în unele dintre grupurile mele se întâmplă uneori ca oamenii să se dezbrace – lucru care face parte din procesul de grup –, iar dintre cei prezenți acolo se găsesc câte unii, vicleni, care să facă fotografii cu aparate foto micuțe, automate, iar fotografiile acelea sunt apoi publicate în toată lumea și creează impresia că aici au loc orgii... Ceva cu totul diferit se întâmplă aici, în realitate.

20 de călugărițe se aflau într-un pelerinaj către Lourdes când avionul lor s-a prăbușit. Toate au ajuns, bineînțeles, în rai, iar acolo au fost întâmpinate de Sfântul Petru și de îngerul cu registrul.

„Bine ați venit, doamnelor“, le-a zis acesta. „O simplă formalitate: vă rog ca toate cele care sunt fecioare să facă un pas în față.“

O tăcere apăsătoare s-a lăsat atunci când numai 19 dintre ele au făcut pasul în față.

Îngerul cu registrul și-a pus jos stiloul, s-a întors spre Petru și i-a zis: „Scuză-mă, dar ce facem cu surda?“

Pe cine crezi că păcălești cu reprimările tale? Reprimările se vor răzbuna într-ascuns.

Toată ipocrizia ar putea dispărea din lume dacă sexul ar fi acceptat în mod firesc. În procent de 99%, ipocrizia depinde de reprimarea sexuală.

Religiile îți oferă îndemnuri contradictorii. Mai întâi spun: „Fii autentic, fii sincer“, și apoi tot ce te învață e menit să facă din tine un om neautentic, nesincer, ipocrit. Aici e contradicția. Îți spun: „Să crezi în adevăr, să crezi în Dumnezeu“ – e o contradicție aici, deoarece credință înseamnă că nu știi și totuși crezi –, deci nu ești autentic. Dacă e să fii autentic, atunci trebuie să cauți și să cercetezi, și abia apoi să crezi. Dar ei spun: „Mai întâi să crezi în Dumnezeu, și apoi vei putea să-l găsești“. A începe cu credința înseamnă a începe cu o minciună. Iar Dumnezeu e adevăr, or tu începi cu minciuni. Viața e adevăr, iar tu începi cu ipocrizia. Nu e deloc de mirare că nu ești acolo unde ai vrea să fii. E normal să ratezi orice bucurie.

În trecut, atitudinea aceasta potrivnică față de sex a fost exploatată și dintr-un alt motiv. În primul rând, preotul a exploatat-o ca să-ți insufle teama, să te facă să tremuri. Și atunci poziția lui devenea una de superioritate, te domina. Apoi politicianul a exploatat asta într-un alt mod, dintr-un alt motiv: dacă sexul e reprimat, omul devine violent. Și acest fapt a fost demonstrat științific: dacă sexul e reprimat, omul devine violent, violența e o pervertire a energiei sexuale. Politicianul avea nevoie de armate, de oameni violenți, de ucigași. Singurul mod prin care putea obține atâția criminali consta din reprimarea sexului. Dacă nu reprimi sexul, cine vrea să ucidă? Pentru ce?

Sabia, pumnalul, baioneta nu sunt, în strat profund, decât niște simboluri falice. Bărbatul voia să penetreze corpul femeii, și ar fi fost un fenomen frumos dacă s-ar fi întâmplat în iubire. Dar nu s-a putut întâmpla, n-a fost permis lucrul acesta. Acum bărbatul e înnebunit, vrea să intre în corpul oricui, în orice fel – cu un pumnal, cu o sabie, cu o baionetă.

Sexul a fost reprimat, politicianul a exploatat asta în felul lui. El avea nevoie de armate, avea nevoie de sclavi gata să moară sau să omoare. Un om care nu și-a trăit viața în celebrare e gata să moară pentru orice. E gata să devină un martir pentru orice idee stupidă, pentru orice ideologie, scriptură, religie.

Un om care a cunoscut bucuria și binecuvântările vieții nu va fi dispus să moară atât de ușor. El va spune: „De ce? Viața e atât de prețioasă. Nu pot să-mi sacrific viața pentru o bucată de material textil numită steag național. Nu pot să-mi sacrific viața doar pentru că cineva a ars Coranul. Ce dacă l-a ars? Tipăriți altul. Nu pot să-mi sacrific viața pentru că cineva a ars un

templu. Ce dacă l-a ars? Viața mea e mai prețioasă decât templul vostru, fiindcă ea e templul viu al lui Dumnezeu“. Dar un om care n-a iubit și care n-a trăit e întotdeauna gata să moară.

Am auzit că un mare politician britanic s-a dus să se întâlnească cu Adolf Hitler. Se aflau la etajul al patrulea al unei clădiri și discutau unul cu altul, iar Adolf Hitler se lăuda în legătură cu puterea lui și spunea: „E mai bine să te predai fără luptă. În caz contrar, îți vom distruge întreaga țară. Nu știi ce fel de oameni am eu“. Și ca să-i arate, i-a ordonat unui soldat care stătea de gardă: „Sari!“ Iar soldatul n-a suflat o vorbă, ci a sărit pur și simplu. Nici măcar n-a șovăit vreo secundă. Politicianul englez a fost foarte impresionat. Iar ca să-l impresioneze și mai mult, Hitler i-a poruncit unui al doilea soldat să sară, și acesta a sărit.

Când i-a poruncit și unui al treilea, englezul nu s-a mai putut abține; a fugit și l-a apucat de guler pe cel de-al treilea soldat, zicându-i: „Ești nebun? De ce sari așa?“

Omul i-a răspuns: „Lasă-mă în pace. Lasă-mă să sar! Mai bine mor decât să trăiesc cu omul ăsta“.

Când viața e o suferință, e mai bine să mori. Orice scuză e bună.

Eu nu sunt nici preot, nici politician. Sunt doar o ființă omenească, la fel ca tine. Și pot să văd omenirea – cât de mult a suferit. Simt compasiune pentru ea – fiindcă omenirea e formată din oameni ca mine și ca tine – și îmi doresc un cu totul alt viitor pentru omenire, pentru copiii care vor veni, pentru oamenii care vor veni pe pământ. Dacă am putea crea un viitor diferit pentru ei, aceea va fi singura revoluție. Până acum nu s-a întâmplat nici o revoluție, fiindcă 90% din ipocrizie, neadevăr, exploatare, violență depinde de reprimarea sexuală, și încă n-a avut loc nici o revoluție sexuală.

Eu încerc să încep una. Va fi împotriva societății, va face din mine un om foarte controversat, dar e firesc. Vreau ca această controversă să se răspândească în toată lumea, fiindcă numai prin intermediul controverselor vor ajunge la mine oameni care au inteligență, oameni care au un anumit

grad de înțelegere. Oamenii reprimăți nu pot înțelege. Mințile lor sunt pline de gunoi.

O minte reprimată e o minte obsedată. Ea nu poate vedea realitatea așa cum e. E imposibil. Înainte de a putea vedea realitatea așa cum e, va trebui să renunțe la toate reprimările. E nevoie de o minte curată, de o minte inocentă.

Actorul Charles Coburn a povestit cum l-a prevenit tatăl lui în legătură cu cât de dăunătoare erau anumite tipuri de teatre. Tatăl lui era un om foarte, foarte religios.

„Ce fel de teatre, tată?” a întrebat el.

„Teatrul burlesc, fiule. Să nu intri niciodată într-unul.”

Imediat, Coburn a întrebat: „De ce nu?”

Iar tatăl i-a răspuns: „Pentru că vei vedea lucruri pe care n-ar trebui să le vezi”.

Bineînțeles că lucrul acesta i-a stârnit curiozitatea. N-au trecut multe zile și a trecut pragul unui teatru burlesc. Coburn remarca: „Și am descoperit că tatăl meu avusese dreptate. Am văzut acolo ceva ce n-ar fi trebuit să văd – l-am văzut pe tatăl meu”.

Omul a trăit cu ipocrizie. Eu aș vrea ca voi să fiți ființe umane autentice – să vă urmați natura omenească, să vă urmați ființa, să o respectați. Aveți un pic de demnitate: ați fost aleși de Dumnezeu. E un mare dar această viață. Faceți din ea un festival, celebrați-o. Iubiți profund, iar iubirea profundă vă va ascuți inteligența. Iubiți profund, fiindcă numai iubirea profundă vă va oferi primele străfulgerări ale meditației și vă va conduce către rugăciune. Renunțați la toate tabuurile.

Va trebui să riscați mult – asta înseamnă sannyas: arta riscului – fiindcă veți pătrunde în necunoscut, veți pătrunde în nefamiliar, veți păși pe teritorii neexplorate. Societatea vă dă o hartă, un stil de viață bine stabilit. Eu nu vă dau decât libertate. Societatea vă dă caracter, eu vă dau doar conștiință. Societatea vă învață să trăiți conformist. Sigur, dacă veți duce o viață conformistă, convențională, veți fi mai în siguranță, dar totodată veți fi morți. Eu vă lansez invitația de a porni într-o aventură.

Trăiți în nesiguranță! Trăiți în revoluție! Fiți rebeli! Riscați, fiindcă nimic nu se obține vreodată în viață fără risc. Cu cât riscați mai mult, cu atât sunteți mai aproape de Dumnezeu. Atunci când puteți risca totul, totul e al vostru.

Și nu fiți ipocriți, și nu faceți compromisuri.

Îmi vine în minte un incident de pe la începutul secolului, petrecut într-o biserică baptistă. O tânără soprană care cânta în strană s-a lăsat purtată de un solo pe care îl interpreta într-atât încât a căzut. În cădere, a reușit să se prindă de un candelabru, rămânând așa, suspendată cu capul în jos și picioarele în sus. Înflăcăratul preot baptist s-a ridicat la înălțimea situației, adresându-se celor prezenți: „Fiindcă tocmai am vorbit în predica mea despre tema iadului și a osândeii veșnice, vă spun că cel care se uită cu ochi lacomi acum va fi orbit“.

Un moșneag din primul rând a zis: „Părinte, dată fiind ocazia aceasta ieșită din comun, are ceva dacă îmi risc un ochi?“

Asta au făcut oamenii dintotdeauna, și-au riscat un ochi. Eu vă spun să vi-i riscați pe amândoi! Nu faceți compromisuri. Riscați totul. Viața voastră să fie un joc de noroc, un risc. Iar când veți putea risca totul, veți putea cunoaște o acuitate în ființa voastră: va lua naștere sufletul vostru. Floarea de Aur poate înflori în voi numai dacă sunteți curajoși, îndrăzneți. Ea înflorește doar când există curaj.

Și rețineți, sexul poate să pară un noroi, dar conține în el floarea de lotus. Acesta este unul dintre principiile mele fundamentale: inferiorul conține în

el superiorul, iar superiorul nu e altceva decât manifestarea inferiorului. Sămânța conține florile, iar florile nu sunt altceva decât expresii ale seminței. Sexul conține samadhi, fiindcă viața îl conține pe Dumnezeu.

Treceți de la sex la samadhi, de la sex la supraconștiință – aceasta e singura cale naturală și dreaptă. Nu rămâneți blocați în sex la nici un nivel. Eu vă învăț sexul și transcendența, ambele, fiindcă transcendența e posibilă numai prin sex. Iar oamenii care vă învață reprimarea nu vă învață transcendența. De fapt, ei toarnă și mai mult noroi pe voi. Vă vârstă și mai mult în noroi, fiindcă nu există posibilitatea transcendenței dacă nu ați trecut prin aceste etape sexuale ale autoerotismului, homoerotismului, heteroerotismului și apoi a transcendenței – atunci lotusul înflorește, lotusul cel cu o mie de petale. Voi îl conțineți în voi. Evitați-i pe preoți și politicieni și veți putea ajunge la el. Aceștia vă stau în cale.

Dar ei și-au dorit întotdeauna ca lucrurile să stea așa. Pentru ei e bine, pentru ceilalți nu e bine. Ei v-au deviat iubirea. Ei v-au privat de obiectul natural al iubirii; în felul acesta au putut să vă devieze iubirea. Acum există oameni care sunt îndrăgostiți de patria mamă – câtă prostie! Cum adică „patria mamă”? Există oameni îndrăgostiți de țări, de ideologii – comunism, fascism, hinduism, creștinism.

Obiectul natural al iubirii v-a fost înlăturat; acum dragostea voastră caută cu disperare ceva de care să se atașeze.

Un mare om de știință care lucra cu animalele a descoperit un fenomen pe care l-a numit „întipărire“. El spune că atunci când animalul iese din ou, primul lucru pe care îi cad privirile devine obiectul atașamentului său. Se atașează de mamă pentru că mama e aproape întotdeauna acolo. Îi oferă căldură, are grijă de ou, mama e mereu acolo. În momentul în care puiul deschide ochii, în momentul în care iese din ou, se uită la lumea din jur, primul lucru pe care îl vede e mama lui și se atașează de ea.

Omul de știință a încercat să schimbe subiectul și a reușit. A îndepărtat-o pe mamă. Când puiul a ieșit din ou, a îndepărtat-o pe mamă și s-a așezat în locul ei. Apoi a dat de necaz, fiindcă puiul îl urma pe el peste tot. Și nu numai atât, dar când puiul a crescut, când a devenit matur din punct de vedere sexual, își dorea să facă dragoste cu piciorul lui. Venea la picioarele lui și încerca să facă dragoste cu ele – fiindcă ele reprezentau primul lucru

pe care îl văzuse el.

Mama e prima ta iubire. Datorită mamei te vei îndrăgosti într-o zi de o femeie. Și, aproape întotdeauna, te vei îndrăgosti de o femeie care seamănă pe undeva cu mama ta.

„Psihiatria asta spune și multe baliverne“, îi spunea un bărbat altuia.

„Serios? De ce spui asta?“

„Păi să vezi, azi, psihiatrul meu mi-a zis că sunt îndrăgostit de umbrela mea. Ai mai auzit ceva atât de caraghios?“

„Da, chiar e o idee cam stupidă.“

„Adică eu și umbrela mea avem clar o afecțiune reciprocă sinceră, dar iubire? E pur și simplu ridicol!“

Dacă obiectul firesc al iubirii tale e înlăturat, vei iubi banii... îți vei iubi chiar și umbrela. Vei începe să te îndrăgostești de lucruri: de steaguri, de țări și de tot felul de prostii – orice e posibil, odată ce dragostea naturală ți-a fost deviată.

Îndreptați-vă din nou dragostea către obiectul ei firesc, permiteți-i să aibă o spontaneitate a ei. Permiteți-i să pună stăpânire pe voi, și veți fi transformați prin intermediul ei.

Iubirea e cheia, iubirea e secretul.

Ultima întrebare:

Osho,

Ieri ne-ai transmis cu atâta iubire spiritul lui tao. Pe tot parcursul seriei de discursuri m-am îmbăiat încântat în apele acestea. Tot ceea ce ai spus vreodată se adevărește. Încep să simt abandonul în chip de climat natural al florii care se înalță către soare. Frumusețea e aici, e aici...

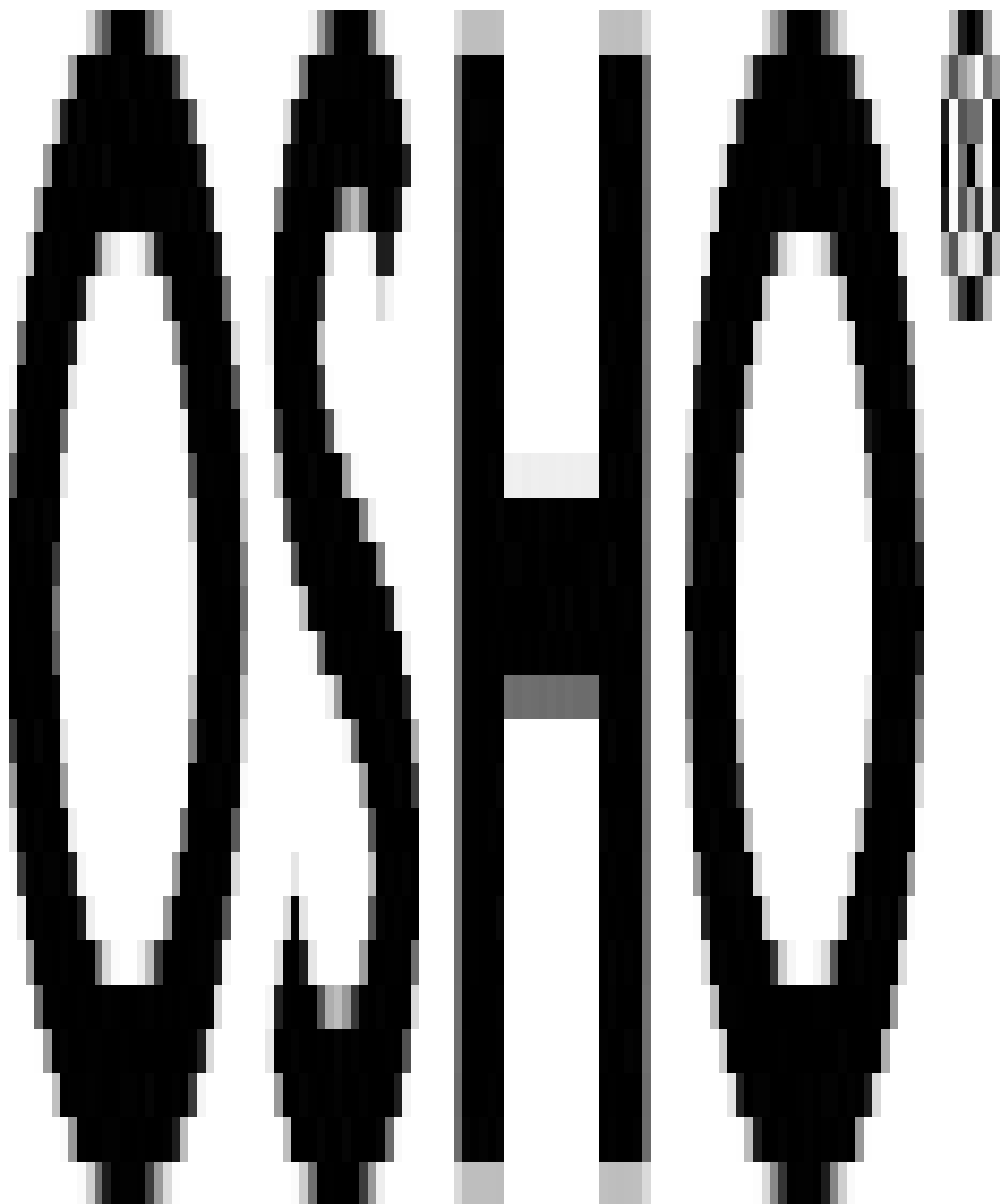
Vechiul iaz,

Samarpan sare înăuntru,

sunetul.

Destul pentru azi.

Pentru informații suplimentare, vizitați: www.OSHO.com

un website cuprinzător în diferite limbi care include o revistă, OSHO Books, OSHO TALKS în format audio și video, arhiva de texte OSHO Library în engleză și hindi și informații detaliate despre Meditațiile OSHO.

Veți găsi și programul OSHO Multiversity și informații despre Stațiunea Internațională de Meditație OSHO.

Website-uri:

<http://OSHOfimes.com>

<http://OSHO.com>

<http://OSHO.com/Resort>

<http://www.youtube.com/OSHOinternational>

<http://www.Twitter.com/OSHO>

<http://www.facebook.com/pages/OSHO.International>

Pentru a contacta Osho International Foundation:

www.osho.com/oshointernational,

oshointernational@oshointernational.com

Despre Osho

Osho sfidează orice categorizare. Miile sale de discursuri acoperă totul, de la căutarea individuală a sensului vieții la cele mai importante probleme sociale și politice cu care se confruntă societatea de astăzi. Cărțile lui Osho nu sunt scrise, ci sunt transcrise din înregistrări video și audio ale unor discursuri improvizate adresate unui public internațional. După cum spune el, „Așadar ține minte: orice spun nu e doar pentru tine... vorbesc și pentru generațiile viitoare“. Osho a fost descris de Sunday Times din Londra drept unul dintre cei „1 000 de creatori ai secolului XX“, iar de către autorul american Tom Robbins drept „cel mai periculos om de la Iisus Hristos încoace“. Sunday Mid-day (India) l-a selectat pe Osho drept una dintre cele zece persoane – alături de Gandhi, Nehru și Buddha – care au schimbat destinul Indiei.

Osho a spus despre opera lui că ajută la crearea condițiilor pentru apariția unui tip nou de ființă umană. El a caracterizat adesea această nouă ființă umană ca fiind „Zorba Buddha“ – capabilă de a se bucura atât de plăcerile lumesci, precum Zorba Grecul, cât și de seninătatea tăcută a unui Gautama Buddha. Ceea ce trece ca un fir călăuzitor prin toate aspectele discursurilor și meditațiilor lui Osho este o viziune ce include atât înțelepciunea fără vârstă a tuturor secolelor trecute, cât și potențialul cel mai înalt al științei și tehnologiei de astăzi (și de mâine).

Osho este cunoscut pentru contribuția lui revoluționară la știința transformării de sine, cu o abordare a meditației ce recunoaște ritmul accelerat al vieții contemporane. Meditațiile sale active OSHO, unice, sunt concepute ca mai întâi să elibereze stresul acumulat al minții și al trupului, astfel încât să devină mai ușor să experimentezi starea de liniște și de relaxare lipsită de gânduri în viața obișnuită.

Sunt disponibile două lucrări autobiografice ale autorului:

- *Autobiography of a Spiritual Incorrect Mystic* (trad. rom.: *Autobiografia unui mistic nonconformist*, Editura Mix, 2011)

- *Glimpses of a Golden Childhood* (trad. rom.: *Amin-tiri dintr-o copilărie de aur*, Editura Mix, 2012)

Despre Stațiunea de Meditație Osho

STAȚIUNEA INTERNAȚIONALĂ DE MEDITAȚIE OSHO

Localizare: Situată la aproximativ 161 de kilometri la sud-est de Mumbai, în orașul modern înfloritor Pune, India, Stațiunea Internațională de Meditație Osho este o destinație de vacanță și nu numai. Stațiunea de Meditație se întinde pe mai bine de 16 hectare de grădini spectaculoase, într-o zonă rezidențială superbă înconjurată de copaci.

Unicitate: În fiecare an, stațiunea de meditație primește mii de persoane din peste 100 de țări. Campusul unic oferă posibilitatea pentru o experiență personală directă a unui nou mod de viață – cu mai multă conștientizare, relaxare, distracție și creativitate. Este disponibilă o mare varietate de programe opționale neîntrerupte tot timpul anului. Să nu faci nimic și doar să te relaxezi este unul dintre ele!

Toate programele se bazează pe viziunea lui OSHO despre „Zorba Buddha” – un gen de ființă umană calitativ nouă care este capabilă atât să participe creativ la viața de zi cu zi, cât și să se relaxeze în tăcere și meditație.

Meditații: Un program de meditații pentru întreaga zi, pentru fiecare tip de persoană, include metode active și pasive, tradiționale și revoluționare, și în special OSHO Active Meditations™. Meditațiile au loc în probabil cea mai mare sală de meditații din lume, Osho Auditorium.

Multidiversitate: Sesiunile individuale, cursurile și seminariile acoperă toate domeniile, de la arte la tratamente holistice de sănătate, transformare personală, relații și etape de tranziție în viață, munca drept meditație, științe ezoterice și abordarea „zen” a sportului și a recreerii. Secretul succesului Multidiversității rezidă în faptul că toate programele sale sunt combinate cu meditația, susținând înțelegerea faptului că ființele umane sunt mult mai

mult decât suma părților lor.

Basho Spa: Luxosul Basho Spa oferă bazine de înot în aer liber pentru relaxare înconjurate de copaci și vegetație tropicală. Stilul unic, jacuzzi spațioase, saune, săli de gimnastică, terenuri de tenis... efectul lor este sporit de situarea lor într-o zonă de o frumusețe uluitoare.

Bucătăria: O varietate de diferite spații de servit masa, oferă mâncăruri vegetariene occidentale, asiatice și indiene delicioase – majoritatea fiind organice, produse special pentru stațiunea de meditație. Pâinea și prăjiturile sunt făcute în brutăria proprie a stațiunii.

Viața de noapte: Seara, există numeroase evenimente dintre care să alegi – dansul situându-se în fruntea listei! Alte activități includ meditații sub cerul liber în nopțile cu lună plină, spectacole de varietăți, concerte și meditații pentru viața de zi cu zi.

Sau poți doar să te bucuri întâlnind diferite persoane la Plaza Café ori plimbându-te în liniștea nopții prin parcurile din împrejurimile de vis.

Facilități: Poți cumpăra toate produsele de bază și articole de toaletă din Galleria. Multimedia Gallery comercializează o paletă largă de produse media OSHO. Există și o bancă, o agenție de voiaj și un Cyber Café în campus. Pentru cei cărora le place să meargă la cumpărături, Pune oferă toate opțiunile, de la produse indiene tradiționale și etnice până la numeroase magazine aparținând unor lanțuri internaționale.

Cazare: Poți să stai în camerele elegante ale Osho Guesthouse sau, pentru sejururi mai lungi, poți opta pentru unul dintre pachetele-program Living-In. În plus, există o ofertă largă de hoteluri și apartamente private în

apropriere.

www.osho.com/meditationresort

www.osho.com/guesthouse

www.osho.com/livingin